İstanbul Belediyesi

İnkilâb Müzesi ve Kütübhanesi

Sayı:

Oda Dolab Raf

ԼԻՕՆԷԼԼՕՆՈՒՆ

ՍԷՐԿԻԻՉԷՇԻ

88

ԼԻՕՆԷԼԼՕՆՈՒՆ

ՍԷՐԿԻՒԶԷՇԻ

ՃԻԶԻՎԻԹ ԹՈՒՐԻԳԱԹԸՆՏԱՆ

ՓԱՏՐՔ ՊՐՔՇԻԱՆԻՆ

ՎԷՐՕՆԱԼԸ ԵԱՀՈՒՏԻ

ՇԷՕՀՐԷԹԻԳԻԼԷ

ԳԱԼԷՄԷ ԱԼՏՂԼԸ ՀԻՓԵԱՑԷՍԻՆՏԷՆ

ԸՍՏԱՄՊՕԼՏԱ

ՊԻԹԹԷՖԻՒ ԹԼՐՃԻՒՄԷՑԻ ՄՈՒՊԱՇԻՒԼԷԹ ՕԼՈՒՆՄՈՒՇ ՏՈՒԻ

ՎԵՆԵՏԻԿՏԷ

ՍՈՒԻՐՔ ՂԱՋԱՐ ՄԱՆԱՍԹԸՐԸՆՏԱ ՊԱՍՄԱ

1868

Իշպու Լիսեպոնեն ակկիզէրի, վէրսնապը Եահու-
ի հիքեայէսինին պիր գէյլի մագամընտա օլուպ,
կիպին չիրքէթլէրին էֆքեարը ֆասիէլէրինի, վէ
տիւնեա եիւզիւնտէ մուգատտէս օլարագ հէր նէ քի
վարըսա, քեաֆիֆէսինէ գարշը ճէնքլէշմէյէ տէլալէթ
էտէն գավախտլէրինի գահիրէ իխրաճ էտէր սահիհ
պիր թէվարիխ տէնիլսէ պէճա տըր։ Շէօյլէ քի Լիսո-
նէլը նամ սէֆիլ տէլիգանլը չօգլարա պիր այինէ օ-
լուպ, էհլի չիրքէթտէն օլանլարըն ինսանի միւշարէ-
քէթին էն կիւզիտէ հիսսէսինի քէնտի պինամուս
մագսէտլէրինէ ճէլպ էթմէկը իչին, գուրտուգլարը
գէմինլի տուզագլարտան, վէ գուլլանտըգլարը էնվահի
հէյլէ վէ տէհլիսէլէրտէն տիգգաթը ազիմէ իլէ սա-
գընմայա տէլի գանլը կիւրուհինի թալիմ վէ թէրպիյէ
էտէր։

508

507

ՅԻՇԵՐԻՍԱԹ։

Լիսնէլընուշ սէրկիւզէլէթի 1
Գաթիլի նէֆթա 7
Սէպավէթ 21
Պէզէմէլէր 28
Խօշա 47
Թագսիլի կըմ 74
Մէարէսէ 85
Ջասլէթիյէ հափխանէսի 118
Սան Սէրվէլը պիմարխանէսի 140
Գարպօնէրիա ֆըրդասընա տէխաալէթ 168
Թահլիֆ , հախօա էէմին էէմէք 198
Պալա սէրէհէլէր 213
Գարպօնարըլարըն ամէլիյաթաա եշրա էէթախլէրի հիւ-
նէրլէր 231
Կալա Փլաչխանըն մեզարը 240
Ալիեէլ վէ Տօրալիէ 265
Լիսնէլընուշ Գարպօնար հալինաէ խանէսինէ ավաէթի . 290
Պէյիւք Սան Պէրնարտօ զէրվէսի 300
Ֆրամասօնլուգ 323
Էօքսիւզ գըզճրըզ 354
Գըզաղար 385
Լիզպօնա թէհրիւպէսի 393
Պալհնա ավճըսը 406
Գուբսան 411
Իզապէլա 427
Ճիւզէֆփէ Կարիպալտի 436
Կարիպալտինին մէնֆիաէն տէօնմէսի 462
Սօն Թագսիրաթ 484

ԼԻՕՆԷԼԼՕՆՈՒՆ ՍԷՐԿԻՒՋԷԾԻ

Պէտ սէքիզ էիւզ գըլըգ սէքիզ վէ գըլըգ տօ-
գուզ թաբիխլէրինաէ կիզլի շիրքէթլէրին տէ-
սիսէ վէ թէրթիփլէրինէ Թօմատա զուհուր է-
տէն իսթիլալ էտնասընատա, հալա քիւրսինէ-
շէն տօգուզունճու Պիոս փաւիա հազրէթլէրի-
նէն թէպտիլէն վէ խաճիւէն կայէթայա չէքիլ-
տիկինատէն սօղրա, Թօմա սաքինլէրինատէն վէ էհ-
լէ սէրվէթատէն տինատար վէ էհլիըրըզ Պարթօլօ
նամ զաթ, կէրէք խէլասը նէֆսէ, վէ կէրէք
իշպու վուգուաթը միւթէհլիւմէյի այնէն միւ-
շահիտաէ իւլէ հէր ան վէ հէր սաաթ միւզէհրիպ
օլմամագ նէսէթիսէ, ափիֆէ վէ զահիտաէ վէ
թէրպիսէլ քէրիմէսի Սէլեզյըլա պէրլիքատէ,
մուվագգաթէն թէրքի վաթան էթմէյիլէ, պէր
էյեամ էօթէտաէ պէրիտաէ քէշքու կիւզար էթ-
տիքատէն սօղրա, հէր նէ գատար ահալիսի փրօ-

թէսթան մէշէնպէհատ խսէ տէ, ախէր մահալ-
լերտէն զկատատ ձինհէվլատտա բահաթ էտէձէ-
կինի հիսս իլէ, շէհրի մէզպուրէ ազնմէթ, վէ
կէօլ իւզէրինէ նազըր միւֆէրրիհ պիր լօգան-
թատտա վասիձէ պիր տաիրէ խսթիձար իլէ, օ-
րատտա իգամէթ էթմէքատ իտի։ Ամատօ վէ Մի-
մօ նամանի իլքի տէվլէ գանըը պիւրատէրզատէ-
լերի տախի պիրլիքատ պուլունտուդտան մատտա,
պիրի Մօտինատը, վէ օ պիրի Եկէղեցական կիւ-
բուհինատէն վէ զօրպալարըն գօրդուսու սէպէ-
պինէ գաչմըշ Տօն Պալտասար իսմինատ իլքի տէ
միսաֆիրլերի վարըտը։

Միմօ Ալտօպրանտօ նամ Թօմազը պիր տօս-
թունատան մէքթուպ ալմըշ օլուպ, օրատտա վա-
զը օլան Թէհսիւֆ էտէձէք շէյխերի օգուշօր-
ուտու։ շէյխէ քի շէհրը քեահեասը մազա-
մընատա պուլունան Փիլիբօ Սէթերպինինին զէվ-
ձէսի Գ.արօլինա, սախրլեր իլէ պիրլիքատ փա-
փա հազրէթլերինին Վաթիքան նամ սարայըն-
տա իգամէթ էթմէք շէյխէ տուրսուն, պաղձէ-
պինէ վէ սախը մահալլերինէ նէզամլար վէրմէյէ
գալդըշտըղընը Ալիզա իշլէտախինատէ իշլէտախի
քէրկինֆինի իւզէրինատէն պաշընը գալտըրըպ,
գավալը Գ.արօլինա պաղձէյէ վէսու եօլլարընա
նէզամ վէրմէք իսթէմիշ տէյի, Ալտօպրանտօ
նէյլէն օնու իսթիհզա էտէյօր տէտի։

Փէտէրի Պարթօլօ ձէվապ վէրիպ, — չունքի
Վաթիքան սարայընատա էմր էթմէք նէսա թաք-
ֆէսինէ տէյիլ, իլլա փափալարա մնախսուս տուր
— տէտի։

— Էվէթ, ամմա օ տա էյի օլսուն տէյի
էթմիշ։

— Մինչ Ձեվապ վերիպ, հապդըն վար Ալի-
զա, Վաճիքանտա ծնտան սօղըա, վե հալա պու-
կիւն պիր Թազըմ Էտեպիլ գաղըլարըն էթ-
տիքլերի րեզալեթլերի պագարագ, Գարօլինա-
նըն եափտըղը շէյլեր պիր կիւնահսըզ էյլենձէ
հիւքմիւնտե տիրլեր։ Ա՜հ, օ նե րիւավայլըգլար,
օ նե մեքրուհլուգլար տըր։ Նիսա Թահիֆէսի
փափա սարայընտա եուրտ ԹուԹմագ։ Նիսա
Թահիֆէսի հէ՞։ Այլանլարա օԹաղ էթմիշ օլ-
սալար. պուննտան տահա էհվալն օլուրուտու-
տէտի։

— Նիձէ, պիզ շէյԹանմըզ, տէտի Ալիզա։
Սայբի նիսա Թահիֆէսի նէրէյէ այագ պասար-
սա, օրայա կիւնահ, եախօտ եուսմուրձագմը
պուլաշտըրըր։ Պէն գաչ տէֆա ՍիսԹինա վե
Փաօլինա մատուռլարընտա պուլունմուշում, ամ-
մա նե Վաճիքան, նե տէ Գուվրինալ սարայլա-
րընը պուլաշտըմըշ տէյիլմի։

— Ալիզա, աչն պիր էյի գըզձըղազըն. լա-
քին պու կիւնքի կիւն Պէլճիօյօզօ Փրինչիպէս-
սայըլա պիրլիքտէ փափանըն սարայընտա սաքին
օլան մուրտար գաղըլարըն իսմինի վերէձէք օլ-
սամ, հիձապլընտան եուգիւն գըզարըրըտը. լի-
սանըմը քնրլեԹմէմէք իչլին ծնլարըն իսիմլերի-
նի աղզըմա ալմամ։ Հէլե իւչ Թանէսինի փէք
էյի Թանըրսըն։

— Ա՛ձանըմ, օ սարայլարտա ծնլար նե եա-
փարլար քի։

— Եվրլեր, իչերլեր, ույուրլար, օրատա սա-
քին օլուրլար, վե սայիրի վե սայիրի։ Գուվրի-
նալ սարայընը եարալըլարա խասԹէհանէ եափ-
մըշ տըրլար. օ մուրտար ավրէԹլեր տէ օրատա

խասեթէ պագելէր տըրլար։ Վէ հօյլէն շէյթանը կիսէլ ծնլարըն էթրաֆընը տօլաշըրլար։ Անոնտըմը։

Օ արատա Տօն Պալտասար Ջէվապա աղազ էտիպ, իւչ մէմուրլար փափայա նէսպէթ էթմէք իչէն սարայընը խասեթէխանէ եափմըշլար ըսա, պունտա պէխս եօգ տուր։ Էյէր Ֆիլիբիլէրինտէ Ֆէհսաս օլմասա, պէօյլուք Գրիդոր փափանըն ղարիպլէրէ եափտըղը շէյլ եափմըշ օլուր ուտուլար։ Չունքի փափալար քէնտի մուգատէս շախսլարընա գարշը Ջինքիլէշմէք խասեթխէրլէրի իչէն եարալանմըշ սէֆիլլէրլի տախ քէնտի խանէլէրինտէ խաբեան էթտիրմէյէ կիւշէնմէզլէր խոր։ Ապէն գարըլտը, հէմ օ այարատա գարըլտը, Քրիստոսուն վէքիլլիկնէն մէսքեանընա սօգմագ, հէմ օրանըն սահիպլի մադամընտա եէրլէշմէք։ հէմ օրատա էօյլէ շէյլէր եափմագ քի, սէօյլէմէք իչիմէ կէլմէզ։

Անլըզա, սէն պիլմէզմիսին քի, օ օտալարտա տիւնեա փատիշահլարը վէ խմիէրաթօրլարը էհթիրագ վէ հէօսմէթ իլէ եիւրիւյէրէք, վէ տինտարլարըն փէտէրի հուզուրունտա թէվազուլա թատլարընը աշադը ալարագ պաշլարընը էյիպ, խաքիփայինէ եիւզ սիւրէրլէր։ Պիլմէզմիսին քի օ տիվանխանէլէրտէն սատը օլան սէհիլլէր, Անլահ էվլատլարընա չէնտէթի ատըլարլար վէ գափարլար։ օրատա Բուհուզտատսուն թարաֆընտան – էյէր էպէտի էօմրէ արզու էտէրսէն, շու շէյէ իհթիգատ էյլե։ – եախօտ – էյէր չէհէննէմ փէրա օլմագ խոթէմզէսէն, շու եաղընըշլըզը չէրճ էյլե – տէյլ խապէր վէրիլէր։ Պիլմէզմիսին քի, օ տէրկեահը մու-

գատտէատ տիւնեա իւզէրինատ Քրիատոսուն վէ քեալէթինի էտէճէք զաթ ինթիխապ, էվ վյալերին ազիզլեսի Թատիպ, վէ ուամուի քիլնէսէ իտարէ օլունուբ։ Պիլմէզմիսին քի, տիւնեանըն չար քէօշէսինատ պուլունան խրիսթիան միլլէթլեր, գօրգատ կէօզլերինի օրայա չեվիրիպ, լութուֆլար տիլերլեր. ափվլըդա մունԹազը օլուրլար. վէ նուր, Թէսէլլի, վէ ալդըշ Թէմէննի էտերլեր։

Շիմդի իսկ տինատարլարըն պաշը վէ բէյիսի էուվասինը գափտըրմըշ գուշ կիպի, մէնֆիատ, ախէրին էօրԹիւսիւ ալԹընատա սըղընմըշ օլտուղու Հալտէ, պիր Թագըմ փէրվասըզ գարըլար ծնուն սարայընատա գապարարագ կէզէրլեր եիւրիւրլեր, վէ պիր վագըԹ էվիսքօփօսլարըն վէ գարտինալլարըն գըրմըզը ֆէրաճէլերի իլէ, Թագլարը էլչէրինատ էհԹիրազըլա կիրտիքլերի օ մուգատտաէս օտալարա, վագարըլա վէ պիփէրվա կիրէրլեր, չըգարըլար, գահ գահ Հայգըրըրլար. պալօ ատրմլարըլա սըչրարլար, աԹլաս էԹէք սէրփէրլեր։ Պագ իմտի Ալիզա քի, վաԹիքան վէ Գուվըրնալ սարայլարըն պուլաշարտըգլարընըն սէպէպի գարը օլտուգլարը տէյիլ, տաԹարզ բէզալէԹլերէ օրայը եաԹագ էԹտիքլերի... տէրիքէն,

ԻԹիսալինատէքի օտատա ափանարզ պիր ազիմ կիւրփիւլիւ օլտուղունատա, Հէփիսի պիր աղըզտան, ամմն էա բապպի տէյի չաղըրտըլար. գօնսօլօն իւզէրինատէքի այինէ տէվրիլտի. Ջամլար սարսըլտը։ Ալիզա քէրկէֆինի տէվիրէրէք ափալ Թափալ եէրինատէն սըչրայըպ, փէտէրհինի պօյնունա սարըլտը. Լանտօ օտատան տըշա-

ըը ֆըըլայըպ, վե չամաթա իչխոխկն օտանըն գաւիուսունու քիթվե պուլուպ, թէքմէ իլէ գաւ փուչու գըըտը իչէրիկ ամլատը։ Օտայը Թիւ-Թիւն վե քէօթիւ պիր գօզու գաւիլամըշ ըտը. փէնճէրիկլերին գանատլարը գաւիալը. վե թաւլինկն իւզէրինատ հալա պիր գանսիլ եանմագ-տայըտը։ փէնճէրիկլերէ գօշուպ ծլարը աչտը. վե խաբէմբինկն իւզէրինատ եիւզիւ կէօզիւ պէլ-լոսիզ պիր ձէնաղէ կէօրտիւ։

Օ արատա Միմօ, Պարթօլօ, վե ախէրլէր տէ իչէրի կիրտիլէր. Ա.լիզա տախի քէնատիտէն պի-խաապէր ծլարըն արգասընա կիթմիշիտի։ Ձէ-նաղէնկն էօնիւնատ պիր տէաթէ սարըլմըշ քեա-ղըտ ըլա, պիր տէ գըրմըզը սախթկյան ըլա միւ-ձէլլետ տէֆթէրը Միմօնուն կէօզիւնէ իլիշտի քի, իւզէրինատ եաիըշըզ պիր քեաղըտտա,—... օղլու Քօնթէ Լիոնէլլօնուն սէրկիւզէշթի—տէյի եազըլըյըտը։ Հէնիւզ Լօգանթա սահիպի կէլ-մէքսիզկն, վե եանընտաքիլէր կէօրմէքսիզկն, Միմօ մէզքուր տէֆթէրի վե սարըլը քեաղըտ-լարը գաւիլուպ ձէպկինէ աթտը. օ արատա Լօգան-Թանըն խըզկնթձիլէրի, արգալարընատան Լո-գանթաձը սօլուկյարագ եօգարը գօշտուլար. վե օ էօրֆիւլիւ սէյրանը կէօրտիւքլէրինատ, պիր-տէն պիրէ պիր պաղըշ գօփարըպ գասդաձը գալարըլար։

ԳԱԹԻԼԻ ՆԷՓՍ

Ձէնադէ գօլԹուգլու խաքէմբէնին իւզէրինէ սէրիլմիշ իտի։ Չունքի տապանչայը աԹէնլէյէ-
Ճէյի վագըԹ այագլարընը կէտմիշ, վէ խաքէմբի-
նին քէնարընա գատար էնմիշ իտի։ պիր էլի սը-
գը սըգըյա գաւխալը, օ պիրի խաքէմբինէն գօ-
լաչնատան աշաղը ասըլմըշըտը։ վէ եէրինի իւզէ-
րինատ էքի ադաթ պիր փիշԹօվ տուրույօրու-
տու։ ՓիշԹօվու աղզընա պօշաԹմըշ օլմադ կէ-
րէկիտի։ վէ զալխպա էքի Թաւրաֆը պիրտէն պօ-
շանըրն, վէ պիրինին ԹէԹիկի տիւշտիւյիւնատ
օ պիրի տէ տիւշսիւն տէյի, էքի ԹէԹիկի գայ-
Թանըլա պիրիպիրինէ պաղլամըշըտը։ Աղզը վէ
գաֆա կէմիկի տարմա տաղընըդ օրուպ, ալԹ
տուտաղընըն պիր փարչասը սըդ վէ ուզուն սա-
գալընըն իւզէրինէ ասըլը գալմըշ։ սօլ գուլաղը
իլէ էնէնէ կէմիկի փարէլէնմիշ։ կէօզիւ եէրին-

տէն չըգըտ եւ ուզեւնտէն աշաղը սարգմըշըտը. տիշերինին իսկ չօղու տէօքեւըմիւշ, վե գաֆա կէմիկինին փարչալարը վե տիշ էթէլերի եէրէ տիւշմիւշիւտիւ։ Պաշընըն թասը ֆըրլայըպ, կա. ըհտիաճէքեարի ուզուն սաչընըն պիր թուԹամը պէչինինին պիր փարչասըլա պէրապէր տիվարա եափըշմըշ, պագըսը տա պաշընըն տէրիսի իլէ պիրլիքտէ պէչի վե գանըլա միւէմմա օմուզու իւզերինէ սարգմըշ օլուպ տիհղէԹիլի պիր հի. յէթ փէյտա էթմիշ իտի։ ՍուրէԹի պէլլէսիպ օլմուշ, պուրնունուն եարըսը գալմըշ, տիլի պի. չիլմիշ, պիր կէօզիւ տըշարը տիւշմիւշ օ պիրի գանըլա տօլմուշ գօրդունճ պիր շէքիլտէ իտի։

ՓիլԹօվուն իքի Թարաֆընա տա իքիշէր Թա. նէ պիրիպիրինէ պագլը գուրշուն գօնմուշ օլ տուզունտան, տիվարըն իւզերինտէ տէօրԹ մա. հալտէ նիշանը գալմըշ ըտը. վե իսքէնդրինին արգասընա քիրիչ փարչալարը տէօքիւլմիւշիւ. տիւ. վե իւսԹիւսիւլէրի հէնիւզ եէր իւզե. րինտէ ԹիւԹմէքտէ իտի։ Ճէննազէնին արգա. սընտա Հօլանտա պէզինտէն լինճէ կէօմլէք, վե պէյազ իչ տօնու վարըտը. վե էլլերի տահա սէրպէսթ Հարէքէթ էթմէք իչէրն կէօմլէկլին պիլէքլերինի տէվիրմիշ իտի. կէօքսիճինիւն գըր. մալարը կէնիշճէ օլուպ, սաղ գօլունտա կէօմ. լէկլին ալԹընտա ալԹուն զէնճիր իլէ Հօրիւլմիւշ, իքի փարմագ էնինտէ պիր պիլէզիք վարըտը քի, կօպչասընըն իւզերինտէ ֆիլտիշի իւսԹիւնէ մի նեաԹուրա օլարագ զայէթ ԹաԹը, միւէտ. տէպ, վե ճէմիլէ պիր կէնճ նիւա ԹաասլըԹի չէ. քիլմիշ իտի,

Տօն Պալտասար քահանայ վե ուամուրտիտէ

պիր քիմնէ օլտուղունտան, օ տէհշէթլի սէյիրկ հէր քիշինին հայրան օլուպ վէ շաշգըն շաշգըն պագըպ տուրտուգլարընը կէօրտիւյինտէ, լօգանթաճընըն էթէլինտէն չէքիպ – չաիրձագ փօլնակ պիր խապէր կէօնտէր – տէտի։ Վէ ուշագլարըն պիրինէ տէ, գօշարագ կիթէմէսի իչին իշարէթ էթտի։ ՊաահՀու պու գաթլընէֆս քիմ տիր, վէ կէնէլն նէ գատար վագըթ օլտու տէյի ծնա սիւալ էթտի։

— Էֆէնտիմ, տէտի լօգանթաճը, ծնուն քիմ օլտուղունու տիւն ախշամ իմձալատըղը տէֆթէէրտէն աղնարըգ. տիւն ախշամ կիւնէշ պաթտըգտան սօղրա պուրայա կէլտի. Չիւզի պիր գահվէ աւթը էթտի. փօսթայա պիր գաչ մէքթուպ կէօնտէրտի. վէ պիր շիշէ քէսքին րօմ խաթէտի քի, իշթէ թրատիէսին իւզէրինտէ կէօրիւօրսունուզ. ծնտան սօղրա օտասընը գաւխատը։ Պէնտէնիզ աւթընտաքի օտատա եաթաըրըմ։ կէչէ սապահա գատար պագը ահէթէ, պագը ածէլէ պիր տիւզիսէ կէզտիյինտէն, պէնիմ տէ զէվզէկլին տէ կէօզիւմիւզէ ոյգու կիրմէտի. չունքի չօղու տէֆա հըզլը հըզլը պասարըտը. պագը տա պէրտէն պիրէ պիր խաքէմրի իւզէրինէ քէնտինի աթաըրտը քի, օտա սարսըլըրըտը. պիրագ տէյնէնտիքտէն սօղրա, խըրսըզ այագընը եէրէ ուրուր կիսէ պիր ազիմ փաթըրթը թը իշէտէտի, շաֆագ աչըլմայա եագըն պիր չիւզի ոյգուցա տալմըշտըմ հիչ պիր շէյ ֆէքըրսիզ կէլմէյօրուտու. հաթթա գալգատըղըմ վագըթ՝ չանկ սէսի իշիթմէտիքճէ, սագրն պու օտայը ուրմայըն տէյի ուշագլարա տա թէէնպիհ էթմէշ խտիմ։ Քիմին խաթըրընտան կէչէր խտքի, պէօյլէ պիր պէլա գուհուր էտէճէք։

Ո արատա զապթխյե մէմուրու եէթիշտե. չունքի ո սիլահ փաթլամասը սօղադատան իշի-տիլտիկնատէն, խալզ օրայա չէմ օլմուշտուտ. վէ լօգանթայա կիրմէք խաթէտիքլերի իչէն, տէրագէպ գաւիտ սէտա օլունուպ, պէքչի տա-խի գօնուլտու։ Մէմուր կէլմէտէն մուդաա-տէմ Ա.լիզայը փէտերի օրատան չըգարմըշըտը. վէ ո գատար գօրգմուշուտու քի, պաշտան ա-յաղա գատար տիւթրէմէք օլուպ, նուէթգու տախի թուէթուլմուշուտու. պու ձինհէթտէն պարթօը պիր թադըմ րուհլար գօգլատարագ ադլընը պաշընա կէթիրմէյէ չաղալանըը. վէ գալմինի բահաթլանտըրըն տէյի բինա էտէր խտի։ Ձապթխյե մէմուրունուն մուայէնէնատ խքի նէֆէր զապթխյե էլե, պիր տէ եօլտա բաթ-կէլմիշ օլտուգլարը ձէրբահ վարըտը. հէնուզ էսէրի հայաթ վարմը տէյի ձէնագէնէյն նագա-զընը եօգլայըպ, վէ նագազընատա հարէքէթ պու-լամայըպ, եալընըզ գալմինի իւգէրինէ էլինի գօտուղունատա, զաիֆ պիր աթմագ տուպատուգ-տա տա, պիր գաչ սանխյե զարֆընատա օ տախի պիւթիւն պիւթիւնե քէսիլտի։

Մէմուր էթրաֆտա կէօզ կէզտիրիպ, լօգան-թաձլատա սիւալ էթտի քի, պու եապանձը նէ վագըթ կէլմիշ տիր, վէ հալինէ տասիր պիր մա-լումաթը վար մը տըր. վէ մէրգումունն հիչ պիր մալումաթը օլմատըգընը աղնայըպ, սէրսեր սան-տըգընը աչտըպտր, վէ թէֆէհհուս էթմէյէ պաշլատըպտր։ Ձամշուպարընըն մարգաբ Լ. Ս. խտի։ Վճանէլը իսմինէ պիր գաչ տա մէքթուպ վարըտըգտա տա, լագաթը սկսա միւրէք-քէպ էյի էհթիմամընգա պօզուլմուշուտու։ Մէմու-

ըոս մուսախլէյհ, ամ՚ապա ըշըղըն գուվվէթխըե եազը սէչխլըը մի տէյի քեազըտը վինձէրէյհ թուղտույուսա տա, հիչ պիը շէյ ֆէրգ օլու նամազըտը։ Լօգանղամ՚ազընըն տէֆթէրինի կէ թիրղտի, ծնտա տախի Ա՚նտրէա Լօքօ խամխիլե եազըմըշըտը. ամ՚ազ տիվվիթինէն լչինտե, զե պէրձիա իւզէրինէ հէքք օլունմուշ Լ. Տ. Ր. եազըտըրլա պիը ուֆագ մէօհիւր կէօրաիւլէը։ Չ՚ապղթխէլէրին պիրիսի ձէնազէնին սաղ գօ լունտաքի պիլէզիկի մէմուրա կէօսղթէրտիկին տե, գօլունտան չըգարտըլար. վէ հէվիսի օ կիւ զել թաավիրէ պագարագ էլտէն էլե կէզտիրը ղքէն, կօպչամա՚ալինտե պիը եազը պուլուպ, մէմուրա կէօսղթէրտիլէը քի, — Էհմիրէսի ձիւ զէվիլինա սէվկիւլիսիւ Լ՚իօնէլցյա — տէյի եա զըլցյարտը։ Ֆագաղ լագապըննա տաիը պիը ի շարէթ եօղուտու։

Սա՚ատըղըն պիը չէքմէսինտե 152 ատէա Րօ մանըն տօվիվիա ալթունու, 200 ատէա Կրէկօ րինէ ալթունու, վէ Լօնտրա իւզէրինէ չէքիլ միշ քիւլլիսէթլի պանգա քեազըտարը վարը տը։ Պիր գըրմըզը մուհաֆազա տէրունինտե իրի էմմասարըլա միւձէվհէր պիր էվինքօփօս խաչը, զայէթ սույու կիւզել վէ իրի պիր զիամբիւթ եիւ զիւք, վէ տահա ախէր էյիլմիշ պիսիւմիւշ ալ թուն խանէլէր իչինտե ձէվհէրլէր վարըտը քի, պիր ալա չէրչիվէնտէն զօրուլա գօվհարըլմըշ օլ տուղու աշիքեար կէօրինինիւրիւտիւ։ Քեազըտ ըարընըն արասընտա Գ՚արպօնտարլար, սօղրատան Ձիօվինէ Խթալիա, վէ պատէհու Չ՚իլիցյէրա, Ձէրմանեա, վէ Ֆրանսա Ֆըրգալարընա գա պուլ օլունտուղունուն շահատէթնամէլէրի օ

լաւ, հեփիսինտե տե ձիւլիօ խամխիլե եաղըլ-
մըշըտը։ Հէր պիր ֆըրզատա իլերի մէտնէտիլ-
բե կէչմիշ, վե Գարպօնարըտ ձիմխէթինտե
փէք խաբիլերտէն պուլունմուշուտու, չունքի Զե-
կինատա իլք եաղըլանըտըտան ըտը. վե Լումպար-
տիատա վե Վինէտիքտե Սըրօլաթօրե (ասքեր
ձէլա էտիձի մէմուրիյէթի քէնտինե վերիլմիշ
իտի։ Քէչի տերիսինտէն պիր գապղե իչինտե
իւչ եաբմանը զայէթ. քէնքին պիր գամնատը օ-
լուպ, սաիր հայվարի մօր չեվիքտէն, վե Թէփէ-
սինտե էօլիւ գաֆատը բէսմի օլուպ, տէմիրինէն
պիր եիւզիւնտե – շիմդի վե տահմա – օ պիր
եիւզիւնտե – զամմազըտ էօլմէզլի – վե տահա օ
պիր եիւզիւնտե պիր փատիշահ պիր տե փափ
Թաձլարը բէսմ օլմուշ, եանընտա տա – Չէպ-
պարըտ էօլմէզլի – տէյի եաղըլըշըտը։ Վէ գապ-
զէնինի իւզերինտե Թարիհտաե Նուամբրօսու մու-
գայէտա օլուպ, 2076 յըտը։

Մէհմուտ իւչ մէքթուպ կէօրիւպ աչտը, իչէր-
տե պիր եաղըլա – զայէթ մուհաֆէզէլի գըզ-
գարտաշըն ձիւզէփինա – տէյի իմզալանմըշ,
վե Թարիխի պըրագըլըպ, եաղըլտըղը մահալ
պօզուլմուշ վե գապընըլմըշըտը։ Պիրի 1833 Թա-
րիխինտե Փէթրօպաւրիկա եաղըլմըշ ըտը. վե օ
ագըլըը հէմխիրէսի, միրասընը Թէլէֆ էթմէ-
տէն վազ կէչմէն, վե խանէսինէ ավտէթ էտիպ,
ձէմիլե, զէնգինն, վե խօշմէշրէկպ Վաուրէթթա-
յըլա ագատը Թէզէվվիւձ էթմէն տէյի մուհա-
պէթ իւզերե նասիհաթ վերմիշ իտի։ 0 պիրի
38 Թարիխինտե Լէզգօնայա եաղըլմըշ օլուպ,
զավալը ձիւզէփինա էն կիւզել միւգէլլերի
սաթմայա մէձպուր օլտուղունտա պիլտիրմիշ. վե

օլանձա վարխէթինի պէօյլէ ջուննա վէ տարա-
թա թէլէֆ էթմէ տէյի ըլնմատըն սօղըա, 500
ֆրանսըզ լիրասը փօխէհ կէօնատէրախլըկնի պիւ-
տիրմիշ խոր։ Էն սօղըաքի 42 թարիխինատ վալ-
փարէզայա եազըլմըշ օլուպ, կէօզ եաշը տէօ-
քէրէք, ալաճագ սահիպլէրի իլգին չէմի էշեա-
սընը, սօղըա փէտէրլինին սարայընը տախի սաթ-
մայըլա պիր գարըշ թօփրաղը, վէ պիր թանէ
քիրէմիտի գալմատըղընը պիլտիրէրէք, էզ չիւմ
լէ էյէր կէլէչէք օլուրսան, պէնի տախմա քէն-
տինէ գըզգարտաշ պուլուրսուն. վէ տուլ հա-
լիմ իլէ պիր լօգմա էքմէյիմ տէ վարըսա, պիր
լիքատ եէրինզ տէյի եազմըշըտը։

Պու մէքթուպ զէյատէչէ էօրսէլէնմիշ, վէ
տիւրկիւլէրինատէն պէյ պէյ էրթըլմըշ ըտը. վէ
պազը մահալլէրինատ սարըմթըրագ լէքէլէր օ-
լուպ, օրալարըն եազըսը պօզուլմուշտու. վէ
սըզ սըզ օգուտուղու արատա կէօզլէրինատէն
ագան եաշլարատան նէհչէթ էթտիխի աղնաշը-
լըրըտը։ Մէմուր օ մէքթուպլարը պիր քեազը-
տա սարտը, գամայը, փիշթօվլու, մէօհիւրիւ,
վէ սէթրխինին չէպկինատ զապթիյէլէրին պուլ-
տուգլարը, վէ գուրշունուլա տօլու օլան իքի
չէպ փիշթօվլարընը ալտը։ Գափուդու քիթէչ-
տի, վէ օտանըն էօնհունատ պէքլէմէյէ պիր նէ-
ֆէր պըրագըպ, սօղըա եինէ կէլմըրսի տէյէրէք,
տիւմեն քեազթիյէլէրի իլէ պիրլիքատ լօգմանթա-
տան տըշարը չըգտը։

Միմօ, Լանտօ, վէ օ պիր իքի տօսթլարը քէն-
տի տախրէլէրինէ կէլտիլէր. վէ Ս.Լուզայա քէն-
տինէ պիրագ թօփլա քի Գայը Գլարայա կէօ-
թիւրէլիմ, վէ պու սէֆիլլի գալտըրընձայա գա-

ատար պու կիւն սէն օրատա էլլէն տէտիլէր։ Ո ա-
լատա պու վուդուաթըն իւզէրինէ տիւրլիւ պէ-
տիւրլիւ թահմինլէր էտէրիտիլէր։ Պիրի – օլան-
չա վարկէթինի թիւքէթմիշ գաթէ ուսիտ պիր
ատէմ օլմալը – տէրիտի։ Ո պիրի, – փէք էյի
ամմա պու գատար ալթուննու փօլիչէ սէնէտլէ-
րի պուլունմարագ՝ պու նասըլ օլա պիլիր – տէրի-
տի։ — Քիմ պիլիր, տէտի Պարթօլօ, պէլքի
ֆըրգա պաշլարընտան պիրի տիր. վէ շիրքէթ
մէրքէզինին սանտըղը պուշտա տըր – ։ Ո էնտա-
տէ Միմօ էթրաֆընա կէօզ կէզտիրիպ, եավաշ
սէսիլէ. – Սուս օլուն, ուսմարըմ քի պիզ ձինէ-
վրա զապթիյէ մէձլիսինտէն տահա էյի մատ-
էնէն քիւնհիւնէ էրիրիզ։ Էօլէնէն օտաօրնա
կիրտիմ իսէ, եազըլմանէնէն իւզէրինտէ պիր
տէֆթէր կէօրտիւմ քի, սէրկիւզէշթիկի եազ-
մըշ, պիր տէսթէք տէ սարըլմըշ Եվրազ պու-
լուպ, ուսիլ լիլէ ափարտըմ; Ձէպիմէ աշըրտըմ։
Ա՛հէսթէ ահէսթէ օգուրուզ, վէ պէօյլէ խաթէ
Ձէ վէ գաթէ ուսիտՁէ քէնտի քէնտինէն էօ-
տիւրմէսինէն սահիհ սէպէպինէ աղնարըզ –
տէտի։

Ձիւմլէսինէ պէօյլէ պիր տէհշէթէ կիրիֆ-
թաթ էտէն վազատատան սօղրա, Պարթօլօնուն
տօսթլարը, Ա՛լիզանըն պիրազ տէֆիլամ օլ-
մասը իչէրի, պէշ ծն կիւն Զիտպլէզիզ նամ մա-
հալլին միւֆէրրիհ մէսիրէլիթլէրինէ կէօթիւր-
մէյի նասիհաթ էթտիլէր. չունքի Հազիրանըն
ասն կիւնլէրի օլտուղունտան, սըձադլար տա
կէրէկի կիպի թահխիլլէք վէրմէյէ պաշլամըշ
օլտուղունտան, Էվկյան սահրաալրընըն սէֆա-

լը թէֆէրըհուՀէահՀարընտա, վէ սէրին կէօլ կէվլիքլէրինտէ, վէ սըզ Ձէվիզ, քէսթանէ վէ մէշէ աղաձլարըլտա ւիուզէյյին թէփէլլերինտէ կէօնիւլ էյլէնտիրէ պիլիրլեր իտի։ Պու ազլանդ նաահՀաթ Պարթօղոսուն տախտ մագպուլու օլուպ, վէ իգլիմա օլան լէվազիմաթը թէտարիք էտիպ, Լանտօյա տախտ պիր գայըդ խաթիձար էթմէյի թէնապիՀ էթմէյիլէ, իրթէտի սապահ հէնիուզ շաֆաղ աչըլմադան իլերի օրտան փալամարը չէօզտիւլեր։ վէ իւք աղըզա քիրբէք իլէ գըյըտան այրըլտըգտան սօղրա, պատէՀու եէլբէյն աչըպ, թաթթը վէ մուվաֆըգ բիուզիւեարըլա եօլա բէվան օլտուլար։

Կէօլ, սանըրսըն քի սապահըն սէրին վէ ինձէ բիուզիւեարընըն իւֆլէմէսինտէն օյանըրըմտը, վէ օ պատի սէպա պէրրաղ վէ տիւզ սույուն իւզէրինտէ Ձիլլելէնէրէք, տալղալարտա թէմմվիւձ փէյատա էտիպ, զիւմրիւթ վէ եաղութ բէնգիին տէ կէօզէ ուրուր, վէ աֆիլթասըն գըլտաղուզու օլան սահիր եըլտըզընըն գուվվէթէլի զիյասընտան պէնիուզէրի սօմմուշ եըլտըզլար օ տալղալարըն իւզէրինէ աքս էտիպ տիթրէր տուրուըլտը։ Գըրլանդըձլար, փարլաղ սուլարըն իչինտէն կէօրիւնէն եէշիլ սէվահիլլեր իւզէրինտէ խաքեան էթտիքլերի աշկանըլարընտան այրըլըպ, կէօզլէն իւզէրինէ տօղրու ուչարադ, քէսքին վէ սէվինձլի թէրէքնէիւմլերիյլէ եէնի աչըլան շաֆաղը սէլամլար ըտարլար։ վէ պաղը եիւքսէքտէ թաղլա գըլըպ, պաղը աչադտա գանատլարը աչըդ շիտաէթ իլէ սույուն եիւգիւնտէն սաղըլըպ ուչուշարադ, օ թէրք գայըդա քէյֆ պաղըշլար ըտարլար։ Ա.լիձայըտա գայըդըն գըչ

Թաղամասերուն օձուրմուշ, Կիւն տօղունուն առա-
յա աքս իւն գըրմըզը բնդեան Թիմիվիւշ և-
տէն քեսքին շէօլէլերինի հայրան հայրան սէյր
էտէը իտի։ Հաճիա պէր պօղազըն էօնիւնտէն
Կիւշը իքէն Թէրինիւմաղ չայըը գուշունուն
սէտասընտան տախի հազը էթտի քի, պաշընը
տիքմիշ վը գանատլարընը Կիրմիշ օլարագ, սէ-
սինի պազը էնտիրիսպ չըգարըպ, պազը աղըը պա-
զը չափըք, պազը տա տիթրէտէրէք Թաթը
Թէրինիւմաթըլա Հավայը տօլտուրուրուտու.
Ալիզա տախի ծնու տինիմէքտէն տօյամայրպ,
տիւզիսկ էօթէրէք պէր եւրքահէ փէրվազ իլէ,
պէր տէ գուրշուն Կիւպէ սաղըլըպ աշաղը էնմէ-
սինի վը տէօնմէսինի պագմադատան Կէօզիւնիւ
այըրամադ ըտը։

Պագ, տէրիսի օ քէնտի քէնտինէ. պագ պէր
քէրըհ քի, իշլէյէրէք տախի եարատըձըլա սէ-
նաձէը էթմէք օլուրուսմուշ. վը ծնուն Հիմմէթ-
լէրի վը մախլուգլարընա Կէօսթէրտախի շէտիտ
մուհասիթի իչին Թէշէքքիւր սունուլուրու-
մուշ։ Իշթէ պու չայըը գուշու պէր Թարաֆտան
շաղլարագ Հավատա ուչայօր, Կիտիպ Կէլմայօր,
չիրկինէնայօր, էնիպ չըգայօր, պէր Թարաֆտան
տա Թաթը նաղմէլերինի արամ վէրմէյիպ,
քէնտի մէգատիրինէ խաղիգինին սէնաըընտա
օլուպ, սապահ գաստէսինի Թէնէխէր էթմէ-
յօր. պիղ խանք էպէտի մուհասիթինտէն պի-
զի խաղ էթմէյէ Թահրիք օլան, պէյլէ լա-
Թիֆ ազալարը պիզի Կիհան էտէն, վը պէյլէ
եուշ ֆիքիրլեր վը նաճիդի չանըլա քէնտի
սիֆաճընտա պիզի խաղ էտէն Ալլահըն մէտ-
Կինի տախը սապահտան ախշամա գատար պէր

կիւֆթէհ օգուտմատըգտան մատա, ծնու խաթը-
ըըմըզա տախի կէթիրմէմէք լայըգմը տըր։ Ճու
աչըլան կիւզել շաֆաղ, շու թէմէվվիւճ էտէն
կէօլ, էթրաֆընը իհաթէ էտէն շու թէմիզ
հավա, շու թէվիէմիզատէքի պէըրաղ կէօյ, շու
էօթէն գուշլար, շու տալըզալանան էքինլէր, քէ-
մալե էէթիշէն մէյվէլէր, շու եէշիլ սահրալար,
խուլասէի քէլամ խալգ էթտիկի մէվձուտաթըն
քեաֆֆիէսի, ծնա սէնա էթմէտէ պիրիսիրի-
նի մուսապզէթ էթմէքտէ տիրլէր. ահ, Ա-
լիզա, սէնին գալըգին իսէ պէօյլե սօռուգմու օլ-
սուն...։ Ահ, Յիսուսում, պէնի քէնատինէ ձէլա
էյլե. պէնի քէնատիմտէն այըր. պէն քի պէօյլե
սահիհ էյլիքատէն ուզաղ, սըզ սըզ խաթաալար
էտէրէք սըզլար տուրուրում։ Տույայօրում քի,
գալըիմ բահաթ տէյիլ տիր։ Տույայօրում քի
Աաեր...[1]։ Ահ, պէլե, օ սէնին ելէ տիր օ սէնին
նուրունա զարզ օլմուշ տուր. պէն տէ արթըզ
ծնու աղլամագտան վազ կէչմէլիմ։

Պու սէվիմլի գըզձըղազըն գալըգ թաապիա-
թըն գէյատէ սաֆի վէ գէյատէ թէմիզ շազ-
լըգլարը մապէյնինտէ տախի ալթուսթաշըքտէն
խալե տէյիլ իտի. անձագ եիւրէյի էյի վէ ար-
զուլէրի կիւնահսըզ օլտուղունտան, տուայա

1 Աաեր վէրծնալը պիր Եահուտի, վէ չէձաէթէլի պիր տէլի գանը խոր. Ալիզայը գազատան գուրթարմըշ օլուպ, մեր-
սումէնին ալտագայը տէրուննինէ մազհար օլմուշտաւս. վէ կիզ-
լի շիրքէթլէրե տախիլ պուլունուպ օլ ազուրտա խայլը ձէնք-
լէշտիքատէն ոօղտա, իչհամի Ռապպանի ելէ խրիսթոխան օլմուշ,
վէ մէզքուր շիրքէթլէրին ինոանըկէթէ մուտայիր հարէքէթ-
լէրինատէն թէնհֆիֆիւր ելէ, չէքիլմէյե եիւզ թուութուղու-
նու բէֆիգլերի տէրք հաէրէք, միւթաալարը իւզէրե հօմ-
բիւնե գասա, վէ հնալե ելէ թէլէֆ էթմիշեր խոր։

միւթաձաամԹըլա գաստակԹԹելերինի Թէսբին և-
տեր, վե տիւնեաւվի գըզլարըն զե՛հիրլի մաստա-
քիԹաղլարընտա պիհուտե արատըգլարը Թէ-
սելիկերի օնտա պուլուրուտու։ Վե խայալըն պի-
րի օ պիրինե տելալԹե էտեր օլտուզունտան,
Ա՛լիզա տախի պու հիւզիւնլիւ միւտահազալարը
ֆիքըրինտեն չըգարմադ իչին, կիօզլունիւ օ չայըն
կիւզել նիւմայիշինե չիվիրիպ, տաիրեի ուֆու-
դու մուհասերե էԹմիշ եիւբսեք տաղլարըն պիր
Թարաֆընտա ինէք աղըլլարընը, պերի Թարա-
ֆընտա օրմանլըգ Թէփելերի, էսբի հիտարլա-
րըն դուլելերինի, պազը միւնասիպ մէվգիլերտե-
քի կիւզել սարայլարը, վե կիօլտեն զուհուր է-
տեն բիւզիւեարըն մէվձլենտիրտիկ եէԹիշիլ է-
քին Թարըտարընը սեյր էտերիտի։ Գայալարըն
վե չըգմալարըն իւզերինտե պալըգձլարըն քի-
մինին ուզուն գամըշըն ուձունտա վօլԹա ա-
մըշ պէքլետիկինի, քիմինին աղ ըլա գըլըտան
ԹաԹը սու պալըգլարը վե ուֆագ ըսԹաքօզ-
լար ավլատըգընը, քիմինին տե քիւչիւք գայըգ-
լար սեփեԹ վե ըզըլըպ պըրագտըգընը կիօրիւը-
իւտիւ։ Վե պու շեյլերին հեր պիրինտեն պաշ-
գա պաշգա քեյֆ տույարագ, ինձամ Իվինան-
ը պիր քիշինին ՊարԹօզմա քերպայա վերտիկ
քեօյ Իվինին էօնիւնե եանաշըլար քի, պիր
պայըրձըգ իւզերինտե օլուպ, Թարաֆեյնի օՂ-
լու վե սեֆալը, վե օրԹաարընտան պերրագ չայ
ագար տերետեն իհաԹե օլմուշ, վե կիւզել գա-
վադարտան, սալգըմ սեօյիւտլերտեն, վե գը-
զըլ աղաձլարտան կիօլկենմիշ իտի։

Օ Իսանեի տիւքիւշա շըմալ Թարաֆընտան
պիր գայա իւզերինտե օլուպ, էսբի Թարաֆը սըգ-

մեր տեսնել ինչ ինդուն աղաչելուը տեսնելիս մեր տես-
վինելերտեն դայեթ եչելով պիր սահրայա էնե-
լիր իտի քի, պալատե դիքը օրնանո չայ փար-
լայարագ վե սեսիզչե չերեան էտիպ, օրատա
թասլանաթատան հասել օլան էնվախ չիչեքլերի
սուվարըլըրսա: Ո չայըրըն օրթասընատա պիր չե-
սիմ օխլամուր աղաչը ազամդեթ ինե գօլլարընը
եայընշ օլուպ, ալթընատա տախե գարշը սե գար-
շը գօնուլմուշ իսթեմիյելերին փարմագլըգլարը-
նա եասդի ֆիտանլարը սարըլըպ թանթը գօ-
գուսու հեր թարաֆը թուրթարըրտը: Պարթօլօ
էյլեն թասամընը էլեոխքատեն սոդրա տօսթա-
ըղըտա պիրլիքտե պու թենհա մեսիրէյե կելեր,
վե օրատա կէօկկե ալթընատա օթուրուպ, օ չա-
յըն նիսանյիյընատեն, վե գուշլարըն թանթը թե-
րենիուլերինատեն քէյֆլենէրէք, Ամանեա չա-
հելերինեն թէրպիեսինի վե տեհլեթինի մու-
չիպ օլմագ իչերե Լիոնելըօնուն զևյատե կելե-
մամըտա գալեմե ալտընը սերկիուգելեթինի խոսյը
կիւնլեր Ամմօ օգուր, ծնտար տա տինդերըեր իտի:

Ֆիլ վագը չօձուգուտատա գազանըտան քեմ
խոսյարըն, վե ֆիլբիլի իզլալ էտեն, վե գալա-
տեքի ֆաղիլեթ ֆիլիզելերինի պօղան եաղընշ
թանլանաթլարտա գարշը, նե սիլսիլե զատելնի-
նեն, նե էյի խուդեթին, նե ալիչենատ կֆ-
քեարըարըն, նե քեսքին ագըլըն, նե գալտ չե-
սարեթինեն, նե տե թանթը եուսիագ վե մու-
հասեթելի եիւրեյեն գալնտ կելեմետիսի օնատա
էյիտեն կէօրիւնիւր: Ամմատ իլիմ թահսի-
լինատեն վե թանլանաթլարտան, քիսարձա վե
թէրենիի իւզերե էօմիւր սիւրմեքտեն, էհլի ըրզ
տեվե գանըլարըն իւլֆեթինատեն, թասալիւգ-
լերինեն մուհասեթինատեն, ֆաղիլեթե վե խա-

Հոգևոր ուսումնարանները կը հիմնուին ոչ միայն հոգևորականներ պատրաստելու համար, այլ նաև ուսուցիչներ, որոնք ժողովուրդին մէջ տարածեն կրօնական գաղափարներ։ Ուսումնարանները կը բաժնուին երկու տեսակի՝ տարրական եւ միջնակարգ։ Տարրական ուսումնարանները կը հիմնուին գիւղերու մէջ, ուր կը սորվեցնեն կարդալ, գրել, հաշիւ, քրիստոնէական վարդապետութիւն եւ եկեղեցական երգեցողութիւն։ Միջնակարգ ուսումնարանները կը հիմնուին գաւառական քաղաքներու մէջ, ուր կը սորվեցնեն աստուածաբանութիւն, քարոզչութիւն, հոգևոր իրաւունք, պատմութիւն, աշխարհագրութիւն, բնագիտութիւն, մաթեմատիկա, ֆիզիկա, գրականութիւն, հայոց լեզու, ռուսերէն լեզու, գերմաներէն լեզու, հին յունարէն լեզու, եկեղեցական երգեցողութիւն եւ գեղագրութիւն։ Ուսումնարանները կը բաժնուին երկու դասարանի՝ ստորին եւ վերին։ Ստորին դասարանը կը կոչուի հոգևոր դպրոց, իսկ վերին դասարանը՝ հոգևոր ճեմարան։ Հոգևոր դպրոցը կը բաղկանայ չորս դասարանէ, իսկ հոգևոր ճեմարանը՝ չորս դասարանէ։ Հոգևոր դպրոցի աշակերտները կը կոչուին սեմինարիստներ, իսկ հոգևոր ճեմարանի աշակերտները՝ ակադեմիստներ։ Ուսումնարանները կը բացուին Սեպտեմբեր ամսուն, եւ կը փակուին Յունիս ամսուն։ Ուսումնարանները կը բացուին եւ կը փակուին հոգևոր պաշտօնեայի մը կողմէ, որ կը կոչուի ուսումնարանի տեսուչ։ Ուսումնարանի տեսուչը կը նշանակուի Սուրբ Սինոդի կողմէ։ Ուսումնարանի տեսուչին պաշտօնն է հսկել ուսումնարանի կարգ ու կանոնին վրայ, ուսումնարանի ուսուցիչներուն եւ աշակերտներուն վարքին վրայ, ուսումնարանի գործերուն վրայ եւ այլն։ Ուսումնարանի տեսուչին վրայ կը գտնուի նաեւ ուսումնարանի ուսուցիչներուն եւ աշակերտներուն ընտրութիւնը։ Ուսումնարանի տեսուչին վրայ կը գտնուի նաեւ ուսումնարանի ուսուցիչներուն եւ աշակերտներուն ընտրութիւնը։

ՍԻՊԱՎԻԹ

Պիրինձի Նափօլէօնուն Փարիզ շէհրինաէ Աւսթրիա իմփէրաթօրու Ֆրանչէսքօնուն քէրիմէսի Մարի-Լուիզիլէ ազատը թէզէվվիւճ էթտիսի սէնէ, պէն տէ Իթալիանըն զէյատէսիյլէ զաատ պիր սիլսիլէսինաէն տիւնէայա կէլտիմ։ Ա.թալարըմ զայէթ սալթանաթը պիր էօմիւր սիւրիւպ, զէյաֆէթլէր վէ շէնլիքլէր իլէ վաղըթ կէչիրիր խտիլէր. կիւզէլ վէ կէօսթէրիշլի աթլար արապալար, վէ զիպզյմէթ վէ նաատիր իւլ էմնալ էշէալար ձիհէթիյլէ վաթանընմզատա պունլարա մանէնտա քիմսէ եօղուտու. օտալարըն վէ սուֆալարըն թէզյինաթը պէր քիմալ օլուպ, շէհիրտէ վէ քէօյտէ կէձէ մէձլիսլէրինին վէ պալըօլարըն տարաթ վէ էհթիշամը վէ ազամէթլէրի էմնալսիզ խոխ։ Պէլքի տէ քէօյտէ շէհիրտէն տահա զէյատէ խոխ. չունքի սէյֆէսէմիզ շէհիրտէն իւչ միլ եըրագտա զայէթ սէֆալը պիր մէվգիտէ օլուպ, եօլու կէսնէյ վէ բահաթ օլտուղունտան, էվվէլ վէ քէօհնէ պահար մէվսիմլէրինտէ քէօյ սէֆտաը վէ

աւ էլեկտրէնէսկիլէ մէշդուլ օլմազ իչին փէք չօգ տօսթլար օրայա թօփլանըրսա ազիմ ձէմիկէթլէր օլուրտուտու։ Սարայ զայէթ վասի վէ բահաթ, պաղչէլէր իփրաճ մունթազամ, վէ սայակեահ-լար գարաձա, ձէյրան, վէ կէյիքլէր իլէ տօլու-յուտու։ Գուշխանկէլերտէ հնվաճ ձինա գուշ-լարըն էքսէրսիկէթի, ինէք ախօրլարընատա զանի սիւտ վէրիր Ձէվինցէրա ինէքլէրի տօլու, հա-վուզլար պալըգլարըլա մալամալ բոլը, աղաձ-լար ըլա կէօվկէլէնմիշ տիւզ եօլլար, ինձկ էլ-մէնլէր իլէ եէչիլէնմիշ, վէ կիւզել չիթլէր իլէ իհաթէ օլմուշ էայըրլըգլար, գէվգու ակֆայը-լա էլէկտրիկ, վէ օյունլարատա ձինսափուշլէրտէ պահար վապըրընըն թամթըգլըգլարը, վէ կիւզ էյէամբընըն թէֆէնըրիւձէրինէ վապըթ կէչիր-մէք իչին շէհիր ահալիսինի օրայա տավլէթ կ-տէրլէր իտի։

Նափօլէօնն ձինսէկ կիտաբ իչին փէտէրիմ մի-սաֆիր էթմիշտի. վէ Փարիզտէ միւշարիլէյ-հին տիւյինսիւնատէ պուլունուպ, աշըրը իլթի-ֆաթընա մնազհար օլտուգտան պաշգա, Ակժիօն ա՛ճինէօրնիշանընը տա ալմըշտը. պու ձինսէկ-տէն Ֆրանսա Մարշալլարընըլա սըգը հուգուգու օլուպ, Միլանատա Իթալիա գայիմմագամընըն սարայընա տախտ սըգ սըգ կիտաբ կէլտիրտի։ Մօսքա եանղընընատան, վէ Պէրէզինա վէ Լիփ-սիա ինհիզամընատան սօղրա, Նափօլէօնուն իչի սաբսի կիթմիյիլ, վէ տէֆա տէֆա սաբէր գալ-մըմագտան Իթալեատա տէլի գանը գալմա-լընատա, Իթալիա պէօլիւսիւնամիլէ կէօնիւլ-լիւ սաբէր եազըլմայա պաշլատըղընատա, Նափօ-լէօնուն տօսթլարը վէ թարաֆտարլարը, տէվ-

լեթէ պու սօն եարտըմը կԷմԷք իչէն պէրիսպէր-
լերինէ թէդաատիւմ կԷտիքլերի Էնսատէ,
փէտէրիմ տախէ պէտէլ իլէ ան նէֆէր թէր-
թիպ կԷտի քի, ալթըսը եայա, վէ տէօրտիւ
սիւվարի օլուպ, հէր պիր լէվազիմաթլարընը
տախէ միւքէմմէլ օլարագ թէդտարիք կԷմիշ
իտի. վէ օրտունուն պագայէլերինի վէ միւհիմ-
մաթլարընը ձէրմանեայա տօղրու նագլ կԷ-
մԷք իչէն, Իթալիա աղալարընդն ալթլարընը
զապթ կԷտիքլերինտէ, փէտէրիմին տախէ օն-
ալթը րէս արապա ալթլարընը ալտըգտան մա-
տա, պու ասքէրլէրը տախէ քէնտիսինէ նէ գա-
տար մէսաբիֆի մուձիպ օլտուղու թաբիֆէ հա-
ձէթ տէյիլ տիր։

Ամէրիգաթօրուն ձէնէրալլարընդն վէ տէվ-
լէթլին պէօյիւք Օֆիձյալլարընդն հէմդան քեաֆ
ֆէսի տէ էմնիյէլ թադրիպնատան, վէ կիպլի
շիրքէթլերատէն նէշէթ կԷմիշ օլտուգլարը ձի-
հէթլէ, ծնալարըլա իւզԹէ Էտինէլեր, վէ տա-
բայա կիրիպ չըգանլար, ֆրանսասօն լօժլարընդ-
տան պիրինէ միւթաալլիգ օլմատըգլարը փէք
նատիրաթտէն իտի իսկ տէ, փէտէրիմ հիչ
պիրինտէն տէյիլ իտի։

Վալիտէմ վէնետիքլի, վէ պէյզատէ սիլսի-
լեսինտէն օլուպ, վէնետիք Տօժլարընդն վազա-
րըգլա տօղրու, վէ հէր պիր տէօզիւնտէ վէ աթ-
վարընտա ազամդթ վարըտը. վէ լէհՀէսինտէ
կէօրիւնէն զատէլիք վէ ազամդթ իլէ, նէզա-
քէթլի, լէթաֆէթլի, վէ զէրաֆէթլի դարըշ-
տըրըպ, պայազըձա պիր տուլթան աթվարընտա
կէօրիւնիւրիւտիւ։ Պունտունտուլա պէրատէր զա-
հիտ, ալիձինապ, վէ էտիպ տախէ օլտուղունդ-

տան, սապահլարը եա պիր Կ'ելլ ըրզ Ֆամիլեա-
նըն զարուրլեթինի, եա պիր Ֆադըր գըզըն,
եախօա պիր խաղաթ տուլ խաղացնուն Կ'ելթի-
յառնաթըրը պէյան կըմէք իչին Կ'ելլէն Ֆարըօ-
քօլարը վէ Կ'իլ քահանայլարը տա իլթիֆաթ
ընա վէ թէգելիֆիսիզէ գաստուլ Կ'ուր իսի։ Ա'խ
շամլարը ըսա, մէչիսէլերտէ տարաթ վէ տէպ
տէպէ Չ'Կ'ելթիլլէ էն մէշհուր վէ էն զարիֆ
խաղացնուլարա Ֆայիզ Կ'ելլը իսի։

Ա'նգաճ Կ'ելլէք փէտէրիմ վէ Կ'ելլէք վալի-
տէմ պօ տիվանէչէ թէգելիպսիւրլերինատէն նա-
շի, Կ'ելլէք քէնտիլերատէն Կ'ոնա սօղաատէլը,
վէ Կ'ելլէք ատի նասըլա շայէտ հէմ'հալ վէ հէմ
այար օլմայալըմ տէյի գօղդտուգլարընատան,
պէնիմ խաղացնա սէպէպ օլտուլար։ Էյէր ըն
օն սէնէ մուգաատէմ տիւնեայա Կ'ելմիշ օլա
լըտըմ, Նափօլէօնուն Ֆէյլէսօֆ մէտրէսէլե-
րինատ Կ'ըքեար պօղդուգտուղու Կ'բսէք օլմայրսպ,
վէ Կ'ելլէք շակիրտլեր Կ'ելլէք խօճալար միւնթէ-
խիպ օլմատըգլարը Չ'Կ'ելթէլլէ, պէնի օ մէտրէ-
սէլերտէ թէրպիէյէ գօմատըգլարընա Կ'ելթի-
մալ ըն հադլարը օլայրսա, լաթին 1820 սէնէ-
սինատ, Իթալիանըն Կ'ելը թաղաֆընատա նիչէ
էյի մէքթէպլեր վէ մէտրէսէլեր պուլունուպ,
տէվլէ զանլարլար ընայարձա վէ զահիաձէ թէր-
պիյէ օլա պիլիրլեր, վէ Կ'ելը նէվլէ իլմ վէ մա-
լումաթ թահսիլինատէ, ումումի թալիմաթատան,
բէդաագէթատէն, վէ տիւրլիւ պէ տիւրլիւ աղըլ-
տա Ֆէյրաաէթատէ միզաձատա վէ ախլաղատա պու-
լունան բէֆիդլերին Իւլֆէթինատէն խաթիֆա-
տէ Կ'ատէ պիլիրլեր։

Պու խաւսաւատա Ֆրանսըզ, Ինկիլիզ, Իսպա-

նեօլ, Պէլճիքա, վէ Նէմչէ միլլէթլէրինաէն պու-
լունան քիսարլար պիզիմքիլէտաէն տահա ա-
զըլը տավրանըրլար։ Իթալիանլարըն էն պէօ-
յիւք քիսարլարընըսա, Էքսէրի պօշլուգտա,
Թուրահաթ շէյլէրտէ վազըթ կէչիրտիքլէրի-
նի, եահօտ հիսէքբար վէ միւֆթխոր քիշիլէ-
րին էլինէ տուշմէյիլէ, քէնտինի էօյլէ ավարէ-
լիք մանճուսխէթինաէն ծնլարը խէյլա էթ-
մէք իչէն, իքրահըլը սէֆիհլիքլէր վէ կիզլի իթ-
թիֆագլար չէվրինթիսինէ զարըգ էթտիքլէրի-
նի կէօրմէք, ամէյտաճագ պիր հալ տըր։ Սէօյ-
լէտիսիմ մնատուէնին տահիհլիսինէ պիւթիւն Իթ-
թալիայը շահիտ Թուրթարըմ։ 1847 վէ 48 թա-
րիխլէրինտէ պայազը խալգը էյնի Թահրիք
էթմէյէ պէօյիւքլէրտէն պիր Թանէ տավրա-
նան օլմուշմու։ Եա Թէքեասիւլ էթտիլէր, եա
գօրգույա կիրիֆթար, եա խայալի խիւրէալա-
րա զահիպ, եա ֆէսատիհէլէրին ցուննէտագը
օլտուլար, եա տա պայազը խալգը ալտաթմայա,
վէ ասլանա Թահրիք էթմէյէ մէնսաֆըգլար
ըլա պիլըլիքտէ իթթիֆագ էթտիլէր։

Պայազը նաս հիւքումէթ վէ զուրուրխէթ
քէսպ էտիպ, Իթալիանըն Թալիինի եէտի Թա-
սարրուֆլարընա կէչիրտիլէր։ սաչընտան գավ-
բայըպ սարատըլար, վէ այագլարընըն ալէնընա
ալըպ խաինէյէ վէ ըհզալէթ իլէ չընգնատըլար
տէյի քիսար Թադրմը Թէհէսիւֆ վէ շիքեա-
յէթ էտէրլէր։ Լաքին գապահաթ քիմսէ տիր.
պայազը խալգտամը. հաշա, ծնլար գապահաթ
սահիպի օլմագտան զիյատէ պէտապէթ օլտու-
լար։ Գապահաթ Իթալիանըն էքեասպուրլարըն
տա պէյզատէլրինտէ տիր քի, ազըլն տէյլ

գանելասերընը նրանան կիսի նեղաբեթատ, պոշ-
լուտատ, տիլանեղիքատ, գուրուրկեթատ, վե
սարայլարըն խալվեթխանեղերինատ փերվերատ
կտերըեր։ Էյեր քի պեյղատատ վե էքեատուր էվ-
լատարը շեհրիներին գալեպախնե էնատ օշ
սուննատ, վե ծնատրատան իլերի կեչսիներ տեյի
մուրատ օլունուրատ, ադըլ վե պեյճամեյե տատը
ֆաղիլեթներ սավաշդյատ թաւիմ վե թերպիե
օլունուննատ։ Նոշատ պիր չօձուդ գարըլարըն
կեթեյի ալթընատա, վե էվ խոձաներնըն գնրի ի-
տարեփինատ փերվերատ օլտուդու հատատ, հեր
նե գատար օյանըդ վե ալեձկնատ մշրեփպե տե
օրատ, քեօրլենիր, կեվլեր վե քեահիլենիր։ վե
ֆեքրինե եուքսե միւսահազատարա գալերրա-
մազ օլուր։

Ուրթիսատ քի կեչեն տեհրին աստյուշ հալին-
տե, ինթաւիա ահալիսինինատարընատա ակյանեթ
փարտամադատա իքեն, հիւքումեթ մուգատե
վե միւթեպեր ատտ օլունմադատա իքեն, քի-
պարտարըն վազարը տեպտեպեփ երինատ օ-
լուպ, աշադը թազըմար ծնատրա հեօրմեթ վե
մուհապեթ կեօռեներմեքատ իքեն, ձահիլներ
ուժուտ մեքթեպլերե գօմադատան չեքինմեք,
ծնատրըն մունեփլերինե վե զատեկներենե ա-
զամեթ վե բայեթ իրատա ետեր իտի։ Նաքին իշ-
պու հալե հազըրեփատ ահալինին իթխատրընը
վե էյիներեթինի չելու ետեչեք շեյ, զատեկեատ
թազըմընըն տեյիերի վե մեգատների չիւմլեյե
զահեր օլմատ տըր։ Վե մատամ քի քեպատրա-
րըն տախե նիչե նիչե ֆեքրատաթատա խատնա-
տ պու պատատ թատիպներ վե ալօգատաթատ
խատ ահալինինե իթխատրընը օլաձադ տըր, իշ-
մազ օլուր։

ծնողաց ֆայիդ կիելիլիը։ Զունքի տախմա պիը օտա իչինտե պէօյիւկին քիչի, էքսէրի գաֆէտե պէօյիւմիւշ սէրչէ կիսպի, գանատը պիլէտիչինտե պաղչէյե գէօվէրտիկեն, սէրիւօշ միսալը սալմանըը տուրուր։ վե իլք պուլտուղու եիւքսէք մահալէ գօնմայըլա, շաշգըն տիւշքիւն չըրփընըպ, էյիլիպ տօղրուլտուպ, թիւյէրինի գաապատատաղ չիլվէկէնտիսի արատա, պիր տէ պագատան քէտի աթըլտըղը անտէ թիւյիւնիւ թիւսիւնիւ եօլար, եէր պիլթիրիր։

Հայըֆ քի իչթէ պու հալէ պէն կիրիֆթատ օլտում։ վէ հեր նէ գաատար շաշգընըղընմանն վէ մուանիսէկիսինտէն տիւշտիւկիւմ պունձա ազդընըղդատա եէթիչէն քիչիլերին նատիրաթտէն պուրնաձաղընա ազդըմ շահատէթ էտէր խէ տէ, պու չիւմլէ քէնտի հագդընտա վէ ֆազիլէթ թաբիդինտէն այրըլտըդտարըմ հագդընտա պու սէրկիւզէշթիի գալէմէ ալմայըլա, տիգգաթսըզ տէլի գանըղատա կէմիլերինին փատալանա պիլէճէկի, վէ զարդ օլա պիլէճէքլերի վարթալարը կէօսթէրէճէք պիր ալամէթ կիպի, քէնտիսի ծնողարըն կէօզլէրինին գարշըսընա գօնմայը մուրատ էթտիմ։ Ա.Հ, ձիւզէփիլինամ, սէնին սէօզլէրինէ նիչին գուրպաղ ասմամըշըմ։ հիչ տէյիր խէ իլք խաթալարըմըն պիրազընը պարի թազմին էթմէյէ ֆըրսաթ վարիքէն, նիչին սէնին ազդընա ույմամըշըմ։ պու վարթայը հէլաքտէն պէնի քիմ գուրթարաճաղ։ զամիրիմին արամ վէրմէդ վէ միզգէկիպ էտիճէի թէքաւրլերինին սէօսինի քիմ քէսէճէք։

ՊԷՍԼԷՄԷԼԷՐ

Վալևտէմ սիւտանսատան պէնի ալըպ, քէնտի օտա խըզմէթձիսինին թէյլէսինե թէսլիմ էթ-
տի քի, Ֆրիւուլանըը սիր էյի գատըձըղազ ըտը-
իրիտէն, շէն մէշրէպլի, եիւրէյի աչըզ, չօգ սէօյ-
լէը, սիր քէրըհ լազըրտըյա պօշանըրսա արգա-
սը կելմէզ. վէ սէօհպէթ էտէձէք քիմսէ պուլա-
մատըզը հալտէ, պանա տիլ տէօքէը, Ձիւլէլէնիր,
պէնի օխշար, սէվէը. – ահ, Ձանըմ, կէօզիւմ,
Ձիկէրիմին քէօշէսի. ահ նասըլ տա կիւզէլսին,
նասըլ տա շէրինսին. սիր էօրէյիմ պարի – տէ-
յէրէք, եանագլարըմտան թուԹար, էօյլէ շա-
փըը շափըը էօրէնլիտի քի, սիր տէֆա իչմէ-
յար էմնէքտար գարը – պուննասըլ էօփմէք տիր,
Սանտրօնուն անգարըըզընտան տահա զօրլու
տուր: Սիմա շու վէնհէրլիլէր... տէր տէմէզ.

Պէնի Ձամէշույլարըըա տօղու պիր սուֆրա-
նըն իւզէրինէ պըրագըպ, – ՊրիՁիտա, նէ տէ-
մէք իսԹէյօրսուն: Վէնհէրլիլէր ալԹուն տիլ-
լի, սուլԹան եիւրէքլի, ղայէԹ սատագալը
տըրըար. կէօզլէրի վար կէօրմէզլէր. գուլագլա-

ըը վար իչխԹ-մէղէր. տիլէրի վար սէյլէմէղ-
լեր...:

— ԽոԹխյար էմէքտար, ահ, պու տիլ հապ-
դընա տէրիւբէն,

— ԷվվէԹ գաարընըմ, տէտի: Էհ, պու սա-
բայտա խանըմըն տէտէխի, ծն քիշիլէր մէձլիսի-
նէն ըչխյախ, օ փէրըու-քալը քի, պիւԹիւն վէ-
նէտիկի տիւԹրէտիը խոի. օնէ աահմ խոի, պի-
լիրմիակն. տիվան ըուապասընը կիսիպ, գօլայագա-
րը Թազըպ օրԹայա չըգարըգը կիպի. էհ, պէն
գայ տէֆա կէօրմիւշիւմ: պագը տէֆա պէնի
չաղըրըը, — կիւ Շուբայա, շու գըպայըգ Թօղու-
նուն գուԹուսունու օտա խըզմէԹ-քեարը Մէ-
նէկօյա կէօՀԹիւր. խանըմա տա խապէր վեր... —
տէրիւի պանա:

— Էֆէնտիմ, նէ խապէր վերէյիմ:

— Էյի տինէ. պու կիւն Կրատէնիկօ, Մօ-
րօսին, վէ Էօրէտան պէյլէր էօյլէն Թաամընա
կէլէձէքլեր:

— Պաշ իւսԹիւնէ, տահա պիր էմրինիզ
վար մը, էֆէնտիմ: — Եօք —: Ուֆաձըգ պիր ա-
աէմ խոի, աննա ֆըրըլտագ կիպի տէ չէվիք
խոի: Մէնէկօյուսա Թօզ շիշէսինի Հավայա
սէրփոխի կիպի, գար միսալ փէրըու-քանըն
իւսԹիւնէ էնէր խոի: Ա՜Հ, Պրէձիտաձըղաղըմ,
օ նէ աահմիեր խոի: Պէն տէ խոԹխյար խանը-
մա պու խապէրի վերիր իշիմէ կիտէրիտիմ: Վէ
գիյաֆէԹ Հապդընա քիմնէյէ պիր շէյ սէօյ-
լէմէգ խոի. մալըմ եա, եալընըգ քիլէրձի
ՋանէԹ-Թօյա, աշէր ՊաաԹ-ԽոԹինէ, Թօնեօ-
յա, Ա՜լիպէյէ, վէ շարտաղ մէմուրու Փրօքօռ-
յա, պիր տէ կէնձ խանըմըն օտա խըզմէԹձի-

սի Լուցկեթեթայա սէօյլէրիսի . . . ահ, օ հո կիւղել խրիսթեխան գաղընձըդ ըտը. պու պիզիմ Քօնթէսսանըն անասըրտը: Ա՜հ, Պրիձիտաո, հո փարըտագ խաթուն ուտու: Պիր փէրչէմի վարըտը քի, թամամ պիր գարըշ կիլիր իտի. ինան քի թամամ պիր գարըշ ըտը. քէնտիմ կիլիմ իլէ հօլամիշիւմ: Լուցկեթեթայը տէրսէն, փէք մէշհուր պիր օտա խըզմեթէձիսի տիր: Պէնիմ տէ եէկինիմ օղուր . . . տօղրուտու եա . . . էօյիւնամէք իչին տէյիլ, ամմա շիմտի Ա՜մալիանըն վէ Մարիա Լուիձիանըն տիւզէնձիսի տիր: Կէլէլիմ պէօյիւք աղայա, օ գատար քիսար զամանարըն տավէթինատ պէնիմ սէսիմ պիլէ չըզմազըտը: Վա՜հ, շունու տէմիյի ուտուրթտուս. գօնաղըն էսկապ նաղըրը Լօզավըսյա խաապէր վէրիրիսիմ քի, Ֆիանատրա պէզինատէն սու Ֆրա Թադըմնարը հաղըր կէթսին Ջանկեթեթօյա վէրսին. Թադըմնարըն հէվիսի տէ մախսուս էլատէն տօղուրթմա. վէ օրթալարընտա Պէյլին արմաղ վարըտը: Օնիքի քիշինիք, էրքի տէօրթ քիշինիք, օթուզ ալթը քիշինիք Թադըմնար, հէվիսի տէ պիր գումաշտան իչղէնմիշ. օնտան սօղրա . . . :

— Օնտան սօղրա, տահա սօղրա, տահա սօղրա, սայքի պօրու չալարտադ գօնաղըն իչինի տաշարըրտըն, էօյլէմի տէյի պօղուդ սէսկէ պաղըրըրտը օ իսթեխար էմէքտաո:

Ջամալը Մարիսրիթամ քէնտի պէպիւրըն մէլերինին փէք լոշ կէօրիւնմէտիսինի, վէ Պրիձիտաոն վերտիսի Էվլադ եօլունտա օլտուղու հու ֆէրզէ էթմէյիյէ, պէնիմ եանըմա կէլէսի, (պէն խէ օյունճադ էտէրէք նէքի իչ կէօմէք գօլու եըրթմիշըտըմ) վէ պէնի գուճաղընա ա

լըպ օյնատարապ, վե գաբըլաբըն օտալաբընտա վե եօլտա բասթ կելէն իլե տիլէշէրէք, պէնի կէօթիւբիւրիւտիւ։ Իչթէ պիզիմ իլք մէքթէպիմիզ լաֆազանլըգ տըր քի, պաշգա պիր իշ տէ եարամասա, տիլիմիզին աչըլմասընա եարըմ էտէր. պու տա թապիաթըն վէք մէշհուր պիր թէտաիրի տիր. չունքի չօձուգ գըսմընը պէօյիւտէնլէր գաբըլաբ օլմասա, հէման լապըրտը էթմէյի էօյրէնէմէդ խոխլէր տէսէմ ձահիզ տիր։

Սապահլարը Մարկէրիթա եիւզիւմիւ կէօզլիւմիւ թէմիզլէյիպ, սաչլարըմը տիւզէտիպ, պիր տէ կէօնիւտալիւք գօյուպ պէնի վալիտէյմ կէօթիւբիւրիւտիւ քի, կէձէնլիք բուպասընա սաբըրըշ, պէթթինայա սաչընը թարաթարըրը ըտը։ — Օհ Նէլլօ, կել եիւզիւնիւ պիր էօփէյիմ։ Նէ կիւզէլ սէն։ Մարկէրիթա, պունա տուալարընը էօյրէնիյօրմուսուն։ —

— Իվվէթ խանըմ, պունու սիւալ էթմէյէ նէ հաձէթ. էհ, խանըմ, պիզ տէ խրիսթիանըզ. էօյինամէք կիպի օլմասըն, ամմա պիզ վէնէտիքլիլէր, սուլթանըմ տա պէլլըսինիզ քի, պիզիմ էյլիյիմիզ տուասընը, վե պիր ցիտուշ Մարիամ աէօյլէմէտիքձէ էվլէդն չըգմայըզ. օնտան սօղրա Աբտուաճաճին քիլիսէսինէ կիտիպ, չաիրձաձ պատարապ կէօրիւբիւզ։ Ցավալլը վալիտէյմ, ըահմէթլի, ֆրաթիտէ օլտուզմուզ վագըթ՝ միւձէրրէտ պիր, իքի պատապըազ կէօրիւբիւտիւք։

— Փէք էյի Մարկէրիթամ, ասֆէրսին։

— Վալիտէյմին պանա էօյրէթտիսի տուալարըն հէփիսինի տէ պու Նէլլը պէյի սէօյլէթտի-

բիը եմ: Հրեշտակ Տեառնը.— Լիքեւուիմ սաևնա շիւքիւր վէրիրիմի.— Ջհաևգիատո յաւխուեևնակա-ևը. ծնտան սօղբա Ա.զիզ եաբաղաբրտաա Ֆրիու-լան լնսանընտա...: Պիլերմիսին, խանըմ; Ֆրիու-լանըյա վէնեէտիք լնսանընըն սիր փարչա գարը-շըղը նե կիւզել օլուր:

Պէն օ արատա քիւչիւք Թէսալի զաղարըյա օյնար, փաւիաղանը գըղարըրը, փօմատա գու-Թուլարընը, տիշ Ֆըրչալարընը, սիւնկէրլէրի, Թարագլարը, Թըրնաք եէյէլերինի, զիւլիւֆ պաակըլայաճաք մնշալարը գարըշարըրը ըտըմ: — Շուննա պաք Նէլլօ — պուննա պաք Նէլլօ — եօգ, ծնա տօգուննմա — զաւալլը Թէսալիի նիչէրն չիմ տիքլէյօրսուն —: Թէսալի կէլ, գուճաղլըմա չըգ: — Մարկէրիթա, հայտե չօճուղու եօգարը կէօ Թիւր —:

Մարկէրիթա եօգարը եէրինե պէնի պաղ-չէյ կէօԹիւրիւրիւտիւ. վէ պաղչէպանըյա պիր չօգ սէօյլէշմէյէ, վէ էտլապ օտասընտաքի Ա-տուածածին պատկերինե կէօԹիւրմէք իչէն չի-չէք Թօփլամայա մէշղուլ օլտուղու արատա, պէն տե քէփինէքլերին արգասընա գօշար, Թարըալարը տուլամադ իչէն ագան տուլարը չալ-գար, պագայըմ նասըլ կիտէյօր տէյի սուչա գուրու եավրադլար աԹար, չօղու տէֆա տա այագլարըմը սուչուն իչինե սօգուտ տիղլերիմի գատար ըսլատարըրտըմ: Պաղչետէն ախօրա կէօ-Թիւրիւրիւտիւ. օրատա սէյիսէն պիրի պէնի գուճագլար, տուլԹանըն, Գօզագըն, եա վալի-տէմին պինտէի գըր Զէնօպիանըն իւսԹիւնե պինտիրիր իտի: Պէն տե քիւչիւք պաճագլա-րըմը տալլար, Թրու Թըրու տէյերեք պաղըրըր,

վէ սաչլարընը օյնարըտըմ։ Պազը տէֆա տա պէ-
նի մանթալախա կէօթիւրիւբ, փարմաղըմը թէր-
պիսէլերին վէ խամուրլարըն իչինէ սօգտուրու-
ուտու. վէ ալէն թաւալար թէնճէրիլէր ալա-
սընտա տօլաշարագ, էլիմ եիւզիւմ եաղը էօյ-
լէ չըգարըտըմ։ Մարիէրիթա հէր քէս իլէ ֆի-
սիլտէր. քիմինէ լաթիֆէ էտէր, քիմինէ հա-
վաթս վէրիր ալըր. քիմի իլէ կէվէզլիք չէնչ
չալմագ քի արզասը կէլմէզ խոխ։ Պէնիմ սա-
յէմտէ էվլին հէր թարաֆընը տօլաշտըգտան
սօղրա, գարըլար տաիրէսինէ չըգարըտը, վէ օ-
րատա թօրպասընը պօշատըրըտը. խուսուսա էօյ-
լէն թաամընտա վէ էվվապ օտասընտա։

Ա֊խշամ իւզէրի հավա աչըգ օլտուդու հալտէ
կէզմէյէ չըգըրըրտը. քիչիւք իքէն գուձաղընա
տա, սօղըալարը պէշ ալթը եաշընա վարտըմ,
ըտա եիւրիւյէրէք կէօթիւրիւրիւտիւ։ Պազը
Եուհան գըտաֆէթինտէ գաահիֆէ չիչէյի ըչն-
կինտէ պիր կիւչէլ բուպայըտա. պազը Գէօչ-
մէն գըտաֆէթինտէ, գըրմըզը պէօրէ, սարը փա-
փուձուտա, եանըմտան պիր քիչիւք խանչէր ա-
սըտը. պազը Ա֊քօչէզ գըտաֆէթինտէ, եէչիլէ ու-
բուր գաիօթ վէ տէօրթ քէօչէ ուսկուֆայըտա,
պաձագ֊արըմ չըպտագ, վէ այաղընն իւսթիւ գա-
փալը գուհտուրայըտա։ 1814 սէնէսինէ գաատար
պազը էսքի Թօմա ասքէրի կիպի ալաձագը միղ-
ֆէր իլէ. 1815 սէնէսինտէն սօղրա, Մաձար
ասքէրի կիպի, վէ պազէն Ա֊քիաէօն կիպի կէս-
տիրիրէր խոխ։ Մարիէրիթա եօրթու բուպա-
սընտա չըգարէտը. վէ հէրի եաշընը կէչմիշ խոխ-
յիսէ տէ, եինէ քէնտինի կէօթէրիր խոխ. վէ
էտայը վէ վազարը էլտէն պըրագմազ ըտը. խըզ

մեթ-քեաբըն եանըտան կիւթ-մէսինէ բազմ օլ-
մայըպ, պիր գաչ սաըմ կէբլեսէն կէլմէսինի
խոթեր իտի։ Էքսէրի տէ էսլապ նազըրընըն ի-
քինճիսինի, եախօտ գափուճնուն գըլընը պէ-
բապէր ալըրըմը։ Վէ շէհիրտէն տըշարը չըգըլ-
տըղը հալտէ, գըրտա պուլունան պիր մէյխա-
նէյէ կիրեր, վէ կայէթանօյու տախի եանընա
ալըպ, եարըմը պիր կիւզէլ ալեաըրտը։

Պիրազ տահա պէօյիւտիւմ իւսէ, զաւալը
Մարկըրիթա չօղու տէֆա պէնի եէկինի Պէթ-
լինայա պըրագըրըտը։ չունքի վալիտէյնի օտա
խըզմէթճիսի օլտուղունտան շէհրի էլլիսէսի
կիւսէր, վէ պէնտէն իքի եաշ քիւչիք օլան հէմշի-
րեմ ճիւզէփիլինայըրա կէզտիրմէյէ օ կէօթիւ-
րիւրիւտիւ։ Պիզ չիմէնլեր իւզերինտէ օյնա-
շըրըտըզ, վէ Պէթլինանըն տա, վիքտէրիանին
խըզմէթճիսի օլուպ, ինկիլիզքեաըն եէլեք, սըր-
մալը շաւիգա, եօգաըրտը սաըր ըչնը տիզինէ
գատար չիզմէ, պէյազ էլտիվէնլեր, գօլթու-
ղունտա հէմշիրէյնին շալը, վէ քէփինէք թու-
թաճագ աղ օլտուղու հալտէ, պիրլէմիզճէ կէ-
լէն Քաըլուչէիօյուրա պիր թագըմ էսրար սէօզ
պէթլերի օլուրուտու։

Ջինկինլեր էքսէրի չօճուգլարա տիգգաթ
էթմէզլեր, վէ պիզ զատէկեանլար, ատի նաս
չօճուգլարընտան զէյատէ խոյլարա միւպէթէլա
օլուրուզ։ չունքի պունլար զայրէթլի վէ մուգայ
կէտ աթաալարընըն կէօղիւ էօնիւնտէ պէօյիւր-
լեր։ լաքին քիսպար զատէկլերին չօճուգլուգլարը,
վէ սկպաւլէթլէրինին չօղու վագթը խըզմէթ-
քեաըլարընը վէ պէսլեմէկլերին ախմագլըգլարը
վէ եօլտուզլուգլարը արաըրնտա կէկէր։ Հաթթա

պիզիմ օտա խըզմԹՀիլերիմիզ, սիւտանալա-
ըըմըզ, վՀ ախԹը խըզմԹՔեաըլաըըմըզ Ֆիլան
ՄաըքԹզ խաԹունտունտան, եախօտ Տուքեսա-
տան, ԳանօնկըտԹն, եա խոստովանահայրըմըզ-
տան ԹաւխԹ օլունմուշ տուր տէյի քիպար խա-
Թունլաըը պիհուտԹ եէրտԹ էմին օլմամալը տըը-
լար. չունքի խըզմԹՀիլերին հէման հէփիսի
պիը այարտա տըըլար. վՀ խըզմԹԹ կիրտիքլե-
ըի վագըԹ էյի վՀ սաՓտէրուն տախի օլսալար,
գօնագլարըն հաւսալը ծնլարը պօզար. վՀ հէր
նէ գատար միւէտտէպ վՀ խամուրլարը էյի տէ
օլսա՝ նատան, քիւչիւք եիւրէքլի, պաԹըլ Ի-
ԹիգատԼը, լագըրտը Թաշըըրէը, վՀ ախմագ-
օլմամալարը միւՔլին տէյիլ տիր: ԻչԹԹ քիպար
էվլատլարընըն իչք խօշալարը պունլար տըըլար:

Փէք էյի խաԹըըրմտա տըը քի, տահա հէ-
նիւզ իւչ գաըըշ պօյունտա պիր չօճուգ Իքէն,
զիյատԹ ղուրուլուէԹ իլէ իմԹիխար գաըըլարա
էլմի էօփտիւրիւրիւտիւմ: վՀ քէնտի սարայըն-
տա պիր փատիշահ կիպի գաԹԹ էմրլեր էտեր
խախմ: Ա.լԹը եէտի եաշընա վարտըմ ըսա, փէ-
տէրիմին նէ գատար միւլքիւ վար, քաչ ԹանԹ
գօնաղը վար, գաչ քէօյիւ, նէ մըգտար միւՀէվ
հէրի, վՀ նէ գատար իրսատը վար, հէփիսինի պի-
լերիտիմ: Պունլարտան մատա տէտէրիմին, նէ-
նէլերիմին, վՀ Ձէմի էՀտատլարըմըզըն Թա իւ-
չինՀիւ ԹէվՀիլիւտԹ գատար, հէր պիրլերինին
էօմրիւնիւ, էօլիւմիւնիւ, վՀ շէՀատԹլարընը.
վՀ փէտերիմին տախի չօճուգ չաղընտան ԹէՀէ-
հիւլ էԹտիխի վագըԹա գատար Ձէմի հիւսանի
վՀ սույի հալէրինի Թէքմիլէն պիլերիտիմ:

Խըրտա չըգտըղըմ վագըԹ, աՀիւզէ Օլիվա –

Թըսիդը պէյ պէնդէր. պէյ էֆէնտի տէ ծո եաշընտա իբէն, Տօն Էրմինհէյլտօտան պաշդա քիմնէ եանընա եադըյաշամազ ըտը։ Չաւալլը քահանայ դաչ տէֆնա կէլըր պիդէ եանաը ըտը. վէ պանա, Օլիվա, արթըդ պու չափըդըն ըլա պէն պաշ կէլէմէյօրում, տէյէրէք եիւրէյինի աչար ըտը. պէն տէ «էյ Տօն Էրմինհէյլտօ, նէ եափտըրըն, սապը էթմէլի. պէյզատէյ չափըդըն տէմդ. պիլմէդ տէյիլսէն եա. վադթըրըլա պիզիմ աղամըդ օլաձադ, վարիա օ տուր. իբէ գէնգիմ միրասլար ծնա տիւշէհէք։ Մարբէդ Զէզայըրըն միրասը քի, եիւդ պէն ալթունտան գէյատէ հազըր փարատան պաշդա, փիացցատաքի գօձա սապայ, պիր տէ քէօյլիւյիւ իլէ պիրլիքտէ մահուտ չինթիլիք քի, վադթըրըլա օրատա սիք քէ պասըլըր ըտը։ Պունտան պաշդա Պալի Մարքանթօնէօնուն միրասը։ Ա՜հ, օ Պալինին նէ էօրֆիւ չէհրէսի վար։ Զօգ զօրըս. ատէմ տիր, Տօն Էրմինհէյլտօ» տէրիտիմ։ Ո զաւալլը սապը էթտի, ամմա շինտի տէ զանի պիր իրատա նահիլ օլտու. սէնէվի եիւդ կէլը բէյալտան մատա, Թայինի վէ սաբին օլաձադ մահալլ տէ վար. պէն խոչ վայ հալիմ... – տէյի սէօյլէը խոր։ Ա՜օղրա տա պանա տէօնիւպ, աղլայարադ վէ կէլիմ էօփէրէք, – Լիոնէլլօ Պէյ տէ պիր կիւն պուն լարըն հէփխոյնէ սահիպ օլաձադ. ամմա Ա՜լլահ փէտէրի Պէյէ ուզուն ուզուն էօմիւրլէը վէրսին. սէօզ էօլիւմ կէթիրմէդ եա, շէօյլէ պիր տէյօ- ըտում։ Կէօրիւյօրմուսուն, շու Թասվիր Մարբէդ Զէզարըն տըր. օ պիր գըրմըզը ըուապալը, կէօգ սիւնտե պէյազ խաչ ասըլը Թասվիր տէ Պալի Մարքանթօնէօնուն տուր – տէրիտի։

Օ արատա Մարկերիթա տա սէօզ գարըշ-
թըրմադ խոթէկիպ,

— Օլիվա, գըզգ-արտաշ, տիւնեա պօշ. հէր
շէյ կէչիմի. Վինէտիքատ տէ պիր եաղլը միրաս
վար. Տէլ Բօնթինուօնուն սինին տօղրուն, սէք-
սէն եաշլնա վարմըշ տըր: Կէօզլիւնիւ գափա-
տըղը կիպի, նէսի վար նէսի եօղուսա, թագը-
մըյլա Խանըմըն էլինէ կէլէճէք. ծնտան տա
Նէլը պէյ կէլէճէյի կիւն կիպի աշիքեար տըր:
Պիր պէօյիւք սարայ չայ իւզերինատ, պիր թանի
տէ Սան Փօլօտան էօթէտէ վար. գարատա տա...
Է՜... քէօյլեր, վիլլինչ Թարլալարը, սիւրիւ
սիւրիւ աթլար...: Մօմօլօ տէր քի, էօյլէ պէօյ-
իւք մահլէբանէլերի վարըմըշ քի, պիր կէօկեր-
չին ուչարագ պիր կիւնատ իւմթիւնատէն կէչէմէզ
իմիշ: Օլիվա, գըզգ-արտաշ, տէմէսի գօլայ ամմա,
կէօկերչինին ուչմասընը տիւշիւն պիր քէրըկ:
Սէթրա քէօյիւ, Միրա քէօյիւ. ծալար տա պաշգա-
փատիշահ սարայը կիպի գօնագլար. Հէլէ պիր
թանէսի վար քի, երլըն իչինատ գաչ կիւն վարը-
սա, օ գատար տա վինձէրէսի վար: Սարայըն իւ-
զերինատ, շահնիշինլէրատ, սուֆալարտա, հավ
լըլէրատ պուլունան օյմա թասվիրլեր պիր ուլու
ձէմաաթ օլուր. էօյլէ իրի այինէլեր քի, պէյ-
ումձա իչինատ քէնատիմի կէօրիւրիւմ: Ա.գբլ
շաշաձագ չէյլեր: Ա.լթունլար, կիւմիւշլեր, ավլ
զեյեր, ալթընշ ամ աղըր ախօրլար քի քիլի-
սէյի պինզեր. մեղայ. Ա.լահ կիւնահ եազմա-
սըն: Պունլարըն հէփիսի տէ Նէլը պէյինն օլա-
ձագ: Ա.Հ, Նէլը պէյիմ, տէյերէք էլիմի էօփէր.
վազթըլա վէք զինակին պիր աղա օլաձագսըն.
օ վազըթ զավալը Մարկերիթայը տա խաթը-

բընաս կնեթիրնէքիմնին։ Պէն սէնի գուշաղըմ տա թաշլյօրում– տէրիտի։

Տիւշիւն պիր տէֆա քի, պու խոշամէտհէր արասընտա պէնիմ քիպրիմ նէ գատար արթար բաը։ Եունու տա իլալէ էյլե քի, վէտէրիմին սիւտանասը Օլիվանըն, պէօյիւք վալիտէմին օտա խըզմէթէհի Նունցիաթանըն, էսքի էմէքտար Պրիհիտանըն, վէ սաիր պէսլէմէլէրին գըզլ թօ բունըարը, եէկինէլերի, էքսէրի գարըլար տախ– ըհսինէ կելիրլեր խոխ։ վէ պէնի կէօրտիւքլէ– րինատ ուլթանըը չէքինիրլեր խոխ տէ, ծնլարըն պէօյիւք վալիտէլերի, հալալարը, թէյզելերի։– հայտէ, քիւչիւք Պէյին էլինի էօփ – տէյէրէք ծնլարա զայրէթ վէրիրլեր խոխ։ Պէն խոխ պա– զըսընա, նիսպէթ սուրաթ էտէր, եախօտ չիմ տիքլեր սիւմնիւքլեր խոխմ։ պազը հազզ էթտիք– լերինի տէ օյնշար սէվէր խոխմ։ պազը պիրազ պէօյիւճէքլերինէ եալընըզ եէրտէ, թէքլիֆ– սիզճէ չիլէկլեր էտէրիտիմ։ վէ պու թարզ շաքաարար չիլէկլեր, ծն, ծապիր, ծնիքի եաշընա գատար, հաթթա ուսթատ օլսուղու վազըթա գատար սիւրտիւլեր։

Վալիտէմ խոխ, ժողովըզատէտ, եախօտ գե– րատայծաւ, վէ եախօտ պիր զահիտ կրծնաւոր քէնտինէ զնյարէթէ կելտիկնատ, էքսէրի պէ– նիմ էօնիւմտէ տախէ, – Տօղրուսու, վէրատա– տուէլի, Ալլահա շիւքիւր վէրիրիմ քի, Լիօնել լօմէն պիր թաթը վէ ալէքսնատ թատլիաթը վար։ զահիտլիկ մէյատըը։ մէրտուէթիւնատաքի կիւնահօսըղ լըզընը զայդ էթմէմիշ տիր։ մէլտիք կիսպ թէմիզ տիր։ էվիմիզտէ տէ պիր թէհլիքէ էօզ։ քիմսէյինէ կէօրիւշմէզ։ Կէրչի պազը տէ–

Ֆա Հալասընըն օղուլլարը գըզլարը կելըրլեր ամմա, Լիճնելը տախմա ուսթաասլըա, վե ճիւ-զելիկինա տատասլըա պիրլիքտե տիրլեր. պու տա պիր ագըլը վե սելվիմլի գըզ տըր. Սաքսո-նեալը, լաքին պիլնրսին, գաթօլիք տիր. Էյի ին կելիզէ Ֆրանսըզա պիլնը. վե օյանըգ պիր գըզ տըր – տէյերէք, աղզը տօլուսու սէնա է-տէր խոխ:

Պու Ճիւմլե վալիտէմ, սաիր քէնտի տէրէ-Ճէսինտե օլան խաթունլար կիսպի, տաիրէսին-տէն չօգլուգ տրշարը չըգմատըղընտան, վե պա-զէն գարըլարըն տաիրէսինէ չըգաճագ տա օլսա, ուշագլար չանկը ուրտուգլարը կիսպի, անինտե եօգաբըտա հէր քիշի քէնտինէ չէքի տիւզէն վերիպ, վե հէր քէս իշինէ պագըպ սէս սէտա օլմատըղընտան, պու պէնիմ կէճնլիւմիւ պէս-լէտիսի; վե օ վագըթ մուզնըր թօխսումլարընը սաչըպ, սօղըա տա պէլաղէթիմին տէհշէթլի սէնէլերինտե պօլ պօլ պէտնսաիլըգ մէյվելերի հասըլ էտէն, եէօվմիկ թէհվիլերէրտէն, աւ-չագլըգլարտան, վե քիւչիւք քէմիլիքլերտէն խա-պէրի պիլե եօղուստու: Խըզմէթ-քեաբլար մա-պէյնինտե, ուֆագ Ֆէյիլլեր օխշանըր, սուլա-նընը վե գուվվէթ վե մէթանէթ քէնտ էտէր. աէլէխուսուս զուրտուրնէթ, պէօյիւքլիւք հըրսը, հիտատէթ, նիսպէթ, թէհանիւտ, սերթիլիք. տէմէ կիթօսին քեազիպ, փէրվասըզ, միւզիվեր, լագըրտը թաշըյան, ինթիգամ ալըճը խըզ-մէթքեաբլարընը վե պէօլէմէլերինն թահսինլերի վե խօշամէտհիլերի արասընտա չօձուգլարընը գաե պինտե թէօրիկիպ Ֆիլհալէնէն ալէյագ, պայաղը վե չէրքին արզուլերի: Պու մագսուտ քիշիլերին

ապատրնտա պէօյիւչէն քիսպար չօձուգլարը մաթ պախչէն լէզիզ թաամլարը ապատրնտա պէօյիւչէն ասլան եավրուսու կիսպի, տօղուշմնտա օղլան զատէլէյինի, ալիձէնապլըղընը, վէ թապիի գուվվէթ վէ լնյագաթընը զայպ էտէր։ Պէօյիւչ գարըլար մապէյնիսէ պուլմնան չօձուգ, սօնունտա շէհրիյէրէ մախսուս օլան ֆապրիգէյէ, շէօհրէթէ, վէ շերիֆէ եէթիչիրէձէք մէմուհ մէշգէլերի, վէ հիւանի ախալադլարը պէսլէյէմէզ։

Պու գարըլարըն մապէյնիսէ, շէհիրին զիյատէ միւթէախէր վէ զէնգինին խանէլերինին նէգատար ֆանիլլերէրի, զէվզէքլերէրի, վիսլերէրի, վէ տիվանհլերէրի վարըսա, ձիւմլեսինին պիր ուլու մէքթէպինի պուլուրուտում։ Մատամ քի եավաշ օտասընտա էյլէնիպ օյնատըրգըմ ատատա, պիգիմ պէսլէմէյէրին խըսըմլարը, հնքամայրլարը, տօսթլարը սըզ սըզ կէլիր իտիլէր։ վէ մաթուա եա, պունլարըն քեաֆֆիյէսի տէ քիսպար ֆամիլեասլարըն խըզմէթքեարլարընըն եա գարըլարը, եա զըզգատաշլարը, եախօտ քէնտիլէր, եա օտա խըզմէթձիլէրի, եա սիւտանատլարը, եա տա չըրագ օլմուշ էսքի էմէքտարլարը իսթէյէրէ գարըլար օլուպ, պիր կէվէզլէնլիք, պօշպօղազլըգ, վէ չանչան տըր թուքտուրուրլար քի, ատգասընըն կէլէձէյի օլմազ։

— Էհ, ֆէքքա, նասըլսըն, նէ եափայօրսուն. խայլը վագըթտան պէրի կէօրիւշտիւյիւմիւզ եօգ տուր — տէրիտէլէր. Օլիվա, Տօրօթէա, վէ Նուցիաթա։

— Նէ եափայըմ։ Նասըլ օլայըմ։ Պու կիւնլերտէ վայ պաշըմընզա կէլմյօր։

— Կերչեքմի. Յիսուս Մարիամ: Նէ՞ օլտու- նուզ: Եօղսա Թէրէզինա խաթունձուղուն սի- նիրմի ԹուԹայօր: Ջավալը զըղձըղազ. ծնու էյլե ԹաԹը, ըրզհըլե, պիր Թարաֆտան տա պու գատար Թալխիզ կէօրիւրսէմ, ինան քի եիւրէյիմ փարչա փարչա օլուր: Եազըզ, գօր- գարըմ քի, պու իլէՀ իւզէրինատ օլարագ, օ- նու քիմսէ ալմայաձագ. զավալը զըզ կիւն կիւ- նէ էրիմէք իւզէրէ տիր:

— Շիմնիքի տէրտիմիզ Թէրէզինա տէյիլ, սիզատէն լագըրտը էսիրկէմէմ. չօգտան պէրի սիզի Թանըըրըմ, սիզատէն էտրար չըգմազ եա, հէր շէյի սէօյլէյէ պիլիրիմ:

— Էհ, տօղրուսու պու Թարաֆտան...:

— Կէչէն փէրշէնպէ կիւնիւ, աման, նէ սէօյ- լէյօրսուն: պու նէ շաշգընըզ տըր. ագըրմ հիչ պաշըմտա տէյիլ. Ձուամտա իրԹէսի տէյէձէյիմ; Թամըրմ արապասըյլա աաւէԹի իւզէրէ կէզմէյէ չըգմըշըտը. Թէրէզինա վէ ԱնէօլէԹԹա տա պէրապէր քի, պիլիրսինիզ եա, տահա ան ալԹը եաշընտա տըր:

— Զօգ շէյ, տէտի Օլիվա. տահա տիւնքի չօ- ձուգ տուր. պիմլիզմիսին. պազը տէֆտա պու- րայա կէԹիրիր խանըն. գաչ քէրրէ գուձաղըմա ալ- մըշըմ: Օյանըզ պիր չօձուգ ուտու...:

— Կէրի տէօնտիւքլէրի վագըԹ, ԱնէօլէԹ- Թա Հէվէսինատէն սօղրա էնմէք խաԹէտի արա- պատան. վէ պիրինձի սայիս փէվփէԹԹօ արա- պատան էնտիրմէք իչէրն գօլԹուղուննա կիրէր իւ- քէն, ուսիւլ իւչ հլինէ պիր Թէղգիրէրէ սըզըշ- տըրմըշ. ամմա պուտտալա... Էհ, զավալը էօյլէ Թափազ տավըրանմըշ քի, խանըմ ֆէնդինէ

վարմըշ։ Օ նասըլ տիլքի տիր. հիչ սէս չըգալ-
մատը. անձագ խքինձի մէրտիվէնին պաշընա
էհթիշխինտէ, պիրտէն պիրէ Անէօլէթթա-
նըն էլինի թուքթուպ, թէղքիրէյի չէքտի ալտը։
Գըզձըղազ աշ գալտը պայըլաձաղըտը. նէֆէսի
թուքթուլտու. վէ պօղուգ սէս իլէ հալընըզ-
Ա՛հ, վալիսէ... տէյի պիլտի։ Խանըմ սու-
կիրիր, հըզըլա տօստօղրու օտասընա կիտէր,
խըշմըլա Անէօլէթթայա տէօնիւպ, — կիլի գալ-
շըմտան, կէօզիւմ կէօրմէսէն — տէր։ Զանկը
չէքէր. օտա խըզմէթձիսի ֆէլէչէթթա էհթիչէր.
նէ տէյէձէք խտիմ... Անէօլէթթա պանա գօ-
շար գուձաղըմա աթըլըր ազլար ազլար. Թէ-
րէզինանըն հիչ պիր շէյտէն խաապէրի էօգ, օ տա
գօրգուսունտան Թիր Թիր տիթրէր։

— Է՛հ, սօղրա նէտէ գալտը։

— Նէ օլմազ լազըմ ըսա էօյլէ օլտու։ Փէփ-
փէթթօ խանըմտան իւզիւնէ էքի սիլէ, ար-
գասընա տա պիր Թէքմէ էհտի։ Տիւշիւն պիր
քէրրէ. պէշ չօձուղու վար, հէյէձէք հքմէքլէ-
րի էօգ։ Տէլիլիք ամմա, նէ չարէ. աղալարըլա
շաքա օլմազ։

— Պու Թէղքիրէնինն քիմտէն հէլտիի աղ-
նաշընըլմըմը։

— Փէք հյի աղնաշընըտը. պիր Օֆիչհատ ը-
մըշ...։

Պու մատտէ իւզէրինէ Քէնքբա սէօյլէտի սէօյ-
լէտի Թա ախշամա գատար. պիզիմքիլէր տէ
քինտի պիլտիքլէրի շէյլէրի. Եանի վէրտէնինն
արգասընտա էքէն, իւսԹէ ըսաԹ հէլէն Մար-
քէզ Պիչէնինն. Եումագ իչինտէ Թէղքիրէ ա-
Թար էքէն վէտէրինինն էլինէ հէչտիի պիր ա-

խեր գըզըն. քեզ ալիք մուզիքա տեֆեֆերի ալա սընտա ուֆաձըդ թեդքիրելեր գոյուպ, ուսքա սընըն տա եաղնըշլըզըլա Պարօն Լամպերթօյա վերմիշ օլտուղու պիր ախեր գըզըն հիքեայելե- րինի ծնա նադլ եթտիլեր։ Պու սեպեպտեն քի պար գըզլարընըն հեր պիր օյունլարընը, տու- զադլարընը, միննաեիպեթսիզ հալելրինի, վե տեսիսելերինի թեքմիլեն եօյրենմիշ իտիմ։

Պիր պաշդա կիշի տե պադարըն Ֆօրթու- նաթա կելիպ, կերթք քենտինին, վե կերթք ադ- րապալարընըն վե տօսթլարընըն աղալարը խա- թունլարը հադգընտա պիր չոգ կեվեգելիքլերե պօշանտըգտան սօղրա, մեչլիսլերտե, շենլիքլեր- տե, պալօլարտա, թեֆեթօլարտա հիւանի չե- մալ վե գերաֆեթ սահիպի տեյի շեօհրեթ պու- մուշ պիր թադըմ քիպար խաթունլարըն կիզլի գուստուրաթլարը պահընա կիրիշերեք, քիմինին շահսընտա օլան եօզլերի, քիմինին իլլեթլերի հի, քիմինին տերզիլեր իլե օլան զավզալարընը հիզալարընը, վե քիմինին պաշընտա պելինտե այաղընտա գուլլանտըգլարը պիչիմլերի, մօտա- լարը ուզուն ուզատմե հիքեայե եթմեյե պաշ- լատը։

— Պըրատըն քի սեօյլեյիմ։ պեկնիմ խանիմ Ֆօրթունաթա (Թալիհլի գըզ) գօմուշլար, աննա Թալիսիզ գօմալըմտարլար. չունքի եօյլե պիր հադգա խաթունտըն էլինտե խիրանըպ թիւքյո- մեքատեիմ քի, եթե կեմիյե իլե սար սաֆի թե- թիգիլեք քենտիլիշ տիր. վե կվին իչինտե նեֆեե ալաշադ պիր սաաթըմըզ եօգ տուր։ Պիր տե ֆադլա օլարադ զավալլը Քլարիչեմիզ վար քի, (ուֆ, ադլըմա կելտեմ կիպի զըպդնեֆեե օլու-

բուսմ) այսպես գալգաթան պիրաղ պէլի էյրի եիւ-
րիւր. պուննուն իչին չօձուգլարը տօղրուլտան
հէքիմի կէթիրտիլեր. օ տա մինկինէյ գօյօր
կէօղունիւզիւն էօնիւնէ կէթիրին պիր քէրէ
խանըմ տէմիրտէն պիր տէօշէք եափտըրտը.
զավալը Քլարիչէ պուննուն իւզէրինէ եաթըրը
լաչագ, վէ պագը չէնկթաէն ալաթլեր իլէ սը-
գըշտըրըլաչագ. վէ այաղընատան վէ օմուզա-
րընատան աղըր գուրշունալար աստլաչագ չարմուգ-
տա կիսպի կէրիլէճէք. էօյլէ քի կէօրինին եիւ-
րէյի փարչալանըր: Պէն տէ պուննուն պաշընատա
տուրուսպ աղըընա տու վէրիճէյիմ: զավալը չօ-
ձուգ պիր փարմաղընը պիրէ գըմբըլտատամագ
օլտուղու հալտէ, մահզուն մահզուն եիւգիւմէ
պագտար, կէօզէրի տօլար: Սապահլարը տա
պիր թագըմ տէմիր գալգըգլար, ուֆագ թէ-
քէրլէքլեր, չինկիլեր վէ քէլէփչէքլեր իլէ օ-
նու կէրմէլիյիմ քի, ֆըչըյա պասըլմըշ խաւէար
կիսպի էօյլէ տուրաճագ տըր:

— Ուֆ, նէ սէօյլէյօրսուն: Չավալը գըզ-
գաղ պէօյլէ գըսգըվըրագ տէմիրէ ուրուլարագ
տօղրուլաճագմըշ: —

— Հիչ ագլըմ քէսմէգ, տէրիտի Ֆօրթունա
Թա, պուննարըն հէվիսի քիսագլարը էգիյէ
Թէլէյճէէք ալաթլար տըր. հէվ փարա տուգա
ղը. սօղրա... սօղրա... Կընքամայը, էօղլուր կէ
միքտէ տիր. պիլլօր չիշէլերին էմգիյի տօղրու
լուբսա, օ տա տօղրուլուր:

— Ճանըմ, պու նէ տիւրլիւ խճաալար տըր
տէրիտի իսլէթկար Պրիճիտա. պու պէյճնէգլի
նէնէսի օ իրի կէօվտէսի իլէ տիրէք կիսպի տօ
տօղրույուտու: Շիմտի չօձուգլարը գունտաղա

պիտի սարսափելու. սոդոմա տա էլսէթ պէտերի էիտը։ Էհ, էինէ ադըլ էսքիտերին ադէտըմըշ։

Զօդու տէֆա տա օ էօդաբըլքի էավատ օտասընա պիր թադըմ էնկէրէք տիւլի գաբըլար կէլերիտիլեր քի, նէֆէսլէրինէ զէհիր սաչարըտըլար։ Ո տէֆթէրխանէլերտէն նէ թէվրիւիլերը չըգաբըլար. նէ մանալար. նէ շէրհլեր. նէ լինճէ գալէմլեր իլէ ծնլարա րէնքլեր վերմէքլեր։ Քիսալ խաթաունալար տախի եա պէօյլէ խօսոիէսէնա, եախօտ պէօյլէ քէօր տուրլար քի, օտա խըզմէթճիլերիմիզ հիչ պիր շէյ կէօրմէդիլեր, իչլէմէդիլեր, աղնամազլար տէյի ֆիքիրլերինէ գօմուշ տուրլար։ Պաշգա շէյ խաթէմէմ։ իլլա եալընըզ պիր եարըմ սաաթճըգ պէսլէմէլերին տաիրէլերինտէ պուլունսաալար, օ վագթէ էյիտէն աղնար ըտըլար։

Պիզ խէք պու կիւպրէլիքլերին իչինտէ պէօյիւյէք, խրիսթիանսա վէ շէհրիմէ եապըշմասա վէ գուվվէթլի ֆաղիլէթլերին թաթը գօզուսունու պիքիր գալալերիմիզտէ փէյտա էտէ պիլմէմիշիզ։ Էվլատլարընը զնսատէ էհթիմամըլա քէնտի կէօզլերի էօնիւնտէ պէօյիւտէն օրթա հալլի թադըմը, էյէր քի էյի վէ մունթազամ մէքթէպլերտէ պուլունմադըգլարընը զահիմլէթլերինէ վէ խաթիգամլէթլերինէ պիր ան էվվէլ թէսլիմ էթմէգլեր խէ, փէք տէ թադսիրաթ սահիպի օլմազլար։ Աքլին քիսալ թադըմը պու խայըրլը եօլա թէշէպպիւս էթմէտիքլերինտէ փէք աշըրըլ եամըլըրլար։ Պունու պիւթիւն խթաւեանալարըն գուլաղընա չաղըրըրըմ։ պէն քի քէնտի խատասընը, փէտերիմին գօնաղընըն էտվատ օտալա-

ըլնտա (տուշմինին գիտա սաչտլուը կիպի) գաշ-
պիմ սաչըլան խըզմիթ-քեսարլարա մախսուս ա-
չագըգլարըն իւք թօխսումլարընա ազվ էտերիմ:
Էյհը քի պազը պազը քետերսիզ չըգանլար տա
պուլունուրսա, պիր հիքմիթ նէվինտէն օլտու-
ղու իչին, ալեսանվիկ գանուն սայըլսանդ: Վի
էյհը պազը քիմնէլեր պու թահսիլ էթտիքլերի
իւք խոյլարը սօյունուպ, սօղրատան գուվվեթ
վէ ձէսարէթ կիսինմիշ խէլեր, պու տախի թա-
լին նասիպ պիր շէյ օլտուգտան պաշգա, ծնլարա
տա գիյատե զահմէթի մուձիպ օլմուշ օլտու-
ղունտան, աթալար էվլատլարընըն հիւանի հա-
լե եէթիշմէսինի պէօյլե մուխաթարտալը պիր
թէձրիպէյե պըրագմալը տէյիլ տիրլեր:

ԽՕՃԱ։

Օն եաշընը պիթիրէնէյիմ եադըն, պիր խօջա թէտարիք էթմէյի տիւշիւնմէյէ պաշլատը-
լար։ Փետերիմին տօսթլարը ահպապլարը գու-
լաղընատան իչերի տիւզմէյէ, սադըն էվինէ փա-
փազ սօգմա։ սօղըա փիւշմանը օլուրսունուզ, տէյի
իւֆլեր խոխլեր։ Զունքի փափազ գըսմը գապա,
թաասլազ ատէմլեր տիրլեր։ տոպտան կէլմէ ա-
յրյա պէնզէրլեր։ Պէօյլէ զէնկին պիր խանէտէ,
պուննէա տալթանաթը թադըմ տէրեա արա-
պընատա, պէօյլէ թարզը թաւըրը քիպար նազիք
ֆաամիլեա իչինտէ, պէօյլէ զատէ թէրպիխէլի
խօշ մէշրէպ ահպապլար արաստընատա, պէօյլէ
հաֆթատա պիր գաչ տէֆա րաաթ կէլէն չիւն-
պիւշլիւ մէչլիսլեր, տոնթուրլու զիյաֆէթլեր,
փարլազ շէնլիքլեր պաշլօլար մապէյնիտէ, տա-
րայընը փափազ գօգուսույլա պուլաշթըրմազ։
վէ կէրէք շէհիրտէ, կէրէք քէօյտէ, տիւզմէյէ
խօրեատ վէ սըգընատը պիր փափազ այազա տօ-
լաշմազ, նէ ատէտ շէյ օլուր։ սադըն պէօյլէ տի-
վանէչէ վէ գապաչա շէյէ գարար վէրմէյէճէն։

Փարիզին փիւր մէարիճ մէքէնպէլէրինատին չըփ-
մըշ, պիր ֆրանսըզ տէլի գանը նիչին ալմայա-
ճադըն։ Ո վագըթ Լիոնէլը տա ագըլը, թէր-
պիհէլ, արիճ վէ զէքի պիր տէլի գանը օլուր
տէրիհալիքը։

Պու չօպան գավալլարընըն հէվիհալ տէ ֆրա-
մասօնլարընը չիչէլի, լօճալարընը պայրագտարլա-
ըզըլմըշլար։ Պունա նիհայէթ վալիհէմ ագըլը
վէ զահիա պիր խալթուն օլտուղունատան, պու
բէյի շիտաէթ իլէ ճէրհ էտէրէք, — պէնիմ զա-
միրիմ բահալը օլմազ. քիմ պիլիր քի, էվլիմիզ
հանկը զէվզէք կէլէճէք նէ օլունաէն, վէնէ մէշ
բէպտէ աատիմ օլաճադ։ Խայըը, խայըը։ կէնճ
պէնէճմէլէրիմիզ վար. ճիւզէլփիրինանըն տայէ-
սի եադըշըդըը պիր գըզ տըր. ծյուն ուալթասը,
մուզիքա ուալթասը վար. կէնճի հէվիհէ տէ ագ-
լը պաշընատա վէ իֆֆիէթ սահիպի գըզլարը տըր-
լար. ամմա նէ գատար օլսա, հէվիհէ տէ ճահիլ
տիրլէր։ Պու օլմըր շէյմի Ա.քիւլէ ։ Եօգ Եօգ
պու ագըլ տէյիլ։ Պու իշն սէն պանա պըրագ-
պիլմէզ տէյիւլսէն Եա, ֆիրէնկիստէ, Սէնատատա,
Բօմպատա պունճա սատըգ տօսթլարըմ վար. հէ-
պէթտէ պիր զահիա, ալիմ, արիճ վէ թէրպի-
յէլի քահանայ պուլուրլար։ Նէ վագըթ քի
էօյլէ ճէհիմ պիր զնյաֆէթիմիզ օլտուղ, Եա սէ-
նին տօսթլարըն, Եա խալըճատան խալթունլար
կէլէճէք օլուրլարըտա, օ վագըթ քահանայ
տայէ իլէ, Նէլլօմուտա, ճիւզէլփիրինայըլա պիր
լիքատէ քէնատի տաիրէսինատէ թատամբնը էթմէն,
Ա.քիւլէ, պէօյլէ տէտիկիմ կիպի Եափ. էյի օլ
մաճմը։ Պու թէհլիքէլի Եօլու պիզ աչմայալըմ.
ճիւլիա Տուբէտսանըն էվլատընա պէօյլէ ոյ-

ղունաուշ պիր խօձա ալտըղընը, վէ սօնու նէ քէօթիւ հալէ միւնթիհիճ օլաուղունու. Մարքէզա Իրինէնին պու շէյ իչին նէ տէրիճէ նէտաձ մէթ չէքախինի պիլմիշ տէյիլին – տէտի:

Վէճասըլ քահանայ կէլտի: Եիրմի սէքիզ եաշ գարարլարընտա Սիինաալը պիր կիւզէլ տէլի գանը. իրիտին, կէօզլէրիչլի, թէնաւիւրիւթ, պալարըլարը գալըն, էլլերի էթլի, վէ սըրչա փարմաղընտա պիր ալթուն խաչգա վարըրտը: Փէտէրիմ (պէնիմ եանըմտա) պուննա, – Պաբ, Տօն Ձիուլիօ. պիլիրսին, փաւիազ էլպիսէսկըլէ կէօրմէյէճէկիմ: պաստարտա վազթընտա կիւտիսին էլլերիը. պաշգա վազըլթ պիր թէմիզ սէթրի, պիր պէյազ ինճէձիք եազա իւզէրինտէ պիչաղ պօղազ պաղը. իչիճք չօրապ. Լուա թրօլու վէ կօպէյտը եալարըգը, եախօտ իչի գալթ գօրտէլալը գունաուրա: Վէլ հաարլ թէրը պիսկէլի պիր փաւիազ օլաձադընն. պու փարքընտէ մէսապիֆլէր իչին ալ շունու – տէտի, վէ էլինէ չըգարըրա պիր մըգտար Նաւիօլէօն ալ թուպու վէրտի:

Տօն Ձիուլիօ կէրչէքտէն պիր թամ քահնայըրտը. մալուսմաթը եէրինտէ, ըտապու թալը, գայրէթլի, վէ պէնիմ ֆախտէմ գիյատէ չահտը վարըրտը. ամմա պէն գալըն գաֆալը պիր չօճուգ, եուլարըգ պիր քիւչիւք գաթըը, արսըզ, վէ գարըլարտա մախսուս մնախսարալըգլար էգլիբլիբլէր իչէ տօլույուտուս: Գաթի նազար գայէթ թէնսիկէ օլտուղունտան, քիթապա կէօզ գիւմիւ չէվիրտիկիմ կիպի, էնդէմիյէ պաշլարը տըմ: Ձիուզէփփինանըն տայէտի պաննա էփէյիճէ օգույուպ եազմագ էօյրէթմիշէտի. չունքի եա

զլսը փեք կիսգել խոի. վե Ֆրանսըզձա, Նիմ չէձէ, պիրազ տա Ինկիլիզձէ սէօյլէրիսիմ: ամմա մէշգաէն խոի, ծնունուա վե հէմշիրիմ իլե սէօյլէշմէ-քսէն Էօյրէնմէյիսիմ:

Իմոի տիւշինսիւն պիր քէրէհ քի, զավալը քահանայ նէ սըզընատյա տիւշմիւշիւտիւ: Աշաղը գաթտա եալընըզ պաշընա պիր տաիրէձինէ զիմիդ վարըտը. տաիմա եալընըզ. վե տուֆանընտա՝ իւսթիւ խալի գասըը, գօլտարընըն եալտըը չըգմըշ, շէրիֆ էֆէնտի սէօբիւլիւսդ օրտանպուրտան սարգմըշ պիր Էնձի վե պաթաթ խաքմըն իւշէրինտե իմթիխար պիր խըզմէթքեար օթուրտուդ, ախշամնա գատար եա ույուգտար, եա հէձէնէյէրիդ սէֆիլ ձինսձէ քիմ-սընը, վե պիբիրէրը հիքեայէնիզ օգուր. եա տա իւսթիւնե պիր փարչա Էքմէք իչի կէվէրէր խոի: պէն գալգմադ տան էվվել քահանայ պատարագընը սէօյլէյիպ, իւք այտարտա գահվէ ալթը վագթընա գատար պէնիմ իլե եալընըզ օթուրտուրտում. գահվէ ալթըտան սօղրա պիրազ վագթ վալիսէմ իլե սէօհպէթ էտէր խոի, պէն տէ օ արատա եա քի տուֆատա խըզմէթքեարլար ըտա, եա արատա-ղըգտա եախօտ ախօրտա արատաձըլար վե տայիսլէր իլե, եա տա չօղտ տէֆա Էօգարըտա պէս-լէմէյէր իլե տիւշէրիսիմ: Տօն ձիւմիս պաճա լա-թինձէ քերահանուքիւն, պիրազ Աւտուաճա-շունչ նագլէյէսի, վե Լօնտա թէվարիխի Էօյրէթ-մէյէ պաշլատը. վե Փինեօմ թինձին մատալըբընատան, եա պաշգա պուճա պէնգէր շէյլերտէն պիրէր փարչա Էզգէր էթտիրիր, վե սօղրա գահվե ալթը վագթընտա ձիւզէփիրնայըլա պիր-

ևնքան սէյլեթափրիմի. ամմա տօղրուսունու սէյլէլինձէ օ պէնանէն հէմ զևյատ պիվնը, հէմ ոե տահա հիւսիւնվև սէյլերը խոր։

Լաքին տօղրաղարը խոճամ կէզմէք ադաղընատա ըտաթ կէլտխիմիզ քիպար Փամիլեաղարըն քա-հանայղարը, եախօտ քէնոե ոե շահրվևխ մէյտ. օղտուդունատան, պաղը տէվև դանը շահրվեը իվ իւվֆէթ փէյտա էտերէք, քէնոեհոե էյվէնձէ պուվմայա պաշղատվըբտա, պէնիմ ոե քէնոե չաղմա մնախտուս էյվէնձէվեը իվ վագըթ կէչիրմէք ձանըմա միոեվէթ ոիս էրիտի. չունքի եաղընդզ պաշըմա տուրմադոան սըգըղըպ, պիր թագրիպ իվ սուֆայա իխթիխար Սիվէհսթ ըօնուն եանընա գաչաղըտարմ։ օ տա տաիմա էձոտաատաղըմըն հիքեայէվրինի պանա նագվ էտեր խոր։ Զօղու ոէֆա տա իքինձի ձիւգէփիփ խմիխ-ըտաթ օղուն եօվձուղուղու էնտաաբնատա, պիգիմ խանէմիզոե միտաֆիր օղտուդունու նագվ էտեր-խոր։

— Է՛հ, Պէյիմ, պու տաղայը օ վագըթ պիր կէօղմէվէյիտի ոէրիտի։ Փատիշահ տաղայընատան հիչ ֆէրգի եօզուտու. վէ Իմիհրաթ օղուն տա պուրայը հէփիտխնոեէն զևյատ իտաթէմէտի, քէնո-ոենին թաապիաթ տահիպի օղտուդունու պէվլի էթոե։ Ո վագըթ պու տաիրէտոե պիր պէօյիւք ձէնհրաղ օթուրուրուտու. օ գատար պէօյիւք քի, (տէյիրէք գօլաղընը աչա պիտոխի գատար աչաղընը.) պու տուֆատա իքի Մաձար սիւվա-րիտի պէքէվեր խոր. ծնաթա պէն շարատ կէվթ-րիր խոմ. շոնոե հէնիւզ իչէրի կիրնօղաղ, վէ շու քէօշէյէ գըղըձնաղընը գօյօղաղ, վէ շու չէք-մէնոեն իտաթիտնատէքի նքատրե քիւչիւք քիւրքե-

ընկե առայօրեայ կիպի կեօղւմ էօնիւնդ կե-
ղևյօր։

— Իմիկրաթեօրու ակն կեօրտիւնամ։

— Պագ նդ սեօյլեր։ Ասկի նասրէ կեօրիւյօր-
սամ, էօյլե կեօրտիւմ։ Ա.Հ, օ նդ կիւզել սաեմ
խոխ. իրի եարը, պաշընա գըպըրըգ թօզու սա-
ջըլըշ. վե իքի գուլաղընըն իւզերինաե վեգրու-
քերտէն մաշայըլա եավրըլըշ իքի վիւլիւֆ։
Ա.յաղընտա տաիմա զայեթ գըզղըն գըրմըզը
իւզերինե սըրմա իշլի փանթալօն. վե էթրաֆը
գըրմըզը սըրմալը շերիա իւլե կէնիշ զինճեֆիլ
պէյազ բուպա։ Պօյնունտա Թօզօն տ'օրօ (ալ-
Թունե եավխազը) նիշանը քի, արապատան չըգ-
տրղընտա եալապ եալապ փարըլարըտը. կեօղիւ-
նիւն էօնիւնդե կէթիր քի, պաշ փարմաղըմ գա-
տար վարըտը. (պունու տէյերէք եումրուզունու
գաիայըպ պաշ փարմաղընը կեօսթէրիրիւն) և-
նանըրսան էլլի ալթուն տէյերիւոե։ Տեւոէն պէյ,
պու սարայըն սահիպի, ծնու գարշըլամագ իչէն
մերսիվլէնտէն աշտղը էնտխիսէ, Թասվիրինաե
կեօրտիւյինտէն տահա սաչը ուզուն ուտու. իւչ
տիւյիւմիւ վարըտը. վե զիւլիւֆլերի օմուզունա
գատար էնմիշ խոխ։ Ամմա ծնլար արխէթի սաչ
ըտը։ Հէմ տէ, Ա.Հ, էվվէթ... Իմիկրաթեօր-
տան տահա սալթանաթը կիսինմիշտի։

— Տիվանէիսին։

— Նէ տիվանէսի, կիւզել պէյճիկզիմ։ Տե-
տէն սիր սըրմալը զերպափ բուպա կիսմիշտի.
վե գալգան կիպի իրի կօպէյլարը պիւթիւն էլը
մաղըլա տօնմանըշ ըտը։ Վալիտէն Քօնթէսսայա
Ա.լեհ ուզուն էօմիւրլերը վերմիշ. ծնուն տիւա-
տէմինե պիլերսին էա, իշթէ օ էլմասլարտան

Եահիրլըճը տըր։ Սաչ պաղըլարը, կէօքսիւնտէքի կիւղ տէ ծնտան ըտը։ Էհ, օ կօպէյլարտա նէ պըրլանթիլըր վարըտը։ Ալ գաւուքի եէլէյնէն տիւյմէլերի շահտանէ ինճիլերտէն խոխ, հէր պիրիսի ֆընտըգ գատար. Եա գունտուրասընըն կօպէյլարընը հիչ տէմէզլին։ Ալթունտան, վէ տէօրթ քէօշէսինտէ թէք թաշլար քի, թըրնաղըմ պէօյուքլիւյինտէ վարըտը։ Ճիմնի սէն հիսապ էթ։ Կօպէյա պաշընա տէօրտէրտէն սէքիզ էտէր։ Իմնի սէքիզ թէք թաշ։ Վագթըյըլա պիր գուլթույուտու քի, պէօյուք տէտէն Թօսբաննայա կիլթախինտէ, Մարիա Թէրէզա Իմիլերաթօրիչէնին զէվզէկ պիրինճի ֆրանչիսկոս ծնա հէտիսէ էթմիշ խոխ։ (Պուրատա Սիլվէսթրօ պաշընտան շափգասընը չըգարըպ, եա րը տիպ չէօքտու։)

— Իմիլերաթօր նէրէյտէ օթուրտույուտու։

— Սարը օտատա։ Նէ վագթը քի բահմէթլիք տէտէն Իմիլերաթօրուն քէնտի սարայընա էնմէք խաթէտախինի իչիթախխոխ, օ պէօյուք գարեօլայը թէրթիպ էթտի. սըրմալը գումաշտան իքի գաթ փէրտէ իլէ. Թէփէսինտէ օյմալը թաշ. սըրմատան չիչէքլեր իչլէնմիչ չարշաֆլար. բէնկէտամիզ սաչագլար։ քէչալիք գըրմըզը բէնք աղըր ըսթօֆա եօղրանլար. եօղրան չարշաֆընըն քէօշէլերի գապարթմա իչլէմէլի. վէ եօղրանըն օրթասընտա արմա իչլէնմիչ։ Թօզաբիա եղբայրութիւնտունէն էօլիւ էօրթիւսիւ պիլէ օ գաւար աղըր վէ սալթանաթը տէյիլ տիր։ Իչթէ օ եաթագտա իւչ Իմիլերաթօր ույումուչ տուրըար։ Չիսապ տօղրու օլմագ իչին, իքինճի ճիւզէփիփէ պիր. սօղրա Նաւիօլէօն. էն

ազգա հալա Խմիթրաթ օրուանուզ Գրանչէսքօ քի, տէօրթ սէնէ օլույօր...։

— Թամամ։ փէք էյի խաթըրըմա տըր. պէն տահա պէշ պուչուգ եաշընտայըրըմ։ պէնիմ էիւզիւմիւ տէ էօփտիւյիւտիւ, վէ սէվտիյիտի։

— Ա՛մմա պէնիմ հալիմ տահա էյի իտի, քի պէշ ալթուն հիսաէմ պահշիշ տիւշտիւյիւտիւ։

— Ձիւզէփիփ Խմիթրաթ օրտանընէ տիւշտիւ։

— Պէյիմ, սանա սէօյլէյիմ։ պէն օ վագըթ ասըլ խըզմէթ-եաըլարտան տէյիլ իտիմ։ պէն Գուգարէխանէյէ պըրագըլմըշ Գագըր պէր չօճուգ ուտուսմ։ վէ քիւչիւքլիյիմէ խըրխաթի-յանըլարտան էքմէք տէյինէր իտիմ։ վէ չունքի Խմիթրաթ օրուն սէպէպինէ կէլէն կիտէն, սաթայըն իչինի ինիլթի թուէթմուշտու. Կ՛ի, Պէյ-ձիսէզիմ կէօրմէլիսիտ. նէ տէրսին մաթպախ-լար եէթիշէդ իտի. ուշագ տայրէսինին էօրթմէ ալթընտա պիւչ եէմէք փիշէրիտի. օ սէ-պէտէն սաթայըն վէքթի խարճը Սիօր Լօրէնցօ (բահմէթլիք) քէպապ չէվիրմէ իչէն պէնի կէ-թիրտի։ Քէպապ օձագլարը էն ալթպաշտաքի քէմէրին ալթընտայըրտը. (շիմոիքի կիպի կէօ-զիւմ էօնիւնտէ տիր). պէն տէ տանա պուտալա-րը, տօմուգ գուզուլարը, իչէ տօլու փիլիձիքը քէպապ չէվիրիրտիմ։ Խմիթրաթ-օր իչին տէյիլ հա. խքի Ֆրանսըզ աշճը վարըտը. Մ՛օնսիէօ Թօրթալի, վէ Մ՛օնսիէօ Բանկիսքօ Հիւմ. խ-քիսի խքի աղա կիպի իտիլէր. ախէր տէյլի գան-լըլարա հէր շէյի եափտըրըպ, քէնտիլէր պիր շէյի տօգունմաքըտըլար. հլէրինտէ էլտիվէն, էվվէթ ի՛ֆէնտիմ, սէմանի բէնք Նափօլի էլտի-

վէնվէրի. տիւղվէխ – Տիտօն պէրի կէլ. Տիտօն էօթէ կիւթ – տէյի պաղըրըր ըտըլար. – շու քրէմա տահա էուռէյագ. ո գայմագ տահա էյի – տէյի չաղըրըր ըտըլար։... Ամմա նէ թաամ լար պէյիմ, ահ նէ թաամլար. մութլու տօգու նանա...։

— Էյ, պախշիշ։

— Սիօր Լօրէնցօ (էաթէտըղը էէր նուր օլսուն) պանա արթան էէմէքլէրտէն վէրիվէտի. հէր կիւն տէ էիվէրմի փարա. իմիէրաթօր կիւթտիք տէն սօղրա տախի պանա պիր ըչյալ վէրտի. հէմ տէ էամագլըղա պէնի գօտու։ Սօղրա պէօյիւք տէտէն էօլտիւյիւտէ, սուֆֆառա տէօրտիւնճիւ չուգաատար օլսուտ։ Էհ, պիվէրսէն պիր վագըթ պէն տէ էագըշըգլը պիր տէվլէ գանըլ յըտըմ։ պաղը տէֆֆա տա տէտէն քէօյէ կիտէր տէ պէնի պիրվէքտէ ալըրըտը։ Պէնիմ իչյէն իւչ միլ էէր նէ օլաձաղըտը։ Ուչարըտըմ շէօյլէ։ Տէտէն ալթը աթլը ատապայըլա կիտէր իտի. ատթլը պօրուվէնվէր, պիր տէ Մէհաչէտ տէյի սայիս վարըտը քի, պանա խաթինվէք էտէր, վէ ատթլարը գամըլտարըտը. պէն իսէ պիւրիւմճիւք կիպի, թավշան կիպի էօնիւնէ չըգարըտըմ։

— Էօյլէ իսէ քէօյէ վարընճայա գատար նէ֊ֆէսին ազգընա սըղմագ օլուպ թէվէնսիր իտին։

— Էօյլէ մի զանն էտէրսին։ Պիր քէրըթ էէշիլ ուսկուֆէեայը պաշըմա գօյուպ, պէյին կիւ միւշտէն արմատը անընմառա, պէյագ էվէվէք ատգամառա, կէօք ըչնկէն գուշագ պէվէմտէ, շէրիտէլի տիւլպէնտ տիզվէսի կիպէպ, այաղըմառա գըըմըզը գունտուրաձար օլսուղու կիպի, պէն պիր ձէրիան քէսիվէրիտիմ։ Սղըմառա նէֆէս գամը

շը. Թէփէնի կիւմիւշ Թօփուզու տէյնէք էլիմ տէ օլսուդու վազըԹ, Մէաչէիօյու վէ ծնուն աԹ սիւրմէնէի կիւլէրիտիմ։ Ո մանհալ էէրինէ աԹ լարըն կէծնիւալիւյիւ գօլանը գուսգունու քէօփիւյէ պաԹմըշ օլարագ էէԹ իշնը խոխ. սէն խոխ... պիր քէրըչ սիւքինիպ, պիր գատէհ տէ շարագ աԹ տըզըմ կիսէ, աԹ լարըն էծնիւնատէ զըպ զըպ սըչըրար ըտըմ։

— Տէտէմ պախշիշ վէրիրմիսիտի։

— Հայ հայ. բահմիԹ օլսուն. հէր գօշուտա պիր Ֆրանչէսքօ վէրիրսիտի։ Նատիօնէօն էյի ա-տէԹէլերին հէփսինի օրԹատան գալտըրար։ Հանը շիմտի էօյլէ տատմըշնը, պէչինէկնիմ։ Տէտէն իլէ շաքա օլմագ ըտը։ Պիր քէրըչ խըրսա չըգատը-մը, օ քիշինէն վայ պաշընա կէԹիրիր խոխ։ Էյի վազԹընատա տա շէքէր կիսէ պիր տատմ խոխ. տումա հարպա զարպա գատըր օլանլարըն տա քէնտի կիւնիւնատէ էյիտէն հազալարընատան կէլտի։ Նէ հատտինէ քի, քէօյ էվինէն վարմագլազընատա պիր գավատ եազլաշըրն։ Նուհշագ եուհշագ կէ-չէր կիսէր խոխնը։ Հէնէ պիր կէօզէրինի պէօ-յիւք եօտա չէվիրսինէնէր. եախօտ Թիւֆէնքէչ-լի օմուզլարընատա կէչսինէնէր։ Նահու, սիլահընը աշագը ալ. կէօզիւն էօնիւնէ պագ. եօղտա...։ Էհ, տարայտա տա պատա էվինէ տատմըշնը վար-ըտը. հէփսի տէ իստէն գապըգատան գուր-Թուլմուշ տատմըշնը. տումա իչէրիտէ պիր վի-ննէճէն գալէտէ կիսի խոխնը։ ՀաԹԹա նէ գատար իշնինէր վարըտա, ծնլարըն տա հէփսի հիւքումէԹ էլինատէն գաչըշ տատմըշնը խոխնը. պիր գըշ վազԹընատա պաղլարը գազայօրուտու-լար, եէԹմիշէն զնատէ գաչըն տայտըմ։

— Տէտէմի սէվէրլէմիյէտէ։

— Նէ տէմէք. քէնտի փէտէրլերի կիպի. սալթ ծալար տէյիլ, գաւասալար տա ծնու սէվէր խոխլեր. չունքի հէր նէ գառար պիր գաչ թա նէսիհի կէմիքլերի գըրըլաձագ տէրէձէտ տէյ տիւրմիւշ իւտիւյիւտ տէ, պու ձիւմլէ պու. բառան կէչտիքլերի վագըթ ծնպաշըլարընը իլէ րկէ կէօնտէրիր խոխլեր. աղնարսըն եա սիլահ սըզ. օ տա եարը եօլտան ուսկուֆեասընը աչա բագ, կէլիպ ածառա պէյնն պիր էլինի էօփէ պի լերմիսիմ տէյ բիձա էտէր խոխ.— կէլսին — տէրի տի պէյ տէ։ Ջաւալլը աատմ ձիք ծնուն էլինի էօփէր. նէֆէրլերի փարմագլըգտան տըշարըտա պէքլէյօր, հալա տա փէք ըսըձագ օլտաւղունու պէյ իֆտաատ էտէր խոխ։ Տէտէն չանկը չէքէր։ — Պույուրուն էֆէնտիմ։ — Հայտէ կիթ Ֆրան չէպօյա սէյլէ քի, պու շու եիկիթլերի իչէրի ալըրն։ Սէն տէ քեահէեայա խոտպէր վէր քի, խըզմէթքեարլարըն տաիրէսինտէ տուձուգ, տօ մուգ փաստըրմասը, փէյնիր, էքմէք, շարապ հաղըր էթսին — տէրիտի։ Ֆրաքասսօյուտա տա բայրն իչինտէ էն հէյպէթլի եիկիթլերին պիրի խոխ. խբի ատրմատա աշաղը գօշուպ, — գաւու եօլտաշլար, կէլսին պիրէր շարապ իչին — տէրի տի։ Գահվէ ալթըլարը պիթտախնտէ, տէտէն ուշագ տաիրէսինտէ էնտը խոխ, գաւասլարըն հէ փիսի տէ գուգու կիպի եէրէ պէրապէր թէ մէնտի էտէրլէր. վէ — պէյ պին եաշասըն — տէյի չաղըրըր ըալըլար։ Տէտէն — եիկիթլերիմ շունա բագը իչին — տէյէրէք, ծնպաշըլարընա տա խբի ալթուն վէրիրիտի։

— Փէք էյի, ամմա սարայըն տաէմլերի քէօչ

տէն տըշարը չզտըդէլըը վադրէթ , գաւեսալար ծնալըըլա ուղըաշմաղմըըտըլար :

— Հէլէ պէր թէլլերինէ տօգունատունալար տա պագ : Տէտէն էօյլէ պէր շէյ օլտուղունուն ֆէրգինէ վարտըղը կիսի, անկինտէ պըրագմայա մէչտուր էտէր իտի : Գըլըչը , թիւֆէնգըն , մըղրագը տա քէրլերի վարըտը քի , պէն քիշի օլսալար , եվինէ ծնալըրն էլինատէն ալըրըտըլար : Սարայըն չանկընա տօգունատուղու կիսի , քէօյլիւլեր թադըմ թադըմօ գաւեսալարըն իւզերինէ գօշարըտըլար . էթրաֆտա պուլունան հէպ պագա էվկիթլեր . Բօպերթօ պէյին , պարօն Էրքօլէնին էթ-պաիլերի . հարըլ , հարըլ . մահշեր կիսինիւ կիսի օլուրտու . խաթէրտէ պէօլիւք պաշը օլսուն , խաթէր պէն պաշը . գաչան գաչանա օլուրտուտու : Տէ կիսի կիսինէր , տէ : Շէմոնիքի զաւալխէրը Պէյլերին սէրպէսթլիյինի հիչ կէօզէթմէյօրլար :

— Պէօյլէսի տահա էյի տէյիլմի :

— Սֆիվ էտէսին Պէյձիսէզիմ . սէն տահա չօճուգ սուն : Պէօյլէսի տահա էյի տէյիլմի տէյօրսուն : Սէն պիլմէզսին քի , տէտէն Պէյին աւրնը իշտէնէլեր Թիր Թիր տիթրէր խոխլեր : Պու սարայա հէր քէս ուղագտան պագմայա պիլէ գօրգար իհթիրազ էտէր իտի : Կէձէնին գարանլըղընտա պիր ատէմ խոսմինի պըչաղըլա տօղրուսա , պէօյիւք գափունուն խալգասընա եափըշըրլը կիսի սէլամէթի պուլուրտու : Էօյլէ գապահաթլըլարըն օն Թանէտէն գնյատէսինի պէն կէօզէթմիշիմ: կէձէ օլտուղու կիսի ծնալըը քէօյ կէօնտէրիրլէր խոխ . օրտատա քիթլի սանտըգ իչինատէ կիսի էմինլիքտէ օլուրլարըտը : Հէլէ Զէչչոնէ հիչ խաթըրըմնատա կիսի-

մեզ. (Երբ մեզ մեկնակից չունի, պարզ կիսի պիր ատիմ խոր:) Գարբսընը պիր գապա հաճատա պուլուպ պօղազ լամըշ. ասասլար պունու գօվալայօրլարըմը: Պէօլուք պաշը, հէմեն հէմեն պունու թուքաձաղը քէրթէտ. Ձէջջանէ պիր համլետ քէնտինի սարայա ամատը. — գատէ գօնաղը — տէմի չաղըրմայա պաշլատը: Պէօլուք պաշը, նէֆէրլէրատ պուրունլարընը ասըպ, քէօս քէօս պըրագատըլար կիլճատիլէր:

— Պու նէ չէրքին շէյ: Էօյլէ խատ տէտէմ ֆինա ատիմներէ սիմիզըմի օլուրուտու:

— Տէտէն քէնտի մէնէտինի վիգայէ էտէր. քէնտինի կէօսթէրիր խոր: Քէնտի խաթըրը-նը հիւքումէթէ սայատըրըրսա. ամմա տախմա գուվվէթլիյէ գարշը զաիֆ օլանը մուհաֆազա էթմէք իչին. հախօտ սօուդ գանըլա, վէ խա-ինլիքատէն քէմինք իչլէյինլերի տէյիլ, իլա էօրքէ պէլասըլա խաթա էտէն սէֆիլլերի մուհաֆա-զա էթմէք իչին. չունքի էօյլէ խաին քիշիլեր օ-նուն ինտինատ ալէյազ վէ շէրիր սայրըլըր ըտը. վէ էօյլէ օլտուղունու աղնատըղը կիսի, անլինատ գօվարըտը: Պիլիրսինիզ տէտէն նասըլ ատիմների հինայէ էթմէզ խոր:

— Գանը գաթիլտէն տահա քէօթիւ քիմ օլա պիլիր:

— Խըրսըզլար: Պաք, խըրսըզլար իչին գօ-նաղատա եէր եօղուտու: Ա՜հ, պիր ախշամ քէօյ-տէ էօյլէ պիր շէյ ըտաթ կէլտի... Հալա խա-թըրըմա կէլմըտի կիւլմէմի թուքաատամ: Պի-բիսի... պէնի տինի Պէյճինէզիմ: Տէտէն Պէյ ատն պահար վագթը քէօյտէ խոտ. ավա կիթ-մէյի փէք սէվեր խոր. պիր չօգ ադալար պիր-

լեքտե օլարագ Թաւշան աւելնա չըգտըլար. վե եւրմիտէն գկյատե ուրմուշտուտուլար. պօրու չա լարագ, վե զաղարձըլար Հանդարընատա խբիշէր զաղար, վե օմուզլարընատա խբիշէր Թաւշան օ. լարագ կէրի տէծատուքլէրի ատատա, պիր տէ Թա աղըլըն Հօնուհնատե նէֆէսի աղզընա սըզ. մայարագ զաւալը պիր տաւա վէքիլի կէլիպ, տէտինե – Ա՛ման էֆէնատիմ, պէնի գուրթար – տէյի չաղըրմայա պաշլատը։ Տէտէն ծնու աւէր լարըն ատատընա ալար. պատա եւկիթ Թրօմ պօնէյէ պիր իշարէթ էթտի. վե օ քէտատիմի եօլլատան իլէրի գօշուպ, ախէրլէրե տե սէս. լէտիսի անատե, տէրագէպ էթտաֆընը մուհա. սէրե էթտիլէր։

Ա՛խշամ Թաւաբընատան սօղրա տէտէն տաւա վէքիլինե, զապիթլէր սէնի նիչէն գօվալայօր. ուտուլար տէյի սիւալ էթտի. վե Ջէվապա. րընատան օ զաւալը տօլաշըգ եօլլատա տաֆա. յօր կիսի աղնաշըլատըգընատան, հայե, տէքք, վե պէլքի աչըգտան խըրտըգլըգ շիւպհէնըլինե վատըգ, պիր ազ չէհրէտինի տիւտիւ։ Խաբին նե տէրմին։ Օ կէվէգե սայբի տաղլարը տէվիր. միշ կիսի պիր Թաշըմ եօյսէթլիքլէրե վե խրի խրի տօղրատայա պաշլատը։ Վի Թէտատուֆ է. տէն գկյատե կիւչ մատահաթլատտա կէօտէթը. տէյի շէհատէթլէրի սէօյլէմէյիլե Թիւքէտէմգ խտի։ Սէօզատ կէՀէլերի գօլլարը տաղլըթմըշ. Ֆիլան եւկիտի խբի պէօլմիշ. քէնատէնէն ինչ Թիգատ ալմագ խոԹէկէն պիր գատատագը եուտ. տուղայա էօլտիւրմիշ։

ԽրԹէսի սապահ տահա գկյատե պէօյիւք եըրթատըրմայա պաշլատը. շէօյլե քի ալԹը եէտի

դըլըչլըտան եւ-ւզ չ-վլիրիր ատէմ տէյիլ-վիշ-պիր խոսմպարաձըյա չ-ենպր է-թ-մի՞։ պիր տիզ-տարըն օղլունու ալ-տան աշաղը ալըպ մախտու-սիկ չամուրուն իչինէ ֆըրըլա-թ-մըշ, վէ կէօզլէ-րինէ գ-տատար չամուրա պաղ-ը-ըմըշ։ Պին գ-տատար տահա պէօյլէ եվկվ-ը-լըբլէր ալ-տը թ-ուղ-տու։ Տէտէնին պունպարտան չ-նը սըգ-ը-լըպ, վէ ճնու հվալէպազ վէ ալտատըչը պիր քիման է-էրինէ գ-ծյ-ուպ, պիր էյի զազէպէմ-ը քամ-թ-ախ։ Իմին կ-չ-չէ տէտէն Պէյ, Մալ-թ-իլտէ խանըմ-ը-լա, Մալ-քէզ Օրլանօյուլա, վէ Մարշալըն խանըմ-ը-լա Օմպրէ ծյունու ծ-ինար ի-բէն, խըզմէ-թ-քեար իչէ-րի կ-ւրիպ պիր իրի մ-ք-թ-ուպ վէ-րտի։ Տալա վէ-քիլի է-անընտա օ-թ-ուրմուշուտու. տէտէն մ-ք-թ-ուպու աչմնտան իչէրի մ-ծ-հ-ւբ-ւնէ պազար ի-բէն, տալա վէ-քիլի տէ ի-բի իրի մ-ծ-հ-ւբ կ-ծ-ղ-տու։ Պէյ աչը, օղ-ուտուղու արատա պիր թ-ալ-րաֆտան գ-աշլար-ը-նը չա-թ-ար, պիր թ-ալ-րաֆտան տուտաղ-ը-նը ը-սը-ը-ը, պազը տա պաշ-ը-նը սալար-ը-ը։ ատղրա մ-ք-թ-ուպու չ-նպ-իկ գ-ծյ-ուպ է-էնէ ծյունունու ծ-ինամայա պաշլատը։ Ա-մ-ն ճնտան ատղրա է-ատ-ը-ղ է-ատ-ը-ղ չ-վ-ատլար վ-ը-ր-ր-տի։ Մալ-թ-իլտէ խանըմ ծյունտա չ-ը-ր-ի-բի օլտուղուն տան, — Պէյիմ, նէ է-ատիայօրտուն — տէտիկէտ,

— Ա-ֆ-վ-ը գ-տէտէն պիրտաղ զ-ը-հ-նիմ տատղրատը տէյի չ-վ-ատ վ-ը-րտի։ Ելինէ պաշլատը-լար, ելինէ է-անը-լար։

Քէրիմ պույուր, ֆիքը-ր-նտէ պիր պէօյ-ը-ք չէյ տօլաշ-ը-ը-ր օլմազ կ-ը-ր-ը-ք։

— Նէ տօլաշաձազ խանըմ։ Ես-ու մ-ք-թ-ուպ գ-աֆտամա սը-ը-ր-տատը։ Պու պիր Հազ-արա-թ տը-ը։ Պէ-նիմ խանէմտէ. պէ-նիմ կ-ւ-ղ պիր քիշ-ի-կ.

հէ՞։ Եօգ, եօգ, պու օլամազ — ։ Վի ուշաղ տէօնիւպ, — քեահէայը շիմոի պանա չաղըը — տէտի ։ Վի հլի այաղը տիթրէկէրէք, խըշմըը — պագալըմ նիձէ օղուր — տէյի հայդըրսը ։

Պէօյիւք խանըմ, վի մէձլիստէ պուլունանլար տէհշէթէ կիրիֆթաը օլարագ . — Այմա նէ՞ վար քի — տէտիլէր ։

— Նէ օլաձագ . հիւքումէթ պիզիմ պու տավա վէքիլի Սիօր Ֆրանչէսքօյու քէնտի եէտինէ թէսլիմ էթմէմիզի մանէլուպ էտիյօր ։ Պու գօնագ աղատ տըր . տօգունուլմազ պիր վէնտաճ տըր . մուգատտէս պիր միսաֆիրխանէ տիր ։ Փար չասընը ալըրլար, ամմա տիրի տիրի ալամազլար ։ Խանըմ, խաթունլար, սիզ պաղչէնին եօգարը թարաֆընտաքի տափրէնիզէ չէքիլէն . վի սիլահ շամանթասընտան գօրդմայըն ։ Պիզ էրքէքլեր քէնտիմիզի մուհաֆազա էտէ պիլիրիզ Սիօր Ֆրանչէսքօյուսա էօյլէ եիւկլէթ , էօյլէ ձէսուր , վի պու թարզ սալաշլարա էօյլէ ալըշըտը քի , եալընըզ օ պիր պէօյիւք ասքէր գատար տէմ վէրիր — տէտի ։

— Այման պէօյլէ պիր մուխաթարայա քէնտինի գօնա . տուշման պիր քէրէհ քի , զէվձէն վար , պիր թէնէ կվլասըն վար , պունձա ֆամիլեանըն պէօյիւսիւն — տէյէրէք խանըմլար պէյի ըրձա նէյագ էթտիլէր ։

— Զէվձէ նէ խամ . կվլասը նէ խամ ։ Նամուս էթմէյագ հէր շէյտէն պէօյիւք տիւր — տէտի ։

Զավալլը տավա վէքիլի պէնզի աթմըշ , ըսրըմա թուրթար կիսի թիր թիր տիթրէր խտի ։ — Այ, պէյ էֆէնտի, պէնիմ սէպէպիմ պու գատար մագարըթէ օլմասըն . պէնի ախօրտա գու-

րու օթևարըն ալեքնա, եախօտ մաղազատա պիր ֆըչը ալեքնատա, էսքի պիւսքիւ չէյլերին ատա-սընատա, նէրէտե օլուրսա օլսուն, սադևաթըը — տէտի։

— Եօգ, նամէրտլիք էթմէ. էօվլիւմ էօմիւր ձէնքլէշմէլիսին — տէտի Պէյ։

Օ ատատա քեահէա իչէրի կիրտի. վե Պէյ — խաղնէտե նե գատար սիլահ վար — տէյի սիւսալ էթտի։

— Էֆէնտիմ: իրի ուֆագ թօփլար, հավան թօփլարը, գարտալինա, թիւֆէնքը, տապանչա, թօփու էլլե փարչատան ղնյատե տիր։

— Էյլե իսկ օրման պէքձիլէրինի, ավլադա գօրուձուլարընը, քէօյլիւլերի, շու թէնապէլ Ֆրաքասսո, Թրօմպոնե, Քօրսո, Կրիլլո, Տրահօ, Ֆկօցցոնե օլաձագ սօմնուն գըրանլարը, շու փի-փէթթօ չափղընընը, վե շու քիւլխանի փէլ-զըտու թօփլա։ Ձափըք ծնլարը մաղղալ տէվլիքէ-րինե էէրլէշտիր։ Գըլըձը գրսայը պաղչէ տի-վարընա կէծնտէր, օ թարափտան պիր զապիթ գօզուսու ալաձագ օլուրսա կէօզ գուլագ օլսուն. Պագդալա տա փարմագլըղը գօլլասըն։

— Ախեր պիր էմրինիզ վարմը, էֆէնտիմ։

— Պիր գրսա գարտալինա տա Սիօր Ֆրան-չէսքօյա կէթիր, շու գարշըտաքի շահնիշինտե տուրսուն։ Սիօր Ֆրանչէսքօ, պէօլիւք պաշը քէնտիսի տէ օլուրսա, իլերի կէլէնտէն սադըն էլինի էսիրկէտմէ, հէմեն կէօքսիւնտէն ուր — տէտի։

Պատիհու խըզմէթքեարընա տէօնիւպ, — պէ-նիմ շու շէշխանե թիւֆէնքիմի կէթիր — տէյի էմր էթտի։

Պէյհնէզիմ, սարայըն հալը կէօրէչէք պիր շէյ իտի, (տերիտի Սիվէսթրօ.) սանըրսըն քի Պուտա գալասըրսըզ. էնկինէրը պիր Թարաֆտան օ պիր Թարաֆա գօշայօր. քիմի մէրտիվէնտէն էնիկ չըգայօր. պուրատա Թիւֆէնքը, օրատա շէշխանէ, տահա էօնէտէ սաիր ալէմի նարնէ. ինիլմի, փամբըրմը, պիր գարղաշալըգտըր կիտէյօրուտու։

Պէյ կիղլիչէ պունուն պիր լաֆիֆէ օլտուղունու խանըմա խասէր վէրտիրմիշ. վէ խաԹունլարը ԹէնէմԷն էմմիշ իտի։ Վէ քէհէհեայա տա էօյլէ ԹէրԹիպ էմմիշ իտի քի, փարմագլըզա տօղրու պիր Թիւֆէնքը ալատըրսըն։

Պունուն իւզէրինէ պիր կիւրիւլԹիւ գօփտու. — Սիլահա տավրանըն, սիլահա. — արգասընը քէսմէյին — Թօփլարը ֆիԹիլլէյին, զապԹիյէլերին իւզէրինէ, ուրուն, էօլտիւրիւն —։

Պիչարէ տավա վէքիլլի, օ սիլահ փամբասընը, օ շամալաարը իշԹիտիյէ անտէ, էչէլ Թէրինէ պաԹար. շաշգըն տիւշքիւն էմրաֆը նա պագմայա, տիզլէրի տիմրէմէյէ, տիշլէրի պիրիպիրինէ ուրմայա պաշլար. կէօզլէրի գաբարըը, սաչլարը տիքիլիր. պիր տէլիք կէօրիւպ նէրէ օլտուղունա պագմայարագ, հէման քէնտինի օրայա աԹար. պիր տօլամպաչ մէրտիվէնէ բաամ կէլիր, հէր ատըմտա պաշընը տիվարա ուրարագ ափալ Թափալ աշաղը էնէր։ Օ մէրտիվէն իտի, էէր ալԹընատա մաղազա նէվինատէն պիր մահալէ կէօմիւրիւր քի, օրատա գարմագարըշըգ պիր Թագըմ էաքի տէմիրլէր, իշէ եարամազ շէյլէր, այաղը գըրըգ խաքէմրիլէր, գըշըն լիմոն ազաչլարընը գափատաչագ խասըրլար

տօրէյուտու։ պու շէյլէր իլէ տիվարըն արասընտա սինսիպ, տիթրէր տուրուր։

Ո աղիմ գարղաշալըգտան սօղրա, պէյ հէր քէսի մահալինէ կէօնտէրիպ, քէնտիսի տէ էօգ գարըյա խաթունլարըն էանընա կիթտի, պու լաթիֆինին իւշէրինէ ծնլար ըլա կիւլմէք իչին. լաքին տօղրուտունու սէօյլէմէլի էա, ծնլարըն փէք խօշունա կիթմէտի։ Ամմա պէյ պիր շէյի խաթէտիմի...։ Հասըլը ախշամ Թաամը չըգտը, հէր քէս սուֆրայա ձէմ օլտուրտա, պագտըլար քի տավա վէքիլի օրԹատա էօգ։

Պունու չաղըրըրլար, էօԹէյի պէրիյի արարլար, էօգ. վարըտա փինձէրինին պիրինտէն ալԹլայըպ գաչմըշ տըր տէյի գարար վէրտիլէր։ ԻրԹէսի կիւն էօյլէն վագըԹ լարը, պիր սանտըգ պաղլանագ իչին իփ իպԹիպա էԹտի. մադազայա էնմիչտիմ։ խաարըրլարըն արպասընտան պիր խարըրԹը իչտիրիմ։ քէտիմի տիր, քէօփէքմի տիր տէյի էլնի այադըմը ուրտուտուտա, պիր զաիֆ ինիլԹի իչիԹտիպիմտէն, — քիմ տիր օ — տէտիմ։ — պէն իմ — տէյի ձէվապ վէրտի։ — Սէն քիմ սին —։ Տավա վէքիլի Ֆրանչէսքօ —։ Պիր տէ պագայըմ քի, իւստիւ պաշը Թօղ, Թօփրագ, քիւֆ, փաս, եավաշ եավաշ օրատան չըգտը։ Ուշադլարա, սայիսլէրի գատար նէ տիւրլիւ զէվգէ ալտըգլարընը Թարիֆ էտիմէմ։

— Էհ պէյճէնէզիմ։ վագԹընա կէօրէ տէտէն նէ շէյն ԹապիաԹը աստէմ իտի։ Անձագ կէրչէքտէն նէ եափա պիլիր օլտուղունու, պէօյլէ լաԹիֆէ իլէ կէօսԹէրմէք իպԹէտի։ Էֆէնտիմ, պէօյուրսէն սէն տէ պէօյլէ քէնտինի սայտըր։

Ամմա օ խոթ կյարձըգ հաչան պէնի կէօրիւ-
օէ, խօրօս կիսի գապարըըրըտը. վէ — ահ պէյիմ,
պիւլըմիսին, փէտէրին պէյին իւք թիւֆէնկինի
պու էլէրիմ իւլ պէն, պէն տօլտուրմուշում
քի, օ վագըթ ակնաէն պիրագ գապաձայըտը:
Ամա ալըշթըրմագ իչին տէտէն ծնու պանա հե-
վալ էթմիշիտի. կինձիկինաէ, պէյձիկէզիմ, նո
էիկիտ առէմ իտի. ձէրեան կիսի պիր շէյ իտի:
Օ վագըթ գօնագատա ծն իքի չիֆթ ավ գաղարը
վարըտը. տէմէտի գօլայ, ամմա էիրմի տէօրթ
թանէ արայըձը, գալտըրըձը, ավլայըձը քէօ-
փէքըեր իւք, վէ օ շէյթանըտա (ափիլ էտէմէն
սէօզիւմմ) օ ձահիլ իւք քի ծն թանէյէ պէտէլ
իտի, պաշա չըգմագ գօլայ պիր շէյ տէյիլ իտի:
Ամխամա գապար տէրե թէփէ տէմէգ տօլաշըը-
րտը. վէ թիւֆէնկին ամթըղը անտէ, թավ-
շանըտ թէքեր մէքեր էուվարտանըրտատ ըտը.
պէյ էօրուրմագ նէ տիր տաշ պիրմէգ իտի. չան
թատա էքմէյի, էանընատա շարտագ չօթթատը
թաշըրըտը. ամմա պարի էլինի տօգուտնատա էա:
Ամխամ, ախշամ թատամընատա ատըլ ավէր իշ
թահդըըա էէրիտի:

— Գաչ թավշան ուրուրուտու:

— Պաղը ալթը, պաղը էէտի: Տէօրթ գապա
զաղարըտնըգ վարըտը, չուլլուգ ավլամագ իչին.
իքի տէ էիւզկէչ վարըտը քի էօրտէք ավընա,
վէ փիրինչ թարըտարըընատա ուֆագ էէլվէ գու-
լարը ավարտարըտը:

— Օ փիրինչ թարըտարը նէրիտէ տիր:

— Մանթօվանօ չիֆթվլիկինաէ: Նո զէնկին-
լիքըեր. նո գօնագտար. նո կիւզել փիրինչ խար-
մանըտը. նո տէհլիզըեր. նո մաղազատար: Վագ-

Թլլըլա պունլարըն հէվիսի տէ սէնին մալին օլաձաղ, պէյիմ։ Սէնին խանէն կիսի զէնկին խանէ... ապա, պաղ սիր տահա պուլա սիլլը-միսին։ Սալե էլլիկը տէօյմ իչին իլի եիւզ ալավար. ապասա ալելարընը, գանալտարտա եէտէք իսի չեբէն ալելարը, չիֆլիլիք քեահէալարը վե պէքձիլեր իչին օլանլարը արթըզ սէն հիսապլա։ Էօյլե չիֆլիլիք քեահէալարը վար քի, ապա-պայըլա կէզերլեր. պու կէօզլերիմ իլե ծալարը կէօրմիչիւմ։ Զարտուտա տէրսէն, Թօրպա Թօր-պա մաձար, եալտըզ, տօպլին ալեունլարը տօ-լու։ Սէնին պաշընա նէ տէվլեթ գօնաձաղ։

— Տէտէմ պու գատար ալեունլարը նէ՞ եա-փարըտը։

— Էչ պէյձիսէզիմ, հէմ քէնտի քէյֆինի չը-գարըր, հէմ տէ հէր քէսէ չըգարթտըրըրտը։ Տիւշիւն պիր քերըչ քի, սալե պիր էլե քէսիմի վագթընտա, զնյաֆէթլէրէ, պալըօլարտա, չալ-ղըլարտա, սալեանալը մասխարտա զըյաֆէթլե-րինէ, Թէսալըօլարտա, օն պին եալտըզ ալեու-նունան զնյատէսի ուչար կիտէր խալ։ Մայիս այընտա, տահա զնյատէ Հոկտեմբեր այընտա քէօյ մէսարիֆի պունտան տահա զնյատէ խա-րապալըտը։ Ուզագ եէրլերտէն չալգընըլար կէլէրլմէքմի տէրսին. քիւչիւք Թէսալօտա Մարքէզ Ելսիոն Մաֆֆէնինին Մէրօփէ օյու-նունու օյնամագ իչին Տամալար Գավալկէրլեր կէլմէքմի տէրսին, Կօլտօնինին գօմէտեալարը-նըմը տէրսին։ Ա՜հ, օ նէ րուպալար, նէ սըրմա-լար, նէ գատիֆէլեր, նէ սալեանալ։ Էլերաֆ-տա պուլունան ադալարըն Թօփունա ավ էչ-լենձէլերիմի տէրսին. սարայ ահալինէ զնյա-

ֆեթլերմի տէրսին։ Գաթի նաղալ (եաթաղլը էէր նուր օլսուն) տէտէն չօգ տա օյուն օյնալըը-ալը։ Կէձէլերի թաամտան սօղրա, եաթը կէձէ-յէտէք ֆըրաղուն օյնալըալըըալը։ Իրթէսի կիւն ալճըլալը – պէնիմ աղամ տիւն ախշամ եէտի եիւզ ալթուն զայըպ էթմիշ։ – պէնիմ աղամ իւչ եիւզ – պէնիմ աղամ պէն իքի եիւզ ալթուն գաղանըշ – տէյի սանա նաղլ էտէրլէր իտի։ Պիր պէյ թանըըըմ քի, ալճըլըզը փէք էյի իտի ամմա օյուննտա պախթը եօղուտու։ Ձէմի վարի յէթինի օյուննտա զայըպ էթտի. տէտէնին էվլիւ տէ տէյիլ Հա՛. էյի պէլիլէ... խօշ պու քէօյտէ տէ եիւզլէր իլէ եալըզ ալթուննու զայըպ էթմիշ տիր էա։ Պու աղա պիր տէֆա օյուննա գօյամազ ադձէկի գալմատըղընտան, վէ գուլէսի մէշրուի օլուպ սաթըլամատըղընտան, ծնու տա օյուննա գօյատըատըղը իչէն, պիր կէձէտէ օ պինտանըն քի-րէմիտլերինէ, օլուգլարընը, պօղուլարընը, վէ սաիր պուննլարա գէլսա շէյլերինի օյնատը. վէ գուլէնին իւսթիւ աչըզ գալը։ Պագ նէ ադձա յիպ պուլուշ, վէ նէ թօհաֆ մէշրեպ։ Իօղլէ իւս-թիւ աչըզ օ գուլէյի պէն կէօզլիւմ իւլէ կէօր-տիւմ։ Ո պէյին օղլու սօղրա պէօյիւտիւյիւսէ, պիրինձի Նախօջաօնուն գօնսիւլլիւք վագթըն-տա, գաթի ուսիտլիկնտէն ասքէրի եազըլար[1]։

1. Մէզքուր իւսթիւ աչըզ պինայը միւելլիֆ քէնտիսի կէօզլիւլէ կէօրմիշ։ Վէ պու զնքը էթտիկ շէյլէր սահի վուգուաթլարտան րէամ օլսունմուշ տուրլար։ Համթա պու հիքայէյնին սօնուննա գատար Թաֆսիլ էթտիկ գազկէլէր տա-խի հէր նէ գատար Թէվարիխէ տաիր մատտէլէր խէ տէ, հէր պիրինի մահալլնտէ խամի րէամիկլէ նիգատ էթմէք խարաքտըզ-լըգ օլաձաղընտան, չնմախտէն փիշնտէ պու նիգատէյի էթ-մէյի Թէնսիպ կէօրմիշ տիւր։

Ընտրեա պիր չօգ կէվէզլիք եթիքտէն սօզ բա, վանքանըն պիր քէօշէսինէ օթուրուր. օ պիր քէօշէսինէ տէ Քրիսթօֆանօ օթուրուա, կէձէյէ գատար Թարօք (պիր նէվ քեաղըտ օյունու) օյնարըար ըտը. պանա տա էօյրէթտիլէը. պէն իսկ հէնիւզ ծնիքի եաշընտա իքէն, էօյլէ ուսթա, վէ էօյլէ միւսթէֆելատը օլտուսդքի, գըշ մէվսիմինտէ տախի շէհիրտէ իսթէքլար Սիլվէսթրօյուա օյնարըտըսդ կիսդլէձէ։ Ս.Հ. քէշքի էօմրիստէ հիչ աալա քեաղըտ եիւզիս կէօրմէմիշ օլսայըտսդ։

Ախէր խըզմէթ-քեարլարըն, արաապաձըլարըն, սայիսլերին հէվէսինին ազդընտա, պէօյիւքլերիվին զէնկինլիկինատէն, ազամէթինատէն, շէձաաէթընտան պաշգա շէյ իշիտիլմէզ իտի։ Զունքի պու մագսուտ քիշիլերին ինսանինատ՝ փարասը, իթթիհատըը օլմազտան, հէր պիր մէբամընը իձրա էտէ պիլմէքտէն, ախէրլերտէն իւաստիւն օլմազտան, տավալարը գազանմազտան, վէ հէր քիշինէն հաատինի պիլտիրմէքտէն տահա իլերի պիր շէյ օլամազ։ Պու շէյլեր իսկ տէրէ պէյինլերին պիր պագայէտ, վէ տահա զիյատէ խալգըն զաիթիլինին պօզուգլուղունուն էսէրլերի տիր։ Պէօյիւքլերիմիզին էյի վէ ֆազիլեթլի ամէլլերինի կէօզիւմ էօնիւնէ գօյան պիր քիմսէ պուլսուն մազըտը։ Վագաա ծնլարտա զէնկինլերէ, միւթէպէր քիմսէլերէ, վէ հէր քէսին գօրգտուղու զաթլարա մախսուս օլան ինսանի զաիֆլիքլէը վէ գուսուրլար էլպէթ պուլունուրուտուս. անձագ պունունուա պէրաբէր միւձէրրէտ ալէձինապ, էհլերդզ վէ իսթիդաթէ սահիպի, իսլատուլահա տաիր մատտէլերի խատրէսինատ,

ընկերության ամեն ըստ ատաս, ամա պանուներ պահ-
տելը թե էնտեղ էթ մետ, մեռուրկեթ ընկերնին
եօրնձա իտարէսինտե չէ ստուր վե միւտեպին.
սենտաթ ըստըն ինկերնին գայրեթքեր. հագ-
գը հագ էթ մետ սեպաթը. կէօրիւշիւպ գօ-
նուշնատա իսթիգամեթտեն այրըմագ. մուգա-
վեկերտե սատըգ. ախզուէթա խուսուսունատա
օյանըգ. վիրաեթ վե հիրատեթ խուսուսըրընը
ինկերի կէօթիւրմէյե գայրեթքեր հալեր տե եբ
պեթտե էքսիք տէյիլ իտի։ Ընըրըն ինատֆընա
էյլէքտարըգընա վե գահիտլէյինե եկապեթտե նե-
չե տուլար վե էթեթիմներ թէսլիմ օլմուշըրըգ.
նիչե էօքսիգներ ծնըրը քէնտիներե վէտեր. նե-
չե սեֆիներ ծնըրը քէնտիներե գայրըրմը պուլ-
մուշար ըտը. քինիսկների թէպին էթմիշ. քա-
հանայըրըն ազուգ մեռուրկեթ ընկերնատե ծնըրա
տեթէկկիր օլմուշ. խասթէխանեներ, զուբապա-
խանեներ, իմարեթներ, օրթատա գալմըշ էօք-
սիւգ չօձուգներա սըզընատձագ. մահալեր ինշա-
սընա մուպաշիրեթ էթմիշ իտիներ։

Խըզմեթքեարներ վե պեսկեշներ քիսար չօ-
ձուգներընա պու թարզ սէօհպեթներին պիրինի
պիլե էթմեզներ, վետերներին տերսեն, տիւնեա
տազատազաներընա, ուսմուրու մեռուրկեթների-
նե, խանեներինին շանու շերեֆինե, մեռնեպե-
րինե եագըշան չեյներե տալմըշ, վե ծնըրըրա
գաղարմըշ օլտուգներընատան, էվլատներընըն
գալմինի վե ֆիքրինի ֆազիլեթտե, մեզհեպ-
տե, վե սահիհ պեյիւքելիսինե եիւքսեք հատ-
սեներինտե փերվերտե էտէձեք ֆըրսատներ
վե գօլայըգներ փեք նատիր պուլունուր։ Պու
ձիհեթտեն փեք ազներընը միւսթեհնա թու-

մուհաճիրները, հարիպ վի զարիպ չիհդիմիլե շե-
զատուկյունին իմիկլունի գոյան վի պագի կոչն
վիրաններ ու միհմիլե ու միհմիլե ու միհմիլե
կիօզիւմ կօնիւնդ գօտուդլարը օլուրսա տա,
պու չիւմլե օ միհմիլե ու միհմիլե ու միհմիլե
դուրուլիկե վի թեֆախիր մատաիս կիսկի
տար խօշամեսիհ խըզմեթքեարլար, եքսէրի պիր
հիչիվ ինչատա էմիշտիր։ Զունքի հեր նե գա-
պեթ էյլե ծնարըն մատլե ալընմայըպ, պայազը
դալափի թագրիք էտեր խոխլե։ պունա նհա-
թաապիզ օլունմուշ օլսալար, ծնարտա պէնպէմիկ
չիւմլե օ թաապիրլեր միհմիլե միհմիլեբաե
բահաթ շեյ կիսկի կէօրիւնիւր խոչ տե, պու
բըն տաիրէլերինե տալարըլար։ Պու պիր թու-
չէչէք եօլտարընա, վի գարըլարըն վի ուշագլա-
տարըլըպ, տարայըն մուաթաալ օտալարընա, կի-
էչատատարըմըն թաապիրլերի օրտալարտան գալ-
չիմեն մօտայա գարշը տըր։ Լաբէն պու տա հեր
բաթ լըշեյ տիր։ Պիլերիմբի օտալարը վի տուֆա-
քեսէն գըյտա էթտիկինտէն չօգ գիյտատ մադար
տաապարըն թաապիրլերինի տուֆալարտա տամագ
զէվզէկլերինին իւզերլերինե կիւլտիքլերի էչ-
պէթլի կյլերտե գալի թէրսկէ թաչիսաթը-
պա թէօլիմ էթմէկլեր խոչ, մէտանե վի ագրե
լըգա պէօյիւթմէկ մուվաֆֆագ օլամագլար։

Հանգիստ, մշակելով իմ ինտիր ալիմինքով, հաքիմինք խուսուսունտա ատալէթտէ, սակը թարաֆլարտան վնյագաթտա, մալումաթտա, զահիտինքտէ, Հնօմէրտա ատտագալարտա, վէ խրխոթիանա վէ պիր շէհրիկ էապրշան հէր նէվի եիւէղ ֆագիլէթլերտէ խանէտանըմըզըն շանընըն շնօհրէթինին միւէյսէրինի կնօրէմիզ խոխ։ Պու ազիմ հասանէլէր, էձտատլարըն թաավվրլէրինի իզզէթլէնմիշ կնօրմիյինէ օյանըրլար։ Ջէմանէտէ իսկ վաթան մուհապէթի կիպի, ֆամիլեա մուհապէթի տէ այնիւնմիւշ տիւր։

Իմոի պէնիմ չօձուգլուղում էմնասընտա, էն միւթէպէր օտալարտա փէտէրիմին, վալիտէյնին թաավվրլէրի ասըլըյըտը, վէ պիզիմ իքիմիզին թաավվրլէրի տէ վալիտէյնին օտասընտայըտը։ Հէվէսի տէ ֆիլտիշի իզէրինէ մինեաթուրա օլարագ, եախօտ ինկիլիզ քեագըտը իզէրինէ սուրտ, եախօտ դուրու պօյալարըտա չէքիլմիշ։ Վէ ապաճօզ, եա տա եալտըզըտ փէրինէ չէրչիվլէրի գօնուլմուշ օլուպ, պաշէն տէվլաթտա ասըլը, վէ պաշէն թաավվինլէր իզէրինտէ; վէ սաիր քեագլիք մահալլէրտէ գօնուլմալըտը։ Մօտա պէօյլէ խոխ. վէ էձտատլարըմըզըն ազամէթի պէօյլէ ցունձապտարա թահվիլ օլմուշտուր։

ԹԱՀՍԻԼԻ ԻՄ։

Քիսայր Հովհաննան զոր չօձուգլար կիներէ գնացած չեբելմիշ եաշատըգլարը, վէ կիներէ տայիներուն տարմա եանալարընատան այրըլմայրսա, հաթթա կիւնիւն չօգ հիսաբինի վալիտէներսէ պերապերլիքատ կիչիրտիքլերի էձիլտէն տահա էյի Թէրսխան օլըրլար. պինաէն ալէյհ հէմշիրիմ ձիւզիփիինա Թէհտատիւպ, ֆիրաստէթ, շէրաիթ վէ սահիհ զահիտլիք ձիհհէթլէրսէ փէրվէրատ օլմագտայըտը։ Պէն խոխ ծնտան սօղրա ուսթա սահիպի օլտում։ վէ պիրագ Թէնպէլճէ օլտուղումտան, կիրչէքտէն ագըլը ուսիլլի օլմագ իչին փէք տէ մուգայիտլիք գուբ լանմաղըտըմ։ պիչարե քահանայ տախ պէնի պէօյլէ խոթէքսիզ վէ միւհմիլ կէօրտիւքճէ Թէհասիւֆ էտէրիտի։ Էզ ճիւմլէ օ գատար չալըշտը սէօյլէտի վէ ուղրաշտը քի, սարֆը Թէքմիլ էթտիքտէն սօղրա շաիրլիք էյլէնճէսինէ պէնի Թէշվիգ էթտի. ամա ճիհհէթտէն իլք էվ վէ շէր քիթապլարը օգուտմայա քէնտիմի վէրիպ, սօղրա տա ալթը գաֆեէլն, սէքիզ գաֆ

եւելն պէյթէլէր վէ սաիրէ իլէ քեաղըտ գարա-
լամայա պաշլատըմ։

Օ ասիրտէ հէնիւզ Իթալիատա Իսմանլար
մէյտան ալմըշ տէյիլ իտի. վէ խոճամ ըտա պու-
թարզ թէհլիքէլերին աստուի էքպէրէ օլտու-
ղունտան, Իսման եազանլարըն մուֆթասալըդա-
ըրնա գարշը հէր տագիդի պաշլամա ուրուպ, օն-
լարը զէնճիրէ պաղլայաճագ տիվանէլէր, պի-
հուտէյէ ագըլ եօրանլար, վէ շայիըլմէյին ըրզը-
նը ծօզանլար Թապիր էտէր իտի։ Պաղը պանա
տէօրթ գաֆիեէլի շիրլէր օգուրտուտուբի, ապտա-
յարագ կիտէն, վէ սօլուղանը աթլարա պէն-
զէրլէր. պիր Թարաֆտան տա գարնընը գաշը-
յարագ, — պագ Նէլը, նէ տաթատըգ շէյլէր տիր-
լէր. սէն սագըն պունլարա պէնզէմէ. Տանթէ,
Ա.բիսաթօ, Թասսո կիպի մէշհուր շուարալարա
պէնզէմէյէ ղայրէթ էյլէ — տէրիտի։

Ա.Հ, օ շիրլէր իլէ մէշղուլ օլտուղում իքի սէ-
նէ, նէ մէսուտ վագթըմ ըմըշ. էօմրիւմտէ պիր
տահա էօյլէ կիւնլէր կէօրմէտիմ։ Թասպիաթա
պուլունան հէր շէյէ, էնսասիրէ, էանի սույա,
հավայա, աթէշէ վէ Թօփրագա պիլէ Ճան վէ-
րիրիտիմ։ Նէհրլէրին փունարլարըն սուլարընը,
տաղլարը, սահրալարը, օրմանլարը, մահիթա-
պը վէ աֆիեթապը կէօրտիւքճէ ֆիքրիմ էնվահի
միւթալաալարընա մէշղուլ օլտուպ, աստուտէ, Թա-
Թը վէ Թէմիզ բիւյալարա տալարագ, սաաթլա-
րըմ ագսաը կիտէր իտի։ Քէշքի հիչ այրըմասամ,
նէ մութլուլուտուս։

Ա.Հ, հանկը խաչն քիշի պէնի պու փաքտամէն
աշգըն գուճաղընտան գաֆիրպ տա, պէօյլէ քեա-
զիպ վէ ալտատըգը պիր իլիմին զալիմ գուճա-

ղընաս ալեաց: Ա՛հ, ո՛ Տ՛ն Ձիւլիո՛ քի, էյի իլնիմ
Թահսիլինե պէնի հալիե՛ կէնթիլէն քէնտիի
օլտուղու կիպի, պու ֆէլաքէնթիլէրի տիւչար օլ
մաման տաիի սայղըսըզլըղըլա եւինե ակսիկ օ
օլտու: Պէնիմ օ կիւնահսըզ ընչյալարըմը Թէմ
տիտ էնթմէլի, վէ պէնի օյանտըրմանըը իտի:
Օ աիլրին քեաֆֆէի ինսանլարը միսիլու Տ՛ն
Ձիւլիո տաիի Լօքուն-վէ Բօնափէրտըն ֆէյլե-
սո՛ֆլուղլարընը մէշդ էնթմիշ իտի. էօյլե պիր
ֆէյլեսո՛ֆլուդ քի, Ա՛լլահըն գուձաղընտա Թէշ
քիլ օլուպ, սկմալի ԹասլիաԹա մալիք ևքէն,
Թօփրադ իւզերինե տիւշիուպ, չամուրլարտա սիւ
րիւքլէնմէյէ պաշլամըշ տըր: Օնու մուրտարլա-
յան մէվաաիէրէսնէթլիք, չամուրլու հէյէԹ ի իլե
ֆիքիրե կիրիպ, էայըլըպ, ծնտա օլան Ա՛լլահանի
շէրարէթլերի սէֆիւնաիւրիւր: Անձագ ֆէյլեսո՛ֆ
լուղուն մէպտալ սկմալի օլտուղունտան, վա-
րկէնթի մէվլուսէսինի Թէլեֆ էտիպ, ֆագըր
վէ ֆագէյէ տիւշմիւշ զաատ քէշֆինին քէնտի
խանէտանլըղընա խսԹէնտէն, Թէֆախխուր
էտերէք, քէնտի զաատար զաատ սէլսիլէտէն օլ
մայանլարը Թահգիր էԹտիկ կիպի, պու ֆէյ-
լեսո՛ֆլուդ տաիի չուգուրա տիւշմիւշ, քիրլի,
փէժմիւրտէ վէ սէֆիլ պուլունտուղու հալտե
տաիի, եւինե քէնտի զուրուրկէնթի տալէսէսինի
սըգը սըգըա տագլամըշ տըր. վէ պու քեաղիպ,
տիլէնձի, վէ չամուրտա չօրաղտա սիւրիւքլէնէն
ֆէյլեսո՛ֆլուդ, Ձուհալինին գըզղընը գաֆխասընը
տա, զաալէթ օլունմադ պիր զուրուրկէնթ հասըլ
էտէր:

Ինձի զավալլը Տ՛ն Ձիւլիո, քէնտի պիխա-
պէր օլարադ, խանտարզըղընը վէ զուրուրկէնթին

լանկեթլի թօխսումնուս պէնիմ փիլբիմի սաչ-
մագտա պուլունուրուտու։ Էօյլէ գանուղալար
գահահելեր փիլբիմի գօրուտու քի, պէ հէմ հալ
հէր պիր էյի հասսէյի թէմամ կահէնէք զէ-
հիրլի մէյլելեր հասըլա կէնթիրէնէք խահլեր։
Պէն խահ օ թալհանթլարը մէյլեսիզ պըրագա-
ճադ գաճխալարսան տէյիլ խահմ։ Վէ էօյլէ խա-
թըրըմա կէլլը քի, պիր խալգսան օ պիր խալ
գայա կէչէրէք, էն սօն նէթիճէլերի չըգարըը-
ըարմ։ Հաթթա Տօն Ճիւլիօ պագը տէփա հիտ
տէթէլէնէրէք, – եօգ, ամմա սէն թէկալհալկ
սահայօրսուն. չըգարարըղըն նէթիճէ տօղրու
տէյիլ – տէյի պագըրըրըարը։ Պէն սուրէթի հագ-
տան կէլէրէք, սէս չըգարմագ ըարմ։ անճագ
օ թօխսումու խաթըրըմտա զասլէ էտիպ եահաշ
եահաշ ծլարա նէչիլիս նիւմա պուլտուրուրու-
տում։

Պու փէյլեսոփլուգ փիլիկյաթտա, գկյատէ
ագիմ վէ եահուգ հէսէլեր վէ ալտատըճըլըգ-
լար հարըլ էթմիշ, վէ տահմա էթմէքտէ տիր.
չունքի հէր նէ գատար ճանը հասսէլերէ ալչաք
տըրըտա տա, պու ճիւմլէ քէնտի թ տարաֆտար-
լարընը տա ալլահլըգ մագամընտա գատար եիւք-
տէլտիպ, ծլարա թ տափտըրմագ վէ պուխուր
վէրտիրմէք փէնտինէ տէ մալիք տիր։ Ճահիլլեր
ծլարա թ տափընմագ տէրէճէսինտէ բայէթ է-
տէրլեր. վէ ծլարը պու փէրէսոթէչտէն մէն էթ-
մէյէ պիր քիմսէ ճէստրէթ էտիճէք օլտա, օ
քիշիտէն էմնիյէթի գալտըրըրըտար. վէ ծնու եա
քեաֆիր վէ հիւմէթսիզ, եա տա պուտտալա վէ
տիվանէ եէրինէ գօրտար։ Մօնթինինն խբի մու-
գատէմէսինի օգուտտումուտա, Քարթէսիօսան

աօղբա մ ղհկ հպ, փօլևթ հքա, վչ թ ասպհաթ շու-
պհկ ե բհնի քհշֆ, ե ախօտ թ ահ վ ևլ է տ հ ն ֆ հչ-
լհօ ֆ լ ա բ ղ ն խ ս մ հ ե բ հ ն հ է յ լ հ տ հ լ ն տ հ լ ե օ լ-
տ ու մ ք ի, տ ի ն հ ե տ ա ն ղ ն հ մ մ ն ե ք հ ե ք հ ե տ ա ր մ ա պ ու տ-
լ ա ր ղ մ ա գ ա մ ղ ն տ ա ծ ն լ ա ր ա ս չ հ տ հ է տ հ ե բ հ տ հ մ ;
Ա ա հ ի հ վ լ ի ն վչ տ օ ղ ե ր ու լ ու ղ ն ն ա ս ա ր ղ է պ հ տ ի ս կ-
լ ե բ ի ի ւ գ հ ե բ հ ն հ է միւ է ա ի ս հ ն հ ի ղ ղ ա ն ա պ ու Ա վ լ ա հ ա ն ի վչ
ի ն ա ա ն ի պ ի ղ վ լ ի ն ա յ ղ ե ր ա ն պ ու Թ ա լ ի ն ա թ լ ա ր ե ի-
զ ի ն տ հ ն ի ն տ ի ն ն ե ա ա ա ր ե ր ղ ե ղ ա լ թ ի ւ ա թ օ լ մ ն գ ա տ ա
է ա ե տ ի, է գ չ հ ւ ա մ լ հ Պ ա գ օ ն ու ն, Մ օ ն թ հ ս ք ի ւ է օ-
ն հ ի ն, Լ ք ու ն, Ֆ ի լ ա ն ժ է ր ի ն վչ ա ա ի ր է մ ն ա լ լ-
ր ի ն ի ն շ է օ հ ր է թ լ է ր ի օ տ է ր ի է հ մ ու գ ա տ ա տ է ս տ ի ր-
լ է ր ք ի, ։ ծ ն լ ա ր ա հ ա ր ֆ ա թ ա ն ղ ի ն վ ա յ հ ա լ ի ն է ։
Ա ։ ր թ ղ գ թ ա ա լ ի ւ ի ւ լ ի ս ի հ ե ր է վչ փ օ լ ի ն թ ի ք ա լ ա ր ա
չ ա ն վչ տ ու ր է ն թ վ է ր ի ն ն է Ա ։ լ լ ա հ տ ք ր, ն է Կ ր ի ա
տ ո ս ։ մ ի ւ հ ի ւ տ հ ւ ֆ ի է լ է ս օ ֆ լ ու գ ՝ մ ի ւ հ ի ւ տ հ ւ
ն ա մ ն ու ա լ ա ր ի հ տ ա ս է թ մ ի շ տ ի ր ։ վչ պ ու ն ա մ ն ու ա
լ ա ր ա հ ա լ ի է ս ի ր ա յ է թ է թ մ է յ ի լ է, տ ի ու զ ի է կ ի գ-
լ ի ի թ է թ ի ֆ ա գ լ ա ր հ ա ս բ լ է տ է ր ի է ք, ծ ն լ ա ր ք տ է հ
շ է թ լ ի կ է ր տ ա պ լ ա ր ա փ է ր ա է թ մ է ք ա տ է տ ի ր լ է ր ։

Պ ու է ա ն ն ր ի գ փ ու թ լ ա ր ք է ն ր է ի ու ր ու պ, է ա ու ր-
տ ու է ա ա շ ք տ է հ է է ք, վչ ք ի ու լ է ն ր ի ի ն հ ա վ է յ ա տ ա ա-
ու ր ա հ ա գ ք ու ն հ է ն ա տ ա մ ք ի շ ի ն ի ի ն զ ու հ ու ր է թ մ-
ս ի ի ն հ ա ն կ ր մ է ու տ ս կ լ ս ի լ է կ է օ ր է հ է է ք տ ի ր ա-
հ ա տ ա ։ Վ ա գ ա տ ա Ն ա ի օ լ է օ ն զ ու հ ու ր, վչ Է վ ր օ փ ա
թ ա ի թ լ ա ր ն ր հ է տ մ է թ տ ի . լ ա ք ի ն զ է մ ն ի ի
ֆ է լ է ս օ ֆ լ ու զ ու տ ն ու ն թ ա ի թ ն ր ի ն է ր զ է ր ի պ է ու ր-
տ ու է ա ա շ ք տ է հ է է ք, Ն ա ք ու է զ ո զ ի ն տ ու տ ր ու ի ն մ ն-
պ ու տ ու տ ն ու ն թ օ ի ր ա գ տ ա ն է ա ի ր ն ի ր ի շ ա յ ա զ լ ա-
ր ն ր ի ն զ է ր ա ն թ ա շ է ր զ ա զ տ ա ն պ ա ի շ զ ա է օ զ տ ու ր ։
Կ է ր չ ի պ է ն պ ի ն ա տ ի ու ա պ է ր ա ա է մ լ ու ։ լ ա ք ի ն
պ ի ն ա տ ի ու տ լ ու զ ու տ ն ու ն ա ն ա ա ր ք ա թ ա ա ր ք օ լ ա ն շ ու

ֆիլիսօֆլուզա վար գուվլիթիմ իլէ, վէ ձա-
նու կէօնիւլտէն լանէթ օգուրում։ Պու ֆիլի-
սօֆլուգ ուսիլուսիլհեր մնհալէ սիվիշիր կիրեր.
ինսանի իհտասլարըն քեաֆֆեսի, թէվարիխ,
փօլիթիքա, իլմ հալէսի, ձեզա վէ պէլէտիսէ
դանուննամէլերի, իլմի թըպ, պուննունա մա-
լումաթըլար. հեր շէյի պօզուպ պէհիրլէյէն
պու տուր. իչտիհիմիզ տույա, եուլդուզու-
մուզ հավայա պիլէ գարըշմըշ տըր։ Տիսանէթ
վէ զիւհտ սահիպլէ քիչիլերին Հազ Թալայա
« Եա բապպ, ինսանըրըմ; իթթիֆատըզ լըզըմա
սէն եարտըմ էյլէ » տէյի նիտա էթտիքլերի
նիչէ տէֆա մէսամիհիմ օլմուշ տուր։

Շիմտիլերտէ պէնիմ քիթապ օգուտուզում
եօզ տուր. հալ պու քի էյեր տէրուննիմի կէմի-
րէն թէօհմէթլէր, տիւզլիկ էօմրիւմ գաստ
էթմէյէ պէնի թէշվիզ էտէն գաթի ումիտլիք,
պիր լահզէ պանա ատամ վերմէմէք օլսաքար,
փրօթէսթանթլըզըն էհտասըննատան էվվել եա-
զըլմըշ օլան աթիզ քիթապլարտան պաշգասը-
նը օգուռմազըտըմ։ Ո էվվելա հիքեայէլերինտէ,
օթարիխլէրտէ, օ գաապա քիթապլարտա տախէ,
էյլէ պիր ինսանտաո լիսան վար տըր քի, հեր սա-
հիֆէսինտէ, « պու էհլի տէյանէթտէն տիր »
տէյի սանա խատէր վերիր։

Էօմրիւմիւն իլք չաղլարընտա տինիմ էհա-
նէթ էթմէք իչէն Ալքուն ֆիլիսօֆլուգունուն
մազարըտաթլարընա, փէտէրիմին տիգգաթսըզ-
լըզը տա եարտըմ էթտի։ Ո՛նուն պիր կիւզէլ
քիթապխանէսի վարըտը. լաքին կէչէն տէհրին
սօնլարընտա չարի օլան թէօրէ մուչիսինէ
ֆրանսըզ ֆիլիսօֆլարըն թէօրէտուսյա տօ-

լույսատու։ Ձահիլները մնասուա օլան վուգուֆ-
ձուլուգտան, պազը թէմիզ վէ եալըզլը ձիլա
օլմնմուշ, վէ ինձէ թասվիրլէր իլէ միւզէյյէն
քիթապլար կէօզիւմէ րասթ կէլիպ, Մարմն-
թէլին ատապա տակը հիքէյէլերի զիյատէ
միւէզզէ կէօրիւնմէիյիսնատն, ծնա էլ ալթտրմ։
ծնտան սօղրա, Ինգաս վէ Պէլնզարիս կիպի զէ-
հիրլի վէ էօլտիւրիւձիս զիւխմլէր իլէ մէմլու
քիթապլարա կէձտիմ։ Խօձատլըն կէօզիւնատն
գաչըրա պիլտիկիմ հէր սապթ կէօզիւմ վէ
ազլըմ օ քիթապլարտայըմը։ զիրա պիր քէրլի
պու ձէյլզ ձահիլլէրին սապրընատա փէյտա օլ
տուղու հալտէ, տօյմազ պիլմէզ։ Պէտապէնթլըզ
ըլա Վօլթէրին Թօմմնլարը, Րուսսօնուն Էմիլ
Էյէիզատը, վէ Րայնալըն Ա.մէրիգասը էլիմէ կէձ
տի քէ, լնսանլընատա օլան շիմլէ վէ ֆէյսահէթ
պաշըմը տէօնատիւրիւպ, տինատէն պազը գալան
ձիւզի զահիտլիկ տէ պիւթիւն պիւթիւնտէ է-
լմատէն ալտը։

Օգուտայա օլան հալէպիմ օ մէրքէզի էէթիշ
միշ խալքի, պազը տէֆա պաշըմ ազըլտօր տէյի
վէսիլէ էտէրէք, ջալդը վէ մալ թրագ խօձալա-
րընատան պաշգա, զիյատէ թէլէզզիւզ տուլտու-
զում սիւվարի թալէմի էտէն խօձայա տա էօլ
վէրիր խալիմ։

Ա.թտալարըմ պէնի պէօյլէ սիւքունէթտէ,
էէքիլմիշ, հարէքէթխանէ վէ տավրանըշընատա
էալիպ, պազը տէֆատա աղըր, վէ թէնհանէ-
շէն կէօրտիւքլէրինատէ, — Էհ, պիլնըրմիսինիզ,
պիզիմ Նէլը ատիմ օլտույօր։ Իլէրիյի կիպի հա-
վայի, խըրտը, տէլի տօղու տէյիլ տիր — տէրլէր-
իտի տօսթ լարընատ։ Հալ պու քի ձիւզէ փէյնատ

պէնիմ պէօյլէ պիրտէն պիրէ թէպտիլ օլտուղու-
մու կէօրմէյիլէ գօրգմայա պաշլատը. Հէմշիրէ
դրամընըն, գարտաշլարընըն գալմինին էն տէ-
րին Էտրաբընը քէշֆ կէմէք խուսուսունատա
Էօյլէ ինձէ Հասսէլերի վար տըր քի, Հէման մէ-
լահըլերինքինէ կէՀատ տըրլար տէսէմ ձահիլ
տիր. ծնլարըն կէօղլերինատէն, լէՀձէնմատէն,
րէնկինատէն, տուտագլարընըն գրամըլտանմասըն-
տան, ալէվարլարընատան, ատրմ ալմալարընատան
Հէր պիր շէյի օգուրլար. վէ պու մադուլէ տու-
յուլմազ պէշարիթլերատէն, ծնլարա Հիւքմ է-
տէն ֆէյիլլերի, եահօտ միւլահազալարը անին-
տէ քէշֆ Էտէրլեր:

Ձիւշէփինա, սիւքութ վէ միւվէֆֆիս պիր
թաղրըլա Եիւզիւմ պագար տուրուրուտու. օ
ատուտէտիլ, լաբէն թէֆթիշ Էտիձի կէօղլե-
րինէ պէնի թէձէահիւս Էտէր իտի. տէրուննին-
տէ պէնի արաշթըրմայա տիւշմէ պիր թահրիք
Հիսս Էտէր իտի. վէ ատէթինէ գարշը օլարագ,
վալիտէյնին վէ տայէնինին կէօղլերինատէն սի-
վիշերէք, պէնի ղաֆլէթտէ պուրմայա չալըշըր-
տը: Պիր կիւն պէնիմ պագչէյի կիւրէկիմի
կէօրմէյիլէ, պէնիմ պուլունտուղում թարաֆա
ատղրու կէլերէք, պիր Եօլուն աղզընատա օգու-
տուղում արատա բատթ կէթիրտի: Պէն Լուս-
սօյու օգուլօրուտում: քէնէնին սէրսիշթէ վէր-
մէյէրէք չափըձագ քիթաապը գափատըմ: վէ
ձիւասէի քիւչիւք օլտուղունատան, պէլլէսիզատէն
ձէպիմէ ալէը վէրտիմ: Հալ պու քի լէՀձէմատէ
զուՀուր Էտէն թէլաշ, օ էյի գըզդարտաշըն
մուհապէթլի վէ զահիտ կէօղիւնէ Իլիշտի. պու

պետում էր ծառ գտնելու մայրամուտ։ Իմ ու պիրը մահճում շուտիկ էր, — Նէլլո, նէ օգու յօրտուն — տէտի պանա։ Պէնտէ հիչ պոշ, պիր հիքեայէ տիր, աղիզիմ, տէյի չէվապ վէրտիմ։ Զաւալլը գըլչըղազ էիւղումէ պագատը. կէօզլէրի տօլտու. էլնի սըգատը քի, տիթրէյօրտուտու. վէ քէնտնի պէնիմ էլէ պիրլիքտէ պիրտազ կէղնիմէ քի էտէ էյօր կիտի, օրմանըն պիր սըգ մահալնտ պէնի կէօթիւրտու։ Օրատա պիր մըգտատ պէնի ալըգ օյուպ. — Նէլլո, պէնտէ պիր հալ վար. պէն պէնի պու գատտար սէվիրիմ, պէն իսէ պէնտէն գաչընըրսըն։ Պէն պէնի թէպոիլ կէօրիւյօրում։ պէնին մէշհուպին պէօյլէ տէյիլ իտի։ Նէլլո, պէն պագը շէյլերի պէնտէն կիտիյօրտուն, ամմա էյի էթմէյօրտուն. սագըն շէյթան պէնի թահրիք էթմէսին. տօղրուտունու պէօյլէյէիմի. պէնին օգուտուդուն քիթ ապլարտան պէն վէվէպ էտէյօրում։ Պիր վագըթ օգուտուդուն քիթ ապլարը պանա կէօսթէրիրիտին. շիմտի կիտիյօրտուն. հէմ զանն էտէրիմ քի, կէՀէկլերի չօղ օգույօրտուն. չունքի կէչէն ախշամ վալիտէմ իլէ թէաթրօտան կէրի տէօնտիւչիւմիւզ վագըթ, հալա օտանտա ըշըգ վարըրտը։ Քէնտինի Ալլահա պըփաղըշ էթ, վէ խոստովանահայրընա էիւրէյինի աչ — տէտի պանա։

Պէն, պունլարըն ապը եօգ. պէն էաղնըշ պէլնէյօրտուն տէյէրիթ լագըրտայա պօղտուրտում։ Ձիւգէփէինա հիչ սէտ չըգարմայարագ պէնի տէյնէտի. վէ օ արատա պիր շէրին վէ մուհապէթլի կիւլիւմնէմէյիլէ, էլնի Հէպիմ տօղտու։ Պէն Հանըրմ սըգըլարագ էլնի թուքտումուա, անինտէ չէքտի, վէ տիզ չէօքիւպ

հլեբինի գաուշտուրարագ , վի կհօզ եաշը տեօքերկը , — աֆիվ հեթ Նհլըօմ — տէյի էօզը հեթտի :

Օ արատա թհփիհմ եըլտըըըմ տիւշտիւ զանն հեթտիմ : Ա.Հ , օ հիմնագ , վի օ զամիը թհէքտիրի պհնհմ ինաատըմը նհիհ եհնհմէտիլեը : Օ վագըթ ձիւզհփիփհնայըըա պհն տէ աղըատըմ : ծնուն կհօնըհնհիւ ալմայա չալըշտըմ : պիր տահա պհօյ լե շհյ եաիմնամ տէյի սհօզ վհըտիմ : Ընձագ գալհմ օ ֆհյհլհեըհն շամաթ աըընատան զհյատհ թագհըթ օլմուշ , ֆհըըհմ օ եաղնըշհըգ-ըատա համհպեաը , հլհմի օ հյհյի վհ քհօթհիւյհ թանըմագ մհյհվհսհնհ ուզաթմանըն ֆհըրսաթը գօյայ օլտուզունատան , օ մուզհիըը քհթագալտը օգուտայա եհնհ խահհիշհնատիմ :

Էյհը քի օ էօլհմ կհթհիրհիչհ քհթագալտը փհտհրհմհն քհթագալտանհսհնհհն պհնհմ հլհմհ կհչհյօը օլտուզունու հհմհիրհմ պհրհմհշ օլտայըտը , փհտհրհմհ խատհը վհրհիա , պհ-ըհի օ ֆհըրսաթըա պհրսագը ծնըտըը օգուտագ համհպհնհ տհ գալ-տիրիրըտը : Պիր անախթար պհնհ խհչտաս հտհ պհրհրհտի : Նհչհ նհչհ քհշհրհը պհօյհչ համհչթհ-սիզհնհքհրհրհ սհպհպհնհ քհնատհ հվհատտարհրնհրն գանըտը օլուրտը : Մհզհհպհ գատրը վհ հտհպ-սիզ քհթագալտը , հօյհչ աչըգատա պիրսագըտմա-տրգատան մնատա , օն գաթ քհրհթ ատհրնատա պհրհչ հվհերտհ ատըգօնուտմնամագը տրը : Պու պիր սհմհի գաթհրհ տիր քի , հը հհչ թհչհսիր հ-տիպ հօտհուրհուր : Սգտը օտան փհտհրհրհը , օն-տատը ուսնուի քհթագալտանհտհրհ թհհտիմ հթհ-հհչհ տիրհտը . չունքի պիր իշհ եարայա պհրհը-հտը խհ , հչգատը տիւքքեանտարհնատա զհհիր-

հլեբինի գաուշտուրարագ , վի կհօզ եաշը տեօքերկը , — աֆիվ հեթ Նհլըօմ — տէյի էօզը հեթտի :

Օ արատա թհփիհմ եըլտըըըմ տիւշտիւ զանն հեթտիմ : Ա.Հ , օ հիմնագ , վի օ զամիը թհէքտիրի պհնհմ ինաատըմը նհիհ եհնհմէտիլեը : Օ վագըթ ձիւզհփիփհնայըըա պհն տէ աղըատըմ : ծնուն կհօնըհնհիւ ալմայա չալըշտըմ : պիր տահա պհօյ լե շհյ եաիմնամ տէյի սհօզ վհըտիմ : Ընձագ գալհմ օ ֆհյհլհեըհն շամաթ աըընատան զհյատհ թագհըթ օլմուշ , ֆհըըհմ օ եաղնըշհըգ-ըատա համհպեաը , հլհմի օ հյհյի վհ քհօթհիւյհ թանըմագ մհյհվհսհնհ ուզաթմանըն ֆհըրսաթը գօյայ օլտուզունատան , օ մուզհիըը քհթագալտը օգուտայա եհնհ խահհիշհնատիմ :

Էյհը քի օ էօլհմ կհթհիրհիչհ քհթագալտը փհտհրհմհն քհթագալտանհսհնհհն պհնհմ հլհմհ կհչհյօը օլտուզունու հհմհիրհմ պհրհմհշ օլտայըտը , փհտհրհմհ խատհը վհրհիա , պհ-ըհի օ ֆհըրսաթըա պհրսագը ծնըտըը օգուտագ համհպհնհ տհ գալ-տիրիրըտը : Պիր անախթար պհնհ խհչտաս հտհ պհրհրհտի : Նհչհ նհչհ քհշհրհը պհօյհչ համհչթհ-սիզհնհքհրհրհ սհպհպհնհ քհնատհ հվհատտարհրնհրն գանըտը օլուրտը : Մհզհհպհ գատրը վհ հտհպ-սիզ քհթագալտը , հօյհչ աչըգատա պիրսագըտմա-տրգատան մնատա , օն գաթ քհրհթ ատհրնատա պհրհչ հվհերտհ ատըգօնուտմնամագը տրը : Պու պիր սհմհի գաթհրհ տիր քի , հը հհչ թհչհսիր հ-տիպ հօտհուրհուր : Սգտը օտան փհտհրհրհը , օն-տատը ուսնուի քհթագալտանհտհրհ թհհտիմ հթհ-հհչհ տիրհտը . չունքի պիր իշհ եարայա պհրհը-հտը խհ , հչգատը տիւքքեանտարհնատա զհհիր-

լերին գուլանըլտըղը միսիլու, անձագ օրատա եարարլար[1]:

1. Պիչարե ձիաքօմ Լէօփարտի պու գուրպանըտրատան պիրի օլտու: Փէտերինին քիթապխանէսինտե պազը քիթապլար պուլտու քի, օնու պաշտան չըգարտըլար. վե տին նէ պիրլիքտե, Ալլահըն ինսան գալպինե իհսան էթտիկի էն սէվիմլի ֆազիլէթլերին պիրի օլան ուժիտի տե օնուն էլինաէն ալտըլար: Ո սէֆիլին քիթապլարընը օգուչան, օնլարը Թէքմիլ էթմէյե գատար եիւրէյի չէքմէզ: Օնուննուլա լքիմիզ պիր սէնէտե ոօղմուշ, վե պիր իլիմ Թահսիլ էթմիշ խալք. լքիմիզ տե զանիֆ միզաճ ըտըզ. վե լիք չաղըմըզտա Ռումլարըն ֆէյլէսոֆլուղունա տալմըշ. վե եօյլէճե պաշտան չըգմըշտըրըզ: Պէնիմ պէքճի մէվլյիմ, վագԹըլա պէնի խէյտա էթտի: Ձիաքօմ եաղ Նըշլըզ չէյԹանընըն էէտինէ Թէպլիմ օլտու. վե խանն ախըշմէնլէր օնու հէյլիք կէրտապընա փէրտ էթտիկլէր. վե Ալլահա ուժիտ էթմէնին հէր պիր չէօլէնին սէյիհնտէրտիւլէր: Լաքին Ալլահ էինէ մէրհաճէթ էտիպ, օնու Թէօվպէյե կէԹիրտի. վե փիւշմանլըզըլա վե խոստովանանք օլտրագ վէֆատ էթտի:

ՄԷՏՐԷՍԷ։

Հինուց ծոալթը եաշըմա կիրեր կիրմէզ, փո-
տերիմ ավէրըլըգտա գազանմըշ օլտուղու պիր
կէօնիւս ազըբըլնատան վէֆաթ էթմէյինէ, պէն
վալետէմին զիրի խտարէսինատե գալտըմ։ Էշ տօսթ
վէ ազբաբա պիր ան էվվել ազտը թէզէվվիւճէ
խպրամ հտէրըէը իսէ տէ, պէն գարշը կէնիր ի-
տիմ։ վէ վէնք տէ նատան քիշիկերատէն օլմամայը,
վէ էվվէ օլան փայտկնատէն թաղալսի ֆէնբրիմ
գուրտուղումտան, Նոյեմբեր այընատա միւճէրբէտ
փատա մէտրէսէյինէ կիտէճէյիմ տէյի վալի-
տէմ խապէր վէրտիմ։ Կէրէք վալետէմ, վէ կէ-
րէք թաալլիւգաթըմ հատտէն աշըրը քէտեր
էթտիէը։ վէ պէօյէ պիր զատ քիշինին տալա
վէքիլէրի, թաալիպէը, վէ ձէրըահլար մէսա-
պէսինտե պուլունմասընը ար հտէրիտիէը։ Ան-
ձագ պինիմ սէպաթըմը կէօրիւպ, էլէրինատէն
պիր շէյ կէլմէյինձէ, վալետէմ զայէթ միւքէմ
մէլ պիր էլպիսե վէ ձամշուշ թէտաարիք էթ-
մէկ պաշլատը։ Խփէք սէձձատէը, եուշագ
եիւշ եաատըգլարը, գըշ իչին տիւրլիւ քիւրքլէր

հազբրլատը։ Ձիւզէփփինայըտա օ պիր գաչ մահ ատասընտա, պիր ձահիլլին քէնտի պաշընտա հէր տիւրլիւ բահաթըլա եաշամատը իչին հէր նէ քի լազըմըտա, էն քիւչիւք շէյլերէ գատար հիչ պիր էքսիկի օլմասըն տէյի տիւշինմէքտէն պաշգա շէյէ զիհին սարՓ էթմէզ խոի։

Օ հէր շէյի տիւշինիւրիւտիւ. ուՓաձ գու-թուլար իչինտէ ալթը չինթի գըրմըզը, սարը, մայի իփէք պօղազ պաղլարը. քէզալլը էլաս-թիքլի հնավայի էօրտաղ պաղլարը. պիլմէմ նէ գատար տէսթէկ տէսթէկ ինձէ էլտիլէնիլէր, գօլ էագլար, պօղազ շալլարը. սասէ, իշլէմէլի, փա-մուգլու, թաւշան թիւյլիւ թահթա փսափուշ-լարը։ Տէմ կիթտէն օ տիւզէնէ տաիր տիւրլիւ պէ տիւրլիւ նագիք շէյլերի. պէլքի օն տիւրլիւ սասպուն կէօրտիւմ։ Թօղու վար, տէյիրմէնի վար, տէօրթ քէշէնի վար, հինիխի տէ տիւրլիւ տիւր-լիւ կիւզել գօղուլարըլա. Թըրաշ Թադըմլարը, սուսԹուրալար, մագասլար, ձլմպըզլար, ուՓաձ էյէլլեր, Թըրնագ քէսէձէք Թէմիզլէյէձէք ա-լաԹլար. նէ պիլէյիմ, պիր միաքձի տիւք քեանը աչաձագ օլսամ էէԹիշիրիտի։ Սիհարա գու-թուլարը, ալ խիէքտէն էօրիւմիւշ սըրմալը ԹիւԹիւն քեսէլերի. տէնիզ քէօփիյիւնէտէն ԹուԹ տա, փօրտըլէնէ վէ եաչըգլը Թօփրագա վարընձայա գատար տիւրլիւ լիւլէլեր. քէհրի-պալը, ալԹուն գագմալը, էօրտէք աղլը պիչիմի աղըգլըգլարըլա էնավայի տիւրլիւ ԹիւԹիւն չու-պուգլարը։

Պու նագիք շէյլերին քեաՓՓէսինի գնտատ էհԹիմամըլա մատն, ատպանօզ, սանատալ աղա-չընտան եաՓըլմըշ սանատգաչլարա եէրլէշԹի-

ընդ, հեր պիրինե տէ նիշանլար գօմուշուտու։ Ջալալը ձիւզէփինա, եազըդ քի պէյլէ սէ-ֆիհ վէ չափըդըն պիր գարտաշըն հազդընա էթ-տիկին պուննաձա զայրէթլէր հէփ հավայա ընդ-կեարա կիլէտի։ Պէն օնուն գուլլանտըդը աշըրը տիդդաթը վէհդ էտէր խոխ։ օ տա թաթլը թաթլը պէնիմ եիւզիւմէ կիւլէր, վէ կեահիձէ օ էրլէշտիրտիկ հշեալարըն խազէրինէ կէօ-պիննաէն եաշ տամլալարը տիւշէր խոխ։ Վալի-տէմ Փաուվատա պուլունան պագը տօսթլարը-նա, պէնիմ իչէն շէհիրին օրթա եէրինտէ պիր կիւզէլ նէզարկէթլի, այարընը, հավատար, վէ զնյատէ բահաթ խանէ խաթիճար էթմինէր, վէ էբի պինէք աթը իչէն պիր ախօրու, վէ պէօ-յիւք քիւչիւք էբի արապա իչէն պիր կիւզել ա-բապալարը օլսուն տէյի եազար։

Պահէձէյիմ կիւն վալիտէմ, հէմշիրէմ, վէ պէսկէմիրը չօդ կէօդ եազը տէօքսիւրը. էբի խըզմէթքեարլար գարա եասա պաթարլար. վէ պանա սկամէթ օլսուն տէմէք, վէ խարապը բայէթ էթմէք իչէն. քէօյլերտէ վէ միւդիրլերի-միզտէ նէ գատար չիֆթլիը քէթ խուտապարը վէ աձը պաշլարը վարըսա, հէփսի ձէմ օլսու-լար. էլիմի սըգան հանկըսը. էօփէն հանկըսը. գուձագլայան հանկըսը. քիմի էթ քէսիմնատ կէլէձէքսին. քիմի պիր ալիմ օլսուպ ալատէթ է-տէձէքսին տէր։ Էվ քեահէեասըլա օ փէք էչի Տօն ձիւլիօ տախ պանա ընգֆադէթ էթմէք խաթէտիրը։ Լաբին Փաուվայա էէթիչիպ, թաձ սկչկ մէքթուպարընը մահալէրինէ թէսլիմ էտիպ, ընեմի վիզիթալարը վէրտիքտէն, վէ իչիմի պիրագ սըրտընա գօտուգտան սօղրա, վալիտէմ

վե ձիւլէփիլինայա թաթլըձա պիրէր մէքթուպ ուա , քահանայը վե էվ քեահէասընը էօլա գօտում։

Իլք վադըթլարտա շէհիրին քիպար թադը մըլա խայլըձա մուարէֆէ վէյտա էթտիմ։ վե հէր ախշամ արապայըլա եախօտ աթըլա կէզմէյ չըգարըլտըմ։ վե ինկիլիզվարի կիսինմիշ տէլի գանը ուշաղըմը տա պէրապէր ալըպ , փէթրօքի գահվէխանէ գատար կիտէր , վե օթատա աթատան էնիպ , կէօթիւրսիւն տէյի ծնա թէօլիմ էտէր , թէաթրօ վադըրնա գատար խօշձա սէօհպէթլըը իլե օթատա էյլէնէրիտիմ։

Ունձագ տէրսէ վե շակիրտանըըա իւլֆէթ էթմէյէ պաշլատընընա , կէօրտիւմ քի Փատվա մունթազամ վե բահաթ պիր շէհիր տիր։ Վի քիպար վե շէհրի թադըմը պաշլը պաշլարընա պիր ձէմիյէթ օլուպ , քէնտիլէրէ մախսուս մէձլիսլէրէ թօփլանըրլար. էյլէնձէլէրինէ , մասալահաթլարընա , կէզմէլէրինէ , քիլիսէլէրինէ , վե մէմլէքէթձէ ատէթլէրինէ , վե թէօրէլէրինէ տէվամ էթմէքտէ տիրլէր։ Ճակիրտանըն ըսա , գահվէլէրի պաշգա , մէձլիսլէրի պաշգա , քէնտիլէրէ մախսուս էյլէնձէլէրի վար. եէնի ձէմիյէթ կէահէլար քիւշատ էտիօրլար. քէնտի գահվէխանէլէրինէ թօփլանըյօրլար. վե պաշգաձա կէձէ մէձլիսլէրի , շէնլիք կիւնլէրի , վե կէվգ տույտուգլարը շէհրէր վար։ Ճակիրտանտան պիրինի Փատվա ֆամիլեասարըլա կէօրիւշտիւմիւ. քիպար տէյի գանըլարըլա կէզմէյի չըգտը , ախշամլարը ծնլարըլա պիր մահալտէ պուլտնտումիւ. ծնլարըն չալըգլարընա , օյունլարընա , վե թէրսինէլի էյլէնձէլէրինէ գարըշ

տըմը. սերպէսթ եաշամադ խոթէյին շակիրտա-
նըն չէրքին խոթիհզալարընա հետէփ օլուր: Հիչ
տէյիլ խոխ, պէպէք տիր. աղըընտան սիւտ գօ-
գայօր. եախօտ հէնիւզ մէքթէպ չօճուղու տուր.
խօճա գօրգուսու կէչմէմիշ տէյիրէք եիւզլինիւ
աշաղը ալըրլար: Օնու փափադ, բահիպ ագըլը,
օրհնած սու գասընա պաթմըշ թասկը էտէր-
լեր. վէ ծնա եան կէօզ իւլե պագըպ, պէրիպէր-
լերինէ իշարէթ էտէրլեր. հօքսիւրմէյէ, անաը-
մայա պաշլարլար: Եանընա քիմսէ եանաշմադ.
հէր քէս ծնտան գաչար. վէ ծնու նէրէտե կէօր
սէլեր, սերկէրտէլերի էլինի գալըրտըղը անտէ,
կիւնէշլին էօնիւնատէ տիւման կիպի, սաուշուպ
գաչարլար:

Եիւքսէք Փէքիրլի, սերպէսթ, Չէսսուր, քէնդ
տէքէնտինին սահիպի օլան տէլիգանլըլար, պու
մագուլե շաշգընլըգլարը կիւլիւպ կէչի վէրիրլեր,
լաքին պէնիմ պէօյլե համլե վե հիւճիւմլերէ
կէօնիւս վէրիպ տայանաձադ գաստար Չէսսարէ-
թիմ օլմատըղընտան, պու մագուլե չօճուգձա
Թուրահամ սէօզլերտէն էօտիւմ գօփարըմը.
վէ ագընտըգա տօղրու կիթմէզսէմ, պիւթիւն
պիւթիւնէ ղարշ օլաձաղըմ զանն էտէրիտիմ:
Պու Չիհէթտէն քէնտի էնձալէրիմէն մուսահէ-
պէթինի պիր Թարաֆա պըրագըպ, մէտրէսէնին
պէօյլե պօղուգ տիւզէն վէ մուխամէ տարաը քէօ-
միսինին իչինէ պաշտան գարա տաշտըմ: ծնլար
բաա պէնի էօգլայըպ, եաղըզ ալէուննարընըն
գօգուսունու ալտըգլարը անտէ, գարզա լէշէ
Թօփլանըը կիպի, սիւրիւյիւլե պաշլամա Թօփլան-
տըլար:

Պու սագալա կիւլիւՉիւլեր, քէօֆթէխօրլար,

մուշկվըլըը, միրաիլը, հնալեպազլար, արգա-
ը կելմեզ իլթիֆաթլար, մեսիհլեր, խոշա-
մեհլեր էտերիսիլեր։ Պէն տախի խանէմանէն
մահ պէմահ իրսալ էթտիքլերի նաֆագաս իչին
ալթընշ, վե ձէպ խարձլըղըմ իչին օթուզ ալ
թուն թախսիսաթըմը պու միճախատը իլե
թէլեֆ էտեր խոխ։ Էթրաֆըմտա տախսն
պունլարտան պիր քէօմէ խալը պուլունուպ,
գահվէեէ գահվե ալթըլարընըն, սիկարալարը-
նըն, իչկիլէրինէն, վե պէօրէքլերինէն փարասը-
նը պէն էտա էտեր խոխ։ Յօգանթատա թասամ
էտէձէք օլտուղումտա, պէշ ալթը թանէկ էք-
սիք օլմազըտը. վե տուֆրատա եէր օլուրտա, պա-
զը տալգատուգլար պաշլարընտա շափգալարընլա
օթուրտուպ, իքի հիսէ թասամ կէթիր տէյի
խըզմէթձիկ էմր էտերլեր, վե պիր ողտատա
աթըշտըրըպ, պիրտէն պիրէ գալգար, վե ու-
շաղըն գուլաղընտա – պէյ հապըշըը – տէյէրէք
պըրագըը սատըշուրուտուլար։ Պու ձիհէթտէն
ալթը քիշիլիք թասամ թէնապէհ էթմիշ իքէն,
օն քիշի փարասը վէրմէյէ մէձպուր օլուրուտում.
վե հիչ պիրինտէն տէ պիր թէշէք քիւր պիլէ ի-
շիթմէզ խոխ։ Էքսէրի տէ վագը օլուրտուտու
քի, թէսաթըֆա կիրիպ, քէնտի պիլեէթիմէն
փարասընը վէրտիսիմտէ, գափուձու – սիզէն իա
մինիզ իլե պէշ քիշի տահա կիրտի, պէշ պիլեէթ
փարասը տահա վէրմէձէքսինիզ – տէրիտի։ Պէն
տէ սայքի եա հայվանլըղըմտան, եա պէօյուք-
լուք թասլատըղըմտան, եա տաֆտէրունլուղումտ
տան, եա տա պէլքի իրթէսի կիւն գահվէխա-
նէտէ մասատա էթմէսինլեր տէյի գօրգուտու-
ղումտան, կիւլլեր եիւզիւնե էտա էտէրիմիմ։

Հաթթա պիր գաչ տէֆա օ արսըզլար գափու-
տա էթրաֆըմը մուհասէրէ էտիպ, — Պէյ, պու-
ախշամ Պարթօղէթթօտա պիղէ պիր թասամ
էթտիրմէզմիսին. սապահտան պիր սէվիթ պէ-
քաստա ալտը, վէ փէք նէֆիս Մօնթէսպալտօ
մանթարըլարը վար — տէրլէր խոհ: Պէն տէ խահ
նախահ տավլէթ էտէրիտիմ: պունլար մանթպա-
խա կէրիպ, պէնիմ մէսարիֆիմ իլէ պիր ուլու
ախշամ թասամը թէրթիպ էտէրլէր խոհ. էբէ
իչ ձինա խարըձտան կէլմէ շարապլարըլա. վէ
խընզըր կիպի էէրլէր, հայվան կիպի իչէրլէր է-
տի. սօղըա լօգանթատան հայտէ գահվէյէ. օ-
բատա տա պիր պուդալ Լօմ ախթարըլար, ծնտան
տիվարտան տիվարա սէնտիրէյէրէք չըգար կի-
տէրիտիլէր:

Ռիմիպ տէ, — Պէյ էֆէնտի, էվվէլ պահար
մէվսիմի պիր. խանէչքն եարըն եա Միրա,
եախօտ տահա էյիպ Տօղը թէֆէրրիւձկեահը-
նա պիր փարթիթ եափալըմ: Տօսթլար, եարըն
սաաթ ծնիքիտէ Պրինթա իւզէրինտէ Թէլէ-
ֆօրօնուն գայըղընտա պուլունուրսունուզ. սիզ
աաէմ պաշընա պիրէր ըվյալ վէրին, թէրթի-
պինի պէն իւզէրիմէ ալըրըմ: սիզէ պօղ պօղ հին-
տի փալազը քէպապը, ալա Էվկանեա շարապը,
ուֆաք ֆըչըրըա, վէ հօյլէ հաբի քի, եաղ
կիպի գայար: Պէյ էֆէնտի, սապրն կէլմէդիկ
էթմէյիպին, — միւձէրէտտ կէլէձէքսին հա — տէր
խոհ:

Իրթէսի սապահտան թագըմձա գայըգտա,
հէր պիրիմիզին աղզընտա պիրէր սիկար, գայըդա
պագան զանն հտէր քի պիր գաչ եայըլմ աթէչ
էթտիքտէն սօղըա թիւթիւնէ պօղուլմուշ պիր

Ձեռք սեղմեցինք տիր։ Իմ երեք քեռիներին միասին պուլանտըրաձագ պիր թագըմ չէրքին, փիս, մուրտար լագըրտըլար. եագըշըգսըզ, մեքտուհ հարեքեթլեր. շէյթանի պաղըրշլար վե քիւֆիւրլեր։ Մերայա, եախօտ Տօլչա չըգար չըգմազ, սանըրսըն քի պիր ալայ աւ զաղալը կիսի, աւլայաձագ պիր քեքելիք, եախօտ պիր աւ եաթաղը պուլա պիլերմիսիզ տէյի, հէր թարաֆը գօգլայըպ եօղլամայա պաշլարլար։ Պատէհու օ շամաթալը թաամ պիթտիքտէն սօղրա, պիրիպիր արգասընա էէմէք օտասընատան չէօղուրլուպ, լօգանթաձընըն հիսապընը կէօրմէք, վե եալընըզ թաամըն տէյիս, իլլա գըրտըգլարը թապագլարըն, փէնձէրէտէն տըշարը աթտըգլարը շիշէլերին. վե պաղը տէֆնա տա ախշամ գահվե ալթըսը իչին ֆաղլա օլարագ գայրըգա ալտըգլարը պիր գաչ լիպրե սալամէնին, Փարմիձիա փէչինըրինին, իքի պէօյուք շիշե շարապըն տա ագձէսինի էտա էթմէք իչին, լահանա քէօքիւ կիպի պէնի օտանըն օրթասընատա տիքիլի պըրագըրըմըշլար։ Ազձէկլերի պիթթամամ հագըշըպ եանլարընա կէլսէյմանէ, օ վէլ վէլէձի խօվարտասար, — եաշասըն պէյ էֆէնտի. ատէմ պաշընա պիրէր ընալ սանա պօրձումուզ տուր. սօղուս էտա էտէրիզ. եախօտ պիր եարտո օյնասագըմընըզտա հագլաշըրըզ — տէյի չաղըրըրըմըշլար. վե պէօյլէ լաֆազանըգլարըմա էէմէք փարասընը էօտէրիտիլէր։

Պու ձիւմլէ էյէր եալընըզ պէօյլէ պիր գաչ թաամ փարասը վէրմէտէ գալսայըտըմ, եինէ պիր պէհա եօղուտու. վե թախսիսաթըմընա գարշըլաշըրըա պիլերիտիմ. լաքին պէտագախթա

լըղըմնան, եախօտ տահա զկեսատե Թաւպիաթը-
մըն քէօթիւլիւկնատէն օյունա տա պուլաշտըմ։
Իւքին պիլեարտօ, սօղըա ֆարաճն, պասէթէա,
վե էն սօղըա ՀԷՀԷՆՆԷմատէն չըգան օյունըարըն
էն մուրտարը օլան բօլլինա օյունու օյնամայա
պաշլատըմ։ Հայկեբեարըզը տէք-բպազըզը քէն-
տիլերէ սէնատաթ էտինմիշ օլան պազը էկթիկ
շակիրտանըար։ պիր Թաղըմ տէսիսէլի ՀԷապէ-
պէլեը իւլե, պէնի պիլեարտօնուն պաշընա կէչի-
բիպ, իվվել էմրտե ահէմիւլիք Թաւլայարատ, վե
փալլայը էն գաստէն եաղնըշ վե եօլտան տբշա-
բը չըգարարատ պանա գազանտըբըբտըլար։ Վէ
պէնիմ մէհարէթիմի, իսթէքբա գուլլանմադ-
տա տադիւլսիմի, էյի նիշան ալտըղընմը սէնա
էտերէք, եէմ տէօբէր իտիլեը։ վե էէնիլէնիլեր
քէէնտի հիտտէթլերինատէն այագլարընը եէրե
ուբարատ, իսթէքբայը գըբմայա գալգըշարատ,
ֆկյաթընը իբի գաթ էտերլեը։ շէօյլե քի փալլա
տէլսին աղղընա եադլաշըպ իչինե տիւշիւրե-
ՀԷյիմ արատա խըբտըրլա, — շիմոխէ գաստար
գօտուղումուզ իվազըն Թօփու իբի գաթ օլսուն,
վե իչ գաթը տա իլալե օլսունմու — տէյի Թէք-
լիֆ էտեր, վե պէն շաշգըն կիսի գապուլ էթ-
տիմ անատ, օն տագիդէյէ գամմազ գազան-
տըգլարըմըն քեաֆֆէսինի ղայպ էթտիքտէն
սօղըա, իչ միալինի տէ իւսթէ վէրիրիտիմ։

Պու խալըպ իւլե հէնման հէր ախշամ պազը
էլե, պազը հիւզ, պազը իբի եիւզ Ֆըրսանը վէրէ
վէրէ նիհայէթ պիր ադԷմ գալմատը։ Էվե
Թէքբար փօլիչե։ Էեքմէյէ իւզիւմ Թուլումա-
տըզընատան, արատակարըմը, աԹլարըմը, վե
նիհայէթ պիր գաչ փարչա տա միւՀէվհէրէ-

ըիմի սաթմայա մէհնպուր օլտուս։ Պիր ախշամ աթլարըն փահասընատան նէ քի գալմըշըտա, օ. նու տա թէբմիլէն վէրմէյիլ, կէօմլէքլէրիմ գատար օյունա գօյուպ, ծնլարը տախի զայպ էթ. տիմ։ վէ եահուտիլէրէ սաթտըլար քի, սիւլի. սանը հէնիւզ չէտիտ, վէ ձիւզէփիփինատան մա տա քիմնէ էլ տօգունմամըշըտը։

Պիր գաչ փարչա միւսթաասիլ չամէշուրա գալըպ, չանըմ սըզըլըմայա վէ հիչատ էթմէյէ պաշլատըմ։ չունքի հէր նէ գատար չափղընըզդա ուրմուշտուսամ տա, տախմա գազուա կիսպէ թէ. միզ կնամէյէ ալըշմըշ օլտուղտանտան, էօյլէ քիրլի էրքէտ գէյապէթ իլէ կէտմէյէ պիր տիւրլի եափամազըտըմ։ Խմոի հէսէյէ տէքքէ վէ աչըզ աչըզա քիզակ միւրաձաաթըտա՝ փատվա չամէ. շուձուտարը, էսկապտարը սըզ վէ սէրէթ ֆըրչա. լարըտա փարչալայօրտար։ կէօմլէքլէրիմն չօղու էօյլէ իփրանմըշ քի, էլէ ալընմազ։ պագը գա. ղանը տա պիր փազար կիւնիւ քարոզա կիւթմէ իտիմ, էվէլ խըրտըզ կիրիպ չալմըշ։ պու ձիհէթ. տէն պիր ան էվվէլնէ եափարսան եափըպ պանա պիր թագըմ էսկատ կէօնտէրմէյէ պագ։ Գա. թէ նազար փէտէրիմն փարմաղընտա թաշըտը ղը թէքթաշ եիւզիւյիւ, եագուէթ վէ գիւմրիւթ թօփտուտարըմը։ սաաթըմը։ ալթուն գօրտօնու. մու տա պէրապէր չալմըշտար տէյի եագտըմ ձիւզէփիփինայա։ Զավալը գըզ վալիտէյնէ քէյ. ֆիյէթի աղնատըպ, պիր այա վարմատան փօս. թայըտա էէնիտէն միւքէմմէլ պիր թագըմ եա. փըպ կէօնտէրտի։ վէ ծնլարըտա պիրտիքտէ պիր պա՛ա ինկիլիզ սաաթը էլմաղը թօփտուտար, սաիր միւէվվէլներ։ պիր չըգը տա եափըզ ալթունու

կեօնտեբիպ, էյեը գասլու էտեբանէն, եբլասաը հետիկեմ տիը տէյի տէ պիլտիբմիշ իտի։ Էյ կիւզել Ճան, խասկերին եօգ քի, պէն ճնլարը պիը գաչ կիւն արասընտա գումարխանէտե չիւրիւտուլ պիլթիրէՃէք խտիմ [1]։

Օյունա վէ հէր նէվի չափընըզըգլարա միւպթէլա օլտուղումտան սոգը տէֆա էօյլէ պիը տաբլըզա տիւշէրիտիմ քի, ագՃէ թէտաբիք էթմէք իչէն աթէշէ, վէ հէր տիւրլիւ խարապաթը չարէկերե տաբըլըբըտըմ։ Իլք սէնէտէն տէ իքի տէֆա, օլան թագըմլարըմըն թօփունտու օյունա վէրտիմ։ Եալընըզմանթօմու, չարշաֆլարըմը, խիւբլի եօրգանլարըմը, գէրտաւա վէ սամուր քիւբգլերիմի տէյիլ, իլլա խուբՃունա վէ մէշէն սանտըղըմա, վէ սաիրէյէ վարմանա գատար քեաֆֆէսինի վէրտիմ։ վէ թաթիլ վագթը տէօնտուբյումտե Գադուչէն կիսի չըրըլ չըպլագ կէլտիմ։ վէ խանէմիզե էէթիշտիսմտե, պիը թագըմ օգդապագլըգլար, եալընլար, տօլապլար տիւշէրիւք, վալիտէմի, վէ թէմիզ եիւրէքլի հէմշիրէմի, օ կիւզել վէ թէմիզ թագըմլարըն ալթընտան կիրիպ իւսթիւնտէն չըգտըղըմա տիւրլիւ վէսիլէլեր իլե գանտըրտըմ։ վէ ուղրատըղըմ խայանէթլիքլեր, հէտէֆ օլտուղում սըբէթլեր հազըրնտա օ գատար հիքեայէլեր ույտուրտում քի, ագըպէթ եիւրէքլերի աՃընըպ,

1 Պիր ախեր Այնէլը Թանըըըզ քի, Թուրքին մէտրեսէսինտէ պուլունուպ, պիր սէնե զարբընտա իւչ տէֆա թէքմիլ թագըմըպ էտլապլարընը պիլեարաս օյունունա վէրմիշ իտի. վէ վալիտէսի Ճամէշուլարընը սահիհ օլարագ եապըյանըը իկրանտըրմըշտար, եահօտ խըրտըզլար չալմըշտար զանն էտէրէք, թէքրարէն էլպիսէ վէ Ճամէշուլ տիւզմիւշիւտիւ։

Էվվելքնտին տահա ալա հեր թադըմը տիւզ տիւլեր։

Էն պէօյիւք ուսիտիմ ադարկելիմիզին քեա հեալըընտայըտը. լաքին ալ, եախօտ էյլէնմէք վէսիլեսիլե կիլետխիմտէ, միմուլիմ կիսլե սու լամըտըմ։ չունքի վասիտէն, վալիտէյնտէն, վէ հէվեսինտէն զիյատէ եազըճըտան գօրդարլար ըտը քի, զայէթ օյանըդ, սէրթ, վէ հեր խուսուսա տիդդաթը սիր իլէթկար օլուպ, հինատպ պաշընտա գըլը գըլտան սէչեր վէ եումուր թայա գուվի թադարըտը։ Հէվեսինտէն զիյատէ պէօյիւք վէրինչ էվվելքինին քեահեասը իշիմ եարատը. չունքի կիսլէչէ օթուզ թօրպա թէմիզնտէն վէրինչ սաթըպ, սիր քէսէ ալթուն թէտարիք էթտի։ 0 պէրլէրտէն կիւչ պէլա, վէ պինլէրճէ ահըրա, օհուրա, ամմա էվվէնտիմ խարապլըմա սէպէպ օլուբտուննուրա, քէրիմ էթտուդումա եօզաա էյեր սինեօր Աչաէլճ պիլէճէք օլուբաա էքմէյիմտէն օլուբուննուրա, պիր գաչ ալթուն անճագ ալա պիլտիմ։

Էվտէն տէ պիր գաչ փարչա չէվահիր, պիր աղ կիւմիւշ ափարըպ, պիրագ ըսկալտա օնտան տէրճ էթտիմ։ վէ վալիտէմ վէ ձիւզէ փիրինայա օ գաատար եալթազլանտըմ քի, հեսէ իլէ վէ հիւսնի ըհզալարըդըա թօփլատըդլարըմ, պինա ալ թունա գաատար պալիդ օլտու։ Աչաէլճ ալթէդի արթըրաճագ քիւքիւրթ հէրինի թուլթատու. չէօյլէ քի տահա չիտտէթ իլէ քէնտիմի օյունա վէրտիմ։ տէրհ սահրատընտա լէզըա օլուննան ատատա գօշուլարընա աղըր պահսլար թուլթարըտըմ։ վէ ապըտա էսկի հեր պիր չէյէ տիվաննէչէ վէ ալտըղընա պօղ պօղ ագէճ տէօքեր սա

չար թէլէֆ մէսաբիֆլէր հաէրիտիմ։ Բէյֆի-
մէ պիր շէյ խոշ կէլտի, կէօնլիւմ խաթէտի մի,
խաֆան կիտէճէք օլսա, ծնու իչրա էթմէլիյիտիմ։
Վալիտէյնինին կէօզլիւ էօնիւնտէ տիգդաթը
ալթընտա էմինլիքտէ եաշար իքէն, պէնիմ էօլ-
սուզլուգլարըմ վէ խաինլիքլէրիմ իլէ պաշտան
չըգարտըղըմ պուննա կիւնահսըզ սէֆիլ տէլի
գանըըլար էյի պիլիրլէր. անճաղ ծնլարըն քէս-
քին ֆիզանլարը Ալլահ թաալանըն մէլախլէրինէ
գատար էթթիշիպ, ալթընտէն գըլըճըլա պէնի
գօվալամագտա տըրլար. վէ ծնլարըն էլինտէն
խէլաս օլմագ իչին պահրը մուհյիթին էնկին-
լէրինէ, վէ տիւնեանըն օ պիր ուճունա գատար
Կայէն կիպի գաչսամ տա, լաէն գաթէի եիւրէ-
յիմ պաթան օ մահմուգտան պիր վէճհիլէ խէ-
լաս պուլամամագտայըմ։

Պէյլէ տիվանէճէ պիր հալտէ էօմիւր սիւ-
րէրէք, ազ վագըթ զարֆընտա ագճէյի տէ, օ
լան վարկէթիմի տէ պիթիրտիմ։ վէ կէրէք վա-
րկէթիմի կէրէք վիճնատիմի թէլէֆ էթտիք-
ճէ, գումար վէ չավըղընըզդ հէրտէթի տահա
արթարըտը։ Ո վագըթ պէյլէ սըզ սըզ վալի-
տէմին վէ հէմճինսիմին մուհափէթինէ միւրաճա-
աթ էթմէյէ ուլաճտըղըմտան, վէ խըրտըմտան,
կէօզլիւ գարարմըշ քիւլհանիլէրին փէրս օլ-
տուգլարը չուգուրա գատար էթթիշիմ։ վէ եա-
հուտիլէրտէն, մուամէլէճիլէրտէն, հէյլէքեար-
լարտան էօվլիւչ ըչհին իլէ ֆայիզ ագճէ արա-
մայա պաշլատըմ։ Պու ճինհէթտէն էէյիճի տէլ-
լալար, վէ խարտաճըլա եաշայան չէրչէճի գա-
րըըլար, վէ փինճէլէրինէ տիւշէն զավալլը մէք-
թէպ շակիրտլէրինին թիսյիւնիւ թիւսիւնիւ

Եօթնապ տէրեանին իւղին խառնելը եւ իւղիկեր վիճակա հեթանիկ պատրաստելու։

Զօգ տէիա պու ձաստըլարտան ապահ ալտըղըմ օլտու քի, իւրի եիւղ ֆըրանք ալըրսան, ֆըրանք պաշընա եէօվմիյէ իւրի սօլտօ ֆայիդ վէրմէլի։ շէյլէ քի եվտէն կէլէձէք ապահիմ ծն կիւն կէրեկ գալսա, իւրի եիւղ ֆըրանք պօրմ, տէօրթ եիւղ օլսուր։ օ ծնկիւն ապաըրնտա տա էտա էտէմէյէձէք օլսուրսան, ծնլարըն տա անսաը վէ ֆաչիլի իւսթիւնէ գամիմ օլարագ, էլիրի կիւնտէ սէքիզ եիւղ ֆըրանքա պաէլիդ օլսուր։ 0 իւրի եիւղ ֆըրանքը տա ըչհինսիդ վէրմէզլէր։ Պու սէպէպտէն պագը տէֆա օ իւսթիւնտա ձաստըլարա եաթագըմա վարանա գատար ըչհին գօմադ իգիւղա էթտի։ վէ եալընըզ պիր շիլթէ իւրի չարշաֆ, վէ պիր եօրգան ալըգօյա պիլտիմ։ օտամտա նէ քի վարըսա վէրըսէյա, ուսթուրսայա, վէ չիգմէ չէքմէձիյինէ վարանա գատար հէվիսի տէ ձանը թէնէկէլէ կիւթտի։

Պիրնի պիր սէֆիհ խօվարտա պէլէմէյինէ եահուտիլէր, մէմլէքէթիմիզէն օլան եահուտիլէրը տէն թէձէհհիւս էտիդ, վէ պիրնիմ քիսապ խաներտանտան օլտուղումու խատիր ալըդ, պօղ պօղ ապահ վէրիր իտիլէր։ Պիր տէֆա օյունտա եիւղ էլլի ընտա ղայդ էտիդ, վէ իւթիսապրըմա սէքիթ կիւթիրմէմէք իչին եիրմիտէօրթ սաաթա գատար թէատիրիք վէ թէտիկ հէթմէք իւթէյիդ, պիր եահուտիկ միւրաձաաթ էթտիմ։ վէ շիմդի մարիֆէթիլէ պիր տէյն թահվիլէ վէրմէյէ գաիլ օլտում։ Պէեաֆիր հէրիֆ, խայլը վագըթ ընձա միննէթտէն սօղրա, քէնտինի պէօյիւք պիր իհտան էտէր կիպի, եիւղ ընյալնագտէն վէրիդ,

տօգուզ եիւզ ըկյալըզ տա տիքիզ էյնեկի, Թօփլու, եիւքսիւք, կօպչա վե սաիրե վերկրեք, Թահվիլե տե – Պօրսա ՖեյսաԹը խազերե պին սաեա կիւմիւշ-սեսլի ըկյալ ալտըմ – տէյի եազըրըԹը։

Պիր տե պագարըն տելալ, էնեկեանե, իսԹեյար գարըլար կԹըսֆըմը մուհասիրե կԹատիլեր օ մշհուր մաԹալարը սաԹմայա. օյուսա հէփիսինի տե էլ ալԹընսան եինե օ եախուտի ալըպ, օ հեյեպագլար վե էանշագլար սամլանէն գալմըշ կիսի, նէֆեսլերի չըզմայարագ էանըմա կելիպ, – գահվելերտե, չարսուլարտա, մահալլելերտե պօղազըմըզ տօրուսու չաղըրմագտան արԹըզ իշինիզ պիԹտի հելաք քեսիլտիք. կիւչ պէլա պու գաատար ագչե Թօփլայա պիլմիք – տէյերիք, տօգուզ եիւզ ըկյալըզ մաԹաա պետէ, սէքսէն իքի ըկյալ կԹԹերտիլեր. ճուն տա եիրմիսինի քենարլերե տէլալնե վերտիմ: պէջիլէչ պին ըկյալ եէրինե էլիմ եիւզ ալԹմըշ իքի ըկյալ կիչտի։

Օ կիւնլերտե Փաուլատա շակիրտանատան պիր Թագըմը պիր արայա կելիպ, պիր կիշի Ֆըրգա փիչտա էԹմիշ խարլեր. վե պիր Թագըմ մուրատար ատԹլերի վե գանուռնալարը օլուպ, պիր քէօԹու Թէտէքճուն խտարեսի ալԹընտա կիչի տերնեքլեր խտը խարլեր։ Կէչիլերի պիր խալե մահալե Թօփլանըպ, շիշլերին ուչուռնու կԹօնիսալերինե տայայարագ էօրֆիւլիւ եէմինլեր խտը, վե գանըլա խզա խտիպ, տէհշեԹլի քիւֆիւրլեր իլե Թատիպ խտը խարլեր։ Ձերմանեալը միհրլիֆլերին աԹէշլի ըսԹըլասը-ЗЛЕ գալմ ալընըշ, վե Թըփիգը Թըփիգտա

ընտ օլմուշ պիր Թապըմ Թրահէտեալը, գանըլըգալը, գաԹԹալըը, վե կիպլի գուրպանլարըը խայալլարընը գըզտըրըը վե պէսլեր խոխլեը։

Ջէնտի մապէնլերինտէ պիրիպիրլէրինի Ա՛Է վաՀՀի (եապանի) Թէսմիյէ էտերիտիլեը։ Թըը նագալարընը քէսմէք մինպաատ ատէԹլերի տէյիլ խոխ. սայլարընը տա քէսմէզլեը, վե Թապատգալարը վե էայդանտըգալարը տա փէք նատիրաԹտէն խոխ։ Ո վագըԹ չարտա պլըգ տագալ ուզաԹմագ Ա՛ինու խոխխոխ տէ, պունլար պլըգալարընը ուզատըը, վե գարմագարըշ պըրագըրտըլար։ Ռուպալարընը ֆըրչալամագ, չիզ Ա՛լերինէն չամուրտունու Թէմիզլէմէք, լուսԹրո էԹմէք Ա՛ինուսաԹտանըտը։ Ո կէՀՀ Ա՛ՀՀիսալերինտէ պիր էսքի Ա՛շէ ազաՀՀընտան մասանընն էԹրաֆընա տիզիլիպ, պիր տունուգ գանտիլ ըշըղըլտա պիր սիւրու եապանի ՀանաւարՀ կիպի կէօրինինիւրիւտիւլեը։

Թէշրինի ամէլիյաԹընա Ա՛շղուլ օլան շաԿիրտան, օ ամէլիյաԹը էՀրա էԹտիքլերի մահալտէն կիպլիէՀ, խասԹէխանէտէ վէֆաԹ էԹմիշ Հէնապէլերինի պազը ազալարընը ալըպ, էԹԹէքլերի ալԹընտա սագլայարագ, օ տէրնէք մահալինէ կէԹիրիր խոխլեը։ Գըրմըզը չուխայըըա էօրԹիւլիւ պիր սուֆրանըն իւզէրինէ, ծնալԹը ծնէէտի եաշընտա պիր գըզըն պաշընտան չըգարըըլմըշ կէօզլերի գօրըար. Հէր քիշի սուս փուս օ կէօզլերէ կէօզլերինի տիքխատ, արգա Թարաֆընտա օլան գանը կէօզ սինիրլէրինէ, վե էնՀէ սինիրլերէ, էծն Թարաֆընտա սիւտ կիպի վե շէֆաՓ պէյազընա, օրԹասընտա օլան

DEDEDIVE
KUTOPGAKEPDI

սկյահ, վե ըշըղը սեօյիւնմիւշ պեպէյինե տիզ-
գահ էտէրլէր քի, հիչ Թէվրէյնմէյէրէք, վե
կիւՀէնեդրէք օ խաինլէրե քէնդինի պադմադա-
տըը։ Օ ադատա իչէրիսինաէն էն եաուշունուն պի-
րիսի գէյամ էտիպ, գըսըգ վե գալըն պիր սեօ-
նէլե, – լանեթ օլսուն պու կէօզլէրե քի, մադ-
լըմ մադլըմ գադատաշլարընա վե ատօմԹլարընա
պադադըլար։ աՀընըգա ադլադըլար։ պէնգի տե
փաք մուհադեթ նէ մէնի մէնի նադար էԹտի-
լեր։ Եիկիթ Ձանըն կէօզլէրի խըրպը, էյրի, վե
քէմ պադմադը տըր – տեր։ Վէ պուննու սեօյլե-
տիքտէն սօղրա ծնլադը փաԹլադըը։ վե օ փադ-
լադ պեպէյի եուսրուղսուզ էդեր։ Ա՛Հ խաինը,
վե մուբադար քիչիլեր։

Ձօղու տէփա տա կէնՁ եաշընատա էօյմիւշ
պիր տէլի գանլընըն եիւրէյինի օրադա կէԹի-
րիպ, վե եինե օ սուՓրանըն խուզուրինե գէյուպ,
տիք տիք ծնա պադադըլար։ վե գուտուզ քէնդի-
լեր կիպի տիշլէրինի կըՃընըտատըըլար։ փիշ-
քեաըլարը օ ուղուն Թըրնադլարընա ծնու գաՀ-
բայըպ ադզընա կէօԹիւրիւը։ վե տիշինէն պիր
փադչասընը գօփարըը։ վե սըրայըլա Հէրկես տե
պիրեր պիրեր ըսըրըլադըլար, Թաքի փադչա փադչա
օլմընՃայադատար։ Ատղրատա զըրԹլանը վե փադա
կիպի փադմադլարընա պուլաշան գանը եալար-
լար։ ՀաԹԹա խաինԹէխանէլերտե օլան գանատան
պիը շիշե իլե կէԹիրիպ, սըՃադ սըՃադ պիը լե
կինե տօլտուրուպ, օ խուՃդիչան էլլերինի օ-
նունա եայադըլար։

Օ տերիձէ գուտուրմուշլուդա վե տիվանէլիկ
եէԹիշմիշ տիրլեր քի, օ ՃէհէննեԹմանի մէՃլիս-
լերինտե չիս էԹ եէմէկ վե գան իչմէկ տե

քննախնդրի ալգեբրական խնդիրները. Հունքի իշ
խերնատին պիրիսի գասասատ տիւք քեանցնա կի-
տիպ, պիր սըղըր քեսիլտիյինի կէօրտիւյիւնատ,
պիր գօլ չարեէյի, վէ քէնտինի պիր նէվէի պէօ-
րէք եաիաձագ կիսպի եիւզ թուԹարագ, պիր
պէօյիւք շիշէ սըձագ գան ալըպ, օ ձանսալար
նաֆիագասընը կէնԹիրիր, վէ հինգիւզ սէյրիտիյի
հալատ այագտաշլարընդան էօնիւնտ օ սու֊ֆրանըն
իւզէրինէ ալԹաը: Սու֊ֆրա մէմուրու ծնու փար-
չալայըպ, հէր պիրի պիրէր փարչա ալըրլար. վէ
ձանսալար կիսպի տիշլերինէ ըսըրտարագ, Թագը
մըյլա եուԹար, իւզէրինէ տէ պիր գասէհ գան
իչէրլէր:

Ինտալեանալար օ ասիրին զագէԹալարընատա
Թիպլերի տիբիլերէք օգուտուլարըտը քի, պու
մէրտիւմօօրլարատան պիրիսի, եարը կէձէտէն
ազ սօզըա, պու ձանսալար ինէլերինին պիրինատէն
չըգըպ խանէխինէ տէօնէր. իքէն, փատիա սօ-
գագլարընդան պիրինատէ պիր էօրԹմէ ալԹընատա
սապահատան էօլմիւշ պուլունտու: Վէ մէզարկա-
Թանա կէօրԹիւրիւպ Թէշրինէ էԹտիքլերինատէ,
միաէնատէ էրիմէմիշ չէս սըղըր էԹէ, վէ ինէք
գանը տօլու պուլտուլար: Փատիսպէր վէ ձէր-
բահլար պունու կէօրտիւքլերինատէ տէհշէԹէ
կիրիֆԹար օլտուլար. վէ զապԹիյէ Թարագընը
տան պունլարընդան իչի օ գատար արաշԹըրըլար
քի, ագըսէԹ օ ձանսալար միսիլու քիշիլերինին
լանէԹլի ֆըրգասը զահիրէ էչտրաձ օլունտու:
Ընարընդան խանին ատէԹլերի, էօրֆիւլիւ եէմին-
լերի, շէյԹանի քիԹապլարը, վէ օ եասուդլուգ-
լարը Թահրիք էտէն մուրատար մանէպու Թաս-
վիրլէր մէյտանա չըգարը:

Ո Թաստիկըլերին պէրնաւէ , գըզընըն գարնընը եարըպ էլնաւէ պէր գանաւիւ իլէ, հինիւզ տիմ-
բէմէքաւ օլան պաղըրտագլարընը գարըշըը-
տըզը Հալաւէ Ա.բիսմէօտիմ ըէսիմ օլմուշտուտ։
Պէրնաւէ էվլատլարընըն քէպապ օլմուշ փար-
չալարընը էհսին տէյի փէտէրնաւէ վէրմէն Մէ-
տէա Թէրսիմ օլմուշտուտ։ Պաղըրընտա կէչէ
իլէ մէզարլարը աչըպ չէնտազէլերի չըգարան
զըրթլան։ Պաղըրընտա էվ գազա քէտարպանտան
այրըլմըշ պէր Պէտուինի չէօլտէ փարաչայան
փարա։ Պաղըրընտա տա էհնի Քալէտօնիա էա-
պանիէլերինին պէր քէօյմէսի ըէսիմ օլմուշտու-
քի, սըզ պէր օրմանտա պէր պէօյուք աթէշ էա-
գըպ, էհնաւիլերի տիւշմէնի սաղ սաղ գաուր-
տուգտան սօղրա, զիվէհսինին կէօզլիւ էօնիւնտէ
էթինի էերլեր։ վէ ծուս խըրփալայըպ մէզհաք
էթմէք իչին, էլէրինի վէ այագլարընը էհսին
տէյի ծնա Թէքլիֆ Տէտրիտիլեր։

Պու երլանա պէնզեր տէյի գանըլարընն մէչ
լինէ չէմ օլտուգլարը օտա Թաստագ օլուպ,
կիւպրէ եայըլմըշտըր։ Թավանը խտէն գարար-
մըշ։ տիվարլարընտա գան պուլաշըգլարը, էթ,
տէյի, էաղ էաիրշմըշտըր քի, օ լաշէխօրլար էա-
պէյնամէտիլերինտէն, էախօտ տիվարտա էա-
փըշըգ գալըն տէյի աթարըտըլար։ Պիր տէհ-
լինէ վարըպ քի, օրթաստնտա պիր լաղըմ օ-
լուպ, օ խոնդրիգ Թէշրիհ շակիրտանընըն տուգ
բանըն իւսթիւնէ կէթիրիպ գօտուգլարը չէ-
նաղէ խուրտէլերինի վէ կիմիքլերինի օրայա ա-
Թարլարըտը քի, սօղրա գապիթլեր հինէթի հա-
լինէ իլէ ծնարը պուլտուլար։

Վագտա մէգբուր շակիրտանըն պու մուրտար

տէրնէ֊քէրէնատ վազը օլան մէքրուհ վէ փիս շէյլէրի Թարիֆ էթմէք ձախզ տէյիլ իսի։ անձագ պէօյլէ զատտարլըզլարտան էյի էիւրէք֊լի տէլլ գանլըլարա հօրֆ իլհամ էթմէք, վէ ծնլարըն միւթէնէպիհ օլմալարը իչէրն մախտուսսուսի Թարիֆ հախօրում։ Զունքի օ շահկիրտանըն էքսէրիսի տէ էյի վէ էհլըբըզ ֆամիլեալարտան օլուպ, խանէնէրինտէ զիյատէ էհթիմամըլա Թէրպիյէ օլմուշուտուլար։ լաքին ձահիլլէր չօձուգլուգլարընտա խրիսԹիանլըղըն մուգատտէս պօրձլարընտա լայըգըյլա մէԹանէթ քէսպ էթմիշ օլմազլարընա, հատտէ պիւլուղ էրիչիպ, ֆէյիլլէրին պօրատընա ԹուԹուլտուգլարը հալտէ, չըղըն պիր խայալաԹըն իտարէսինէ Թէսլիմ օլուրլար։ Փատվանըն պու Սէվձէձէի ֆըրդասը ախէր շէյ տէյիլ, իլլա մէձնունլարըն վէ չըղընլարըն պիր տէրնէկի իսի։ Պիր Թանէսինի Թանըրըմ քի, ինսան խաԹըրը իչէրն ծնլարըն փէնչէսինէ տիւշ միւշ, վէ տուրէԹի զահիլտէ աԹըլ ԹուԹարըտը. անձագ օտասընտա եալընըզ պուլունտուձա, գօրգուտտունտան կէչէ սապահա գատար ըշըգ եագար. վէ շէյԹան պէնի պօղմասըն տէյի, եիւզ եաստըղընըն ալԹընա խաչէլուԹիւն գօրուտտու։ Պագ պիր քէրէ չէսարէԹսիզ քիշիլլէրի պաշտան չըգարմայա քէօԹիւ ահպապալարըն նէ գատար Թէչէսիրի օլմյօր։

Ծնլարըն իչէրնատէն պիր տէլլ գանլը, պու ձանաւար սիւրիւսինէ գարըշմայա պէնի չէլլ էթմէք իչէրն, ծնլարըն պու խօշ հալլէրինի պանա հիքեայէ էտէր տուրտուրտու։ Սմմա պէն ծնլարըն պէօյլէ փիս վէ գարմագարըշըգ հալլէրինի

կեօրմէյիլէ, ծնլարըն սիւրիւսիւնէ գարըշըպ երլթըձը ձանաւարլար սըրասընա կէչմէյի ձանըմ խաթէմէտի։ Պու շէյի պէնիմ գապալըղըմա, եահօտ գատէլիք էսէրլէրի հալա իւզէրիմտէ պուլունտուղունա ազվ էտէր խոխլէր. վէ նէրէտէ քի պէնի ինձիտէձէք եահօտ թաձիզ էտէձէք պիր շէյ պուլուրլարըա, հէր վէձհիլէ ծնու իձրա էթմէյէ պագարըտըլար։ Պու ձիհէթտէն պէն տախի էլիմտէն կեչխի գատար ծնլարտան գաչընըր վէ սագընըրըտըմ։ Էքսէրի թէաթրօտա գահվէտէ հարփէնտազլըգ էտէր, պիր նէզա վէյատա էթմէք իչին ախէրլէրի տէ իւզէրիմէ թահրիզ էտէրիտիլէր. անձագ պէն հիչ կեօրմէզտէն կելիպ, իշիմէ պագարըրտըմ։

Պիր կէձէ մէհմուտաթէն օլան Րօլէթթօ օյունու օյնաարըղըմըզ պիր կիզլի տէրնէքտէն կելյօրուտում։ վէ օյունտա աղըր տավլար զայպ էթտիքձէ իքի գաթընը գօյարագ, ազըպէթ պիր քէրլէնսինէ կէթիրիպ իւչ եիւզ եալտըզ ալթունու գապանտըմ։ վէ քէսէմէ գօյուպ եալընըզ պաշընա թիւրքիս մըրըլտանարագ խանէմ ավտէթ էտիյօրուտում։ պէօյիւք քիլիսէնին արգա թարաֆընտա պիր սօգագտան կէչէրլիքէն, գարանլըգտա պիրտէն պիրսէ գօլումտան պիրի գավըատը. վէ պիր աղըր վէձուտ իւզէրիմէ եիւքլէնիպ, պօղուգ սէսիլէ – չավըքք քէսէմէյի չըգար – տէտի։

Տաիմա էլիմտէ պիր գըսա ավ գահիքտը թաշըրըտմաքի, հօրիւլիւշ գայըշըն ալթընտա չէլիքտէն գալընձա պիր սապը վարըտը. վէ թէփսինտէ տիւտիւք եէրինէ պիր սիվրի չէքիձէ վարըտը քի, թէպէրլիք էտէր. վէ քիմ օլուրսա

օլաուն, պիր քէրէհ գաճխասընա բաանք հէլաի-
յինաէ էէրէհ սէրմէյէ էէթիշիրիսաի։ Պուննաան
մաաա ՀԷպիմաէ տէ պիր չինքե փիշթօֆուա
վարըտըրսա տա, հիչ պիրինին ֆախաէսի օլա-
մազըտը. չունքի նքի պիրէյիմաէն թուքմուշ,
վէ էօյլե սըզը սըզըյա գուՀադլամըշ ըտը քի,
նէֆէսի էիւլիւմէ տօզուննուրտուտու։ Գօրգուա
տան տիթրիյիրնէք, — պըրագ տա վէրիյիա —
տէտիա։ լաքին օ էլինի թուքմուշ օլաուզու
Հալաէ էօյլէՀէ ՀԷպիմէ տօգաու. վէ քէսէյի չը-
գաորըպ թէսլիա էթաիա խէ. — շիմաէ, վէ հիչ
պիր վագրէթ պուննու քիմսէյէ սէօյլէմէյէՀէյինէ
էէմին էթ — տէտի. էէմին էթաիա։ օ վագրէթ
պէնի պըրագըպ տէրագէպ սաուշտու։

Պիր էէրիմաէ եարա պէրէ Հէօրմէսէյիմաէ,
ուՀուզ գուրթուլտուա տէյի սէվինտիա։ վէ Հէր
նէ գաատար գօգօղլուգ Ճանըմա քեար էթմիշ
խէ տէ, էինէ ՀաՃէթիա օլմատը. վէ պու շէյ
ՍէվմէՃ Ճիղէրինին պիրինին իչի պիր տէյի ֆիք-
րիա գօտուա։ Իրթէսի կէՃէ էինէ եափա եա-
ղընըգ խանէյա կիտէսօրուտուա։ պիր տէ էիւգիւ-
նիւ գափուքուչլա գափաըշ պիր քիչի գարշը-
մա չըգըպ, տիշինին արաապնատան, — ալ քէսէնի.
օյունատա օթուգ պիշ ալթուն ղայպ էթմիշիտիա։
իթխապրըա սէքթէ կէթիրմէկը իչէրի պու
կիզլի թագսիրաթը իշլէտիա — տէտի։ Պէն մաթ
գաատըա։ վէ քէսէյի ալտըգտան սօղըա, — ադա,
էչէր իգիթլիգան վարըա, իսթէտիկին գաատար
տահա ալ — տէտիա խէ տէ. — Պիր խըրսըզա
պու գաատար ալինէնաալըգ գուլլանըլըըմը։ Օ-
թուգ պիշ ալթունա միւհիաճ ըտըա, ծնու ալ-
տըա։ պանա քինֆայէթ էտեր. անՃաղ ալթընտա

գալման: սըրասընը տիւշիւրիւր էլալէթ էտասը-
նը էտէրիմ – տէյի ձէվապ վէրիպ պըրագտը
կիթտի:

Պիր գաչ կիւն սօղրա ատի խալգտան պիր է-
տիպ վի թաթէլը թաւըրըլը կինձ գըզ կէօրտիւմ:
Կիթտիկի սօղագլարտա արգասընատան կէօզէ-
տէրէք, Սանթա Ձիւսթինատան աշաղըտա պիր
պայաղը խանէյի կիրտիկնի կէօրտիւմ: Ո սօ-
գագտա տօլաշմայա պաշլատըմ: վի օ գատար
ձանըմ սէվտի քի, պիր էէրտէ տուրամազ օ-
տուս: վի արգասընը էօնիւննիւ սայմայարագ,
շաշգընձա պիր թէտապիր տիւշիւննիւպ, սէօզտէ
տիվարձը Ամթօնէօ խանինատէ օ էվտէն պիր ա-
տէմ արամայա գալգըշտրմ: Գափուչու չալտը-
ղընձա, պիր քիւչիւք հավլիտէ գալըշընա իչի-
տէն իչի օղլան չըգըպ, նէ խաթէրսին տէյի սի-
ւալ էթտիմ: Ամթանարագ տիվարձըը սիւալ
էթտիմ: Ամլար ըսա էարը թէհտիտ, էարը
թահգիր սուրէթխըչ էյըի էյըի էիւգիւմ պա-
գարագ, պէօյիւչիւ, – էահմու, պուրատա նէ
թօնէօ վար, նէ տէ տիվարձը: Ագընը պաշընա
տէվշիր տէ, պիր տահա պու գափուչա կէլմէ:
Չայտէ իչինի կէօրէչիմ – տէտի: Պէօյլէ պիր
թէրպիէսիզ ձէվապ վէրտիքլէրինէ իչգամ էթ-
մէք իստէտիմ արատա, իչի գարատաշ պէնի
էօլա գօյուպ, վի էուրմուգլարընը գալըրարագ,
իչիտի պիր աղըզտան, – շաշնու կէօրիչէօրմու-
սուն սինէօր Փարօնցին, գօգուլաթտըրըրըզ
հա – տէտիլէր:

Պէն էինէ ինատա էտիպ, տիւշէտ օրատաթտա
տօլաշըրըրտըմ: վի կէչէհլերի սաաթլարձա օրա-
տա վինձէրհէրտէն էօգարը ըսըգ չալտարագ

վօլթա ուրուրուտուն։ Պիր տէ պիր ախշամ օ
սօգաղըն աղզընտա պիրտէն պիրէ արգամտան
պէնի գուձագլատըլար, տէրէ չայըրընա տօղրա
սիւրիւքլէմէյէ պաշլատըլար։ Վէ կէօզլիւմիւ չէ-
վիրտիմ անտէ օ լքի գատտաշը Թանըտըմ,
ամմա օ լքի զարպը քիշիլէրին էլինտէն գուր-
Թուլմայա տա չարէմ եօղուտու. Հէմ տէ պա-
շըմա պիր պաշլըգ կէչիրիպ տօլատըգլարընտան
պաղըրամազ ըտըմ տա. ազ գալտը պօղուլա-
ձաղըտըմ։ Օ արատա, – պէրապ կիտի ալչագ,
եօղտա Հատտինի պիլտիրիրիմ – տէյի պիր սէ-
չէգտը. վէ պունու սէօյլէմէսէլէ ծնլարտան պի-
րինին լինձկինէ պիր գալըն սօփա աշլամազ
պիր օլտու։ Օ օվունարագ տիւշտիւ գալտը. օ
պիրի տէ վար գուվվէԹկէ գաչմայա պաշլա-
տը. պէնի գուրԹարան ըտա Թազը կիտի ար-
գասընտան գօվալարըտը։ Պէնիմ էլիմ գուր-
Թուլունձա, եիւզիւմտէքի էօրԹիւյիւ չէգա-
րըպ, օ ալիձէնտաղ քիշիկ Թէշէք-քիւր էԹմէյէ
տէօնտիւյիւմտէ, սէսինտէն աղնատըմ-քի, քէ-
սէմի ալըպ, սօղրա կէբի վէրէն ատէմ տիր։

Պէնի էօլիւմտէն գուրԹարմատը եալընըգ
պու տէֆա օլմատը. չունքի պէնիմ չափըղն-
լըգտա վէ սէֆիհլիքտէ կէզտիսիմի, վէ տաի-
մա գուման իսանէլէրտէ վէ Թէհլիքէլի մահալ-
լէրտէ տօլաշտըղըմը կէօրմէյիլէ, տաիմա պէնի
գօլլայըպ էսիրկէմէյէ, վէ իգԹիզա էԹտիկի
հալտէ եարատմըմա էէԹիշիպ պէնի մուհաֆա-
զա էԹմէյի ֆիքըրինէ գօմուշտուտու։ Մէրգում
Փօլէսինէ գատապասընտան վէ ձէստը պիր
քիմնէ օլտպ, իւլք աղզընա քէօմԹիւ եարանլարըն
Թահրիքէյիլէ պաղը խաԹալարտա պուլունմուշ-

ուսա տա, սօղբատան քինտինի Թօփլամըշ ըտը· Եիւրէքլի, զարպլը, պոյլու պօսլու պիր քիշինէտի· վէ հէր քէստէն քինտինի չէքմիշ վէ ազ սէյլեր իտի։ Պու ատէմ պանա էօյլէ պէնտ օլմուշ ուտու քի, ուզրումա էօմրիւնիւ Ֆէտա էտէր իտի· վէ սիլսիլէմին եիւքսէքլիկինի վէ էյի եիւրէքլիկինի այագ ալըբնա ալտըղընմա Ձանը սըդըըըմը։ Ա.խշամլարը գահվէտէն եախօտ Թէաթրօտան էըգտըղընմա, պէնիմ հիչ խապէրիմ օլմայարագ, ուզագտան պէնի գօլաշտըըըմը։

Ա.կլաձիլեր Ֆըրգասընտան իւչ քիշի իլէ պիր կիշի մուարագա էթմիշ իտիք· օ կէձէ Պրէնթա գանալընըն եագընընտա իւզէրիմէ հիւձիւմ էթտիլեր· վէ օ ալչագլար պիրտէն պիրէ պէնի գավըայըպ, պօղուլտուն տէյի գաղատա իթի վէրտիլեր։ Թէվիճ աշագը սույուն ալ Թընա կէթտիմ։ վէ օ շաշգընլըգ արատընտա ագընթը պէնի Թօփարլայըպ կէօթիւրէձէյի արատա, պիր տէ պէնիմ գուրթարըձըմ սույա ալըրլըպ եիւզէրէք էէթիշտի, էթէչիմտէն ԹուԹտու, վէ սահիլի սէլամէթ չըգարտը։ Պաշըմ աշագը պէնի օմուզունա ուրուպ, սուլա րըմըզ ագարագ խանէմ գատար էէթիշտիրտի· պաշտան այագլատագ սօյուպ, եաթաղընմա եաՐըըտըգտան սօղըա, էձգաձկայա վէ գան ալմագ իչլէն ձէրըահա գօշտու։

Պու կէօզէտիձիմէն եարտընը օլմասա, գաչ տէֆալար քիւսթախընըղընըն վէ չափղընըգլա· րընըն սկպկինէ թէլէֆ օլտուպ կիտէձէյիտիմ։ Համթա պիր ախշամ նէպաթաթ պաղչէսինէն եագընըըընտա պիր գաստապ գըզգանձըգ սէ-

պեպինե եւ զերիմ հիւանդ էին, էլինաէի պըչաղը պէյլիմ սաւլայօր ինքն, պու առէմ էկեն էշով պիր թէքմէ ուրտուզու կիսի էրկ տէվերսի. պըչաղը էլինաէն ալար: Ընձագ ախեր պիր սիլահա տահա տավրանաամասըն տէյի, տահմա էլինաէ օլան պուտաղը գալըն սօփայը պիր ինձկինէ, պիր տէ սաղ գօլունա էօյլէ պիր էնտիրսի քի, խայը վագըն էրկինաէն գըմըլ տանաամար:

Տահա աղըր գապահաթըմ շուրասընտա խոքի, պիր թարաֆտան պու չափըննըգ-լարը էթտիմ արատա, պիր թարաֆտան տա տիւզիկ զամիրիմէն իղիրսաղ չէքէր խոիմ: Վէ պէքմի մէլայըղըմըն գալսինէ փէչտա էթտիմ սըգ-ըէթէրի, տարըգ-լարը, թէլաշլարը թէսքին էթ-մէյ ուղրաշըրըմ: Վալիտէմէն մէքթուպ ալարգա, աղլար, ահուզարլար խոէր, սայլա-րըմը եօլարըմա: օ մէքթուպլարըն հէր պիր հարֆը քէչինի պիրեր քեսքին կէօզ միսալ պէնիմ հէր պիր ձահիլլիքէրիմի վէ թագա-րաթլարըմը կէօրիւպ եիւզիմէ ուրտուօրլար կի-պի պէնղիմ աթարըմ: Ճիւզիփիրինանըն օ մուհապէթի վէ թաթը մէքթուպլարըմա եիւրէյիմի տէրիսի. վէ մուտաար էլէրիմ իլէ ծնու աչմայա պիր աղ վագըն ձէսարէթ խոմ խոիմ: օգուտուղումա տա պաշտան այա-զատագ տիթրէմէք թուրթարըմ: Վագըն լար պիր քիլիսէյէ կիրեր, վէ միհրապա պագմայա ձէսարէթ խոմ էյիսինէն, պաշըմը խոքմինէ տայայրպ, խայը վագըն քէնոտ քէնոտիմ իլէ հիզալաշըր, պիր էյի էօմիւր սիւրմէյէ նէսէթ գօլուտուս: Ընձագ զամիր իղիրսաղը պաշգա,

փրկանքը պաշտպան ըլլար էֆիլտէն, որ-
տան գալդարըլմաս պիր էյի քահանայ պու-
Թէքմիլ պիր խոստովանանքըլա ձանըմը Թէմիզ
լէմէյի չալըշմազըտըմ քի, Ա.լահըն նազարընա
կիրիպ, քիմ խոյլարըմա գարշը գուվվէթ պու-
լայրսը։ Ձանն էտիւմ քի, պիր ֆէյլէսոֆուա,
սաֆտերուն պիր քիշինին մապէյնատ օլան
ֆէրզ իլթէ պու տուր. շէօյլե քի պիր ֆէյլէ-
սոֆ կիւնահ իշլերսէ, մաղրուրըւդատան քէօր
օլարագ իշլեր. օ պիրիսի պիր ֆէյիլ շիտատ-
Թէյսիլե իշլեր. պու ձինհէթատէն ֆէյլէսոֆ լու-
Թուֆուն եարտըմիրը ըհտատ էտիպ քէնատ գուվ
վէթիմ իլե գալգա պիլմէյիմ զանն էտէր. օ պիրի
իսկ քէնատինի ալէյհտըպ խորհուրդլարըն գուվ-
վէթէյսիլե Ա.լահըն մէրհամէթինի արամ վե
պուլուր։

Ե.ունու տախի իլավե էթտիմ ձահիլ տիր քի,
հէր նէ գատար չափըլմըյըգտարտա կէգտիմ իսկ
տէ, եիւքսէք սիլսիլէլէրի Թատպիր օլան գատէ-
լիք հատսէլերի, վէ Թէրպիյէտէն նէշէէ Թէտ-
չէլէվիհզաձըլըգ գալպիմանէն ատա չըգմըշտիր
իտի քի, գատէ քիշիլերի ֆիւրուսիյէտէն Թէմ
յիզ էտէն եավըշըգ պու շէյ տիր։ Պու պիր հագ
մատտե տիր քի, հէր տէրձէտէ մուսավաթ
փէյատա էթմէք, վէ չատուրու ալԹուն Թէմիզլիք
յինե չըգարմագ իչէն, զէմանէմիզ պուննու Թա-
նըմագ իսԹէմէյիսի ձէրճ էտէր։ Հիչ տէյիր իսկ
շու պարի սահիհ տիր քի, ֆէյբրինի վէ եիւրէյի-
նի քէօԹիյէ մէյլ էթտիրմէք իչէն, գատէ քիշի
պայագը քիշիտէն տահա զիյատէ եօրուլմայա
միւհթաձ օլը. մատտատ քի պէտհուշ զաԹէն
պիր ալէյհիզ օլտուղունատան, պէօյուք կէօնիւլ

ֆիւ օլմայան, վէ ալչագլըգ դուլլանմայըլա մէճ-
պուլ օլան քիշի, ծնա եագլաշմագտան փէք չօգ
նէֆրէթ աուչմազ։ Պունա պէնաէն պիր զատէ
քիշի տէ չափըլմըլըգա ուրուրսա, քէմիլիքտէ տա-
հա պէտթէր օլուր. չունքի փէք էյի օլան փէք
քէօթիւ օլուր։

Պու խուսուստան տօլայը, պէտխույլարըմըն
արասընտա տա, եէնէ սուրէթի զահիրտէ էն-
լէպիլիյի, ինսանիյէթի, միւրուվվէթի, հալիմ
ալայ, վէ քէրթէնկի կէլտիյինտէ ալէյհնասըլըգը
տա էլտէն պըրագմազըտըր։ վէ պէօյլէճէ պիր
վագտ վէ պէօյիւքլիւք թավըը տա իւզէրիմտէ
կէօրիւնիւրիւտիւ։ Պուլտնտուղում մէտրէսէ-
տէ խայըճա էհլիլըդգ, պազը տա զատէ ֆամի-
լեալարըն էվլատլարը օլուպ, ֆամիլեալարը տիւր-
լիւ ֆէլսաֆէթլէրէ ուղրայարագ հալլէրի տիկկէր
կէօն վէ փէրիշան օլտուղունտան, վէ աթալարը-
նըն պաշլըճա ումիտի պունլարըն իւզէրինտէօլ-
տուղունտան, օ մէտրէսէտէ ծնլարա իլիմ թահ-
սիլ էթտիրմէյէ խայլըտան խայլը զահմէթ
չէքէր իտիլէր։ Պու տէրլի գանլըլարըն խարճլըդը
փէք աղ օլուպ, պիր ձիւզի մուվաֆֆէնէյի շաշը-
րագագ օլտալար, խայլը կիւնլէր զարուրէթ չէք-
մէյէ մէճպուր օլուր ուտուլար։ Պէօյլէ խուսուս-
լարտա կէօզիւմ փէք քէսքին իտի. վէ էքսէրի
պունլարըն աթալարը կիւզել, մէտհ շայէս-
թէ, չէքիչի, վէ թահսիլի իլիմտէ ախէրլէրէ
ֆայիգ կէլիր իտիլէր. պէն տախի ծնլարը աճըր,
վէ պէլի էթմէյէրէք ծնլարըն եարտըմընա է-
թիշմէյէ չալըշըրըմտըմ։ Պունտան նաշի շակիր-
տանըն ձիւմլեսի տէ պէնի սէվէրիտիլէր։

Պիր ախշամ լոբի ձահիլ սէֆիյէ րաթ կէլ-

ախմ՝քի, պիր կէնտ գըզըլա նիզալաշըյօրլար-
ըտը. ալէհինատ պիր տարղընըզտան թահրիք
օլուպ, գամիըմին տափընը գուլլանմայա պաշլա-
տըմ: Թէփէսինատէքի չէքիճի ծնալարըն օմուզու-
նա էրլէշտիրտիյիմտէ, պիր էյի տայապ էմմիշ
տէօնատուլլը: Պատհոս աղլայըպ տիմըրխտէքտէ
օլան գըզա տէօնուպ, սէն քիմսէն տէյի սիւալ
էթտիմ: վէ Թարիֆինատէն աղնատըմ՝քի, իշլէյ-
չէ՝ք իշ պուլտանատըզընատան, ալէլ վէ խատըթ
իսնէթիյատ փէտէրինէ պիր փարչա չօրպա փիշի-
րէ պիլմէ՝ք իչէն կէչէ իլէ սատապա տիլէնմէյէ
չըզմըշ. վէ օ չափըզընըզտա րատը կէլմիշ: Ինվէ-
յէզինտ գատար ծնու կէօթիւրիւպ, օ զաւալլը
իսնէթիյատը պիր Թէմիզ վէ տիւզէլմիշ էտէթագ-
տա էտէթայօր կէօրտիւմ: օտասը էչը գաթ՝ընատա
քիւչիւչ՝էք, լաբէյն սըրըտը վէ Թէմիզ խոխ. տի-
վարտըրընատա ուֆագ պատկէրլէր ատըլմըշ. վէ
պիր տօլապըն իւզէրինատէ, չամ իչէրնատէ պատ-
մուշատան եափըլմըշ պիր էֆտէ խոց Թատվիրի
վարըտը. վէ էօնիւնատէ պիր ուֆագ գադատիլ էտ-
նայօրուտու՝ք, օտայա տա պիր չիւզի ըշըգ վէ-
րիրէտի:

Փէնտէրէյնին էօնիւնատէ պիր խաքէմրէ, պիր
սուֆրատէզ, պիր տէքիշ էատատըզը. տանէթէտ
էափմագ իչէյն պիր ալաթ. պիր տէսաթէ շէպէ՝քի
էյնէսի. պիր Թարաֆատա տա պիր քէրկէճ վար-
ըտը: Գարշը՝քի տիվարըյն էօնիւնատէ տէ փու-
գարատա վէ պայէթ տար օլարագ գըզէլ՝ըզատըզըն
տէօշէյի. լաբէյն էրինէ օ Հալատ էօյլէ նիզամը
՝քի, Թէմիզ՝քէտարլըզը վէ սըրատըլըզը պէտլի օ-
լուրուտու: Պիզ իչէրի կիրտէյիմիզատէ, զաւալլը
իսնէթիյատ, – ձիւսէթինա, նէ չափը՝ք կէլտին.

Հօղտա պիզի Թէսէլլի էԹմէք իչէին Աւլահ էր-
քինձէ պիր գըսմԷԹմի կէօնտէրտի։ Եանընտա-
քի քիմ տիր. պիր այագ ակսի տահա ալըօրում-
տէտի։ — Գօրգմա փէտէրիմ պիր էյի աղա,
պէջլէ խասԹէ վէ ալիլ փէտէրիմ վար տէտի-
յիմ կէօչէքմի տիր տէյի աղնամագ իչէին սիզի
կէօրմէյէ կէլտի — տէտի։ Օ արալըդ պէն օ միւհ-
Թէրիմ իսԹիկյարլըն Եանընտա Եապլաշըպ, էլինէ
պիր ըսյալ սըգըշԹըրտըմ։ օ տախի սըգը սը-
գըյա էլինի ԹուԹուպ էօփմէք իսԹէրիտի։
Կէօզլէրիմ տօլտու. վէ գըզա տէօնիւպ. — Մա
տանըի խամնի էօյրէնտիմ։ Ձիւ-սԹինա, նէ վա-
գըԹ քի իշլէյէճէք իշ պուլամազսան, ֆիլան
սօգաղտա, օԹուշնուամբօտա, իսլինէճի գաԹ տա
կէլ պէնի պուլ — տէյիպ, ույիմուն գալըպլէ օրա-
տան չըգտըմ։ Պու շէյ Դէկատէմբեր այրնատա
վագը օլտու. վէ պէն հէր նէ գատար հէր տիւր-
լիւ պէտոյլատա գարդ օլմուշտամ տա, իր-
Թէսի սէնէյի պաշա օ ֆագըր գըզՁըղագըն իֆ-
ֆէԹ վէ ֆագլէԹԹինի վէպայէ էԹմէքտէն
վագ կէլմէտիմ։

Գէդալիք պիր կիւն տէ, ԵալընըզՁա օ Չէսիմ
վէ հէքմէԹլի տուրք Սնտոն քիլիսէսինտէ պու-
լունուպ, օ մէշհուր պինանըն ֆէվգէլ ատէ կիւ-
զէլլիքլէրինի վէ հիւնէրլի սէնատաԹլարընը տիգ-
գաԹըլա սիյր էԹմէքտէ իսլէն, օ ապիզին մէգա-
րը էօնիւնէ էէԹիչէպ, ՏօնաԹէլլօ վէ Սանսօ-
վինօ, վէ տաիր էհլի հիւնէրլէրին Եաիմըշ օ-
տուգտարը մարիֆէԹլի օյուն ԹէգլինաԹլարը
պիր էյի սիյր էԹմէք իչէին պիր Թարաֆընա
տօղրու չէքիլիպ հայրան հայրան պագտըզըմ
արատա, տիրէքլէրին արաընտա իւք տէրէՁէ-

նին խազերնուն տիզ չէօքմիւշ, հիմայէթձիսի օ-
լան ազիզին հուզուրունտա սէսսիզ կէօզ եաշը
տէօքերէք տուա էտէն պիր կէնճ զըզ կէօզիւմի
բաղթ կէլտի։ Ո ափիֆիկ զըզըն եիւզիւնտէն
կէօրիւնիւրիւտիւ քի, պիր տէրին, ուզուն, վէ
զահմէթլի ամէյա կիրիֆթաար օլմուշ ուտու։
Պադտըմ քի աննընտան Թէր ազայօր, տամար-
լարը չարփըյօր, վէ պօղազընըն սինիրլէրի տիթ-
րէյօրուտու։

Ո արաստա քիւլիսէտ քիմսէ օլմադըղընտան,
մէրտումի տսխի փէք պայազը պիր քիմսէ կէօ-
րիւնմէյիպ, արզադընտա պէյազ տիւլպէնտ ֆիս-
Թան, վէ իւզէրինտէ կէօք բէնկի պիր շարփ
գօմուշ. էլինտէ ղայէթ Թէմիզ պիր եաղլըղըլա
Թէրլինի վէ կէօղիւնին եաշընը սիլմէքտէ օլտու-
ղունտան, քէնտիսի ԹուԹամայըպ, ուսիւ իլէ
վէ իհԹիյաջ ըլա եանընտա եապըշըպ, Հազիմ
պիր սէս իլէ — Տուտու, աձադա պիր խըզմի-
Թինիզ եարայա պիլէրմիյիմ — տէտիմ իսէ.
պիչարէ պիրտէն պիրէ սարսըլըպ, զըզարըպ պօ-
զարադ պաշընը գալդըրտը. վէ կէօղէրինի
էէրէ տիքիպ, — ահ, աղա, պու ազիպ էիւրէյի-
նէ տօզունտուն. Հէտիյէյ իզԹիյամ էօզ
տուր. ՖադաԹ վալիտէյին էօմրիւնիւ զուր-
Թարմադ իչին էէրմի ալԹուն խաԹիզրադա միհ-
Թաձըմ — տէյի ձէվապ վէրտի։

— Նէ սէպէպտէն տօլայը։

— Պադ աղա, փէտէրիմ Թըպխանէյէ խօ-
ձայըտը. վէ կէրէք օրատան ալտըղը մադաշըլա,
կէրէք կիԹախէյ խաոԹէլէրտէն ալտըղը ադաշ
Թէրլինէ փէք բահաԹ կէչինիրլիտիք։ Անձադ
պիր գաչ սէնէ պու խըզմիԹէ տէվամ էԹտիք-

տէն սօղբա վէֆաթ էթտիյինտէն. վալիտէմին խաբէղդը աղալդը. պու արաստա քիւչիւք պիւ-
րատէրիմ Տալմաչխատա մու Հաֆիզ ասքէրլիյինէ կիրտիյինտէն տէրէձէսինէ կէօրէ եաւրլաձագ
էլպիսէսի վէ սաիր լէվազիմաթը աղըրձա կէլ-
տի. պիր տէ պէտալխաթ լըզըմըզտան խաաթէ օ
լուպ, պիր ագճէմիզ գալմադը: Կէձէ կիւնտիւզ
կէօզ աչմայարագ իշ իշլէրիտիք. օ գաստար զահ
մէթէ վալիտէմ տէ տայանամայըպ քէյֆիյինի
պօզտու. Էքի այտան պէրի եաթաը: Իւչ ուֆագ
օտայըլա պիր մաթպախ քիւտայըլա Թուրթու-
շուզ. այտա Էքի եատըզ ալթունտունա: Իւչ այ-
տան իւչ այա թագսիթի վար. իւչ թագսիթինի
էտա էտէմիտիք. պիր այ տա երինէ կէչտի. խանէ
սահիպի սէրթ վէ թամամի պիր ատէմ օլտու-
ղունտան, վալիտէմ պին տիւրլիւ սիթէմլէր վէ
թէհտիտլէր էտէրէք խըբմաալայօր: Վալիտէձի
յէզիսի պէօյլէ տայըլըդտա կէօրտիւյիւմանէն, պի-
րազ սապր էթ տէ էտա էտէլիմ տէյի կիտիպ
քինտիմ բիձա էթմէյէ ձէսարէթ էթտիմ:

Պու հայվանի ատէմ պանա պազը միւնասի-
պէթսիզ թէքլիֆլէր էթտիյիտ, պըրագտըմ
սաուշտում: Հիմմէ զաալթիյէ կէօնտէրմիշ. Էա-
ըրն տէյիւ օ պիր կիւնէ գաստը իշլէմիշ քիրայը
թէքմիլ վէրմէզսէք, հշէաձըզը տըշարը տէօք-
տիւրձէք տիր — տէտի:

— Հայ կիտի ուրթանմազ հէրիֆ. Էազըզ տէ-
յիլմի պու զաալալըլատա: — Հայտէ գըզձըզագ
էօնիւմէ տիւշ. Իվլինիպի պանա կէօսթէր. պու
ախշամ Էարը կէձէտէն Իվլէր, Էիրմի Էալտըզ
ալթունտու Իվլինիպէ էէթիշիր — տէտիմ:

Օ մէլէք կիպի գըզ քիրիսէտէն չըգտը. պէն

ՉՍՊԹԻՅԼ ԽՍՓԻՍԽՍՆԼՅՍԻ։

Մ Խարիսխած պուլտնտուղում իւչիւնճիւ սե-
նեկնին էր քեսիմի վագըընտա, պետպախըթը-
ղըմտան Խթալեանըն մշհուր բազդատելըին-
տեն պիրինին թէսլիքոտա բազա էտէձէլի
թուքտու։ Պու գըղըն սեպեպինէ օ գատար
րէգասպէթլէր, գըղդանձլըգլար, վի միւնազատ-
լար զուհուր էթտի քի, Փատվատա սանըրսըն
քի հէմեն հէր քիշինին ադը ֆիքրի վի գալսի
մզպուրի բազդատնինն այազլարընըն չէվիքլի-
յինէ, պէրաֆէթինէ, շիվէսինէ, վի էտատրնա
մշղուլտու։ Խնսանըն գալսի (քի Ալլահըն
Խօլչիւսիւզ կիւզէլկնտէն մատա ծնու խօշ-
նուտ էտիպ գանտըրաձագ շէյ եօգ տուր) քէն-
տի լաթիֆ վի մշհուր թատիսաթրնա կէօրէ
պէսկինիլմէտիկի հալտէ, մատամ քի մուհապէթ
իլէ եաշամայա վի պէսկինիլմէկէ հարիս տիր.
չօղու տէֆա թօփրաղըլա եաշար վի թատայիւշ
էտէր. վի ագըլտան խարըձ պիր տիվանէլիք ի-
լէ, ծնու քէնտինէ մատուտ իթթիխազ էտէր։

պէնիմ գալիմ տէ զկայտէ պօզուգ օլսու-
ղունտան, Օլօֆէրնէ կիսպի, ծնուն փափու-
նըն զարաֆէթինէ, նազիք պասրշլարընա, թէ-
թիք գըմըլտանըշլարընա, չափըք չափըք տէօ-
նիւշէրինէ, էրէկ տօգանըր տօգանմազ խա-
ֆիֆլիքէրինէ, տօլ այաղընը պէրտէն պէրէ իչէ-
րի աթըպ, ծնունուա պէրապէր վիձուտինին
տէ տէօնմէմինէ հայրան գալմըշտարմ։ Եիմտի
մատամ քի կէչմիշ ձահիլլիքէրիմին հիքեայէնի
նի սօուգ գանըլա կէօզտէն կէչիրմէ քտէյիմ։ վէ
հագ միւսահազլար էտիյօրում, տէյէ պիլիրիմ
քի, օ վագըթ հէր պիր տօղրու իհտասլարը փա-
յիտսիզ էտիպ, Փատիշա Թէհմէթօսունուն րագ-
գասէնի հագդընտա օ կիւնէկրտէ նէ գատար
ագլընը գայպ էթմիշ քիչիլէր վարըտլըրտա, հէ-
րիսինէն զկայտէ չօղընն միւսլիմլասը պէն օղ
մուշտուտում։ Եակիրտանըլա չէքիշմէլէր, գահ-
վէտէ միւնազասալար, պահտա կիրիշմէքլէր, Թէ-
մաշակեահա եագըն օլան լօձալարը պիրիպիրի-
միզին էլինտէն գափմագլար, պիրիպիրիմիզէն
իլէրի կէչմէք իչին խրզմԹՀիլէրէ պահիշէ վէր-
մէքլէր պիր Թարաֆտա գալըրն։ Պիր ախշամ,
փափուշլարընը քէնտի իլէ պիրլիքտէ ուշագ կի-
պի եաԹագ օտասընտա գատար պէն կէօրԹիւ-
րէյիմ տէյի, փափուշձուտունա էրտի բէյտ
վէրտիմ։ Պիր տէֆա տտա պաշընտա գօյտաձագ Թա-
րագընը, տաչ իւԹիւսիւնիւ, փօմատասընը, պաշ
տիւգէտէնին գալֆասը էէրինէ պէն կէօրԹիւ-
րէյիմ տէ, տաչընը տիւգԹատէյի վագըթ եա-
նընտա պուլունայըմ, վէ Թարագընն արատընտա
գալան տաչ Թէլէրինէ աղըպ, գէյտԹէլի միւ-
չէվհէր կիպի եանըմտա տագլայայըմ տէյի, փէ-

բուքամէյա խայլըձա շէրսկէթլիք վէրտիմ։ Ամ պահլաբը կէձէլիք բուպասընըն եազուսընա պաղլասըղը պիր շէրիսի տէրզիսինին էլինաէն ամնագ իչէն պիր թագըմ տիւմանէլիքլէրը էթտիմ։ վէ ծնու ալըպ պիր ալէուն գուէթու իչինտէ կէօքսիւմ աասըմ։ Օյուն մահալինաէ կէչիսպ տէծնէր իքէն քրօլինին պիր ուձու տօգուդաձագ օլսա, բուպասընն օ մահալինի անինաէ էօմիէրսիտիմ։ Տահասընը սէօյլէյէյիմմի։ Պիր կիւն թէձրիպէտէն տօղրա, այագընը պասաըղը մահալի կէօզէտիպ, էիւզիւ գծյու էէրէ էաթա բագ պասաըղը էէրի պուս էէթտիմ։ Իչթէ զատինլիյիմին քիպրինի, էաբի փափուշ խղինէ գատար ալըալըտըմ։

Էյ օղուլան, սէն կիւլէրսին, պէն տէ ուէթա նըյօրում։ ամմա օ վագըթ պէն պէչիսիպ պիր ձահիլ իտիմ։ պաշ էէրինէ պէն տիւրլիս զէվզէքլիքլէրը թաշըրըրտըմ։ Իզ ձիւմլէ պիր գաչ սէնէ տօղրա Իթալէյա տէօնտիւմ իւտէ, իչթէտիմ քի, պէօյլէ պիր հավայի մնատուտուն էաբի փափուշու վկզըմէթ պիր միձէվհէր կիսի էիւքսէք փահայա սաթըլմըշ։

Էթ քէսիմի կիւնլէրի թէքմիլ օլուպ, բագգասէյի մէրտիվէնին Թրիէսթէյէ կիտէձէյինի իտապէր ալըրղընտա, տէվլէթ փօսթասընըա ծնաան էվվէլ օպայա կիթմէյի գուբտուս։ Ընձագ Սուսթրիա զապթ էյէսի պէօյլէ փարչալարտա զէյատէ ցանըդ օլտուգաըրնաան, քէնտի հագգընտա շիւպհէ վէրմէմէք իչին, Աստրիա այալէթինաէն վէնօլլի իտմինաէ պիր քիշինին փատափօրթուձու տէքք իլէ ալըպ, իւզէրինէ պիր ինձէ ջզկը չէքէրէք վէնօթէթի էափտըմ։

Ալինակ էնտամը, սաչլարընդեն լէնկէի թըփըգը սէ-
նիքինէ ուչղունուտու։ Պէօյլէճէ Վէնէտիկէ
եկեթիշիպ, Լօյա գօմիհանեասընտան պիր վափօ-
րա բաքիպէն, թաճէլը պիր հավայըլա Թրիէս-
թէյէ գափաղը աճատըմ։ Օրատա պիր քիւչիւք
լօգանթայա էնիպ, օ այաղը չէվիք բագդասէնին
կէլմէսինէ թէհասիւր իլէ պէքլէրիտիմ։ պու
ձիհէթատէն կէրէք սապահ վէ կէրէք ախշամլա-
ըը կէզմէյէ չըգտըղընտա, տահմա լիման թա-
ըասֆընա տօղրու կիտէր. վէ պուրունա գատար
վարըպ, Օռէատան, եահօտ Չէնտահէթանտան
կէլէճէք կէմիսինի կէօզէթմէքտէ օլան պիր
թիւճճար կիպի, տիւրպէն կէօզիւմտէ սաաթ-
լարընա գադգաթը օրատա պէքլէր տուրուրու-
տում։ Վէ ուզագտան պիր եէլքէն, եահօտ վա-
փօր թիւթիւնիւ կէօրիւնտիւյիւ անտէ, եիւ-
րէմիմ չարպմայա պաշլայըպ, — Հա իշթէ պու
տէֆա կէլիյօր — տէրիտիմ։

Սէֆինէ լիմանընա կիրիպ տէմիր աթաբ աթ-
մազ, պէն տիւրպինիմի տօղրուլտուպ, աճնագա
ծնուն եիւգիւնիւ կէօրէ պիլէճէէքմիյիմ տէյի
պագադը, վէ սանտալա կիրմէք իչին մէրտիվէն-
տէն աշաղը էնէնէլէրի պիր պիր սայարըտըմ։ վէ
էյէր իչէրիսինտէ նիսա թահիֆէսինտէն պիր քիշի
պուլունուրսա, խաբէճէյէ չըգընճայա գատար
կէօզիւմտէն զայպ էթմէպիտիմ։ Հալ պու քի,
էթ քէսիմինտէն տօղրա ծն, ծնիքի, ծապէշ կիւն
կէչտիքտէն տօղրա էլտն կէօրիւնմէտիյինտէ,
պէն աշգըմտան վէ խըրտըմտան պօղուլմագ տէ-
րէճէսինէ կէլէրիտիմ։ օ բագդասէյիսէ, պէլքի
օ արատա շաշգըն շահիրտանընն տիվանէլիյինէ
կիւլէրէք, եա Վէնէտիկէն սարայլարը էօնիւն-

տէ, եախօտ Աբիամէն գլխաբերընտա աշաղը եօգաբը կէղէր տուրուրտու։

Օ արատա պէն օլան վարկէթիմի լօգան-թատա պիթիրիրիմ։ պիր տէ ֆաղլա օլարագ հէր ախշամ պիլէարտո ջնարըտարմ։ ջօղու տէֆա տա փէք ջօգ զայղ էտէրիտիմ օ ֆիլէնէ մա-զաղա ուշագտարըլըր քի, հէյլէ ախզուրթա եա-թաղը պիր մէմլէքէթտէ սապահտան ախշամա գատար եաղըրլա, հիսապըլա, ախզուրթա-յրլա, վէ սրմաարըզըլա ուղրաշարըգտան սօղրա, ախշամլարը պատիթթատամ էյլէնէգ իլէ թէ-նէֆֆիւս էտէրիտիլէր։ Պիր գաչ ախշամտա փարատամ գալմատը. վէ մատամ քի օյունա միւգ թէկա օլան չօգլուգ նամուսունու կէօզէտէմզ, պիր քաչ քիշիտէն տուրըլու վէսիլէլէր իլէ էօ-տիւնճ ագէն իսթէտիմ։ ծնըար տա եօգ տէմ-տիլէր. չունքի Թրիէսթէթէլի տէլի գանըլարըն նէ տէրէճէ ինսանիյէթլի, սէրպէսթ, սատըգ վէ էյի եիւրէքլի օլտուգլարընը թարիֆ էտէ-մէմ։ Լաքին թիւճճարլարըն սատէթի իւզէրէ զէյատ տէ տագիգ տիրլէր. վէ սէօզիւնատ տուրմամագ, օրատա հէր եէրտէն զէյատ այրագ տը։ Պէն աղ վատէ իլէ էօտիւնճ իսթէտիմէ իւ տիմ։ կիւնլէր չատըք չատըք կէչէր իտիլէր. պէն իսէ ֆիրսաթ կէթտիյիմի վէ ըկզալէթլի հալէրիմ վի վալիտէմ եաղըգ պիլտիրմէյէ պիր վէճհիլէ ճէսարէթ էտէմէզտիտիմ։ Օտամտա սըդըլըր, զահմէթ չէքէր, ահվահ էտէր տուրուրտուտում։ տէլի կիպի պիր քէօշէտէն օ պիր քէօշէյէ գօ-չարըրտըմ։ լօգանթաճը զապթիյէ թարաֆըն-տան պէնիմ օյուն օյնար օլտուզումու խապէր ալըրզընտան, իւչ կիւնտէ պիր՝ հիսապըմը թէկ-միլլէթտիրիր էտի։

Լ[illegible]թ[illegible]ակիմ տէ[illegible]ն[illegible]ն վատէսի կէլտի. հիճա պըմանա եէրի կէչէրիտիմ: լաքին գաչմայա տա պիր տուրլու չարխ եօղուստու: 0 ախշամընը մէզ քուր տէլի գանըլըար պիրի պիրինի միւթէազ դիւպէն կէլտիկէր. լաքին էօյլէ թէրպիխէլի պիր թարզըլա քի, հիճապըմը գալը պէ գալը ար թըրըրըմըլար: Վէ պէն, – աֆիվ էտէհինիզ, փօ լիչէմ էլան կէլիպ չըգմատը. փօսթաձա պիր եաղնըշլըղա վէրիյօրում: վէսվէսէ էթմէկին միւէնրիճա ազէնինէզին պիր չարխինէ պագա րըմ – տէտիկիմտէ, – քէտէրի եօզ. հիչ թէկէս տուֆ էթմէ. սէն պիր էյի տէլի գանըլը սըն պիր քաչ կիւն կէչիքմէտէն պիր շէյ չըգմազ – տէ յիպ կիթմէտիկէր: Վալիտէմ հալիմի պիլտիրիպ ևքի սըրա պիր մէքթուպ եազսամ, պու էզիկէթ լէրտէն գուրթուլուրսուստում: ամմա խայըր: Տի վանէէ պիր ղուրուրկէթ էլիմի թուվամըշ ուստու: կէչէնին սուսուզ վագթընտա չարնա չար քէնտի քէնտիմի իսքեաթ էտէրիտիմ: լաքին սապահ օլուպ եազըխանէնին պաշընա կէչ տիկիմտէ, օ պիչարէ զատէ խաթուննու ալտաթ մագ իչին պիրպիրինտէն միւնասիպէթսիզ տուրլու հէյլէլէր տուշունդրէք սաաթլար կէչ էր, պիր շէյ եազամազըրըմ: Պիր ախշամ եէնէ ձանըմ սըզկըն, սէտիրին իւզէրինէ էան կէլ միշ տուշունտուկում արատա, գափու ուրու տու, պիր տէ կէօրտում քի սէյահ բուպալը պիր քիշի իչէրի կիրիպ, սօուձագ պիր աթվարըլա , – աղա, պէն հիւքումէթ մուպաշըրլըրըմ: պու յուրուն, պէրապէր կէօթիւրէձէյիմ – տէտի: Պու սէօզլէր սանըրսըն քի, պիր շէյճիք ըշը ղը կիպի պէնի եուտաձագ չուգուրուն տէրինը

լեյինի պահա կեօսեթէրտի։ Պէնզիմ աթաթը. Ե-
լիմ այաղըմ տիթրէմէյէ պաշլատը. Թէփէմոն
Թըրնաղըմա գատար սօուգ սիր Թէր պօշանատը.
փէփէլէյէրէք – նէրէյէ կեօմի իւրէձէքսին –
տեսիմ։ Տիվանա կեօմի իւրէձէյիմ։ Շափգանը
ալ. օտանը քիթէլ. վէ անախթատը լօգանթա
ձըյա Թէսլիմ էթ տէյի ձեվատ վէրտի։ Օտա-
տան տըշարը ջըգատըմ։ պագատըմ քի մէրտիվէն
այաղընատա իքի զատաթէյէ պէքլէյօր. պէնի էօն
լերինէ գաթատըլար. անախթատը Թէսլիմ էթ-
տիմ։ Եօլա տիւշտիւք. իքի զատաթէյէ օն ատըմ
գատար կէրիտէն կէլիրլէր խոր։ Պէն տէ շաշ-
գըն տիւշքիւն էօնլէրի տըրտա կիտէրիտիմ։ Ջունքի
մէտինէտէ իքէն նիչէ փատըրըզ քէրթէ էլերտէ
պուլունմուշ. նիչէ Թէհլիքէյէր կէչիրմիշ. վէ նի-
չէ նիչէ սըգըրլատըտան գուրթուլմուշ ուսատ տա,
հիւքիւմէթին էլինէ տիւշտիւյիւմտէ, նէֆէսիմ
չըգմազ օլսուն, ձէսարէթի քիւլլիյէն գայդ էթ-
միշտիմ։

Հիւքիւմէթ գօնատընտա էէթիշտիպ, իլք գա-
փուլատըտան իչէրի կիրտիքատէն սօղրա, գահվէ
օտասընտա սօղրու տէօնիւպ, մուպաշիր էյլէնտի.
վէ գրտա փանէթալտըտ, պէյատ էէլէքլի, վէ
կեօմիլէյինէն էապատը չէնէյինի կիպլէյէձէք գա-
տար էնլի, չէհրէմիզ պիր ատըմ չատըրըպ, – օն
պաշը, պոմնու էյի կեօղլէթ – տէյինձէ, մը-
գում – աղնատըմ; էլիմ իւզէրէ օլմա – տէյի
ձեվատ վէրտիքատէն սօղրա, մուպաշիր կիթտի.
պէն տէ շաշգըն շաշգըն տեօրթ Թատրաֆըմա
պագատ ըտրտի։ վէ հէր Թանտտա գալըն տիվարլար,
տէրինն տէրինն փէնձէրէյէ կեօրիւրիւտիմ քի,
հավլատէի պեօյիւք գանտիլտէն ըշըգ տիւշիւպ,

ԿԹրաֆիտա օլան սըգ վէ գալըն տէմիր գաֆէս-
լերի տահա էօրֆիւ կէօսԹէրիրիտի։ Եան Թա-
րաֆտա պիր օտատա պէօյիւք պիր ալԹէշ եան-
մըշ, վէ պաշընա պիր Թապըմ պէտչէհրէ հէ-
րիֆլեր Թօփլանմըշ. վէ այաղը գըրըգ պիր տա-
Ճայաղը իւզէրինաէքի չէօմլէյին ալԹընտա ալԹէշ
վերմէքտէ իտիլեր։

ՆիհայէԹ օ չէհրէտիզ հէրիֆլին սէսի պէնի
սաթտը. շէօյլէ քի օ ալԹէշ պաշընտա օլան
պիր տաէմ տէօնիւպ, գալըն վէ պօղուզ պիր
սէս իլէ. — ՄէնդիկէԹԹօ, ալԹը նում-էրօյա —
տէտիյինտէ, էհշիլ փանԹալօնլու, գըրմըզը
գուշաղը, վէ էհէյի Թիւյլու, զըրԹըլ պիր
տէլի գանը այաղա գալգըպ, պիր էլինէ էնք-
սէրտէն սաըլը պիր տէտԹէ անտոԹար, վէ օ
պիր էլինէ պիր շամտան ալտրադ, էտղ մուտու-
նու էապտը. վէ էօնէ տիւշիւպ, — պէքՃի աղա,
կիտէլիմ — տէտի։ Պէն գօրգուտանան սըգը սը-
գըյա պէքՃինին էլինի ԹուԹուպ, — աղա, նէ-
րէյէ կիտէՃէյիզ — տէտիմ։ Ջավաշը պէքՃի,
տիգ գաԹըլա եիւգիւմէ պագարադ, վէ ԹաԹ-
լըՃա էլիմի սըգըշԹըրարադ, տէլի գանըզը-
զըմա, լէհՃէմին աչըգըզըզընա, վէ տահա զիյա-
տէ էօլիւ պէնզինէ տէօնմիւշ հիյէԹիմէ Թէ-
րահհիւմէն. — սաագ էյլե ազաՃըզազըմ։ սաԹ
պու կէՃէլիք տիր. ումարըմ քի եարըն ազատ օ-
լաբաւն — տէտի։

— Իօյլէ խաէ հավիխէմի կիտիյօրում — տէ-
տիմ ապլամ պաշընտան կիտէրէք։

— Հավիխամի... եօգ... էօյլէմի զանն էտիյօր-
սուն... միՃրիմիէրին հավիխանանէսի պու-
բատտա տէյիլ. պու պիր Թէրսիյէ օտասը տը-
ր։

— Նոյնէ իսկ պէնսի տէօյհՃէքմիսինիզ։

— Տէօյմէքմի. եօգ եօգ. պուրատա ատէմ տէօյուլմէզ — տէտի։ 0 արատա Թաւանը պա-սըզ, սկյահ, էօրֆիւ պիր եօլա կիրտիք. պիր գաչ գափու էօնիւնտէն կէչտիք քի, տըշ Թա-րաֆընատա իւչ գաթ գալըն զէնՃիր չէքիլմիշ և-տի. պիր պաշգա գափու էօնիւնտէն տահա կէչ-տիք քի, օրԹասընատա պիր քիւչիւք գափուսու վարըտը։ Նիհայէթ ալԹընՃընուշմէօյա եէԹիշ տիյիմիզտէ, պիր պէօյիւք տէմիր քիլիԹէ անախ Թարը սօգտու. շարգ տէյի աչըը. վէ օ փասըը քիլիԹի չըգարտըգտան սօղրա, իքի Թանէսինի տահա աչըը. օ պիր չօգ քիլիԹլէր իլէ քիԹլի գափու աչըլըը. պէնի իչէրի սօգտուլար։

Պիր կիրիգէ կիրմիշ կիսի, մուրատար նէֆէս վէ քիւֆ գօգուսու եիւգիւմի ուրուպ, պօղուշ-մայա վարտըմ։ իքի տիվարըն էօնիւնէ սըրայըլա աչըՃըգ քէրէվիԹլէր գօնմուշ օլուպ, իւզէր-լէրինտէ պիրէր սաման տօլու տէօշէք, պիրէր տէ ապա վարըտը. օ եաԹագլարըն իւզէրինտէ օ էօրնէքսիզ եօրղանլարա սարըլմըշ, վէ աՃԿլ աՃայիպ պիչիմլերտէ պաշլարընա եաղլըգլար սարմըշ պիր Թագըմ ատէմլեր եան կէլմիշլեր իտի։

Ըշըղը կէօրտիւքլերի անտէ, հէվիսի տէ պաշ-լարընը գալարըպ, քիմի տիրսէյինէ տայանա-րագ, քիմի եաԹաղըն իչինտէ օԹուրարագ պագ-մայա պաշլատըլար։ Վէ հշիքատէն իչէրի այաղըմը ալԹար ալԹմագ. — Եուվատան չըգմա պիր սէր-չէ. զավալը, պու տէօշէք պիրագ սէրԹ կէլէ-ՃէՔ, ամմա պիզ նէնինի սէօյլէրիզ — տէյէրիք պիր շամաԹա գօփտու։

— Ախինիզի քեսին, կելիզելեր, — տէյի պաղըրտը օ քեսքին պէքձի։

— Հը, հը... ախինիզի քեսին. չէչէքլեր փաշիշհը կելիյօր։ Ա՛յնայիպ. նէ տէ կիւզել տէլի գանը. կելին եիւզիւնէ եապըշըր պիր ելմա ըմըշ — տէյերէք, հօքսիւրիւպ, պօղազլարընը պըքլայըպ եէրե թիւքիւրմէյե պաշլատըլար։

Պէքձի եաթաղըմը պանա կէօսթէրիպ եաթ տէյի իշարէթ էթտի. վե զէնձիրձի ապայը իսթիւմ էօրթտիւքտէն սօղրա, չըգըպ կիթտիլը, զիֆթ գարանլըգտա գալտըդ։ Պիր թաքթան պաշտան այաղա գատար թէրե պաթարըրըմ։ պիր թարաֆտան տա ըսրթմա թուր կիպի տիթրէտիյիմտէն տիշիմ տիշիմ ուրուտտու։ Պաշըմա աթէշ ուրուպ, քիւլհան-տա կիպի եանմայա պաշլատը։ Քիմի գահգահ կիւլէր, քիմի ըսրդ չալար, քիմի հարֆ աթար. հէր եաթագտան պիր սէս չըգարըրտը. հէյիպէ պիր աղըզտան պէնիմ թարաֆըմա տօղրու, — գապիլմի տիր բաղալէթլի իսմինիզի թանըսագ. քերէմ էյլե, եօգ տէմի — տէյի չաղըրտըլար։ Պէն հիչ ձէվապ վերմէյիպ, եուման կիպի պիւղիւլիւրիւտիւմ։ Իչէրիմտէն պիրիսի, պագ, պագ. նէ նաղէք ատէմ իմիշ քի, պիզիմ կիպի եիկիտ խալդըրա իւքֆէթէ թէնէղղիւլ էթմէյօր. ամմա եարընա պէօյլե գալմազ — տէտի։

Օրթա եէրտէքի տէօշէյին պիրիմտէն պիր սէս չըգըպ, — սուս օղ չաւիզըն, իլք ա՛ձըյա բա-յէթ էթ — տէտի։ Վէ օ մուդաւիլէտ, — սուս օ-ղըն սագտըզանըզը, պէօյիւք փաշա պու ախշամ լաթիֆէ իսթէմէյօր, աղնատընըզմը — տէտի։

Հափիսխանէ միտաֆիրլերիմտէն պիր քիչի

պու չամաթաստան թաՀիլ օլուպ, — գոյվեր չափգին, գալալը մահպուսալար ույուսունալար — տեմի:

— Էյլե. հոյլե կեօկերչինիմ: հոյլե ՀիկԷրիմ: իլթէ սուս օլսուն: կեՀՀելեր խայր օլսուն — տեմի պաղըրսը օ մուգալլիտ:

Պէն իսկ քենտիմի փեք ֆենա Հալտե պուլսուսուսում: Պաշըմ չաթալսըրսը. եուրեիմ օ գաստար չարփարըրսը քի, Էերինտէն գօփաՀազ զանն կտերիտիմ: սուսուգլուգուսան տիլիմ տիմաղըմա եափըշըը, վե պօղազըմ գազընըը ընը: Օ սերթ եաթագտան էյեկիվելերիմ գըսըրըսըրսը. մուրտար պեօՀէքլեր ըսըրմայա պաշլատալար. վե հեր ըսըրտըգլարընտա տէլե տիվանէ օլուրսուսում: կեՀՀ սապահա գաստար Հան վերիմ ալամեթինտե խտիմ: շաֆագ աչըլմայա պաշլատըրսա, ապանըն ալթընտան, օ Հանտավար և նինեն հեր թարաֆընա պիր կեօզ կեզտիրտիմ: Ա.Հ, օ նե գօրգունճ սէյիր. Օ ույուման մահպուսալարը կեօրիսրիսուսում: քիմի զահֆ պէնթիգ պէթ գալմընշ. քիմի էթլե Հանը. քիմի էսբի գունտուրսալը պյաղընը եօրզանտան տրշարը ուզաթմըշ. քիմինեն չեզմեկ չամուրլու, եախօտ թէրտէն խիրանմըշ. պաղըսընըն լէնկի գըզարմըշ, տէրեկ սօյուլմուշ. Հանը սեօքիւլմիշ: Քիմիմեկ եօրզանը պաշընա գաստար չեքմիշ, հոյլե ույուման. քիմինեն եօրթիւսիւ պիր թարաֆտա տօզրու գայըպ աշաղը սարգմըշ. վե փարչա փարչա, քիրլե, պաղը էերինտէ շարտապ լեքեկ, եախօտ պէլինէ տօզրու թէրտէն Հաղանմըշ սարարմըշ. էնֆիլիկլե Հաղլըգ սարըլմըշ, Հախօտ Հաղլը ուսկուֆեեալը պաշլար. պաղըսընըն

Եաղլըղըն արասընտան, Թէփէսինտէն տիք, Թէրիւէ Թօզուա գարմագարըշ սայլարը չըգ-մըշ-քիմինէն տէ տարմատաղընըգ սայլարը անընտան, եախօտ պօյնուննտան աշաղը սարգ-մըշըլար։

Իչէրինտէն պիրի օյանըգ, Էմնէյէրէք կէրիւ մէյ պաշլատը, կէմիքչիլերի պիրիպիրինէ կէչէրիւէ. պիր պաշգասը սըչըայըգ օթուրտու. վէ փարմաղընըն ուչնունու Թիւքրիւք իւլէ ըսլատըգ, կէօղլէրինի օղուշտուրարագ քիրինի Թէմիզլէմէյէ պաշլատը. պիր ախէրի օյանըը օյանմազ, պիր էքմէք վէ պիր տօմուզ փաստըրմասը փարչասը ըսըրըգ, քէտի կիպի մըրըլտանարագ էէմէյ պաշլատը։ Պիրի տէ եաթագտան ֆըրլաչըգ, աչըգ տէօքիւք Հալիյիլէ գաղայի Հաձէթէկ կիթտի։ Քէնտիմի ըիչյատայըմ զանն էտէրիւտիմ. լաքին կէմիքչիլերիմին աղըրսը, վէ Հէր Թագֆտա օլան փիսիքլէրը, սահիհ օլտուղունու պանա խապէր վէրիրտիլէր։

— Ա՜հ, վալիտէյնիմ. սէն քի Թաթը գօգուլար իչինտէ իւզէրտին, իփէքլի եաթագլարտա ուչուրտուն, պէնքի տէ Նէլէնու տիւչինիւրսին. ա՜հ, սէվգիլուլու վալիտէյմ, սէն տահմա կէօզիւմիւն էօնիւնտէն կիթմէզ խոին։ Ա՜հ, զըմէթլի հէմշիրէյմ, ա՜հ կիւնահօրզ վէ աֆիֆէկ ձիւզէփիրինսամ; Նէլէօյու կէօրիւյօրմուսուն. Հալինէ պագ պիր քէրրէ քի, չափըղնըլար, եաթագլար իչինտէ, վէ Հափխանանէ տէօշէյի իւզէրինտէ եաթմագտա տըր։ — Ջանն էտէրիմ քի, էյէր եալընըգ պիր օտաստա մահպուս օլմուշ օլսայըտըմ, քէնտիմի պու գաստար սէֆիլ սայմազըտըմ։ Ա՜րըգ նամուստուգ տէյմ գալապալըգը տահա զէյատէ սէվէր. չունքի ծնլարըմա

տէր, կիւլէր, քիւֆիւր պէտտուա էտէր. լաքին քիպար մէշրէպլի պիր քիշի, օ խէզալէլէրին ի-չինտէ ույգուտան օյանմագտանըսա, պիր գալէ իչինտէ, պիր զընտանտա, պիր մէզարտա պու-լունմայը տահա զիյատէ արզիւլեր:

Փէյ տէր փէյ Ճիւմլէսի տէ օյանարլար. վէ պիր սէս չալգանթըսը պաշլայըպ, ֆուրթունա-տա գարար վէրտի. քիմիսի պիր պէտտուայըլա սէլամ վէրիրիտի. քիմիսի բիւյաօրնը նադէ է-տէրիտի. քիմի պէօՃէքլէրէ քիւֆր էտէրիտի. պաղըսը պէքՃիլէրին սէրթ լիյինէ վէ ինսաֆ-սըզլըղընա գարշը, պաղըսը չաշուտալարա գարշը, պաղըսը գօվՃուլարա զամմազլարա գարշը կիւ-Ճիւ էվթիշէյի գատար պաղըրըր ըտը: Բէյն-նի հիչ պիրինին գապահաթը եօղուտու. վէ – Էյհր քի Ամիէրաթօր պուրատա օլսայըտը, օ զիղուտրէթ քիշիլէրի հավայա ուչուրուրու-տում: Կիտի քէօփէքլէր.... պէնիմ նէ գապա-հաթըմ վարըտը – տէյի հայդըրըրլար ըտը: Լ'օթէտէն պէնզի չալըգ, գուրու, եասը պու-լունըրու, վէ պուրնունուն թա ուՃունտա մօր լեքէլի պիր քիշի, երի աղզընը աչըպ, – պագսանդ շու սուչուզլարա, զավալլըլար հիչ գապահա-թլարը եօղումուշ – տէյի պաղըրտը. պիր թա-րաֆտան տա աննընը գաշըր, վէ պաշընը օմուզ լարընըն արասընա չէքիպ, տիւ չըգարըրըրտը:

— Սէնի կիտի քէօթիւ սօյթարի. սէն քիմի զէվզէնկյօրտուն. գարշընտաքինէ էյիձէ պագ. պէն օն քիշիյէ ատէմ տէմէ – տէյի հայդըրտը պիր Թօսքանալը:

— Հէ, հէ, հէ. եանկընն վար. շու Թօսքա-նալտա պիր գօզա տու կէթիրին, եանըյօր:

Պուննու սէօյլէյէն, պէնիմ իլք կիրտիյիմտէ հարիֆ աթան մուգալլիտ իտի. պէն քէնտի քէ-սիլմիտիմ: պէտպախթլըղըմտան թա տա գար-ղըմայըտը: Նէֆէս ալմայա գօրգարըտըմ: գալ գըպ օթուրմայա տա պիր տիւրլու գարար վե-րէմէզ իտիմ: պիր տէ օ արաստա օ միւֆսիտ եա-թաղընտան աշաղը աթլայըպ, հափիսխանէնինն օրթասընտա պիր թադըմ մուգալլիտլիքլէր իլէ գալկըյարագ, պանա տօղրու կէլիրիտի. իքի է-լինի պէօյրիւնէ գօյուպ գարընընը սըգմայա, վէ էհրէսինի տըշարը տօղրու ուզաթմայա պաշլա-տը: Վէ պիր այաղընը իլերի աթըպ տալըանա-րագ, վէ պիր կէօղիւնիւ գափայըպ, օ պիրիյլէ պանա պագարագ, վէ պիր թարաֆտան տա էհ-նէսինի ուզատարագ, չափըք չափըք տուտագլա-րընը շափըրտաատը. ծնտան տօղրա օ պիր այա-ղընը իլերի աթար. պէօյլէ պէօյլէ իւգէրիմէ տօղրու կէլիրիտի. վէ ուսիւ իլէ էլինի ուզա-տըպ, կէօղիւմէ գատար գափամընշ օլտուղում ապայը, իքի փարմաղըտա թուքթուպ պիրտէն պիրէ աչըվէրտի:

Պէն աթէշլէր իչինտէ եանայօրուտում: Պու-եիւգիւմիւ կէօրտիւյիւ կիպի, արգասընա սըչրա-յըպ, — եահու, պու նէ փիլիճ կիպի չէյ. նէ մէնէք կիպի լէհճէ. պու կէօյիւն եըլտըզը պու չէյթանլարընն իչինէ նասըլ էնմիշ — տէյի պա-ղընմայա պաշլատը. պիր թարաֆտան տա էինէ աղընը եիւգիւնիւ էյէր, պիր թադըմ մասխա-րալագտար էտէրիտի: Պիր տէ օ արաստա տիվ կիպի պիր ատէմ սասն եաթաղընտան աշաղը աթլայըպ, օ քիւլհանկինին պիր գօլընտան գավըատըղը կիպի, հափիսխանէնինն օրթասընա

ֆըրլատըպ, — պիր տահա աղղընը աչառնագ օ-
լուրսան, պուրնունու էզելիմ — տէտիքտէն սօղ-
րա, պանա տէօնիւպ ինսանիկէթ իլէ՝ — գալգ,
տէլի գանը, հիչ գօրգմա — տէտի։

Պէն մէրգումա թէշէֆքիւր էտիպ, էլինի
սըգտըմ։ վէ օ իւզէրիմտէքի ապայը պէրթա-
րաճ էտիպ, այաղըմը էէրէկ պաստըմ։ վէ պէ-
տէնիմի օ թահթա քէրկվետ տայատըմ։ Ա.ր-
գամտա ղայկէթ ինձէ քաշխիրտէն սկյահ իփէք
խարճը, վէ իլիք վէ տիւյմէսինին էթրաֆը
կիւշել վէ զարիֆ իշլեմէլի պիր սէթրի վար
ըտը։ սարը վէ սէյրէք սաթրանճը կէօյ մախի
գաոիֆէտէն պիր էէլէք։ մէրինօստան սկյահ
պէնէքլի զէյթունի ընդ պիր փանթալօն։ այա-
ղըմտա Ինկիլիզ սախթիյանըտան ղայկէթ փար-
լագ չիզմէլեր, վէ Հօլանտա պէզի կէօմլէք իւ-
զէրինէ էէշիլ ընդ պիր պօղազ պաղը գօմուշ-
ուտում։ Մահպուս պէնի պէօյլէ թէմիզ գըյա-
ֆէթ իլէ կէօրտիւքլերի անտէ, պաղըսը ապա-
սընըն ալթընտան կիւլեր։ պաղըսը աչըր։ պա-
ղըսը այըպլարըտըր։ Լաքին օ իրի ատիմ, տիք
տիք էթրաֆա կէօզ կէզտիրէրէք, քէնէնին —
պու պէնիմ թաասհուպումտա տըր։ քիմսէ
հատտի վարըտա, պունա հէլէ պիր թաէիզլիք
վէրմէյին — տէմէք իսթէրիտի։

Պու ատիմ, իլերի ախշամը օ մուգալլիտի
թէքտիր էտէն ինսանիկէթլի քէշի իտի։ վէ
քէնէնին հափիհասանէնինին սէրքէրտէսի իտի։
Մէրգում զաթէն Թօմալը օլուպ, խայլը սէնէ-
լեր վէնէտիքտէ գուչումձուլուգ էթմիշ։ վէ սէ-
նատը ընտա ղայկէթ մահիր իտի։ լաքին կէօմ
բիւքէն պիր հէյլէտէ մէտխալի պուլունտուղու

սկսեպատին, Թրիհսեթէյի կէօթիւրիւլուսպ, օրա տա զապէթէյի մահպուսունա իլգա օլունմուշտու։ Անձագ զաթէն էհլիըզդ կիւրուհինատին օլուսպ, տօսթլարընա զիյատե էմնիյէթ էթտիհինատին, կէօմրիւքատին մալ գաչըրանլարըն տուզաղընա տիւշմիւշիւտիւ։ Էզ Ճիւմլէ թամ, թէրպէյէլ, վէ սերպէսթ պիր քիմսէ օլտուղունտան, ո խօճալարտալարըն իւզէրինէ էօյլէ նուֆուս քէսպ էթմիշ իտի քի, քէնտի քէնտի մագամրը հիւքումէթինատե տիր կիպի, քիմսէ սէօզիւնտուին տըշարը չըգմայա Ճէսարէթ էտէմզ իտի։

Գէաֆֆէի չարդ թարաֆընըն իսքէնտէր, վէ իմիհրաթօրուն հիւքմիւ ալընտա օլան Ճէմի մէմլէքէթէլերին թէՃարիւթ կէտահը օլան Թրիհսեթ չարսուսունտա նէգատար հէյէքեար ֆիլմնէ վէ տօլանտըրըճը քիշիլեր պուլունուբտա, հէփիսինին խուլասասալարը պուրատա մէվՃուտ ուտու։ Ո պէօյիւք հատիսխանէտե օթուզ պէշ նէֆեր մահպուս վարըտը։ Հարէքէթի շինէյէտե պուլունանլար, մէմուրատթան օլան ոյունլար օֆնայան գումարպազլար. Ճանպազլար. հէյլեպազլար. օզգատպազլար. սահթէքեարլար. կէօզ պայըճըլար. մայմուն քէօփէք սըչան ոյնատանլար. եան քէսիճի չօՃուգլար. խըրսըզլարա եարտըմ էտինլէր. սագատ, թօփալ, քէօթիւմ թագվնտե էտէրէք տիլէնինլէր. խուլասէվ քէլամ հէր տիւրլիւ մանթա օրատա մէվՃուտ ուտու։

Լաքին ծնլարըն իչինտե պիրինՃիսի տահմա պիզիմ Մօմլէթթօ Ձինզին իտի. եանի իւք կիրիշմատե, վէ իրթէսի սապահ պանա հարփ ա-

թըպ Ձիլվե Էտէն աուէմ խոխ։ Պու աուէթա պիր օզգաստազ օլուպ, օյնագլարը վե կէմիքլէրի էյլե կէվրէք, վե էյլե գանշագ վե թէհլավե վուլլու խոխ քի, քէտիտէն պէտթէր խոխ։ Պագարըն քի եուսմագ կիսի թօր թօփ օլուպ հափխանէնին պիր պաշընտան օպիր պաշընա գագտար էյլէձէկ եուվարլանըր ըտը. օ արաստա պիր տէ թէփէ աշաղը կէլիպ էլէրինին իւզէրինտէ եիւբիւմէյէ պաշլարըտը։ Պաղը տէֆա տա մահպուալար եէմէքլէրինի եէյիպ եաթագլարընըն իւզէրինէ քիմի եաթմըշ, քիմի եան կէլմիշ օլտուգլարը Հալտէ, օ սյթաարի օրթայա աթլար, վե պիր էլինի եէրէ տայայըպ, պաձագլարընը Հավայա գալտըրարագ եաթագլարըն հէփիսինի տօլաշըր, վե այագլարընըլա տիւրլիւ պէտիւրլիւ Հարէքէթլէր իձրա էտէրիտի։ Սօղըա խբի այագընը պիրտէն սալլայարագ քէնտինի եէրէ ուրուր. վե օ Հալտէ պիր թագըմ թօհաֆլըգլար էտէր խոխ. հէր քէս պիր գահ գահ գօփարըր. վե եագընտա օլանլար ապալարընը ծնուն իւաթիւնէ աթաալարըտը. օյուսա պիր տէլիքտէն ուսկուֆէեասընը չըգարըպ, օ գատար մնսխուրալըգլար էտէր խոխ քի, կիւլմէտէն քիմնէտէ Ձան գալմազըտը։

Պաղը տա էքմէք իչինտէն թօփլար եափըպ, էլինտէ օյնարիքէն ղայպ էտէր. փարմագլարընըն իւզէրինտէն գայտըրըր. սէքիզինի ծնուննու պիրտէն Հավայա աթըպ պաղըսընը թուաար, պաղըսընը եինէ աթար եէրէ տուշիւրմէգ խոխ։ Լաբին եափտըզը շէյլերին իչինտէ էն թօհաֆը վե կյլէնձէլինի շույուտու քի, աղղընա պիր տա ման չէօփիւ գայուպ, էյլե գուշ սէտալարը չը-

գարբը ըսը քի, կերչէքտէն Թաաձէիւպէ սէ-
ղայըսը։ Սըզ աղաձըզ մէսիրկլնը մահալլէրտէ
էնվայի սէտալարըլա շագըյան պիւլպիւլէր կի-
պի, պազը քէսքին, պազը եումշագ, պազը
Թաթըլը, վէ պազը ահէնքլի սէսլէր չըգարըը-
ը քի, տէյնէմէյիլէ տօյուլմազըսը։ Սըղըրձըգ
կիպի, պըլտըրձըն կիպի, գարա Թաւղուգ կիպի,
վէլհասըլ եվվէլ պահար մէվսիմինէն նէ գա-
տար գուշլարը վարըսա, քեաֆֆէսինէն տէ այ-
նի օլարագ սէսլէրինի Թագլետ էտէրիտի։

Նուհ փէյղամպէրին սէֆինէսի կիպի պիր ա-
տէմ խոի։ Քէտի կիպի միավլար, քէօփէք կի-
պի հաւլար, խըրլար, ուլուրտուտու. խընդըր կի-
պի չէնիլէր. մէրքէպ կիպի զըրլարըսը. էքսէրի
կէձիլէր հաւիսմանէնինի իչինտէ քէտիլէր պի-
րիպիրինէ տէյիւչույօր զանն օլունուրտուտու.
պազը եաԹագլարըն ալԹընտա քէօփէք կիպի
ուլուայարագ, հիւտհիւտ կիպի ինլէյէրէք,
պայգուշ կիպի սէս չըգարարագ հէր քիշինէ
տէհլեԹ վէրիրիտի։ Պունլարտան գաԹի նա-
զար գարնընտան սէս չըգարըը, վէ զանն էտէր-
սին քի, փէնձէրէտէն պիրի չաղըրըյօր կիպի
կէլիրիտի. եախօտ եարալը պիր քիշի ինլէյօր.
եախօտ պիր քիւչիւք չօճուգ զայդ օլմուշ ռանուտ
տէյի չաղըրըյօր. վէ եախօտ նէօվլէԹէձի քիմ
տիր տէյի չաղըրըյօր զանն օլունուրտուտու։ Խու-
լասէի քէլամ, պու ատէմ զէյատէ մէսուտ պիր
հալտէ կիպի կիւնիւնիւ կէչիրիրիտի։

Անձագ զէվձէսի, էվլատլարը, միԹէպէր
ֆամիլեալարը, եարը պուչուգ գալմըշ մասլա-
հաԹլարը, պաշը տաւխալարը, վէ եագընտա
քէսիլէձէք սիձիլլերի օլմնլար պէօյլէ տէյիլ

խոխլեր։ Հիւլե սէպէպիլե մահպուս օլմուշ տէլի գանը պիր տէրզինին զէվձէսի պաղը պաղը փինն ձէրէյէ կէլնէպ, բուխաաթը օլտուղունատան զէվ ձի իլե սէյլեշիր խոխ. էյլե կէնձ, թաթը մէշրէպլի, վէ զէվձինին մահպուստա օլտուղունա էյլե մահձուպ ուտու քի, կէօրինլերին հէփիսի տէ հալինէ ածըրըտը։ Հէր կէլիշինատե զէվ ձինէ պիր փարչա եէյձէք, եա պիր ազ թազ եէմիշ, եա պիր ուֆաձ պէօրէք կէթիրիրի. վէ պու ձիւզլի շէյլերի թէտարիք էթմէք իչլին կիւնահուզ ախշամա գատար, կէձէլերի տե խայը վագըթ չալըշմայա մէձպուր իբէն, էլինատէն կէլտիյի մըրթէպէ զէվձինի թէխսիլ էթմէյէ չալըշըրըտը։ Պաղը գալըրլար տա իսաթլերի պաշլարը տէօքիւլիյօր, ածըզտան պէնզ պէթ գալմամըշ չօձուգլարըմա պիրլիքտե աղլայարագ կէլիրլեր. վէ էքմէյիմիզին արթանըրը ծալարա վէրիրիտիք։ Ո փէտէրլերին խոխ պաղըլարը քէնտի խօվարտալըգլարը վէ քէմինքլերի իլե ֆամիլեաձըղազլարընը օ սէֆիլ հալե կէրինք թաբ էթմիշ. պաղըլար տա աչըգ աչըգա խըրըպըգ էտերէք, ֆամիլեալարընը պէտնամ էթմիշ խոխլեր։

Նա Լիմոնէլօնուն հալե. օ մէտրէսէնին պէօյ իւք քիպարը. գահվէխանէլերին, թէաթրօնուն փօմատալը միւշթէրիսինին. էյլե պէօյիւք սիլ սիլէտէն տօղմուշ, վաթանընատա օ տէրէձէ միւթէպէր, խանէսինատե էյլե իլթիֆաթ, վէ տըշարըտա պուննձա իզզէթ իբրամ կէօրէն զաթին հալե։ Լիմոնէլօ, շէհիրլին էն ալչագ վէ միւթէհիմ խէզմէթլէրի իլե պիրլիքտե մահպուստա, ըչկըլ, պէտնամ, մէզէլէթ արատընը

տամը։ Պու ամէր վէ էիւրէք եապըմը միւլահա-
զա կէձէ կիւնահուզ պիր տաղ իչէ ֆիքրիմտէն
ջըզմազըտը. իլլա կէձէլէրի գալըմի տէլիք, պո-
զուլմազ տէրէձէսինէ կէթիրիր, վէ պաշըմա
ալէհչիկը ջըզըպ, քիւլհանտա կիպի եանար
թիւթէրիտիմ։ Պու տաղընըզ վէ գարըշըզ միւ-
լահազաւարըմտան պաշգա պիր խուրտա ջըզա-
րտամազըտըմ։ իլլա եալընըզ շուննա ձահտ էտէր-
խիմ քի, պէնիմ քիմ օլտուզտուտու քիմէնէ պիլ-
մէմէք տէյիլ, շիւպհէ տախի էտէմմէյինլէր։
Վազտա զաալթէյէ խաւիխտանէլէրինտէ տախ-
մա էյիլէ քիշիլէր էքսիք օլմազ քի, կիմզլէ պաշ-
լարը օլան պիր թազրիմ ֆէտատ, ֆըրգա, վէ
ելէթֆազը խաֆէյէ էրպապը քիշիլէրտէն
պիր սէրբիշէհ թուլթմազ իչէն, մահպուտտա
օլանլարը էնվահի տէխտէհլէր իլէ թէձէհսիւէ
տէվամ էտէրլէր։ Պու մազուլէ ֆիլէնէհ քիշի-
լէր պանա տա էքսիք օլմայըպ, պէնիմ տարա գօ-
մայըտա կէմիքլէրինն իչէնտէն իլգիհի ջըզարմազ
իչէն տիւրլիւ հիւնէրլէր իլէ խայլըձա արաշտըր-
տըտար. լաքին պէն շայէտ լիսանըմտան պիր շէյ
դաջըրմայայրըմ տէյի, չէչէք եէրինէ մըզրազ,
քէչի եէրինէ չիլէք խապէրի վէրիրիտիմ։

Հալ պու քի զաալթէյէտէ պէյիլէ եափտամա-
տըմ։ շէյիլէ քի հալիմի պէյան էթմէք իչէն նա-
զընըն հուզուրունա ջըզարտըզլարընտա, ծօշ-
լու տօզընույա ձէվապ վէրմէմէյի գուրտումուտա
տա, մէրգում զայէթ ուսթա օլտուզունտան
պէնի ջըզմազ սօգապլարա սօգմայըրտա լազը-
տըմը թիւքէտիր, վէ ըզըշթըրըրտըտ. վէ նէ
գատար ընդք վէրմէմէյէ ձահտ էթտիմ խէ
տէ, չարէ օլմազըտը։ Վէ պէն նիմ փէրտէհէ

կէզինիր լքէն, նաղըր աչըղա ուրուպ, պէնիմ փատա շակիրտանընտան վէ գալը թէղբիրէ-յիլէ օրայա կէլմիշ օլտուղումու, Աստիա քիւ-թիւկիւնտէ վէհօթթի խամինտէ գայտ պուլուն-մատըղընը. վէ խամինի թէպտիլ էտիպ, պէյլէ հայլէտէ թուրթուլանըլըրըն քիւրէկէ ալըրլը օլտուղունու սէյլէտի: Պէն երինէ գարարըմտա տուրուր, վէ լիսանըմտան պիր սէօզ չըղարմազ ըտը: Նէթիճէ գարարը պէնիմ հապդըմա զէնճիրտէն, լալէտէն տահա պէտթէր օլտու. չունքի իլը էվվել Ա՛նէտիկէ, վէ օրատան փատ-վայա կէօթիւրիւլիւն, օրատա սահիհի թէ-պէյլիւն էտէր տէյի հիւքմ օլունտու:

Փալմանօվա թարիգլէ Թրիէսթէէտէն հա-րէքէթ էթտիյիմտէ, խամիմ մէյտանա չըղա-ճագ, վէ րէզիլ պէտնամ օլաճաղըմ գօրգու-սու օ տէրէճէ պէնի տէհղիթէ կիրիֆթար է-տէրիտի քի, պիր զապթիյէ իլէ պիրլիքտէ արա-պատա պուլունտուղում հալտէ, պազը պիր իզ-թիզա, պազը ախէր իզթիզա վէսիլէ էտէրէք, գաչմայա պէն տիւրլիւ թարիգլէր տիւշինիւբ-իւտիւմ: Եօլու պաշա պազը վարըշըրսը, պազը էիւքսէք էքինէլէր, պազը սազլըգլար արատընա կիգլէնիր խամ: անճագ օ շէյթան փիշիմանէն այրըլմազըտը: Գայմայա չարէ օլմատըղընը ազ-ըրմ միւշահէտտէ էթտիյինտէ, քէնտի քէնտիմի թէհլիֆ էթմէյի գուրտում: պիր արամկէտհա էէթիշտիյիմիզտէ, իչէճէք շէյ խաթէտիմ: վէ գատէհի ազըրմա կէօթիւրտիւյիւմ արատա, խըրտըլա ըսըրըպ տիշէրիմին արատընտա փար-չալայըպ, հօյլէճէ եուրթայըմ, վէ պօզազըմ վէ պաղըրսագլարըմ սագամէլանըպ հօշէյիմ տէյի

ենիհեմիկիմ արատա, օ ֆիլեհնէ մուպաշըը պիլ-
ըը չաթըրթըրընը իշլեթիր իշլեթմէշ, էնքսէ
քէօքիւմէ պիր եաուշ եումրուգ էնտիրտի քի,
աղշըմ աչըլըպ պիր շէտիտ էօքսիւրիւք իւլէ
պիլըօր փարչալարը, շարապ, վէ գանը սալէա
աղշըմնան տըշարը տէօքիւլտիւ։

Եումրուգ, խըրս, վէ քէնտիմէ թէրթիպ էթ-
մէք խաթէտիկիմ օ էլկէյէթլի վէ խաին էօլիւմ,
գանըմին ձէվէլանընը ալըգօյուպ, պօղուլմագ
հէյլեթինէ կէլտիմ։ վէ եօլու պաշա պիր շէտիտ
հիւմմայա միւպէթէլա օլմուշ։ Հագգը լինքեար
էթմէմէք իչին շունու տա սէօյլէմէկէ մէձպուր
ում քի, մէզքուր մուպաշըը, պէնի հէր վէձհ-
իւլէ գայըրըը ըտը. նէ թէքտիր թաղիր էթ-
տի, նէ պաղլաատը, նէ տէ պէտմուաամէլէ գուլ-
լանտը. իլլա պէնիմ պէօյլէ խասըթէ վէ զիյատէ
ալթիւսթէլիւյիւմիւ կէօրտիւյիւնատէն, գօնագ
մահալլէրինէ էէթիշէյիմիշ անտէ, չաիըձագ
պիր բահաթ եաթագ եաիտըըըըըտը. չօղու
կէձէ սապահա գատար պաշըմը պէքլէր խտի.
վէ եօլ իչին արապայա թուրունձ, փօրթուգալ,
վէ սաիր պունլարա գըյաս չէյլէր ալըըըտը։ Պէ-
նիմ քիսապըզատէ օլմուզումու պիլիրմիյիտի. մէ-
մուլ էտէմէմ։ լաքին պու միւսահազա խաթը-
ըըմա կէլտիքձէ, էէնիհէն էէնիյէ զէհիրլէնիր
խտիմ։

ՍԱՆ ՍԻՐՎՕԼՕ ՊԻՄԱՐԻՈՆԷՍԻ։

Վէնեփիկէ էկեղեցական հիւմնա պաշ ու-
ֆունկցիներ էկատիլ օլուպ, ազգըմը զայպ էկ-
տիմ։ պաղըրըը, չաղըրըը, եաթագտան տըշարը
ամըլըպ, եանըմա կէլէնլերէ եուսիուդ էկբմ
ուրուը, վէ տիշիմ իլէ ըսրըրըրըսրմ։ Օ վագըթ
տիվանէլերէ մախսուս էկլէյի կէյտիրմէյէ գա-
բար վէրտիլեը. վէ Սան Սէրվօլօսան տէօրթ
նէֆէը ըզպանտուտ կիւլլապլեը կէլիպ իւզերի-
մէ հիւճիւմ էկիմէյիլէ, էքիսի ձէպրէն էլլերի-
մէ քէլէփչէք գօտուլար. պէրիսի այաղըմա իմ
կէչիրիպ սըզը սըզըպա այագլարըմը պաղլատը.
վէ օ պէրիսի օ եէլէյի պէտէնիմէ կէչիրտի. շէօյ
լէ քի գըմըլտանաձագ հալիմ գալմատը. վէ
պիր սանատալա գօյուպ, Սան Սէրվօլօ ատաձը-
ղընա պէնի նագլ էկիտիլեը։

Մէգքուր պիմարիսանէ օ թաաձճիւպլիւ փա-
թէպէնի - փրաթէղղի (խայըքչըը գարտաշլար) նամ
կրօնաւորլարըն իտարէսինտէ տիր քի ազիզ Սէ-
լահըն Յովհաննէսի թէհլիս էկիմիշ, վէ ինսան-
լարըն խաստէնլիկլինտէ եարտըմ վէ թէհլիւլի

ԷԹ-ՄԷՔ ԼԷՂՆ ՔԻԼԻՍԷԱՏԷ ԼՏԱՏԱՍ ՕԼՈՒՆԱՆ ԳԱԲ-ՏԱՉ ՄՈՒՀԱՊԷԹԻ ԱՄՊԼՊԷՐՆԷՂՆ ՀԻՋԷԼԻ ՄՆԳԱ-ՄՐՆԱՏ ՏՂԸ։ ՓՐՕԹԷՍԹԱՆ ՎՔ ՓԷԼԻՔՍՕՓ ԿԻՈ-ԲՈՒՀԻՆԷՂՆ ԼԱԱԹԷԼԱՆԷՊԷՐԷՔ ՎՔ ՍԱԻՐ ԷՄՆԱԼԻ ՄՆՀԱԼՊԷՐՔ ՏԱԼԻԼ ԷԹ-ՏԻՔՊԷՐՂԻ, ՎՔ ՊՈՈ ԿԻՆՆ-ՔԻ ԿԻՆԱՏ ԼԻՆԱԱՆԻ ԱՆՓԻԼԻԼԻՔՊԷՐԻՆ ՄՆ-ՔՐՈՒՀԼՈՈ-ՂՆՈՈ ԹԷՊՂԻՆ ԷԹ-ՄՆՔ ՎՔ ԳԱՓԱԹՄՆԳ ՍԷՎ-ՏԱՍՐՆԱՏԱ ՕԼԱՐԱԳ, ԷՊ ՃԻՄՊԷ ԳԱՐՏԱՉ ՄՈՒ-ՀԱՊԷԹԻՆԷՂՆ ԱԱՀԻՀ ՄՈՒԱԼԻՃԷՆԻՆ ՊՈՒԼՄՅԱՅ ԱԻՕԹՐԷՒ ՕՐՄՅԱՆ ԼԻՆԱԱՆԻՎԷԹ ԼՏԱՏԱՍԼՊՐՆՂՆ ՔԷԱՓՓԷՎԻՆԱՏԷՆ ՏԷ ՊՈՈ ԲԱՀԻՍՊԷՐԻՆ ԳԱՐՏԱՉ ՄՈՒՀԱՊԷԹԻ ՆԷ ԳԱՏԱՐ ՈՒԶԱԳ ՏՂԸ։ ՄԷՊՔՈՒՐ ԲԱՀԻՍՊԷՊԸ ՊԷՆԻՄ ՀԱԳԴԸՄՆ ՏԱԻՄՆ ՊԻՐ ՄՈՒ-ՀԱՊԷԹ ՎՔ ՎՔ ԲԱՂՊԷԹ ՄՆԶՀԱՐԸ ՕԼՄՈՒՇ ՏՈՒԲ-ԼԱ։ ՎԷՆԻՏԻՔԱԷ ԻՒՔ ՏԷՓԱ ՃՆՂԱՐԸ ԹՆՂԸՄՅԱՅ ՓԸԲԱԱԹԸՄ ՕԼՏՈՒՂՈ ՎԱԳԸԹՏՆՆ ՍՕՂԸՍ, ԿԷԳ-ՏԻՄ ՄՄՄԼՔԷԿԷԹԸՊԷՏԷ, ԱՒՊԸԼՏՈՒՍՏՍ Լ ԻՕՃՆՏԱ, ՖԻՐԷՆՑԻԱՏԷ, ՆԱՓՕԼԻԱՏԷ, ՐՕՄՆԱՏԱ, ՎՔ ՄԻԼԱՆ-ՏԱ ՏԱԻՄՆ ՃՆՂԱՐԱ ՂԻՅԱՐԻՎԷԹ ԷՏԷՐԻՏԻՄ։

ՊԻՆ ՍԱՆ ՍԷՐՎՕՂՅԱ ԷԺՏԱՐ ԿԻՍՊԻ ԷՏՈՒՂԸ-ՂԸԼԱ ԿԻՐՏԻՄ, ՎՔ ՕՐԱՏԱՆ ԳՈՒՂՈՒ ԿԻՍՊԻ ՄՆՂԼԸՄ ԼԸՂԸԼԱ ՀԸԳԱՏԸՄ։ ՔԷՀՂՔԻ Օ ՈՒՓՈՒՆԷԹ ԻՒՔ ՊԷ-ԲԱՊԷՐ ՓԷԼԻԼԷՐԻՄ ՏԷ ՍԷՕՅԻՆԻՒՊ ԹԷՏՔԻՆ ՕՔ ՍԱՅԲԱՐ. ԷԱԻՕՏ ՃՆՂԱՐԸ ԷՅԻ ՎՔ ԱԼԻՃԵՆՏԱՊ ՆԻ-ՀԷԹԼԷՐԷ ԿԷՕԹԻՒԲՄՔ ԻՒՔՆ, ՊԻՐ ԱԼԱ ՎՔ ՓԱ-ՂԻԼԷԹԼԻ ԱԼԷՎԻԼԷ ՃՆՂԱՐԸ ԳԸԳԱՐԸԲԱ ՊԻԼՍԷՅԻՄԻՄ։ ԻՒԼԷԹԻՆ ՀԻՏԱՏԷԹԻ ԹԷՏՔԻՆ ՕՐՒՊ, ՊԻՐ ԳԱՀ ԿԻՆ ՀԱՀԳԸՆ ԿԻՊԻ ՄԻՀՄՆՆԸԳՏԱ ԳԱԼԱՐԸՄ։ ՊԱԼ ՏԷՀՈՒ ԱԶԱՐ ՍՂԱՐ ՄՔԳՔՈՒՐ ԲԱՀԻՍՊԷՐԻՆ ՄՈՒ-ՀԱՊԷԹԼԻ ՂԱՅՐԷԹԻՒԼԷ, ԿԷՐՔՔ ԳՈՒՎԼԷԹԻՄ ԷԷՐԻՆԷ, ՎՔ ԿԷՐՔՔ ԳՆՆԸՄՊԻՆ ՂԻՅԱՏԷ ԳԱՅՆԱ-ՄՆԸՐՆԱՆ ՀԱԻՓԼԷՆԻԻՀ ԱԳԸԸՄ ՊԱՀԸՄՆ ԿԷՄԿԻՀ

պաշտատը։ Սահմանադրական իշխանության կողմնակիցները, որ մեզ բոլորին հոյլե միգամած, հիմնեը, որ չկարելի լինի մուտքի թերթիկ եթե տիքելերինին սկզբունքին քեմի տույտերում։ Ցանքե իշխերինում հզաձգելոց, հերքահելոց, որ թափ պիտի ինձանց ընդունտա փոք մի հարկեվի ատումները վարելու։

Ո ազիմ որ միւքեմլեի պինանդեն պիր տարիկ ի գնյատ չելոցեն տիվանդելերի մախտուտուտու. որ ճնդերեն հեր պիրիսի պաշգա պաշգա ըիւշեն որ հաւատար օտաստրա գծնուլմուշ։ լաքին տինի գե նազեր փինձդիկելերին տումիրելերինե գինձիր իւե պաղանմիշդեր։ Սուֆա թատրաֆինա աչել մեշ, որ ենի գամ տումիր չուպուգլարելա ևհատեկ օլմուշ, որ սունտուրմանդեն ալեինտա, պեյազ մերմեր վարելու քի, ենի պաշը չանագ կի պի ցուլմուշ, որ պիր միհներ իւզերինտե տեօնեիտի։ Ամի օ չուգուրլարեն պիրինե եմեք տօլտուրուպ, օ թաշը չեվիրտիքելերի հալտե իշերնյե կիտեր. որ տիվանդ ծնա եագլաշա պիլիր ետի. որ ամլեգ տույտուղունտա բահամ ծնտան եդյե պիլելիտի։ Պաղելարենդեն տումիր եամաղեն խալգալարենտա փանպուգտան էօրնւլմուշ իփիլե ենի նլերինտեն որ ենի այագլարենտան պաղեը օլարագ արգա իւզերինե եամմեշ, հայգերտաղենդը, աղզենտան քեօփիւքելեր սաչտաղենը, տիշլերինի կըմըրտամատաղենը, որ ազդեն պուզա կիսի փուֆլատաղենը կեօրինելերին եիւրեյե փարչանդերտաղ։ Պաղելարենտա տօուգ տույտուլա պանեօ էտերեյր. պաղելարենտա պուզլու տույտուլա տուշ եափտերտերտաղ ըտը. լաքին էօյլե պիր թետրիհ իլե քի, պիրտեն պիրե օ տօուգ

ստատան գանալարը պէյինլէրինէ եախօտ եիւ-
րէքլէրինէ Թօփլանմադ մուխաթարասը օլմադ-
ըտը։

Քիմինի պաղըրդ պըրագմըշտար, վէ էլլէրինէ
կէչէնի չիմնէր տուրտուրտուրտար. քիմիսի օտա-
սընըն օրթասընտա գօլլարընը գաուշտուրուպ
տիքիլմիշ տուրուր, սահաթլարձա կէօզլինիւ էէրէ
տիքիպ, սէս չըգարմադ դըմըլտանմադըտը։ Կիւլ-
լապիլէրտէն պիրիսի պիր կիւն պանա — Շուն-
կէօրիւյօրմուսուն. էօյլէ ազըդն տըր քի, իչէրի
կիրէձէք օլսան, Թըրնագլարը վէ տիշլէրի իլէ
սէնի փարչա փարչա էտէր — տէտի։ Պունուն
Համլինէ օ գաւտար աձըտըմ քի, տուրմուշ Հայրան
Հայրան պանա պագտըղը արատա, — պէնի փալ-
չալամազընը, էօյլէ տէյիլմի — տէտիմ։ վէ փէն-
ձէրէնին իքի գալ Թէմիրինին արասընտան իքի
ուզուն փարմագլարընը ուզալ Թտըմ։ օ ազըդն տի-
վանէ Համլինիյիլէ եագլաշըպ փարմագլարընը
ԹուԹտու. վէ տօսԹանէ սըգտը. պունուն իւ-
զէրինէ կէօզլիմիւն եաշընը զապԹ էտէմէյիպ,
քէնտի արամնա մուհապէԹինն ԹաԹլըլըզընը
գուվվէԹինի կէօրիւյօրմուսուն։ Շիմտի շու կիւլ
լապինին էէրինէ րահիպլէրտէն պիրի իտարէ
էտիյօր օլսա, Համլինիյիլէ պու տա ուսլուլանընը-
ըտը տէտիմ։ Վէ պու սէօզլիմ փէք սահիհ իտի.
զիրա ծնլար օխշայարագ ԹաԹլը ԹաԹլը գուլ-
լանարագ ծնլարը զապԹ էմմէքտէ իտիլէր։

Իչէրինտէն քիմիսի քիւֆիւր էտէրիտի. քի-
միսի սիմէմ էտէրէք Հրզընը ալըրըտը. քիմի
տէ եուսրուզունու գափտընշ գօլունու Հավատա
ԹուԹարըտը. քիմի արգասը իւզէրինէ, քիմի
եիւզիւ գօյու եամմընշ. քիմի պաշընը տիզլէրի

նին արաբերեն օգտուշ. քիմի եհկիձեք եհմեք խաթեմդէ խոն. քիմի կիւձիւ եհեթիշտիյէ գա-տար պաղերըդը, քիմի տէ փէնձէրէնին տէմիր-լերինի սէօքմեյէ չալըշըրըտը։ Շէոխա տիվանե-լըքլեր, Ալլահըն տէսեթի շերիֆինտէն չըգան էն կիւզել մախլուգու, օրմանլարըն տէհշեթի օլ-մադ իչին թապխաթըն թէշքիլ էթտիյի էն եա-ուզ ձանավարլարտան տահա պէտեթէդ ձանա-վար շէքլինէ գօրլար։ Ընլարը տիւրլիւ հիւներ-լեր իլե ուտլու վէ մադլըմ էտէձեք խրխաթիան-ձա գարտաշ մուհապէթինտէն պաշգա շէյ եօգ տուր։ Պու վալիտէձ մուհապէթինէ պէօյլե խայրաթխանելերտե քէնտիլերի Ալլահա տուն-մուշ օլան պաքիրլերը տախի իձրա էթմէքտե տիրլեր. շէօյլե քի ընլար քէնտի կէնձ չալըշը-նը սէվիլ տիվանելերին եարտըմընա գուրպան էտիպ, ընլարըն մուհապէթլե նաղարըլարը ալ-թընտա, թաթլը սէօզլերինի իչիթմէյիլե, ընլարըն միրհամէթլե եիւզլերինի կէօրմէյիլե, վէ հազիմ օխշամնարըմընա նայիլ օլմայըրլա, նիչէրլեր ուտուրանմըշ տըրըլար։ Եինէ պու մուհապէթտէն նիչէ ալինէնտաղ թապխալեր տախի ձանլանա-ըտը, սէնտաթլարընըն վախիթտալըա մէձնուն-լարա տէվա էթմէք իչին Ալլահ աշգընա քէն-տիլերի սունմուշ տուրլար. վէ մէթանէթ, չայ-րէթ, վէ նէմէթխոմ ձիհէթլերիյլե օ բահիպ-լերտէն կէրի գալմայըդա չալըշըրլար։

Պիր թաղըմ տա զարարլըդ տիվանելեր վար տըր-քի, տէհշեթտէն խէ, հէմտէրտիյէ, պա-ղը տա վիհինլերինի զայդ էթտիքլերի իչին տէ-յիլ խէ տէ, օ զամանը պիչարէլերին եաթ-ըդըլարը ձէհլ ձէյախ վէ թօհաֆ շէյլեր տէ-պէլինէ կիւլմէյէ թահրիք խոէրլեր։

Տիվանիլերին տախիմինաէ տօլաշարլըմարա-
տա, էքսերի պիր նէվի ադըլըլըգ պէշարէթլե-
րի կէօրախիւմաէ օլուրուտու։ Պիր տէֆա էքի
թանէսինի կէօրախիւմքի, պիրիսիրլերինէ բասէթ
կէլիսի, թաաճճիւպ իւլէ պադարագ, — էահ՛ու,
սէն պունտամըսըն — տէտիքտէն սօղրա, մուհա-
պէթ իւլէ ծնուն էլինի սըգըսը, — պէնի թանըյօր-
մուսուն. պիլիրսին էա, պէն Նափօլէօն ում —
տէտի։ Օ պիրի ճէվապ վէրիսի, — էվվէթ, էվ-
վէթ. Մօսքուտա սէնի կէօրմիշլիւտիւմ. լաքին
Քրիմլինօյա աթէշ վէրդն տէ պէն իմ — տէտի։
Վէ Նափօլէօն Թէրա չէհրէ իւլէ ծնու սիւզտիւք-
տէն սօղրա, պաշընը սալայարագ էօլունա կիթ-
տի։ Օ պիրի կիւլիւմսէյիսի, էլինի օղուշտուրա-
րագ վէ քէյֆիլէնէրէք օ պիր Թարաֆա կիթտի։

Պիրիսի գօլումնան ԹուԹուպ, զիյատէ պիր
աղըրլըզըլա, վէ փէք կիտլէ օլարագ գուլաղը-
մա, — Սէն տիվանէ սէն — տէտի։ Ջանն էտէրիմ
քի, պունտան տահա տօղրու, վէ էէրինէ
սէօզ սէօյլէյէն քիմսէ օլմամըշ տըր։ Պիր ախ-
րի տէ քէնտիյի Թապիպ էէրինէ գօյուպ, տաիր
տիվանիլերին տամամըրնա պագմագ իսԹէր, վէ
զայէթ ադամնի սէօզլէր սէօյլէտիյի օլուրու-
տու։ Պիր կիւն պիր աղըր մէՀՀնուն էանըմա
կէլիպ, — ՏօսԹուս; Բաղօրիանօ ուսուլի էնսան-
լարըն տամամըրնատան օ գատար գան չըգարմըշ
տըր քի, տէկիրմէն օլուգլարըմնա Թօփլանաճագ
օլսա, իւկիւԹտիւյիւ ունուտա Լընտրա վէ Փա-
րիզ Ֆուրտունալարը պիր այտան զիյատէ իտարէ
օլապիլէրիտի — տէտի։

Պիր տապահ պիր շէհման վէ էրիտէն տէլի
գանը կէօքսիւնիւ գապարտարագ էանըմա էագ-

լաշտը քի, սխմիզ Եանաղը իւզկերնտե պիր ու-
զուն գամա տիքիչի վարըտը։ Պու ատէմ գար-
շըմա տիքիլիպ, — Նէ պադայօրսուն...։ Պու տի-
քիշ պիր չըրնադ Եաթասընտան, Եախօտ պիր
ալչագ տուէլօտան գալմա տէյիլ, իլլա էհլի սա-
լիսլէր ձինկինտե պաղտաթ խալիֆէսիյլե գու-
ձաղ գուձաղա կէլտիկիտե, ծուսն Եաթա-
ղանընըն Եարասընտան գալմա տըր — տէմի։
Պու սուրէթտե սէն պիր պէօյուք գահրըման
ըմըշըն — տէյի ձէվապ վէրտիմ։ — Նիձէ, պէ-
հի թանըմայօրսուսուն։ Թանըրէտի տէտիքլէրի
պէն իմ։ Եաղըդ. տօսթում, շուրատան սէյիսի-
մի չաղըր. աթըմը էյէրլէսին. պինէյիմ կիտէ-
յիմ։ պիր էյի շունլարըն Հադդընատան կէլէյիմ
տէտի. վէ թիւրքիս մըրըլտանարադ պըրագտը
կիթտի։ Պու ատէմ սէնատաթընտա ղայէթ մա-
հիր. վէ թօհաֆ պիր մուգալէտե օլուպ, պիր
ախշամ զէյատէձէ իչկի իլե գաֆեսը տիւման-
լանմըշ օլտուղու Հալտե, էլինտե պիր գատԷհ
իլե իսքէմլի իւզկերնե չըգըպ մնախարալըգլար
էտեր իքէն, մուվազինէյի ղայպ էտիպ տիւշ-
մէյիլե, գատԷհ գըրըլըպ Եանաղընը քէսմիշ.
վէ գաֆեսը զէյատե չէտտիթ իլե եէրի չար-
փըլըրղընատան տիվանէ օլմուշտուտու։

Թէպտիլուսուրէթ ձինկիթիլե տիվանէ օ-
լանլար տահա չօգ տուր. վէ Սան Սէրվէօ պի-
մարխանէսինտե տէ պաղըսը վարըտը քի, քէն-
տիյի սազա թէպտիլ օլմուշ պէլէյէրէք, շիքե-
մի իւզկերնե սազ չալար կիպի փարմադլարընը
օյնատըր, վէ սօլ էլինե քէնտինի փէրտէլեր իւ-
զկերնտե կէզինիր իտի. պաղըսը քէնտինի քէտի
եէրինե գօյարադ միավարըտը. պաղըսը գուր-

պաղա պէլելէյէրէք օրատան օրայա աթլար, վէ աւուրտունու շէշէրէր, վէ կէօլտէ իւզէր կիպի հարէքէթլէր կտէրիտի։ Պէրի սինէք օլուր. օ պէրի ասքէր օլուր. տահա օ պէրի փատիշահ օլուպ, հէր րասթ կէլէնի քէնտի սէլահշօրու, մապէհնձիտի, եավէրի հարպը, սըր քեաթիպի զանն կտէր, վէ հէր պէրինին տէրէձէսինէ կէօրէ, էօյլէ պէր ահքեամըլա սէօյլէր վէ մուամէլէ կտէրիտի քի, գարշըսընտաքի միւձէրրէտ սէրֆէրու էթմէյէ մէձպուր օլուրտուս։

Ասքին պիմարէստանէտէ կէզէն տիվանէլէրինն հէվէսնտէն աձայիպի, էտմէր իւզէրինէ պէր ուֆթաձըգ ատէմ կտի քի, ձէսուր, սէրթ, վէ պաձագլարը պէր ձիւզլի իչինէ էյրիլմիշ օլուպ, քէնտիսինի զայէթ մահիր վէ ձէսարէթլի պիր կէմի գափթանը եէրինէ գօմուշտուս։ Եա քի ձիտա օլարագ պահրիյէ թագըմընտան օլմուշ օլուն. եափօտ եագըն վագրթլարտա կէմի եօլ ձուլտուրու էտինլէրինն հէքեայէլէրինէ վէ քէշֆ էթտիքլէրի մահալլէրինն նագլէյէլէրինէ տէյնէ մէքտէն հազը էտէր օլուն, հէր նէ հալ իսէ, Փօլինէզիա, վէ Օչէանիա ատալարը հագդընտա էօյլէ թաաձձիւպլիւ պիր հաֆըզայըլա սէօյլէր իտի քի, փուտուրա կէօզիւնիւն էօնիւնտէ՝ իւզէրինտէն օգուշօր զանն էտէրմէն։ Ամանլարընը, քէօրֆէզլէրինի, պուրունլարընը, գօյլարընը, ըրմագ աղրդլարընըն տէրինլիքլէրինէ, էմին գըձայըլըը, նիհայէթ սուլտան աթընտա օլան սըղ մահալլէրէ վարանա գատար պիրէր պիրէր վէ այնի իլէ նագլ էտէրիտի։

Ձէտիա Կուինէա, Ձէտիա Ջէլանտա, Թահիթի, Բատագ եապանիէլէրինէն, Փօմօթու վէ Սանտ-

վեր ձեզայիրլերի ահալնի վահրնյեերինին թա-
պահթլարը հադգընաա էջլե գօլայլըզըլա, տա-
գիգլնյիլե, վե աչըգ աչըգ սեջլերը իտի քի, քե-
էնին սիհիր ալահթնյիլե տիւնեանըն օ սիր ու-
ձունաաքի օ խալգլարըն իչինտե պուլունույօ-
բուտ զանն էտեր իտին. վե ծնլարըն էշքեեալե-
բինի, բինքլերինի, պիչիմիերինի. քիմինին սիվ-
բի, քիմինին եաար պուբուունլարընը. պազըսը-
նըն տըշարը տեվրիլմիշ գալըն, պազըսընըն իչե-
բի տուտագլարընը. պազըսընըն ուզուն, եուտ
շագ. պազըսընըն սեչրեք գրվըրձըգ. պազըսը-
նըն գբաա եավաազը կիսի վե վաըլագ սաչլարը-
նը. քիմինին գջյու, քիմինին աչըգ սիյահ, քի-
մինին գբըմըզըյա, քիմինին զեչթինիչե չալար
բինքլերինի. ուզուն, եաաար, տեչիրմի, պուբու-
շուգլու, եավաօտ տիւզ լեհձեերինի. պազըսը-
նըն վաըլագ, պազըսընըն հեք.ք օլմուշ, պազը-
սընըն սիր եավաօտ տիւրլիւ բինքլեր իլե էնվայի
բեսիմլերտե պջյալանմըշ տերինլերինի. պազը
եիւզլերինի, պազը կեօնիւալերինի, պազը գօլ-
լարընը, պազը տա սիւթիւն վիձուտլարընը պջ
յատըգլարընը քեէնանի կեօզիւն իւլե կեօրիւջօր
կիսի օլուբուտուն:

Մեգբուր եապանիլեր իսե, պազըսը հալիմ,
պազըսը սերթ, գաթիլ վե եաուզ միզաճ տըր-
լար. պազըլարը ուֆագ գայըգլարըլա եօլձուլա-
բա նավիլե վե մեյիլեր կեթիրիլեր. պազըլա-
րը ծնլարտան գաչար. պազըլար տա ուզագտան
օգ աթար, եավաօտ եազընտան թօփուզ ու-
բուբ: Պազըլարընտա ֆիրաակեթ, պազըլարընտա
համագաթ միւշահետ օլմնուբ. քիմինի բաաթ
կետիչի շեյի չալըգ չարփմայա մեյալ. քիմինի

ձեզայիրլերի ահալնի վահրնյեերինին թա-
պահթլարը հադգընաա էջլե գօլայլըզըլա, տա-
գիգլնյիլե, վե աչըգ աչըգ սեջլերը իտի քի, քե-
էնին սիհիր ալահթնյիլե տիւնեանըն օ սիր ու-
ձունաաքի օ խալգլարըն իչինտե պուբունույօ-
բուտ զանն էտեր իտին. վե ծնլարըն էշքեեալե-
բինի, բինքլերինի, պիչիմիերինի. քիմինին սիվ-
բի, քիմինին եաար պուբունլարընը. պազըսը-
նըն տըշարը տեվրիլմիշ գալըն, պազըսընըն իչե-
բի տուտագլարընը. պազըսընըն ուզուն, եուտ
շագ. պազըսընըն սեչրեք գրվըրձըգ. պազըսը-
նըն գբաա եավաազը կիսի վե վաըլագ սաչլարը-
նը. քիմինին գջյու, քիմինին աչըգ սիյահ, քի-
մինին գբըմըզըյա, քիմինին զեչթինիչե չալար
բինքլերինի. ուզուն, եաար, տեչիրմի, պուբու-
շուգլու, եավաօտ տիւզ լեհձեերինի. պազըսը-
նըն վաըլագ, պազըսընըն հեք.ք օլմուշ, պազը-
սընըն սիր եավաօտ տիւրլիւ բինքլեր իլե էնվայի
բեսիմլերտե պջյալանմըշ տերինլերինի. պազը
եիւզլերինի, պազը կեօնիւալերինի, պազը գօլ-
լարընը, պազը տա սիւթիւն վիձուտլարընը պջ
յատըգլարընը քեէնանի կեօզիւն իւլե կեօրիւջօր
կիսի օլուբուտուն:

Մեգբուր եապանիլեր իսե, պազըսը հալիմ,
պազըսը սերթ, գաթիլ վե եաուզ միզաճ տըր-
լար. պազըլարը ուֆագ գայըգլարըլա եօլձուլա-
բա նավիլե վե մեյիլեր կեթիրիլեր. պազըլա-
րը ծնլարտան գաչար. պազըլար տա ուզագտան
օգ աթար, եավաօտ եազընտան թօփուզ ու-
բուբ: Պազըլարընտա ֆիրաակեթ, պազըլարընտա
համագաթ միւշահետ օլմնուբ. քիմինի բաաթ
կետիչի շեյի չալըգ չարփմայա մեյալ. քիմինի

տէ հէր շէյէ թաաձՀիւպ էտէը, կիւլէը, գալ-
կը, ֆիղան էտէը, էլինի էլինէ ուրուբ օլտու-
ղունու նագլ էտէը իտի։ Խուլաաէի քէլամ պէ-
ղիմ պու տիվանէ, պէը ախէը Քօք, եախօտ Լա-
փէրուզ, վէ եախօտ Ուրվէյլ իտի։ Քէյֆէլ
օլտուղու վագըթ հէր քէս ծնուն պաշընա թօփ
լանըպ, պէօյլէ աշիքեաը, միւտաղդիդ, վէ թէը-
պէյ իլէ սէօյլետիլի շէյլերի տէյնէմ-քաէն տօ-
յամազ ըտըլար։ Պէն տախի օ գաատաը խսիմլէ-
բի, մահալլերի, թէ օրէնլերի խաթըրընատա սագ-
լատըղընա միւթէհայիը օլուպ, — պու աաէմին
տիվանէլիյի պաշգա պէը շէյ իլալէ էթմէմիշ,
իլլա ուզուն վագըթ խայալընատա ձէմ էթտիյի
խիւլեալարը հէրչէքլիք շէքլինէ գօտուրթմուշ —
տէրիհիմ քէնտի քէնտիմէ։

Պէը սապահ եալընըզ օլտուղու հալտէ պուննա
բաաթ կէլտիմ։ վէ կիւլէը իւգիւլէ — հՀ, գափ-
թան, նէ վար նէ էօգ — տէտիմ։

— Կէօրմէյօրմուսուն. իշթէ Հօրն պուբընու-
նու կէչէյօրում։ շու պիղիմքինի չաղըը. վէ սէօյ-
լէ քի տիւմէնձիյէ թէհնպիհ էթմէն գարայա
տօղրու չէվիրմէն։ Քամէրէթթօ, իսլէրի
թօփլայըն. աչըղա կիտէյօրում։ Էնլքէնձիլէը,
թէրցէրօլէյի պէը չարեէք տահա չէվիրմէն.
մահաթրա եէլքէնմինէ տէ եարըմ տահա իլալէ
էտէն։

— Գափթան, տահա պէը շէյ խաթէրիմիսէն։

— Մօցցէթթօյա սէօյլէ քի, Պօմէ եէլքէ-
նինի պէրաղ տահա սըգըշթըրըպն քի, բիւղկեար
էյիէէ տօլտուրսուն. վապահքէօ եէլքէնինի տէ
աչըն. — թամամ. ափէրմէն։ Բէյէս, տիւմէնի
չէվիր. աչըղա գըպլէ թարաֆընա տօղրու. իշթէ

չիմաի բիւզկեաբ գըչտան ուրույօր. Լուսնկլը, բայտա եէլքնկլէրի մայնա։

— Գափթան, ծպուչտուգ միչ եօլ ալըօրուգ։

— Զօգ տուր։ Սիզ չահիլլեր հեման ուչմայա պագարըմըզ. Եաբի գափթան գօշմագ խաթէմդ, կէզլնմէք խաթէր։ Ճիմաի սիւտ կիպի պիր տէնիզտէյիզ լաբին 1820 փեարուարընտա Ֆրէյսինէթ գափթանըլա Ուրանիա սէֆինէսինտէ ինքէն, պու Հօրն պուրնունու կէչմիյիմիզ վագըթ պէյլէ տէյիլ իտի. Էյլէ պիր Ֆուրթունայա թուրթուլտուգ քի, սէֆինէյի գուլլանմագ միւմքին օլմայըպ, պաշտան գարա Մալուին թարաֆընա սալտըրտըգ։ Լաբին էյ վահ, սէլամէթ արատըղըմըզ եէրտէ կէմիմիզ ղալըգ օլտու։

— Նիչէ. Ֆրէյսինէթ իլէ Ուրանեատա սէնտէմի պէրապէր իտին։ Էյլէ իսէ տիւնեանըն էթրաֆընը սէն տէ տօլաշարն. Էյլէմի։

— Հայ հայ. պէն տէ ինքինչի իտիմ։ անչագ կէմիմիզ ղալըգ օլտուգտան սօղրա Ֆրանսայա տէօնտիւմ։ վէ պիրազտան սօղրա, մէշհուր Իւրվէյլին վէ Լրսօնուն արգատաշը Չէստուր Տիւփէրէյ իլէ պիրլիքտէ, Քօնքիլեա նամ սէֆինէյի բաբիա օլտում։ Օնլար պիրիսիբէրէյլէ արգատաշ ըտըլար։ Լաբին պէն գուլթպի Չէնուպիտէքի մըգնատըս տէվլէյինտէ ղայէթ շիտատէթ իլէ տէօնէն եէրին միհվէրինի պուլմատըգտա, պիր տիւրլիւ բահաթ էթմէյէչէյիմ։

— Գափթան, վարըսա օ գուլթպուն թէմիզլինտէն պիր պէյիւք տէվլէք այմագ էֆէնտըրըմտա սըն. անչագ եէրին միհվէրի էյլէ շիտատէթ իլէ տէօնտիւյիւնտէն պէյատէ գըղղըն օլմագ

տըը. սագըն էլինի տօգունտուըմայասըն. փարմագլարըն եանար Հա:

— Ո միւնձէլնա տէնիզին պուզլարը ծնու սօուտուըլար:

— Էյլէ օլտուղու Հալտէ, կէմի իլէ Թա գըյայա գատար եանաշըըսըն. վէ տէմիրի աթըպ, քիւրէկի արզըն միհվէրինէ գատար տա գըզաղըլա կիտէրսին:

— Թամամ: Էյի տէտին: Պու եօլսւա կիմէմէլի: Եօղսա օրայա պաշգա տիւրլիւ կիտէլէմզ:

— Գափթան, քէրիմ էյլէ, Ուբանիա նամըլ զարգ օլտու. շունու նապլ էմ:

— Փէք էյի. նապլ էտէյիմ: ամմա խաթըրա կէմիլմէի պիլէ փէք եաման տըը: Իմոի մալումին օլսուն քի, 1817 սէնէի Սեպտեմբեր 17 տէ Թուլօնատան գալգտըգ. Հոկտեմբեր 5 տէ Ձիպրալթար պօղազընատան խմրար, վէ Դեկտեմբեր 6 տա Րիօ տի Եանէյրօտա լէնկէը էնտազ իգամէթ էմ տիը. չունքի պու սէյահէթիից Թապիաճի խուտուտունատա Թահսիլի մալումաթ իչին օլտուղունատան, մահալի մէզպուրու էյիէէ Թէէնսիս էթմէք նիյէթիյլէ, Ֆրէյսինէթ օրատա պիրազ վագըթ իգամէթ էթտի: Պատէհու Պրազիլտէն տէմիրի ալըպ, Ումիտ պուրնունու տօլաշարգատան սօղրա Մաւրիցիօ վէ Պօրպօն Ձէզիրէլէրինէ, օրատան տա Ձէտիտ Հօլանտայա տօղրու չէօղիւլտիւք: Ազիզիմ, սանըրսըն քի Ուբանիա պիր տէնիզ մէչէյի իտի. օ գատար կիւզէլ, հիւսիւնլիւ, վէ քէյֆի քէյֆի սուլարըն իւզէրինատէ գավգյատագ կիտէրիտի: Տամփէրին տէնիզ քէօփէքլերի քէօրֆէզինէ կիրտիք իսկ, կալաթէանըն տէնիզ հիւրիւլերի կի-

պէս էթրաֆըմըզտա օյնաշըրըտըլար։ Օրատան տա Թիմօր ատասընա կիտիսլ ծնտա էլլէնտէք. մահալլ մէզսուբ սէքէնէլերի սէյահ ըէնքըլ, կիւզել, վէ գուվվէթլի քիշիլեր, վէ սայլարը գըվըրձըգ տըր. օրատա Զին վէ Մալակա ահալիսինտէն պազըլար, փօրթօկէզլեր, վէ Ֆիլիպինքլեր իլէ ախզուվէթա էտեր խոխլեր։ Թիմօր ահալիսի պիրիսիրլերինէ նասը լսելամըշըրըլար պիլիրմիշին. ազըզլարընը էօփմէյիլէ տէյիւ իլլա տօսթլարընըն պուրնունտու օղուշտուրմայըլա. վէ Ճուտարընտա պազը ալամէթլեր հէրքէ էտերլեր. վէ հեր պիր ատէթլերի պահրի մուհիմմէթ Ճէզիրէլերի ահալիլերինինքինէ մուշապիհ տիր [1]։

Օրատան պատիտանքիւշայի ըէվան օլտուգ Մօլուքքայա, վէ օրատան տախի էէնի Ճիւնէյատնըն զարպ թարաֆընտա Փաիուա թօփրագընտա. վէ օլ հէվալիլերտէ քէաին Բալագ, Վայկին, Պօնի, վէ Գապարէյի Ճէզիրէլերինէ. վէ իգլիմ լերինին, մատինլերինին, օթլարընըն, հայվանաթընըն, վէ եապանի սէքէնէլերինին թապիաթլարընըն քէշֆիյիլե մշղուլ օլտուգ։ 1819 Յունուարընըն 9 ունտա, Ուրանխա՝ Սմիրնա լեաթօ, Բաթօլինա ատալարընտա, վէ փէյտէր փէյ Թամաթան վէ Մարիանա Ճէզիրէլերինէ գատար տօլաշմագտայըտը. սօղրա օրատան այրըլըպ, պահրի սաքին թարաֆընտա տօղրու աչըլըպ, Օգոստոս 5 ինտէ Հավաի Ճէզիրէսինտէ տէ-

1. Կէօրիւնմէյէ քի, 1850 թարիխինտէ Նափօլիտէ զուհուր էտէն Ռանիթա Իթալիանա (Իթալէա իթէթիֆագը) նամ փըրտա, սէլամլաշմայը պու Թիմօր ահալիսինտէն ահոգ էթմիշտիր. չունքի էօփմէյիլէ սէլամլաշմագ եէրինէ, գարտաշլերփլարընա պիր ալամէթ օլմագ իւզէրէ պիրիպիրլերինին պուրնունտու թուրթուգ եավաշճա չէքէր, եախօա օնշարըրըլար։

միրկեփիք։ Թամիկ-Մկա նամ փատիշահըն վե-
ֆաթը սկսկպկյլե, մահալե մկզբուրտե թա-
րաֆկէն մնակէնկնտե պիր ադիմ իսթիբալ զու-
հուր էթմիշտի. անձագ ֆրէյսկնկթ մէձլիտե
աղըր վե ֆատիհ պիր նուբդ էթմկյլե, իս-
թիբալը պատըրըպ Րիօ-Րիօ նամ պէյի Հա-
վանիթլերե փատիշահ նասպ էթտիրտի։

Ատի պիր կէմի թափֆէսի իքէն, մկզբուր ա-
տատա թասկսլիքը էտէն կասբօն ձինսկնտէն,
թէրձիւման Րիվե, պիզե Գապու-Մանու նամ
վալիտե սուլթանըն զկյարէթկնկ կէօթիւրտիւ.
վե միւսավիր Ա.րակօ միւշարիւկյհանըն վե ախէր
պէշ սուլթանլարըն թէքմիլ թասվիրլերինի ալ
տը։ Ազկզիմ, կիւզէլլիք, շէրինլիք, հիւնէ ձէ-
մալ նէտե օլտուղունտան սէնինի հալա խասպէրին
եօգ տուր. վե Իթալեամրզըն զաիֆ խաթունա-
լարընը հիւնէ ձէմալ սահիպի պէլկկյօրտուն։
Մալումն օլսուն քի, օ պէշ սուլթանլարըն ի-
չինտե էն զաիֆի վե էն խաֆիֆի ադալլե տէօրթ
գանթար աղըրլըղընտայըտը։ Կէօզիւն կօնիւնե
կէթիր իտի, սու սըղըրը կիպի, ֆիլ կիպի պէշ
քիշի խասըրըն իւզէրինե էան կէլիր. վե գա-
րընլարը տիզկերինին իւզէրինե հէվալե օլմուշ։
Պունա իլավե էյլե օ քիւլլիւ քէօմիւր ըէնկկինի,
եասըր պուրունու, եաղըն իչինե կէօմիւլմիւշ
իքի տէյիրմի կէօզկերի. իքի սուձուգ կիպի տու-
տադլարըտա պէօյիւք պիր աղըզը. օ սէմիզ կէօվ-
տէնինի իւզէրինատ պէնէք պէնէք էնվայի պըյա-
լարը. վե օ շէրին լէհձէլերին իւզէրինատ հէքք
օլմուշ ալամէթլերի. սօղըտա սէօյլե պանա քի,
Գօրէձձիօ վե Ա.լպանի պուռնատան տահա կիւ-
զել էնտաամ թարիֆ էտե պիլկրըլերմի։

Նավկեր նասըլ եօլճու օլտուղումուզու, Սանտ վիք ատալարընտան նասըլ գալդըղըմըզը. Փօր թօ-նաքսօնա նասըլ կիթտիխիմիզի սանա նազլ էթմէյէճէյիմ. Նիհայէթ Ուրանիա օրատան հարէքէթ էտիպ, վէ պահրի ձէնուպիյի իմրար էտիպ, Հօրն պուրնունա տօղրու բէվան օլտու. ծնուն գարշըսընա էթիշխիմիզտէ Մաձէլ լանս պօղազընտան էօյլէ պիր շէտիտ բիւզ կեար Համէյ պաշլատը, վէ տէնիզի էօյլէ գա. պարթտը քի, մուգատէմքի սէօյլէտիխիմ վէձհ ինէ, Փրանսըզլար քէօրֆէզինի Թուլթուրա պիլմէք իչին Մալուինէ Թարաֆընա տօղրու գաչարդ։ 1820 սէնէսի Փեւրուարըն 14 իւնձիւ կիւնիւ էտի. տէնիզ սիւքունէթ քէսպ էթմիշ, սօուպ պիր բիւզիեար տօղրուձա էվլքէնէլերի տօլտուրմուշտուտու. եավաշ եավաշ քէօրֆէզին աղզընա տօղրու եագլայըօլտուտուպ. պիր տէ կէմինին ծնօրղասը տէնիզին իչինտէ օլան պիր սիվրի գայայա չարփըլտըղը կիպի, վէձ ֆէնա հալտէ սագաձ լանտը։ Հէփիմիզ պիր աղըզտան, — աման Թուլումպայա գօշուն, Թուլումպայա — տէյի չաղըրըրտըպ. վէ հէր քիշի քիւլէյէթ իւ. զերէ կիրմէքտէ օլան սույու պօշաթմայա վար գուվվէթի իլէ չալըշըրտը։ Հալպու քի Թուլումպալար քիֆայէթ էթմէզ, վէ սույուն ծնտա պիրինի պօշատամազ ըտը. վէ գարա եագըն օլտուղընտան սանտալտըրըլա էվտէձ չէքմէյէ պաշլատըպ ըտա տա, զալտը Ուրանիա կիթ. տիքէն տալմագտայըտը. չալգանմայա պաշլատը. աղզընա գատար սույուլա տօղուպ ղարպ օլտու կիթտի։

Կէձէ վագթտըտը. եէր ըշըմայա եագըն

սանտալլարըլա գարայա չըգարըգ. ամէնէթէն պիր գաչ չաարը գուրտուգ. վէ կէմի ղարգ օլ մազտան էվվէլճէ չըգարտըղըմըզ պիր մըգտար պարութու վէ փէքսիմէտի օրայա նադէթէտիք։ Ալլահ պիզի ամ պըրագմատը. պիր պաթալ տէնիզ անասը բաաթ կէթիրիպ էօլտիւրտիւք քի իքի պէն լիպրա գատար վարըրտը։ Ո եապանի ատամըգտա պալըգ վէ հայվան սայա էտէրէք թաայիւշ էտէրիտիք. չունքի օրմանլար արասընտա քիւլլէյէթլի եապան սըղըրը վէ եապան աթը պուլունուրտուտու։

Պունլարտան ալա պիր նաֆթագա տահա կէչտի էլլիմիզէ. շէօյլէ քի ղայէթ իրի պիր պալէնա օ դէրըլարտա իքի գայա արասընա սըգըշըպ, հէր նէ գատար չապալանըր, վէ պուրնունուն տէվիքլէրինտէն չայ կիպի սուլար փիւսքիւրիւպ, դույրուղունու չարփար ըտղըրտա տա, գայալարտան պիր տիւրլիւ քէնարէնի գուրթարամազըտը։ Պունուն իւզէրինէ էիրմի գատար թիւֆէնք պօշաթտըգ, լաքին գուրշունլար տէրիսինին իւզէրինտէն գայար կէչէր խոխլէր։ Մէլահլարտան ձէսուր պիր տէլի գանը, պունուն սըրթընա աթլայըպ, պիր պալթայըլա օ էթտէն տաղա սաթաշտը. վէ արգասընտան պիր պէօյիւձէք տէլիք աչըպ, եաշմանլը պիր չէնկէլ թագտը. վէ խալաթ ըլա պիր գայայա սաղլամ չա պաղլատը։ Տալղալարըն չարփմասընտան ազըպէթ խալաթ գըրըլըպ գայալարըն արասընտան գուրթուլտու խոխտէ, գուվվէթի թիւքէնէպ տալղալար գէչտա աթմայըլա, քիւլլէյէթլի էթ վէ եաղ չըգարտըգ։

Ձէնուպ թարաֆընտա շէոիտ գըշ պաշլայա

ձաղը վագրթլար եագլաշմըշըտը. եանի Ապրիլ այընատայըտըդ. վե դուրթուլմայա հիչ պիր թարաֆտան ումիտ կէօրիւնմէդ իտի. պիր տէ կէօրտիւք քի Աշրիդալը պիր պալչնա կէմիսի օ քէօրֆէզտէ պալչնա ավլամադ իչէրի եէլքէն աչմըշ պիզիմ թարաֆա տօղրու կէլէյօրուտու։ Ֆրէյսինէթ իշարէթ վէրտի. կէմիտէն կէօրտիւէր. վե պիզիմ եագընըմըզատա տէմիրլէյիպ, պիզի Րիօ տի Եանէյրօյա կէօթիւրմէք իւզէրէ քէրալատըդ։ Ապրիլ 17 տէ տէմիր ալտըդ. վե Յունիս ավասըթընա տօղրու, սալիմէն նէհրին պէօյիւք աղըընա եանաշտըդ. օրատա Ֆրէյսինէթ պիր կիւճլե դավե, վե հէր պիր լէվազիմաթը միւքէմմէլ սէֆինէ սաթըն ալըպ, իւչ ադէնք ևթի այ Ջիհանըն քեաֆֆէյի տէնիպլէրինի տօղաշտըդտան տօղրա, սէլամէթ եօլճուլուղուլա Նոյեմբեր ծնիւչիւնճիւ կիւնիւ Չավը լիմանընա տախիլ օլտուդ [1] տէյիպ, տիվանէ խաթմի քէլամ էյլէտի։

Գաիթանը հէնիւզ պըրագըպ այրըլըր այրըլմազ, օ պիր թարաֆտան պիր շամաթա իւչէթտիմ։ սանըրըմն քի, պիր գաչ քիշի պըչադըլա պիրիպիրինի եարալայօր, գուճագ գուճաղա կէլմիշլէր, վե – եէթիչէն, էյլէնէն, ամանն չավըրք տավրանըմն – տէյի թէլաշըլա չաղըրշըյօր ուտուլար։ Օ արատա պիր պիմարխանէճի կէչիյօրուտու, պու շամաթա նէ տիր տէյի ծնա սիւալ էթտիմ։

— Էհ, պիր շէյ եօգ։ Պաղը տիվանէլէր, քէնդինի տիւշմէն իլէ գուճագ գուճաղա կէլմիշ

1. Ֆրէյսինէթին 1817 տէն, 1820 յէ գատար քիւրքէի արմէն հէթտաֆընատա տէյիտհէթ նամէնէ։

կեպի էօյլե փաթըրտը կաիըլըբ. վե հէրնէ գա-
տար գավզա իչինտէյիզ զանն կաիըլըբ իսկ տէ,
եանլարընտա քիմնէ եօգ տուր – տէտի: Վե պու-
խուսուտա պէր հիքեայէ նագլ էթտի: Վագ-
Թլըբա, տէտի, Վէրծնա Թիմարխանէսինտէ
պէն պիմարխանէձի իբէն, 1815 սէնէսինտէ,
պէր տիվանէնինն պէօյլե պաղըրմասընտան պէր
ադամ վուգուաթ զուհուր էթտի քի, մէնիքէ-
Թին խալգը այաղա գալգտը: Շէօյլե քի պէր
եաշ կէձէնէ գաթիլլին պիրի էօլեւրտուիւ-
ատէմի Սաիձ նէհրինէ իլգա էթմէք իչին ար-
գասընտա պէր խարար եուքլէնմիշ, Թիմարխա-
նէնին արգասընտա պէր Թէնճա սօգաղտան
կէչէր իբէն, տիվանէլէրտէն իբի քիչի աէսկէրի-
նի գալարըրըպ, պիրիսի – էէթիշին, էէթիշին,
– վե օ պիրիսի, – ԹուԹուն, ԹուԹուն, – տէ-
յի չաղըրըրըրտըլար: Գաթիլ իսկ զաթէն վէս-
վեսկ իլե կիտէյօր օլտուպ, օ շամանԹայը իչինԹ-
տէյինտէ Թիմարխանէ տիվարընդն էօնիւնտէն
կէչէյօր օլտուղունու հիչ տիւշունմէյէրէք, ա-
փանարզ պէր գօրգուչա կիրիֆԹար օլտուպ, տիԹ-
րէմէյէ պաշլատը. վե արգասընտաքի խարարը
հէրէ ամմայըլա, սայքի զապիԹլէրին Թօփու
քէնտինի գօվայօրլար կիսպի գաչմատը պէր օլտու:

ԻրԹէսի սապահ պէր գաչ կիսԹէյար խա-
Թունլար շաֆագ աչըլարգտան սօղրա քիլիսէյէ
կիտէր իբէն, օրատան կէչիպ, մէզքուր խարարա
Թէսատուֆ էթտիլէր. վե էթրաֆա պագը-
նըպ քիմնէ կէօրմէ տիքլէրինտէն, պու խարարը
օրԹայա քիմ պըրագմըշ տէյի պուննարա մէրագ
օլտու. աղզընը չէօզտիւլէր, վե իւզէրինտէ օ-
ղան տէսԹէրէ Թալաշընը պէր Թարաֆ էթ-

տվքլեկրինտե, սաչլարը քեսիլմիշ, գանլարա միւ-
լիմմա պիր պաշ կէօրտիւլէր խտե, գօրգուլարըն-
տան հօլիւմ հիւկէթինե վարտըլար. վէ խարա-
րը հօյլէձե պըրագըպ, թէլաշըլա քիլիսէյի
գօշտուլար. վէ նէֆէսլէրինե ալամայարագ պու-
տհհէթլի քէֆիյէթի հիւքեայե կէթտիլէր:
Պազը զիյատե ձէստուր վէ միւսթագսի քիշի-
լէր մահալի մէզկուրա շիթապ էտիպ, խարարը
եօլ իւզէրինե պօշաթտըլար. վէ քէսիլմիշ պաշ,
գօլլար, պաձագլար, վէ պէտէն, հէնիւզ ըսը-
ձագ վէ տիթրէյօր կէօրտիւքտե տհհէթե կի-
րիֆթար օլտուլար:

Քէֆիյէթի զապթիյե թարաֆընա խապէր
վէրտիքլէրինտե, պիր թագըմ մէմուրլար, զապ-
թիյե նէֆէրաթը, վէ քիւլլիյէթլի ձէմաաթ
թօփլանըպ, վէ օ տհհէթաիլե սէյրի խալգըն
կէօզիւ ծօնիւնտէն գալտըրըպ, պիր խասթէ-
խանէյե կէօթիւրտիւլէր: Հիքմէթի խիւտայը-
լա, գաթիլ օ խարարը արգասընտան հնտիրիր
հքէն, ձէպինէն իւզէրինտեքի պիր կօպէձ՝ ըս-
պանըն պիր փարչասըլա պիրլիքտե գօփուպ՝ խա-
բարըն ապասընտա գալմըշլարը: Մէզքուր կօպ-
չա պիր ալամէթ օլմագ իւզէրէ զապթիյե մ-
մուրունա կէթիրիլմիշ, մուամաիլէյհ տախի եա-
զը թէվխիսինին իչինէ գօմուշտուտու:

Իմտի չաշուտլար արամայա չըգըպ, վէ ախ-
շամա գատար պէօյլէ պիր խալին վէ մէրհամէթ-
սիզ խապասաթտան պիր գօգու ալա պիլմէմի-
սիզ տէյի իզէյիրէք խայլը վագըթ տօլաշտըգ-
տան վէ հիչ պիր էսէր պուլամատըգտան սօղրա,
ավ գալտըրամամըշ զաղարլար կիպի քէօս-քէօս
կէրի տէճտիւլէր: Պու չաշուտլարըն իչինտե էն

ֆլեղնէսի, միւհէթէրիզանէ զապթիյէ մէմուրունուն զարչըլընա կէլիպ, — օ ձանսալարը նէ զատար ապատըմ խզլէտիմ խոէ, պիր կոնը վէ պիր պէշարէթինի պուլամատըմ — տէտիյիսէ, զապթիյէ մէմուրունուն ձանը սըգըլըպ. կէվշէք, իշէ եարամազ ատէմ իմիշլին տէտի. մէզգումէ տախի կէլըյի հէր շէյի եափտըմ; հէր թարաֆա գօշտում; նէրէտէ խըրսըզլարըն քիւչ խանէլէրին խզլէրի վարըսա տօլաշտըմ եօգլաշտըրտըմ ըսա տա, եէնէ օ ասըլձանագ խատիսի կէլ կէվէրինձէյէ գատար չալըշաձաղըմ տէյի ձէվապ վէրտի։ — Հայտէ, սէնի կէօրէյիմ։ ֆլեղնէձէ տավրան, պէն սանա կիւվէնէրիմ։ Էյիձէ տէ պախշիշ ալըրսըն — տէտի մէմուր։

Զաշուտ տըշարը չըգմագ իչէն արգասընը տէօնտիւյինտէ, զապթիյէ մէմուրու կէօրտիւքի արգասընտա պիր կօպչա էքսիք տիր. վէ թէփսինէն իչինտէքի փարչայըլա ըուպասընըն ըէնկի պիր կիսի կէօրիւնտիւ կէօզիւնէ։ Կէլ սէննէ տէյի կէրի չաղըրտը. չանկը չալտը, պիր չուգատար իչէրի կիրտիյինտէ, չափըք իքի թիւֆէնքլի չաղըր պուրայա տէտի. վէ չաշուտա տէօնտիւպ, Խափանեօլ սարայընըն պաղչէսինտէ կիպլէնմիշ պիր Հայտուտ վար, օնու օրատան չըգարմագ իչէն եանընտա իքի քիչի գօշաձաղըմ, տէյէրէք օնու ավընտըրըպ, թիւֆէնքլի էր իչէրի կիրտիյի անտէ, — շունուն էլէրինէ պիլէք-չէք գօյուն — տէյի գաթի սուրէթիլէ էմր էթտի։

Զաշուտուն պէնգի աթըպ տօնտու գալտը. մէմուր օնուն արգասընը չէվիրթտիրիպ, կօպչայը եագլաշտըրտը. վէ ըուպասընըն էըրթը-

ղբնա թըսիդը թըսպըլյա ույղուն կէլմէյիլէ, իս թինթաղա էբելէնիլինտէ լազըլտըըը թիւքէնտի: 0 վազըթ օ էօլէն աաէմին պիը հայվան թաՀիըի օլուպ, պիը կիւն իլէրի վանայիը տէն ավաէթ էթմիշ, վէ էէտի սէբիվ էիւզ ըիյալ կէթիրմիշ օլտուղունու օ թիւՀՀաըըն տօս թու օլան քէնտի փէտէրինէ սէօյլէմիշ, վէ էբիսի պիրլիքտէ մըդուամուն իտանէսինէ կիւտիպ, ծնու էալընըզ պուլտուդլտըընտա, դաՖիաընա պիը սօփա էէրլիշտիրիպ էօլտիւրմիւշ, վէ մաղազայա էնտիրէրէք, վէ օրատա փարչալայտրաղ խարա բա գօյուպ, վէ քէնտիսի արդաընա էիւքլէնիպ Աֆիէէ նէհրինէ իւզա էթմէք իչէն կէօթիւրտիւրմէնու թաղրը էթտի: փէտէրի տէ, օղլուտա չէնիկլէ աաըմայա հիւքմ օլունտուըտը. պունէտտամէթ կէլտի. լաքին փէտէրի քէմիլիքտէ վէ պէտոսյտա փէքէշմիշ օլտուղունտան, քէօթիւ պիը էօլիւմ իւչ էօլտիւ տէյի հիքէտայէ էթտիքտէն սօղրա, մէրդում պիմտըրմանէՀի շունտուտախի իլտէ էթտի:

Եանի — Աչամ, սէն տահա ՀահիլսիՆ. լաքին աատալէթի Տապպանինին էն կիւչլի թաղ պիրաթլար իւզերինէ չիտատէթ իլէ միւթէյադիւլ տիգդաթ էտը օլտուղունու կէօրէնէք ֆըրտաթլար բաթթ կէլէնէք տիր. օ կէօզ նէ ույտուդ պիլիր, նէ գափանմադ. կէՀէնինն գաթը գարանլըղը ծնուն ինտինտէ կիւնդէշին շավգընտան տահա փարչալ տըր. զամիրլերին տէրինի նէ գատար թէկսիր, վէ գալըպերի թէՀՀասիս էտը. վէ քէնտիսի զաչտալընը թէկսիր էթտի տախի, զամիր իզթիրապը ատա թէսքին օլմազ. վէ սոն շէրաաթտան քիմսէ գաչըպ գուրթուլմազ — տէտի:

Գանըմին եանմասընտան պաշըմա չըգմըշ օ-
լան ուֆունէթելը էյիձէ տաղըլմըշ օլտուղըն-
տան, քենտի հալիմի լայըգը վէձհիլե միւթա-
լաա էտէձէք մէյտան պուլմուշտում։ Պիր
թարաֆտան օ բագգասէ հագգընտա օլան տի-
վանէձէ ալագանըն պէնի սիւրիւքլէմիշ օլտուղու
պայաղըլըգտան՝ զամիրիմտէ ֆէվգէլ ատէ պիր
իղթիրապ տույար, օ պիր թարաֆտան տա իֆա-
գէթ պուլուր պուլմազ թէքբարէն զապթիյէ
փէնչէհինէ տիւշմէք հիձապընտան աշըրը միւգ
թէրիպ օլուրտուրում։ Գանէի նազար մէգբուր
պիմանըհանէ խըզմէթինէ մէղղուլ օլան ազիգ
բահիպլէրին փիւր մուհապէթ վէ ինսանիյէթ
հալլէրինէ միւշահէտէ էթմէքտէյիտիմ. ալել
խուսուս ճնլարըն ըչխըէ միւսլինն, միւհթէրիմ,
վէ մուհապէթ վէ մալումաթըլա տօղու պիր
զաթ ըտը։ Պու ձիհէթտէն քենտի քենտիմէ,
– էյիր քի շու սէֆիլ հալտէն խէյաս օլմազ ի-
չէն շու էլիմտէքի կիւզէլ ֆըրսաթտան միւթէ-
նէֆֆի օլմազսամ, կէրչէքտէն տիվանէյիմ։ պէն
քենտի թարաֆըմտան գուսուր էթմէտիյիմ
հալտէ, վասիթա հազըր ատը – տէտիմ։

Ամմա պիր ձիւզի ձէսարէթ ալըպ, վէ ըչխըէ
մուամիլէյհէն եալընըզձա պիր թէնհա մահալէ
տօղրու կիթտիյինի կէօրմէյիլէ, ծնու գարշը-
լայըպ, – Սիզտէն էվվատձա եարտըմ վէ նասի-
հաթ տիլէմէյէ կէլիյօրում– տէտիմ։ Մուամի-
լէյհ տախի միւշֆիգանէ պիր մուամիլէ իլէ
պէնի գապուլ էտիպ, թէքմիլ էմնիյէթ իւզէրէ
եիւրէյինի աչ. սէնին ֆախարէն վէ թէհսիլլին ի-
չէն էլիմտէն հէր նէ կէլուրսէ իձթիասընա հա-
զըրըմ, տէյէրէք ձէսարէթ վէրտիյինտէն, պէն

տախտ հեր նե քի սէօյլերսէմ, Խոբար սազլամա սընը ըլնա Խոխպ վե ծնտան թէէմինաթ ալըպ, քէնտիմին քիմ օլտուղումու. նե հալտե պուլսըն տուղումու, վե Վէնէտիք պէյլերբինտէն պիրի-նին, վալիտէյին ամուձատը օլուպ, պէնի տախտ աշըրը սէվէր օլտուղունու ծնա նազլ էթտիմ։

Չավալը բահխաձէյէզ պէնիմ պէօյլե չըղըն ձա Հարէքէթէլերիմի, վե քէնտիմին վե ֆամի-լեամըն ըէզալէթինի մուձիպ օլաձազ թէհլի քէլերտե պուլունտուղումու իչինէմէյիլե, ղայ-էթ մահզուն օլտու. վե պիր ձիւզի միւթալաա տան, վե փէտէրձէ պիր թաթլըլըղըլա եիւ-զիւմ պագտըգտան սօղրա, պէն էօյլե պիր սը-բասընա գօրումտ քի, զապթէյէ թարաֆընտան սէնինն հեր պիր մասլահաթըն պանա իհտալե օ-լուբ. վե Թրինէթէլիլերին մաթլուպաթլարը-նա, վե մահքէմէ խարձլարընա պէն քէֆալէթ էտերիմ։ Սէն հիչ թէէսսիֆ էթմէ, բահաթ օլ. վե հէյլի ըրզ պիր զատե քիչի կիպի ֆէբրա-հէյէթ իլե եաշամայա պագ, տէտի։

Ինչի կիւն սօղրա հեր պիր շէյի խաֆիէն վալի-տէյին ամուձասընլա էօյլե պիր սըբասընա գօ-մուշտու քի, եարը կէչէ վագթընտա պէնի պիր սանտալա գօյուպ, մումանիլէյհին սաքին օլտուղու գօնաղա կէօթիւրտիւլեր. վե օրա-տա Թրինէթէլի տէլիգանլըլարտան խոթխոդաձ էթտիյիմ մէպլաղ իլե պէրապեր, պիր խայլը տա պախշիշ պիր սարըաֆ վասիթասընլա թէտիյէ օլունտու։ Պունա տա զանատաթ էթմէյիպ, պէ-նիմ սահիհ խամիմ մէձհուլ օլտուղունտան, ալ-թընձը նուսմըօնուն պէքձիխինէ վե զէնձիրձի-սինէ զայիսանէտէն պախշիշլեր վերտիրտիմ։

Այնձագ հէվիսինտէն զէյատէ փատըշահա կիւ-
նիւ իչին եաղըշնա պիր թաամ էթմինէր տէյի
հափիս արգատաշլարըմա բուամ շարաապը վէ շէ-
քէր իշէրինէ պէրապէր ըպըզդ, թաուդ, պէօ-
րէք փարասը կէօնտէրտիմ։ Վէ շումնու տա թէնէ
պիհ էթտիմ քի, Ջանէթթօ էօյլէն թաամըն-
տան էվվէլ պիր սաաթ օդդատաղըզդ էթմէն, է-
լինին իւզէրինտէ տէօնտիւն, թադդա գըլըրն,
վէ թէփէ աշաղը եիւրիւտիւն։ Վէ պէնի հիմայէ
կատն գոյումէնույու տախի, հափիստէն չը-
գարթմադ իչին վալիտէյնի ամուէաարնա քէ-
ֆալէթ էթտիրտիմ։

Իշէրիմի պէօյլէչէ սըրասընա գօտուգտան
սօղրա, ամուէատան կիւթմէյէ րուխսաթ ալտըմ։
անձագ շայէտ փօլիս պէնի թանըմասըն, վէ հէր
պիր շէյի Փատվա մէտրէսէսի րէյիսինէ պիլտիր-
մէմէն տէյի դօրդումնան, Մէսնէրէ, Թրէվիզօ,
Պաասանօ, վէ Վիչէնցա թաարիգինի թուԹուպ,
Փատվայը պիր թաարաֆա պըրագմույա գարար
վէրտիմ։ Այնձագ Իօվիկօյա էէթիշիպ, ծնտան
տա վաթանըմա կիտէչէք իքէն, օրատա պիր
խաին միւսահազա ֆիքրիմնէ աղըրլաշարագ,
գալսիմի պիհուզուր էտէրիտի։ Եանի – հէյլէ-
քեարլըգ վէ տօլանտըրըչըլըգ սէպէպինէ պէ-
նիմ չափղընըար խօվարտաարըրըա մանհաուտա
կիրմիշ օլտուղումմ, շայէտ վալիտէյնի մալումի օ-
լուրսա, պէն նէ կէօզիւլէ ծնուն եիւզիւնէ պա-
գապիլէչէկիմ։ Ձիւզէփիրինանըն ածիփ վէ մէ-
լէք կիպի անընընը նասըլ պուս էտէչէկիմ։ ՏօսԹ-
լարըմըն կէօզիւնէ նասըլ կէօրիւնէ պիլէչէկ-
յիմ։ ԹաապիւգաԹըմա նիչէ զէյարէտ էտէչէկ-
յիմ։ շէհիրին իչինտէ նէ եիւզիւլէ կէզէչէկյիմ

— տէրիտիմ քէնտի քէնտիմէ։ Հէվիխէնտէն ղէ-
յատէ պանա տաղլ տէրուն օլան շույուտու քի,
խըզմէթքեարլար — Լիօնէլլօ Պէյ, պիզիմ ֆ-
քէնտիմիզ, պօրձ սէպէպլինէ, պիր ըահիպլին
սայէսինտէ քիւրէքտէն, մահպուսատան գաչմըշ
— տէրլէր խոխ. վէ օ արատա եիւզիւմէ գարշը
սախթէ թէվազուլար թէմինինիլէր խոխ, ար-
գամտան տա ղէվզլէնիպ կիւլիւմսէմէլէրինէ
պէն նասըլ թահամմիւլ էտէ պիլէճէյիմ տէյի
խաթըրըմա տիւշտիւքճէ, հէձապլըմտան էլիմ
այաղըմ տիթրէր խոխ։

Պու միւսահազալար պէնի օ գատար մէյու-
էթտիլէր քի, խանէմ ավտէթ էթմէք էֆքեա-
րընը քիւլլէնէն ֆիքրինտէն չըգարըպ, մաղրու-
ձա պիր գարարա պէնի իղգա էթտիլէր։ Շէյլէ
քի Փատվանըն հավասը միտէմ մաղարըտաթ վէ-
րէյօր. վէ թահսիլի իլմի թէքմիլ էթմէտէն վա-
թանընա ավտէթ էթմէք խաթէմտէյիմ իչէն,
պօլճնեատա կիթմէյէ գարար վէրմիշիմ։ օրատան
սիզէ եինէ մէքթուպ ֆազարըմ։ Փագաթ շիմ-
տիքի հալ սիրագ ագէճ էկթիշտիրէն տէյի վալի
տէմտ պիլտիրտիմ. վէ խէյրատընա թէշէկկիւր
էթտիմ։ Պօլճնեատա Սան Տճնաթօտա խզամէթ
էտիպ, եինէ շակիրտանըտա խուֆիէթ էթմէյէ,
վէ Ինթալիա շէհիրլէրինէն էն զիյատէ սէֆա-
լըտը օլան պու մահալլէն հէր պիր զէվզու սէ-
ֆատըյլա մէշղուլ օլմայա պաշլատըմ։ Օրանըն
հավասը ղայէթ թէմիզ վէ խաֆիֆ օլուպ, սէ-
քէնէլէրինէն լէհչէսի էօյլէ կիւլէճ, աթվար-
լարը էօյլէ ֆէրահ, գալըպլարի էօյլէ խալկա, ա-
ղըլտարը էօյլէ զէբի, տավրանըշլարը էօյլէ սէր-
պէթ, կէօսէթլիքլէրի էօյլէ քէրլամէլի տիր

քի, սօգատլարընտա կէզմէքտէն, գահվէխա-
նէլերինտէքի մէշղուլլերտէ, քէպապչը սու֊քրա-
լարընտա օթուրմագտան, փալալէօն տէհղուլլէ-
րինէն ալթընտա կէզինմէքտէն, քիւչիւք թէ-
փէչիքլերէ չըգըպ, պաշաշաղը շէհիրէն կիւգէ
լնքլերինէ սէյր էթմէքտէն ատէմ տօյամագ։

Հալ պու քի պէնիմ վագթըմտա, ասիրէն պօ-
զուգլուզընտան, պու չիչէքլերէն հէր պիրինէն
ալթընտա պիրէր էրլան էամարըրտը։ Զունքի
հէր մէշղուտէ, վէ էյլէնտէ մահալլերինտէ պիր
թազըմ ֆիլճանէի ֆիճուր քիշիլեր պուլունուպ,
էրլան կիսի էթէչինէն ալթընտան սաղըլըպ կէ-
չէրէք, տէյանէթ վէ մէթանէթ զըրհալա մու-
հաֆազա օլմայան գալալլերի գէհիրլեր խոխլեր։
Էյլէ ֆիլճանէ, գուրնաս, վէ լինգէ ֆիքիրլի խո-
խլեր քի, ճահիլլերէ հէր թարաֆտան հիւ-
ճիւմ էտէրխոխլեր։ վէ ճահիլլերտէն պաղը քէ-
սէնէ եախօտ իթխապրընա քէտէր կէթիր-
մէքտէն գօրգարագ, թէթիք տավրանանլար տա
պուլունուրտա, էգ չիւմլէ պունլար էյլէ էէմ
տէօքէր, էյլէ էօլլար գուլլանըր, էյլէ ֆիլճանէ-
լնքլեր լիճրա էտէրխոխլեր քի, էն գօրգագլար
վէ չէտարկէթսիզլեր կիսի, էն չէտուրլար վէ
քիւսթախլար տա ծնլարըն տուգաղընա տիւ-
շեր խոխլեր։

Ինձագ շունու տախի թագրիր էթմէք ճահիգ
տիր քի, կիգլէ իթթիֆագլարըն գէհիրի, եա-
լընըգ ախեր պիր կիգլէ պուլաշըգլընըլա հէնիւգ
պօգուլմուշ օլան գանլարը պուլանտըրըր օլտու-
գունու տա միշահէտ էթտիմ։ Զունքի ախալա-
թը հասանէյի նախլ օլմուշ ատէմլերին եումուր-
ճագլը մահալլերէ կիրմէյիլէ պուլաշմատըգլարը

կիսափ, գալլին ալա իհաալարըլալա պիրլիքտե տօղրու շերաաթ քեհկն թեմիզ ձանըարա տա օ զեհիր թեհեսիր եթմեզ խտի։ Պինիմ խե եաղ նըշ ֆեյլեսօֆլուգ, վե վըլթերին վե սաիր հիյլեքեաթ թեզվիրլերին թեհլիֆլերինի գըրաաթ եթմեք ֆիքրիմի զաթին պուլանտըրմըշ, վե պիր թաբաֆտան տա սեֆիհլիք թիւթիւնիւ զինինիմի գաբաբթմըշ օլտուղունտան, նե հադգը կէօրիւրիւտիւմ, նե տե կէօրտիմ ծտուն արգասընա կիթմեք խսթէրիտիմ։

Թօմանեալը զայէթ ֆիլհնե վե ֆեսաատ պիր տէլլ գանը պինի կէօզիւնե քեսաիրիպ, վե զինկիրին, խօսփեսինտա, վե սօնուննու սայմազ օլտուզումու ֆեհմ էտիպ, նեֆս մուհասէպէթիմին զաիֆ թաբաֆընտան պինի վինչեսինե կէչիրմեմիքձէ եագտամը պըրագմատը։ Վե պիր ձահսաալարը սաղ թուրքմագ խսթէյին, վե եօլունուն իւզերինե տուզագ գուրտուպ, օ տուզաղա տիւշիւրինձէյէ գատար պէքլէյիպ, կէօզետիպ, տիւզիյէ օ տուզաղա թագվիյէթ վերմեքտե օլան պիր աձը կիսափ, մերգումտ տաիսի պանա օ գատար թահրիքըլեը թեշվիգլեը գուլլանտը, վե օ գատար տուզագլար վե էօքսեկլեը գուրտուքի, քինահի Պօլճեատա թահսիլի իլմի մեշղուլ օլան ձահիլլերին էն սերպեսթի պէլլեէտիյիմ հալտե, պիլաքս տուզաղա թուրքուտտում։ վե չէօզիւլմեզ պիր հիյէթտե պաղլանտըմ գալտըմ։

Մերգումտ նվվել նմրտե պանա չօգ ըսյէթ կէօսթէրտի. պինիմ ագլըմը, քիւշատե տիլ օլտուզումու. ձեսիմ, ալա, վե եիւքսեք էֆքեարլարըմը մտոհու սէնա էտերիտիւ։ — Սէն հէր տիւրլիւ ձեսիմ մասլահաթլարը պաշա չըգար-

մայա մուգթէտիր պիր տէլիգանլըըն. Ինթալեա մուհասիպէլի վէ գահրըման պիր էվլատը կիպի սէվինճ իլէ կէօզլէնիւ սանա տիքմիշ. Ճէպպարլատան երրթըլմըշ պաղըրնը, քէնէփէէքլեր-տէն զէտէլէնմիշ պիլէքլէրինի, պուգաղըլար-տան ինճինմիշ վէ ճիւրահաթլանմըշ այագլարը-նը սանա կէօսթէրիյօր. քէնտի խէլասընա անճագ սէնատէն, վէ սանա էմնալ պաղը գահրը-մանլարտան իմտաատ պէքլէմէքտէ տիր – տէրի-տի պանա:

ԳԱՐՊՕՆԵՐԻՍ ՁԸՐԳԱՍԸՆԱ ՏԷՄԱԼԷԹ։

Գարպօնար պուլսնտուղում հալտե տախի, 1829 թարիխինտե, Ամալեատա հիւբումէթին կէօղիւ էճնիւնտե, էյլէ աչըգ ալամէթլէր իլե, էյլէ աշխեատար հարէքէթլէր իլե, վե էյլէ գըզ ղըն վե խահիշլի տավրանըշլարըլա, պէյլէ պիր ումուտի Ամալիֆաղ նասըլ թէրթիպ օլունա պիլսէ տէյի նէ գատար միւլահազա էտէրսէմ, պիր տիւրլիւ ազլըմա սըղտըրսամամ։ Էյթ տօլա պընըն տէվլէյինտէն գօղլայարագ տօլաշան, վե պայաղըրլա ծնու աչմայա չալըշան քէտիյի, աշ ճընըն տուրուպ սէյր էյթտիյի, վե աշճը օ պիր թարաֆա պագտըղը արատա, պիր թագրիպ մանտալը տիւշիւրիւպ, վե իչինէ կիրէրէք քէ պապ փարչասընը գափըպ գաչտըղը կիպի, հիւ քումէթ տէ տուրմուշ պիզի սէյր էտէրիտի։

Պօլճնեատա պիր եէնի ահանամէյ թէղէկ պիւա օլունտուղունու քէօրլէր պիլէ կէօրիւրիւ տիւ։ Օ ղայէթ վասի մէտրեսէնին խօճալարընտան էքսէրիսի, զիյատէ մալումաթըլա, զիյա տէ տէ ագըլ, պասիրէթ, վե սատագաթ աս հապընտան ըտըլար։ լաբին իչէրիսինտէ պագըլար

տա վարըտը քի, հէմեն աչըզ աչըզա ասխյանա թէշվիզ էտէր խոխլէր. շակիրտանը քիւմէ իլէ խանէլէրինէ գաստուլ էտէր, վէ մէտրէսէնին տէրթանէլէրինատ կէզինէրէք, նիմ փէրտէ-տէն — Իթալէա արթըզ գուլլուգտան պիզար օլմուշ. էսքի ադամէթի կիւն պէ կիւն թէնէզզիւլ էիւզ թուլթմուշ. բուէսասլարը ծնու չամուրա պաթըրմագտա տըրլար. ուսիսի եալընզ տէլիգանլը կիւրուհինատ գալմըշ տըր — տէյիրէք, իզհարը թէէսափուֆ էտէրիսիլէր: Խօճալարտան պազըլարը զապթիյէ մէմուրլարընա զամզ օլունսա պիլէ, ծնլար օմուզլարընը չէքէրէք, — Ջիյատ ադըլը ատէմլէրին քէաֆֆէսինատ տէ տիվանէլիյին պիր շուպէսի պուլունուր. պիզէ տօգունմասընլար տա, նէ խոթէրլեր խոխ վարսըն եափսընլար — տէյի Ճէվապ վէրիր վէ կիւլլուպ կէչէրիսիլէր:

Իթալէանըն հէմեն հէր մէտրէսէսինատ, պազը տահա կիզլի, պազը տահա աշիքեար, անճագ տահմա տա հարէքէթ իւզէրէ կիզլի իթթիֆագ մէքթէպլէրի պուլունուպ, գաստալարընը, հիւնէրլէրինի, վէ տէսիսէլէրինի պիրիսիրլէրինէ իլճագ էտէր, վէ ասխյան գուման-ընըն գուվվէթլի խիզմէտ իլէ փէյ տէր փէյ տա հա մէթանէթ քէսպ էտէր խոխլէր: Խոթէյար Մօռէնա տուքասընըն, Իթալէանըն հէր պիր թալիմհանէսինատ, հէր պիր փայիթախթընտա, վէ հէր պիր սարայընտա սատըգ Ճասուսլարը պուլունուպ թէթթիքատ տուրուր, հիւքիմ տարլարա խոթաը վէ նասիհաթ էտէր. վէ սուրէթի զահիրատ ղայրէթ կէօսթէրէրէք՝ հիւքիմտարլարըն նէզտինատ պուլունուպ էսրար-

լաբընա վուդուֆ օլան, մէհլիս ազալտըրընը եօլ տան չըգարան, վէրիլէն գարարլարա մանի օլան կիզլէ միւֆթիտլերի վարանա գատար հէվէհնի տէ թանըրըտը։ Մէզբուր հիւքիւմդարլար բուա, պու շէյլէր քէնդինի Գօնկո, եախօտ Մօնօփօ-թաւիատա վագը օլույօր կիսի հիչ վազիֆէ կ-տինմէդ խոխլեր։ Տահա թաաճճիւպ կտէնէք շէյ տէ շու տուր քի, Տուբայի մուհաճէյհ տա-խի քէնտիսի ախէրլերին խանէսինի ուզագտան քէշֆի կթատիյի արատա, քէնտի մէմլէքէթին-տէ, քէնտի խանէսինտէ, հաթթա քէնտի օտա-սընըն գափուսունտա պէքլէյէն նէվպէթճիլե-րին էչինտէ պիլէ, օ մագուլէ քէշիլեր պուլուն-տուղունտան պիխապէր օլուպ, ծնլարա մնաշ վէրիր, ծնլարա էթիսպար կտէր, վէ հօրարընը ինանըրըտը։ վէ սուրէթի զահիրտէ կէօրիւնէն պու մուխալիֆէթ տախի, կիզլէ էթթիֆագ-լար սէպէպսինտէն նէշէթ կտէր խոի։ ջունքի իւ-չիւնճիւ վէ տէօրտիւնճիւ տէրէճէյէ գատարը աղնաշըլա պիլիսպ, տահա իլէրի տէրէճէյտէ պուլունանլար աղնաշըլամազըտը։ վէ հբասէրի հիւքումդէթ վէ զապիթան ալէյագտա պուլունան սէրվէտտէրլերի էիւբսէք մէվգիլէրտէ ատարլար-ըտը։ Պու ճիհէթտէն էյէր քի պագը շէհիր-լէրտէ գարպօնարլարընը ալթա լուչէլերի (էիւբ-սէք ըշըգ) պիր քօնթէ եախօտ պիր մարքէզ։ պիր պինպաշը եախօտ պիր սէրտար օլմայըպ, իլլա պիր տէրզի էա պիր գույումճու, եախօտ պիր շաիգաճը փարչասը։ վէ ապէրլի թագը-մընտա պիր գօնագճը, եախօտ պիր զապթիյէ նէֆիէրլի տիր տէսէմ, պէլքի քիմսէ իթթիմատ էթմէդիտի։ Ապէրն կէչէն սէնէ կէօզլիւմիւզ իս-

լե կեօրտիւք քի, Փարիզտե եիւզ պին նիզամ ապգերիլլե. պու գատար մունթազամ թօփճու-լարըլա. պոննա միւհիմմաթլարը, պու գատար ցանըզ զապթիյե մէմուրլարը, վե ումուրու պէյէտիյե հազգընտա պէօյլե մալումաթը միննիսթօլարըլա իհաթե օլմուշ օլան Լուի Ֆիլիփին թախթընը տէվիրինելեր, պիր աուզ խէզա-լելեր խոր։

Ռէզալիք 1829, վե 30 Էննաոընտա Իթալիա հիւքիւմտարլարը, քէնտիլերի թէլեֆ էտէճէք ազտերին ինի իւզերինտե էյլէնտերէք վազըթ կէչիրիր խորլեր։ Վե 1830 ակնէսինին ախըրնա տօղրու Փարմա տուբէսոսը Մարիա Լուիճիա քէնտի իլերի չէքտիյի պիր պէնտէսինին սատա-զաթընը իֆրաթըլա ակնա էթտիյի արատա, պէն մէրգումու էն ազղըն գարպօնարլար տէֆ-թէրինտե մուպայյէտ կէօրմուշլուտուր։ Վե տու-քէոսայը միւշարիլէյհա տախի 31 ակնէսինին Փետրուարընտա մէրգումու ասիլերին պաշընտա կէօրիւպ, քէնտի քեահէա խաթըտունուլլա պիր-լիքտե կիթմէք իւզերէ արատայա պիներ խբէն, հեր նէ գատար կէճ խաբ տէ, հիտտէթ իլե — պու պիր Յուդա տըր — տէմիշ. վե մէրգում տախի սէլամէթ օլա տէյճէճէք գատար քիւա-թախլըզա Չիւրասաթ էթմիշտի։ Թօսքանա տուգասընըն պաշընտա տախի պու մագուլերեր էքսիք տէյիլ խոր. անճագ եա զէյատե գօր-գաք, եա զէյատե միւհէթերիզ, եա տա զէյատե միւտէպպիր օլտուգտարընտան Ֆիլէնէ գօփար-մայըպ, Թօմալըլարըն վե Լօմպարտիալըլարըն գարարընը վե հարէքէթինին կէօզէթմէքտե խ-տիլեր։

Սարտհնեա գըրալը Քարլօ Ֆելիչէ խաղել էր. վէ ան սենեկնէր սպասէր Հուտուտարտա պուլուհան 21 սենեկի ասիլերինէ մէյտան վերմիչէր. պու Ճիւմլէ պիր թաղըմ միւֆթիլէր ծնուն էաթաղընըն պաշընտա ասկեան թէր թիպ էթմէքտէ էին. վէ էօյլէ կիպլէհէ հարբէքէթ էտիրիհիլէր քի, գարապալնալը ապէրին գօմանտանը Քալաստանէթի նամ սէրկէրտէ տալխ ծնլարտան պիր սէրըհլէթ թուլթամամըշտը։ Հաթթա Մօտհնա, Փարմաձիա, վէ Րօմանեա ահալիսի, վաղթը մէվուտտան պիր գաչ կիւն իլերի ֆելեհնէ գօիտարմըշ օլմասայտըլար, փիհմընէթ տալխ Հալայա ուչաձաղըտը. վէ էձէլ իլէ ուղրաշան գըրալընտա ասլա մէրհամէթ էթմէյէձէքլէր էին։

Յունիս այընտա պիր ախշամ Սարաքօցցա սզ գաղընտա պիր խանէտէ ախշամ թաամընտա ձէմ օլմուշ օլուպ, էրի մէտրէսէ խօճաըլըգա պիր ավօգաթ հաղըր օլտուգլարը հալտէ, պիր թագըմ տա իլերի կէլիր շակիրտան ծնտա պուլունմուշ ուտուգ։ Եէմիշ վաղթը կէլտի. գաֆալար տա կէրկէվ կիպի շարապտան գըզմըշտը. խօճալարըն պիրիսի, Ռթաւէանըն էլճաէթիւ հաղի պուլունտուղու հալտէն պահս ածըպ, իչպու էթթիֆաղը խաֆէյէնէն իլերի կիտէձէյի հադգընտա էօյլէ մուսաըրահ վէ գուվվէթլի թարզըլա սէօյլէտի քի, օ արատա գարշըմտա պիր գաչ գըրալօլսա տէյի արզիւ կէտի։ Վէ սէօհպէթինէն արատընտա, — փատիշահլար պիր թարաֆտան պիզի խօրլայըպ, օ պիր թարաֆտան պէզտէն էհթիրազ էթտիքձէ, ծուլարըա էշիտիզ իշ տիր — տէտի։ Ո վաղթը ա-

վօգամե Ձէվասպ վէրիսպ, — խօձա, սագըն սա-
հինկնէրին նուրու օլան Աբանոհան շարասպը, զա-
թէն պէրիսպիրէրիկնէ իմե իզաձ էտէմ էյէն գօր-
գույա հագարամե պիր արայա կէթիր-
մէք կիսպի թէնագգուզա սէնի տիւշիւրմէսին —
տէտի։

Օ պիրի թէքբարէյբպ. — սէն ամօգամե պու-
լունտուղուն հասէպինէ, թէնագգուզտան խօշ
լանմայա պիտիրմիսին։ Սէն քի սըագըլա քիզսի,
նամուսուա ալէագլըզը, հէմեն հէմեն շէյթան-
ըլա ազիզլէրի պէրպէրինէ ուզաշթըրմագ խու-
սուսունտա պէօյէ մահիրսին։ Պու սուրէթտէ
կէօրիւնիւր քի Աբանոհանա շարասպը, պու կիւն
սէնին կէօզիւնէ մնատէլէրի իրի կէօսէթէրինյօր։
Պիզ սէլամէթի մահզա հիւքիւմնատարլարըն վէ
հիւքումէթլէրին թէնագգուզունտա պուլաձա-
ղըզ — տէտի։

— Պու իլիմ տաիր սէօզլէրինի նյզահ էյլէ։

— Պու սէօյլեմիբլէրիմ իլմէ տաիր նագա-
րինյաթ գապիլինտէն տէկիլ, ֆէնիլինյաթ տըր։
Պէօյլէ օլտուղունու աղնամագ խոթէրսէն, սէօյ-
լէյէձէյիմ սէօզե տիգգաթ էյլէ. սահիհ օլուպ
օմմատըզընը կէօրիւրսիւն։ Նիչէ սէնէլէրտէն
պէրի պիզ — զիւհիմ ազատ տըր. սէրպէսխէյթէ
թահսիլ էթմէք իչին գուլլանըլան տէսխիսլէր
գապահաթ տէկիլ տիր. շիմտիքի ասիրտէ ահա-
լինին փատիշահը զիւհիմլէրին գուվվէթի տիր.
փատիշահա գարշը օլան Ձիւրիւմ սէպէպ,
Ձէպպարլարըն գուլլանմագզը շիատէթ տիր —
տէյի պու գատար պաղըրտըգ. պու գատար շէյ
եազմըգ։ Պու գատար հիւքիւմնատարլարը թախ-
թընտան աշագը ալտըգ. մինխաթօլարը տզլ

ԿԹ տիք։ Շիմի պիր հիւքիւմտար պիր ֆէսատ խասիէրի ալա, տէյէ պիլէրիմ քի, պիչարէ քիշի ո ֆէսատըն պաշընա փամլամըշտան տահա զիյատէ միւշքիւլաթա տիւշար օլուր։ Պիր թա- րաֆտան աշիքեար կէօրիւր քի, վար գուվվէթի պազուբա վէրիպ տայանադաձ օլա, մանալահաթ գօլայնա պիթիդնէք տիր. լաքին ո պիր թարաֆ տան տա մանթուաթըն եաղարըրադաղը հէզա- յանլարտան գօրգար. չունքի ինսանէնսա վէ ալա նէն քէնտինի Նէրօն, Գալիկօլա, Թիպէրիո, եախօտ ծնալարտան տահա պէտթէրձէլատ թա պիրլէրիյլէ բիւսավայը ալէմ ԿԹ-մէյէ հաղըր տըրըլար։ Հաթթա ախիր թաձտարլարտան տա չէքինիր։ Նիհայէթ ո հիւքիւմտար եա քի ա- սիլը իլէ հիչ ուղրաշմազ, եա տա տահա գուվ վէթլի պիր տէվլէթտէն պիր նամէ զուհուր է- տիպ, ո սկիթիլէր հադրընտա ալիձէնապլըգ գուլլանմասը իսթար օլունուր. ծնուն ինսանը, միւտէպպիրլիյի երլտրզլարա գատար չըգարը- լըր. ապլանք միւսահազալարը սէնա օլունուր. խուլասէյի քէլամ, քէնտի սէվվիւլիւ Թէպատ. լարընըն գանընըն տէօքիւմէնտինէ պիր կէօմ րիզա վէրմէյիձէյինատէն պահա էտէրէք, ծնուն փէտերանի վէ միւշֆիգ գալկինէ միւրաձաաթ օլունուր։

Ո ալըտտա հաքիմլէր տավայը ֆաալ ԿԹ-մէյի մէշղուլ օլուրլար. Թէձէսսիւս էտէրլէր. Թադ- րիրտէ Թէնազգուլլար պուլուրլար. Թէքրար Թէքրար ագտը մէձլիսլէր էտէրլէր. աղըրլաշ- տըրաձագ Թէֆէրրուաթլարը վէգն էտէրլէր. սկսած, մուհաբրէթաթ պէշարէթլէրինէ, շիւպ- հէ վէրիձէյ տէսիսէլէրի Թարիթարլար. Նիհայէթ պաշը քէսիլմէսինէ հիւքմ էտէրլէր։

— Պաշ քէսիլմէսինիմ. քէսիլէձէք եալը-նըզ պիր պաշ վար – տէյի չաղըրտը էօթէտէն պիր տէլիգանլը:

— Սէն տահա փէք միւպէթէտի խմիշսէն, տէ-տի խոճա: Հաքիմլէր քէնտի պօրձլարընը էտա էտէրլէր, աղնատընմը: « Ձէզա գանուննամէ-սինին ֆիլան պէնտի միւձուպինձէ, տավա ֆաալ օլունուպ թարաֆէյնին թապդիրլէրի տէյնէնիլ միշ. միձրիմ խաքեաթ օլուպ գապահաթընը խզրար էթմիշ. վէ գաթիլ ձէզասընա հիւքմ օ-լունմուշ տուր »: Մահքէմէ գափուսունա, տէ-րէքլէրէ, վէ շէհիրին միւնասիպ մահալլէրինէ պու սիձիլ եաիրշարըլըլը. հէր քէս տիլէրէ-մէյէ պաշլար: Լաքին պագարընն քի, եանընտա չափըձագ շէյլէ պիր իլան տահա կէօրիւլիւր. եանի « Վայէթ մէրհամէթլի փատիշահըմըզ ա-տալէթին շիտաէթինատէն զիյատէ, զաթինատ մէքթուպ օլան շէֆկէթինատէն նաշի, իշպու գա-թիլ ձէզասընը էիրմի սէնէ քիւրէք ձէզասընա թահվիլէ թէնէզզիւլ էթմիշ տիր »:

— Հա շէյլէ, պիրազ նէֆէս ալայըմ, տէյի չաղըրտը թէրէ պաթմըշ տէլի գանը: Էզ ձիւմ լէ էիրմի սէնէ քիւրէք տէ չէքիլիր շէյի տիր. էհ....

— Սաէմ սէն տէ. մէրհամէթ սէնէլէրինի սէն պիլմէզսին:

— Նիձէ. սէնէ օնիքի այտան իպարէթ տէ-յիլմի:

— Պէյլէ օնիքի այտան միւրէքքէպ սէնէ-լէր, բուշնամէ, վէ պիչարէ քիշիլէրին սէնէլէրի տիր: Զօրպալարըն սէնէլէրի ալթը այ անձագ օլուր. չունքի կէձէլէր տէ հիսապա տախիլ օլ-

առաջնատան, ծնպհշ կիւնիւ պիր այ օլուր. քիւ-
րեքտե տահմա կիչէ կիւնտիւզ պէրապէր տիր.
վե ծնիքի սաաթ կիւնտիւզ, ծնիքի սաաթ տա
կիչէ հիսապ օլունուր:

— Ելիմի ագլըմ գանտը: Օնիքի սաաթ կի-
չէլերի իֆրաղ եթտիյին կիսի, ծնպհշ կիւնտե
պիր այ թէքմիլ օլուր:

Պունտան պաշգա տահա թէկնպիլ էտիչէք
իֆրաղլար վար տըր: Պիր շահզատե տօղար. ա-
սիլերի իւչ սէնե միւսաատե օլունուր. սարայտա
պիր տիյիւն զուհուր էտէր. պիր Էսխօտա իքի
սէնէչկիչէ տահա էքսիլիր: Տահա նէլեր օլա
պիլիր. զաֆիլ պիր ֆիլեհնե ֆէնատա գօփար.
հիւքումէթ տիւք-քեռանընը գափտարը գաչար.
գարտաշլար գալալարը զընտանալարը աչարլար.
զինճիրլերի գըրարլար. օ պիչարե տուչտուզլարը
խէլաս էտէրլեր. Էլլերինէ պիրէր տէ թիւֆէնք
վերիրլեր. ծնտան սօղրա պիր տահա էլե տիւ-
շերլեր խսէ, արթըգ քէնտի հայվանլըգլարընա
ազվ էթմէլի:

— Պէօյլե օլտուղու տուրմէթտէ, տէտի ավօ-
գաթ, ումարըմ քի մահպուս Էիւզիւ կէօրմէ-
յիդ, լաքին էյէր, շայէտ... Օ վագըթ ըուզնա-
մէյի, թէսավիւի Էյլիւ նիհարը. մէվլիւտիւ-
թէզկիւլիւէիւ ֆէքբիմնե էյիչէ սագլարըմ: Վե
օ արատա խորան տիւզէթմէյէ, վե մնատուռուն
պահարանձըլըղընը էթմէյէ տե մուգայյէտ օ-
լուբուռ: Էլսէթ պիր ազիզ Եարատընմա Էնէթի-
շիր [1]:

1. Կալէթէթի նամ մեշհուր ավօգաթ, Քասթել սանէ ան-
չէլօ մահպուսունտա պահարանձըլըգ էտէր, խորան տիւզէ-
սելսի:

Խօձա հիւբուսէթին ասիլէրտէն գօրգուսու-
նա նիսպէթէն, ծնլարը նասըլ իշ էէրինէ գօ-
մմտըգլարընըն իւզէրինէ սէօհպէթինի իլէրի
կէօթիւրտիւ։ Ալ հէր նէ գատար պիրազ փար-
լաձըգ բուա տա շու ապլանէ սէօզլէրի սէյլէտի։
Ձապթիյէ մէմուրլարը պիզիմ էսրարլարըմը-
զընն, մասլահաթլարըմըզընն, գաստլարըմըզընն էք-
սէրիսինէ վագըֆ ոլըրլար. էզ ձիւմլէ էյէր պի-
զի մուհիմ էտինիր օլսալար, պէօյլէ կէրէէք-
տէն պաշտան ջըդմայա պիզի գօյմէրմէզ իտի-
լէր։ Հէր հիւբիւմաթլրընն նէզտինտէ պիզտէն
պիր գաչ զամմազ պուլունուր. ալ քիւլէյէթլի
ավայիտ ալարագ պիզիմ հէր պիր քիւչիւք ալ
ձյունձագ նէվինտէն շէյլէրիմիզի ծնա խոսափէր
վէրիր։ Անձագ պուննա մուգասիլ պիզիմ տէ
պիր թագըմ վէրիլէրիմիզ վար ոլը քի, ծնլա-
րըն կիմլի տէֆթէտրխանէլէրինէ, վէ անախ-
թաթը տախմա փատիշահըն ձէպինտէ օլան սան-
ուգլարա գատար կէրտիքլէրինի պիլդիրլէր իսկ
տէ, պու ձիւմլէ սանըրտըն քի պիր իշ էէրինէ
գօմմազլար։

Ալ պուրատա աչըգ աչըգտա նագլ էթմէյէ
պաշլատը քի, էն էլվէմ մէքթուպլար թաթար
ըլա իւչիւնէրինն մինհօթրօլարըն պուլունտուգտա-
րը սարայլարա կէօնտէրիլիպ, հէնիւզ ծնլարըն
հալէրինէ էէթիշմէտէն էվվէլ, մէզքուր ֆըր-
գանըն էէտինէ կէչմիշ տիր։ Հէր տիւրլիւ հրու-
ֆտանթը մահուտէթլէրինն, գարարլաշմըշ ըսթըլ-
լահլարըն, մանսալը սէօզլէրինն վէ ալամէթլէրինն
միւֆթահլարը մէզքուր ֆըրգանըն էէտինէ
տիր։ Նաքին տահա ագըլ էէթիշմէգ հիքմէթ
շուրասընտա ոլը քի, հիւքումէթլէր պու իշլէ-

ըին քեաֆֆէսինի պիլըլըէը. վէ գուվվէթսիզ քիշիլըըին պիր ձահաը տըը կիսի էհէմմիյէթ վերմէզլէը։

Պին սէքիզ եիւզ օթուզ պիր թարիխինտէ Իթալեատա վապը օլան զըյամնան էվվէլ Վէնոխրաար (զարպօնարլըըն պէօյիւք մէըքէզլերինէ պու իսմ իթլագ օլունուր) թէքմիլ քէմալինտէ իտի. վէ Գալապրիանըն ձէնուս թարաֆընըն նիհայէթինտէն, թա Ա.լի տաղլարընըն քեաֆֆէի տաիրէսինէ գատար չիտտիթ իլէ հարէքէթ օլունմագտայըը. վէ հէր նէ գատար Լօմպարտօ Վէնէթօ փատիշահլըղընտա 1821 ֆէլաքէթինտէն տօլայը նիչէ զավալլըլար Սփիէլպէրկ զէնձիրլէրինտէ լինլէմէքտէ իտի իսէլեր տէ, Վէնոխրաար եվնէ գուվվէթտէն տիւշմիւշ տէյիլ իտիլեր. կէրչի քիւլ ալթընտա կիպլէնմիշ, լաքին վագթընտա օյանըպ ձէսիմ ալէվլեր իշալ էտէձէք մուգատտես ալթէլի ոագլամագտայըտըլար։ Վագտա Թէտէաբօլար օյանըգ տուրտուրտուրլար, լաքին Գարպօնարլար տա ույումագ ըտըլար. Լօմպարտիա Հուտտունտան կէչմէյէ միւրուր թէդքիրէսի ալմագտա միւշքիւլաթ չէքիլտիյի էձիլտէն, Գարպօնար տէրինէքլերինին իձթիմաինտէ զայէթ իլէ ստուպէթ չէքինըիտի. անձագ էնվայի սըֆաթլարընա Գարպօնարլար էրինէ օրայա տաիրիլ օլուպ, էօթէտէ պէրիտէ էլ ալթընտան պագը իշէ եարար թէվասիլէը գազանմագտայըտըլար։

Ընձէրինձի Լէօն փափանըն կիպլէ իթթիֆագլարա գարշը նէչը էթտիյի էմրնատէսի հէր թարաֆտա իլան օլուպ, Ռէմունին խիլաֆը օլա

ըագ, հէը մահալտէն զկյատե Իթալէա թօփ-
բաղընտա ահալկյի սարսմընշըտը. վե կիզլե ֆըը-
գալարըն նահֆագասը մէսապէսինտե օլան ձիւ-
հալե մագուլէսի տիւնեավե հիւքումէթին գօր-
գուսունտան մատա, պիր տե աֆօրօզ գօրգու-
սունա զալէպէ էթմէյե մէձպուր օլուրուտու-
լար: Պու ձիւմլե մէտրէսէլեր պիրեր պալըգ
հավուզու կիպի օլուպ, քիւլկյէթլի շնքեար
թէատրիք էտէրիտիլեր. լաքին ախէր շէհիր-
լերտե, կյի փէրվէրտե օլմուշ, վե ձէմկյէթ-
կեահվարա կէլմէյէն տէվլէդանլըլար պու տու-
զաղա տիւշմէգ իտիլեր. շէյլե քի օ ակնէլեր
զարֆընտա Լօնդրատիատա վե Վինէտիքտե ձու-
հալեէն իսկ, եէթիկ քիշիլերձե տահա չօգ
իշ կէօրիւլմէրիւտիւ:

Պունա նիսպէթ նէրէյտե քի մէտրէսէլեր
պուլունուրուտույուտա, օ մահալլերտե քեամիլ-
լերտէն զկյատե ձահիլլերտէն մահսուլ ալընըր-
ըտը. վե հագդընըզտա խայրըլը օլարագ, հիւ-
քումէթ տախի, հէր պիր տէվլէթտե պունձա
ուսուլի մէտրէսէլեր քիւշատ էթմէք ուսուլի,
կիզլե շնրքէթլերին մագսատինե զկյատե խըզ-
մէթ էտէր, վե հէր պիր մէտրէսէտե Գարպօ-
նարլարըն Վինտիթասընա պիր էյնի փազար ա-
ջըլըր օլտուղունա տիգգաթ էթմէզլիտի: Պիր
թարաֆտան տա կէօրինիւր քի, պու մէտրէ-
սէլերի արթըրմագ եարասը, տէվլէթլերտե
թէպէտտիւլաթ վագը օլտուգձա, միլլէթձէ
հուգուգ մէպտալերինին տե թազիր օլմասըն-
տան նէշէթ էտէր: Էվլօփանըն ձէմի ամէրի-
մէտրէսէլերինին ուսուլի թաքլիմաթը, Բօմա
հուգուգու, եախօտ գանունձա նամուսլար իւ-

վերինի միսիոներների օտարազգիների, որոնք այլևս չեն ընդունում քրիստոնեության սխալ ուղղությունը պիտի ճանաչեն օրհնյալ Աստված օրհնյալ է, Աստված օրհնյալ է, Աստվածածնի օրհնյալ է, հինգերորդ դարի Փարիզ, Փառավ, Պօլոնիա, Լօվանիա, վերջ Սալամանքա միսիոներներին ի լուր ամենայնի հռչակելը։

Փրօթեսթանտները նիկոլսերի Էվրօփատա Աստվածաշունչը, պերճախոսի, վերջ երկու հարյուր տարի հոգևոր պաշտոնյաները պօղոսական։ Եկեղեցի հիմնած գանոնցիները, սիրելի ընկերներ գալուց տարվեցի էներգիան։ Գալիօնիկոսի մոխրոտ նամուսարները վիճուհուտ օգտին ձեռի տանողները գտնելու ընտրյալ ըսա, ո վազելի հին քրիստոնեություն, եւ վաշ եռավաշ ուսումն միսիոներները քրիստոսի գալստյան։

Հիմքուսներները խոսակցելուին փիլոնեկլիսին տեղն ալոսանալ. խոսակցելի իսկ միսիոներներին ենթարկությամբ պուրմասըլա ելի ձեռիմ միջոցաւ միմուլ եղանիքով իսուկը։ Եթե պիր քի միքենպերի ձեմ օրհնյալ եքսերկեն տուրուրիքեն, էօթեմտեն պերիսեն միսիոներով ենթակայելը արտասյա ավարտ օրհնանք. պիր տէ քննող ենանցած լարերը նիշը եղանքտէ տուհուլեք. չունքի քննող եանը պաշտոնյա պէօյլե միսիոներների կէօրմէյին, էնսաֆ ենադրմը տախտ քննող էվլատները իլիմ ենահսել եղանքսինի իսենէր. վե ալօգանքեր, ենապէլեր, միհէնտիսլեր չօղալմայըլա, չեքերկե քէօմէի կիսպ խոսենսին իլելինի գուրուտուրլար. վե հէվեսին տէ խօշնուտ էտիպ տօյուրմագ

միւքին օլամայըդ, պօշտա գալմայըդա ահալ-
նին գանըդա ոօյմայա հարիս օլարագ, կիզլի
ԼԹԹԻՓագլարըն տէրին կիրտասընա ամըլըը-
լար։ ՀիւբուսԹԹլէր իսկ պաշլարընը չէքիպ,
քէնտի նամուսլարը, ագՀէլէրի, Թահսիլի իլիմ
ուսիլէրի, Էվիսաբօիսլուգլարը, էմԹաալէրի,
քէնտի Թօփրագլարընա մունհասը օլան ախ-
զուԼԹալարընըդա մէշղուլ օլմայա պագարլար։
վէ պունուն մուզայիրի պիր գանունուդա պու
միւնՓէրիտլիք սայէսինտէ Փըրգալարըն ումու-
մի տաիր պիր ՀէմիյէԹ ԹէՀքիլ էԹմէյինէ, իս
ԹիգլալիյէԹ քէօպ էԹմէքտէ օլաուգլարընը
կիօրմէտիլէր։

Կիզլի ԼԹԹԻՓագլար պունու հէմ պիլիրլէր,
հէմ կիւլէրլէր. վէ մէտրէսէլէրին ԹալիմաԹ-
լարընը պու մադաէտլէրինէ գուլլանըրլար։ Նէ
հաՀէԹ, պու խուսուսատա պիզէ պիր ադիմ խօ
Ձալըգ էտէն Վիքիսօփուն ԹալիմաԹը մուՀի-
պինՀէ, մէտրէսէլէրին պիլիմիշ սիլահլարընը
հիւբուսԹԹլէրէ գարշը նասըլ գուլլանմալը օ-
ստուգլարընը խօՁալարըն էօյրէԹտիյինի պէն
քէնտիմ նիչէ տէֆա իշլԹմիշիմ։ ՀաԹԹա պիր
տէֆա օԹուգ պիր սէնէսինին օ վասի ԹուղԷա
նընը գօլայլաԹմագ իչին ագա օլունան պիր Ձէ-
սիմ մՀՀիսատ, հիւբուսԹԹլէր ԹաարաՓընաան
զուհուբ էԹմէսի մՀՀուգ օլան մուսանաալար
հագգընաա պահս օլունտուղու արաատա, զայէԹ
ՓիլՀինէ, վէ կիզլի ԼԹԹԻՓագլար հագգընաա
մՀՀարէԹի քեամիլէսի օլան իլԹիյար ՏիէԹ-
ԹաբԹա, շու գաԹի Ձէվապը սէօյլէմիշ տիր.
էանի – Փաահիշհլար նէ էօլուլա պիզիմ հագ-
գըմըզաան կիւլէ պիլիրլէր պիլիրմահինիզ. ՀՀ սէ-

նէձիը պիլիթ Թիֆադ Ութ ալէանըն Ձէմի Մա-
բէսէլերինի գաւխաԹմալը տըրըլար — տէմիշ տիր։

Իչէրինտէն պաղըլար, — պու նէ աձայիպ
Թէսաւվուր տուր — տէտիլէր խսէ, մէրգում
Ձէվապ վէրիպ, — պաղը պէօյուք փօլիԹ Թըաշի-
նասալարըն կիւլէձէյի կիպէ, սիզ տէ կիւլիւն.
Հալ պու քի պու գաբարըն պիզի նէ գատար
քեաբատան մահրում; վէ նէ գատար զատար իրաս
էտէր օլտուզունու նէ ծնլար կէօրիւր, նէ տէ
սիզ։ Քեաբատան մահրում էտէր. չունքի պուննա
Թէվապիլէրի պալըգ կիպէ ավայատձագ Հավուզ
պիրտէն պիրէ գուրուր. գաԹի նագար տէվ-
լէԹ խըզմԷԹլէրինէ քեաֆիր օլանատան Ֆազլա
մալումաԹ սահիպլէրինին վէ Թապիպլէրին սա-
զանագը սէնէվիսի քէսիլմէյինչէ, ահալէյհ Ֆէ-
սատ վէրմէձէք ՖիլԹնէքեար ԹալիմաԹլարըն
միւնասիպ վէ միւնԹէշիրլէրինատէն մահրում գա-
լըրըզ։ Քէտէր իրաս էտէր. չունքի Թապիպ վէ
ամօգաԹ մադուլէսի չօգ օլտուգձա, փէք մէհա-
րէԹլի օլմայանլար ատ գալատձագը կիպէ, միւս-
տէՀի մէտիտ մէտրէսէլէր գաւխալը գալըրըզ
հալտէ, մէհարէԹսիզլէր տէ էքմէք պուլմայա
պաշլարլար. օ վագըԹ աղըննատա էքմէք օլան
քէօփէք տէ հավլամազ։ Պու մադուլէլէր խսէ
էքսէրի ատըզատան պաղըրըրլար, վէ իսԹիլալ
արասընատա Թաձիկ գաւխագ ումիտսիզ, Ֆէ-
սատ չըգմասընա չալըշըրլար։

Պու տագիգլէրի էհլի պասիրէԹ հիւքիւմ
տարլար փէք բանա Ֆէրզ էտէրլէր. 1821 իս-
Թիսալընատան սօղրա իչհրասընա տա Թէշէպպուս
էԹտիլէր. անձագ պիզ օ գատար պաղըրտըգ
քի, մէտրէսէլէր Թէքրարէն վէ հվիէլէի սկյագ-

տէ քիւշատ օլտուլար։ 1831 տէ Թէքըար գըյամ էտիպ, Թախթլարընատան աշաղը ալտըղըմըզ հիւքիւմտարլար, եվնէ Թախթա կէչէնէք օլտուրլարըսա, պագաբսընըզ քի մէտրէսէլերի Թէքըար քիւլէԹլեր սիւրկիւլեր իլէ գափատաձագ տըրլար։ պիզ տէ եվնէ պաղըրմայա պաշլայաձաղըզ։ ծնլար տա եվնէ միւձէտտէտէն աչաձագ տըրլար – տէտի։

Պիր իսԹէյար Գարպօնարըն պէօյլէ սէօյլէտիյինի, վէ Ա.րիսպագոս ազալարընատան պիրի կիսպի պէօյլէ աչըգ աչըգա իլամ էԹտիյինի իշիԹմիյիլ, գապիլ տիր քի, պաղը քիշիլեր Թաաձճիւպ էտէլեր։ Լաքին պունտա Թաաձճիւպ էտէձէք շէյ եօգ տուր։ Պիլէսին քի կէրէք Գարպօնարլար, վէ կէրէք կիզլի իԹԹիֆագլարտան զիյատէ ֆիլՀնէ քիշիլեր, Ֆըրգալարը քիւլլիյէն մահվ էԹմէք վէ սէօյիւնսիւրմէք իչին նէ լազըմ օլտուղունու հիւքումէԹլեր գաատար, վէ ծնլարտան տահա էյի կէօրիւրլեր պիլիրլեր։ Գօրգու, վէ տահա պէտԹէրինէ ուղրամմամըգ իՀԹիյաջը էն գուվվէԹլի պիր մէԹէրիա օլտուղունու էյիտէն ֆէրգ էտէրլեր։

Պէն պօլմնեատա Հէնիւզ ձահիլ իքէն, վէ պիրագ սօղրալարը տա, պու զիհըր էԹտիյիմ միւԹալաալար պէնիմ գաֆամա կիրմէզ իտիսօղրատան աղնատըմ ըսա տա, էյի եօլա Թէքըարկիրմէյէ արԹըգ գուտուրէԹիմ գալմամըշը։ տը։ շիմտի տէ վագԹը կէչտի։ 0 էտնատէ պէն, պէտհուսյուն եօգուշունատան աշաղը եուվարլայան զայէԹ գըզըլըն խայալլարըմընը, վէ ծնլարա տիւշիւրմէք իչին տիւրԹիուշէյէն քէմ այագ-

տաշլարըն արգասընա կիտէը խոխմ։ Լաբէն Գաւ-
պօնարլարըն ֆըրգալարընա առէմ ձէլալ կէ-
մէք մմուրկէկէնէ օլանլարը Թէսմիկ կէ-
տիքլերի վէձՀ իւղերէ Խնկնուաթօրէնին (ձա-
լիպ) հէյլէ վէ տէսիսէլերի, Թօմանէա վՀնաի-
Թասընա պէնի ձէլալ հոխալ Թօրա տիւշիւրտիւ-
լէր։ Վէ պու վՀնաիԹանըն պաշը օ վագրէթ Չի-
գՀնաատալարը։

Պիր Թարաֆտան էվլատլըգ, վէ տահա զէյա-
տէ գարտաշլըգ մուհապէՀէնին պագայէսի,
վալիտէմի կէօրմէյէ, վէ ձիւգիւվիւնայը գու-
ձագլամայա պէնի Թէշվիգ հոխլիտի. օ պիր
Թարաֆտան տա Թրիէսէթ վագաասը, վէ իւզէ-
րիմտէ հավիսխանէ գօգուսուալա քՀնատի առէմ
լէրիմի կէօրմէքտաէ տուլայձաղլամ հիձապ, պէնի
շիատէթ իլէ կէրի չէվիրիր իտի. օ ֆիԹՀնէ Գաւ-
պօնարըն Թահրիքլերի իսէ տահա զէյատէ պա-
շըմը տէօնատուրիուպ, ագրպէթ հէր տիւրլիւ էօլ
սուզլուգլարըմըն մէպատը օլան օ խահնլիքտէն
մաղլուպ օլտում։ ԹաԹիլ վագԹընը էօլձուլուգ
ուլա կէչիրմէյէմ։ Փատվատաքի բահաԹըզ-
լըգըմ Թէքմիլ կէչմէտի. հէքիմլերը պէօյլէ պի-
րագ Թէնէֆֆիւս էԹմէյի ԹէՀնպիհ հոխլօրլար.
իգԹիզա հոխն շէյլերի պահա կէօնտէր տէյի
վալիտէմ մէքԹուպ եազտըմ։

Օնպէշ կիւն տէյինձէ, Տօն ձիւվէյուլա էվ
քէԹ խուտասը Պօլօնեայա կէլտիլէր. վէ էօլ
ձուլուգ էչէն պիր ալա արապայըլա, Թէմիզ վէ
ձէտիտ ձամշուլար. վէ տէյի գանլը պիր գա-
վալիլէրին էօլձուլուգ էԹմէսինէ հէր նէ քի
իգԹիզայըտա, Թօփուննու կէԹիրտիլէր։ Տօն
ձիւվօ տախի պէնիմ իլէ պիրլիքտէ կէլմէք իս-

տաշլարըն արգասընա կիտէը խոխմ։ Լաբին գաւ պօնաբլարըն ֆըրգալարընա տաէմ չէլալ էթ-մէք մէմուրկէթինտէ օլանլարը թէամիկ էթ-տիքլէրի վէչ իւզէրէ Ինսիսուալօրէնին (չա-լիսպ) հիլէ վէ տէսիսէլէրի, Թօմանեա Վինտի-թասընա պէնի չէլալ էտիալ թօրա տիւշիւրտիւ-լէր։ Վէ պու Վինտիթանըն պաշը օ վազըթ Զի-զէնատայըտը։

Պիր թարաֆտան էվլատլըգ, վէ տահա զէյա-տէ գարտաշլըգ մուհապէթինին պագայէսի, վալիտէյի կէօրմէյէ, վէ ձիւզէսիսինայը գու-չագլամայա պէնի թէշվիգ էտէրիտի. օ պիր թարաֆտան տա Թրինէթէ վագաասը, վէ իւզէ-րիմտէ հաւիսխանէ գօգուսուլա քէնտի ատէմ լէրիմի կէօրմէքտէ տուլայչաղըմ հիչապ, պէնի շիտատէթ իլէ կէրի չէվիրիր իտի. օ ֆիթնէ գաւ-պօնաբլրն թահրիքլէրի իսկ տահա զէյատէ պա-շըմը տէօնատուրիւպ, ազըպկէթ հէր տիւրլիւ եօլ-սուզլուգլարըմըն մէպտաը օլան օ խաինլիքտէն մաղլուպ օլտում։ Թաթիլ վազթընը եօլչուլուգ-ուա կէչիրէչէյիմ։ Փաասխաաբի բահաթսըզ-լըգըմ թէքմիլ կէչմէտի. հէքիմլէր պէօյլէ պի-րազ թէնէֆֆիւս էթմէյի թէնպիհ էտիյօրլար. իգթիզա էտէն շէյլէրի պանա կէօնտէր տէյի վալիտէմ մէքթուպ եազտըմ։

Ծնակէշ կիւն տէյինչէ, Տօն ձիւվէյօուլա էվ քէթխուտասը Պօլօնեայա կէլտիլէր. վէ եօլ-չուլուգ իչին պիր ալա արապայըլա, թէմիզ վէ չէտիտ չամչուլար. վէ տէլի գանըը պիր գա-վալկէրին եօլչուլուգ էթմէսինէ հէր նէ քի էգթիզայրտա, թօփուննու կէթիրտիլէր։ Տօն ձիւվօ տախէ պէնիմ իլէ պիրլիքտէ կէլմէք իս-

թէրիտ։ Պէն իսկ պու Հիլէյի սէզտիյիմտէն, օ գառար տէք-քէրը տօլապլար գու-լլանարմ-քի, կիւզէլճէ հէր Ա՛ինթ-օրտան (ազըլ խօճասը) եագամը գուրթարարմ։ Վէ էէտիմ խայլըճա նուգուտ կէչտիքտէն պաշգա, Ֆօրլի, Փէզարօ, վէ Անգօնա իւզէրինէ տէ փօլիչէյէր իլէ, եա-լընըզ կիտէճէյիմ կիսի էիւզ թուրթուս։ լա-քին խիլափ ըտը. զիրա Ինսինուաթօրէմ Պօլօ-նէատան պիր միլ ուզագտա պէնի պէքլէմէքտէ իտի. վէ պէնիմ արապամա պինիսի, Ամօլատա էօյլէն թաամը էթմէյէ էնտիք. օրատայըսա պի-րագը Գարպօնար, պիրագը Հավէսքէար պիր-քիւ-մէ տօսթլար պիզի կէօզէթմէքտէ իտիլէր։

Պիզիմ իթթիֆագլարտան շէհիրլէրէ եայը-լան, վէ հէր թարաֆը գավրայան օ ղայէթ ինա-չէ զինճիրլին խալգալարը նասըլ պիրիպիրինէ մէրպութ օլտուղունու օ մուգատտէմտէն քէշֆ էթտիմ։ Զունքի օ իգամէթ կէտահա էէթիշտի-յիմիզէ պիր չարեէք օլուր օլմազ, էքի տէյի-գանը կէլտի. արգալարընտան պիրի տահա էէ-թիշտի. տահա արգատան փէյ տեր փէյ չիֆթէք չիֆթէք կէլտիլէր. վէ հէփիսի տէ քէնտիլէրէ մախսուս պիր նէվէ էօփիւշ, պիր նէվէ էլ սըգ-մագ, ավուճուն էթինէ պէօյուք փարմաղըլա ասգունմագ, էքի տէֆա պիլէք սըգըշտըրմագ կիսի ուսիլէր իլէ պիրիպիրլէրինի սէլամլար ըտը քի, պունլարըն հէր պիրինի օ ֆըրգանըն իշարէթլէրիյլէ սէօյլէշմէք օլուպ, մէգքուր խա-ճամ պանա մէշգ էթտիրմիշտի։ Քէնտի լիսան-լարը իւզէրէ սէօյլէշտիքլէրի կէօրմէէք շէյ ի-տի. պէն իսկ հէնիւզ միսալէտի օլտուղումտան պիր շէյ աղնամագըտըմ։ օ կիզլի իթթիֆագ-

տան Թախսիս օլունմուշ գափալը խսիմիլը իլե պիրիպիրլերինե ուզաղ մահալլերին հավատիս-լերինի վերիլիտիլը. ումիտլերինի վե գօրգու-լարընը. գաստլարընը վե նիյեթլերինի. ճեսսուբ-լարը գահրըմանլարը, վե ալըշդլարը ճեսարեթ-սիզլերի. պեյիքլերին ազլինի նասպընը վե սերվերտիլերին եյնի Թենափհլերինի պիրիպիր-լերինե պեյան էտերիտիլը:

Պինիմ ԻնսիռուաԹօրխին խամի ինտիլնաս փեԹրոյուսա տա, ինտիլ ֆըրգա Ալէվիթաս ը-տը. քենզա պիր Լօրինցօ օրատա Բլեօն. պիր ճիւ-զեփիկ Ալրիսեթաս. պիր Լուիճի Տեմեթրիոյու-տու. վե եօլտաշլարընն իչինատ իքի զատե, իչ-շհրի, պիր Թիւճճար, պիր օտունճու, պիր զապ Թիյե միւպաշիրի, պիր կեօմրիւք տիտեպանը, նի-հայեթ օ գօնագ օլտուղումուզ լօգանԹանըն պիր խըզմեԹճիսինի տախի Թանըտըմքի, սուճ-բա տիւզեԹմիյե մեշղուլ օլտուղու արատա, պիր Թաատճիւպլիս սերպեսԹիյեթ իլե պազը պազը սեօհպեթե կիրիշիրիտի: Մերգումուն ատի խամի Զեբքինօյուսա տա, ֆըրգա մապեյնինատ Թի-Թօ Թեամիյե օլուրուտու. վե պիրինճի Սեցիօ-նուն (մճիլիս) իչիւնճիւ Աքուատրասընըն (պեօ-լիւք) փեք իշկիւզար չաշուտույուտու: Սվ զա-զարը կիսի օ լօգանԹայա կելեն միսաֆիրլերի գօգլարըտը. եա պազըշտա, եա կիւլիւմեմե-տե, եա պըչագ ԹուԹմանըն; իչկի իչինին, շեյ սիւալ եթմինին Թարզընտա իստիւն գօյու պիր պեշարեթ ֆերգ եթտիյի անատե, պիր գար-տաշը Թանըմայա արԹըգ զահմեթ չեքմեգ ի-տի: Գավիլլի փարօլաշարտան պիրինի Թեվե-քենլեյե օրԹայա աԹար, վե գարշըսընտաքի

ֆէրգինէ վարըպ ձէվապընը վէրիւսէ, աչըղա ուրուպ, – էօլիւմէտէք – թաապիրիմիզ իլէ գարտաշճա ծնու սէլամլար. վէ իգլէիզա օլան հէր պիր շէյի թէքմիլ էտէր իտի [1]:

Օ կէձէ Ֆօրլիտէ էվինէ մէզքուր արգատաշլըը պուլտուպ. լաքին իրթէսի կիւնիւ Զիզենայա վասըլ օլտուղումուզտա, Ա՛չիւիւիատ պէնի Լօգանթաատա պըրագըպ, Իթալէանըն Թրաֆիլիկէրլէրիյլէ (Հէտաէձի) տօղրուտան տօղրույա մուխապէրէսի օլան պէօյիւք Թրաֆիլիկէրը իլէ սէրան կէօրիւշմէյէ կիւթտի: Թրաֆիլիկէրլէր Գարպօնարլար մապէյնինտէ օ եիւձէ զաթլար ըրլար քի, պէօյիւք պաշլարըն եալընըզ պիրինի Թանըրլար, վէ տօղրուտան տօղրույա ան-

1. Շիմալքի հալաէ Գարպօնարլար մապէյնինէքի Փարօ-լա շու վէձհիլէ տիր: Պիրի – Ֆէլէէ – (էյրիւլթի օԹու) տէր. վէ օ պիրի – Օրթիքա – (ըսըրղան) տէյի ձէվապ վէրիր: Էյհէր պիրինձի – Օրթիքա – տէրսէ, օ պիրի – Ֆէլէէ – տէյի ձէվապ վէրիր: Տահա զիյատէ էմին օլմազ իչին, պիրի – Ֆէտէ – (ատ) տէր. օ պիրի – Սփէրանցա – (ուտիա) տէյի ձէվապ վէրիր, էվվէլքի – Քա – լքինձի – Րի – էվվէլքի եինէ – Թա, Թա, Թա – տէր (քի մուհապէթ տէմէք տիր:) Մաէսթրօլար մապէյնինտէ պիրիպիրինի Թանըմագ իչին գուլլանըլան մուգատտէս սէօզ. – Օնօրէ – (իթթիպար) տիր. օ պիրի – Վիրթու – (Ֆազիլէթ) տէյի ձէվապ վէրիր. էվվէլքի – Փրօ – լքինձի – Պի – էվվէլքի եինէ Թա – տէր (քի իսթիպամէթ տէմէք տիր): Տահա տէրին պիր Թապիրէրի վար: Մէհարէթլի Մաէսթրօ – ՊրուԹօ – տէր. օ պիր Մաէսթրօ – Քատսիօ – տէյի ձէվապ վէրիր: Գափու չալմալարընըն միսաթագիլ Թարզը տա իչտէքա, – Թաք – Թաք Թաք – տէյի ուրմագ տըր: Խալխ իչինտէ պիրիպիրէրինի Թանըմագ իչին, շափգանըն քէնարընը կէօքսինէ սիւրէրէք էնափրմէք. պաշ փարմագլարընը հաչվարի կէԹէրէրէք էլ էլէ վէրմէք. օրԹա փարմաղընը օ պիրինին գօլունա սիւրմէք. վէ ավուձհունուն գապա էԹինի օ պիրինին պիրէյինի իչտէքա խաֆիֆձէ ուրմագ տըր: (Անքօնա Ֆաալը տավա. 1861:)

տան բէյ սիւալ կտէրլէր. վէ ձէսիմ մատտէլէր հազդընտա տա պէրիսպէրլէրինէ խաթիշարէ կ-տէրլէր։ Պէյլէձէ Պօլճաեա Թրաֆիլինէրի, Ֆօրլի, Փէզարօ, վէ Անգօնա Թրաֆիլինէրինէ, միւձէտտէտէն պէր գարտաշ եազըլտըղընը, քէնտինէ հէվալէ օլունան մասլահաթլարը, ֆիլիյաթլարը, վուգուաթլարը իսթաար կտէր. վէ իգթիզա էթտիյի հալտէ եարտըմ վէ նասիհաթ տախի իսթէր։ Վէ Գարպօնարլարըն Վէնտիթա-ը Թրաֆիլէյէ թաձախ օլտուղունտան, հէր պէր Թրաֆիլինէնին տէ պէրէր պաշ Թրաֆիլինէրի օլուր. վէ ծունէն զիրի խտարէսինտէ տախը իբլինձի տէրէձէտէ պաշլար օլուպ, հէր Թրաֆիլինէնին Թաձախ օլտուղու Սէյիծնլարըն (մէձլիս) իշլէրի հազդընտա, ծունէն մուավինլէրի տիրլէր։ Սէյիծնլար տախի Թէքբար Սբուատրալարա (պէօլուք) միւնդըզըմ տըրլար։ Պունլարտանն զաԹի նազար հէր շէհիրտէ Սլթա լուչէ (էիւքսէք ըշըգ) նամիյլէ պէրէր տիրէքԹօր պուլունուպ, Թրաֆիլինէր իլէ խտապէրլէշիր իսէ տէ, տախը Թրաֆիլէ պաշլարըն օ Թանըյտամազ։ Սլթա լուչէնին հիւքմիւ ալԹընտա տախի պէր Թաձըմ պէօլուք պաշլարը օլուպ, ծն նէֆէրի գատար Գարպօնարլար ծունէն պաշընա Թօփլանըրլար։

Շիմտիքի հալտէ պու պէօլուքլէրին տախրէսի ծն նէֆէրտէն ծն տէօրտէ, վէ տահա զիյատէյի իսլաղ օլմուշ տուր։ Լաքին պէնիմ Վէնտիթայա եազըլտըղըմ վագըԹ, եալընըզ պէշ նէֆէրտէն իսպարէԹ իտի. վէ անձագ քէնտի պէօլուք պաշլարընը Թանըտըպ, ախէր պէօլուքլէրինն նէֆէրլէրինի Թանըմազլար ըտը. վէ պէր պէօլուք պաշը տախի, ախէր պէօլուքլէրինն պաշլարընը

թանըմայըպ, հէր պիրի քէնտի Սէցիօն պաշը-
սընը, վէ Սէցիօն պաշլարը տա Սէլթա լուէնի
թանըրըտըլար։ Վէ 1831, վէ 33 սէնէլէրինտէ
Թուրին վէ ձէնովա զապթիյէ հիւքիւմէթլէ-
րինին, կիզլի իթթիֆաղ թէսէլլիւլունիւն նէ-
հայէթինէ գատար էլթիշէմիյիպ, իփին ուձու
էլլէրինտէ գալմասընըն սէպէպի իշթէ պույու-
տու. վէ էյէր պէտպախթլըղընըզտան պիր Թրա-
ֆիլիերին էսամի տէֆթէրի էլ գալա էլլէրինէ
տիւշմիւշ օլմասա, էլլէնին ուձունու փէք տէ
էօյլէ գօլայ պուլամազլարընը։

Սէլթա լուէնտէն մատա, Ինսիւլաթօրէլէր,
էախօտ ասքէր Թօփլայանլար տա օլուպ, պուն-
լար զայէթ ֆիթանէ վէ աչըգ կէօզ քիշիլէր ի-
չինտէն սէչիլիրլէր. վէ աամէմ Ձէլպ, վէ էէնի
Թէվասիլէր Թէտարիք էթմէք իչին, միւթէ-
մատի հէր մահալի տօլաշընըլար. մէտրէսէլէրէ,
մէքթէպլէրէ, ուլէմա Ձէմիյէթլէրինէ, հար-
պիյէ մէքթէպլէրինէ, կէօմրիւքլէրէ, լիման օ-
տալարընա, ԹիւՃՃար մաղազալարընա, տիւք-
քէանլարա, պէօյիւք ֆաապրիգալարա, ասքէր
գըշլալարընա, նիհայէթ շէհիրլէրէ, գասապա-
լարա, վէ քէօյլէրէ գատար հէր էէրէ կիրիշիր-
լէր։ Վէ պիր քիշի եագալատըգլարը կիպի, ա-
նինտէ Մաէսէթօլարա (խօձա) սիւրիւքլէրլէր.
Մաէսէթօլար ըսա, միւսլիմտիլէրի Թէշրի-
ֆաթատան օլան շէյլէրի ԹուԹմայա, շիրքէթին
աատէթլէրինտէ, ըսյաքեաըլըգտա, ադըսպէթէնէ
տիշլիքտէ, էիզմի կիպինմէքտէ, ԹէպլինաԹտա,
էօզիւր պահանէ էթմէքտէ, քէնտիլէրէ մախ-
սուս մաահուտ սէօզլէրտէ, իշարէթլէրտէ, վէ
պիրինճի տէրէճէնին էսրարլարընա վագըֆ օլա

պիլէչէք հէր պիր խուսուսատա ծնլարը թալիմ էթմէյէ մէմուրսունուզ։

Ասիլսիզլըն կիշիլէ իլէ թէֆաւլարընըն քեաֆֆէսի, Իլլումինիզմօ (նուրսիզլըլըք) ալամդէթլէրինէ թաթպիգէն թէրթիպ օլունմուշ տուրլար. պու ձիհէթտէն պարը հէմմէրքէզ տափրէյէրէք եախօտ օտալարա թադսիմ օլուպ, պիրինտէն օ պիրինէ կէչիլիր. վէ էն աշադը տէրէձէտէն էն պալայա գատար չըգըրըրսա տա, պունլարա էէթիշինիլէր վէք նատիր պուլունուր. վէ եիւքսէք տէրէձէյէ էէթիշինիլէր տէ, հիւքումէթին տիւնեամվէ կէօզիւնէ կէօրիւնմէյէձէք հէյէթտէ, զայիֆ գարանըլըգ կէօզիկէլերտէ կիշիլէնիրլէր։ Վէ եալընըզ պիր իլէթիլալ զուհուր էտիպ մէյտանա չըգտըղը վագըթ, ծնլարըն կիշիլ թալիմնաթլարընը իձրատան քէշֆ էտէ պիլիրլէր։

Հէր քիշինին ազնաամնասը իչին պու շէյլերի թարիֆ էթտիքտէն սոդրա, պիլգ եինէ պահսըմրզա տէօնկլիմ։ Ալէյհիսսատ (քի պէնի ավլայան, մէշգէ պաշլաթտըրան, վէ տէյլին իլգ տաիրէքսինէ տախիլ էտէն օյուտու) մէրգում պէօյիւք Թրաֆիկլէրը իլգ կէօրիւշիւքտէն սոդրա, եինէ լօգանթայա տէօնիւպ, պէնիմ շիրքէթի մէզպուրէ գապուլ օլունտուդումու, վէ օ կիձէ սաաթ իւչտէ Ալթա լուչէնին խանէսինտէ վաֆթիկ իձրա օլաձաղընը խաապէր վէրտի։ Օ արատա մէրգում, սաղտըձլար, վէ տախիլլէ վէ խարըձլի Քօփրիլի օրլար (կէօզէտիձիլէր) արայաձաղտը։ Սաղտըձլար, վաֆթիկ օլաձաք քիշինին իլգ Թարաֆընտա տուրուրլար. վէ վաֆթիկ օլանըն էթտիյի եէմինլէրին սոդրա շահի-

տի օլուրլար։ Քօփրիլէ օրլար ըսա, զապթիէլը ղաֆիլ պասմասընլար, պիր տէքքէ կէթիրմէսինլը վէ հիւձիւմ էթմէսինլը. տէյի տախմա տիզդահ էտէն կէօզէ՛ու վէ զարաղուլ տուրլար։ Խարըձի Քօփրիլէ օրլար էօլլարըն պաշլարընը. վէ տախիլի օլանլար մէրտիվէն աղըզլարընը կէօզէտիրլէր. չունքի պու Խարարլարըն իչրա օլտուղու օտալարըն էքսէրի կիտլէ զափուլարը օլուպ, տարա կէլինտիյի Հալտէ օ զափուլարտան սաուշուրլար։ Ա՛լէսանդրիյէ տիվարլարըն տա պազը հիքեայէյէ Հաթէթա բուհանիյէ տէ միւթաալիզ իրի վէ Խաքի զատրօլար. եախօտ ինսան վէ շէհիր Թաավվրլէրի ասրլը օլուպ, օ Թաավվրլէրին արզասընատա ուֆաձըզ զափուլար պուլունարազ, օ զափուլարտան կիտլէ մէրտիվէնլէրէ, օնատան տա տիւրլիւ զափուլարա չըզրլըր։ Թէքմիլ տիվարըլա իսթիղազձը վէ պէլլիսիզ օլան օ քիւչիւք զափուլար զափանրպ, իւզէրինէ տէ օ Թաավվրլէրտէն ասրլտըզը անտէ, ալթընտա էօյլէ պիր հէյլէ օլտուղունա էտնա շիւպհէ պիլլէ օլունմազ։

Ուման տէյի կիւլլ Լօգանթատան չըզտըզ. պէն իսէ տրշարըտան կէլմիշ օլտուղումտան, պազը պիր շէյէ պազը օ պիր շէյէ կէօզ կէզտիրիրիտիմ։ խալզ տա պանա պագրպ, եէնէ իշլէրինէ մէշղուլ օլուրտուլար. վէ Թօմայա կիտիպ կէլէն էօլձուլարըն էքսէրիսի օրատան կէչտիքլէրինատէն, օ մահալլին ահալիսի ալըշըզ ըտրլար։ Ա՛լէսիսատ շէհիրին իչինատէ պիրազ տօլաշտրըտրգտան սօղրա, պէնի զարտաշլարըն Թօփլանտրգլարը պիր զահվէյէ կէօթիւրտիւ. վէ օրատա պիր մէչիսատէն օ պիրինէ կէչէրէք, զնյատէ

խօշ վչ մուհապէթլի լէհՀէլէը վչ ծէօզլէը իլէ, վչ էօվիւշլէը իլէ պիզի գապու էթտիլէը. Ա-քին Ա.էվլիյատ պէնի գօլումնա ալըպ պիը քէօ-շէյէ տօղրու չէքտի. վչ կէօզլինէիւն ուՀնույուա իւբի քիշիյէ իշարէթ էտիպ, եապըտըրգըլարըն-տա, գըսաՀա ծնլարա — Պու ախշամ սաաթ իւչտէ Քալիուրնիօնուն խանէսինտէ (պու ա-տէմ Ա.լթա լուչէ իտի) սաղտըՀ օլաՀապրնըզ — տէյի սէօյլէտի: Վչ պաաէհու ախէը պիը քի-շիյէ տէ տէօնիւպ — Ա.խշամ սաաթ իւչտէ Քօփ բիթօրլարը Հապըը էթ — տէտի:

Էօյլէն թաամը վապթընտա լօգանթանըն պիզի մնախսուս օլան սուՓաընտա խայլը միսա-Փիրլէը իչլէն սուՓրա Հապըը օլմուշտուս. վչ պիը արայա Չէմ օլուպ պիը թապըմ սաէմլէր պիզի պէքլէմէքտէ խոլլէը. վչ պիը գաչ կիւն ապտէմ Րավլէննաաա թիւՓէկնը իլէ ուրուլան պիը գապթիյէ միւպաշիրինէն Հավաախնէ եա վաշ սէս իլէ օգուլօրուտուլար: Շէօյլէ հիքեայէ օլմնմուշտուս քի, եարալանան քիշի էրի տիւշէը տիւշմէպ, էնպաստէն օրաաա պուլմնան պիը թապըմ գարտաշլար գօշուպ, էթրաՓընա թօփլանմըշլար. վչ գաթիլ օ սայէտէ եապայը սըրըրպ սաուշմուշ. վչ ծնա քիմնէ տիպգաթ էթմիյիպ, քէչինի Չիւմլէսի տէ եարալըը ա-Չըյարապ. — Քիմ տիը — Ֆիլան քիշի տիը — եօ օ տիյիլ, Ֆիլան քիշի տիը — Ա.Հ, նէ կիւնլերի էթթիշտիք. զավալը պիը Ֆամիլեա սահիպի, պիը սաաըզ միւպաշիր. պէօյլէ ուրուլմապ. հէմ շիշիլէ, գամայրըա տէյիլ. թիւՓէկնը իլէ ուրուլ մապ նէ տէմէք տիը. Ա.Հ պունու եափան միւ-Չիրեա Փըրգա թապըմընտան պիը չափըզն օլ

մագ կերէք – տէրիմիշլեր։ Էօթէտէն պիրի տէ քէնտինի գօրդարագ – Աման, սուս օլուն. սագը-նըն շայէտ պիր իշիտէն օլմասըն։ Պու Գարագօնար-լար պիզիմ կիպի էհլերըդ քէնտի հալինտէ քի-շիլերտէն նէ խաթէրլեր. էյէր պիր քէրըդ իշիտէ-ձէք օլուրլարբաս, վայ պաշըմըզա կէթիրըլեր. ծնլարըն էթմէյէձէյի շէյ եօգ. պիզի տէ պիր գըլըձտա էօլտիւրիւրլեր։ Սուս օլուն. աման սէ-սինիզ չըգմասըն. հայտէյին, պաշըմըզա պիր պէլա կէլմէտէն շուրատան սաուշալըմ – տէմիշ։

Օ արատա թիւֆէնքլիլեր, վէ Փաշա իլէիսի գարտինալըն մուհաֆըզ ապէրինտէն պիր սիւն կիւլիւ էէթիշիպ, – Պիր թարաֆա տուրուն. եօլ վէրին. հայտէյին գուզուլարըմ, հիւքու-մէթ մէմուրլարընա մէյտան պըրագըն – տէյ-րէք, օ եարալըյը արգալարընա ալըպ, եագըն-տա պիր օտայա կէօթիւրմիշլեր. վէ պիր գաչ տագիգէ կէչէր կէչմէզ վէֆաթ էթմիշ։ Չալ պու քի պիզիմ էվկիթ իչիլիօ, թիւֆէնկի զի-յատէձէ տօլտուրմուշ օլտուղունատան, պօշաթ-տըղը վագըթ կէրիյէ տէ թէփիպ, չէնէսի տա-ղըմըշ. վէ գան գուսմուշ. պու ձիհէթտէն ձէր-րահ չաղըրմագ իգթիյա էթմէյիլէ, օրմանատա ավա կէզէրիքէն, պիր պէքացցայա թիւֆէնք աթատըղընտա, թիւֆէնք կէրիյէ թէփիպ պու հէյէթէ տիւշիւրտիւ տէմիշլեր։ Ձէրրահ ղամէ էթմիշ. վէ զապթիյէ հիւքումէթի պունատան շիւպհէ էտիպ, արգասընա տիւշտիւյիւ իչէն զիյատէ գօրդուլուլօր ումուշ [1]։

1. Պու չիւպհէնէն ասասըդ օլմասըդը, սօղրա տավանըն ֆասլ օլուպ օ գաթիլնէն միւթթէհիմ օլտուղունատան թէ-

Էյլէն թաամը գայէթ ֆէրահլողլա թէ-
նաալիւլ օլունտու. վէ սուֆրանըն ապըպէթին-
տէ Ռթալէանըն իլէրիտէ քէսպ էտէձէյի սաա-
տէթի հալը, շիրքէթիսիղին իլէրիլէմսինի,
պէնիմ էէնի գաապուլ օլունմամըն իսմ էտէձէք
բուսիղլէը իւլ աշգըմըզա պաահլէը իչիլսի: Ա-
շամըսը թապըմձա գահվէյէ կիւթտիք. իբի
փարթի պիլէարտո օյնանըլսը. ալա տօնտուր-
մալար կէլսի. պաահ-հու իչէը տէօրտէր Գալ-
փուրիօնուն խանէսինէ կիւթտիլէը. էն սօղրա
տա պէն իբի սաղտըձլար, վէ իբի Գօփրիթօր-
լար մուայէթիմոռ օլարագ գահվէյտէն չըգարմ:
վէ մահալի մէզդուրէ էէթիշիպ, նամդէտ սը-
ֆաթըլա Վէնտիթայա թապտիմ օլունտում:
Օրատա Ա.լթա լուչէ պիր մուխթասար նուրթգ
էտիպ, շիրքէթ հապգընտա սատապաթա, հա-
միյէթէ, ձէսարէթէ վէ միւտավէմէթէ տա-
վէթ էտէրէք, պէնտէն վէք չօգ ձէսիմ շէյլէր
մմուլ էտէր օլտուզունու. սիլսիլէմին եիւք-
սէքլիյի, ալիձէնապ Իհսասլարըմ, աթալարըմ-
տան մէվլուա գէնիկինվիյիմ սայէսինտէ՝ ալա վէ
ձէսիմ մնալահսաթլար պէձէրմէյէ գօլայլըզըմ

պէյրիճն էթտի: Անճագ պուբատա չուհնու տախի իւավէ էթ-
մէք իսթէրսիզ քի, պու գաթիլ քէյֆիյէթի ախշամըն սաաթ
պիրինտէ վագը օլմուշ էքէն, էօյլէն վագթը օլմուշ ուէյլ էա-
զըլտըգընտան տօլայը միւհիմքի Րավէննալընըն պիրինտէն պիր
ազիմ սափարթա էէմիշ տիր: Զավալլը սաէմձէք խայը սէ-
նէյէը ագտիմ ախինէսէյի պիր չէյի հիքմայէ էթտիյի արատա,
պիր գաչ սաաթ պիր էաղընըշլըգ սէպէպսիյէ, Լիօնէլլօնուն
հիքմայէսի էալանըլա էուղուրմուշտու օլուր: Էօյլէ խէ մէք-
թուպ էաղանլարա, պէյքի մէզդուր Րավէննալըյա տա պա-
պէն բաաթ կէլսիյի հիսի թարի գօրիքէն պիր էաղընըշլըգ և-
ատէն օլուրտա, ծնու տաամ էալանձը սայմալը:

օլտուղունու. Վչնախլթանըն կէօղէ, Խթալէայը չիմին հագարաթ հալինաէ կէօրէն, վչ քէնաէ չէսուր գահրըմանլարընըն զարպը տէսթի, վչ միւսահազասըրլա իլէրիսէ ծնու սուլթան կիսի կէօրէչէք օլան կէօզ, տաիմա պանա նազըր օլտուղունու պէյան էթտի։

Նուխգուն խիթամընաա էքի սաղտըչլար պէնիմ էքի թարաֆըմա կէչտիլէր. կէօզլէրիմի պաղլատըլար. պիրէր էլլէրինի օմուզլարըմա գօտուրար. վչ Ալթա լուչի եիւզիւմէ սու սէրփմէյիլէ պէնի վաֆթիզ էթտի [1]։ Պատէհու Վչնախլթանըն սըր քեաթիսի գանունննամէնին պաշլըչա թէնպիհաթլարընը օգուտու. վչ պանա խիթապէն, — ձիւլիօ, (չունքի շիրքէթ սէնի պու իսմ իլէ վաֆթիզ էթտի) պու թէնպիհաթլարը սատագաթ իւզէրէ թուխմայա սէօզ վէրիրմիսին — տէտի։ Սէօզ վէրիրիմ — տէտիմ։

— Շիրքէթ իսմինէ սանա հէր նէ քի էմր ու լունուբսա, քէօր քէօրունա, անլինաէ, գաթիչն, վչ մէթանէթ իւզէրէ իթաաթ էթմէյ սէօզ վէրիրմիսին։ — Վէրիրիմ։

— Մինպաաա տըշարը չըգարմամագ իւզէրէ էօլիւնձէյիտէք էսրար սագլամայա սէօզ վէրիրմիսին։ — Վէրիրիմ։

— Շիրքէթին տիւշմէնլէրինէ տիւշմէն օլմայա, վչ ձանու կէօնիւլտէն վչ վար գուվվէ-

1. Գարպօնարլար չիմին պաշը իւզէրինէ պիր պըչագ նամըսը գոյուպ, պիր քիւչիւք սաթըրըն թէկիսկիլէ, իւչ քէրըէն իչէր իւչը տէքա, եանի տօգուզ տէքա ուրմայըլա վաֆթիզ կաէրլէր։ (Անգօնա ֆասլը փավասը։ 1861։)

թէն իւէ ծնալտա ատաւէթ էթամէյէ սէօզ վէ-
րիրմիսէն։ — Վէրիրիմ։

— Էյլէ իսէ էմմէն էթ — տէյիպ, կէօզլէ-
րիմի չէօզմէսինէ. վէ էհլիլ գատիֆէտէն պիր
փէրտէ վարըտը ծնու աչըգլարընտա արգա-
սընտա տօլապ նէվինատէն պիր մահալ զահիրէ
չըգարը քի, իչինատէ պիր միհրապ գուրուլմուշ,
իքի տէ մում էանըյօրուտու. մումլարըն օրթա-
սընտա պասամագ իւզէրինէ սօգուլմուշ իւչ
եալմանըզ պիր գամա օլուպ[1], պիր եիւզինատէ
— գարտաալղագ — օ պիրինատէ — դաւինագղար էօլ-
մէյի — տահա օ պիրինատէ — ձէպպարղար էօլ-
մէյի — տէյի եաղըլըյորտը։ Ալթա լուչէ ծնու եէ-
րինատէն չըգարըպ, վէ — զամմազլար էօլմէյի —
տէյի եաղըլը թարաֆընը չէվիրիպ պանա կէօս
թէրտիքատէն սօղրա, թէքրար մահալինէ սօ-
գուպ, ավուձունու պուննուն ուձունա տայաթ,
վէ շէյլէ սէյլէ տէտի։ « Հէր նէյէ քի սէօզ
վէրտիմ իսէ, հարֆը հարֆընա թուԹաձաղը-
մա եէմմէն էտէրիմ։ Վէ էյէր սատագաթա գու-
սուր էտէրսէմ, պու գամանընն ուձու պէօյլէձէ
պէնիմ գալսիմի օրթասընտան պէօլսէ։ Շէր-
քէԹէն իչինատէն հէր քիմ քի պէնատէ խէյանէթ
միւշահէտատ էտէրսէ, պէնի գաթը էթամէյէ պու
տագիւիֆատէն բուսաաթ վէրմիշիմ։ վէ պէն տա
խի հէր քիմի շէրքէԹէ խաէն պուլուրսամ ծնու
գաթը էտէձէյիմ»։ Պու եէմմէն էթտիմ։ փէր-
տէ եէնէ գափանտը։ Ալթա լուչէ իքի էլի իլէ

1. Շէմոլ գամանըն էօնիւնէ չէյԹանէյէթ իլէ պիր ատ խաչ
գօրլար։ վէ (չէյԹան խաչ խամինի լնսանա ալամատըղընտան)
ծնու քիւԹիւք Թապիր էտէրլէր։ (Ենինէ օ Տահուպէ։)

պաշըմը թուխթուպ անընըմը էօփտիւ. ախէրլէր տէ սաղ էլէրխիլէ էլէշխպ, սօլ էլէրինի օ-մուզումա գօյարագ, աղզըմը էօփտիւլէր [1]:

1. Շիմաի պունլարդն էարարըդը գալմասը. չունչի էալը-նըդ Նափօլիտէի (1850) Ռունիա իթալեանա ֆասը տա-վասընդն էանընտա ուէյիլ, էլլա ձէպէլի Քօմունիսթլէրին ֆասը տավալարընտա, տախի (1852) Ֆրանսանդն ձէմի զա-զէթալարընտա էան օլտուդու կէօրիւլմիշ ուիւբ:

ԹԱՀԼԻՓ, ԵԱԽՕՏ ԵՒՄԻՆ ԷԹՄԻՔ։

Ալթա լուչինին վե սաղտըձլարըն անոնըմը վե աղղըմը պուս էթախքլերի Հօփիուշլերին նէ մագուլ Հօփիուշ օլտուղունու, Գարպօնէրիա վաֆ Թիղինաէն սօղրա էթախյիմ շէտիտ եէմինլեր էյիտէն կէօսթէրիրլեր։ Կիզլե շիրքէթլերին նէ թապիաթա վե նէ շէքիլտե շէյլեր օլտուղունու պու թէշրիֆաթա էյիտէն աղնատըմ։ Խաին պէլիէտիյիմ շէրիքլերի թէվէֆ էթմէք իչին, ավուճումու գամանըն ուճունա տայայաբադ պէնիմ էթախյիմ եէմինի, տօսթլուղուն վե մուհապէթին էն մուգատտես ալամէթի օ ըան Հօփիուշ իւլե պէնի պուս Հտէնլեր տէ իչրա էթմիշ խարլեր։ Պու կիզլե շիրքէթ ազալարընըն պիրի պիրինի սեվմէմի, պարպարլարըն պիրիպիրինե ատաէթ էթմէսինտէն տահա պէտթէր տիր. չունքի պու կիւն խալխա վե տօղրու մուհապէթ իւլե սեվտիյիմ պիր քիշիյի, պէնի հիչ ինճինթմէմիշ իքէն, եալընըզ թանըմատըղըմ պիր տիվանտան պանա էմր օլունմուշ տէյի, եաըրըն եիւրէյինէ գամա սաիլայըպ Հօփիուրմէք

նիձէ օլա պիլիր. պունու պիր տիւրլիւ ապլըմա սըզտըրըմըմ։ Ցահա խալինձէ միւսահազա տա շու տուր քի, պիլմիւգաապէլէ վէ հազգ իւզէրէ գալպտէն պէնի սէվիջի քիշի տախի, քէնտինէ էմր օլունտուղու հալտէ պէնի էօլտիւրմէյէ վէ խալինլիք էթմէյէ ալէտտէվամ հազըր պուլու նամազ տըր։

Էգ ձիւմլէ ինսան գըսմը էօյլէ տիվանէ վէ հայվանլարա միւշահիտ տիր քի, նէ թանրըմա տըզը պիր ձէպտարա քէօր քէօրունա իթաաթ էթմէյէ պաղըմընմազ, նէ կէնդի տէօնմէգ պիր թարըզըլա հէր սաաթ քէնտինէյէ էմր օլունա պիլէձէք էօլտուգ վէ տէհղիղէթլի խաապտաաթլարը իշլէմէյէ տախմա հազըր պուլունմազ. նէ խահնէսինէ սաբին օլտուղու, պիր սուֆրատա պէրաապէր թաամ էթմէյի, պիր եաթագտա պէրաապէր ույուտուղու քիշինէն գաթը ծլունմազ թէհլիքէսինէ պուլունտուղու, պու ձէհէննէմնի շէրըֆէթէ տախիլ օլմազտան ծնու կէնդի չէվիրմէգ։ Էյի տէնի գանըլարը, սիզէ քի փէտրինիզին մուհապէթլի հիւքմիւ ալթընտա օլմազ, վալիտէնիզին թաաթը թէքտիրլէնմի, փաաիշահլարըն ազամէթլի հիւքիւմաթը աղըր կէօրիւնիւբ, պէօյլէ ըհտալէթլի պիր խէրլիյէ նայըլ ապզիւ չէքէրսինիզ. պէօյլէ կէօրիւնմէգ նազըրլարըն, պէօյլէ սըզը Մուֆէթթիշլէրին [1], պէօյլէ խալին գաթթալարըն տէմիրտէն պէօյունտուրաղընա նիձէ պաշ էյէ պիլմէրսինիզ։

1. Ումնիթա Իթալիանտանըն (Իթալէա իթթիֆագը) ծնիւ չինձիւ պէնտինտէ շէօյլէ սէօյլէր։ — Պիր քիմսէ շիրքէթէ տախիլ օլմազտան ագաէմ, կէնջիշ էօմրիւ, միւթաալլիգ օլտուղու ֆամիլեասը, էտինտիյի ասօթլարը հագգընտա սըզը թէ-

Ֆըրգամըզտա էխբսէք տէրէՀէյէ չըգմըշ, վէ զէյատէ գարանըզգ էսրար փէրտէսի ալթըն տա կէզլէնմիշ օլանլարը Ինվիզիպիլէ (կէօրիւնմէզ) թապիր էտէրիզ. վէ ծնլարը միւպէթէփէլէր, վէ տահա զէյատէ թալէպկէրը միճապատ թանըմազլար։ Շէօյլէ քի լօգանթալարտա ծնլարըն պէրէկիլէ պէրապէրը տուֆըրատա պուլունուբսուն, թէաթրօլարտա էան էանա օթուրուբսուն, եախօտ ումուտ տաիր խըզմէթէրէրտէ րէֆիգին օլսըր, վէ սէնինի խապէրին պիլէ օլմազ։ Միւֆէթթիշլէր իսկ կէՀէտէն տահա գարանըզգ. չէյթանտան տահա ֆէնոպազ. վա շագտան տահա քէպքին կէօզլիւ. սամնարտան տահա գօլայ հէր եէրէ կիրիշմէյի տիրլէր. հէր եէրտէ էանընտա տըրլար. հէր չէյի կէօրիւրլէր. հէր չէյի իշխիրլէր. արաշթըրըրլար. պէլլէրլէր. խապէր կէօթիւրիւրլէր։ Վէսթֆալէանըն էսքի Վէմիչէլէրինտէն տահա գօրգունՀ վէ տահա կիզլի պիր տիվան հէր եէրտէ սէնինի էթրաֆընը մուհասէրէ էթմիշ. սէնի կէօզէթմէքտէ. վէ սէնինի գաթլինէ հիւքմ էթմէքտէ օլտուղու Հալտէ, վար արթըզ սէն խաթէրսէն քէնտինի կիզլի շէրքէթլէր իչինտէ ազատ սէրպէսթ պէլլէլէ։ Պու կիբն սէնինի եիւզլիւնիւ էօվիէն, եարըն սէնի գաթլ էտէր։

Իշթէ կիզլի ֆըրգալարըն գարտաշլըղը վէ տօսթլուղու պու գասիտէն տիր. վէ պէնտէն զէյատէ խալխանի վէ սէրպէսթՀէ քիմսէ սէ-

ՀեսաԲս ալընմալը։ — Տախիլ օլտուգտան սօղրա միւֆէթթիշլէր ծնլարըն եազէրինէ իֆրաթըլա օյանըգ տուրուպ տիգգաթ էթմէյի տիրլէր։ (Ինտէա էՆՆիճագը ֆաւսէը գաֆֆաը. Նաֆօվ. 1850. սահիֆէ. 68։)

նի թէէմին էտէմէզ։ Եալընըզ Գարպօնարըլար տէյին, ելա կիզլի շիրքէթլերէ, ալեվլոսօս ախերլեբտէն տահա խալին վէ տահա հէյլեքեար օլան էէնի շիրքէթլերէ եաղըլանըլար, խաթտիրքլերի գատար խիլաֆ տըր, ինֆէխրա տըր տէյի պաղըրընըլար, նէ հէյհաթ օլտուգլարը նը պէն վէք էյի պիլիրիմ, վէ սաչլարըմ տիքիլիր. նիհէքի իլերիտէ պէյան էտէձէյիմ[1]։ Շիմ տիքի հալտէ Գարպօնարըլար մատէխնատէ օլան տօսթլուղուն պիր էմնալիկի կէօսթէրէձէյիմ։

Պիր գաչ սէնէ մուգաւատէմ ինթալէանըն մէրքէզ շէհիրլերինատէն պիրինատէ, իքի տէլի գանը տօսթլար օլուպ, կէրէք գօնշուլուգ վէ կէրէք թաասլիուգաթ սէպէպիյլէ խայը վագըթ թէքլիֆսիզ իւլֆէթ եթտիքլերինատէն, մէքթէպատէ օլմուշ, էյլէնձէ մահալլերինատէ օլմուշ, պիրիպիրլերինատէն այրըլմազըլար։ Պէօյլէձէնէ գարտաշ կիպի եաշլարը վէ մէշգլերի քէմալէ եէթիշիպ, պէլէտիյէ վէ գանուռնա տաիր իլմ թահսիլ եթմէք իչէն պէօյիւք մէտրէսէլերէ կիթմէք վագթը եէթիշտիյինատէ, իքիսի պիր մահալտէ իգամէթ էտէր, պիր մէձլիսատէ պուլունուր, պիր պիչիմատէ էլալէսէ կիյինիր, վէ հէր խուսուստա էօյլէ պիր

1. Ձիւմլէսինէ պէտէլ Անգօնանըն – Լէկա տի սանկուէ – (գան ինթինֆագը. եախօտ գանը մէձլիսի քինֆայէթ եթսէն քի, Գարպօնարըլար ինսանատէ աքսինէ – Շէրէֆ օտասը – պէօյիւք Լօձա, պէօյիւք Վէնատիա, վէ սաիր շաշաալը իսիմլէր իլէ թէսամիյէ օլունուր։ Պէօյիւք Մաէսթրօնուն էմրինէ իսթիթասլէն, սօուգ գանըլա էձրա օլունան գանըլըգլարը միլտահազա էթմէք, վէ օ ֆասլը տավալարը օգուտագ, քիչիյէ տէհզիթ կէթիրէձէք վէ սիթրէհաէձէք չէյ սիր։ (Անգօնա ֆաուբ փավլարը. 1861։)

Թարգըլա տավլանըրըտըլար քի, պունլարըն տօսԹըռազունատան տահա խալնա վե տահա սըգը տօսԹըռազ օլամազըտը։ Պունլարըն պիրի զատ սիլսիլետին իտի. լաքին վարկեԹ ձիհեԹիլե վեք կինիշլիքլերի օլմատըզընատան, փետերի խարձլըզ վե սաիր լեվազիմաԹլարընը գըսատա ԹետաւրԹք հատ պիլիրիտի։ Ո պիրի զայեԹ զինկին պիր Թուձատ եվլատը օլուպ, խարձլըզը տա զանի օլտուռազունատան, սեյիր վե էյլենձե մանհալերինատ րեֆիզինե պիր փարա մեսաւրիֆ ԵԹտիրմեզ. վե զեյատե խալհատան մուհատեԹ վե ինսանկեԹ իլե հեր խուսուսատա օնա ձեօմեմըրլիք գուլլանըրըտը։

Իմամ Ա.լսեկրեԹօնուն (զատ սիլսիլետին օլան տելի գանլընըն խամի պու տուր) փետերի վե ֆամիլեսիպ, օ տիրեձԹ մեսեուն պուլունատը քի, զեվձեսի ալաձազ սահիպլերինին մանեԹլուպ. Թընը ԹետիյԹ ԵԹմեքտեին ազիզ գալըպ, հվ լատընա տակի մեսաւրիֆինի չեբեմեյեձեկինի պեյան իլե, խանեխինե ալտեԹ ԵԹտին տեյի եազատը։ Րեֆիզի վե տօսԹուռ Մաւրինօ պունուն իշլեԹտիկլինատ. եօզ, եօզ. սենին պեօյլե Թահսիլե իլմի եաըը պուչուպ պըրագըպ կիԹմեզնե պիր տիւրլիւ բազի օլամամ. վալիտնեխ, սեն պեզնիմ իչլին ԹեԹեսիւֆ էբեմ, պեն քենատ քենտիմի իտաաԹ էտերիմ տեյի եազ տետի։ Իմամ ալեձալերը իքի գաԹ մեսաւրիֆ ԵԹմեյե մեձբուր օլմասընլար տեյի տե, օ կիւնատեն սօղրա Մաւրինօ, էքսերի ձահիլերինե եափըլըգը կիպի քեյֆե վե սեֆահաԹա տաիր օլարագ ատեԹ ԵԹտին զայետ մեսաւրիֆլերի էքսիլեմեյե պաշլատը։

Ա.լակերթօ, իսկ թիտայի տախիլ· բիւթ պէսի-
նէ էկթիշտիքտանէն սօղրա, Գարպօնարլարըն պիր
Խահինուա թօրէսինէ (Ձալիպ) թէսատտուֆ էթ-
մէյիլէ, էնվահ հէյէլէր վէ տէսխոէլէր իլէ Գար-
պօնարլար տուզաղընա թուրթուլտու. վէ շօղ
տէրէձէ պիր շիտտէթ իլէ սարըլար քի, զայէթ
քէսքին զայրէթքէշլէրինտէն պիրի օլուպ, ա-
դըպէթ զավալը Մարինօյու տա գազանտը։
Ա.լակերթօնուն միզաձը շէտիտ, խօտ փէսխնա,
ձէսաուր, ձիւբաաթը, ֆիքրի իշլէք, տիրլիք-
սիզ, ադլը զէքի, վէ գալպի գարանլըգ վէ
մուանննիտ իտի։ Մարինօյուսա քիւշատ տիլ,
սէրպէսթ, չափըք խրըսլանըր չափըք կէչէր,
տէրտլիլէրէ մէրհամէթլի, տօսթլարընա ձէօ-
մէրա վէ միւրուվվէթլի, հարէքէթլէրինտէ
պէյիւք կէօնիւլլիւ, վէ սէօզլէրինտէ թամ-
լըսըտը։ Իմդի Մարինօ Ա.լակերթօյուլա պիրլիք-
տէ սաքին օլուպ, էհլիպ իչէրիք, օ գատար
թահսիլի իլմի մէշղուլ օլտու քի, միւտերրիս-
լիք փայէսիյլէ օրատան չըգըպ, քէնտի էյլիք-
տարը վէ տօսթուլա պէրապէրլիքտէ վաթանը-
նա ավանէթ էտիպ, սէվկիւլիւ ըհֆիզինին մու-
վէֆֆէթիյլէ էվձէ ֆէլաքէթլէրին ազապընտան
տախի կէրէյի կիպի խէյաս վէ ֆէրահ պուլտու։

Հալ պու քի Գարպօնէրիա Վէնտիթասը,
քէնտի ատէմլէրինի էյիձէ թանըր օլտուղունտան,
Ա.լակերթօնուն ձէսիմ իշլէր կէօրէ պիր-
լիր օլտուղունու քէշֆ էթմէյիլէ, ֆըրզանընն
էն չափարըզ մասլահաթլարընա էմնիյէթի քէա-
միլ իլէ ծնու գուլլանըրըտը։ Էյլէ թէսատ-
տուֆ էթտի քի, զայէթ նազիք պիր ֆէսատ
գուրմագ իւզէրէ պիր թագըմ այալէթլէրտէ

պուլտնան էհլի ֆըրդաըր ըլա կիզլիէ կէօ-
րիւշմէք իչթիզա էթտիկինտէն, Ալլահըթօյա
քիւլլիէթլի նուգուտ թէսլիմ, վէ նամը ախէր
իլե պիր սախթէ միւրուր թէդքիրէսի թահսիլ
էտերէք, էձնէպի պիր զատ քիշի մագամըն-
տա պիր քիւչիւք փօսթա արապասընա գօյուպ
եօլա չըգարտըլար։ Մէրգում էա քի կէզախի
մէմլէքէթլերտէ քիֆայէթ էտէնէք մէրթէ-
պէ տիգդաթը տավըրանմատըզընտան, էա տա
փօլիս մէմուրլարընըն տիգդաթընտան շիւպհէ
աըիզ օլունուպ, մէմուր էթմէտիկի պիր մահալ-
տէ եապայը էլե վէրտի։ Շէօյլէ քի պիր շէհի-
րէ վասըլ օլուպ, պէօյիւք պիր զաթ կիպի էն
ալա լօգանթանընն պիրինէ էնտերէք, քէնտի
մասլահաթլարընըն թէսվիյէսի իչին պիր գաչ
կիւն օրատա գալաճաղընը պէյան էթմիշ խտի։

Օ մահալլին միւտիրի զայէթ ֆիլթէնէ վէ օյա-
նըգ պիր ատէմ օլուպ, պունտան պաղը գօգու-
ալմայընըա, խաֆիէն մէզքուր Լօգանթայա կէ-
տի. վէ օտա խըզմէթճիսինի պիր թարաֆա չէ-
քիպ, — էյհը պիր լընրա գազանմագ խօթէրսէն,
շաւ միսաֆիրլին ճուգտանընը պիր թագրիպ իլե
պիր գաչ տագիդե իչին չարիմայա պագ — տէտի։
Օ զավալը ձէվապ վէրիպ — պաշ իւսթիւնէ կ-
ֆէնտիմ։ լաքին պունու պէձէրմէք գապըլըիզ
տիր. չունքի ճուգտանընը տախմա սէթրիսինին
գօյուն ձէպինտե թաշընը — տէտի։

— Էյհը կիւձլիւք սալթ պուլսաա, պիր շէյ
տէմէք տէյիլ տիր։ Թաամմանն սօղըա գահվէ
իչմէզմի։ — Էվվէթէ էֆէնտիմ, իչէր։ — Խմմի
պու կիւն գահվէյի վէրիրլիքէն, պիր թափըզ-
ըզ կտերսէն. գօլունա գահվէյի տեօքէրսէն. օ

պաղըըը. սանա Հայվան տէը. սէնտէ մահՃուպ-
լուգ կէօսԹէրիըսէն. օտասընա գօշար պիը ա-
խէը էլսիսէ կէԹիրիըսէն. արգանտաքի սէԹ-
րէյի չըգար, պէշ տագիգէյէ գալմազ սիլէը Թէ-
միզէը կէԹիրիրիմ տէրսէն: 0 ալԹուսԹէլիւյիւն
ադասընատա օնուն խաԹըըընա պիը շէյ կէլ-
մէզ. գօշար պէգլէտիյիմ օտայա կէԹիրիրսէն —
տէտի:

Պի այնի պէօյլէ վագը օլտու: Ա.լակերԹօնուն
Թէլաշ վէ հիտտէԹ ադասընատա Ճուզտան խա-
Թըըընա կէլմէտի: 0 տիլքի խըզմէԹՃի օնու
միատիրէ կէօռԹիւրտիւ. միատիր մէքԹուպլարըն
եիւզիւնիւ կէօզտէն կէչիրտի. պագտը քի պիը
Թագըմ Րօմա, Նափօլի, վէ սաիը մահալլէրտէ
պուլունան Գ.ադրպօնադրլադրա եազըլմըշըտը. օն-
լարը իշարէԹ էԹտի. վէ տէրագէպ հէփիսինի
տէ Թէսլիմ էԹտի: Ա.լակերԹօ սէԹրիսինի
ԹէքրաՐ կիյինիպ պիը շէյ ֆէյզ էԹմէյէք,
իրԹէսի կիւն եօլունա կիԹտի: Միատիր շէ-
տէն իւչ միլ երըագտա իւչ նէֆէր ասԹը գա-
րապինադը կէօնտէրմիշտի. պոռնադար ադասպա-
նըն իւզէրինէ վարըպ, Ա.լակերԹօնուն միւրուր
Թէգլիյիրէսինի խաԹէտիլէը. վէ մուայինէ էԹ-
տիքտէն սօղրա, Թէգլիյիրէն եօլունատա տէյիլ,
կէրի տէօնմէլիսին. զադԹէյէ միմուրունա չըգ-
մադըըն տէտիլէը: Պիր Թագըմ նիհազադը, Թէհ-
տիտէը, նէ տէյէՃէքսէն նէ եաիսաՃագսընադը-
տան սօղրա, ագըպէԹ կէրի տէօնմէք իգԹիզա
էԹտի: ԶադԹէյէ միմուրու տիգգաԹըըՃա ա-
րաշԹըըրադ իւզէրինատ պիը Թագըմ տահա
շիւպհէ վէրմէՃէք էվրագլար պուլուպ, օնու
մահպուսա իլգա էԹտի:

Իրեն եսի կիանիւ միտիր, միապաշիրելը, վե խաղնեցաւ պիրելութեան օլարագ պիր ուզուն խա-
թինեցագա չեբաիլելիսեն տե, մերգում ինսան
էտիպ հիչ պիրինե ձեվապ վերմեք խաթեմեն.
էօյլեն թասամը կեթիրտիլեր, էլինի սունմասը:
Տահա իրեն եսի կիանիւ միտիր թեբրարեն զիյա-
րեթ էտիպ, էլալեսինեն ասեաբրնըն արասըն-
տան չըգան պիր քեաղըտտա զիպը օլունան միւե-
թեֆիզլերին քիմլեր, վե գաչ քիշի օլտուգլա-
րընը պէյան եթմեյե խաբեաեթ եթմեք իչին հեր
նե եօլ գուլլանաըլըսա պիր ձեվապ ալամասը:
Ա.լակրեթ կեօզլերինի եէրե տիքմիշ, պէնգի
պեթի ալմըշ, տուտաղընը ըսըրմըշ, գօլտարընը
գասուշտուրմուշ, եուսրուգլարընը սըգմըշ, էօյ-
լեձէ գայա կիպի տուրուրտուտու: Իչ կիան իչ
կեձէ նե պիր չիֆթ սեօզ սեօյլեսե. նե տե աղ
զընա եէյիձեք վե իչեձեք գօտու. ամըրգտան
էօլմեյե գարար վերմիշտի: Ո վագըթ միտիր,
ծնուն ամըրգտան թագաթը քեսիլտիյինի, վե
աղզընտան պիր սեօզ ալընամայարագ էօլեձե-
յինի կեօրմեյինե, խասաեխասանետեն պիր էշ-
թեկեանը կեթիրթտիրիպ, Ա.լակրեթ ցու եա-
թըրթտըրտը, վե իբի չավուշլարա սըգը սըգըյա
թուեթտուրուպ, կիանատ իչ տեօրթ տեֆա պիր
գաչ քեասե չեբօլաթըլա էշթեկեան եթտիր-
մեյե պաշլատը: Պու արատա միտիր սապահ վե
ախշամ ինսանեյեթ իլե ծնա գիյարեթ էտիր
խալխան տե, լնսանընտան պիր լուգեթ պիլե
ալա պիլմեք միւմքին օլամասը: Ո սեֆիլ պեօյ-
լեձէ խայըը կիանելեր օ մահպուստա թասանիւ-
տիւլ գալտըգտան սօղրա, պիրթեխատտիւֆ
վալիսեսինեն պիր մեքթուպու իլե կեչիպ, քենե

տինի պէօյլե սկֆիլ Հալտե պըրագտըղընտան տօլայը շնբեայէթ Էտէրիտի. վե էյէը ազիզ տօսթումն Մարինօ օլմասա, պէն տէ, Հէմշիրէն տէ ամըղտան Էօլէձէք խոխք. վե մուամէլե-ձիյէ տէյնիմիզ օլուպ, պիր գաչ այ տա վատե-սի կէնմիշ օլան 140 ղիյալ տէյնիմիզ իչէն պէնի էօյլե սըգլա գէյօր քի, ծնպէշ կիւնատէն էվլէն իչինատէ նէ վար նէ էօղուսա, եաթագլարըմըզա վարմնա գատար Հէվէնիսի զապթ Էտէձէք տիր. վե Հիձապըմնան Մարինօյա տա պիր շէյ պէօյլէմէյէ ձէսարէթ Էտէմէյօրում, տէյի եազ մըշըր:

Միւտիր Հափենհանէյէ կիտիպ, պու մէքթուպու Սլակրէթօյա օգուտու. մէրգում վալե տէսինին Հալինէ աձըրնտան Էօքիւր Էօքիւր աղլար, վե անընդը տէօյէր խոխ. օ վագրէթ միւտիր պիր քէսէ չըգարըպ, վե ծնա սուննուպ, — Սլակրէթ օ, պու նէքի եիւղ ղիյալ վալիտէն իչէն տիր. սէն նէքի չըգէը պիր մէքթուպ եազ. պէն պու կիւն փօսթայըլա կէծնտէրիրիմ — տէտի: Սլակրէթ օ պու ինսանիյէթ տէն մաղլուպ օլուպ, զայէթ կիզլիձէ ըՀֆիզլերինի խասպէր վէրտի. միւտիր տախի պիրագ վագրէթտան սօղրա ծնու գէյվէրտի:

Վաթանընա աւտէթ, վե քիմսէյէ պիր սէրըհչէթ վէրմէմիշ օլտուղունու Էմմին իլե Թաստիգ էթտիքտէն սօղրա, ավօգաթլըգ գաղանձըրլա բահաթ կէչինմէքտէ, վե Մարինօնուն տօսթլուղունատա տէվամ էթմէքտէ իտի. Մարինօյուսա պիր զէնկին վե ձէմիլե գըռըլա պիր գաչ այ մատէմնինտէ ագտը Թէզէվվիւձ Էտէձէք իտի: Անձագ զամիրինին իզթիրապընտանմը

օլա, եօղսա ախէր պիր ակպէպ իլէմի օլա, մէդ-
քուր Ֆըլոզատան սօռմուշուտու. վէ մէրդու-
մունն պու Հալի Գարպօնարլարըն կիւճիւնէ կի-
տիպ, տիւրլիւ տիւրլիւ շիւպհէլէրէ զահիպ օ-
տուլար. վէ վիճտանինի օրթատան գալդըրմայա
գարար վէրտիլէր. փէք չօդ մէշվէրէթլէրտէն
սօղսա, գաթլինէ հիւքմ օլունտու. գաթլ ե-
տէճէք քիշինին, Քօփրիթօրլարըն քիմիլէր օլա
ճաղը. վէ Այնտիթաալարտա գաթլէթմէք Հազ-
դընտա իսթիմալ օլունան Թապիր միւճուպինէ
Օփէրացիօն (ամէլիյաթ) կիւնիւ տէ գարար-
լաշտը: Քօփրիթօրլարտան պիրի Ալթա լուչէնին
էմրինի Ալպէրթօյա կէօթիւրիպ, Ֆիլան կի-
չի օ Մարինօ խաչինինի սօռտաճադըն տէտի-
(Ֆըլոզանըն բումիղի տիր պու Թապիր): Ալ-
պէրթօ տիշլէրինի կըճըրտաթտը. Քօփրիթօ-
րուն եիւղիւնէ էյրի էյրի պադըպ, դուրթուլուչ
եօդմու — տէտի: — Խայըր. քէսիլմիչ պիթմիչ
տիր: Սօդաղըն պիր պաշընտա իբի Քօփրիթօր
պիղ տուրաճաղըզ. տար սօդադտա տա իբի. մէյ
տանձրդտա տախի իւչ Քօփրիթօր պուլանա-
ճադ: Մարինօ էքսէրի եալընըզ օլարադ, եալ
կէչէյի պիր սաաթ գալա խանէսինէ տէօնէր.
գամայըլա պիր պօղազընտան, պիր տէ եիւրէ-
յինտէն ուրուլտուն. գամայը էօյլէ սափլանմըչ
պըրադըլըպըն. օ չըգարմայա չապալանտըղը ա-
րատա, սէն տէ գաչմայա Ֆըլոզաթ պուլուրտուն.
իպէթիզա էթտիյի Հալտէ, պիղ տէ քէնէնին կէ-
չէրիքէն լուսը կէսմիշիղ կիպի եէթիշիրիղ:
Ինձէ սոնա պիր արկէթ սադալ: Սկյահ գա-
տիֆէտէն պիր նիմճէյէն, վէ սաթլանմըչը պիր
փանթալօն կիյէրսէն: Օնու ուլտուգտան սօղսա

չափըձագ չըգալըըսըն. պու կէձէ. մուԹ լագա. աղնատընմը — տէտի։

Ա.լակըԹօ քէնտինէ տէ, տօղտուղու սաաԹա տա լանէԹ օգուբուտու։ Մարինօյուսա ախշամ իւզէրի միւԹաաը իւզէրէ ծնունուլա պիրլիքտէ կէզմէյէ չըգալը. վէ շունտան պունտան սէօյ-պէԹ էԹտիյի արատա, Ա.լակըԹօյու տիւշիւնձէլի վէ սիւքուԹ կէօրիւպ, — ՏօսԹուսի, սէնտէ պիր քէտը, պիր գասաւէԹ վար. ագձէնմի եօգ. տէրտին նէ տիր։ Հիչ չէքինմէ սէօյլէ պանա. պիլիրսին քի սէնի սեվէրիմ — տէտի։ — Ա.կօյլէմէյի նէ հաձէԹ, վէքը էյի պիլիրիմ։ Հէմ Թէքձէքըը էտէրիմ։ Անձագ պու կիշի պաշըմտա պիր աղըրլըգ վար. պագը էօյլէ տիւմանլը վագըԹ-լար օլուր — տէյի ձէվապ վէրտի։ Օ վագըԹ Մարինօ Թէքբլիֆսիզձէ նիշանլըսընըն սէօհպէԹինի աչըպ, կիշիլէր սէնէ կիպի ուզուն կէօրիւնիյօր. տիւյիւն կիշիլու էէԹիշիրսէ, հէր էյլէք պիր արայա կիրլէձէք. նէ մէտատ կիշիլէր կէօրէձէյիմ։ վէ տօսԹլարընըն քեաֆֆէսինատէն զիյատէ Ա.լակըԹօմ հազը էտէձէք տիր տէտի։ Օ արատա պիր սօգագ պաշընա էէԹիշտիլէր. վէ քէնտի նիշանլըսընը կէօրմէյէ կիտէձէք վագըԹ տա կէլմիչ օլտուղունատան, ծնուն խանէսի նէ գատար պէրաձէր կէլսին տէյի Ա.լակըԹօյա րիձա էԹտի. վէ գափույա էէԹիշտիլէրինտէ Ա.լակըԹ-ծնուն այրըլաձագը վագըԹ, Մարինօ մուհագէԹ իլէ ծնուն էլինի սըգըպ, — Ա.լակըԹօ, պէնի սէվէրսէն էա. էարըն սէնի պաշըն խաֆիֆլէնմիչ, վէ էիւրէյին ֆէրահ կէօրէյիմ — տէտի։

Էյ օգուլան, տահա իլէրի վարըբսաար, ադա-

պա Եւ լսիչին տայանըլըմը։ Պէնիմ էլլեմեկ գա
լըմ տիլը լսիյօր. պէնիմքի, սըձագ սըձագ գա-
նը ագարագ, էթ տէյի հիմմէթլէրի պիրէր պի-
րէր թախտաա էտիպ, պայղըն սէս իլէ – պէն
Լիզպօնատա սէնին էօմրիւնիւ գուրթարմըշ
իլէն էտէձէյին միւքեաֆաի պէօյլէ պէնիմ
գանըմա կիրմէքըմի օլաձաղըմըշ – տէյի տիւզէյի
պանա սէօյլէյէն պիր տօսթումուն կէօլէկօի
կէօզիւմ էօնիւնատէն պիր տագիգ կիլթմէզ։ Վէ
գօյնումնա սագլատըղըմ գանը էլլեմէ պագար,
վէ զօր ուլա չէքիպ մէյտանա չըգարըը։ Էյ օղու-
յան, էյնը քի հէնիւզ տէլիգանլըըսան, կիպլի
շիրքէթլէրտէ տօսթլուգ պուլունա պիլիրմի ի-
միշ. պիր տօսթ ազդըըլա սէնի պուս էթտէյի
արատա, պէօյլիւնէ տէ գամա սաիլայա պիլտէյի
հալտէ, ֆըրգա ազալարընըն էօփմէսինէ էմնի-
յէթ ձահիզմի իմիշ, վար միւսահազա էյլէ [1]։

1. Կէզլի էթթիֆագ ազալարընըն ինսանֆսըզլըղը օ աէրէ-
ձէ թապահձա գարշը սըրքի, սօուգ գանըձա եալընըզ տօս-
թումնու տէյիլ, ելլա գարտաշընը, վէ ազթալարընը պիլէ
գաթլ էթտիրը։ Ֆռէդէրէ ֆը լա ֆրօմ Նամ Պոսէթանըն 1852,
Փեարուար 25 թապրիկայէ եկան էթտէյի խապատաթ, ինսա-
նըն թիւյէնընի տիթրէակը։ Զուռնքի չէյլէ Նագլ հաէր քի,
Պալընցաաա Դուկամբէր 7 ինձի կէձէսի, էկրմի ալթը հա-
շընտա օլան Պէնիամին Իրէյրէն վալիահսի, պուռնու ըսրաըպ,
մանթպուհ էյէրտաքաէն օզդրա եաթաղընա կիթտէյինտէ, մը-
գուդ աշէվնատէն պիր պըչագ գափըպ, վալիահսինէն օտաագընա
կիրէր, վէ տօգուզ էկրինէն եարտաար։ Պէչարէ գադը թէգ-
վարի էօլմէտէյինտէն, սէնի պէօյլէ ինսանֆսըզձա քիմ եարա-
լատը տէյի հիւքումէթ սիւռալ էթտէյինտէ, – օղլում եարա-
լատը – տէյի ձէվապ վէրտէյինէն իւզէրինէ. մէրգումու տի-
վանա էչքաիրէր եսէ, – Խաէն վէ ալէյագ օլտուղու էյէն պէն
եարալատըմ. չունքի ահէր ըհֆիկէրիմ իլէ պիրլիքտէ ձէնկէ
կիթմէյէ պէնի պըրտագմատը – տէյի տօուգ գանըձա ձէվապ
վէրտի։ Նէ տէհշէթլի չէյ։ Պու ձիւմլէ պէօյլէ շիրքէթլէրէ կի-
րէն տէլիգանլըղտը պուլունտուրմու։

Չավալը Մարինօ գափուսունուն Էշխկինտէ տիւշտիւ գալը. վէ Եագընտա օլան պիր տիւքքեանէը ծուն ինիլթխանի իշխտիպ Էթթիշտի. վէ ծու գալըրըպ Եարտըմէը չաղըրարագ ուսիլ իլէ գանայը պէօյրիւնտէն չըգարտը. վէ Էթթիշէն Եարտըմէըլար ըլա պիրլիքտէ խանքսինէ սօգուպ վալխախսինին գուշաղընա թէսլիմ Էթտի։ Պիչարէ անինտէ քահանայ իսթէտի. տիւզիկ Յիսուսու Եարտըմա չաղըրըրըրտը. վէ քէնտինտէն կէչիյօր օլտուղու Հալտէ, կէօզ Եաշը տէօքմէքտէ օլան վալխախսինէ տէօնիւպ, — Ամէն, պէն կիտիյօրում։ գալ սաղլըղըլա. Վ.իթթօրինամըլա Ս.լպէրթօմ ամնա էմնանէթ. Ս.լպէրթօյա իգթիզալարընտա Եարտըմ էթ. ծուս պէնիմ էէրիմէ գօ։ Պէնի Եարալայանա էիւրէքտէն աֆվ էտէրիմ։ Մէրհամէթլէը Ս.լլահը տա պէնիմ կիւնահլարըմը պէօյլէ պանա աֆվ էթսին։ Ամէն, էօլիյօրում... Յիսուս... տէտի, վէ սօն նէֆէսինի թէսլիմ էթտի։

Ս.լպէրթծուն Քօփրիլթօրլարը կէրի տէօնիւպ ծնա էէթիշտիլէր. իչէրինտէն պիրինին խանէսինէ կէօթիւրտիւլէր. օրատա րուպասընը թէպտիլ էթտի. արգասընտաքի նիմթէնի չըգարըպ, օ Ջանավարլարըն աֆէրինլէրի արասընտա քէնտի րուպասընը կէյինտի. պէրապէր ալըպ գահվէյի կէօթիւրտիւլէր. պիր թագըմը տա գուլագ միսաֆիրի օլմագ իւզէրէ մէյտանա, վէ թէաթրօյա Եայըլտըլար։ Սապահըը օրթատա տօլաշան մէշքինէ Հավատիսլէր արասընտա, պունլար, պիզ կէօրտիւք, պունու Եափան պիր չափըզն ըտը. Լիվօրնօտան կէլմիշ. վէ գաչ կիւն տիւր շէհիրին իչինտէ ուզագտան

Մարինոյու քեշիքչիներէք արգասընտան տօլաշ մագտայըտը : — Էհ , քիմ պիլիր . զահիր պիր տուշմինլիյիմի վարըտը . . . գըզգանճլըգ ալա-մէթիմի . . . եօղսա ճահիլճէ պիր շաշգընլըգ-տանմը . . . քիմ պիլիր : Հէր թարաֆտա պուննա չափըղընլար վար . զապթիյէները պիրտազ օյանըգ տուրմալը . . . արթըգ Կիւնլըրըգ օլանա բահաթ-լըգ գալմատը : Նէ կիւնլերի եէթիշմէք . զա-վալը տէլի գանլը . նէ տէ էյի ուշաղըտը — տէր-լեր խոխ : Պէօյլե հիւնէրլերը իլե ֆըրգա աղա-լարը ատէմ ավլարլար . վէ ֆըրգանըն խըշմընա քէնտի էլլերիյլե գուրպան էթտիքլերի քիշիլե-րի , քէնտինի ուզագտա պուլունանլարըն հէյլեսի խայրնլայի իլե թէնեֆ օլմուշ կիպի հէր քէսէ եուէթտուրլար :

Բօմպատա նիչէ քիշիլեր թանըմըշըմ քի , Թրա-ֆիլա խամինէ Բօմպանեա , վէ Մարքա շէհիրլե-րինտէ պազը քիմսէլեր էօլտուրմուշ տուրլեր . վէ հէր պիր թէֆէրրուաթլարը , վէ արաշթը-րըճլարըն վէ ճասուսլարըն ֆիքրինի թաղլիմ էտիպ ալտանմագ իչին նէչը էթտիքլերի սախ-թէ հալատիսլէր , վէ իճատ էթտիքլերի ամա-յիպ տէխնիկլեր մալումիմ օլմուշ տուր : Տահա թատճիւպ էտէճէք պիր շէյ տէ շու տուր քի , չափըղընլար էթտիքլերի խապատաթլարը , պի-րինպիրլերինէ նազը էտերէք էֆէթիւար էտեր-լեր . վէ թէքմիլ էմնիյէթ իլե գալըպլերինի աչ-արգլարը սախթէ տօսթլարատան եէօվմիյէ կէօր տուքլերի խահնլիքլերի իշ եէրինէ պիլէ գօ-մազլար :

ՊԱՒԱՏԵՐԷԶԷՐ։

Ճիւլիս Խամիկիլէ Գարպօնար սիլքինէ տախիլ օլտուգտան սօղրա, ֆըրգայը մէզպուրուն հէր պիր հիւնէրլէրինտէ, բումիզլէրինտէ, տէթլէ-րինտէ, թարզու թաւըլարընտա, ֆէնաէրինտէ, վէ ըկյաքեարլըգլարընտա թաւխմ օլմագ իչէն պիրազ վագըթ Զէզկինատա էյլէնտիմ։ Զա-տէվկիմ, զէնկինվկիմ, զէքեավէթիմ, թահսիլ էթմիշ օլտուգտա մալումաթ, թաւըրմէն սէր-պէսթվկիմ, ճէսուրըտտա, սէպաթըմ, պօյուտ պօսուտ, կիւլէճ եիւզվկիւկիմ, խօշ վէ ֆէրահ լէհճէ, պէնատէն պէօյիւք շէյլէր մէմուլ էթ-տիրիրիտի։ Վէ պու խամիկյազը մախսուսէրը, Վէնատիթա ազալարընէն կէօզիւնատէն կիզվէնէ-մէզ խոտ. չունքի գալվէրինն էն տէրին քէօշկէ-րինի թէճէնսիս էտիճի զայէթ ինճէ միւթա-ասա ասհապընատան ըտրըտը։ Պինատէն ավէյհ պիր գաչ մէճիատէ, միւպէթիտիկը հապգընտա ա-տէթատէն օլան խաթիհսանըտրտան պէն միս.

թէնա թուքուլարագ, էն պալա տէրէհէլերէ թէրճի օլունա պիլէհէյիմ, վէ կիւն պէ կիւն գուվվէթ վէ միքնէթ քէսպ էթմէքտէ օլուպ պիր պուչուգ սէնէտէն սոդրա Իթալիա իւզերինէ փաթլայարագ, օ գօրգու վէ շաշգընլըգ ատասընտա փատիշահլարը վէ տուքալարը ազ իլէ, Աւլի տաղլարընտան Պրուցի Թօփրաղընա գատար Հումհուր խատրէսինէ թահվիլ էտէհէք օլան իթթիֆագը խաֆիյէտէ սէրան իլէ Եարայաճաղընա էրպապը մէհլիս գարար վերմիշիտի։

Գարպօնարլըգ տէրէհէլերինատ պէնիմ պէօյլէ սիւրաթլա իլերի կէչիշիմ, կիւզէլ իթթիֆագլարըն օ գարանլըգ էսքարլարընտա պուլունան էյնի վէ տէրինն հնբմէթլերի. Եանի պէօյլէ միւշքիւլ վէ մուխաթարատը մասլահաթատա նէ Եօլ թուքաճագլար, նէ չարխլերը գուլլանագլար, Հանկը սիլահլարա ուսիտ էտէհէքլերը, վէ նէ տիւրլիւ թէտարիքլերը, սէնատէլար, գապլարլար, էֆքեարլար, վէ շարթլարըտա պու իլի պաշա չըգարագագլար. վէ նիհայէթ ճնլարըն խաֆի միւսահազալարը նէ ատատ իւզերինէ միւպէյնի տիր տէյի պիլմէք իչին, չօգ քիշիլերին վուգուֆնուսուզունու, վէ շէտիտ ատղիւսիւնիւ օյանտըրմըշ տըր։

Չաննը զալիպիմ կէօրէ Գարպօնարլըգըն պու տէրինն էսքարլարընը քէշֆ էթմէք ատղիւսիւ, պիր գաչ սէնէ մուգատտէմ Եալընըզ ալէսահվիյէ օգուչանլարատա տէյիւ, իլլա փէք ագըլը քիշիլերատ տէ փէյատա օլուպ, կիւզէլ շէրքէթլերինն Թապսիրաթը նէյէթլերինէ ալէսահվիյէ Թանըմըշ բաալար տա, քէնատիլերէ հէտէֆ էթ-

ախքեբի սան նէթիձնին նէ խոխկինի պիլմէզ խոխեբ։ Պէն շիմոի պուննձա սիւալլերէ ձէվապ վերմէյէ, վե հեր քիշինին արզիւսիւնիւ խօշնուտ էթմէյէ գալըբշաձագ օլսամ։ 1849 թա-բիխինաե էաղըյօր օլտուղումանա, վագթըմը պօշա թէլէֆ էթմիշ օլաձաղըմ։ չունքի ան սէ-նէտէն պէրի Ֆրանսատա, Ձերմանեատա, Ջվից-ցերատա, Գարպօնարլըգտան թուէ տա էն էա-գըն օլան Սօչիալիզմ (Հօլտաշլըգ) Քօմունիզմ (իշթիրաք) կիզլի շիրքէթլերինէ վարանա գա-տար քեաֆֆէսինին նէյէթ վե նէթիձէլերի հագգընտա պիննէրձէ աչըգ աչըգ թագրիրլեր վուգու պուլմուշ տուր։

Պու շիրքէթլերին քեաֆֆէսի տե ՎէհաՀօ-փուն Իլլումինիզմ (նուրփէզիր) ֆըրգասընըն պիրէր շուպէսի օլտուղունատան, պու Ալլահ, փա-տիշահ, վե իսատնի միւշարէքէթ խասսի օլան մէրտուտ քիշինին քենատինէ հէտէֆ էթմէյի մագսատ հեր նէյիսէ, հէվիհինին մագսատի վե նէթիձէսի տե օ տուր։ Իսմի Ձիհօվինէ Իթա-լիանըն (տէվլէգանըը Իթալիա) Բատիքալիզմ էլ-վէթիքօնուն (սալէյէի Հէվլէթիքէյէ), Սաքրա ալլէանցա Ձերմանիքանըն (իթթիֆագը մու-դաատէսէի Ձերմանիա) վե Մօնթանեա տի Ֆրանչիսանըն (Ֆրանսա Ձէպէկլիլէրի) նէթիձէսի հեր նէյիսէ, Գարպօնարիսանըն սան նէթիձէսի տե օ տուր. չունքի պուննլարըն Ձիւմլէսինի տե շիմոի այան աշկեեար պիլէրիզ. հեր վէձհինի կէնիշ կէնիշ, վե հեր փէրաէտէն վե հեր նէվի բիյաքեարլըգտան արի օլարագ 1847 թարիխին-տե, վե նիհայէթ էջնալագ, տիվ միսալի վե էշ-կիւզար օլարագ 1848 թարիխինտե պիւթիւն

Լ՚ևրօփատա միւշահէտէ էթ միչիզ։ Իմոի Գար-
պօնարլարըն էն սօն, էն ձանլը, վէ էն կիզլի
էէմինլէրի պու տուր։

1. « Լ՚ևվէլա Յիսուս Քրիստոսու, վէ օնուն
քիլիսէսինի, պատէհու Ա.լլահըն խոմինի էէր
եիւզիւնատէ մահվ էթմէք. վէ ձէմանաթըն թօ-
փուննու պիր ապատա թէսաւվուր էտէրէք, ին-
սանը ալլահլըղա թէրքի էթմէք »։

2. « Իմիէրաթօր, Փատիշահ, էրսպապը տի-
վան, գանունն, նամուս կիսի հէր նէ խսիմ լիլ
օլուրսա օլսուն, հէր պիր հիւքումէթի մահվ
էթմէք »։

3. « Մինիսթէր, վաթան, Փամիլեա, մախ-
սուսկէթ պէնատլըրինին ձիւմլէսինի մահվ էթ-
մէք »։

4. « Նիհայէթ տիւնեա իւզէրինատէ եաշայան
հէր ինսանը, քէնատի քէնտինին ալլահը, ձէմի
մէվճուտաթըն սահիպի, վէ օրմանլարըն գահ-
գահասը, զըրթլանը, վէ սալանը կիսի էհլիւլ
վահտէթ, եաուզ, վէ գանա սուսամըշ էթ-
մէք [1] »։

1. Լուի Նափօլէօնուն զէմանընատա զուհուր էտէն ֆէսատ-
սան սօզուս, Բօսսէ տէպրա մընթանէա (ձհպէլի գըրմըզըլար)
նամ ֆըրգանըն էէմինլէրինին թարզը էլէ կէչտի քի, Գարպօ-
նէրիանըն, Ձիօվինէ Իթալիանըն, Ա.լլէանցա Ձէրմանիքանըն,
վէ սաիրինին էէմինլէրինէ այնի իլէ մուվաֆըգ կէլիր։ Իլթէ
գամանըն ուձունա տայանարագ էթտիքլէրի էէմին պու տուր։
— Ըրզուս նամուս ալամէթի օլան պու գամա հագգը էլէյն,
մէզհէպէ, պէլէտիյէ, վէ միւշարէքէթէ միւթաալիգ օլան
ձիւմլէ ձէպապարլարա գարշը սիլահլանմայա, ձէնգէլէշմէյէ,
վէ օնլարը աշագը ալմայա հիչ տուրմասըղ, հէր թարաֆտա,
վէ սաիտա օնլարըլա աէօյնուշմէյէ էէմին էտէրիմ — ։ (Իզն-
ֆէր Նամ Ղազէթա 1852 Փեվրուար 2 Ռուբինլի Նումէրօսունդա։) Ա.լ-
լահանի վէ ինսանի նամուս գադուր էթմէյէն քիշինին հագ-

« Ինսանըն սատատԷթի հալինի սահիհէն իատէ էտէՀէք շէյ պու տուր։ Մուշարէքէթէ մէնսուպ օլան ինսան, իլք կիւնահ սէպէպինէ թապըլընը տէյիշիր պիր ադայիպ Ճանսալար տըր. ծնու տիւզիյէ հասրէթ չէքտիյի մուԹլուլուղա Թէքբարէն իատէ էԹմէք իչէն, քէնտի ասլի եապանի Թապիաթընա ԹէքբարՀէօԹիւրմէք իզԹիզա տըր։ Հալպու քի կէօյտէքի Ալլահըն Թէսավվուրուն ծնու գօրգուտուր օլտուղունտան, կէօյլիս Ալլահը ինքեար էտիպ, քէնտիսինի քէնտինէ ալլահ էԹմէլի տիր։ Վէ էյէր պու ալլահանի Թապիաթը տահա զիյատէ քէմալէյէԹէ էէԹիշտիրմէք իսԹէրսէ, Մըսըր ալիմլէրինին պէօյիւք Թիֆօն ադ֊տէրինտէն բուսիզ իլէ աղնաթմադ իսԹէտիքլէրի, վէ ատի իսալզ ինտինտէ շէյԹան, եախօտ կիրտապլար մէլայիզը Թապիր օլունան, տիւնեանըն Ճանըլա եէքվիճուտ օլմադ իզԹիզա էտէր։ Պինահէն ալէյհ շէյԹանա սունուլան իզզէթ, եախօտ շէյԹանիէրէսԹէլիք, ինսանըն իլահիյէԹինէ գըզգանճ, վէ ծնուն իսասի էպէտէսի օլան կէօյլէր Ալլահընա գալըզը, ինսանըն ԹէքմիլիյէԹինին էվճի պալասը տըր »։

ԻչԹէ էքսէրիսինէ եազըլմըշ, վէ հէր պիր տէրճէլէրինի գաԹ էԹմիշ օլտուղում Գաբպօնարլարըն, ՃիօվինէՒԹալիանըն, վէ Էվլօփանըն սաիր կիզլի շիրքէԹլէրինին քեաֆֆէ֊

դընա Ճհպպարլըգ խամ, հիւքումէԹտէն պաշգա պիր շէյ տէյիլ տիր. պու ՃիհէԹտէն աչըգ աչըղա կէօրիւնիւր քի, տիւնեա իզլէրինտէ մուգաատէս վէ մէչրու օլարագ հէր նէ վարըսա, ծնլարըն քեաֆֆիյինի մահվ էԹմէյէ եէմին էտէրլէր։

սինին Թէվֆիգ Էֆէնտիքլէրի էն սօն, վէ էն էվլատլարընա Ալլահըն մէրհամէթի վէ էսրար պու տուր։ Պագա Թէշրիֆաթ լարը պէրապէր ալըյատէ եա-խօտ էքսիք ֆէրգլի. վէ Թէքրիւպէլէրի պէրապէրինէն զիյատէ եախօտ էքսիք շէյիը տիր. լաքին ձիւմլէսինին նէթիճէսի օլ, « Ալլահը հաքեաթ էթմէք. վէ հնսանլըն ձանլընը շէյթանի Թասալաա պէնդէր էթմէք տիր »։

Էյ օղուլան, պէլքի սէնին պէնդէնի ամայը, տիլէրսէյօրսուն, տէհզիպէթ կիբրիֆլաթ օլսյօրսուն, կէմիքլէրինէ վէ տամարլարընա գատար դօրդու Թէհլիլ էտէյօր, էիւզիւնիւ գաբէյօրսուն, պէլքի օլ պուննէա խաապատաամ լարընն կիբրատլընտան սէնի գուրթարըր տէյի, էիւզիւ դօյու էէրէ գաբանըլմա, Ալլահընա եարատմըշ նա վէ գուրթարընտա սէձտէլէր էտէյօրսուն; Ա՛ գարտաշ, սէն պէնատէն օ ազիմ էօրաընը սիւալ էթտէն. պէն տէ սանա պէյան էթտիմ։ լաքին սալթ սէօզիւլէ պէյան էթտիմ։ Նա պիր կիշիլ շէրբէթլի պաշ ձէհննէմիննատէ պուլունուպ, Թէշրիֆաթ լարընը այնէն միւշահէտէ էտէձէք, մէքրուհ վէ պէհանէձէ էէմիներինէ, համէթա քիւֆիւրլէրինի էշիտէձէք օլսան նէ եափարընտըն։ Տիվանէձէ տէաէյիմ մնախաուսէյէ տիր. չունքի « քէնտինէն Ալլահընն սիֆաթընա վէ պէնդէրլիյինէ կէօրէ եարատընընշ օլտուղունու տույուպ պիլսէյ, պու ձիւմլէ քէնտինէն էօյլէ ալալըղընը վէ եիւքսէքլիյինի շէյթանա պէնդէմէյէ գատար ալըագլանտընըսան, Թահգիր էտէն » կէլի նամըզը պիր մնախուգուն Թէհնագուզուճունու պէյան էտէձէք պիր Թասիր, ինսանէ լնսանլատտա մինպաննատ պուլամընշընի։ Վա-

գաա օ մագուլե քիշի զկյատե մեքրուհ պկա-
խուկլարըլա հայվանլարա միշապհհ օլմուշ տուր.
լաքին քենտի կիւզելլիկնի վե հիւսնի ձեմա-
լինի շեղթանըն չըքրնլկյն վե պէտչհրհլկյն
իլե հեմհալ եթմեք էօյլե պիր չըղընըգ վե
տիվանհլիք տիր քի, հիտահեթտեն զկյատե հեմ
տերտլկյն թահրիք կտեր: Ուղթե սիզնի կիսի
էյի խրիսթիանըրըն, քենտիլե եվերիշի պիր
էհլի ֆըրգանըն իսլահ օլմասը պայազըձա գա-
պիըիզ տիր տէտկինհզնի սեպեպի պու տուր.
ջունքի օ թարղ քիշի Ալլահը րհսմեն րհետտ է-
տեր. վե եալընըգ ծնու ինքեար եթտկինհ գա-
նաաթ եթմկյիս, պիր տե զայըգ մեսաիքի իլե
հեմհըշհրհս օլուր: Պու ձիւմլե պիզիմ տե պա-
զը փեք տհհշհեթլի սաաթլարըմըգ պուլունուր.
ջունքի պազը տեֆիա զայհեթ քենքինն վե փարլագ
պիր նուր կհօղհւմիզե ուրուպ, տիւշմիւշ օլսու-
ղումուգ պինամուսլուգ վե զատտարըգ չուգու-
րունու տիպինհտեք պիզե կհօսեթհրիր: Ենձաք
պու նուր պիզի թհսհլլե եթմեզ, քհօր հտեր.
ումիտե թհշվիգ եթմեզ, գաթի ումիտլկյհ
տիւրթհր: Ամ, եթրաֆըմը մուհասհրհ հտհն
տհհշհեթի պիսիրիմ, տույարըմ, կհօրհւրհւմ,
ամմա պու տուզաղը գըրըպ գաչմայա նհ գուվ-
վեթիմ վար, նհ խաթկյիմ: Թհփհմիզե պիր
լանեթ չհօքեր. Յիսուս Քրիստոսուն պիզի եայ-
գաատըղը, վե պիզիմ ձանըմըզտան գաղըրըպ
տեֆ եթմեկե չալըշտըղըմըզ գանը, պիզի գօ-
վալար պիզի ղաշհպհեր:

Շիմախհտեք, պու եազտըգլարըմը օգու-
տուգձա թհսյեբի տիքիլեն էյի վե Ալլահտան
գօրգար ձանլարըլա սեօյլեշիմ: պունա նհս-

պէթ նիչէ օղուլանլար տա պուլունուր քի, քէն տիլերինի ադըլը վէ տիւնեա մասլահաթլարըն տա էվլի վուգուճ վէ մահիր պէվլէչէրէք, վէ պունլարը պէնիմ զամիրիմին իլթիբասընա, իչէ րիմանէն պէնի կէմիրէն գասավէթ վէ մերաճ ալամէթլերինէ, վէ պէլքի տէ իթիգատը պա- թըլէչէ զահիպ օլան Իթալեա թաբլալարընա խավուճ տիքմէքտէն քէչի տուչան պիր մասալ նիւվիս լաֆզէնլիքլերինէ ազվ էտէրէք, պու խայալլարը իսթիհզայա ալաճագ տըրլար։ Պունլար նէ քի իսթէրլէր իսէ ծնու սէօյլէմէքտէ օլ պունլար. պէն քէնտի պիլտիյիմ շէչի սէօյլէյո- րում։ լաբէն էվվէլ էմրտէ Սօչիալիսթ վէ Գո- մունիսթ գըսմընտան օլան Ֆուրիէրին, Քոնսի- տերանըն, Փրուտոնուն, Մարրըն, Վէյթլին- կին, Պապէօֆին, վէ ախէր չէմի Ֆըրգալա- րըն քէնտի ալանէն Թահրիրաթլարըյլա չիւմ- լէ աչմէ պէչան էթմիշ, վէ էլան էթմէքտէ օլտուգլարը շէչիլերի պիր քէրըտ օգուսունլար. քի կիշիլի շերքէթլերտէ էտիլէն էէմինլէր հագ- գընա պիր շէչ սէօյլէմէչէրէք, այան աշիքճա շէօյլէ իլան էտէրլէր։ — Ա՛լթըգ էէթիչէր. — Ա՛լթըգ նէ Ա՛լլահ, նէ փատիշահ, նէ հիւ- քումէթ, նէ նամուս, նէ զատէկեան, նէ շէհ- րի Թանըրըզ։ Եալընըզ Փրօթէթարիօ (պալտըրը չըպլագ) եաշասըն, փատիշահընըզ վէ Ա՛լլահընըզ էթսին։ Ա՛րտըգ, խանէ, ագճէ սահիպլէրի էօլ սիւն. խարամիլիք եաշասըն։ Գապահաթտան մատա Ֆազիլէթ եօգ տուր. Ա՛լլահա սէճտէ էթմէքտէն, գարտաշընըզ սէվմէքտէն մատա Թագսիրաթ եօգ տուր։ Տիւնեայա միւճէտտէ- տէն հայաթ վէրմէք իչէն, էն ագաչլի էբէ պու

չուպ մլեօն Ճիղխվլեթին պաշընը էզմէլը։ Տիւ-
նեա իւզերինաէն Ա.լլահ զալզարսա, ինսան մէ-
սուտ օլուր — [1]։

Պէնիմ զլյասըմա կէօրէ կիզլի շիրքեթլերին
քէմալը մերթէպէ էիւքսէլմէսինէ պիր տէրէճէ
տահա վար. պու տա պէնճէ, քէնտիլեր շէյ-
թանա սէճտէ էթմէք տէյիլ։ « Իլլա շէյթանը
քէնտիլերէ սէճտէ էթտիրմէք տիր »։ Զունքի
շէյթան մաղլուբ վէ զավզաճը օլտուզու Հալտէ
տէ, էինէ Ա.լլահա ինանըը, վէ օնտան տիթ-
րեր. « Հաւատայ և դողայ ». պիզ Վէխհօփ էվ
լատլարըլըսա, օնա ինանըը, վէ օնու խօրլարըզ։
Ձիւզէփփէ Ֆէրըսարի Լուկանօտան — Ա.լլահ քիմ
տիր. պիզտէն նէ իսթէր — տէյի պաղըրըը։ Վէ
Փրուտօն — Ա.լլահ շէրը տիր — տէյի Փարիզտէ
ալանէն պասմա էթտիրմիշ տիր։ Քիւֆիւրիւն
պունտան էօթէյի օլամազ. վէ Ճինան Հագ
թալանըն քէմալը էյլէյինտէն վէ ազիզլէյինտէն
իսալ օլալըտան պէրի պէօյլէ քիւֆիւր իչէթ-
մէմիշ տիր։ Վէ էյէր պու քիւֆիւր եէր եիւզիւ-
նէ չըգար չըգմազ, անչինտէ Քրիստոսուն գանը
իչինտէ պօղուլմասա, տիւնեայը պիւթիւն պիւ-
թիւնէ մահվ էթմէյէ եալընըզ պու քիֆայէթ
էտէրիտի։ Ա.լլահ զաթէն էյլիք, վէ նիհայէթ-
սիզ մերհամէթ քէնտիսի օլտուզունտան, կիզլի
շիրքեթլերին սէրտարլարընըն աղզըըլա Ճէ-
հէննեմ պաճալարընտան տըշարը Փըրըյան պու

1. Հէնիւզ պիր գաչ կիւն մապէյնէտէ, « Ըէֆօրմէ ու-
նիվէրսէլէ » նամ զաղէթանըն 30, 31 սահիֆէլերինտէ սա-
չըմըզ ահքիլերէք, — Մէզհէպ, միւշարէքէթին պիր իլէթի
տիր քի, վէք գօլայ չէֆա պուլամազ — տէյի օգուստուզ։

զըլար տա գօլ մեսապէսինտէ ֆէսատլարըն , իխթիլալլարըն , զօրպալըգլարըն մաքինասընը գուլանըպ , թահրիք էթմէյէ մէմուր տուրլար . պազըլար տահա կիւճ մնալահաթլարտա մըզրաք գըրմայա , եախօտ էօմիւրլէրինի թէհլիքէյէ գօյարադ պաշտան գարա սօգուլան ֆէսայիլէը խըզմէթինէ եարարլար : Պազըլար ձիւմէթիցիէ-բօ (ձէլլատ) , եախօտ ֆըրգանըն սիլահը գօլու մեսապէսինտէ օլուպ , Սիքարիօ (գաթթալ) լարտան մատուա տուրլար . պու գաթթալլար-ըսա թազըմ թազըմ տըրլար . չունքի իձասըլ-նա , շախսընա , վէ մուգաէմէթինէ կէօրէ տա-հա պէօյիւք վէ տահա քիւչիւք գաթիլ հիւ-քիւմլերի վար տըր : Նիհայէթ պիր թազըմը տա Աթապէնէ (լահաթ տուրան) եախօտ միւթէ-գայիտ տիրլէը քի , հէնիւզ շիրքէթէ գապուլ օլմնուպ , զէնկին իսէլէը տէ , զէյատէ ապըլը օլմնատըգլարը , եա ձէսարէթսիզ , եա կէվշէք աղըզլը , եա իշէ եարամազ , եա միւհիմ օլտուգ-լարը սէպէպ , շիրքէթէ ապձէ իլէ . եարտըմ էտիրլէը . եախօտ սիլսիլէլերի սէպէպիլէ վէն-տիլատըն շէրէֆինի մուձիպ օլտըրլար . վէ եա-խօտ հիչ տէյիլ իսէ էյիլէը իլէ կէօրիւշմէգ օ-լուր ար քի , ֆըրգանըն քէմիլյինէ պու գատարը տա էլվէրիր :

Անձագ կրան Մասթրի (պէօյիւք ըէյիսէը) քի , կիզլի մէձլիսին եիւրէյի , վէ ձանը մէսա-պէսինտէ տիրլէը . վէ կիզլի շիրքէթէլէրին ասըլ ասասը վէ քէօքիւ տէմէք տիրլէը , պունլար վէք ազ տըրլար . վէ Թրաֆիլէլէրին պաձը վէք սա-տըգլարըլա էն տէրինէ էտրարլարա , վէ մէքրուհ էէմինլէրէ եալընըզ պունլար վազըֆ տըրլար .

վէ նիչէ պինելէրձէ Գարպօնարլար պունլարը թանըմազլար սիլէ. վէ Փըրգամընէն Ինվիզիպիլէսի (կէօրիւնմէզլի) թապիր օլուրնուպ, հէր քիչի ճնլարա բայէթ էտէր. վէ քէօր քէօրունա ճնլարա իթաաթ էտէրլէր[1]: Իթաալիա Վէնետիթա

1. Հալա Ֆրանսա բէյլիսի ճումհուրու Լուի Նափօլէօն, չեփտա զաղապլար ալթընտա կիզլի չըրքէթլերի հասագ էթմիշ, վէ էհլի Փըրգամոն օլան էն մուխաթապտը քիչիլերի աէնիզ աշըրը մահալլերուէն Թուրթուրուպ կէթիրթմէյիմիշ եքէն, պու արատա Փարիզտէ Մասօն Լօճալարը աչըլմըշ, վէ Փրէնս Լիւսիէն Միւրատ պաշ բէյլիս նասագ օլուրնմուշ տուր: Իլք մէճլիսլերինի աշըրը շաշաայըլա իշրա էթմիշ տիրլեր. վէ Փարիզին իլչերի կէզլը ատէմլերի հէմման քեափֆէթէն օրայա գօշուպ, իրատ օլուրնան իլք նուրթգու զիյատէ վուգուֆնուլուղա տէյհմիշ տիրլեր: Վէ Մասօնարլըգ, փօլիթիքա մուալահաթլարընա միհպաստա գարըշմամագ ձարթըլա, ինսանէվճիլիյէ տաիր իլմիլերին, վէ տիւնեացը իսլահ էտէնէք քիչիլերին էնճիւմէնի տանիչի տիր տէյլ սէօյլէնմիշ տիր:

Աչմագ պէկլէր չուրասընա տիգգաթ էթմէմիշլեր քի, չիմոի Մասօնարլըգ Իլլումինիզմ[2]յուլա (նուրփէզիլիք) կիզլիճէ պիրլեշմիշ, վէ պունուն գանունընամէսիյլէ խոարէ օլմագտա, վէ պունուն Ալլահանի վէ ինսանի հէր պիր հիւքումէթի մահվ էտիճի գանունլարընտան ճանլանմըշ տըր: Վէհանօփուն տոզ գօլու մէսապէսինէ օլան նամտար Քնիճ 1783 թարիխինէ Վիլհէմսպատտա ագտ օլուրնան պէօյիւք մէճլիսէ, Ամէմնէհանըն, Զվէցիանըն, Ինկիլթէրրանըն, վէ էն. ազգա Փարիզին ճէմի Մասօն լօճալարընը Իլլումինիզմ[3]յա թօփլանտըյա մուպաշիրէթ էթմիշ տիր:

Մասօնարլըգ զահիրատէ, էվինէ ուժուժի մէճլիսլերինին ագտընա տէվամ, վէ պու սէնէ Փարիզ զաղէթալարընտա օգունան սէօզլերի նէչը էթմէքտէ տիր. անճագ կիզլատէ էվվէլա Ֆրանսանըն, վէ պատհհու Էվրօփանըն իհթիչալինի չիսատէթ ելէ իշրա էթմէքտէ պուլունմուշ տուր: «Մասօնլօգ չաշայըլա, վէ խալգըն կէօզլու էօնունատ հիւքումէթ սիւրմէյէ պագար; պիզ խէք սիւքուրէթլուղուլա վէ կիզլիճէ կը կէօրմէյէ պագարըզ» տէր. Քնիճ: Պու սուրէթտէ Մասօնարլըղըն պիր ըէմի, պիր տէ կիզլի Մաէսթրօսու (բէյիսի) վար տըր քի, ըէմի օլան պունու թանըմազ պիլէ. պիրինճիսի շափպա, էքինճիսի պաշ տըր:

լաբընըն կիզլի էյէխի սըֆաթլըյա Լօնտրայա
եօլճուլուդ էթոխյիմոխ պաշըմա կէլէն շէյի հիչ
ունուտամամ։ Գարպօնարլըզըն էիւքսէք պաշ-
լարը նէ տէրէճէ էսբար հիքմէթլէր իլէ կիզ-
լէնիշ, աչըզ պիր շէքիլ ալթընտա նէ պուլութ-
ու ատխիլէր. խալկա վէ խօշ թէվէքքյուլիք
թաալայարադ նէ ֆիլմնէ զաթլար օլտուդլարը-
նը փարիզոխ կէրէկի կիսի ֆէրզ էթմիշ խոխ։
Օն պէօլուք պաշը քէնոխ զապթիյէ պէօլուք-
լէրի իլէ ծնլարը պուլութ օրթայա չըդարմադ
տէկիլ, պէն միւ'ոզադտան խզլէրինի պիլէ քէշֆ
էտխմէզ։ Լօնտրատայըտա Գարպօնարլըզըն պու
պէօյուք կիւնէշլէրինտէն պիրխոխ պաննա էօյլէ
աձայիկ կէօրիւնտիւ քի, ծնու իլք կէօրտիւ-
յիւմոխ կիւլմէմի նաադլ զապթ էթոխիմ, հալա
ադլըմ էրմէզ։

Մուսաիլէյէ դայէթ մուհիմմ պիր մէքթուպ
կէօթիւրմէյէ մէմուր օլմուշտումդի, միւհիւր
մումունտան պիր ուֆաձըգ գուէթու իչինէ գօն-
մուշ, եախօտ տահա տօղրուտու, օ քեաղըտ թու-
մար շէքլինտէ տիւրիւլմիւշ, վէ իւզէրի միւհիւր
մումուլա գապլանմըշ, վէ էօյլէ փէրտահ վէ
չիլա վէրիլմիշ խոխ քի, էն քէսքին կէօզլէր տա-
խի միւհիւր մումունտան այըրտ էտխմէզ խոխ.
վէ իչինէն եազըսը տա բուդիպլի հրուֆաթըլա
եազըլմըշտըր։ Տահա զէյատէ էմին օլմադ իչին,
մէքթուպտըն եիւզիւ պաշգաձա եազըլմըշ, վէ
չիլմէնին եիւզիւնտէքի սախթէյանըն ալթընտա
կիզլէնմիշ օլարադ պաննա թէվզիհ օլմուշտուտու։
Օօղրա պիր սարը քեաղըտ փարչասը իւզէրինէ
եազըպ, պիր արապայա պինէրէք Լօնտրանըն
էն էսքի օօղադլարընըն պիրինէ կէթոխիմ։ Վէ

պիր տէօրթ եօլ ազզընաա արաապատան էնիւղ պիր թաղըմ գալըբըմընըզ վէ չամուրլու տաղ օզաղալարտան կէչէրէք, նիհայէթ պիր տաղ կէչիտէ եէթիշիմ: օրայը տա կէչտիքտէն սօղրա, պիր գաչ արշընաան խպարէթ իսլի սիյահ պիր հաւլիտէ պուլտում քէնտիմի քի, էթրաֆտաքի եիւքսէք պինալարըն արաընաան, թիւֆէնք պօրուտումնաան կիպի պիր քիւչիւք կէօյ կէօրիւնիւրիւտիւ: Քիւչիւք պիր գափուտուն եաա նընաա պիր մէրտիվէն օլուպ, ալթ այաղընաա էվ պէքճիսի կիպի պիր էսքիճի օթուրտույօրուտու: Մըսըրը էյտուար Համիկը գալտա օթուրուր տէյի աղըրլըղըլա վէ ինկիլիզ լիսանըլա մէրգումա սիւալ էթտիմ:

Օ ձէսուր քիշի նէք էվվէլ էյնէսինի չէքիպ, վէ իսկէյի էյիձէ եէրլէշտիրմէք իչէն պիր էքի մուշթա ուրուպ, կէօզլինիս եիւզիւմ գալըրըմայա թէնէզզիւլ էթմէյէրէք, մուխթասարձա, — իչիւնձիւ գալտա, էքինձի նուսմըօ. չընկըրտաղըն ուձունտա տէյնէք փարչասը պաղը — տէտի: — Թէշէք քիւր էտէրիմ — տէտիմ: վէ քէօրֆէզ վէ սէքիզ ծն այաղ պիր աշընմըշ մէրտիվէնտէն չըզըպ, նիհայէթ պիր եէշիլ գափույա էքթիշտիմ քի, փէրինչ թահթա իւզէրինէ չիֆտրաղը էապըլտա Մ. Լտուռաղ հէքք օլունմուշտու: Օ տէյնէք փարչասընը չէքտիմ: տէրինտէն պիր չընկըրտաք, պատէհու պիր այաղ սէսի, վէ ուֆաղ ուֆաղ տա էօքսիւրիւք իշիտիվէյէ պաշլատը. պիր քիւչիւք գաֆէսնի տէվնը աչըլտը. կէօդինիս սըղարադ խայըը վագըթ օրատան պիր քիշի պաղտըգտան սօղրա, ապըպէթ պօղուգտա նէ — քիմ սէն. քիմի խաթէրսէն — տէտի:

— Թը ախ տէթ. Եանի Հօլիւմէտէք – տէյի մալում օլան փարօլայըլա ձիվապ վէրտիմ: Աէ ըը: Ուֆ, պէնզի սօլուգ, Եիւզիւ պուրուշուգ, սաչլարը տիշլէրի տէօքիւլմիւշ պիր աձիւզէ – – խօշ կէլտին. ազայընըն խաթէրտին: – Պէլի. Մըսթըը էտուար, տէտիմ: – Կիր իչէրի. արգամ սըրա կէլ – տէտի: Գափուչու արգասընտան սիւրկիւլէտի. վէ պէնի չէքիպ, պաշը տիթըրէյէրէք, վէ Կալէս քեօյլիւլէրինէ մախսուս օլան գըրմալը ֆիսթանընը սալայարագ Հօնիւմէ տիւշտիւ: Ո կիթ տէյիմիզ Հօլուն նիհայէթինտէ պիր սուֆայա էկմէ իշտիք քի, օրթասընտա ձէվիզէն պիր թասլագ սուֆրա վարըրտը. տիվարըն Հօնիւնէ սէքիզ ոն գատար քեօչնէ խաբէմ ըի տիզիլմիշ. խբի փինձէրէյինին արա էկրինտէ պիր Հաբի վէ պէօյիւք էկմէք ուօլապը օլուպ, տիվարըտա տախի փիլթէյին, Նէլսօնուն, ֆաբսօնուն, վէ Սփինչէրին օյնա թասվիրլէրի ասըլըտը: Խբինձի վէ իչիւնձիւ օտաըտըրն էթրաֆընտա թասլագ քիթաապէնէրը, վէ սախ թէյանըըա ձիլտ օլմուշ, արգալարընտա պէյազ քեազըտ Եափըշըգ, վէ միւրուրի զէմանըըա րէնկի աչըըրշ միւրէբքեպ իլէ իրի իրի իսիմլէրի Եազըը, թօզանմիշ քիթաապէտրըըա տօլուպտու: վէ Քրօսիլէ զէմանընտա պիր Հաբի քեաթէյին Եազըհանէսի օլմագ կէրէք իտի:

Քէնտի քէնտիմէ – պու Գարպօնարըըրն Աըշիմանտարինտի, կիզլի շիրբէթլէրին Պահօմէօսու, Եահօտ Իտարիօնու օլմագը տըր – տէրի տիմ: վէ փէրփէթուասը պէնի իտապէր վէրմէք իչէն իչէրի կիրտիկճէ, պէն տէ Հայրան Հայրան տէօրթ թարաֆա, ալել խուտուս թիւթիւն-

տէն սարսափիշ վիհնձէրե չերչիվելելրինե պա-
գարըտիմ: պիր տե գանարեայըլա փափաղան օ
լուպ, պինիմ կելիշիմտէն տույտուգլարը շազ-
լըզը իպրաշ էթմէք իչին, գաֆիլելրինտե սես-
լենիրլեր իտի: Զօգ կէչմէտէն իմթիյար գարը
տըշարը չըգըպ կիւլիւմնէյելրէք, իչերի կիրմէյ
իշարէթ էթտի:

Ո օտանըն թապըմը տա օ պիրլերտէն էյի
տէյիլ իտի. իւզերի տէֆթերլեր, թուման ըլար,
վե քեաղըտլար ըլա տօղու պիր փանքճնուն էօ-
նիւնտե, գըզըլ մչինըլ պիր պէօյուք իսքէմրի-
նին իչինե կէօմիւլմիւշ ուֆաճըգ պիր ատէմ
կէօրտիւմ քի, անընտա պիր թուրթամ պէյազ
սաչ օլտուղու Հալտե, գուսուր թարաֆը փար-
լագ տազ պաշընը պիր փարչա էյերէք պինի սե-
լամլատը: Ա.րգասը պիր ձիւզլի գանպուր, վե
պաշը ուղուն վե սիվրի իտի, գօլլարը ուզունճա
վե էլերի քիրլի օլուպ, քէնինի իբի չէքտիրմէ
քիւրէյինե պինգէր իտի: Ցանընտա եապըշըպ
իթալիա Վինտիթալարը թարաֆընտան օլան
իւչիւնճիյի խապէր վէրտիմ: վե միւհիւբ մու-
մունտան օլան գուրթուլու քինտիսինե թապ-
տիմ էթտիմ: Եիւզիւմե պագարապ, ինձէ վե
պէյազ տուտապլարընըն արասընտան կիւլիւմնե-
տի. ֆօսֆօրուլա պիր շէմմէ եապըպ, պիր մէ-
հարէթ իլե եիւզիւնտե օլան միւհիւբ մումունտու
էրթէտի. վե պագը գալան թարաֆընը ըսրտա-
լապ, սէօյլէտիյիմ գատար վագըթ սիւրմէքսի-
պին թումանըը աչտը:

Պու ատէմ Իվրօպա լիսանլարընըն էքսէրի-
սինի, ալէլհասուս Ն.էմճէ, իթալիան, Իսպա-
նիօլ, Ֆրանսըզ, վե Սլավ լիսանլարընը սու կի-

պի Թէքէլիւմ Էտէրիտի։ Բումիզ իլէ եազըլ-
մըշ օլան քեաղըտը աշըըը սուհուլէթ իլէ գը-
բաաթ էթտիքտէն սօղրա, հէման մուամ Թու-
Թուպ եազտը. վէ պէնի էանընա օԹուըԹտուը-
մուշ օլտուղունտան, պանա տէօնիւպ, Թէմիզ
Ինթալիան լիսանըյլա – ձիւլիօ, սէն պէօյլէ տէ-
լի գանը օլտուղուն հալտէ, պիր ձէստուր վէ
էիկիթ գարտաշ սըն. ՎէնտիԹանըն պէօյլէ պիր
ալա վէ ձէսիմ մնալահաԹա սէնի ինԹիխապ
էթտիյինէ մէմնուն օլտում։ Օ Թարաֆտաքի
գարտաշլար, Ինթալիանըն էէնի իխԹիյալընտա
նասըլ տավրանալըմ տէյի պէնտէն սիւալ էթ-
միշլէր։ Օնլարա պէօյլէ քի ածէլէ էթմէմէյինլէր.
սիզ ձէնուպիլէրլին խայալաԹը, վէ տամամըլա-
ըընըզտա գայնայան գան, մնալահաԹլարըն
մնաԹլուպ էթտիյի Թէէնինէյէ մէյտան պըրագ-
մազ։ Էվվէլա պէբէմմէլիսինիզ քի, իխԹիյալ
Ֆրանսատան փահԹլասըն։ Պատէհու ձէսարէԹ
վէ պահիրէԹ իլէ սիզտէ արգասընտան կիԹմէ-
լիսինիզ։ Օնունձու Քարլօ, քէնտի րիձալ քի-
պարըյլա սէքսէնտօգուզ դահիլէսինտէն եազայը
գուրԹարտըրտա տա, պիր գաչ այա վարմազ,
էլաաԹիք Թօփ կիպի Ֆրանսատան աԹըլտաձգ-
տըը – տէտի։

— Նիձէ. շիմտի Մարշալ Պօմեն Ա.ձէրիյի
Թաղիգ էտիպ տէօյմէքտէ տիր. պու ՖիւԹա-
հաա ծնունձու Քարլօյու ԹախԹընտա պիր
գաա տահա գավվիէշտիրմէզմի։

Ֆիւնէ Պօխօմէօ ձէվապ վէրիպ, – Ահն օ-
նուն իչին էլէմ իւգիրէ օլմա։ Պօմենուն Ա.ձէ-
րիյի տէօյիւպ սըգըշտըրտըղընտան տահա զի-
յատէ, գարտաշլար Քարլօյու սըգըշտըրմագտա

տըըլաը։ Եագըն վագըլթաա օ տիւշէնէք տիր։ Վէ ծնուն էվրինէ Օրլէան սիլահլէսինաէն Լուի Ֆիլիփ կէչիպ փաոիշահլըդ էտէնէք տիր — տէտի։

— Էյի աումա. Օրլէան սիլահլէսինաէն օլան մէրգուամ քիշի զաթէն պիր Ֆիլիճէ գուրնաա տըը. պիր տէ Ֆրանսա թաէքինը ալըրսա, պա-շըմըզա պիր պէօյիւք պէլա օլաը — տէտիմ։

— Էհ, տէտի գանպաը. պիդ Խմիէլսաթօր-լուդ թաէքինըն էթրաֆընա «Պուննա տօգուննա-նըն վայ հալինէ» տէյի եաղմըշ օլան Նափօ-լէօնուն թաէքինը պաշընաան ալտըդ. արթըդ Ֆիլիփէթթօ նէրէտէ գալըը։ Էյէր քի ապըլ-լըձա տավրանմազսա, ծնունձու Քարլօսան տա-հա գօլայ աշըրըրըդ։ Ֆագաթ անն Իթալիա-տաքի գարտաշլարա սէօյլէ քի, ցյանըդ տուր-սունալը։ Ֆրանսատան սօղրա Փօլօնիա այագ-նաձագ. Պէլճիքա այագլանաձագ. պիդ սէյիրէմ օլուն։ 1831 սէնէսինին իլք իւչ այլարընաա լա-ղըմը Ֆիլիթելէրսինդ. լաքին Էվվէլ Էմրաէ պի-րէպէրսինդ իլէ էյի լաապէրլէշին։ Կէօրիւնիւդ Նափօլէաէ, Թուրինօտա օլաուն քի, պիր վա-գըթաա գալագըշասընըդ. Էօզսա օրթա Իթալիա գըրըըտաանայա պաշլաը, Թէվինդիդ պիր չօգ նէմէչէլի էաղար հա։

— Պու Էօլտա տավրանմայա զէյրէթ էտէ-րիդ. տիւմէնտէ ուսթա մահիր բէյլէրբիդ, վէ մէթէրլէսէրտէ էվկիթ վէ չէսաուր Ֆէտա-յիլէրբիդ վար։

— Պու էյի. լաքին զայէթ միւթէհարրիք վէ տէլի պիր փուսուլանըդ վար քի, հավատա եիւզէն հէր էլէթրիք գուվվէթինատէն. հա-

բնքնեթե կելնէյօր։ Փուտուլա եալընդզ գուեթպա պագմալը. եօղտա տիւմէն սիզի կէօթեթուբիւպ տօղրու գայայա չարփար հա — տէտի։

Մէգքուր գանպուր, ուզագտան քէշֆ էտէն պիր փէղամպէր իտի։ Լաքին պիզ եէնէ պահսը մըզա տէօնելիմ։ Ֆընդալարըն պէօյիւք Մահըօլարը կէօղէ կէօրիւնմէդիլեր. վե էսքի ատէմլէրին սէօղիւնէ կէօրէ, գուշունուն ալընդնտա եաթըպ սուշու զէհիրլէյին աժտէրլէրէ պէնզէրլեր քի, նէտէն վէհիրլէնտիյինէ քիմսէ տիգգաթէմէզ։ Փօլիս մէմուրլարը իսթէտիքլէրի գաատար գօգլասընըպ. պէօյլե սախթէ գըյաֆէթլերէ կիրէն տիլքիլերին, պէօյլե պէօնլիւք զահիտլիք թէվքէլլիւք թաալայան հէյլէքեարլարըն ինզէրինի նէրէտէն պուլաձագ տըրըպ։ Ի թալիատա պէն պիր թանէսինի կէօրմիշիմ քի, հէր նէ գատար ինձէ ինձէ ապաշթըրսան, պիր էյի խրիսթիյան տըր զանն էտէրսին։ Զունքի պիր միքէլլէֆ սէյֆիյէսի օլուպ, օրայա հէր տէֆա կիտիշինտէ, Փինէանօյու պէրաձէր կէօթիւրիւբ. վե հէր փազար եօրթու կիւնլերի օրատա քրիստոնէական վարգապետութիւն էտիլսին տէյի զայրէթ կէօսթէրիր. վե քէնտիսի ձայնաւոր պատարագտա միւձէրրէտ պուլունուրսունուզ։ Վար իտի արա տա, էլինտէն կէլըպ պուլ պագայըմ։

Պիզիմ գանպուր ուսա զայէթ քէսքին Փիքիրլի. էն ուզագ շէյլերի ապտալըլա անկոտէ պիրիպիրինէ եապըշարըրը. պիրիպիրինէ ոյզունուզ շէյլերի իմթիհանէ էթտիրիր. զնյատէ սօուգ վե տույդուսուզ կէօնիւլլերի եագար պիր ատէմ իտի. տամարլարընտա շէյթան գայնար,

ձեհինեմին գըզարթըբը պուննուն եւ ըրկինեն աքս եթիշ իքեն, հարեքեթի պուզ կիսի սոուպ, եւզինատ ասուտկլիք, տուտագլարընտա համձեթսիզլիք, վե կեօզինատ վե լեհձեսինատ հեմեն պիր շաշգընըզդ կեօրինեւրեւտու։ Պու ատամ Իթալիանըն, Ֆրանսաանըն, վե Ձերմանեանըն քեաֆֆեի վիչատիթալարընը տօլաշընչ. նիչե Քաֆիթանլարա (սեբատար) տեհշեթլի եմինելը եթտիրմիշ. վե նիհայեթ Իչնարայա կելսե, կիպլի շնըբեթելերին ձեմի մագասելերինի, մալահաթլարընը, ֆեաստլարընը, վե իլերիտե իձրա օլունաձագ թերթիսլերին ձեմի բումիպլի վե աչըգ եազըլը մուհարրիրաթլարընը, օ ինինտե կիպլիմիշ խոտ։ Ո արատա պէնի Վարշավիայա կեօնտերդիձեք օլսա, վերտիկի թաւխանթլարը եօյլե տագիպ, եօյլե մատտէյե մախսուս վե վեճն օլունմուշ թաւխրըեր իլե թարիֆ հատրիտի քի, մալահաթըն հիւսնի նեթիձե պուլաձաղընա եմին օլսա, հիչ պիր խուսուսատա հանրըսմազըտըր։ Պու մագուլե ատեմլերը խաթատիքլերի հալտե տինեայը եերինտեն գալտըրըպ, թեփե աշաղը կերտապլարա փերա հատ պիլդըրեր։

ԳԱՐԱՊՕՆԱՐԱՆԱՑՆ ԱՄԵՆԻՅԱԹՏԱ ԻՃՐԱ ԷԹՏԻՒԼԻՐԻ ՀԻՒՆԻՐԼԻՐ։

Անցեալօրում քի՝, Գարապօնարլարըն Թէրըֆաթլարընը, վէ Թէօրէլէրինի պիլմէյի տէ իա Թէյօրսուն։ Էյ օղուլան, խալզ շիմարի Մաասօնարլըղըն չօճուգ օյունձաղը մագուէնի շէյլէրինի պըրագմըշ տըր։ Անթըգ շագուլ, կօնեա, փէրկէլ, վէ ըչնատ կիպի շէյլէրին. տիւրլիւ ըչնըլէր իլէ տէօշէնմիշ լօձաներըն. կիզլի քի Թապանանէլէրին. Էսրար մէձլիս օտաներընըն լագըրտըրտը պիլէ օլմայօր. շիմարի հէր շէյ կէլէշի կիւզէլ եափըլմագտա տըր։

Անչէբար գըրտաԹխանէլէր կիզլի քիԹապխանէլէրէ հաձէԹ պըրագմայօր. մէյխանէլէր, պէօրէքձի վէ քէպապձը տիւք քեանլարը Էսրար մէձլիս օտաներընըն էէրինի ԹուԹայօր։ Պիզիմ տիվանըմըզ պէր քէօյտէ օլմուշ, պէր գուննտուրաձը տիւք քեանընտա օլմուշ, պէր քեաղըտ, գումաշ եախօտ փամուգ ֆապրիգասընտա օլմուշ, նէրէտէ խԹէրսէք գուրուլույօր։ Պէր

դաչ ալեսակվիկ գահահլերիմիզ վար քի, ծնա-
բա մուպաշիրեմ Հահերիզ. Վեիսհօփուն քեմիլե-
լերինին պագբարնը նեբեհահ մշզ վե Թահսիլ
Հահերիզ պիլելմահին: Սագրն կիւլմեյհին: Պար-
բուելին Ձիսաբօպինիզմն նամ Թեելիֆինահ
մշզ Հահերիզ:

Պիզ ծնու խալզա պիր քեագիպ, միւֆԹելի,
խայալաԹ արգասընա տիւշմիւշ, մնասինիւվիա
քիշի տիր կիսպ վազ Հահերիզ. լաբին քենահ
մապեյնիմիզահ, Վեիսհօփուն ԹալիմահԹլարը-
նը, ֆիլհանելելերինին, վե մուբաալարընը ծնահան
հյի մեյահնա չզգարան քիմնե օրնաարզը նԹի-
գահրնահայրզ: Զունքի ծնուն կելեձեք գեմնահ
ձիհանրն կիրիֆԹար օլաձազը պելալերահն ահ-
լայը գալպինահ տուչահուզու տեհշիԹլերին ա-
լահմԹի օլան ֆիրեահու ֆիզանպարընը պեր-
Թարաֆ Հահերեք, օ մնահիր խօձանրն ասըլ սեօզ
լերինահն ալըպ փիշմիշ գօԹարըլմիշ հուզու-
բումուզա գօահուզու միւլզպե Թահմնան ԹԹ-
լեզպիւզ տուչարըզ: Շիմահ Մաճճինինին շեր-
լերի վար տըր. լաբին պենիմ գեմնըմնա եօզ-
ուահու: Սելեհուահա շիմահ իլերիքի կիսպ նե
Գարպօնար, նե տե Ձիօվինե ԻԹալիա ֆըր-
գալարը ապգասը կելմեզ քիւԹիւք տեֆԹեր-
լերի ԹուԹմայա, ինձե ինձե ԹեՀեհսիւալերի
բայեԹ ԼԹմեչօրլար. Հալընրզ Գարպօներիա
Փրահֆիլելերլերինին պիր ֆիՀրիհԹի օլուպ,
միւպԹեհիլեր իւզերինե պազը քիւչիւք ալա-
մԹլեր իշարեԹ ԼԹմեքահե տիրլեր: ՓիւԹհա-
չինն պիրինահ ահի բագամլար ըլա ծնարըն ի-
պինիրի վե լազապարը մուզայհա տիր. պաշգա
պիր քիւԹիւքահե տե, Հալընրզ օ բագամլար օ-

լուպ, էօնիւնտե ֆըըդայա մախսուս օլան խիմ
լերի իշարէթ օլունմուշ տուր. շէյլէ քի օ խըլ
տէֆթէրի պաշդա պաշդա մահալլերտե հըֆզ
էթտիքլերինտէն հիւքումէթ եէտիրե տե կէ-
չէնէք օլսա, սահիհ խիմիէրինլե սօղրատան
թաղըլան խիմիէրի պիրիպիրինլե թաթպիգ է-
տիպ թանըյամազլար. պու ձէհհէթտէն պաղը
տէֆա վաղը օլմուշ տուր քի, հիւքումէթ օ
տէֆթէրլերին պիրինի էլե կէչիրմիշ խե տե,
պիր շէյ աղնայամամըշ տըր. չունքի իւզերինտե
պաշդա պիր նիշան օլմայարագ, եալընըզ ի-
սիմ վե լագապ ֆըըդայա տաիր պիր սէրսիհթէ
վերմէզ:

Պիզիմ միւթէմադի տէվամ էթտիկիմիզ իբի
տիւրլիւ հարէքէթիմիզ վար. եանի պիրի պու-
լունտուղումուզ այալէթլերտե խուսուսի, վե
պիւթիւն իթտալիասա ումումի ֆէսատլար թէր-
թիպ վե թէհարիքե էթմէք: Օ պիրի տե հիւք-
ումէթ պիզիմ թէրթիպլերիմիզե տիգգաթ է-
տէհէք ֆըըրսաթէ պուլմասըն տէյի, ծնու աղըր
վե տիւրլիւ պէ տիւրլիւ պէլալէր իլե մէշղուլ
էթմէք: Վե մահիր մուամէլէլերիմիզ սայէսին-
տե, պու խուսուստա զիյատե հիւնէրլի, վե զի-
յատե իգպալլիյիզ. չունքի մէհլուֆ օլտուղու-
մուզ տէսիսլերը վե ըհյաբէտլըգլարըմըզ, զիյա-
տե նազիք վե ձէսիմ խըզմէթլերիե վե մէմուրի-
յէթլերե տաիր կիրիշիրիզ: Հէր տիւրլիւ գը-
յաֆէթէ կիրմէյի, հէր շէհիրլի թաղլիտ էթ-
մէյի, հէր քիշիլիկ մուհասիլինի ձէլլ էթ-
մէյի, հէր թարզը հէր թավրը գուլլանմայը,
սուրէթա զահիրլիք վե զիյատե խալկընտե զա-
րէթ թասալմայը փէք էյի պիլիրիզ: Ինչմիզտե

էոյլե գուրնաս տիլքիլլեր վար տըր քի, ֆըր-
գանըն իչինաե տէրէձէ տէրէձէ եիւքսէլտիկ
ապատա, սարայլարտա, տէվլեթ մէձլիսլերին-
տէ, մմուրիկեթլերտէ, հաթթա զապթիկ
խըզմեթլերինաե տէ փէք իչերի մմուրիկեթ-
լերե կէչերլեր։

Էն էլչէմ մասլահաթըմըզըն պիրի տէ մէզ
հէպե վե քիլիսէյի խուսուսէթ փէյտա էթտիր
մէք տիր։ Վէ հիւքիւմտարլարը Էվէխքօփօսլա-
րա, քիլիսէ խատէմլերինէ վե փափայա գար-
շը գատիմի գօրգուտա վե շիւպհէտե թուէթա-
ձնդ եէնի էենի թարիդլեր պուլմադ իչին զիհին
եօրարըզ։ Ձէմմաաթ ալթիսաթ օլսուր, պէյլե
մազարրաթլը շէյլեր եափաձադ վազըթ տէյիլ
տէյի վէսիլէ էտերէք, Միսիօնըլարը (կրէթու-
թիւնէվինաեն քարոզլար) մէքա էթտիրիրլեր։
Ալլահ սագլասըն, պիր շիրարէտեն պիր ձէսիմ
եանըզըն զուհուր էտէ պիլիր. եօգ, եօգ. ժո-
զովրդապետլերին Աւետարան շէրհի էթտիքլե-
րի քեաֆի տիր. Միսիօն նե իսիշ. պունլար
ասրի վասիթ իշլէրի տիր. եազ եազմուրու կի-
պի սէլ փէյտա էտիպ խասապաթը մուձիպ օ-
լուր. սօզրա տա թօփրագ պիւթիւն պիւթիւնէ
գուրուր — տէյի հէր քէսին լիսանընա գօրուզ։
Չէմ պունլարը քիմիլերէ սէյլէթտիրիրլեր պի-
լիրսինիզ. էն էյի մինիսթըօլարա, էն սօֆու վլա-
քէլայա սէյլէթտիրիրլեր։ Պազը խղձահարլըգ-
տան ագլընը գաչըրմըշ պիչարե խաթունլարը,
պազը էվձէ տիրլիքսիզլիքլերի, կիզլե կիւնահ
սէպէպլերինի ծնլարըն գուլագլարընա իւֆլե-
բիզ։ Վէ իզթիզա էթտիյի հալտե, մայրաձէտ
խոստովանահայրլարընա պիլե ղալէպե էտե-

ձեզ տերեզեհտե զահիտե միւթասալլիգ մալու-
մաթլար տա կեօսթերիրիզ։

Էն պեօյուք գասաբմըզըն պիրի տե ատույի
եքպերիմիզ օլան ձիզվիթլերե գարշը տըր քի,
հիչ պիր վեձհիլե ծնալարը շերբեթիմիզե գապու
եթմեմեք իւզերե եէմինելիյիզ[1]։ Իթալեանըն
հանկը տեվլեթ վե մմլեքեթինտե քի ծնալար-
տան քիմսե պուլունմազսա, օրայը մամուր, մե-
սուա, վե մետենիյեթ վե հայաթըլա տօլու թա-
պիր եաերիզ։ 1833 սենեսինտե փատիշահ ծն-
լարը թեբրար իսթեմիշ տեյի պիր հավատիս
ջըդարըլմըն իւզերինե, պիզ փեք չօգ իշիմիզե
եարայան պիր ձեսուր քիշինին վասիթասըլա,
շհիրին ձատտե եօլլարընա կեձհլեյն քեօմիւր
իլե եազըլմըշ իլի հրուֆաթըլա – ձիզվիթլեր
մինպաստ կելմեյեձհք, եօղսա... – տեյի եազ-
ըրըզ։ Պու գասաբը քիֆայեթ եթտի. պիր
կիշի ֆեսատ գօրսար, պիր շեյթան օրթայա
ջըգար տեյիմի, եախսա նե պիլեյիմ; նե իչին ի-
սե, պիր տահա օ վերապատուելիլերին իսմի լե-
սանե ալընմասըր։

Ծնալարը գապու էտեն տեվլեթլեր, վե մեք-
թեպլերի վե մանասթըրլարը պուլունան մա-
հալլեր հապդընա, օ գատար այդըրը նատան-
լըգլար, իթիֆատը պաթըլեյելեր, հիլելեր, գա-

1. Պու շեյ էօյլե սահիհ տիր քի, 1849 թարիխինտե, Ռե-
նե Իմալիանա (Իթալիա իթթիհատը) իսմիլե Նափօլիտե թեշ-
քիլ օլունան կիշի շերբեթե գանուռլարընըն ծնիւչնեձհիլ պեն-
սինտե, – ձիզվիթ թարիֆենտեն ջըգանլար ... խըրսըզլար,
գալպազանլար, վե պեհանամլար, մինպաստ գապու օլուն-
մայաձագ սըրըլար – տեյի սերահաթեն եազըլը տըր։ Նե կիս-
չել բեֆիզլեր իլե այադատա էթմիշլեր։

ձեզ տերեզեհտե զահիտե միւթասալլիգ մալու-
մաթլար տա կեօսթերիրիզ։

Էն պեօյուք գասաբմըզըն պիրի տե ատույի
եքպերիմիզ օլան ձիզվիթլերե գարշը տըր քի,
հիչ պիր վեձհիլե ծնալարը շերբեթիմիզե գապու
եթմեմեք իւզերե եէմինելիյիզ[1]։ Իթալեանըն
հանկը տեվլեթ վե մմլեքեթինտե քի ծնալար-
տան քիմսե պուլունմազսա, օրայը մամուր, մե-
սուա, վե մետենիյեթ վե հայաթըլա տօլու թա-
պիր եաերիզ։ 1833 սենեսինտե փատիշահ ծն-
լարը թեբրար իսթեմիշ տեյի պիր հավատիս
ջըդարըլմըն իւզերինե, պիզ փեք չօգ իշիմիզե
եարայան պիր ձեսուր քիշինին վասիթասըլա,
շհիրին ձատտե եօլլարընա կեձհլեյն քեօմիւր
իլե եազըլմըշ իլի հրուֆաթըլա – ձիզվիթլեր
մինպաստ կելմեյեձհք, եօղսա... – տեյի եազ-
ըրըզ։ Պու գասաբը քիֆայեթ եթտի. պիր
կիշի ֆեսատ գօրսար, պիր շեյթան օրթայա
ջըգար տեյիմի, եախսա նե պիլեյիմ; նե իչին ի-
սե, պիր տահա օ վերապատուելիլերին իսմի լե-
սանե ալընմասըր։

Ծնալարը գապու էտեն տեվլեթլեր, վե մեք-
թեպլերի վե մանասթըրլարը պուլունան մա-
հալլեր հապդընա, օ գատար այդըրը նատան-
լըգլար, իթիֆատը պաթըլեյելեր, հիլելեր, գա-

1. Պու շեյ էօյլե սահիհ տիր քի, 1849 թարիխինտե, Ռե-
նե Իմալիանա (Իթալիա իթթիհատը) իսմիլե Նափօլիտե թեշ-
քիլ օլունան կիշի շերբեթե գանուռլարընըն ծնիւչնեձհիլ պեն-
սինտե, – ձիզվիթ թարիֆենտեն ջըգանլար ... խըրսըզլար,
գալպազանլար, վե պեհանամլար, մինպաստ գապու օլուն-
մայաձագ սըրըլար – տեյի սերահաթեն եազըլը տըր։ Նե կիս-
չել բեֆիզլեր իլե այադատա էթմիշլեր։

ըշխի ըրբ՝ըլըգլար, սօֆուլուգլար, վէ հէր տիւրլիւ թէրպիյէյէ գաբշը խուսուսմէթլէր սէօյլէր վէ եազարըգ քի, Ս.ընաուտլար վէ Խըրիսթիէլար հագգընատա պիւլէ սէօյլէնիր շէյլէր տէյիլ տիր։ Պու ձիւմլէ պիզ պու սէրպէսթյէթ տիւշմէնլէրինատէն օ տէրէձէ իչթիրազ եատըրըգ քի, ան-լար հէր նէրէատ պիր մէքթէպ աչարլար ըսա, անինատ պիզ տախի օբատա պիր կիշիլի մէձլիս թէշքիլ եատըրըգ քի, տէօբթ կէօզիւլէ ծնլարըն իւզէրինէ տիգգաթ եատըգ, ծնլարըն տաւրանըշ-լարընըն էն քիւչիւք փարչալարընատա գատար մէր-քէզ մէձլիսինէ տուչ եատէր։ Վէ սաիր հէր մահ-լահաթատան զիյատէ, էվլատլարընըն թէրպի-յէսինի պուննլարըն էլինէ թէնզիմ էթմէքտէն, աթաալարըն ֆիքրինի չէվիրմէյէ չալըշըր. վէ էյէր պուննա մուվաֆֆագ օլամազսա, հիչ տէյիլ իսէ մէքթէպտէն չըգըպ, եա պէօյիւք պիր մու-րէսէյէ կիրէձէյի, եախօտ փէտէրինէն խանէ-սինէ կիթտիյի վազըթ, օ ձահիլլէրինն ամէլէ-րինի, եախօտ մէզհէպլէրինի պօզմայա պագար։

Շէօյլէ խաթըրըմա կէլիր քի, Սարաէնիա դըրալը Քարլօ Ս.լակրթօ 1838 թ. արիւխատ տօսթուսմանն պիրիսիյլէ ձիդզիլթլէրին թէրպի-յէսինատէն փիէմոնթէյտէ կէրէկի կիպի մէյլի հասըլ օլույօր տէյի նագլ էթտիյի արատա, հիսաէթ իլէ – Մէզքուր բահիպլէր էլէրինատէն կէլտիյի գատար ծնլարը էյի եօլա կէթիր-մէյէ չալըշմյօրլար. լաքին սահիհ պիլիրիմ քի, Սալծյատա, Սարաէնեատա, փիէմոնթէյտէ կիզլի շիրքէթլէր ՅայոնուԹիւն քիթապսընատաքի աժատը կիպի, ծնլարը էէյիպ թէյէֆ էթմէյէ հէր եօլու արատնգատա տըրըլար – տէմիշ։ Գը-

բալըն հազ գը վարըմըշ. չունքի ծնլարը պիր քեր-
ըկ գայըղըմըզա սօգմազ իչին պին տիւրլիւ տու-
ղազլար գուրարըզ. վե պիր տէֆա տա փինչէ-
միզ կէչիրտիքատէն սօղրա, արթըզ խոթէտիչի-
միզ քերթիչի կէթիրիրիզ: Կերէք Գարպօնէ-
բիա, կերէք Ձիօվինէ Ութալիա Ֆըըզալարընատա
պունլարատան խայլըձա վար տըր. Հալ պու քի
Ձիզվիթ տիւքիւլչինին ազ պուչուգ էսէրի գալա-
լըրնատ գալմըշ օլմասըն տէյի գօրգումուզատան,
պիզի խաինլիք էթմէյէձէքլերնէ թէքմիլէն
էձիկէթ քէսպ էթմէք իչին, ծնլարը ախէրլեր-
տէն տահա քէօթիւ էթմէյէ չալըշըրըզ: Պու
Ձիւմլե չօձուգ չազալարընատան խրիսթիանձա
կէզէքլիքլերի ծնլարըն Ֆիքիրլերնէ հօյլե պիր
եէրլեշմիրմիշլեր տիր քի, իչկերնատէն էքսէրի-
սի, զամիրլերնին իզթիրապընա տայանամայրպ,
հիչ օլմազա կիպլիձէ եէնէ քիլիսէնին գուձա-
ղընա ամաթը էտէրլեր: Սյման եա Բատպի, իշ-
թէ օ աձել ադայիպ խայինլիկի պէն պունլա-
րըն պիրինէ եափտըմ քի, ախեր մահալաէ հի-
քեայէ էտէձէյիմ: վե մէքրուհ էօմրիւմիւն ի-
չինատ գալսիմ զիյատ իաքէնձէ վերին շէյ
իչթէ պու տուր: — Վահ տօսթում, ինան քի սէ-
նի գաթը էթտիյիմ ադատա թանըմամըշըտըմ:

ԿՍԼՈՒ. ՓԼՈՋԻՏԻՍՆԵՐՆ ՄԻՋԱՐԸ։

Պէօյիւք Թէօտօզուն գըզը, վէ իւչիւնճիւ Վալէնթինիանոսուն վալիտէսի Կալլա Փլասիտիանոսն Թիւրքիսէ, Բավիննա շէհրինին կն կիւզել Եահըի ամիգնէլերինին պիրի տիր. Բավիննայըսա, Յիսուս Քրիստոսուն քիլիսէսի կոտանդիանոս Իմփէրաթօրուն էլի իլէ սէրպէսթիկէթ վէ ասայիշ քէսպ էթտիկի իլէ տէհիրտէն Իթալիանալարըն գալմնատ մէքթուպ օլան իսպատէքեարլըզա վէ ազամէթ տէլաէթ տէն միւսէննա վէ միւքէմմէփ ամիգ քիլիսէլէր իլէ Իփթիխար Ետէն Իթալիա շէհիրլէրինին քեաֆֆիէսինէ Ֆաէյիգ կէլիր։ Շէօյլէ քի Ֆիննաիմիզին 417 թարիխինատ պինա օլմուշ սրբուհի Սգաթա, 424 տէ պինա օլմուշ սուրբ Յովհաննէս աւետարանիչ. 438 տէ ինշա օլմուշ սուրբ Յովհաննէս Մկրտիչ քիլիսէլերի կիպի շէօհրէթշիար քիլիսէլերինատէն մաատա, 534 թարիխինատ ինշա օլմուշ սրբուհի Սոֆիինար քիլիսէսի քի, իչերի կիրիլէյի հալտէ, թաամ Ճիւպիս տիրէքլերէ, մէշհուր գալըրըմլարա,

պէյազ մէրմէրտէն աւազանլարա, ուսթա իշի ոյմա տիրէք պաշլարընա, եալտըզլը զէմին իւզէ-
րինէ փարլագ մօզայգատան սէրփմէ էրլտըզլա-
րա, մէրմէրտէն ձիպինլիք ալճընտա ազամէթ
իլէ էնքաէլիշ, վէ զայէթ նատիրաթ տէն պու-
լունան սէյահըլա պէյազ գարըշըգ սօմաքի
տէօրթ տիրէքլի միհրապա պագան կէօզլէր
հայրան գալըր։

Էզ ձիւմլէ խրիսթիանլըզըն էն աթիգ տէհ-
րինտէն պէրի Թավլինտա շէհրինի միւշէրէֆ է-
տէն պու մէշհուր քէնիսէ, Ուրսիանա պաշ քի-
լիսէյէ, վէ ալէքսուսուս սէքիզ քիուշէնի ինչա
օլմուշ, վէ 547 սէնէսինտէ սուրբ Մասսիմիանո-
տան Թագտիս օլունմուշ օլան սան Վիթալէ քի-
լիսէսինէ բուպարէն, օ գատար Թաաձձիւպլիւ
կէօրիւնմէզ։ Պունտա էնվայի րէնք սօմաքի տի-
րէքլէր. տիւզ մէրմէր Թահթալար իւզէրինէ
կէյտիրիլմիշ Մըսըրըն չար քիուշէ գըրմըզը Թաշ
ըղըլա միւզէյյէն հիւձրէլէր, վէ շահնիշին-
լէր. սարը, մօրա չալար, եէշիլ, գըրմըզը, պէ-
յազ, այվա րէնկի, լահանի, մէրձանի չըզկըլար-
ըլա գարըշըգ աչըգ սէյահ էնվայի տիւրլիւ նէ-
ֆիս վէ նատիր պուլունուր. մէրմէրլէր իլէ Թէգ
յին օլմուշ տիվարլար, քիւնկիւրէլէր, տիրէք
պաշլարը, չէնապէրլէր, չէրչիվէլէր, այնէլէր. լա-
քին հէվիսնատէն իւտիւն, Թաւիսաթըն պիր
աձայիպ ձիվվէսէյլէ տաղլարըն պաղըրնատա զիւմ
բիւթտէն, եէշիմտէն, ագըգտան, բաղամնան,
սէյլանտան, պաղդատէն, վէ ձէպէլօգուտնան
միւրէքքէպ զայէթ մէշհուր պիր տիրէք վար
մըր։

Սաիր էսէրի աթիգէլէրին, օնալըմընձը տէհր-

տէ ինչա օլունմուշ օլան Քանալտօղլէրին ձէ-
սիմ մանասթըրլարընդան , վէ Թէօտօրիքօնուն
Թիւրքէսինին սէօհպէթինէ կիրիշմէք իսթէ-
մէմ քի , Քաստիօտօրօնուն Ծօնսթընթընին ազա-
մէթինէ էյթիշմէք իւզէրէ կէօսթէրտիյի պար-
պարըզա պիր ալամէթ առտ օլունա պիլիր . շէօյ-
լէ քի Մըսըրըլըարդան ՊուԹի նամ փուԹխանէ-
լէրինի միւսթէհսնա ԹուԹարագ , պէօյլէ վասի
վէ միւտէվիլէր պիր Էսինէյէ պուլամնազդան քի ,
պու կօթ փատիշահընդան Թիւրքէսի կիսկի գուպ
պէսի էհթիարէ պիր մէրհէլէ Թաշընա գաթան-
մըշ օլսուն : Ո Թաշ փարչասը Հանկը տաղտան
գօփմուշ : Հանկը սէֆինէ ծնու Վէնէտիք քէօր-
ֆէզինտէն Բավէննա գէմըլարընա նագլ էյթմիշ :
Հանկը միանդ նէ տիւրլիւ գուվվէթ իլէ օ պէտ-
տաւին Թասը օ գատար էհթիքէյէ գալդըրմըշ ,
վէ օ տիրսէքլէրին իւզէրինէ պէօյլէ խոմ խզած
վէ Թէհնինի իլէ էրընճէհիրմիշ :

Սուրբ Ֆրանչիսկոս քիլիսէսինին խարըձնատա
պիր մէձհուտ էաթըլմըշ օլան Տանթէնին մե-
զարը , վէնէտա նամ պաթիրճէլէրին հրֆզընա
մէմուր պուլունտուղլարը աթէշ կիսի , օ միհ-
րապատան աթէշ ալմազ իսթէյէն ԽԹալիանզա-
րըն սատրընատա մուգատտէս աթէշի իշալ էյթ-
մէք իչին Բավէննատա պէնճէյիսպ տուրտուր : Այ-
քին գէմինէ ԽԹալիանզարը օ Թէմիզ ալէվսէ ,
անդրպէսթիյէթ , սատալէթ , խոթխզատէթ , վէ
ԽԹիտալըա հէրէ վէրմիշ օլան Էսքի ԽԹիզա-
տըն փարչատըզընը կէօրմէյիլէ , օ միհրապատան
աթէշ ալմազտան չէքինէրէք , Մաճճինսկի
սատրընատա Էանըպ ԹուԹուշան աթէշտէն Էան-
մայա գօշմազտա տըրըլար քի , լաթինք վէ ալ-

ձենապ ձեսալեթլերե խահիշլենտիրեձեք փաք վե միֆերլիհ պիր մեշալե օլաձագ եէրտե, խըշմըլա տալղալանան վե չաթըրտայան, վե Ի-թալիանըն խարտապրնը մուձիպ օլաձագ թիւ-թիւնլիւ վե քեօրֆեզ աթեշ չըգարան պիր եանմըշ քիւթիւք տիւր։ Էօյլե պիր աթեշ տիր քի, տօգունտուղու եէրի գարարտըը, քիրլե-տիր, գօգուտուր. հեր նամուտս, հեր հուգու-գու, հեր ազամեթի եագար թեէլեֆ էտեր. Թագսիրաթլը պիր քիւսթախլըղըլա կեօյիւ վե եէրի, ինսանլարը վե Ալլահը եագմայա գառտ էտեր. պիր շեյթանի աթեշ տիր քի, տիւնեայը չեհենեմ թահվիլ կեթմեք խաթեր։

Կալըա Փլաչիտիանըն Թիւրքեսինտե պիր տեհլիքելի թեօհմեթտե պուլունմուշ օլտու-ղումտան, այնի տահիմա մուազզամ էտհն պիր զամիր խըթիրապլընտան քեհենի գաչըլմագ իւ-չին, օ Թիւրքեյի պըրագըլդ, Թավկինանըն տահիր միքեեֆ էմնիյեթլերինին վաաֆընա կեչտիմ։ Մեզքուր միքեեֆ Թիւրքե Սան Վիթալե քիլիսեսինին պաղչեսի օրթասընտա օլուպ, իւ-չինե կիրհնին գալըմտե պիր Թաատիւպ վե հեօրմեթ վեյտա էտեր. չունքի Թիւրքետհն իսե, պիր քիլիսե Թավըը վար տըր. վե քեմեր-լերի եալըզլաըրըլա, վե տիվարլարը զայեթ լա-Թիֆ մերմերլեր իլե միւզեյյհն օլտուղտան մա-տա, մեզհեպին աձիզլեյինի խաթըրա կեթիրե-ձեք խաչըլա պիր միհրապ օլուպ, ծնուն արգա-սընտա տու մերմերինտեն եավրըլմըշ պեօյիւք վե եասը պիր գավանօս տերտունհտե Խրիեթաթ օ-րիչեյի միւշարիհեյհանըն քիւլիւ, ծնու օյանտը-բաձագ պօրտյու պեքլեյիսպ տուրմագտա տըր։

Իշպու վասի էանկյէ խաչ պիչիմինտէ օլուպ, սաղ Թարաֆտա Օնօլիօնուն, վէ սօլ Թարաֆտա Կալլա Փլաչիսիանըն զէվգի վէ իւչիւնճիւ Վալկնէթինիսանօնուն փիտէրի Քօսմանցիօնուն մէզարլարը վար տլը։ Օ մուդաւտէս մահալի ղայէթ կիւչլի մօզայքալար Թէպին էէմիշ տիր. վէ մահալին քէօփէղլիյի, վէ գաւիմի տուս. լուգ ծնու տահա զիյատէ իսպատէթ Թահրիք էտիձի, վէ ազիզ պիր իհթիրազլա տօլու կ. տէրլէր։

Անձաք Գարպօնարլարըն պինաճուս Քըրգալ ինանինտէ հիչ պիր մուդաւտէս շէյ էօգ տուր. վէ նամուսլարը, հուգուգլարը, վէ էէթիպատլա. րը պօզտուղու խաղինլիք իլէ մէզհէպի տէ տայի խօթխամալ էտէր։ Եարը կէձէյի պիր տաաճ կիչ միշ խոխ. պէն տէ զինհնիմտէ Ձէվէլան էտէն հիւգիւնլիւ միւլահազալարըլա մէշղուլ օլարագ, պիր ըէֆիղ իլէ Բաափօնի սարայընըն ալթընտան տուս փուս կէչիյօրուտում։ պիր չօգ տօգադ. լարտան տօլաշարագ, Ամն Վէթանէ քիւլիսէփինէ էէթիշիք քի, պաճմագ իւզէրէ օլան մահիհէթատան էէթրաֆընա պիր ադամ կէօլմէ վէրմիշտի։ Ուզուն պիր տէհլիզատէն կէչիսէ, ա. Թիգ, սըգ տիրէքլի, վէ գարանլըգ պիր հավ. լիյէ չըգարըգ. ըէֆիղիմ ուսիլ իլէ պիր գափու ուրտու. արգասընտա մանէթօյուլա պիր քիչի գափույու աչտը. էօնտէն արգատաշըմ, արգա. սընտան տա պէն մէգբուր Թիւրպէտէն իչէրի կիրտիք։

Օրատա միհրապըն տէրէձէլէրի իւզէրինտէ վէ խաչըն էօնիւնտէ, գըբմըզը պիր գանտիլ իչինտէ ըշըգ օլուպ, գան ըէնկլինտէ զախֆ պիր

ընչք օ կինիշ մահալե աքս կտերնէք, մերմեր տիվարլարա հիւզիւնլիւ վե սօլուգ պիր ընդք վե-րիրիտի։ Էթրաֆտա, վե Օնօրիս վե Քօսթանցիս Ամիէրաթօրլարըն մեզարլարընըն փիշինէտա հընա տօղրու իսքէմրիէր տիզիլմիշ, վե օնլարըն իւզերինէ տիւրլիւ պիչիմիերտե օթուրուպ տե-րին սիւքութ լուգա տամըշ պիր թադըմ ատէմ ընդ օլմազլէ, պէն իչերի կիրտիչիմտե պաշլա-րընը գալըրարագ պանա պադմայա տէօնտիւ-ընդ։ Մինրապըն սօլ թարաֆընտա այագ տա տուրան պիր քիչի պիրագ իչերի կինիպ, պօշ գալմըշ պիր մահալե օթուր տէյի փարմաղը-յրլա իշարէթ էթտիքտէն սօղրա, հազըր պու-լունանլարը սայմայա պաշլատը. վե — Եվրմի իչի քիչի տիր. արթըգ էքսիյիմիզ գալմատը — տէտի։

Ինթալիան Գարպօնարլարըն մասահաթլարը էյնե կինիշ, էյնե ֆիթֆնէնգիսիե վե էյնե ա-գրպէթէնտիշլիսիե թէրթիպ օլմուշ տուր քի, հինան Մաէսթրօնուն մէքինը աթըպ, այագ-չագլարա պասրպ, թէֆէ ուրուպ, օ պէյիւք գումաշը տօգումատը գալըր։ Պունուն իչին Ի-թալիանըն տիւրլիւ մէչիսլէրինէն իւչիւնճի Բա-վինայա թօփլանմըշ, վե օրատը էմին պիր շէ-հիր օլտուղու էչիլտէն օրատա ումումի պիր մէչիս ագտ էթմէյե գարար վերմիշ իտիլեր։ Իսմի քիմի եօլչու, քիմի թիւճ՛ճար, քիմի միւ-սաֆիր սըֆաթլարընտա, իչի Վինէտիքտէն, իչի Լօմպարտիատան, իչի Փիէմոնթէտէն, իչի Թօս-քանատան, իչի Սիցիլիատան, վե մերքէզ մէչ-լիսինէն պիր Ֆրանսըզ, պիր Փրուսիալը, պիր Ինգիլիզ, պիր տե Իսպանեօլ, տէօրթ քիչի, փէյ-

տէր վրէյ կէլմիշ, վէ հէվէսի տէ ֆասիհ Խոճա
լիանձա սէյլէյիսիլէր։

Նափօլէոնին պիրինճի իլչիսի Քալապրիաճը
ուֆաճըգ, համէր իսթիհկամ, գուրուձա, սի-
նիրլի, հիսաէթ միզաճ, կէօզլէրինատն ամէն
չըգայօր, վէ հէր ազասը միսթէհարըճը պիր ա-
տէմ խոխ։ Մէձլիսատ նուսթգ էթմէկը պուն
իհալէ օլմուշ օլուպ, պէն Փլաչիտիանըն Թիւր-
պէսինէ կիտիճէատէն սօղրա տա ձիւզլի վագըթ
տահա օ սուսլուգտա տէվամ օլունտուգտան
սօղրա, միհրապըն Էանընտա այագտա տուրան
Թէշրիֆաթձը, նուսթգտունու պաշլասըն տէյի
մէրգումէ Քալապրիայըյա իշարէթ էթտի։ Ո
էրինատն գալգըպ միհրապըն փիշիկէահճնա
կիթտի. տէրէձէլերտէն էօգաըը չըգըպ, գան-
տիլին էօնիւնէ տօղրու օթուրտու քի, էիւզիւ-
նէ աքս էտէն գան բէնգի շէօլէ, օնուն լէհձէ-
սինի տահա ուղուրսուզ վէ ձէհէննէմանի պիր
հէյէթ տէ կէօսթէրիրիտի։ Էթրաֆա պիր կէօզ
կէզտիրիպ, շափգասընը սըգըլատը, էլինի էքի
տէֆա անընտատն չէնէսինէ կէօթուրտու, վէ
պաշընը պիր ձիւզլի էյէրէք, շէօյլէ սէյլէմէյէ
պաշլատը։

« Պիւրատէրէը, պու բէհամի սահաթտա, իւզ-
լէթ կիւզլին վէ լաթաղայը տէհրէրէ մէյտան
օգուչան պու տէյիրտէ, օնու մուհասէրէ էթ-
միշ օլան գաթի սուսլուգ արասընտա, էսքի տիւ-
նէանըն ձէպպարլարընըն մէքրուհ մէգարլարը,
վէ պիգիմ մուգավէմէլէրիմիզէ սօուգ սօուգ
տուրուպ սէյրէձի օլան քիւլէրի հուզուրտունտա,
սէրպէսթճէ էյհէթ իւզէրինէ օլան պու պէրէքէթ-
լի նուսթգու էրթատ էտէյօրտում։ Շիմդի պու սա-

ամեն տեսակ ինձանից տերին ոչդուչա տալիշտը. լաքին ծնողքն էլ ինձ պիտ թե՝ յադգիւղ իւզերի պուլունոյօրուզ. պիր կիչի կիլիչէք (հիմ չօզ գալմատը) քի, օ կիչիէտե պու միհմիլ վե թինոպել ինձանից ասն տէֆա օլարագ գինձիրլերինին արասընտա ոյուսյաձագ. լաքին սերպէսթ, թախե իւզերինտե թաձլանմիշ, վե չիւմլե ալէմին սուլթանը օլարագ ցանաձագ տըր: Փատիշահլար տա եալտըզը էտա թագլարտա ոյոսյօրլար, վե գուլլուգտա վե հադարաձտա թուֆէտուգլարը ահալիյի տահա գինյատե գըսգըվրագ պէնտա էթմէք իչին ընդյալրընտա գինձիրլեր թօմրուգլար կէօրինյօրլար. պիտ օյանըդ տուրալըմ, գօ ծնլար ոյոսմագտա ընդյա կէօրմէքտե օլսունլար. պու ոյգու պիգիմ իշիմիզե փէք եարար. վե ծնլարդն գինձիրլերինին հաձէթսիգլիյի վե գօրգագլըզը ծնլարը օյանտըրըր տէյի հիչ վէսվեսե էթմէյէլիմ: չունքի ծնլար տա սէրիոշ ոչդուսունա տալըշտըրըլար. վե նէ վագըթ օյանըրլարըտա, քենտի էֆէնտիլերինի եէր իւզերինտե եաթայօր, սէֆիլ, չըպլագ, վե ալեքնտա հըֆզ օլաձագ պիր մէսքեան, վե գարընլարընը տօյուրտաձագ պիր լօգման էքմէք տիլէնձյօր կէօրէնէք-լեր: Ֆրանսատա ծնունձու Քարլծուն գինձիրլերը կէչէն ցուլիս այընտա պէօյլէ օյանտըրլար. պիգիմ ինձանա փատիշահլարընդյն գինձիրլերը տա պէօյլէ օյանաձագլար:

« Պիւրատէրլէր, օ ազիմ իսմէթլու իչին հէր պիր շէյ թանգիմ թէրթիպ վե թէտարիք օլմուշ տուր: Լուի Ֆիլիպ Ֆիտանտայը վե Պրագանթը Ֆիլիմինք գըրտալընտա գարշը թահրիք

ԷԹՄԵՔԱՀ ՏԻՐ. ՎԱՐՇԱՎԼԻԱՅԱ ՓԻԼԹԼԼԸ ՎԵՐԱՒ. ՎԵ ՀԻՒԼԵՏԻԱՏԱ ԼԱՂԸՄԼԱՐ ՀԱՂԸՐԼԱՅՈՐ ՔԻ, ՊԻՐ ՏԻՆ ՊԻՐԿ ՓԱԹԼԱՏԸՂԸ ԱՆԱՀ Վ ԼԻՆՆԱ ՏԻՎ ԼԵԹԻ ԹԻՄԼԻՆԱՀԻՆ ԳԱՆՉԱՅԱՏՆԱԳ. ՎԵ Օ ՄԱՂՐՈՒՐ ՊԻՏԻՆԱՀԻՆ ՈՒՆԻԱՐԻԱ, ՊՕՀԻՄԻԱ, ԼՕՄ ՊԱՐԱՏԻԱ, ՎԵ ՎԻՆԻՏԻՔ ԱՅՐԸԼԱՏՆԱԳ ՏՐԸ: ՊԻՂ ՔԻՆԱՀ ՀԻՊՊԱՐԼԱՐԸՄՐՂԸ ՆԻ ԵԱՓԱՏՆՂԸՂ: Ի ՀԵՐ ՔԻ ԹԻՏՊԻՐԱՀ ԳՈՒՍՈՒՐ ԻՄԻՊ, ԻՂԻՀՀ ՎԵՀԻՆ ԷԹՄԻՂԵՒՔ, ՀԻՐ ՇԻՒԻ ԻԼԱԻՆ ԳԱՉԸՐԸՐԸՂ ՎԵ ՆԻՄՀԻ ԱՍՔԻՐԼԵՐԻ ՊԱՇԸՄՐՂԸ ԻՂԻՐԼԵՐ: ՊԻՂ ՔԻՆԱՀ ԻՇԼԵՐԻՄԻՂԼ ՓԻՐԱՆԸՂԼԱՐԸՆՔԻՒԻԼ ԻՕԼՔՄԼԼ ՏԻՂԻՒԼԻՂ: ԼՒԼ ՓԻՒԼԻՓ, ԱԵՐՊԻՍԹԻՂԻՀԹԻՆ ԼԵՂԶԻԹԻՆԻՀ ՊԻՒԸՐ ՊԻՐ ՊԻՕՂԻՒՔ, ԱԼԻՀՆԱԱՓ, ՎԵ ԵՒՆԻՒԼՄՀՂ ՄԻԼԼԵԹԻ ԵԻՄ ՏԻՕՔԱԻԻ. ՊՈՒ ՀԻՀԻԹՏՆ ՕՆՈՒՆՀՈՒ ՔԱՐԸՕ ՔԻՆԱՀԻՆՀ ԳԱՊՈՒԼ ԻՏՀՀԻՔ ԱԱԻՄ ՊՈՒԼԱ ՊԻՒՍԻ ՏԻ, ԹԻՔՐԱՐ ԹԱԻՈԹԱ ՀԻՒԼԻՒԱ ԻԹՏԻՐԻՀՀԻՔ ԱԱԻՄ ՊՈՒԼԱՄԱԳ:

« ՊՈՒՆԱ ՆԻԱՊԻԹ ԻԹԱԼԻԱ ՏԻՒՐԼԻՒ ՏԻՎ ԼԵԹԼԵՐԻ ՄԻՆԳԸՍԸՄ ՏՐԸ. ՎԵ ԱՀԱԼԻ ՀԻՆԻՒԳ ԱԵՐՊԻՍԹԻՂԻՀԹ ԼԵՂԶԻԹԻՆԻՀ ԱԼՐԸՇ ՏԻՂԻԼ ՏԻՐ. ՎԵ ԿՓՔԻԱՐԸՄՐ ԱԵՐՊԻՍԹԻՀՀ ԱԻՕՂԼԻՂՀՀԻՔ ԻՍԻՄ ՊՈՒ ԼԵՂԶԻԹԻ ՀԻՀ ՊԻՐ ՎԱԳԸԹԱՏԱ ՏԱՏ ԱԼԱՀԱԳԼԱՐԸ ԻՕԳ ՏՈՒՐ: ՎԱԳԱԱՏ ՓԻԻԱՏԻՒԻՀԼԵՐ ԿՔՍԻՔ ՏԻՂԻԼ, ԱՄՄԻՆ ՕՆԼԱՐ ՄԻԼԼԵԹՏԻՆ ՏԻՂԻԼ ՏԻՐԼԵՐ: ՊՈՒ ՍՈՒՐԿԵԹՏԻ ՄԻԼԼԵԹԻ ԹԻԵՐՊԻՂԻ ԼԵԹՄԻՔ, ԳԱԼԱԼԵՐԻՆԱՀԻՆ ՔՐԻԱՏՈՍՈՒ ԶՈԳԱՐՄԱԳ, ՓԱՓԱԱԼԱՐԸ ԵԱՀԻՊԼԵՐԻ ՕՐԹԱՏԱՆ ԳԱԼՏԸՐՄԱԳ, ՐՕՄԱՏԱՆ ՓԱՓԱՅԸ ՏԻՓ ԼԵԹՄԻՔ, ՊԱՂԸՐՄԱԳ, ՀԱՂԸՐՄԱԳ, ԵԱԶՄԱԳ, ՍԻՍԱԻԱՆԱԼԱՐԸՆ ՎԻՆԱԿԻԱՀԼԱՐԸՆԸ ԳԱԱԼԹՐՄՐՂԱ ԿՀԶԻՐՄԻՔ, ՕՆԼԱՐԸՆ ԹԻԵՐՊԻՂԻՀԻՆԻ ՓԱՓԱԳ ԿԻՏՈՒՀԻՆԻՆ ԼԼԻՆԱՀՆ ԱԼՄԱԳ, ՄԻՔԼԹԻՍԼԼԵՐԻ ԱԱՀԻՍԱ ՕԼՄԱԳ, ՄԻՏՐԻԱԻԼԼԻ

բի տահա զկյատե Թէշվիգ էթմէք խգԹիզա
տը։ Թիւձ՚ձար սընըֆը էլան պիզիմ իլէ տէյիլ
տիր. ծնլարը տա Ձէլ էթմէք, պօզմագ, վէ ծն
լարա գում կիսի ալԹուն վատ էթմէք խգԹիզա
տը։ Պու Ձիւմլէ իլէ ԻԹալիա քէօյլիւլերի պէ
զէ տահմա էյրի պագարլար. չունքի ծնլար փա
փաղլարըն փինճէսինատ տիրլէր. վէ ԻԹալիատա
զիրաաԹ պէօյլէ միւշԹէհիր օլտուղունտան, Ի
Թալիա քէօյլիւլերի տախի միլլէԹին սինիրլերի
մհասապէսինատ տիր։ Պէօյիւք շէհիրլերատ պիր
գաչ Թասպիհիմիզ, պիր գաչ էձզաձըմըզ, պիր
գաչ իլմի Ֆըգհ մհշգ էտէնլերիմիզ վար. ծնլա
րը իշե սիւրմէլէյիզ։ Պաղը քէօյլիս չափղընալարը
նը ագձէ գուվվէԹլէյիլէ ավլամըշըզ. լաքին հէր
պիր Ֆէրտ իչին քիւլլէյհէԹլի ագձէ սարֆ էթ
մէյե մէձպուրէյհէթ շէօյլէ տուրսուն. ԻԹալիա
քէօյլիւլերի պալըզա միւշապիհ օլուպ, էհմի
կէօրտիւքլերինատ գօշարլար. էհմ պուլամա
տըգլարը անատ, ինլերինե գաչըպ, եօլուն օր
Թասընատա պիպլ տիբիլի պըրագըրլար։ Պու սու
րէթատ ծնլարը տա խաբեաթ վէ մուհապէթ
Թարիգիյլէ քէնատիմիզ Ձէլ էթմէլիյիզ։

« Պիւրատէրլէր, պու կիզլի իԹԹիֆագըն նէ
Թիձէ գարարը կէլէձէք 1831 սէնեսինին մար
տը էվայիլինե ԹէրԹիպ օլունմուշ տուր. իշա
րէթ հազըր պէգլէյին։ 0 վագըԹա գատար
պէգլէյին. վէ եիկիԹձէ հարէգէթ էտին։ Ձէ
սարէթատէն տիւշմէյին. զահմէԹլերե, Ձէֆա
լարա, սըգլէԹլերե, մէձպուրէյհէԹլերե, Թէձ
րիպէլերե, սիլէհմլերե, Թէքտիրլերե, րէզա
լէԹլերե, հագարաԹլարա, ԹէհՀատլերե սէ
պաթ վէ մէԹանէթ իլէ Թահամմիւլ էտին.

պուհնուհուլա ապրակեթ սերակսաթ էյեթ եւ եհեթ-
չիրիչ։ Էյեր էչինիշահն պիր քիշի շայէտ քինահ-
նի զապթ էտէմէյիպ, գաբարկիր օլան վագրթ-
տան իչերի այագլանըբտա, հեր շէյի պօշուպ ալ-
թիսաթ էտէր։ Բօմանիա, Գալապրիա, վե Լոմ
պարտիա թ այլարընդն տիպկինինի էյիէչ թուն-
մագ իգթիսա տըր քի, իչերի տիւշիւպ տէ պիպի
զայլըզա կիրիֆթատ էթմէկինչեր։ Պու ադտտա
պիպիմ ձիւլիօ քի, ապրւլը վե աղատան պիր
տէվիգանըը տըր, Եօլձուլուգ էտիպ պաշ մէձի-
սէ մալումաթ վէրմէյն. Հէփիսինտէն զնյատ
Ֆրանսայը — թաւասութ խոթէմէյիզ — տէյի
պաղըրթ տըրմայա պիր գուվվէթլի չարէ պու-
մայա պագսըն. Էյերքի Լուի Ֆիլիպի այաղընը
փէք պատարա, Ինգալիա փատիշահլարը պիր
տահա գալգըշմազլար, վե սերակսաթ էյեթ
Ա.վի տաղլարընտան Էլիսաբէթա գատար հիւքմ
էտէր »։

Պունու սեօյլէտի, վե միհրապտան աշադը էն-
նիպ եէրինէ կէչտի օթուրտու։ Թէշրիֆաթձը
պիր մուհաֆազա տերունինտէն պիր գաչ ադամ
փարչասը չըգարըպ, միւֆէվվէզը պիր փարչայա
իւչայագ կէչիրտի. վե տէօրթ գարըշ էիւքսէք-
լէյինտէ պիր շէմմանտէն եավրուպ օրթայա գօ-
տուգտան սօղրա, գօյնունտան պիր քէսքին գա-
մա չըգարըպ սէլտի, վե մում եէրինէ շէմմա-
տէնին իւզէրինէ սաիր աշադը օլարագ տէքտի.
եէրէ պիր ալ չուգա փարչասը սերիպ, մէղքուր
շէմմատէնի ծունն իւզէրինէ գօտտու։ Ո վագրթ
իչիսի մէձլիս – պիւրատէրլէր, եէմին էտէլիմ-
տէտի։ Հէփիսի տէ գըսամ էտիպ, սաղ էլլէրի-
նի օ գամայա տօղրու ուզաթ տըլար. պատէհու

կերկին չէքիպ եվնէ օթուրտուլար։ Օնտան սօղ
րա հեր պիրինի քէնտի այալէթլէրինտէ օլան
հեր պիր շէյի. գաչ միսաֆիրլ Քօմիթաթօ,
գաչ Տիվիզիօն, հեր Տիվիզիօնունն գաչ Թրաֆի
լեսի, հեր Թրաֆիլէնին գաչ Ալբա լուչեսի,
գաչ Սկիպիօնու, գաչ Աքուատրօսու վար, պուն
լարը եէկան եէկան պէյան էթմիլէր։ Ումումի
պիր եօզլամա օլսու. Քասթիլանլար սայըլար.
հէվիսինին Թէրձիւմէի հալէրի օգունսու։
Սէրվիլէրի, վալանսիլարը, տօղուշլարը, աթա
լարը, Թաալիւզէրի, տօսթլարը, վարիսէթլէ
րի, հիւնէրլէրի, ապըլլարը, մէշհուլէրի, մա
լումաթլարը, ֆաղիլէթլէրի, վէ պէտիսյլարը.
ալէլսուսուս ֆիլհագ րիյաքեաթ օլուպ օլմադըղ
լարը. իշկիւզար վէ սօուդ գանլը, ձհասուր վէ
միլթէպասիր, սուրէթի զահիրատ պիր շէյտէն
խապէրի եօղ կիսի ազըպէթհնտիշ, սէրպէսթ
կիսի եիւզ ԹուԹուպ տէրին ֆիքիրլէ, ֆըրզա
նըն ուզրունա վէտէրինի գարտաշլարընը տօսթ
լարընը վարիսէթինի, քէնտինի տէ ֆէտա էթ
միյէ հազըր օլուպ օլմադըղլարը, հէվիսի մէյ
տանա գօնտու։ Հեր պիրինին պու Թէրձիւմէի
հալէրի պազը ֆըրզայա տախիլ օլտուղլարը
վազըթտան, պազը Ա.բրուօլաթ օրհէլերտէն (ձհա
լիպ), պազը Մահօմէթօլարտան գալէմէ ալընմըշ
լար. պազը տա կիպլի ձհասուսլարտան վէ միւ
ֆէթթիշլէրտէն քի, հեր պիրինին սէօզլէրինի
վէ հարէքէթլէրինի ալէտտէվամ Թէձհասիս
հաբերլեր. վէ էօյլէ ինձէ արաշթըրըլար վէ
տազիպ ծիրլեր քի, էն ֆիլհագ փօլիս միմուր
լարը վէ տիվանլար պիրլէ օնլարտա հմնալ օլա
մազլար։

Մալիյի հագդընտա ուզուն ուզատիյի պահա աչըլըպ, պեցյէ պիր ձեսիմ մասլահաթա զայրի քեաֆի պուլունտուզունտան, էքսերիսի իխթիլալ արասընտա այալեթլերին, ասքերի վե պէլետիյ սանտըղլարընըն եաղմա օլունմասընը թէհնահիպ կէօրիւը. վե պազըլար տախի ումումի տախը սանտըղլար իլերիսի պուլունան վե զիյատ ձեստուր զասսիպլերին էլինե կէչէձիլմեսինէն պահա իլե, մէզքուր սանտըղլարա ումիտ էթմէք պիհուտե, փախաղ կիւրուհինին մալինի սաթմադ հէմ մէշքեուր հէմ վազըթա միւհթաձ, քիլիսէլերի եաղմա էթմէք խոչ, զիյատե էհլի թասասիւպ իթալեանլարա չիրքին կէօրինիւը օլտուզունտու իրատ էտերիսիլեր: Էօյլե խոչ նէ եափմալը.... Էհլի սերվէթտէն պուլունան գարպօնարլարըն վերկիսինե զամմ էթմէլի: Օսմպարտիալըլար Նէմչելերին փէնչէսինտե օլտուղլարընտան ծնլար այագլանմազլար. վե իչլերինտե զէնկինլերի չօգ տուր. հիչ տէյիլ իսե ախեր այալեթլերե ծնլար ագձէ իլե եարտըմ էթմէյինլեր. օ այալեթլեր տե զալեպէ էթտիքտէն սօղրա, Օսմպարտիայը վե Վէնէտիկի գուրթարմայա չալըշընլար: Զինկին վե արզուքեշ օլան եահուտի գըսմընա տա խայլըձա վերկի թարհ օլունա պիլիր տէնիլտի: Հէվիխինտէն զիյատե սիլահ թէտարիքինե մասարիֆ իգթիզա օլտուղու տէրմէյան օլունտու:

Կիմզի իթթիֆագ ազալարընա թագսիմ օլունմուշ օլան, վե շիրքէթին իհթիյաճ իչին սագլատըղը միւհիմմաթ տէֆթէրլերի տե էօզլանըլար: Սիչիլիա Մալթատան, Քալապրիա' եէտի ատալարտան թէտարիք էթմէքտե իտի.

Թօսբանա իչին վափօրլար Լիվօրնօյա Ֆրանսըզ սիլահլարը Թաշըմագտայըրըլար . Փիւմճնեթ Վարօտան վե Սավջատան . Լօմպարտիա Զվիցցէրա Թարաֆլարընատան . Վինեֆուիք քէօրֆէզի դըրըլըրընատա օլան շէհիրլէր տէ , հէր Թարաֆտան . Եանի Եարդ , Ինկիլիզ , Խափանեօլ , Ֆրանսըզ գաչադլարընատան Թէտարիք էտէհէք խտլէր : Փօտան , Թիչինօտան , Մարիմմնատան , Ռագմաքիօ վե Զէրվիա Թարաֆլարընատան կէլմիշ օլարագ , Մարքատա , Րօմանեատա , օրթա Ի Թալիատա էէր ալթընատա հրֆըզ օլմուշ խայլըզնա Հէպհանէմիզ վարըտա տա , էն պաշլը ուսմատիմզ , զաֆիլ հիւճիւմ արատընատա տէվլէթ Հէպ խանէլէրինտէ օլտուղու սէօյլէնիլտի : Նիհայէթ , եիկիթլէրտէ եիւրէք վե Հէսապէթ պուլուն տուգտան սօղրա , սիլահ էքսիք օլմայաճաղընա գարար վէրիլտի :

Իչէրլէր մապէյնինտէ Թօսբանա մատոէսի Ի չին խայլըզնա միւճատէլէ օլտու . պաղըլար տէրլէր խափ քի , փիւմճնեթ , փափա Թօփրաղը , Լա Թէնտէ վե Փարմիճիանօյուլա պիրլիքտէ Թօսքանա տա գըյամ էթմին . պաղըլար տա պուննա նիսպէթ պիրագ վագըթ Թօսբանա պիթարաֆ կիպի , վե իչթիյաթ ասքէրի մադամընատա գալ սըն . չունքի Հէնք տափմա մէշքեուք վե մուխայէր , ասիլէրինն Թալիի խան էնվայի տիւրլիւ ինգիլապաթա միւալթէլա վե շիւպհէլի օլտուգ , Թօսբանա էօյլէՀէ էլտէ պուլունտուն . վե եիրմի պիր Թարիխինտէ վագը օլան իսթիքլալ սէպէպինէ Նափօլիտէն , Խափանեատան , վե փիւմճնեթէտէն տըշարը չըգանլարըն հէպիսի օրայա սըղընըգ , էօյլէ իսթիհքեամ վէրմիշ , վե էօյլէ

պէր Թօխատ սահմանը տըրլար քի, հէր նէ վա-
դրէթ իգդիպա էտէրսէ, օբատան մէյդէ ալա պի-
լըրիզ տէրլէր իտի։ Վէ պու միւահատա փէք եօ
լանմայըրտը. չունքի 1831 տէ Թօմանեօղօ պօղ-
դունուստան սօղրա, էքսէրի քիշիլէր Թօսբա-
նայա էնիպ, Լիվօրնօ Թարիգիլէ Ֆրանսայա վէ
ախէր մահալլէրի Փէրտա էտէ պիլմիշիտիլէր։

Պատիհու Իթալիան զապթիյէլէրինատէն քիմ
լէրի էմնիյէթ օլունա պիլտիյինին, վէ քիմլեր-
ատէն սագընմագ իգդիպա էթտիյինին իւզէրինէ
պահս աչըլտը։ Փիւմմէթէ Իւլվիլերի Հէվապ վեր-
տիլէր քի, միւպաշիրլէրտատէն պաղըլտըը պիգի
միւմին տիրլէր. լաքին էնիքսէք մէմուրիյէթտէ
պու լունանմալար Գաբրը Ֆէլիչէ փատիշահա սա-
տըգ տըրլար։ Ալէսսանտրիա վալիսի քիփրի կի-
պի տիքինճի պիր իսթիհյար տըր վէ այը կիպի
պիր փինճէ ուբատա պիր պու-ղայը տէվերիր. Բու-
սիատտա ասքէրլիք էթմիշ, վէ գազագլարըն գա-
պալըղընը վէ սօուղլուղունու Իթալիայա կէ-
թիրմիշ տիր. վէ գալատտա փաշա Թավըը գու-
լանըը. Թօխատն իւզէրինէ պինճիպ ասքէրի էօյլէ
մնատայինէ էտէր։ Նօվարա վալիսի տէ, ասլան
սուրէթլիյէ էյրի էյրի պագար. սուս տուրուպ
տիշէրինին արատընատան մընըլտանընը։ Ձինօվա
նընքի մագլըմ վէ Լոնատինկէթլի պիր ատէմ տիր.
լաքին եանընատա պիր միւատայ վար քի, գարըշդ
պէտգէլը, վէ տիւզիյի պաշընը սալտը, սուրէթ-
սիզ պիր ատէմ տիր։ Թուրին վալիսի օլան Մար-
շալ, էնքի իթթիֆատտա, վէ սատըգ ասքէրի
Թագրմընատան տըր. էյէր եալընըզ գալտա, վէ
չուպհէ էթմէտէ պէնքի պիգիմ հէվէլէրիմիզէ
գափըլա պիլէր. լաքին պաշընատա պիր գաչ չո-

մար վար քի, տիշլերինի կըՀըրտատըլար. վե կՀՀելերի սապահա գատար գօլ կՀզերլեր քի, պիր տիւրլիւ կիւվԷնիլՀզ։

Օ վագըթ օ պիր Նափօլիթանըը սՀօհպՀթի պՀօլիւպ, — Հօյլե իսե սիզ տահա Հաղըր տէյիլ միսինիզ — տէտի։ ՓիհմինթԷլլի ՀէվապՀ վերիպ, Մարտա գատար Հաղըր օլըրուզ. Ֆագաթ նԷ գատար զահմԷթ գաթլանմայա մէՀպուր օլ տուրումուզու ազնատամամ։ ղալիպա սիզ Նափօլիթանլարըն իչինիզ սըրտարնտա օլմագ կերեք. ատայտա պիր թագըմ Հատուլարընըզ, վե Սանթ Լյսմ գալատրնտա պիր թագըմ Ջվիթ յերալըլարընըզ օլուպ պալը աչըլտըզը վագըթ պիրիպիրինիզ իլե կՀօրիւշԷՀ օլմալըսընըզ, տէտի։

Մօտէնա տուգատը Հագդընա տա ուզուն ուզատիյէ սՀօհպՀթի օլունտու. չօգ լար Ֆատթելլօ գափուտունտան չըգար իքէն, պիր ՀԷպ փիչթօ վույա աթտան աչտը տիւշիւրիւլե, Եանընտաքի սատըզ մնՀար աթլըսը, ծնու քիւքիւյլե մուհաֆազա էտիմէզ տերլեր իտի։ Լաքին մերքեզ մԷՀլիսինտԷն կԷլԷն տՀօրթ իչէրլերին պիրի — պու մնալահաթը Մինօթաւրէյէ Հեվալե էտիլմի. օ ծնու Ֆարե կիպի գափանա տիւշիւրիւր։ Լաքին շուրտատը աՀայիպ տիր քի, պու գատար աչըզ կեօզ օլարագ, իգի իչտասընա կեօրԷ էթրաֆընը մուհասերէ էթտիփիմլին Ֆէրդինէ վարտմայօր. Հաթթա Հատուլարըմընզա տա մՀհյէ վերիյօր. վե ձԷրմանեայա վե Ֆրանսայա պիր տէվլեթանըը կեօնտերտի քի, պիզիմ էյիտԷն մԷքթուպՀնուզուզ խըզմԷթի էթմԷքտԷ տիր — տէտի։

Ո կէտէ մէջնախնին էն պաշլը փարչալարը-
նըն պիրի տէ, իսկ իլալըն փաթլայաճաղը վա-
զըթա զազէթաձըլարը հաղըր թուղթմագ օ-
տու. պիր թագըմ զազէթա միւէլլիֆէրինին
հազգընա սէօհպէթ օլտու քի, հէր պիրինի վար
գուվվէթլէյէ հավալայաճագ քէօփէքլէր թէտա-
րիք էթմինլէր. զազէթանըն խոմի կիւզէլ օղուր-
սա, վուգուֆնուլարը չէլլ էտէր օլտուգու ի-
չին, հէր պիր զազէթայա պիրէր միւնասիպ ի-
սիմլեր տիւշինիւլմիւ: Քիլաղ պասմա վէ
ֆիւրուխթ էտինլեր իւչ օլաճագ մուգավվէլէնին
տէ սէօհպէթի աչըլըր. վէ պաշլըճա իքի շէյ
գարար վէրիլմի. պիրի էյի վէ խուսուսա ֆըր-
գայա վէ սէրպէսթիյէթ գարշը քիլաղ պաս-
մա էթմէմէք. օ գառարսառագ քի, գապվլ իսկ
էօլտու վէ էհլիրըղճա քիլաղ էազանլար, քէն-
տի թէհլիֆէրինի թապ էթտիրէճէք սանէմ
պուլամասընլար: Վէ էյէր պասմա էտիճի պաշգա
տիւրլիւ էօլ պուլամազսա, էլ էազըսընը գա-
պու էթսէն, վէ միւէլլիֆի պէրլէմէքտէն օսմա-
նըրըն. էախօտ շայէտ թապ էտիճէք օղուրսա,
քիլաղապճըլար սաթմայա գապու էթմէսինլեր.
էա գապու տա էտէրլեր իսկ, տիւքքէանլարը-
նըն պիր քէօշէսինէ աթըլսղ էօյլէճէ պըրագ-
սընլար:

Իքինճի թէտավիր տէ պուլսուտու քի, սէր-
պէսթիյէթ թարաֆտարլարընըն թէհլիֆէրի-
նին պասմա, իլան, վէ ֆիւրուխթ օլունմասընա
հէր տիւրլիւ չարխլեր գուլլանըլըրըն. պասմաղ
չայէթ կիւզէլ օլտուն. վէ էհվէնն փահայըլա վէ
չօգ չըգարըլըրըն քի, խալգըն իչինէ նէչը օլմայա
տուհուլէթ օլտուն. պիր թարաֆտան տա չէմի

պազեթալար օ թէհելիֆին միւհելիֆինի կէօյէ գատար չըգարըմըլար. ճուն մուհասաէնաթընը մուպալաղա իլէ սէնա էթմինէը. վէ տէյէրինի վէ կիւզէլլէթլէրինի պիւթիւն իթալիայա թէվաթուր էթմինէը: Պիլաքս իպտաէթէ վէ մէզհէպ տաիր քիթապ եազանլարա գարշը ձէնքլէշիլմին: Կիզլի իթթիֆագլարըն մագաէտինի թէսհիլ էթմէյէ պու գատարը տա քեաֆի օլմայըպ, հէր Քօմիթաճուն պիր սատըգ պաճմախանէսի օլարագ, կիզլէձէ պիզիմ էվրագլարըմըզը, էմրէրիմիզի, էսլար մէքթուպլարըմըզը պատմա էթմէյին. վէ քեաղըտը խարըձտան կէլիպ, հրուֆաթլար տախի ամէլէլէրին մալում օլմասըն. չունքի Փօլիս մէմուրլարընըն կէօզիւ տէօրթ թարաֆտա տըր: Վէ պու մանէպուաթլար շիւպհէլի խանէլէրտէ պուլունմայըպ, իլլա պիր էյի տուլ խաթտուն, եախօտ զահիտէ վէ թամահ պիր խաթտուն խանէսինտէ իձաարըլա թուրթուլմուշ պիր օտաստա հրփգ օլսուն քի, շիւպհէյէ վարմայըպ, հէմ տէ քիրասը տօղրուձա օլսուղունտան, մէրահիմինտէն քիմ էնիյօր քիմ չըգայօր տէյի արգասընա տիւշիւպ տիպգաթ էթմէմին [1]:

Նիհայէթ զազէպէլէնէձէք քիշիլէրին պահսը աչըլըպ, հէր իչէնին եէմէտինտէ օլսուն պիր չօգ էսամէլէր օգուտտու: Պազըլարընըն եա հէյէ,

1. 1833 թարիհինտէ ձէհռվատա կիզլի իթթիֆագըն փէք էսլար էվրագլարը, պիր տուլ խաթտունուն եանընտա պուլունտու. վէ սէպէվնաթձը պիր գարը օ խանէյէ պիր թագդիմ պէտչէհրէ տաէմիներին պիրբիրիպը արգասը սըրա կիրիպ, կէձէլերի խայը տատաթլար օրատտա էյլէնտիքլէրինի կէօրմէյէ, խտպէր վէրտի:

Եա զՀիր, Եա պըչաղ, Եա տա Թուֆէնք իլէ վիճուտի օրԹատան գալըրըրլաճաղ ըտը. պազըլար ախզուԼԹասընա սէբԹէ վէրիլէրէք իֆլասա չըզմայըլա, իչինտէն չըգըլմազ տավալար աչմայըլա, քեարըը մէմուրիյէԹլէրտէն, չէրիֆլի խըզմէԹլէրտէն ազ օլսընմայըլա, մաղտուր Հալէ տիւչար Ետիլէճէք խտի: Պազըլարըն Հադդընա Եա սարայտա, Եա ասքէրլէը արասընտա, Եա մէմուրիյէԹ մահալլէրինտէ մախսուսիյէ սախԹէ Հավաստիսըը նէչը Ետէրէք, վէ քիմսէնին Եիւզինէ պագաճաղ Հալէրի գալմայաճաղ տէրճէտ չէտիտ վէ մէքրուհ պէտնաամըզ լարա զարըգ Ետէրէք, իԼԹիպաըլարը պէրպատ Ետիլէճէք խտի: Պազըլար Հադդ իւզէրէ չայէսԼԹէ օբտուգլարը ԼԹէգատտիւմէ նաԼ օլմասընըլար տէյի, կէրիտէ պըրագըլաճաղ ըտը. վէ պու տա իքի սէպէպէ պինաէն, պիր քի ծնլարը ԼԹահդիր էԼԹմէք. պիր տէ պուընճա սատագաԼԹլարը նըն վէ էԼԹտիբլէրի ուզուն վէ խայլիսանէ խըզմէԼԹլէրին գատրինի պիլմէյօր վէ նահագլըգ Ետէյօր կիսի հիւքիւմտարլարա գարշը ծնլարը կիւճէնտիրմէք իչէին: Պազըլար սէօզիւլէ վէ ամէ իւէ կիզլէ իԼԹիֆագա քէտէր իրսա Ետէմսինլէր տէյի մէմուրիյէԹ սահիպլէրինէն հինտինտէ միւԼԹէԼիմ Ետիլէճէք խտի: Պազըլարըն էլի գօլու էօյլէ պազլանաճաղ խտի քի, գըմըլտանաճաղ ԼԹագաԼԹը գալմասըն: Պազըլարըն էվլատլարը պաշտան չըգարըլաճաղ, վէ Հալինի խալահ Ետէճէք էօլլարը գասխատըլաճաղ. պազէն տէ հիչ իշ կիւճ պուլամայըպ, կէօզիւ էօնիւնտէ ֆաամիլեասընըն աճլըգտան ԼԹէլէֆտինի կէօրիւպ պիր չարէ Ետէմէյէճէք խտի:

Բ.ԷՆՆԻ պու ՀԵՀՀՆՆԷՄՆԻ Հարէքէթլէր Գարպօնարլար իչին ինսանլիէթ ամէլլերի տիր կիպի, Սէքարիօլարըն, վէ հէր պիրինին եիկիթլէքլէրինին, վէ գանըլը գաթիլ Հարէքէթլէրինին, եախօտ տէհլիթլի խապասաթլարընըն պահսընա տա կէչիլմի։ Սաիր այալէթլէրտէ վէ տէվլէթլէրտէ պուլունան Սէքարիօլարըլա Աքուաորա պաշլարընը իթթիֆագ էթտիրմինին վէ ծնլարը Հիւքումէթին արաշթըրմասըն տան գուրթարըպ խարըճ մահալլէրտէ խսքեան վէ Հրֆիզ էթմինին, ծնլարը պիր մահալտէն տիկէր մահալէ թէպտիլ էթմինին, ծնլարը թանըտաճագ նիշանլարըն վէ սաիրինին թարիգլերի տիւշիւնիւլտիւ։ Վէ շայէտ զապիթէ էլինէ տիւշէհէք օլուրլարըսա, ծնլարը գուրթարմանըն չաբէսի, չալուշլարը բիւշվէթ իլէ գազանմագ, տավա ֆաալ էտինլերին սատագաթընը իխլալ էթմէք, եանն շահիտլէր պուլմագ իւզէրէ գաբարլար վէրիլտի։

Օ աթիգ գուպպէլէր ալթընտա, օ մէզարլարըն վէ եանընըգլըգըն արասընտա, օ տէրինէ էսբար իչինտէ, վէ օ գանտիլտէն իւզէրինէ գանընէնի շէօլէլէր աքս էթմիշ օլան օ տիքիլի գամանըն գարշըսընտա Գարպօնէրիա իլէլիլերի ըահաթ վէ սօուգ գանըլա ֆէնատլար վէ գաթիլլէր իւզէրինէ սէօհպէթ էթտիքլերի էմնատէ, եավաշճա գաբու ուրուլտու։ Տախիլի Քօփրիթօր քի, պիւթիւն կէչէ տիգգաթըլա պէքլէյօր ուտու, պու մալում օլան իշարէթտէն գաբուլ տա աչըգ կէօրտիւ քի, խարիճի Քօփրիթօրլարտան պիրի տիր. վէ եարը կէչէյի տէօրթ սաաթ գատար կէչմիշ օլտուղու իչին, արթըգ տաղըլմալար

Էյի օլուը տէյի մէձլիսէ ուսիլ ելէ խապէը վէրը մէյէ կէլմիշէի։

Հիչ սէս չըդարմայարագ իլէրի կէչտի. շէմ մատէնին իւզէրինաէքի գամըյը կէօրտիւ, էլինի ճաուն իւզէրինէ գօյուպ եէմին էթտիքտէն սօղրա, մէձլիսէ տէօնիւպ շէօյլէ սէօյլէտի։ — Պիւրատէրլէր, պիւթիւն կէչէ նատըլ պու մէձլիսատ էմին խալընիզ իսէ, էօյլէ էմնիյէթ իլէ տէ պու բատան չըգա պիլէրսինիզ։ Պիր Քօփրիթօր Սան Վիթալէ մանատէրըննա, պիր տէ եօլուն օ պիր պաշընտա, վէ պէօյլէչէ պու թաբաֆա տօղրու կէլինէչէէք հէր սօգապ պաշըրընտա պիրէր քիչի վար տըր։ Հալ պու քի ձաստուպըրը ալէհտուտա գարապինալըրըր պու թարաֆտան սավմագ իչին, պիւթիւն կէչէ ճըլտրա պիր մէշղուլիյէթ թէրթիպ էթտիք. շէօյլէ քի էօթէկ թարաֆտաքի մէյտանըն պիր մէյխանէխինտէ պիր թագըմ Համմալտրա շարապ իչսինլէր տէյի փտրա վէրտիք. ճնալարըն պիրի տէ պիպիմ Աքուատրա պաշըրըմըզտան տըր. վէ պիրի պիրլէրինէ գավզա էտէր կիպի շամաթա գօփարըպ պաշըրընա խալդ թօփտասընտար, վէ գարապինալըրըր օ թարաֆա չէկտ էթմինլէր տէյի թէնպիհ էթտիք։ Ֆիլհագը պիր շամաթա, պիր տայաք փաթըրտըր, սէնի փայչտարըմ; տէրինի իւզէրիմ սէսլէրի գօփտու քի, ախէր եագըն մէյխանէլէրտէ պուլունան Համմալտրա տա օրայա գօշուպ այրըտ էթ մէյէ չալըշըրըտը։ Պիր լէքի պէօփուք պաշտտա պիր պէօփուք գարապինալը եէթիշէի. իչէրիյէ աթլատըլար. գըլըչ ալդադտըտա եօլ այրըտըր. պէշ ալթը քի-չինէ պիրէ-չէէք ուրտուտըր. պագը գալանտար իւչ

լու տէօրթ լու կէօղլերինի պիրիպիրինատէն այըր մայարագ, վե կէրէքատէն սէրիօշ կիպի էլան պիրիպիրըլերինե թէհատա էթմէքատէն ֆայիդ կէլմէյէրէք, թէքրար գուձաղ գուձաղա կէլէձէք կիպի եուզ թուրթարըլար։

Լաքին Փէօտօրիքօ սարայընըն եագընընատա զուհուր էտէն պիր պաշգա արպէտէնին եանընատա պու պիր օյունձագ նէվրինատէն խոր. օրատա պիր ձէմիյէթ կեահա պուլըգձըլար, վե լիմանտաքի կէմիլերին թաիֆէլերի թօփլանըրլար։ Փօփրինթօրլատան պիրի պէշ ալթը քիշինին թաամ փարասընը վէրտի. վե ծնլարըն գաֆասը տիւմանլանըրսա չըզդըտան չըգտըգլարընը կէօրինձէ, գարշըտաքի տուֆրատա օլան պիր գաչ եինինէ սիզի զէհլէնէյօրլար. — վե տէօրթ թատնէնիզե գարշը պիզիմ պիր թանէմիզ եէթիշիր — տէյէրէք սիզե հարֆ ատըյօրլար տէտի։

Մէյեր օ պէշ քիշինին պիրինին, գարշըտան օթուրան պիր տէլի գանլըյա պիր գաչ կիտն պէրի պիր զարարը վարըմըշ. օ արատա եումրուղունու գալտըրըպ, ուզագատան ծնա կէօտ թէրէրէք, — խոշ լիմի, եարըն Պլասեհ գափուտունատան տըշարը չէշմէյէ եագըն եէրտէ պէն սէնի պուլուրում — տէյի թէհատա էթտի։ Օ պիրի — եարընա նէ հաձէթ, պէն շիմտի պուրատա սէնին օ մուրտար չէհրէնէ սիլէէր էնտիրէյիմ տէ կէօր — տէյէրէք ձէվապ վէրտի։ — Սէնտի գալըն պանա սիլէ ուրաձագ. պաշըմ հագգը իչին, գարնընա շու պըչաղը էօյլէ ուրայըմ բի, պաղըրտագլարըն եօղ իւզէրինէ տէօքիլսին — տէտի։

Վէ պունու սէօյլէմէսինէ եէրինատէն ֆըրլա-

յըսպ գարշըսընտաքի տուֆրայա ամէնտանաը պիր օլտու։ Լօգանճա տահիսպի արտարընտա ամէնըլըպ պըչադ էֆքէնի ԹուԹտու. խըզմէԹՀի ուշագլար պաղըշմայա պաշլատըլար. զիյատէ տուլմ սէվինըլէր – էկէԹիշին, գօշուն խըսմաԹխանըլար, ատէմ Հօլտիյօրլար – տէյի չաղըրատագ գաչարըտըլար։

Խալգ, ատէմ Հօլտուրմույօրլարըմըշ, տապանա գուվվէԹ տէյիրէք օ խանէյէ գօշուպ, գափույու մուհասէրէյէ ալըրըտըլար. գարըլար փինճէրէլէրտէն ատըլըպ, – գաչ քիշի Հօլտու. ամման եա բատպի. Հօլինըլէր քիմ տիր – տէյի վամէյլա Ֆտէր խոխլէր։

Ուզէրինէ հիւճիւմ օլուննան պալըգ Հինդն հէմ շիրէսի Եապընտա օլան խանէլէրին պիրինտէ սաքին օլտուղունտան, – գաստալարը քիմէ տիր – տէյի սիւալ էկէտի։ – Փրօսփէրօյա – տէյի Ճէվապ վէրտիլէր։ – Փրօսփէրօյամը. կիտի քէօփէքլէր, կիտի խաչինըլէր – տէյիրէք, պիր պըչադ գափտըղը կիպի մէրտիվէնտէն աշադը ամալայըպ սաչը պաշը տաղընըգ պուլունտուղու Հալիւն Լօգանճայա տօղրու գօշտու։ Գարշըսընտա բաամ կէլինըլէր, հէր նէ գատար – ՊԻնէֆտէԹա, քինտինէ կէլ գօյվէր Եղբէքլէր պիրիպիրլէրինէ ուզաշընըլար, սէրիսօշլարըն իչինէ գարըշմա – տէրլէր խոխ խոխ տէ, ծնալատան զիյատէ խըրտըլա սէրիսօշ օլմուշ օլտուղունտան, ՃինԹուշ կիպի գօշուպ, օ զավզանըն էն գըզղըն վագէբնտա օրույա էկէԹիշի։ Պուլուն-տուգլարը օտանըն ալԹը իւաԹխնտէ խոխ. օ ապատա իչ գատապինալը էկէԹիշիչ. վէ Փրօսփէրօյու Եարալայանը ԹուԹմագ իւզէրէ խոխլէր.

լաքին պինեհեթեթա քետի կիսի արաստրընատան սիվիշիպ, եարաստյանըն գարնընա պիր պըչադ, խբի գարապինալըլարըն կէօքսիւնե պիրեր տիրսեք ուրտու, ծնլարըն պաձադլարընըն արասընատան կէչիպ գափուչա տօղրուլտու։

Ո արատա տէօրթ գարապինալը տահա գօշարագ կէլե յօրլարըտը. խբխի ծնու տաչընատան թուրթտուլար. օ պաղըրըր, ըսըրըր, չըրմալար, թէփինիր, եէրէ եաթար, վե պէօյլե այագլարընը չելմէյիլե օ զարպալը քիշիլերի եաթըրմայա չալըշըր. ծնլարըտա պիլեքձէնք կէչիրմէյ էօրուլուրտուլար. օ գուտուրմուշ գըզըն ազղընլըղը պու տէրէձէտ խոխ։ Էթրաֆտա պուլունան ահալե ղուղուչէյ կիթմիշ. քիմի փրօփէրթյու էվինէ կէօթուրմէյ, քիմի գարնը եաըրլանըն պաղըրտագլարընը իչերի գօմայա չալըշըր ըտը. քիմի աղլար, քիմի գաչար, քիմի տէօրտայա գօշարըրտը։ Նէօյլե քի պու կէձէ կալալա փլաչիտիանըն թիւրպէսինէ տիզգաթ էթմէյ քիմինէնիս վազթը էօղուտու — տէտի։

Ո պունու տէօյլետիյինատ, պիզ տէ սէսսիզձէ գալգըպ, արա վէրէրէք, պիրըլե խբիլե իւչլիւ օրատան չըգմայա պաշլատըգ. վե հէր քէս քէնտի մահալինին էօղունու թուրթտու։ Ւաքին մէր քէզ Քօմիթաթօսունուն րէյիսի, օ տէրէձէ միւթէպասիրանէ իշլերի սըրտասընա գօյուպ, հէր քէսէ քէնտի զիւմիւնիւ սէօյլեթտիրմէյ, վե նէթիձէ գարարլարը գապուլ էթտիրմէյ թէշէպպիւս էտէրսինի քի, Փօլիս թարաֆընտան պունձա մուխթաթարա օլարագ սըգ սըգ ագտը մէձլիսէ մէձպուրիյէթ հաարլ օլմասընը. չունքի մէյտանտա փիշթօվուլա պիր մէմուր էօք

տուրիւլտիւյիւնատէն, վէ պիր խբի սէնէ ագտէմ իլէի գարտինալըն ալտայտընա պիր գարտալինա անատախթ ըլըլա Եանընտաքի փոփաղ ուրուլտուզունատան պէրի, Փօլիա միմուրլարը զիյատէ օյանըգ տուրմագտա իտիլէր։ Պու Ձիհէթտէն Բավէննանըն էն լաէնտա մահալլէրինատէ տէ պուլունուրսագ էիւբէյիմիզ չարխար, օրատա կիզլիձէ իրթէսի կիւն եափըլաձագ շէյին խապէրինի պիրիպիրիմիզէ վէրիր, ախէր մահալլէրտէ պիզի պէքլէյինլէրի իմթաը էթմէք իչին հէման ատէլ իլէ տատուշուր ուտուգ։

Պիր տէֆա Ուրսիանատէն Եանընտաքի միրտալտան տափրէսինատէ իւչ քիշիյէ րսալթ կէլմիմ։ օրատատն այրըլըպ Սան Նիքօլոյա էկլէիշիյիմ տէ տէօրթ քիշի տէ օրտա պուլտում։ Հոգին տուրը քիլիսէսինատէ իչի քիշի պէնի պէքլէյինէքատէ իտիլէր. վէ օրատա պիր քիւչիւք փէնձէրէ օլտուպ, Բավէննա Ա.րքէփիսքօփոսու ինձիխտատ օլաձաղը կիւնատէ օրատատն պիր կէօկէրճին կիրէրէք, սէձատէյէ տուրան խալխըն իւզէրինատէ տօլաշտըգտատն սօղրա, Թուհուլաճ քիսմի ինձիխ խատ էթմիշ իսէ, ծնուն պաշընա գօնատրըմըշ տէյի պիր ըրնայէթ օլտուզունատան, կիւլէրէք մէգքուր փէնձէրէյի սէյր էթմէքատէ իտիլէր։ Պէշ քիշի տէ միրտատրան քէմէրինին ալթընատա կէզինմէքատէ իտիլէր. օ հիքմէթլի պինատրին իչէրիսինէ կիրիպ, ծնատա օլան զայէթ ինձէ մծզայքալարը քէնէնին սէյր էտույօրուզ կիպի, ուզուն ուզատէյէ մատալահաթ ըստրըմըզըն իւզէրինէ սէօյլէշտիք։ Օրատատն այրըլտըգտատնա պրքուհի Ա.պօզինատը քիլիսէսինատէ պէնի պէքլէյինէքտր օլտուզունատան, ծնալարը օրատատ կէզինէյօր պուլ-

տում: վե կէօյա գափունուն սօլ Թարաֆընտա մզայբատան րէամ օլունմուշ ամիզ Բավէննա-նըն, Թէօտօրէքօ սարայընըն վե Քլաս գափու-սունուն Թաավիրլէրինի սէյր էտէր կիսի, օրա-տա տա ուզուն ուզատէյէ մնսալահաթլարըմըզըն սէօհպէթինի էթտիք: Օնտան սօղրա պիր արա-պայա պինիպ, վե շէհիրտէն տըշարըտա, Օնէա-Թի ֆամիլեասընտան մուԹլուլու կիւնահքեար Պետրոսուն ինշա էթտիյի Մէրիեմ անէ քիլի-սէսինէ կիԹտիմ քի, պէշ քիշի տէ օրատա վար-ըտը. ոնլարըլա տա օ կիւնիւն իչինտէ ախէրլէր իլե ԹէրԹիպ էթտիյիմիզ շէյլերի գարարըլաշ-մըրտըզ:

Պու Թարիգլերի գուլլանարագ, վե պու տիգ-գաթլար վե իհԹիրազլար ըլա տավրանարագ, սէքիզ կիւն իչինտէ, 1831 սէնէսինին Մարտը կվայիլինտէ Իթալիատա գօփրաձագ ումումի ֆէսատընն հէր պիր ԹէրԹիպլերի գարարըլաշ-մըրըլտը: Հալ պու քի, սէքիզինձի Փիօ փափա-նըն վէֆաթը, ոնալԹընձը Գրիգոր փափանըն ինԹիխապը. վե Քարլօ Ֆէլիչէ փաոիշահըն վե-ֆաթընտա Սավոյա խանէտանըընըն էսքի սիլսի-լէսի սէօյիւնիւպ, սէրան Քարլօ ԱլպէրԹօնուն ԹախԹա Չիւլուսու սէպէպինէ. վե պուռնալար-տան տահա զիյատէ Իթալիանլընըն մուանիա մէշրէպլերի սէպէպինէ քի, հէվէսինի էթԹի-ֆագ էթտիրիպ խտարէ էտէձէք պիր եւրէք, պիր ֆէքիր, պիր կէօնիւլ, պիր նամուս, պիր մէնֆաաԹ, պիր ատէմ, եախօտ պիր ձումհուր օլմազլար, օլամազլար, վե հիչ պիր վազըԹտա օլամայաձագ տըրըլար. իչԹէ պու սէպէպլերէ մէպնի, օ ԹէրԹիպլեր հէտէֆինէ էրԹիշմէ-

տի։ Պու ԼԹԹԼՓԱԳա կԷօյ, Էէը, վէ տէրԷա մԷԼԽաԼԼՓԷԼԹ ԷԼԹՄՀքաէ տԼը. չՄՆքԼ ԼԹաԼԼԻան ՀԼՆաէ պԼը Թօխսումտան տէյԼԼ տԼրԼէը. չՄՆքԼ պու մՄուՀԼրը ԹօԼրԽաղը ԷվայԼԼտէՆ շէՆՀէՀտէՆ ՀէմաաԼԹԼաը տԼուրԼԼու պէ տԼուրԼԼու ՀԼՆաԼէրտէՆ ՄԼուրէՀքՀպ տԼրԼէը։ վՆ կէրէՀք ԳաոպօնէրԼա, կէրէՀք ՃԼօվԼՆէ ԼԹաԼԼա, պու չօգ քէօշէԼԼ Թաշէաոը պԼը աոայա կէԼԹԼրԼսպ պԼրԼսպԼրԼՆէ պաղԼայաՃագ ԷաԼրշէԹրաՃագ ԹուԼԹգաԼը ՄՆ պաաա պուԼամայաՃագԼաը։ Հագ ԹաԼա ԼԹաԼԼսանըՆ օրԼԹաոըՆտա ՎաԼԹԼքաՆը Նաոսպ ԷԼԹՄԼշ, վէ պու գայա քէՆտսՆէ սահՀսպ խոԼԹԷՄՀգ. ԷաէըՆըգ օ տԼՆԼԷանըՆ ՀԷմՄ ՄԼԼէԼԹԼէրԼՆէ պԼը ԼԹԼսգաոըէա քէՆտսՆէ չէքէը. ԷաէըՆըգ օ պԼը տԼը. վէ ԼԹաԼԼա Հէը նէ գաոաաը չօգ վսաՀշահՀաոտան ԼտաոԼէ օըՆՄՆագտայըաա տա, ԷաէըՆըգ օրաոտա պԼը տԼը։ Մաճճ՚ԼՆԼՆէՆ ԼԹէխայյօու ԷԼԹտԼչէ պԼրԼԼՀք, շէյԼԹՆէՆ պԼը ըԼՀյա տըը. պէՆ տէ ՃՆտՆՆուէա պԼրԼԼՀքտէ պու ըԼՀյայը կէօը տԼուՄ ԼուաԼէ տէ, սօղըաոտան սօղըայա այըէտըմ. այըէտըմ ոմՆՆա, քէՆտսԼՄի ԼԹէսքԼՆ օէՄՃգ պԼը գՃաԼԼը ԼսգԼԹԼրաոպը կԼրտաոպԼՆըՆ քէՆտարըՆտաա պուէտում։

ԱՐԻԷԼ ՎԻ ՏՕՐՍԱԻԶԻ։

Աքիզ Փիլիպպոս Նէրվինին Օրաթօրիօ Թա-
րիգաթընտան օլան Վէրծնալը Փատրէ Մինթօ-
նիօ Չէզարի 1828 Թարիխինտէ Րօմանեատաքի
տօսթլարըլա կէօրիւշմէյէ կէլմիշ օլուպ, պա-
տէհու զայէթ ազիզ տօսթու Մօնսինեօր Ֆա-
րինի իլէ պիր գաչ կիւն Թաթը վի մալումաթա
տաիր մուսահէպկէթլէր իլէ վագըթ կէչիրմէք
իւզէրէ Բավէննայա կէլմիշ իտի։ Հալ պու քի
շէհիտ վի գրսա պիր խասթէկլիքտէն ԹուԹու-
լուպ, տօսթունուն նէզտինտէ վէֆաթ էթ-
միշ, վի պու մէշհուր վի նամտար էհլի ֆէնա-
հէթ քիշի Բավէննատա տէֆն օլունմուշտուր։

Պիր գաչ սէնէ մուգատտէմ, Աքալիէհլիլէրին
մէզարընա զիյարէթ էթմէք իւզէրէ, Տօն Ճիւ-
լիօ իլէ պիրլիքտէ Վէրծնայա կիթմիշ օլտուղու-
մուզտան, Իթալիան լիսանընըն Թէքրարէն տի-
րիլմիշ վի իհեա էթմիշ օլան պու զաթի շէ-
րիֆին պազը Թէհլիֆլէրինին լէզզէթինի խօ-
ջամ պանա ալտըրմըշ օլուպ, մուսահիպլիյհի Թա-
նըմայա աշըրը տէրէճէտէ հալէս էթտիմ։ Պախ-

Թըմանան Փօլիչէլլա տէրէսինտէ Պալլատօրօ նամ Քօնթէնին սէյֆիչէսինտէ միսաֆիր օլտուղումուզ էնտատէ, մուսմանիչէյ Փատրէ Զէզարի տախի հէր սէնէքի միւթատը իւզէրէ պիր գաչ կիւն հալա ալմադ իչէին օրայա կէլտի։ Պիրտահէն ալէյհ սաալէլարձա ծնուն աղըշտան էօգալը, պուննձա իլմինէ վէ մալումաթընա հայրան օլուր գալըրըտըմ։

Մուսմանիչէյհին սատէ վէ աչըգ սէօզլէրինի, ասիրսիմիզին պէտհուչլարընա գարշը գուլլաբըղը շէտիտ լհսանըյլա բուսպար էթտիքձէ, սէօհպէթ էթտիյիմ էտիպ, թաթլը, վէ պէնի քէնտի զատէ վէ ֆազիլէթ սահիպի տօսթլարընըն սըրասընա գէյան զաթ օ մուտուր տէյի քէնտի քէնտիմի ինանմադըղտըմ։ Խաթըրըմա կէլիր քի, պիր տէֆա քէնտինին տիքպաձլը վէ թէրպիյէսիզ խասիմլէրի իւզէրինէ սէօզպէթ աչըպ, ծնլարը մահձուպ էթմէք իւզէրէ նիչին ձէվապ վէրմէզլին տէյի սիւալ էթտիմ իսէ. — Սէվկիւլլու Լիօնէլլօմ, ձէվապ վէրէձէք օլսամ, քէնտիմի ծնլատտան աշադը ալչալթմըշ օլսըրսա։ սիւբութ էթտիյիմ հալտէ, պանա գարշը ֆըրըլաթտըգլարը սիթէմլէրտէն տահա էհւբսէէթ պուլունսուրսա։ Ինան պանա քի Քրիստոսուն, ազիզլէրինի, վէ քիլիսէնին իւզէրինէ եազըրդըմ շէյլէրէ պէտէլ, ձուհալէ մագուլէսինի ֆէսատա, հիւքումէթէ վէ նամուսլարա գարշը ասիյանէ թահրիք էտէձէք շէյլէր գալէմէ ալսամ։ վէ անրպէնթիւթ տէյի պաղըրաձագ օլսամ, պէնի շիմտի պէօյլէ շիտտէթ իլէ խըրիթալայանըլար, ածէրինէրէ իլէ կէօյլէրէ գաստար էհւբսէէթմէզլէրմիյիտի տէրսինս։ Պէլի

եւ քսակտիրները իսի. լաքին պէն պու թահդիր-
լերի, էյլէ ալշադ վե մէքրուհ փահայըլա սա-
թըն ալընաձադ մէտիլերե պիր վէձհիլե տե-
յիշմէմ։ Լիճնէլը, օղլում, ինան պանա, սէն
Ալլահտան գօրգ. եիկիթ, էլէկտ միզաճ, վե
խաթիդամէթ սահիպի օլ. պըրադ սադսաղան-
լար խաթիտիրլերի գատար պաղըրշընլար — տե-
յի ձէվապ վերմի։

Իմդի պիր կիւն պու մէշհուր զաթըն մէզա-
րընը գափատան թաշըն իւզերինտե օթուրմուշ,
վե պէնի քէնտի քէնտիմինէն ուղաճտըրան օ
ադլանե սէօյլերինի սուս փուս ֆիքրիմտե միւ-
թալաա էտիպ տուրտուղում արատա, էղ գա-
զա կէօզիւմիւ գալտըրըպ պիր կէնճ փափազ
կէօրմէմ քի, օ թաշըն իւզերինտե հեքք օլուն-
մուշ օլան շու գրսա, լաքին հէր տիւրլիւ մէտ-
լերտէն տահա մանէվի օլան, — Պունատա էա-
թար Այնթէփօ Զէզաըի — մէզար թաբիխինի
միւթալաա էտիյօրսուտու։ Մէրդում փափազ
լուպասըլմա ըտը. լաքին էյլէ իրի վե կէօսթէ-
րիշլի իսի քի, իւզերինէ կէօզիւմիւ տիքքիպ տիգ-
գաթըլա պագմայա պաշլատըմ։ վե կէօքսիւ-
նիւն վե օմուզլարընըն կէնիշլէյինէ պէյունա
պօսունա հայրան օլուրսուտում։ վե քիլիսէ խա-
տէմինտէն իսէ, ՚գըլըճ գուլլանմայա տահա
նըլերիշլի կէօրիւնմէսիւրիւտիւ։ Այնադ մէրդում
կէօզիւ եէրտէ, էտիպ, տէվշիրիքլի, վե խայըլ-
ձա ձէնքլէշէրէք վե ֆիւթահաթլար էտէրէք
գալդ բահաթլըղընը էյլէ գազանմըշ օլտուղու
լէհձէսինատէն կէօրիւնմէսիւրիւտիւ։

Եէօլմի մէքթուբ սահ պիր կիւն, վե էյլէն
կէշմիշ օլուպ, ահալինէն իշինտե կիւձհինտե

պուլունատուգլարը վագըթ օլտուղունատան, քի-
լիսէտե էքիմիզտէն պաշգա քիմնէ եօղուտու։

Մէրգում պաշընը գալտըրըպ եիւզիւմէ պագ-
ար. վէ գալընձա պիր սէս իլէ — Լիօնէլը — տէ-
տիկոէ, պէն տաիսի կիւլէճ վէ Թաատճիւպիւ
պիր լէհճէ իլէ ծնուն եիւզիւնէ պագտըմ։ վէ
Թարզը Թավըը պիր Թանըտըղըմ ատէմ տիր
կիսպի կէլտի պանա. հալ պու քի Լավէննա կի-
պի պիր մահալտէ քի, պիր գաչ էհլի ֆըրգա-
տան պաշգա Թանըտըղըմ քիմնէ եօղէքէն, պիր
փափաղ պէնի իսմիմ իլէ Թէքլիֆսիզճէ չաղըր-
մագ, պու նէ տէմէք օլմազը ագըլ էրտիրէմէզ
իսմիմ։ Մէրգում ուգուն գօլունու ուզատըպ,
գուվվէթլի էլի իլէ էլիմի սըգըշԹըրտագ, —
Լիօնէլը, պէնի Թանըմայօրմուտուն։ Պիլիրիմ
քի պու էլ պիր խըրտըզ էլի օլտուղու իչէն, էլի-
նի պանա վէրմէքտէն իմԹինան էԹմէլի խոն-
լաքին պու էլի սէնին էօմրիւնիւ գուրԹարմայա
գուլլանարագ, իչ տէֆա եայգաուտըմ տէչի մի-
մուլ էտէրիմ։ Փատվատա սէնին իլէ պիրլիքտէ
մէտրէսէտէ իլիմ Թահսիլ էԹտիյիմիզ վա-
գըԹը, կէճէ իլէ սէնին իւզէրինէ հիւճիւմ է-
տիպ, քէսէնի չալըն, վէ պէնի պու խատատա-
Թա մէձպուր էտէն օԹուզ պէշ ալԹունու իչէն
տէն ալըպ, իրԹէսի կէճէ էհինէ քէսէնի սանա
Թէալիմ էտէն ատէմ պէն իմ — տէտի։

Պու սէօզլէրի իշիԹտիյիմտէ շաշըրտըմ։ վէ օ
ալիձէնատ քիշիյէ տիգգաԹը պագըպ, օ իրի
պըստըգլարընը Թըրաշ էԹմիշ, վէ օմուզունա
գատար էնէն, վէ եիւզիւնիւ գափայան սայլա-
րընը քէսմիշ օլտուղունատան, պիրտէն պիրէ խա-
Թըրըմա կէԹիրէմէտիմ իսէ տէ, պու սէօզլէ-

ըին իւպէրինէ, — Վայ Փիէթրօ սէնմիսին. պու-
բատա նէ իշին վար, վէ պու հէյէթ նէ տիր —
տէյի չաղըրտըմ։

Փիէթրօ Ձէվապ վէրիպ, — պէնի էվլատ կի-
պի, ալէյհուսսա պու էլիսէյիլէ տահա զիյա-
տէ սէվէր պիր ամուձամ վար պուբատա, ծնու
սէլամլամագ իչին տիւն տէյիլ էվվէլքի կիւն
կէլմիշ իտիմ։ Լաքին պէն տէ սանա սիւալ է-
տէյիմ։ սէնին նէ իշին վար պուբատա։ Ասնին օ
պիրտէն պիրէ Փատվատան ղըյպուպէթինէ նէ
գատար Թէհսիւֆ էթտիմ պիլմէզլին. նէ գա-
տար գատավէթինի չէքտիմ։ վէ տիւրլիւ Թէհ-
լիքէլէր իչինատէ տօլաշտըղըն, վէ տահմա ղավզա
արանտըղըն սէպէպէ, միւՁէյրէյտ խանին տիւշ-
մէնլէրին պիր կիշիլի տուզաղընա տիւշտիւն, վէ
մութլագա էօմրիւնէ պիր քէտեր կէլտի տէյի
չօղ գօրգտում — տէտի։

Օ արաբըգ հէր նէ գատար Թէլաշ էթտիմ
խէ տէ, էիւզտէն կէօմԹէրմէյէրէք, — էյ
Փիէթրօ, Փատվատան նէ իչին ղայպ օլտուղու-
մու, վէ նէրէյէ կիթտիյիմի աղնայա պիլտինմի
— տէյի սիւալ էթտիմ։

— Խայըր, տէտի։ Վազատա աղնամայա չօղ
չալըշտըմ։ չունքի սէնին սէլամէթինէ տիգգաթ
էտիպ օյանըգ տուրմագ, վէ պու կէօրտիւյիւն
պազումուն գուվվէթինի, սանա էթտիյիմ հա-
գարաթը Թազին էթմէյէ գուլլանմագ իչին
քէնտի արամատա գարար վէրմիշ իտիմ։ Իքի իւչ
տէֆա սէնի գուրԹարմայը Ալլահ պանա գըս-
մէթ էթտի իսէ տէ, սէն եվնէ ազընը պաշը-
նա Թօփլամըշ կիպի կէօրիւնմէգ իտին. պաշը-
նա պիր պէլա կէլմէսին տէյի հէր կէչէ գօրգալը

բարմ: վե խանէնե կիրակիների ուզագտան քե-
շիվելէրեկը գալվիմ բահաթ օլմատըգնա, կ-
վիմ տէօնմէզ խոխմ:

— Ա՜հ, ալէձէնասլ եիւրէկը, էօյլե խոխ սէն պէ-
նիմ պէքձի մէլէյիմ խիշլին – տէյի չաղըրտըմ
օ վագըթ:

— Մէլէյին տէյիլ, իլլա էն խալկս պիր տօս-
թունտուտում: Հայան քի թէհաթօտա գահվե-
տե սէնի կէօրէմէտիմ խոխ, տօղրու իպամէթ
էթտիյին խանէյէ կիտիպ, խասաէմիսին տէյի
սիւալ էթտիմ: Իքի կիւն տիւր կիթտի. վե շիմտի-
քի հալ պէնի պէքլէմէյին տէյի թէնպիհ էթ-
տի տէրիտի: Շահիրտան մապէյնինտե խայըլ
սէօհպէթ կէչտի: Բիմի պօյձ սէպէպինե ֆիրար
էթտի տէրիտի: Բիմի ձիլտա նամ րադդատ
սէպէպինե, Ունկարեալը պիր գափէթանըլա
տուէլլօ խոխպ, ծնու աղըրձա եարալամըշ, վե
էլե տիւշմէմէք իչին, փօ նէհրինտէն էօթէ
եագայա կէչմիշ տէյի թէնէմին խտէրիտի: Պա-
շէյլերին հիչ պիրինե պէն ինանմազըտըմ: իլլա
Ակվաձձի (եապանի) նամիյլե օլան մուրաթ
ֆըրգանըն խապէրինի ալտըն, իչինե տիւշտիւն,
փօչիս մէմուրլարը տա սէնի փատիշտան տըշա-
րը մէնֆի էթտիլէր տէյի պիր թարաֆտան վէս-
վեսե էթտիմ խոխ տէ, պիր թարաֆտան տա
ծնլար սէնին ատույի էքպէրին օլտուգլարընը
միւահազա էտէրէք, գալվիմի բահաթ էթմիշ
խոխմ: Հալ պու քի պու գատար ուզուն վագըթ
կէօրիւնմէտին խոխ, փօչիս միւպաշիրլէրինտէն
իքի տօսթում վարըտը, ծնլարա սիւալ էթտիմ:
պիրի հիչ մալումմաթը օլմատըղընը սէյլէտի. օ
պիրի տե վալիտէյի Քօնիէտա, գումրտա տալ

տըղընըն խապէրինի ալըպ, խանէսինէ կէթիրըմ, վէ Էվլէնտիրտի տէյի խապէր վէրտի — տէտի։

— Էհ, խալինի տէ սէյլէտիմի. չունքի Փօլիս մէմուրլարը սըքուշի Մարթանըն Էսրարլարընա պիլէ վազըֆ տըրլար. վէ էյնէ տէլիյինտէն տիւնէայը սէյր էտիրլէր։

— Խայըր, օ հիչ խիմ վէրմէտի. լաքին սէն պէյլէ զաման սիլսիլէտէն, վէ զինկինն օլտուղունն հալտէ, էլպէթտէ ձէսամէթլի պիր ձիհիպ կէթիրէձէք քէնտինէ էմնալ պիր գըզ ալմըշ օլաձագընն։

— Ա՜հ, նէ մութլու։ Փիկէթը տիւշիւն պիր քէրէյ քի, օ գաման ձիհիպին թօփունու պէն պիր ախշամնա ֆարաօն օյունունա վէրմիշիմ — տէտիմ։ Վէ օնուն ձանը սըգըլտըղընը կէօրտիւյիւմտէ, օնա տիւրթէրէք վէ կիւլէրէք — խաչըը, Փիկէթը, պէն քէնտիմ պիլէրէք թէկհհիւլ էթմէմիշիմ։ ամմա էյէր Փօլիս պանա էօյլէ պիր քէլէփիր հազըրլամըշըսա, էյի եա. հազըր սէնտէ հինքահայը օլուրսուն. լաքին տօղրուսունու սէօյլէյէյիմմի. փափազ օլմագտան ըսա թէկհհիւլէթմէքլիյիմ տահա միւհթէմէլտիր։ Ընձագ սէն պէյլէ իլէրիտէ էհլի ֆըգհտան իքէն, քիլիսէ թարիգաթընա նէ հիքմէթ իլէ կիրտին։ Վագտա պատարագա կիթտիյինի, վէ պաշընը աչըպ չափրձագ քէնտինէ չէքի տիւշէն վէրտիյինի կէօրիւրիւտիւմ։ ամմա իլիմ թահսիլինի պըրագըպ տա փափազ թարիգաթընա կիրէձէյինի հիչ մէմուլ էթմէզ խոխմ։ Հանկը բիւզկեար էստի պազընա։

— Ա՜հ, Լիմանէլը, պէնիմքիսի բիւզկեար էս-

մեք տէյիլ։ Ա.լահըն գայը ըլմըլըդըն հիքմեթ-
լի պիր լութֆու տուր քի, քենատի եարաթտըղը
գուլլարընը կիպլի վե թաղը թարիգլեր իլե
միրհամեթլինին եիւէղ նեթիճելերինե կիօ-
թիւրիւր։ Ակէնն ցունիս այընատա իլմի ֆըգհ մե-
դինին տէօրտիւնճիւ սէնեսինատ իտիմ, վե մի-
տերրիսլիք փայէսի ալմագ իչէն իմեթհանա թէ-
տարիք կէօրմէքտէ իտիմ, (նիչէ քի սօղրա օ
փայէյի տէ ալտըմ)։ օ արատա պիր վուգուաթ
բասաթ կէլտի քի, գալգիմի գօրգուլու տօլտուր-
տու։

Եիւգիւնատէն աշաղը սաչլարը տէօքիւլմիշ,
վե նիսա թաիֆէսի կիպի թէփէսինատէն սաչընը
էքի պէօլմիշ օլան Ա.րիսթօտէմի թանըմագ կէ-
րէքսէն քի, պիզ զէհք սուրէթիյլե Նինէվեթա
տէյի իտիմ գօմուշտուգ։ Իմտի պու ատէմ
պէնիմ իգատէթ էթտիյիմ խանէնին իւսթ գա
թընատա եաթար գալգար, վե թաամընը տա ծն
լար փիշիրիրիմ։ Պու սէնե ցունիս այընըն կ-
վայիլինատ պիրտէն պիրէ սըզնագլար պաստը
օլտուգունատան, պիգիմ պու Նինէվեթա պիր
կիւն թէրըն թէրըն Պաբքիլիօն նեհրինին քէ-
նարընա էկէթիշիպ, շաշգընձա եայգանմագ իս
թէմիշ. վե սօյունուպ էօյլե գըզղընը օլտուղու
հալտե նէհրե աթըլմըշ։ Սուլար տահա հէ-
նիւզ սօուգ օլտուղու էձիլտէն, էօյլե պիրտէն
պիրէ տօգունան սօուգատան պիր տէրէձէ տիթ-
րէմիյէ պաշլամըշ քի, էյեր սէրիան տէօնիւպ
պիր գըզըլ ադաճ քէօքիւնե սարըլարագ գէլտյա
ջըգմատա, հէմման գատգաթը օտուն քէսիլէձէք
իտիշ. ջունքի տիշէրի քիթլէնմիշ, վե մէսաֆէթ
տէվեէլերի գափանմայըլա թէրըէր էթիլե տէրի-

նին արասընտա էոյլէ պիր ԹուԹուլմուշ գալ-
մըշ քի, զավալլըը Թէվհիտին Թըրնաղա գա-
տար պիր տիԹրէմէք վէ սարսըլմադ ԹուԹուպ,
պիր տիւրլիւ քէնտինէ կէլէմէմիշ։

0 եագընտա իշլէյին պիր քէօյլիւ Թէսսատ-
տիւֆ իւլէ օրատան կէչէրիքէին, ծնուն պէօյլէ
քէչէ քէսիլմիշ հալինի կէօրմէյիլէ, րուպասընը
կիյատրիպ, եանընտան գօլլայարագ շէհիրէ կէ-
Թիրմիշ։ վէ իլք գահվէխանէյէ եէԹիշտիյինտէ
Րօմու չօգձա պիր քեսակ ըսըձակ փունձ իչիր-
միշ։ լաքին էվէ եէԹիշիր եէԹիշմէզ քէնտինի
պիւԹիւն պիւԹիւնէ զայպ էտիպ, սապահա գա-
տար հիչ պիր շէյտէն խապէրի օլմայարագ տիւ-
զիյէ սայըգլատը։ 0 էվլին խաԹունու պիր էյի
քիմսէ տիր. աշաղը էնիպ օտաձը ուրտու, վէ
զէվձիմ հէքիմէ գօշտու, աման պիր փարչա
էօգաըը չըգըպ եարտըմ էտէրմիսին տէյի պա-
նա բիձա էԹտի։ Եօգաըը չըգըպ օնու օ հալտէ
կէօրտիւմիւսէ քի, պիր Թարաֆտան տիշէրինի
կրձըրտատըպ, աղզը քէօփիւրիյօր, վէ եա-
Թագտա սըչըյօր. վէ պիր Թարաֆտան տա շի-
շէյօրուտու, Թէքրար Թէքրար Թէր կէԹիրմէք
իչին ֆանէլա գըզտըրըպ վիձուտինի օղուշտուր
մայա պաշլատըմ։

Հէքիմ կէլիպ պագտը, վէ փէք աղըր խաս-
Թէ տիր տէտի. գաբըլար ումիտլէրինի քէսմիշ-
լեր, վէ էվլին սահիպի էրքէք ույուշմուշ գալ-
մըշտը. հէքիմ իսկ էձզաձը տիւք քեանընտա
եըսըգձըյը կէօնտէրմիշ, տիւԹսիւ էԹմէյէ
պէքլէյօրուտու. վէ էվ սահիպի խաԹունուա
կէօրմէձէսի շաշգըն տիւշքիւն էԹրաֆընը տօ-
լաշմագտայըտըլար։ Պէն օ վագըԹ կէձէյի պէչ

քի չըգաբմաղաա տէյի գօրգուամտան, վէ գու-
մարխանէլերտէ եօլսուզ Համիտիէթլեր իլէ խօմ
իւր կէչիրտիլինի պիլտիլիմտէն, օ սէֆիլէն Ձա-
նընը գայըրմայը տիւշիւնէրէք, քիմսէյէ պիր
շէյ տէմէտէն ժողովրդապետ գօշտուամ: վէ գալ
գըպ պիլէմէչ կէլտի: Պէն կիթափէքտէն սօղըա
հէքիմ տէ ախէր խաստէլերինէ կիթմիշ. վէ
եարը կէՁէտէն էվվէլ կէլիր պիր տահա պա-
գարըմ տէմիշ: Օ տէլի գանլըյըսա պիր սըգըն-
տըլը տալղընլըգտա օլուպ, արալըգ արալըգ եա-
թադտան աթըլըր վէ ինէրիտի. վէ սայըգլա-
տըղը արատա Տօրալիչէ խամինտէ պիր գարըտա
գարշը Հօրֆիւլիւ լանէթլեր վէ պէտտուալար
էտէրիտի:

Ժողովրդապետ իւզէրինէ օրհնած սու սէր-
փէր խոր. վէ հէր տէֆա սէրփիքՁէ մէրգում
տէլի գանը սիլքինիպ սաչլարը թէփէնինտէ
տիքիլիր, վէ չարշէպինի ըսրըրը, վէ Եումրուգ-
լարընը սըգարագ թէփինիր խոր. վէ Ձամ կի-
պի փարայան կէօղլէրինէ իրի իրի աչարըտը: Օ
վագըթ քահանայՁըղազ ուրարընը ծնուն կէօք-
սիւ իւզէրինէ գօտուրուա, կէօքսիւ քէօրիւք
կիպի էնիպ չըգմայա պաշլատը. վէ սըգ սըգ վէ
զիյատէ սըգլէթ իլէ նէֆէս ալըր վէրիրիտի:
Վէ գապուրկալարընըն արասընտա Եիւրէյի եէ-
րինտէն օյնար, վէ գարընը զանն էտէրտէն քի
սըրթընա եափըշըրըտը:

Պու Հօրֆիւլիւ հիյէթի կէօրմէյէլէ գարը-
լար փէշթիմալարընը Եիւզէրինէ գափայըպ պի-
րիպիրլէրինի սըգըշթըրարագ կէրիյէ չէքիլիր
իտիլէր, վէ պիր չիֆթ սէօզ սէօյլէյէՁէք իգ-
թիտարլարը գալմայըպ պաշգա պիր օտայա գաչ

ողբար։ Էվ սահիպի պիր քէօշէտէ այագտա տուրմուշուսա տա, ծնուն եիւզիւնէ պագմայա ձէսափէթ էտէմզիտի. վէ բուհանի պիր քիշի օլտուղունտան, եիւզիւնէ խաչ չըգարըը, տուրը Աֆտօնուն տուսաընը էտէը, վէ կէահիձէ – Եա բապպի պիպի շէրտէն էմին էյլէ – տէրիտի։ Եաըը կէձէյէ տօղրու հէքիմ թէքբար կէլտի. վէ խասթէյի օ ալթուսթլուքատէ կէօրուպ, տիլինի չնհէյէրէք – վէք ֆէնա ալամէթլէր. ժողովրդապետ էֆէնտի, էյիձէ մուգայէտ օլ. վէ պու նէօվակէթ պիրագ պըրագըրսա, խոստովանանքընը էթմէյէ պագ – տէտի։ Վէ աղըընա պիր գաչ տամլա աղըը տինտիրիձի իլաճ տամլատըպ, պըրագտը կիթտի։

Եարը կէձէտէն պիր սաաթ սօղրա, պիր պէօյուք ահ չէքիպ սիլքինտի. վէ պէն ծնուն պաշընը էօգաըը գալարըրպ իքի գաշըգ եիւրէյինէ ֆէրահլըգ վէրէձէք իլաճտան աղըընա վէրտիմ։ պիրագ ադը պաշընա կէլտի. լաքին կէօղլէրինի աչըպ էթրաֆա պագարիքէն, ժողովրդապետ կէօղլինէ իլիշտիյիսէ, – Պու փաֆփաղըն նէ իշի վար պուրատա, նէ խաթէը – տէտի գըսըգ սէս իլէ։

Օ վագըթ ժողովրդապետ հազիմիլյիլէ, – Սէնեօր Ա.ըխաթօտէմ, խասթէլէնմիշսին տէյի իշլիթմէյիլէ կէօրմէյէ, վէ էլինտէն կէլէն պիր շէյ վարըսա եափմայա կէլտիմ – տէտի։ Օ սէֆիլ խսէ էյրի կէօղիւվէ պագարագ, – Փաափազա հիչ պիր իգթիսամ եօգ տուր – տէտի։

— Էօյլէ ամմա Սինեօր Ա.ըխաթօտէմ, Ա.լլահը, ձանընըն սէլամէթինի տիւշիւն. քիմնէ պիր մէզ... իլէթ աղըրձա... պէլքի տիւզէլիրսին...

ամմա խղճմտանքընըն մասլահաթլարընը սըրա-
սընա գօմագ տա...:

— Հիսապըմ տա Էօգ. խղճմտանքըմ տա Էօգ – տէյի պաղըրմայա պաշլամըշ. վէ տիմիր-կէրէք պէլինի տօղրուլտուպ, տիշլէրինի չա-թըրտաշարագ, վէ կէօզլէրինին պէյազը կէօ-րինմէրէք, – ջըգ, ջըգ – կիմաշին շու փափագ – տէյի հայգըրըշ. վէ էլինիլէ տէօշէյի Էօգլա-յըպ, վէ ուրարը պուլուպ, խըրսըլա վէ ձին թուրմուշ կիպի էիւզինէ գարշը ֆըրլաթմը:

Գահանայա, էիւրէկիմ աձլարըղընատան, ուսիլ իլէ պիրագ տրշարը ջըգսըն տէյի իշարէթ էմ-տիմ: պատէհու օ ջըղըղընըն էլինի թուրթուպ, թաթը թաթը օխշայարագ, վէ պիր Եաղլըղ-ըլա էիւզինիւ Էէլիսագէլէյէրէք, – Ա.րիսթօ-տէմ, իշէմ փափագ կիմաշի – տէտիմ:

— Գինամի այադըլա կիմաշի. Տօրալիէ օ-նու գօլտու – տէտի, ձիհինէմանի պիր կիւլլուշ իւլէ: Պիր ձիւզլ քինամինի թօփլատը. սանըը-սըն քի սըգէթի պիրագ թէսքին օլմուշտու. լաքին պիրտէն պիրէ փուֆլայարագ, վէ պուր-նումուն գանատալարը գապարարագ, վէ կէօզ-լէրինի պիր քէօշէյէ տօղրու տիքէրէք, – պէն-տէն նէ իսթէրսէն ա լանէթ սուրսաթը. պըրագ պէնի. Ա.րիսթօ քինէյօր. իշիսէյօրում: խըր-սընատան սօլտայօր, այագլարընը էէրի ուրույօր. սէյահ գույրուղունու իքի թարաֆա սալտայօր. կէօզլէրինատէն պանա գարշը աթէշ սաչըյօր. պէ-լէ, պէլէ. պէն ծուսն իւզէրինէ պինէձէյիմ: պէ-նի կէօթիւրիւպ նապէտիտ էտէձէք: Եէմին էթ միշիմ: կէրի տուրմամ: սէօզիւմատէն նիւքուր էթ միմ: Հայտէ լանէթ սուրսաթը տիւշ էօնիւ-

մէ. պէն տէ արգանատան կէնլերիմ տէյի եւրաքսէք սէնիլէ պաղըրտը։

Պու շիտտէթտէն վէ պու ամայիպ սէօզլերտէն սօղրա քի, վիճուտիմ տիքէն տիքէն օլուրուտու. Ամիսթօտէմ պիր տէրէն տալղընըզդա տուշտու. պէն օնուն եամ տաղընըն եանընտան կէրիյէ չէքիլտիմ։ վէ խանէ սահիպի ագլընը շաշըրընչ կիպի տուրույօրուտու, օնուն տա գօչ ըընտան թուրթուպ եագընտաքի օտայա կէօթիւրտիմ։ քահանայ տա օրատա պիր Աստուա ծածին պատկերի էօնիւնտէ տիզ չէօքմիշ տուա էտիյօրուտու։ Իվլին խամթունու Անթոնիէթթայը չաղըրըպ, խասթէնէն պէօյլէ շիտտէթլիլէ լանէթ պէտտուա էթտիյի Տօրաթիչէ քիմ տիր պիլնըրմիյէն տէյի օնա պիւար էթտիմ։

— Պէն տէ պիլմիմ։ եաղընըզ շու գատար տէյէ պիլնըրիմ քի, կէչէն սէնէ եազ մէվսիմինտէ, պէյազ տօք փանթալօնլարընա էօգէնիկի տիքտիյիմ արատա, Ճէպինտէ գըրմըզը մէշինտէն պիր գուրթու վարըտը. վուգուֆՃուլուգ սէպէպլէյէ աչտըմ, պագտըմ քի իչինտէ պիր թուրթամ սաչ վարըտը, վէ ալթընտա պիր քեաղըտ փարչասը օլուպ, — Տօրաթիչէնէն եատիկեարը — տէյի եազըլը. վէ էթրաֆընտա գանկալանմըշ պիր սիյահ աթ գույրուղու թէլի օլուպ, օնուն ալթընտա տա, — Ամիչէնն փէյի — տէյի եազըլտըտը տէտի։ Վէ զէվՃինէ տէօնիպ, — Ֆինփփօ, խամթըրընա կէլիյօրմու. օ կէՃԴ Ամիսթօտէմ րիյասընտա «եօգ Տօրաթիչէ, Ճան օլամազ» տէյի պաղըրտը. սէն գօչտուն, օ տա տիթրէյէրէք օյանտը. վէ պիր թարափտան տա թէրէ պաթմընչտը. վէ աման կիթմէ տէյի սա-

նա ըհձա էթտիյի իչէն, ույուսունձայա գատար սէն եանընտա պէքլէտին իտի – տէտի: – Էյի սէօյլէտին, խաթըրըմա կէլիյօր – տէյի ձէվապ վէրտի զէվձի: Պուննուն իւզէրինէ քահանայ, եազըգ, պու սէֆիլ իչէն տուա էտիլիմ տէտի:

Պէն թէքրար օնուն եաթաղընըն պաշընա կիթտիմ: վէ օ խայլը վագըթ տահա օ տալղըն իշգտա գալտըգտան սօղրա, շափագ աչըլաձաղը վագըթ պիր զանի թէը կէլտի. վէ թէքմիլէն ադլը պաշընա կէլիպ, կէօզլէրինի աչտը. վէ պէնի կէօրմէյիլէ, – Ա՛հ Փիւթրօձըղազըմ, նէ սըզընտըը կէձէ կէչիրտիմ: Պէնիմ սէպէպիմ չէքտիյին բահաթսըզլըգ իչէն սանա նէ գատար թէշէէքքիւր էթմէլիյիմ. լաքին պու զահմէթիմ վէնք չօգ սիւրմէյէձէնք. զիրա քէնտիմի վէնք ֆէնա տույայօրում – տէտի պանա:

Ա՛վվիւլիւմ Ա՛րիսթօտէմ, պէն պունու խօշնուտլուղուա եափայօրում. քէշքի էլիմէն կէլսէ տէ, սէնի պիւթիւն պիւթիւնէ տիւզէտէ պիլսէյիտիմ: Լաքին քէնտինի պէօյլէ աղըրձա պուլույօրսան, նիչէն պիր քահանայ չաղըրըպ տա խոստուվանանաք օլմայօրսուն: Ինան ազիզիմ քի, Ա՛լլահըա պարըշըգ օլմագ, վիձուտա տա խաթրահաթ վէրիր – տէտիմ:

— Փիւթրօ, պէնիմ իչէն արթըգ րահաթ վէ պարըշըգլըգ էօգ տուր: Պանա պիր տահա փափագ սէօհպէթի էթմէ. պէն լանէթլէնմիշիմ: պէն էպէտի զայըգտայըմ: տամամըլարըմտա չէյթան ձէվձան էթտիյինի, եիւրէյիմի գափատըղընը հիսս էտիյօրում: պու եիւրէյի քի, քէնտինէն տիր. եէմին իլէ ծնա թէսլիմ էթմիշիմ: վէ պիր տիւրլու կէրի ալամամ: Տօրալիչէ

պու չէյի պիլըը. Ա.բիհ պուննա չահիտ տիր. Ա.բիհ քիշնէյօր. տիթրէյօր. ծնա իքի գուբ-պան վէրտիմ. օ իքի գուբպան պէնիմ զայլըղը-մըն մէօհիւրլէրի պիրլէը – տէտի։

Պէն ծնուն էլլէրինի սըգտըմ։ վէ աննընտան էօփիւպ, – Ա.բիսԹօտէմ, հէր չէյին չարխի վար. Յիսուս Քրիստոսուն լուԹֆու հէր չէյ գատըր տըր. պու Տօրալիչէ վէ Ա.բիհ տէտիք-լերին քիմլէր օլույօր – տէտիմ։

Քիմ օլտուգլարընը սանա սէօյլէրիմ տէտի։ Վէ էԹրաֆընա կէօզ կէզտիրիպ, եալընըզ օլ-տուղումուզու կէօրտիւյունտէ, Թէրիմի սիլ տէյի իշարէԹ էԹտիքտէն սօղրա, սէօհպէԹի չէօյլէչէ իլերի կէօԹիւրտիւ։ – ՓիհԹրօ, խա-Թըրընա կէլմէք կէրէք տիր քի, պիր պուչուգ սէնէ մուպատտիմ, պիր Թապըմ մէշհուր ալԹ չանապազլարը կէլմիշիտի. մուայէնԹլէրինտէ տէ իքի խաԹուն օլուպ, պունլարընն պիրի Մէքքէն-պուրկլու, իրիտէն, լաքին պունտունուլա պէրա-պէր տէ խաֆիֆ վէ չէմիլէ պիր քիշի օլտու-ղունտան, մէտիէնտէ ծնու ձիւնօնէ Թապիր էտէրիտիք։ Եակիրալերտէն էքսէրիսի ծնու սէ-վէրլէր իտի իսէ տէ, պէն հէփիսինտէն զիյա-տէ սէվէր, վէ պայաղըձա սէձտէ էԹմէք տէ-րէչէնինէ էէԹիշմիշիտիմ։ Պէն ծնու սէմավի պիր զաԹ զանն էտէրիտիմ. ծյուսա ԹէնԹլի պիր չէյԹան ըմըշ. վէ Իլլումինիզմօ ֆըրզասընըն չէհէնտէմանի էսրարլարընա օ տէրէչէ քէն-տինի վէրմիշ իտի.քի, Ա.բրուօլաԹրիչէ վէ Մահ-Թրա մէմուրիյէԹլէրինի տէ իհրաղ էԹմիշ իտի։

Մէրսում պէնիմ քէնտիսինէ պու կէօնէ ա-

թէչի աշգըլա ալագա վէ բայէթ էթոխիմի կէօրմէյիլէ, աչըգ եէլքէնլէր իլէ սէֆիհնէ սալ-
մըրաճապ մէրքէզտէ օլուպ օլմատըղըմը խոգան-
տիլ էտիպ, պէնիմ տէրլէն ֆիքիրլէ, պէտխոյ-
լու, իթիգատսըզ, վէ հէր տիւրլիւ եօլսուզ ֆէ-
յիլլէրի դուլ օլմուշ օլտուղումու թանըտըը-
սա, արթըզ պաշգա շէյ ատամայըպ, գալըխմին
գալասընը զապթընա կէչիրմիշ հիւքմիւնտէ
թուրթուս: Պատէհու պէնիմ վէլիյէթիւլ նի-
մէթիմ մագամընտա, պէնի Վէհհաֆուն պի-
նամուսա էտրարընըն իլք տէհլիգէլէրինէ
տախիլ էթտի. հէր պիր թէճրիպէլէրինէ հօյ-
լէ մուգավէմէթ էթտիմ, վէ քէնտիմի էօյլէ
մութէի կէօսթէրիրիտիմ քի, էն ձամ էն սօն
էտրարընըն ձէհէննէմանի մէօհիւրիւնիւ գը-
րըպ, պէնի էտրար ձանասարընըն ադգընա աթ-
տը: Փէհթըօ, լանէթլէր օլսուն օ մուսիպէթլի
կէձէյէ: Տօրալէյէ շէյթանա խըզմէթ էթմէյի
թէքմիլէն պանա պէյան էթտիքտաէն սօղրա, կ-
լիմանէն թուրթուս. սօլ էլինէ տէ պիր գանատիլ
ալըպ, քէնտի աշտաղը գաթտա օլան տաիրէսի-
նէն օտալարընտան կէչէրէք, պիր մէրտիվէն-
տէն աշաղը էնմէյէ պաշլատը: Մէրտիվէնէն
հէր այաղընա պատտըղըմըզտա, աշաղըտան աթ-
սիլքինմէսի կիպի պիր սէս, վէ գէմինէ էէթիշ-
տէյիմիզտէ պիր քիշինէմէք, վէ թէկինմէք շա-
մաթատը իշիտիրիտիմ: Տօրալէյէ պիր գափու
աչտը. ֆիլ վագը պիր ախօրտա պուլտուգ քէն-
տիմիզի:

Թօճնու քէյֆէ, աննընտա պիր պէյազ եըլտըզ
լը, չէֆթէկ եուլարըլա պաղլանմըշ պիր իրի աթ
կէօրտիւմ քի, քէնտի սահիպէսի խաթունու

կեօրեւիւնատ քիշնեմէյի քեատի. լաքին սի-
նիրլերինին հեվեսի օյնադըղըդը. վե աճեշ կիպի
կեօզլերիյլե ծնա պադարադ, գալըն գույրու-
ղունու աշադը եօգադըդը սալըար, սաչընը չըրփար,
վե երլան տիլի կիպի գուլադլարընը տիքեր ի-
տի: Տօրալիչէ էլինատքի գանատիլի մուսըղուն
գուրնասընըն իչինէ գօտու քի, օ գարանըղդ մա
Հալտե ըշըլատըդձա, չիրքին վե էօրֆիւ պիր
ղիյա վերիրիտի:

Օ արատա մէրսում պանա տէօնիւպ, — Ա-
բիսինօատմ; իչինէ պու պէնիմ էյի շէյթանըմ
Ա.բիեէլ տիր. սադ էլինի ծնուն գուլադլարընընն
արնասընատաքի փէրչէմնն իւզերինէ գօ — տէտի:
Պէն տիեօրէյերէք էլնմի ուզաեատըմ: ան ըսա
խըրսընատան փուֆլայարադ պաշընը եօգադը
գալըրըդը: Օ ձատու էյրի էյրի եիւզիւմ պա-
գարադ, — գօրդադ, նէ տիեօրէյօրսուն. տէմէք
տիր քի սէն Հալա Ա.լլահա ինանըյօրսուն — տէ-
տի: Պէնիմ գանըմ ատնմաք տէրէձէսինէ կէլ-
տի. մէրսում Նէմճէ լիսանընատան պիր շէյ սեօյ-
լետի. Ա.բիեէլ շահ գալդընշ խքէն, թէվազու
նէլե պաշընը էյտի. պէն տէ էլնմի իւզերինէ գօ-
տուսմ: Մէրսում խքի աուձունու եան եանա կէ-
թերիպ մուսըղատան պիրադ սու ալդը. եիւ-
զիւմ սերիտի. շահատեթ փարմաղընը օ պէ-
յադ եըլտըզըն իւզերինէ գօտու. վե — Ա.բիեէլին
խամինէ սէնի վաֆեթիզ էտերիմ: շիմտիտէն սօզ-
ըա սէնին խամին Թէուբըօ տուը. Ա.բիեէլին պէ-
յադ եըլտըզը սանա միւմին վե ուզաըղու օլսուն
— տէտի:

Ա.թըն եուսըլարընը չէօզտիւ. վե խքիմիզ
պիրնիքատ աճըն եանընատան ախօրուն օրթա-

սընա չըգտըգ. ամ եէրինտէն գըմըլտանմատը։ Մէրսումմ սօլ էլինի սաղ օմուզումա գօյուպ, սաղ էլնիլէ եիւրէկիմի եօգլատը քի, հըզլը հըզլը չարխմագտայըտը. պաշընը ամա տօղրու չէվիրիպ, տուտագլարընըլա – հափփ – էթտիյէ սէ, ամ անինտէ տէօնիւպ եանըմընզա կէլտի. վէ պուրնումու եիւրէկիմին իւզէրինտէ թուրթտուղու էլինէ տայատըգտան տօղրա, հըզըլա սիլ քինիպ քիշնէտի։ Պատհու մէրսումմ պիր ձիւզի կէրիյէ չէքիլիպ, ամա պագարագ եինէ նէմ չէ լիսանընըլա պիր իքի սէօզ սէօյլէտիյի հալտէ, ամ այագ իւզէրինէ գալգտը. վէ պաշը թավանա տօղումումուրումու. էլինի ուրտուզու անտէ, ամ եինէ էնիպ գուզու կիպի տուրմայա պաշլատը։

Օ վագըթ Տօրալիչէ պօղազընտան շալընը չըգարըպ ամըն օմուզումա ամ տըղընտա, ամ տիզէրինի եէրէ չէօքտու. վէ մէրսումմ ճնուն իւզէրինէ պինտիյի անտէ, իչը կիվէչ պիր այաղընը տըշարը ուզամ տը, տօղրա օ պիրինի. վէ սիչքինտիյի կիպի այաղա գալգտը։ Մէրսումմ պէօյլէձէ ամըն իւզէրինէ պինմիչ օլտուղու հալտէ, պէնի եանընա չաղըրըպ, – Ա.ըհամ տէմ, պաշընը այաղըմըն ամընա գօ – տէտի. պէն էյիլտիմ։ օ գուվվէթլիձէ պաշըմա պատարագ, – Ա.ըհէ Հագգը իչին պէյաչ եըլտըգ մէլէյինէ սատագամ Տէձէէքիհին – տէյի պաղըրտը. – Տահձէյիմ – տէյի ձէվապ վէրտիմ[1]։

1. Իչմէ ինսան գըսմընըն մաղրուրըսուղու պէօյլէ պիր քի, չէր պիր չէյի խագ Տէն Ա.լլահ պաշ էյմէյէ կիւձէնիր. վէ կիպի չիքէնէլէրտէ քէնտինի չէյթանա գուրտան էթմէք իչին պիր ֆահիշինէն այաղը ամընտա ատշագձա պաշ էյը։

Պուննու սէօյլէտիքտէն սօղրա աչըգ կէլիլէ ալէքն սաղըըսընա ուրտուղու կիսպի, ալ տիէրէմէյէ, քէօփիւրմէյէ, Թէփէնմէյէ, վէ չիֆթէ սաուրմայա պաշլատը. Տօրալիչէ ծնուն սաչընը սըղայարագ, վէ գըսըգ պիր սէս կէլէ, Ա.րիհէլ, ըահաթ տուր. Թէուքըծ սէնին տիր — տէտիյի կիպի, հայվան տուրտու: Տօրալիչէ եէրէ ալէատը. շալը Ա.րիհէլին օմուղունատան ալըպ, պէնիմ պօյնումա ալէատը. վէ ծնուն Էօնիւնէ չէքիպ, — էրլարըզընը էօփ — տէտի. էօփտիւմ: — սաատա գալ նիշանը օլմագ իւզէրէ կէլինի ուզալէթ — տէտի. ուզալէտըմ: (շաշաձագ չէյ) ալէ սաղ գօլունու գալարըրըպ պանա տօղրու ուզալէտը. պէն տէ Թուվէտսպ սըգըրշէրըտըմ:

Փիչէրօ, օ սըգըրշէրըտարըզըմ սօուագ նալըն պանա նէ տէրէճէ Թէչէսիր էվէտիչինի պիր տիւրլիւ Թաբիֆ էտէմմէմ: Օ նալ հէր տաիմ աուճումէ տա կիսպի տիչյարըմ: օ Թըրնագ հալա աուճումա չէօքիչյօր գանն էտէրիմ: Ա.րիհէլ եիւզիւմէ պագատը. պէնի Թանըտը. պուրնունուն տէլիքէլէրինի շիշիրտի. տուտագլարընը շափըրտալէտը. աղզընըն քէօփիչյինիւ եիւզիւմէ սաչտը. օ քէօփիւք էլան աէքէշ կիսպի եիւզիւմիւ եագատը. սէն տէ տուրմուշ պանա փատիսագ լագըրտըըր էտէրսին: Պէնիմ ճանըմ Ա.րիհէլին տիր. Տօրալիչէ ծնուն սաչընտան պիր Թէլ գօփարըրպ չէրչիվէ իչինէ գօտու. ալէընա տա — Ա.րիհէլին փէչի — տէչի եագատը: Պագ, իշէթ ծնունուա, օ մուսիպէթ գարընըն սաչընը պօյնումտա ասըլը Թաշընըրըմ: սէն իսէ պանա Ա.լլահըն մերհամէթինին սէօհպէթինի էտէրսին: Պէնիմ հագ գըմա մերհամէթ եօգ տուր. Ա.րիհէլ չէյԹան

ըտը. Ա.րիկԼ չհմտի քիչնէյօր. փուֆլայօր. ա-յապլարընը ԷՏրէ ուրույօր. տիզ չէօքիւյօր. Տօ-ըալհչէ կիսպի սկնի արգասընա ալըպ ՀՀՀՆ-նէմ գատար կէօթիւրէՀՀէք տիր — ։

Լիօնէլլօ, տէտի փիկԷթօ, լինան քի օ ապատա վիՀուտիմ տիքէն տիքէն օլտու. պու Ճիւմլէ Ա.Է լահըն քէրէմի իլէ շէյլէ սէօյլէյէ պիլտիմ։ — Գօրգմա Ա.րիսԷօտէմ։ օ խաչն գալը սկնի ավ-լամըշ։ Սկն պիլլէրսին քի օ օգգապաղլար իշա-րԷթ իլէ պու օյունՃագ նէվլինատն շէյլէրի եաի-մայա աԷթլարընը Թալիմ էտէրլէր։ Գաչ տէֆա սկն տէ կէօրմիշիւմ. պայազը խալդ պունա ԹաՃՃիւպ էտէր. միւՃիւզաԷ տէյի չաղըրըր. լաքին ֆիկիլէն էյլէնսիրէՀՀէք պիր օյունատն պաշգա շէյ տէյիլ տիր։ Ա.րիկԼ տէտէյին, պու Ճանպազ օյունլարընա Թալիմլի պիր աԷթ ըմըշ. նէ օ շէյԷթան տըր, նէ տէ Տօրալհչէ սիհիրպազ տըր։ Տօրալհչէ ֆէնատպազ պիր ԻլտումինաԷթա և միշ. Վէիսհօփուն մէքրուհ ֆըրդասընըն էէ-մինլէրի իլէ սկնի ավլամըշ. Թօփու պունատն խպարէԷթ տիր [1] ։

— Էյի աումա պէն Ճանըմը շէյԷթանա սաԷ-տըմ։ գավլիմտէ տուրմալըըմ։ ՓիկԷթօ, օ ֆըր-գա ՀՀՀՆՆէմանի պիր ֆըրդա տըր. հէմ էա-լընըզ քէնատիմ ղայպ օլտուղումա գանաաԷթ

1. ՄուԹինէլլի նամ միւԹէպէր քիչի, պու էապընլարաա վէնէմիք տէֆԷթերխանէսինատ օ ասիրին պիր սէնէէսինի պու-լուպ իլան էԹմիշ տիր քի, պու մադուէ աԷթ Ճանպազը գա-բըլարընն Մասօնէրիա Ճալհպէլէրինատն օլտուգլարը զնբր օլունմուշ տուր։ Տօրալհչէլէր տէրսէն, ասիրիմիզտէ իԹա-լհատա նհչէլէրի պուլունմուպ, չօգլարը ՀՀլպ էաէրէք, կիզլի ֆըրդալարա տասիլ վէ զայ էԹմէքտատ տիրլէր։

ԼԹ-ՄՀյիպ, ևթե սկՓիլ տէլե գանլելարը տա պաշ-
տան չըգարտըմ: ծնլարա տա Ք-րիստոսու, ծնուն
իսմինի, ծնուն աղիզ վաՓԹիղինի ինքեար ԼԹ-
աիրիպ, ծնլարը տա զայլըք չուգուրունա փէրս
ԼԹ-տիմ — տէտի:

Ջաւալլը ժողովրդապետ օ Ձանը տիւշմինին
փինէհսինտէն խելաս էտէ պիրմէք արզիւսիւնէ
տայանտայըպ, գափուննուն Էօնիւնէ տօղրու
կէլիչիտի. խասԹէ ծնու կէօրիւր կէօրմէզ. —
ՓիէԹրո, սէն պէնի ալտաԹ-տըն. փատաշ պու-
րատայըմըշ. գափուննուն էշկինէ խաչը տիքմիշ.
արգասընտա տա աԹէշ կիսի ևթե կէօզ փար-
լայօր — տէյի պաղըրմասըպլա, եաԹ աղըն իչին-
տէ սըչրայըպ եիւզիւ գօյու գափանմասը, վէ
եօրղանըն ալԹընա պաշընը սօգմասը պիր օլտու:

Օ վագԹի զավալը քահանայ իչէրի կիրմէյ-
րէք, տըշարըտան էՓտուն օգուռմայա պաշլատը.
պէն տէ — ամին — տէյէրէք Ձեվապ վէրիրիտիմ:
ԽասԹէ հիչ ՀարէքէԹ ԼԹ-մէզ իտի. կէօքսիւն
տէ պիր գայնանագ տուչարըտըմ: Խըժըլըը կիԹ-
տիքձէ արԹ-ատըտը. վէ նէՓէս ալըպ վէրտիքձէ
եօրղան էնէր չըգարըտը: Սօուգ սուչուն պիր-
տէն պիրէ իչէրի չէքտիյի ախալաԹլարըն գա-
Թըլանմասընտան խասԹէ շիշմէք իւզէրէ իտի:
Պիրագ վագԹի պէօյլէ կիչտիքտէն սօղրա, օ-
տատան չըգըպ ժողովրդապետ — նէՓէս սէսի
իշիԹ-մէյօրում — տէտիմ. այագընըն ուձունու
պատարագ պէնիմ իլէ օ տա իչէրի կիրտի. վէ
պանա — պիրագ եօրղանը գալտը — տէտի: Ա-
մեն եա Բապպի, պագտըմ-քի էօլմիւշ. վէ շիշ-
տիչինտէն էօրՓիւ պիր հիչկԹէԹ կիրմիշ. եիւ-
զիւ մօրտարմըշ վէ գարտարմըշ ըտը. ինսաեն չէքըլ

գալմամբշ. վե աղգընտան պիր չօգ սալեա վե գան ազմըշըտը։

Լիօնկլը, իշթե պու տէհշէթլի էօլիւմ, պէնի խայըրըլը պիր գօրգույա կիրիֆթաը էթտի. վե պինամուսլարըն տուզագլարընտան գաչմայա, վե քէնտիմի Ալլահա վերմէյէ նիյէթ գօյարագ, օտատան չըգտըմ։ Միւտերըհալը փայէնի ալըպ վաթանըմա տէօնտիւմ։ պիր գաչ կիւն օրատա էյլէնտիքտէն սօղրա Ֆէրըհաբայա կիտիպ, Փատրէ Փրինչիփէ իամինաե պիր րահիպ պուլտում։ վե կիւնահլարըմը աղլայարագ պիր էյի ընդհանրական խոստովանանք օլտում։ Ումմարըմ քի Ալլահ թագսիրաթլարըմը աֆվ էթմիշ տիր. հէմմն այագտաշլարըմա վերտիյիմ սույի խպրէթլէրի թազմին էթմէյի տէ գըսմէթ էյլէսին։ Վէ պիրտէն պիրէ տիզ չէօքիւպ, այագընա տիւշէրէք, — Լիօնկլը, Յիսուս Քրիստոսուն աշգընա օլսուն, սէն տէ էթտիյիմ հագապրաթը պանա աֆվ էյլէ — տէտի։

Պունու կէօրտիւյիւմտէ կէրիյէ Ֆըրըլատըմ։ վե պաշտան այագա գատար տիւթրէյէրէք, — գալգ, Տ. Փիէթրօ, ամմն գալգ. պէլի աֆվ էտէրիմ տէտիմ։ Հէմմն գալգիմին շիտաէթինտէն էօյլէ կէլտի քի, էիւզիւ գօյու էէրէ գափանըպ, սույի խպրէթլէրիմտէն տօղայը պէն տէ աֆվլըգ տիլէյէյիմ։ վե Ա.րիսթօտէմտէն տահա պէտթէր սրբասիղծ վե միւնքիր օլտուզումու թագրիր էտիպ, պու չուգուրտան պէնի չըգարմայա պիր չարէ պուլ տէյէյիմ։ Ա.Հ, քէշքի եափմըշ օլսայըտըմ, շիմտի պէօյլէ գալգիմի կէմիրէն գամիր իզթիրապլարընըն, վե ՃՀէհէննէմին փիշինաթը կիպի տէրուննիմի եագան ուսիտ քէսիք-

լեյինեն էլինտե գալմագըտըմ։ Մաղրուլուգտան էհնիլտիմ. վե աղայան տօսթումու էհրտեն գալըրըգ, թագլտա պիր էիւրէք բահաթլըղը թասլայարագ, էյէր իրատա (բարեբարուքթիւն) իհթիյաճըն վարըսա, սանա պիր էյիձէ գանօ-նիգ իւլուֆէսի թէտարիք էտե պիլիրիմ տէ-տիմ։ Տ. Փիւթրօ թէշէք-քիւր էտիգ, ֆամի-լեամ թաբաֆընատան իրատըմ վար տըր տէյի չէվապ վէրիգ, գալսաղլըղըլա տէյերէք քիլի-սէտէն տըշարը չըգտը. վե Անթօնիօ Չէզարի-նեն մէգարը իւգէրինտե պէնի հայրաթատա պը-րագտը։

Ինքի կիւն սօղրա պէն Բաւէննայը թէրը էթ-տիմ։ չունքի Տ. Փիւթրոյա պիր տահա բասթ կէլմէյիմ տէյի աշըրը գօրգարըտըմ։ վե տահ-մա օնու կէօրիյօրում զանն էտէրիտիմ. հէր սօգագտան օ կէլիյօր. հէր գափուտան օ չըգա-յօր արգամտան էթիշկ էթէյիմտէն թու-թայօր, եախօտ Ալլահըլա պարըշ տէյերէք գարշըմնա տիգ չէօքիւգ րինձա էտիյօր սանըրը-տըմ։ Ո թէսատտուֆ պէրքի պէնիմ սէլամ-թիմ իչէն Ալլահըն իլերիտէն թէրթիգ էթ-տիյի մէրհամէթինէն պիր էսէրի իտի. պէն պունատան գօրգտում. վե օնուն մէրհամէթինէն գուձաղընա քէնտիմի թէսլիմ էտէձէք էէրտէ, գաչմայըրա օնտան էագայը գուրթարմայա չա-լըշամ։

ԼԻՕՆԼԱՕՆՈՒՆ ԳԱՐՊՈՆԱՐ ՀԱՅԻՆՏԻ ԽԱՆԷՍԻՆԻ ԱՎՏԻԹԻ։

Հափիսակ կկրտկիսիմ Փառավառա իշխելմիմիշ օլառուզնու Տ. Փիէթրօսան աղնատըզըմնա, քէնտի մէմլէքէթիմէ տահա զկյատէ իշխելմիշ սիր տէյի գալսի գուվվէթ իլէ, վաթանըմա ավտէթ էթմէյէ զկյատէ պիր թահրիք տույտում։ Ինչ սէնէ տիր օրայա կկէթմիշ իսիմ։ Չունչի Պօլօնեատա միւտէրրիսլիք իմթիհանը իձրա օլառուգտան սօղրա, Գարպօնարըզա պաթմայըլա, իրթէսի գըշը Թօմանեատա կէչիրիպ, էվվէլ պահար մէվսիմնատ ատ Փըրգա թ ատաֆրնատան իլէն սըֆաթլըլա Թօմայա, Նափօլիյէ, վէ Սիչիլեայա զկյարէթ էթմիմ։ Վ 1831 սէնէսի իչլին թէրթիպ օլունան գըյամնա պիր աքսիլիք գուհուր էտէձէք օլուբտա, թէտաարիքլի պուլունմագ իչլին Մալթայա, Քօրֆույա, վէ Նէսի ատաարա էօձնուլուգ էթմէք-լիյիմ իգթիզա էթմի։ Վէ պէօյլէ միւթէպասիրանէ տավռանարըզըմըզ, նիչէ գարտաշլարըն

սկսամբ թինի մուձիսպ օլմուշ տուր քի, պատ-
հու 46 թարիխինտեքի աֆվը ուամուի սայեսին-
տե թեքբար Իթալիայա կելիսպ, միաձետտեն
կիզլի իթթիֆագարա թագվիյեթ վերտիլեր։
Օնտան սօղրա տախի սիւրաթըլա ձերմանեայը,
Ֆրանսայը, Ինկիլթերրայը վե Ավրշավիայը տօ-
լաշըպ, Վինտիթալարըն վե կիզլի մձիսլերին
թահրիրաթ լարըլսա, թեքբարին Թօմանեայա
տեօնմիւշիւտիւմ։

Վաթանըմա ավտեթ էթտիյիմտե, վալիտե-
վին վե հեմշիրիվին նե տերեձե շազ օլտուգը-
րընը, վե թաալլիւգաթըմտան վե տօսթալարըմ
տան նե գատար իլթիֆաթ վե թաթը մուամ-
լե կեօրտիւյիւմիւ պիր տիւրլիւ թարիֆ էտե-
մմ։ լաքին նե ֆախտե քի, գալսիմտե ձէհհն-
նեմ, վե ֆիքրիմտե պին տիւրլիւ տեհզիթլի
ֆուրթունաթար պուլունտուղունտան, էվձե սե-
վինձլերտեն, վե վալիտեվին թաթը մուհա-
պեթլերինտեն թելեզգիւզտույայա պանա միւ-
սաատե էթմեզլեր իտի։ Էվին իչինտե հեր նե
քի վարըսա, թեպիլ օլմուշ կիսի կեօրիւնիւբ-
իւտիւ կեօզլիւմե. հեր շեյի հազին կեօրիւբիւ-
տիւմ։ վե օտալար, հաթթա օ սեֆալը պաղչե
պինե գարանլըգ կելիր իտի։ Էյ օղուլլար, էյհեր
քի սեն տե տօղտուղուն իսանետեն չըգըպ պետ-
պախթլըղըա կիզլի ֆըրգալարըն կիւրտապընա
տիւշմիւշիւսեն, սեօյլե պանա. մաասում հա-
լինտե իւք աղլայըշլարընըն աքս էթտիրտիյի,
իւք ատրմլարընը աթտըղըն, իւք սեօզլերի սեօյ-
լեմեք իչին տուտագլարընըն աչըլտըղը, կիւնահ
սըզ օյունձագլարըա էյլեմտիյին, վալիտե մու-
հապեթ լինին, թաալլիւգ մեմնունիյեթե լերինվին

իւք սեֆալարընը տույտուղուն օ խանէ, թէք-
բարէն աւտէթ էթտիչինտէ սանա պիր մէզար
կիպի կէօրիւնմէմիշի տիր։

Խարըձտա պուլունտուղուն Հալտէ, պաշտան
չըզարան խախինէրին ֆիկիր իլե վե սէօզիւլե զի-
նինէ գօտուդլարը շամաթալը խայալաթլարըն
չըղընըղը, սէնի քէնտինտէն չըզարըպ, գասը-
ղայա թուքուլմուշ կիպի պաշընը չէվիրիրլէր։
վե օ աասասըդ միւլահազալարը, վե գապարմըշ
գալընի թէսքին էթմէյէ մէյտան վերմէդլէր։
Լաքին պիր քէրէյ օտանա չէքիլտիչինտէ, էվ-
չէ բահաթլըգլարը պուլտուղունտա, մնալա-
հաթլարընըն ասիւտէ թէգայիւտլերինէ տիւշ
տիչինտէ, գալընի պուլանըը, ֆէքիրինէ պազը
տէհլիլէ նուրլար ժօղար, զամիրին սէալէնիպ
ըսրըմայա վե իզթիրապ վերմէյէ պաշլար։ պու-
չիւմլե իլե գալընտէ տուչմանտըղընը պիր եիւ-
րէք բահաթլըգը, տուտագլարընտա հասըլ օլ-
մայան պիր թէպէսիւմ, կիզլե ֆէսաատլարըն
աթէշի իլե եանան կէօզլերինտէ պիր կիւլէչլիք
կէօսթէրմէյէ մէչպուր օլուրսուն։

Աման եա Բապպի։ ձիւզէփփինա, չանըրը
էօյլէ կիւզել վե փարլագ էտին սաֆ տէրուն-
լուղուա, պէնիմ զուչպուպէթիմտէ գալընտա
չէվլեան էտէն միւլահազալարը, հեր շէյինէ ա
չըլըգ գարըշթըրան ազապլարը, եիւրէյինի
տիթրէտէն գօրգուլարը, խասպերիմի ալարգա
հիսա էթտիչի շազլըգլարը, մէքթուպլերիմէ
չէվապ վերմէյէ օլան զայրէթինէ, պէնիմ տօ-
լաշարազըմ մէմլէքէթլերի ձկօկրաֆիա խար-
թալարընտա արաշթըրտըղընը, չէնուպի Ռէա-
լիանըն մէշհուր չէհիլլերինին վասֆընը օգու-

յարագ, պէնիմ իւէ պիրլիքտէ կէզլիյօր կիպի, պէրապէրիմձէ Սիւլէյման, Մալթայա, Քէֆալօնիայա կիմի եօլճուլուղու էտիյօր, գօրգուլու ֆուրթունալարտան եանըմա կէլիպ սըղընըյօր, եախօտ սիյահ տէնիզ սուլարընըն իւզէրինէ մա հիթապըն տօղտուղունու կէօրիւյօր կիպի կէօվիւ էօնիւնէ կէթիւրտիյինի, վէ պու Թամիը խիւլէալարընընա ույույուպ օյանտընընը հիքէայէ էթտիյի արատա, օ սէվինիւնիւ վէ Թէմիզ եիւրէքըն գընըն գարշընընտա նէ հալլեր քէսպ էտէրիտիմ։ Վէ մատամ քի չօճուգլուգտան տօս Թում օլան պիր տէլիգանընը Մալթէզ իւէ ագտը Թէզէվվիւճ սէօհպէթի կէլմիշ իտի, օ սատէ տիւ գընընըզագ խալխա մուհապէթտէն նէհէթ էտէն էմինիյէթ իւէ գալմինի պանա աչար. ու միաէրինի վէ գօրգուլարընը, արզուլէրինի վէ շիւպհէլէրինի, սէվինճլէրինի վէ աճընլարընը պիր պիր Թարիֆ էտէրիտի։

Պէնիմ արԹընըգ կիւնահօրգընըգ սէֆասընտան Թէզէգընիւգ տուլմայա իտէԹտաԹընըմ գալմամընշ օլտուղունտան, պիրիսպիրլէրինին ֆիքրինի աղ նայրպ սէֆա տուլան իքի մէճմուն ճանլարընն եիւզիւնտէ կէօրիւնէն Թէմիզ վէ փաք Թէպէա սիւմ իւէ կիւվվումէքէ իչին քէնտիմէ աշընըը զօր վէրիրիտիմ։ Ճիւզէփինա քէնտիյէ միա Թաալլիգ օլան օ ուֆագ Թէֆէք շէյլէրի խա լիտանէ պանա պէյան էթտիյի արատա, գալմի նին այնէսի օլան կիւվէ կէօզէրինէ տէ պանա պագարընտը։ Հալ պու քի պագը տէֆա պիրտէն պիրէ սէօհպէթինի քէսիպ, վէ իհթիրազընա եիւզիւմէ պագարագ, — Նէլսըմ, նէյն վար — տէյի սիւալ էտէր խալ. — Հիչ պիր շէյիմ եօգ,

ահօհպեթինի իլերի կեօթիւր – տեսիլիմտե. – աՀ, սենատ պիր գասավէթլիք վար – տէյերէք, պենի տեբաղուշ էտէրիտի:

Գըշ ըզդըգտան սօղրա Փարիզէ, Լօնդրայա, վէ Էօգաբըբի ձերմանեայա կիթմէյէ Փիքրիմ վար տէյի հէնիւզ վալիտէմ սէօյլէմիշ իտիմ: օ տա զէյատե քէտէր էտէրէք, – կէլիր կէլմէզ, էնոհ կիթմէյէ գալգայօրսուն. գըզգարտաշըն պիր գաչ այտան էվլէնիպ էվտէն կիտէձէք. պէօյլէ պիր պաշըմա, տուլ, վէ էվլատըզ պէն նէ օլայըմ: պանա հիչ մուհապեթին եօգմա. հիչ ածըմազըմըն – տէրիտի: Պէն, չափըք տէօնէձէյիմ, պէն կէլինձէյէ գատար Տօն Ճիւլիո սենի եալընըզ պըրագմազ... տէյերէք, սահթէ վատէր իլէ ծուռ թէհէլլի էթմէյէ չալըշըրըտըմ: Ջահալլը վալիտէ: Սէօյլէտիքլէրիմ թօփու եալան ըտը: Գարպօնէրիայա էէմին էթտիյիմիզ վագըթ, պիզ հէր մուհապեթտէն ալագայը քէսէրիզ. վէ օ Փըրգանըն Ձէպպարըզենա քէօր քէօրունա իթաաթ էթմէք իչին, մուհապեթին վէ բաղպեթին հէր պիր մուգատ տէս պօրձլարընը գուբսան էթմէյէ հաղըր վէ ամատե պուլունուբուզ:

Ճիւզէփիննա պէնիմ Փիքրիմի չէվիրէմտիյինատե, եօլ էվազիմաթլարընըն թէտարիքինէ մուպաշիրէթ էթմէյէ պաշլատը. վէ պանա իզթիզալը տէյի գըյաս էթտիյի չէյլէրին հիչ պիրի էքսիք գալմամասը իչին օ տէրէձէ տիգգաթ էտէրիտի քի, էքսէրի քէնատ ձէհիզինի պիլէ ունուտտուրտուտ. պույուսա պիր գըզ հադգընա փէք պէօյիւք պիր մուհապեթ ալամէթի տիր: Պիր կիւն պու, պէնիմ խապէրիմ օլմայարագ

ելէրվելի օտաամնա պիր սանատըզա էլտիսե վե ձա-
մէշուլատըմը էէրլէշտիրմէքտաե իմիշ, պիր էա-
պանձը կէլմիշ սիզի կէօրմէք իսթէյօր տէյի խա-
պէր վէրտիլէր. տըշ օտայա գապուլ էթտիմ:
պիւալի խաթըրտան սօղրա, պիրտէն պիրէ –
Ալվիօնէ տուրույօրսուն: Քօմիթաձօ վագըթ
կէյիրմէյէրէք կիթմէնի էմր էտէյօր: Մաա-
լահաթ սըգըշմագտա, ծնունձու Քաըլըյու
Թախթտան էնտիրէն Յուլիա այընըն կիւնէլէրի
սէրպէսթիլիք ուիտէյլէ տօղու կիւնէլէր տիր. Ի-
թալիա օ ֆըրսաթը էլտէն գաչըրմամայա Թա-
ձէվլ էթմէքտաե տիր: Փարիզտե վե Լօնտրա-
տա պուլունան Գարպօնէրիա Մաէսթրօլաըրընըն
պիզիմ կիզլի էթէթիֆագըմըզտան խաապէրտաը
օլմաըրը իգթիտա տըր.քի, պիւիթէթիֆագ գը-
յամ էթմինէլէր: Եօլա չըգ. ծնաարա տա վու-
գուֆկէթ վէր. էագ. քէօրուքլէ. խահիշլէնն-
տիր. Իթալէանըն կէօզիս սէնտէ. Քօմիթաձ.
պու ձէսիմ մասլահաթը սէնին գայրէթինէ
հէվալէ էթմիշ տիր. Օրէսթէ սէնտէն էվվէլ
եօլա չըգտը, Օրտայիօ Պէլճիգտայա, Տէյիօ Էլմէ-
ցիտայա կէօնտէրիլտիլէր – տէտի:

Օ վագըթ հէմիլէրինին տիւյիւնմիւնէ գատար
միւսաատէ էտէն տէյի օնա ընձա էթտիմ: Մէր-
գում կիւլիւմսէյիսպ, գօյու գօյու եիւգիւմ
պագտը: Օ պագըշ շէյթանի պիր պագըշ ըտը.
վե եիւրէյիմ զէհիրլի պիր օգ սաիլատը. շափ-
գաարընը էլինէ ալտը. վե քէսիքձէ – աղնաատին
մը – տէյիսպ չըգտը կիթտի:

Օ լագըրտը պէնիմ զիհնիմի տօլանտըրտը.
պիր Թարաֆտան էմր գաթի իտի. օ պիր Թա-
րաֆտան տա պէօյլէ ափալ Թափալ կիտիշիմ

իչին վալետեմ վե հեմշիրեմ պելլեսիլ հոճ-
ճեք պիր վեսիլե պուլամազտըմ։ Իթաաթա
եմին եթմեք նե միւշքիւլ շեյ օլտուղունու,
վե կիպլե շիրքեթլերին զատտարըլըգնա կմնալ
զատտարըլըգ պուլունմազ օլտուղունու ո վագըթ
էյի աղնատըմ։ Գասավեթ, թելաշը, զեհիր-
լենմիշ հալեճ օտամնա տօլաշըր, վե ո ուղուր-
սուզ խապերի վալետեմ թաթըլանտըրմագ
իչին տիւզմե լագըրտըլար արաըրտըմ. լաքին
հեր նե սեյլեյեճեք օլսամ, վե նե. զատտար
թաթը տա օլսա, ագըպեթ շու – կիտեճեյիմի
– սեյլեյեճեք իտիմ։ Նիհայեթ ծունեն օտասը-
նա էնտիմ. վե եուզուսմու փեքեշթիրիպ, ձիւ-
զեփիփինանըն տիւյիւնիւնե հետիյելիք միւճեվ-
հերաթ, վե ալա թեզելինաթլար իշթիրա եթ-
մեք իչին եվվելճե պիր փարիզե կիթմեք իս-
թեյօրում տետիմ։ Վալետեմ պու սեօզիւմե ի-
նանըպ, եվվել էմրտե զարշը զօտույուսա տա,
օ զատտար շեյ սեյլետիմ քի, ագըպեթ աղլայա-
րագ աՀ էտերեք թեզելիմ օլտու ։ 0 զավալը
պու տերեճե էյի իքէն, պեն պեօյլե խեյանեթ-
ճե ծունե ալտատըրըլըմըմ։

Եաբը կեճե կեշիմշ, պեն հալա օյանըպ ըտըմ։
վե սուս վե մեյուս օլտուղում հալեճ Քօմիթա
թօնուն թալիմաթընը օգուլյօրուտում։ հիսա-
սլարըմա պագըպ, կիւզելթե իլե էօտիւնճ ագ-
ճե ալմայա եօլ տիւշիւնիւյօրուտում։ ջունքի հե-
նիւզ սեպավեթտեն չըզմամըշ ըսամ տա, հե-
մեն ազ պիր վագըթ գալմըշըպը. վե սիլահ թե-
տարիքի իչին պենիմ սեհմիմե հըլե պեն ֆըրսաք
դատար իսապեթ եթմիշտի։ Պեօյլե կեճե եա-
ըըբնատան սօզըա, եաճ աղըմըն իւզերինտե օ-

Թուրմուշ տէրին ֆիքիրլերի տալմըշ լքէն, տըշարըտան պիր խաֆիֆ րուպա խըժըլթըսը, վէ պատհոս գափուսմա Թըզըրտատըլ, ԹամԹլըձա աչըլտըղընը իչԹիտիմ։ կէօզլիսիս չէվիրիլ պագատմ քի, ձիւզէփիլինա կէնիշ վէ ղայէԹ պէյազ պիր էլափսէ իլէ գափուսնուն էօնիւնտէ տուրմուշ, վէ իչԹիրազընտան այազընը իչէրի աԹմայա ձէսարէԹ էտիմէյօրուտու։ Պէն պէօյլէ շաշըրըպ պագատղըմ արատա, եավաշձա — Նէլը — տէյի պիր սէս իչԹիտիմ։

— Նէ իսԹէրսին կիւզէլիմ։

— Նէլը, իղին վէրիրմիսին — տէտի. պէն իսէ — կէլ իչէրի — տէտիքտէն սօղրա, — պու վաղրԹա գատար նիչին եաԹմամըշընը — տէյի սիւալ էԹտիմ։ ձիւզէփիլինա բիչյալարտա կէօբիւնէն պիր մէլէք կիսի ուսիլ ուսիլ այազընըն ուձունու պասարագ եանըմա կէլիպ, — ա գարտաշըմ, եիւրէյիմ պէօյլէ գալդըրշ օլտուղու հալտէ նիձէ եաԹըպ ույույա պիլիրիմ։ Շիմտի վալիտէյին եանընտան կէլիյօրում։ զավալը սէնին կիտէձէյին իչին տիւզիյէ կէօզ եաշը տէօքիւպ ահ վահ էԹմէքտէ տիր։ Նէլը, օնու նիչին պու գատար աձըտյօրսուն։ Նիչին պու տա յանըմդա տէրտլերի ղարգ էտիյօրսուն։ Օնա տա աձը, պանա տա քի, սէնի պու գատար սէվիրիզ։ Տիչիւն հէտիյէսի Թէտարիւք էԹմէք, ձիւզէփիլինանընն կէլինիւք Թաձընը տօնատաձագ միձէվհերիլը իչԹիրա էԹմէք, տիչիւնիւ կիւնիւնտէ գօլունու կէօքսիւնիւ Թէզիին էտէձէք ըզգըլար կէԹիրմէք իչին կիտիյօրում տէյօրսուն։ Նէլը, վալիտէմիզին կէօզիւնտէն պու գատար եաշ ագըԹարագ, գալդընէ պու տէ-

լեհն ամբ վերերեք, նհնին տիւյիւնիւ օլուր պու։ Ամբ, վե հօլիւմ գօնագճըար պիր տիւյիւն օլմազմը։ Ջնախալը վալետիվ, հվվելքի ուզուն հօշնուլուգլարընա պու գատար ազլամըշ լքէն, պու չիմնքի հաէհէյին հօշնուլուգուն ամբարընա տայանա պիլէհէք տէյիմի տուրտուրան — տէտի։

Պէն ծնուն սհօզիւնիւ պէօլիւպ, — ապիպէմ, չափըք կելէհէյիմ — տէտիմ։ Մերսաւմ եանը-մնւ հապլաշըպ, վե մուհամէթ իլե պաշըմը հօ-վիւպ, նօպ, — Նէլը, հօպ. սէն արթըգ կել-մէյհէհքսին. սէնին հօշնուլուգուն տիւյիւն հօշ-շնուլուգունա պէնպէմէյօր. պէն ամայիպ տույ-գուլար հիաս էտէյօրում։ նէնին հիւրէյին ար-թըգ պիպ պագլը տէյիլ. սէն տէ հվվելքի տէ-յիլմին. իամինի նիչին թէպտիլ նթատին. նիչին իամին ձիւլիօ չաղըրլըյօր — տէյի չէվապ վերտի։

Պու սհօզիւ իշինթէյիմոն պաշտան այագա գատար տիթըրմէյէ պաշլատըմ։ վե ծնուն հիւ-գիւնէ իքի իքի կհօզլերիմի տիքէրէք, պօզուգ պիր սէս իլէ, — փինա, սէն նհ սհօյլերսին — տէ-յի պագըրտըմ։ Պիչարհ գըզընըզագ գօրգուստն-տան կհերիյհ աթըլըր. հլլերինի հիւգիւնէ գա-փայրպ, — Աստուածածէյին սէն հարտըմ նթ — տէյհերէք գաչտը կիթտէ։ Պէն հըլտըրըմտան ուրուլմուշ կիպի գատգաթը գալտըմ։ չունքի խայլը վագըթ նհ հէրիմոնէն գըմընտանա պիլիր իտիմ; նհ ըշըգը կհօրհ պիլիրիտիմ։ Քիմ պիլիր օ սատհ տիւ գըզընըզագ, կիպլի շնրքհթլերին ա-լհվինատէն, վե ձհհյհնհհմին շհյթանի ըշըգըն-տան կհօզլերիմոհ նհ տհհյհթլի շհյ կհօրտիւ աձատա։ Պիգ հհր նհ մերթհպի հտրտրըրըմը-գը գիյատհ տիգգաթըտա հհր քհտհն կիպլհ-

մէյ պիւլը, կիզլի իթթիֆաղ ազալալընատան օլտուղումուզա տաիր պիր սէրթիշթէ վէրմէյէ-
րէք, հիւքիւմտարլար, փօլիս միմուրլարը, սա-
բայլարտա պուլունան էն վէքի ատէմլէր իլէ
թէքլիֆսիզէ մուսահէպէլի էտիպ կէօրիւշ-
չէք գատար, սէօզիւմիւզիւ հարէքէթիմիզի
ույտուրմայը պիւլիր իսէք տէ, նէ վազըթ քի ի-
չերիմիզտէ օ կիզլի շիրքէթլէրին խըշմը օյանըր-
սա, ինսան շէքլինտէ, շէյթանըն պիր տիրի
թասվիրի օլուրուպ գանն էտէրիմ։ Պէն քէնտիմ
տէ պու պագըշըլա նիչէլէրէ տէհշէթ իրսա
էթմիշիսէմ, եաուզ վէ ազըզն ըհթիգլէրիմին
պագըշընատան, պազը քէրըյ տէ պէն տէհշէթէ
կիրիֆթաար օլմուշամ։

ՊԼՕՑԻՒՔ ՍԱՆ ՊԷՐՆԱՐՏՕ ՋԻՐՎԷՍԻ։

Վալիտէմին վէ հէմշիրէմին գուճաղընատան վէ կէօզ եաշլարընատան քէնտիսի սըզըրըպ, Նօվարայա էէթիշտիյիմտէ, պէօյիւք Սան Պէրնարտօ վէրվէսինտէն աշըպ, օրատան Ջվիցցէրայա էնէրէք, Ձինէվրա Թարիգիյէ Ձիւրա պօղազընատան վէ Իօտանօ պէյօնտան Լիճն իւզէրի Փարիզ կիթմէյի գուրտում։ Պու Ձիհէթտէն խըզմէթքեարըմ Սէմիհիճ Եօլընտան ատապայըլա կիտիպ, Մարթինեիտէ պէնի պէքլէմէսինի Թէնպիհ էթտիքտէն սօղրա, Վէրջէլլիտէն Իվրէա Եօլընու ԹուԹտում։

Իվրէատան Տօրա Պալթէա գէյըրընատան րէվան օլարագ. Պարտ պարուսունա կէլտիմ։ օրատա քի Թապիաթ սէրԹ պօղազլարը պիրի պիրինէ գափաԹմըշ տըր. վէ օրայա Իամալըլարըն քիւԹախանէ Ձէսարէթիյլէ գայալարըն պէօյրիճնտէ մահզա օյուլմուշ, վէ պազը ուչուրում մէվգիլէրինէ էքի պին սէնէտէն պէրի պօզուլմայըպ գավի գալան տէսԹէքլէր, քէմէրլէր, եապըլարագ իհաթէ օլունմուշ Թարիգլէրտէն

DELEDIVE
BIBLIOTECA NACIONAL

պաշգա մահալտէն կիտիլէմէզ։ Ո սարփ տաղըն թէփէսի զանն էտէրսին քի, պիր շէհիտ զէլզէլէտէն գօփուպ, թէփէ աշաղը օ տէրէն տէրէյէ տիւշմէյիլէ, ուչուրումլարըն իւզէրինատ ասըլմըշ գալմըշ տըր։ վէ Տօրա Պալթէա նէհրի ծնլարըն արասընատան ինէյէրէք, քէօփիւրէրէք, հըզընատան տիթրէյէրէք ձէրեան էթմէքտէ տիր։ Պու ատէլ ատայիսկ գայալար սկյահ, չըպլագ, վէ մախսուսկէ քէօսէլիշ կիպի տիրլեր։ Պունու կէօրէն տահմ, միւքէննահզ պուրատան ինսան էվլատը կէչմէզ տէր։ պու ձհիւմլէ Նափօլէօն Բօնափարդ էքէն, օրատան օրտուսուլա կէչտիքտէն մատա, ալթլարը վէ թօփլարը տախ կէչէրէկ Սան Պէրնարտօյա վասըլ օլմուշ։ վէ օ արատա Մարէնկօյա նհուզուլ, Մէլասը թատըմար էթմիշ։ վէ Իմիէրաթօրլուղուն գափուլարընը քիւշատ էթմիշ տիր։

Հուտուտատուզ փէնհնին տէրէլէրինին էօնհունտէ, վէ Պալթէօ վէ Տօրա նէհրլէրի մապէյնին տէ վագը Աօսթայա, օրատան տախի գալգըպ, էթթուպլըա կիտէձէք եօլ իւզէրինատքի կիւզէլ վէ միւֆէրրիհ տէրէյէ էէթիշմիմ։ վէ էհշիլ չիմէնլէր իլէ տօնանմըշ մահալլէր, պաղլագլար, եազմա կիպի թօփ թօփ քէսէմանէ աղաձլարը, սըզ եափրագլը ձէվիզ աղաձլարը, մէշէլէր, կիւրկինլէր արասընատան պիրտէն պիրէ, հֆլաքէ սէր չէքմիշ փէնհնինօ տաղընըն էթէյինատ օլան տէրինն պօղազլարա կիրիլէձէյի ինսանըն խաթըրընա պիլէ կէլմէզ։ Սանթօյինհ էէթիշմէյիլէ, տէօրթ էթրաֆա կէօզլիւ չէվիրիպ կէօրտիւմ քի, այաղլընըն ալթընատա նհայէթի եօզ չամ օրմանլարը օլուպ,

ο ակրին պօղազլարան էսկն ոօուգ վէ տօնտուրուձու բիւզկեարլարան ինլէմէքտէ իտի։

Պէօյլէձէ պիր ուչուրումտան ο պիքինէ, պիր վարթաատն ο պիր վարթայա, պիր թէփէտէն ο պիր թէփէյէ աթլայա աթլայա չըգարիքէն, պազը տէֆթա կէօզիւմիւ չէվիրտիլմէտ, կէչտիյիմ տէրէլէրի թէփիլէրի կէօրիւրիւտիւմ քի, պուլութ կիպի տիւմտան իչինտէ գաշըշլարըդը։ Հէր թարաֆտան ο էիւքսէք ուչուրումլարտան տիւշէն տուլարըն չամնաթասը իշխտիլիր իտի քի, տէրէլէրի թօփլանարագ Պալթէօ նէհրինին տուլումնու արթըրըրլարըդը։

Սէնթ Բէմիս նամ մահալլէ էէթիշտիմ խէ, օրատա պիր թէմիզ քիւչիւք գօնագ մահալլ պուլտում։ վէ պիր էյի գահվէ ալթը կէթիրթտիրիպ, Սան Պէրնարտօյա չըգմադ իչին պիր պինէք իլէ պիր տէ գըլաղուզ իսթէտիմ։ Գօնագ սահիպի գօյու գօյու էիւզիւմէ պագարագ.

— Էֆէնտիմ, պիր գըլաղուզմու. իւչ թանէ պիլէ ազ կէլիր. պու նէ հալա տըր, կէօրմէյօր մուսուն։ Պու մէվսիմտէ քէօյտէն պիրագ այրըլտըղընըղ կիպի, էքի տաէիմ պօյունտա գար պուլութունուզ. տահա էօգարը չըգարըգձա, տահա զիյատէ պուլունուր։ Ա.թէրն նալը թազէ տիր. լաքին եէնի նալըլա տա պազը փաչարըղ էէրլէր բաալթ կէլիր քի, ալտան էնիպ, էլինտէն թուլտուրարագ կէչմէյէ մէձպուր օլուրսուն — տէտի։

Էօյլէ իսէ տէօրթ քիշի թէտարիք էթ տէտիմ։ պիր ըալըգ չալար. վէ կէնձ պիր գըզը վարըմընշ, ο կէլիպ կէչէձէյիմիզ սէրթ թաբիգին, վէ ծնտա լաաթ կէլէ պիլէձէք թէհլիքէլէրին իւ զէրինէ էտիպտանէ պիր թավըրըա պէնիմ իլէ

ահպատպըզ էթատ։ Ջաւալը գըզնըզալ պիր թարաֆտան աղըայարագ, էրմի եաշընտա պիր էյի գարտաշըմ վարըմը. կէչին ախնէ Մարթայընտա գար էրզընընա թագըլըզ շու չուգուրա եու վարըմտաը. տէյերէք, փինճէրէտին պահնա օ տէրէյի կէօսէթ էրիրէտի. վէ Մախա այը կէչ Ամիրճէ Ճինտալէօնի գարըն ալթընտան պիր տիւրլիւ չըգարտմտաըզ. վէ օ գար էրզընընըն հըղըլա էրտոն ախօքիւզ օ չուգուրա կէօթ իւրտիւ աղաճ քիւթիւքլէրինին ալթընտա հէր թարաֆը գըրըլըր, խուրտուխաշը օլմուշ էօյլէ պուլտուգ։ — Ազա, շու եագընտաքի մէզարըզգատա կէօմիւլիւ տիւր. վէ պիզիմ տիւլկէր փէք ազիզ տօսթու օլտուղունտան, ծնա պիր խաչ եափար քի, մէզարըզըն իչինտէ ծնտան կիւզէլ եօգ տուր. պէն հէր ախշամ կիտէր, օրատա պիր «Ի խորոց կարդացի» ախյէրիմ։ վէ չէչէք վագթը օլմնէա, հէր կիւն թազէ թազէ պիր տէմէթ չէչէք կէօթիւրիւրիմ։ Տիւշուն պիր քէրէչ քի, կիւզէլ չէչէքլէր պուլայըմ տէյի պուգանէլէրին իչինէ պիլէ պազը քէրէչ կիւտէյիմ օլուր — տէտի։

— Նիէ՛. գարըարըն պուզարըն ալթընտա չէչէք պիթիէրիմ։

— Իվվէթ էֆէնտիմ։ Գար պիր գաթ էրիր էրիմէ, պիր տէ պագարտըն քի, ինճէ վէ պըգ պիր օթ պիթիէր. ծնտան գըրմըզը, սարը, մայի փաքարչնա չէչէքլէրի Համըլ օլուր. պազը տա գաւիֆէ չէչէյի ըչնկինտէ նէրկիսէր, գըրմըզը չաորը չէչէքլէրի, էրլարդ վէ գաւիֆէ չէչէքլէրի փէյտա օլուր քի, պագանըն քէյֆի կէլիր. պէն ծնլարտան պիր տէմէթ եափըպ, սօղուտ

թաՀ կիսի պիւքէը, գարտաշՀըղըմԸն խաչընըն իւզԷրինԷ թագարըմ։ ՍՀ, կՓկՆտիմ, թԷլաՓ-Փուզունատն Ի՛թալիալընըն տէյի ապնայօրում։ կլակԷթ գաԹօլիք օլմալըընը. կօյլէ տէյիլմի։ կՆօյլէ խաՀ եօգարըտաքի միսաՓկիրխանէյի եԷ-թիշխիյինաէ քԷրկիմ կԷթ ծնուն Հանը իչին Ա՛ս-տուածածինէ պիր ողջոյն սէօյլէ։ կՆյԷր պիր տէ պատարագ սէօյլէտիրսէն, սէնի Հիչ ունուԹմամ։ Ա՛ԷպտեմբԷր եօրԹուսունտա պէն օրատայըտըմ։ օ կիւզԷլ սուլԹանըն եիւզիւ աչըղըտը. զավալը ՐկմիՀիօմուն Հանը իչին օրատա սրբուԹիւն ալտըմ – տէտի։ Նիւրէչինէն պու Հասակէչրինի սէօյլէտիքտէն սօղըա, փիշԹուամալընը գալը-րըպ կեօզլունիւն եաշընը սիլԷր, վէ պիր Թա-րաՓտան տա կՆօյլէ սաՓ վէ կիւնահՀըզ պիր շԷ-րամԷԹ իլէ եիւզիւմԷ պագարըտը քի, օ աԹիվա-րընատն մէՀԼուպ օլտում։

կՆՀ օգուչան, իննանըրմընը։ Օ տագիպէտէ պէն կերչէքտէն գաԹօլիք իտիմ։ Պիր տէչիլ-ալԹը պատարագ սէօյլէԹտիրիրիմ տէյի սեօզ վէրտիմ։ (իՀրասընատա տա պուրունտուա). օ մու-ՀապէԹ իլէ պէնիմ էլիմի ԹուԹուպ կՆօյլէ պիր աչըրը սեվինՀ վէ մուՀապէԹ Հըզըրըլա եօփէր-իտի քի, գալսի Թէքմիլէն տուտագլարը իւզԷ-րինատ կեօրիւնիւրիւտիւ։ Ա՛Ն, ՃիւզէփիՀնամ, օ սեվիմլի քեօյլու գըզ սէնինն զիքրինի պէնատ օյանտըրտը. սէնինն օ ֆէրահ կեօզլէրինի կեօ-րիւյօրում զանն էտէրիտիմ։ չունքի կիւնահՀըզ կեօզլէը սարայլարտա նասըլ ըսա, գուլիսկէլը-տէ տէ կՆօյլէ կիւզէլ տիրլէր։

Օ արատա խանէ սահիպի տեօրԹ նէֆէր տաղլը տէլի գանը կեԹիրտի քի, պօյլարը եԷ-

ու այագ գատար օլուպ, անհրելերի գուվվեթ-
լե, իրհանն, թենելերի պէյագ, սաչլարը գումրալ
վե գըվըլճըգ ըտը. պունլար ձիւրաաթ վե էյման
յեթ իլե, — էֆենտիմ, հիչ գօրդում. պիզ սենի
պըրագմայըզ — տէտիլեր: Ս.յագլարընտա կիւչ
կէն աղաձընտան նալչալը պիր նէվի այագ գա-
պը վարըտը. պաձագլարընտա տախի եիւնիւլե
քեթէն գարըշըգ թիւյլիւ գալընալար կէյմիշլեր
իտի քի, պուտալարընդեն եարըտընտա գատար չը-
գարըտը. արգալարընտա պիր իրի վե գալըն եկ-
լեք. պօղազլարընտա եիւնտէն տօգունուլմուշ պի-
րեր գալըն շալ սարմըշլար. վե պաշլարընտա
պիր գապա վե գուլագը ուսկուֆեա վարըտը
քի, իչթիչա էթտիյի հալտե գափայա պիլմըրլեր
իտի: Հէր պիրինեն էլինտե պիրեր ուզուն վե
պուտագը տէկկենէք օլուպ, ուձլարընտա տա սիմ-
րի տէմիր կէչիրիլմիչ իտի: Պու տէօրթ եիկիթ-
լեր աձա պինմէյէ պէնի տավլեթ էթտիլեր.
աթըն էյերի փէք էյի, վե ազգասը էօնիւ եիւք-
սէք օլուպ, եաձմագ իչթիչա էտէրսէ տօնմա-
մագ իչէն իւսթիւնէ տէ պիր գալըն թիյլիւ
քէպէ հօրթիւլիւյիւտիւ:

Իլք ատըմ ալտրգլարընտա պիրեր իրի խաչ
չըգարտըլար. իքիսի հօնիւմ տիւշտիւ. իքիսի
տէ իքի եանըմտան իրի ատըմլարըլա կիւթմէյէ
պաշլատըգ. լաքին օ տէրին վե գուլթու պօղաչ
լարտա իլերի կիւթտիքձէ, էթրաֆըմըզը սըզ վե
սօուգ պիր տիւման իհաթէ էտիպ, հէման պի-
րի տօնատուրտուտու. պիր թատրաֆտան տա ու-
զագտան ուզագտան գուլաղըմա պագը թօփ սէ-
սի կիպի պիր սէտա կէլմըյտի քի, տէրկէտէն տէ-
րէյ աքս էտիպ էթրաֆտաքի պուզլուգլարտա

զայդ օրուրատու ։ Պէն պիւղիւլմիւշ Հօնիւմի պագաղարագ կիտէյօրուտուս։ պիր տէ պիր էիւքսէք պէլի տէօնիւպ, պիր գօրգունճ վէ չուգուր տէրէէյ կիբտիյիմիզտէ, պիր ա՛նայիպ շամանճա կիւրիւլթիւ իշլէտիյիմիզ Հալտէ, աշըրը գօրգուտում։ Գըլաղուզլար պանա տէօնիւպ, — Պագ, պագ աղա, իշթէ շու սօլ թարաֆտաքի գայալարըն ալթընտա պիր գաղ եըղընը տիւշիյօր — տէտիլէր։ Կէօզիւմիւ գալտըրըպ պագտըմ քի, էիւքսէքքտէն պիր իրի գաղ փաշըտաը գօփմուշ, էուվալանտըգճա պէօյիւյօր. վէ Հօնիւնճ բաալ կէլէն գայալարը, իրի չամ աղաճլարընը, էրլէ լանմըշ կիւրկինճլերի, մէֆրէթ մէշէ աղաճլարընը թօփարլայրպ, Հէվիսի էէք վիճուտ օլարագ, օրատան օրայա սըչրատըգճա, Հօնիւնտէն չըգարտըղը ֆուրթունա տէրէլէրի ինճէտիր խոր։ Ո իրի գարտան տաղ պիր գայա ուճունա էէք թիշտիյինտէ, օրատա պիր գաթ տահա Հըզլանըպ, օ էիւքսէքքտէն աշաղը տէրէնէն տիպինէ տիւշտիւ, վէ օրատա չայըն իչինտէ էյլէնտի։ Տաղլար սէտա վէրտի. գարլար էրգըլտը. պուգլար չաթլատը. վէ օ ազիմ կնակէ սույուն էօնիւնէ սէտ չէքմէյիլէ, էթրաֆընտա սուլար գայնայրպ քէօփիւմէյէ պաշլատը։

Պու գօրգույուլա պիրագ տահա իչէրի կիւթտիյիմիզտէ, պիր ուչուրում պէլէ էէթ իշտիք իսէ, գըլաղուզլար զիյատէ տիգգաթըլա էիւրիւմէյէ պաշլատըլար. Հէր տաըմլարընտա կէօչէրինի սօլ թարաֆա տօղրու չէվիրիպ, օրատաքի տէրէտէն պիր էանագ տաղըն թիւթիւնիւ կիպի չըգան գարըշըգ վէ չէվրինթիլի տիւմանա պագտար տուրուրլարըտը։ Պիր տէ գափ

զաֆիլ – Թուրման (պէօյիւք Ֆուրթուննա). ա-
զա էն աթոռան, վէ չալընը եիւզիւնէ սար. ա-
րամըզտան չըգմա. տէկէնէկէնի եէրէ էյիձէ
տայա – տէյի չաղըրմայա պաշլատըլար: Ա.թ-
տան էնէր էնամէզ, օ տէրէտէն տըշարը պիր շէ-
տիտ գասըրղա տըր գօփտու քի, էօրֆիւլիւ պիր
ինիլթի իլէ օրմանլարը, աղաձլարը, գարլարը,
պուզլարը, չայըն սուլարընը գարմա գարըշըգ
էտիւէք, սանըրսըն քի տաղլարը եէրինտէն սէզ
քիւպ, կիրտապլարա փէրա էտիձէք խտի: Գա-
սըրղատան էվվէլ հավա գարտըրըպ կէձէյէ
տէօնտու. արդասընտան կիւրիւլթիւ շամանէա
գօփտու, քէէնտի այաղընըզըն ալթընտա եէր
սարսըլըր ըտը. վէ հէր թարաֆտան գար եը-
զընլարը գօփտուպ, պաշ աշաղը եուվարլանըրըտը:
Օ տէրէձէ տէհշէթլի շէյլէր օլտու քի, հէման
գըյամէթ կիւնիւնտէյիզ կիպի կէլիրխտի:

Պիզէ օ գասըրղանընը պիր ուձու տօգունտու.
պու ձիւմլէ ըիւզկէար էօյլէ սէրթ վէ շիտտէթ-
լի խտի. էօյլէ խըշըմ կիպի պիր եաղմուր, էօյլէ
պըգ գար, վէ էօյլէ շիտտէթ իլէ եաղար էսէր
խտի քի, հէր նէ գատար շալա սարընմըշ ըսամ
տա, նէֆէս ալամազըտըմ: Պիր գայանընը ար-
գասընա տօղրու սիփէրլէնիպ, գըմըլտանմատան
էօյլէ տուրուրտուտ. նէհայէթ պօրա պիրագ
թէսբիհ օլտուգտան սօղրա, Քանթինէյէ տօղ-
րու եիւրիւմէյէ պաշլատըգ քի, փէք ուզագ
տէյիլ խտի:

Քանթինէ, Սան Պէրնարտօ միտաֆիրխանէ-
սինէ չագար խբէն սրղընաձագ սօն մահալ տըր.
պինա պիր ձիւզլի տիւգ պիր արագինէն օրթա-
սընտա տըր: Օրատանէ պիր տիքիլիր աղաձ պու-

լուծման, նե տե պիր գարթալ չըգա պիլէձէյի թէնհավէ խսիզ մնհալտե, Էպէտի էրիմէք պիլմէզ պու-զլար արասընտա, գարըլա տօլու մազարալար, տէրին չու-գուրլար արասընտա Եիւքսէք գայալարտան, ուչուրումլարտան աշադը տիւշէն տուլար արասընտա. Էֆլաքէ սէր չէքիլ սիվրի, չըպլագ գայալար արասընտա, ինսան քէնտի հիչլիյինի թանըյըպ, Ա.լլահ խաթըրընա կէլմէյէ պաշլար։ Պէնիմ տե պինամուս զու-բուրի-յէթիմ ալէյհտը. սայըսընկէօզ կիպի քիւչիւլիւպ, սալեալը վե մէքրուհ գապու-զումանն խչնե սըղընմայա մէձպուր օլտում։

Ա.լլահըն րուհու – ըղըգ օլտուզն – տէյի հենիզ էմր էթմէզտէն իլէրի, էթրաֆընտա գայալար վե ֆուրթունալար օլտուզու հալտե, կիրտասալար իւղէրինտե տօլաշտըղը օ իլգ սանիյէտէյիզ զանն էտէրիտիմ քէնտիմի։ Տաղլարը օթլար, վե էթրաֆընտա տալղալանան օրմանլար հէնիզ թէզին էթմէմիշ, վե իւղէրինտե կէչէր ձանը մախլուգ էօգ տուր սանըրտըմ։ Քիմ-բի օ եիւքսէք մէվգիլէրէ, ալէհտաուս էրլիլէրին պէօյիւք ֆուրթունա թատիր էթտիքլէրի գասըրղալարտան սօղրա չըգմըշ տէյիւ խէ, օ ազամէթտէն գալմընտե նէ տիւրլիւ էօրֆ վե հէօրմէթ վէյտա օլա պիլէձէյինի ֆէհմ էտէմէզ։

Օ տէհշէթլի սաաթտա պէն քէնտիմի տէնտար տույարըմտըմ. վե կիւզել Սօֆիատան պանա հաղըրլանան զահիտանէ սէյիր, պու հասէյի կիթապըձէ պինիմ գալպիմտե արթըրըրտը։ Ջունքի աշըրը զահմէթ վե մէշագգաթըլա, վե հէման տօնմայա եագլաշըրշ, վե ձէպէրիմէ

գատար գար տօլմուշ օլտուղու հալտե Քանթի նէյէ էվթիշախիմիզտե, չափըձագ պէնի պիր կէնիշ օձագ գարշըսընա կէօթիւրտիւլէր։ Օրա աա պիր իսքէմլի իւզէրինտե ուզուն պօյլու, աղըր լէհճէլի, վէ քիսար եաիրլը պիր եօլճու օթուրմուշ. վէ չըպլագ այաղընըն էօնիւնտե իրի վէ կիւլէճ կէօզլիւ, խոշհտա, էտիպ, վէ կէօսթէրիլի պիր կէնճ գըզ, փէտէրինին այագլարը իւզէրինե էյիլմիշ, ըրճագ հավուչուլա օղուշտուրուր. վէ ծնու էօյլէ սարըլը պըրագըպ, աթէշտե պիրինի տահա գըզըլըրարագ պիրինի չըգարըպ օ պիրինի սարարըրտը. հէմ պու չէյի էօյլէ պիր մուհապէթ վէ կվլատճա թէրքէտէպ իլէ եաիարըրտը քի, գալըինտե եանտան մուհապէթի վէ տիգգատը եիւզիւնտէն կէօրիւնիւր իտիւ։

Պու ատէմ զայէթ զէնգին պիր Մաճարլը օլուպ, Իթալիատան ձինէվրայա կիտէյօրուտու. վէ գըզը մէշհուր Սան Պէրնարտօ միսաֆիրխանէսինի կէօրմէյէ հավէս էթմէյինտէն, հէր նէ գատար կիւզ ֆասլը էփէյիձէ իլէրիլէմիշ իսէ տէ, ծնուն կէօնլիւնիւ խոշ էթմէք իչին պու կէչիտե ուղրամըշտըր։ Սօֆիա զայէթ ագըլը, ալիձէնապ վէ զահիտ պուլունտուղու հալտե, ազիզ Պէքիրե տէ զայէթ իսպատէթքեար օլտուղունատան, քէնտի սէվկիւլիւ սուլթանընը, ձիհանըն էն եիւձէ մէվգիինտե պուլունան պիր քիլիսէսինտե իզդէթլէմէյէ արզիւ էտիպ, պու գըզըն աշգըլա օ գարըրը պուգարը, վէ օ միշքիւլ տաղը աշմայը կէօզիւնտե ալմըշտը։ Ընալը պիզտէն պիր պուչուգ սաաթ էվվել եօլա չըգմըշ օլտուգլարընտան, օ գասըրղայա բասթ

հնչմի միշ խոխչեր. անձագ գասըրզատան ագ-
տեմ զուհուր էտին զայնեթ սօուգ բիւզիեար-
լար, կիւնդշ տօղտուզու վադրեթտան պաշլայա-
լագ, Քօնթէ Փիէթրօնուն այաղընտաքի աղըր-
սընը օյանտըրմըշ ըտըլար. վէ զավալը Սօֆիա
օ սիհալտէ պուլունա պիլէն չարխըլը իլէ ծնուն
աղըրսընը թէսքին կէմիյէ չալըշըրըտը:

Օ տաղըլտըրըն, պայազը վէ էքչիէէ շարապ-
տան, գապա էքմէքտէն, փէչխիրտէն, վէ եա-
պանի վէ տաղի ատէմլերին միահինէ էվվէրիւլ
նահֆագալարտան պաշգա պիր չէյլերի եօղու-
տու: Վէ Քօնթէնին հէր նէ գատար պիրագ
տօյունայա խոթէյի վէ խգթիզասը վարըտա
տա, ծնտարը եէյէմէգլիտի: Թէատատուֆ իլէ
չանթատնա պիր մէշին չօթրա տօղուտու ալա վէ
էսքի Մատէրա շարապըմ, վէ տէօրթ փօրթու-
գալ ըլա, իբի գալըպ տա չիքօլաթըմ վարըտը.
տէրագէպ մէշինտէն պիր քէտաէ չըգարըպ, վէ
Մատէրա շարապըյլա տօղտուրուպ Քօնթէյի
վէրտիմ: աշըրը հապգ էթտի, վէ գըզընա տէօ-
նիւպ, փօրթուգալը իսթէրսինիպ, եօղտա շա-
րապը տէյի սիւալ էթտիմ: Մէրտում զայէթ
չէրնի պիր թավըրըտա փօրթուգալը պիրինի ալ
տը. ծնու այըրտատրզը արատտա չիփօլաթը տա
չըգարըպ, աձագտա փիշիրէձէք պիր գապ պու-
լունուրտու տէտիմ: Սօֆիա կիւլիւմսէյէրէք,
— էհ, պու պէնիմ իշիմ տիր — տէտի. վէ քի-
պարձա պիր աթվարըտա չիփօլաթը էլիմնէն ա-
լըպ, փարչալատը. վէ ուֆաձըգ պիր չէօրէք ի-
չինտէ ստյու գայնաթտըգտան սօղրա, չիփօլա-
թը իչինէ աթտը. վէ պիր գաչ փարչա գըզըլ-
ճըգ չուպուրզու ալըպ, գարըշթըրմաձագ ալաթ

էրինէ ծնու գուլանտը։ Քանի կ՚ուզէիր. վե
սու գատէ՝ էլէրի կէթիրթատիրիպ, օ միշտ չի
գօլամ գատընատան քէօփուքլու չիգօլամը տօ
տուրարագ տաղըմտը քի, հէփիմիզին տէ ապը
պաշընա կէլտի։

Տէօրթ գըլատուզ տա ծնլար ալըշըտըլար. ի
քիսի գափուտան էօնիւնէ չըգըտ, հալայա
պագմայըլա, ըւզակէար պամըյա տէծնիւյօր,
վե տիւման Սէնթ ըրմէնթ պօղազընա տօղրու է
նիյօր տէյի խապէր վէրտիլէր։ Սօֆիա փէտէ
րինին այագ գատալարընը կիյտիրտի. վե գըլա
ղուզտատան իւչ քիշի ծնու գուձնագայրով ա
թըն իւզէրինէ պինատիրտիլէր։ Պէն տէ ծնուն
այագ լարընա վե տիզէրինէ իքի ապա սարըպ,
ուձլարընը տա փալանըն խալդ ալարընա պաղըա
տրմ։ Վէ Սօֆիանըն ալնա պինամէտինէ եաթարմ
էտիպ, էյիձէ էէրլէշիրտիքտէն սօղրա, զէր
տավատան եափըլմըշ պօյուն քիւրքիւնիւ պօղա
զընա սարտըրտրմ։ պէն տախի ալնըմա պինիպ
եօլա տիւշտիւք։ Հէր թարաֆ գարատան խպա
րէթ խտ. լաքին էօյլէ տօնմուշուտու քի, պաթ
մատան իւզէրինատէն կիտէ պիլէրիտիք։ Լաքին
պագը սարի կէչիտէրէ րաստ կէլէրիտիք քի, օ
րալարտա օ Ա.լիխա տաղըլարընըն գուվվէթինէ
վե հիւնէրինէ միւհթաճ օլուրուտուգ. չունքի
եօլ աչմագ, տիւզլէմէք, փէքիշթիրմէք, վե տա
չուրում մահալէրէ գօրգուլուգ եափմագ իչին
Քանթինէտէն գազմա քիւրէք վե քիւլինք ալ
մըշլարըտը։

Նիհայէթ գըլատուզլար պաշլարընը աչըպ, —
չիքիւրլէր օլսուն, Սան Պէրնարտօնուն պէօյիւք
գայասընըն ալնընա եէթիշտիք. պապըն, եօ

դարբտա խաչը կէօրիւնիւյօր. պէյլէ գարլարըն արասընտա տահա պէյիւք վէ էիւքսէք կէօրիւնիւր։ Օրատաքի բահիպլէր տէրլէր քի, վազ-Թըրլա պուրատա Բօմալըլար ձիօվէ փէյնիրնօ խամիռէ պիր փուԹխանէ եափմըշլար ըմըշ. լաքին սուրը Պէրնարտոս ծնու երգրպ էէրիռէ խաչ տէքմիշ։ Պապըն պիր քէրրէ քի շէյԹան ծուլարը պու ԹէհՏլիքէլերտէն խէլաս էտէ պիլիրմիյիտի։ Ամմա սուրը խաչ, ահ, օ հէր Թարաֆը կէօրիւր. վէ քէնտիլէրի ծնա սրփարըշ էտէն էօլմէուլար ծնտան եարտըմ վէ ԹէհԼիլ պուլուրլար – տէտիլէր։

Եօլու տօլաշտըղըմըզ անտէ պիր միՏհԹէրիմ բահիպէ ԹէսատուՓ էԹտիք քի, պիլէպինմէ իքի գահրըման քիշի օլուպ, եանլարընտա իքի տէ իրի քէօփէք իլէ եօգուշտան աշաղը էնէրիտիլէր. պիզիմ գըլաղուզլարը կէօրտիւքլէրինտէ, էօլմէուլարտան պիր գաղայա ուղրայան վարմը տէյի ծնլարա սիւալ էԹտիլէր. չունքի օ պօրայը էիւքսէքտէն կէօրմիւշ իւտիւլէր։ Պու իքի էիկիԹլէր միսաֆիրխանէնին ատէմլէրի օլուպ, քէօյլիւլէր ծնլարը Մարօնիէր Թասիպ էտէրլէր. վէ եանլարընտաքի նամը քէօփէքլէրին պիրինէն խամի Տրափօ, վէ օ պիրինէն Պէլճնայրտը. վէ պունլարըլա գար ալԹընտա գալմըշ զավալլըլարը արատայա չըգմըշըտըլար։

Պու քէօփէքլէրին ըէնկի սարուշին, պաշլարը ասլան գաֆասը կիպի, տանա իրիլիյինտէ, վէ բահիպլէր էօյլէ Թալիմ էԹմիշ տիրլէր քի, պիր գաչ գուլաչ գար ալԹընտա օլան խնամալարըն գօգուսունու ալըպ, ծնու գուրԹարմայա գօշարլար։ ԳաԹի նազար Թասիպ պիր հիաս

ին տախտա գար ալեքնատա կէօմիւլմիւշ օլան քիշինին պաշընին պուլունտուղու Թարաֆը հ-
շելեը, վէ ծնու զահիրի չըգարտըգտան սօղըա,
գօլլարընըն պոյունա գազըրսպ հէր էնիկլէտէն
խէլաս էտէրլէր քի, օ ատէմ գօլլարընը ուզա-
տարագ չատալանա պիլիր. վէ ծնըարա տայանա-
րագ գալգա պիլիր: Հէր քէօփէկին պօյնունտա
մշինտէն պիր Թաամա օլուպ, օ Թաամատան
նաքի գըսգրըզ շարապլըըա տօղու պիր չօղրա
ատըը օլտուղունտան, օ սօուգտան տօնմուշ քէ-
չի քէօփէքլէրատէն տէյիր, իլլա զըրմ լանլար-
տան տա տահա խալին օլուպ, ահալերի էէմիշ
տէյի գատար լինանէյէմ տէյի պաղըրտըգլարը
տա գատար լինանէյէմ տէյի պաղըրտըգլարը

արատա, Սմտահերպունտա մուհարկ պէսինտէն սօղ-
րա, օ ազիզ բահխպէրի մէզքուր միսաֆիրխա-
նէտէն գօվմուշ, վէ տաղլարա սըղընան նիչէ
նիչէ գաթօլիքէլերին գանընա կիրմիշ տիրլեր։

Պիզ բահխպ իլէ վէ Մարօնիէրլեր իլէ պիր
ձիւզի էյլէնտիխիմիզ ատատա, Տրաբօ պիրտէն
պիրէ պիր քէսքին ինիլթի իլէ պիր ուչուրումտան
էօնիւնտէքի չուգուրա տօղրու գօշմայա պաշլա-
տը, Պէլքէնէ տէ ծնուն արգասընտան գօշարը-
տը։ Օ ազիզ բահխպ, – միւձէրէտա գասրըն ալթըն-
տա պիր սէֆիլ գալմըշ օլմազ կէրէք – տէտի.
վէ Մարօնիէրլեր իլէ պիրլիքտէ օ թարաֆա
տօղրուլտուլար։ Պիզ տէ ալթարըմըզըն պաշլնը
չէվիրիպ տիգգաթ էթմէքտէ իտիք. պագտըմ
քի քէօփէքլեր թէլաշ ըլա էօթէյէ պէրիյէ
գօշուպ, գօգլայօրլար, վէ գույրուգլարընը սալ-
լայարագ, պիրագ եուսիձէրգ կէօրիւնէն մա-
հալէ պուրունլարընը սօգայօրլար ըտը։ Պատէ-
հու ևքիսի պիրտէն խըշմըրլա գարը հշկպ սատը-
մայա պաշլատըլար. Թա քի պիր ձիւզի գարար
Թը կէօրիւնտիւ։ Օ վագըթ քէօփէքլերը սէվինձ
լերինտէն պիր թարաֆտան գարը գազըտգ-
լարը արատա, պիր թարաֆտան տա օ կէօմիւլ
միշ քիշիյի ըտըթմագ իչին պուրունլարընա
նէֆէս վերիր իտիլեր։ Մարօնիէրլերտէն պիրի-
սի օրայա գատար էնէ պիլտի. վէ գարը գալ-
մըմայա օ տախի էտարտըմ էթմէկէ պաշլատը։

Կէօրմէկէ մախսուս պիր սէյիր։ ԵՒքի սաաթ
գատար էվվել իրիտէն կէնձ պիր տէլի գանը
օրատա կէօմիւլմիւշ, վէ տօգուգ օն եաշընտա
պիր գըզձըգազ տա ծնուն իւզէրինտէ պօյնունա
սարըմըշ, եիւզու եիւգինտէ, ազգը ազգընտա

հոյլեձէ գալմըշ ըտըլար. լաքին զավալը գըզ-
ձըղազ եարը հօլմուշ կիսպի կհօրհունիւրհուտիւ:
Ֆհօփհըլըը ծնու եալարըտըլար. վը Մարօնիհը
ուսիլ իլէ ծնու եհիկհտին պօյնունտան այըրըպ,
վը եէրտէն պիր առա գար ալըպ, եհուզհունիւ օ
գատար օղուշտուրտու քի, չօձուգ կհօղէրհնի ա-
ջըպ պիր ձիւզի պէնղինհ գան կհլտի: Պիր գաչ
եուԹում գըպրըզ շարապընտան իչհրտի. վը
պիր Թարաֆտան տա եհնհ հլէրհնի վը այագ-
լարընը օղուշտուրմայա տհվամ հտհրհտի. օ ա-
րատա տէլի գանլը տա Պհլօնանընն պօղազընը-
տան ասրլը շարապտան իչհպ ագլը պաշընա կհլ
միշ վը այագա գալգմըշըտը: Լաքին բահհպ տհ
սապը հտհմհյհպ օ չու գուրա հնտի. Մարօնիհ-
ընն գուձաղընտան չօձուղու ալտը. վը օմուղու-
նա եհուբլէնհպ եօղուշտան եօգարը չըգարըը հ-
քէն, Մարօնիհը տհ օ տէլի գանլընն գօլԹու-
ղունա կհրհպ, չըգարմայա եարտամ հտհրհտի:

Սօֆհա պուննու կհօրտհսհունտհ աղլամայա
պաշլատը. վը բահհպ հագընա կհլինձհ, չօձու-
ղու ծնտան իսԹհէյհպ, ալԹընըն հօնհունհ ալտը.
վը գուձաղընա սրգըշԹըրըպ, վը իչի սամուր
գապը պէօյհուք մանԹօսուլա ծնու գաֆհատրպ,
հհմ սհվհը հհմ ըսըտըրըտը: Պհն տհ ալԹտան
հնհպ, օ տէլիգանլըը պհնտիրտհմ: վը գըլա-
ղուզըրն հքհսհնհ հքի Թարաֆընա գօյուպ,
հօյլեձհ օ հհուքանք Թհֆհկհ գատար չըգմայա
տհվամ հԹտհք: Օ Թհֆհկ տհուզհունտհ պիր կհօք
ձհչհհգ վարըտը քի, պհուսպհուԹհուն տօնմուշ օլ-
տուղունտան պիր պէօյհուք այնհ կհպի կհօրհու-
նհուրհուտիւ: Օրատան պիր ազ իլէրհտհ միտաֆիր
լտանհնհն պէօյհուք գուլէսի կհօրհունհուրքի, 7548

գատէմ Եւրքսէք մահալտէ րիւզկեարլարըն վէ ֆուրթունալարըն չիտտէթինէ մուգալէմէթ էթմէք իչին, սէրթ վէ գըսմըզլըգա չալար թաշ լարտան պինա օլունմուշ. ուֆագ փէնճէրէլի, վէ իքի գաթ չամլարըլա իհաթէ օլունմուշտուր: Տիւնեա իւզէրինտէ գատիմի ինսան սաքին օլան էն Եւրքսէք խանէ պուրասը տըր: Վէ նազլը թէրթիպ, ալիմ, վէ ինսանէյէթլի քիչիլէրի, Հօմիւրիւն հէր տիւրլիւ բահաթլըգլարընը ֆէյտա Հաէրէք, Ալլահ աշգընա գարտաշլարընըն Եարտըմընա էլէթիշմէք իչին, օ տէհշէթլի վէ Եւրքսէք մահալտէ պաղլամագ, խրիսթիա նա մախսուս գարտաշ մուհափէթինտէն պաշգա հիչ պիր շէյին իչի տէյիլ տիր:

Մհաֆիրխանէյէ էլէթիշտիյիմիզտէ, օ կիւզել քէօփէքլէր սէվինիպ շէնլիք Հտէրիտիլէր. օ մանասաթըրըն միհմանտիէրվէրի օլան փատիշ Քարթ Քլավանտիւս գափուսա չըգըպ, ինսանէյէթլի պիր աթվարըլա Քօնէթ Փիլիթօյուս աթտան էնտիրմէք իչին Եարտըմա գօշտու. պէն տէ Սօֆիանըն գուշաղընտան օ չօճուղու ալըպ, գարշըմա կէլմիշ օլան պիր շէյմանն խաթտունա վէրտիմ. օ նազլը գըզըլտագը աթտան էնտիրտիմ քի, հէման տօնմագ հէյէթլէրինէ էլէթիշմիշ իտի: Պիր գաչ քիչի տախի գարըն ալթընտան չըգմըշ օլան տէլիգանլընըն պաշընա թօփլանըպ, սօպա օտասընա կէօթիւրտիւլը: Մէզքուր տէլիգանլը Պիէլա Թօփրաղընտան օլուպ, Լիօնատա գումաշ տօգույանլարտան պիրի իտի. վալիտէյինին վէֆաթընը իչլէթմիշ, վէ հիչ թաալլիւգլէրի օլմայըպ, պու քիւչիւք հէմշիրէսինէ Եւրէյի թիւքէնտէյինտէն, ծնու ալըպ

փարիզի կեօթիւրէնէք խմիշ. վէ օրատա մայրա պէտլէր էանլարընա ալարագ հէր տիւրլիւ կհ-թիմամըլա ծնու պէօյիւտէնէքլէր խմիշ: Սկլա-մէթ իլէ Քանթինի իւշէրինի գատար կելմիշ: օրաթա Եօլտան Եիւրիւյօրում զանընըլա գար իւշէրինատէն Եիւրիւտիւլիւ Եէրտէ, պիրտէն պիր այաղը գայըպ Եուվարլանարագ, գուձաղընատաքի չօձուղուլա գարըն իչինէ կեօմիւլմիւշ գալմըշ:

Փատրէ Քարթ, քենատիխինին Եախօտ գըզընըն ըսրձագ պանեօյա իպթիդայը օլուպ օլմատըղընը Քօնթէ Փիլիթըյա սիւալ էթտի խատ, պիր ըսրձագ օտաատա, վէ չամ ադաձլարընըն ալթէդի գարշըսընատա պուլունտուղումուգտան, կէրէք Քօնթէ, վէ կէրէք Սօֆիա թէշէքքիւր էթտիլէր: Ո վագըթ օ ինսանկէթլի Գանօնէք, օձագատան գայնար գայնար պիր չայատան ալար, վէ իրի փօրսըլէն քեատէլերէ տօլտուրուպ, պիր գաչ տամլա տա ըօմ իլտվէ էթտի. օ ըսրձագլըգ միտիմիզ Եայըլըպ նէ տիւրլիւ ագլըմըզը պաշրմըզա կէթիրտիյինի Թարիֆ էտիմտի: Լաբէն Սօֆիա չայը իչիպ քենատինէ կելիր կէլմէզ, փատրէ Քլավանատիէրէ տէօնիւպ, քիլիսէ, վէ Աստուածածէն պատէրի Հանկը Թարաֆատա տըր տէյի սիւալ էթտի: Այ գարշըքի տիվարըն արգասընատա տըր տէյի ձէվապ ալտըղընատա, օ մէկէքվէշ գըզձըղագ հիչ պիր շէյ սէօյլէմէյէրէքտէն, Եիւգնինիւ տիվարատա տէօնէպ, տիզ իւշէրինէ կէլտի. պաշընը Եէրէ էյէրէք, վէ էլէրինի գատուշթուրարագ քէմալի տէվշիրիքվէ իլէ, վէ Հէման պիր նէֆէսատէն մատա սէսի իշիտիլմէյէրէք, քենատիտէն պիրատ

պէր կիսպի խայլը միւտաէթ տուայա մէշղուլ օլտու։

Ա՛ մուհապէթ իլէ տօլու գըզՀըղազ. սէն քի Ա.լահընըն աշգըլա պէյլէ սուզան օլմուշսուն, Լիսանէլօյու տա սէվիպ, ծնու ՀԷՀԻՆՆԷՄԷՆ քաղզընտան խէլաս էտէ պիլիբիրսին։ Հազիգաթ օ նուն ֆազիլէթինատէն օ տէրէՀ մէՀլուպ օլմուշ ուտում քի, իբի կիւն սօղըա ծնու Բանթէհատէն իսթէհիմ։ վէ էյէր օ գըզՀըղազ պիր սէնէհատէն պէրի Պուտա շէհրինատէն պիր Մաճարըլը տէլի գանըլըըլա նամկէտլի օլմասա, պէնատէն տիրիղ օլունմազըտը տէյի մէմուլ էտէրիմ։ Պէնի խէլաս էտէ պիլէՃէք տիւնեա իւզերինատէ եալընըզ իբի քիշի վար ըտը. եանի Սօֆիայըըա պիր տէ ֆանինի. լաբէնն իբէսինի տէ ալմազ պանա միւհեասէր օլմատը։ Ֆանինի Լուքսէմպէրկլի պիր իբի սէնէլիք տուլ պիր խաթուն օլուպ, հիւանի ՀԷմալ իլէ պիրլիքտէ զահիտ վէ հՀլի սաֆիլէթատէն իտի։ Ջինկինն, սօղատէ, ազըըը, պիր գաչ լիսանա աշնա, իլմի մուսիքիտէ մահիր. վէ պունլարտան մատա պէնի տէ աշըրը սէվէրիտի։ Պիր քիւչիւք օղլու վարըտը. հօյլէ խօշմէշրէկպ, վէ հօյլէ շիրինէտատա քի, ծնու կէօրէն միւՀէրրէհտ սէվմէյէ մէՀպուբ օլուրուտու։ Պու ասըլզատէ վէ քիպար խաթունունն Ֆազիլէթլերինի Թանըտրզըմանան, ծնու իսթէհմէյէ զարար վէրտիմ։ Ֆանինի պու Թէքլիֆիմատէն պիրտէն պիրէ սաըըտըըտա տա, եիւզիւնիւ փէքէՀԼԹիրիպ, Ա.բրիկէթԹօսունու պանա կէօսԹէրէրէք, խաքեաԹ սուրէԹիլէ, — Լիսանէլը, իւք մուհապէԹիմին շու փէյինի կէօրիւյօրմուսուն։ Պիր քէրէրէ պունա պագ տա, պիր վալիտէ պունու ԹէրԹ

Էտէ պիւլիւմի սէն սէօյլէ – տէտի։ – Պէն ծնուն ղայէթ մուհասիպէթլի վէքիլի օլուրում – տէ-միմ իտէ տէ. – Եօք, եօք. ծնու Օմէթճէմ տէն պաշդա քիմսէ սէվիմիզ։ Ալլահ ծնու էլ-միզանէն ալտը. շիմտի ծնուն եէրինէ տէ պէն սէ-վիձիյիմ։ վէ նէքի գաթ մուհասիպէթ իլէ ծնու եալընըզ պէն սէվի պիւլիւրիմ – տէյի ձէվապ վէր-տի։ – Այմնա սէն տահա կէնձինին. հիչ պիր թէ-սիւլին օլմայարագ պէօյլէ տուլլուգ Հալիճետ գալմագմը իսթէրսէն – տէտիմ։ – Պէյիմ, սէ-նինլէր ուչար կիտէր. Հալ պու քի պիր վալիտէյի կէօրմ եալընըզ պիր կիւնիւն քէտէրի, պիր եէ-նի ագտը թէզէվվիւձինն Հէր պիր թաթլըլըգ-լարընատան տահա ամբ տըր – տէյի ձէվապ վէր-տի։ Պուննուն իւզէրինէ մէյսու օլուսգ, օ մէմլէ-քէթի թէնէր էթտիմ։ Սօղրա Այմնէթտաամտան, Ա.յատան, Այնվէրտատան տա պիր գաչ տէֆա թէքրար եազտըմ ըտա տա, ձէվապ պիւլէ վէր-մէտի։ Էօյլէ զանն էտէրիմ քի, պէնիմ քիւս-թախլըղըմը զապթ էթմէք, եօլսուզլուգլարըմը իսլահ էթմէք, պէնի ֆազիլէթ թարիգինէ խոխալ էթմէյիլէ, տահմա. էօնիւմտէն գաչան գալսա տահաթլըղընը տա իսատ էթմէք, ան-ձագ եա Սօֆիայա, եա տա Ֆանոիյէ մախսուս-ուտու։

Սօֆիա պիր միւտէթ Այտուաճաճինէ տուա-սընը էթտիքտէն սօղրա, այագա գալգտը. վէ կիւլէձ վէ ֆէրահ լէհձէ իլէ փէտէրինին եա-նընա կէլիպ, – պիւլիւմիսին աղա փէտէր, ակնին իչինն տէ տուա էթտիմ։ վէ պիզի պուննձա մէշագ-գաթլարտան իսէլա էթտիյի իչին ազիզ վալի-տէմ թէչէքքիւր էթտիմ – տէտի։ Պէշ ան

տագիզե սօղբա էօյլէն Թաամը հաղըր օլտու. էօյլէ տէհլիլէթլի մահալտէ մուհասիլէթին վէ ինսանիյէթին պու գաատար էնվայի վէ լէզիզ Թաամլար Թէտարիք էթմէսինէ, վէ շէհիրլէր տէքի էն ալա զիյաֆէթլէրի էմնալ Թէմիզ սուֆրա փէշքիրլէրի, պիլլէր Թագըմլար, վէ սայը լէվազիմաթլար պուլունմասընա ինսանլըն ինանաձաղը կէլմէզիտի։ Փաատէ Քարթ եանը մըղտա օԹուրմուշ, հէր պիր սիսալլէրիմիզէ ձէվապ վէրիրիտի. վէ սէնէվի նէ գաատար քիշիլէր Թէհլիքէտէն գուրԹարտըգլարընը, օ տէլի գանը բահիսլէրին օ սօուգ հավայա նասըլ տայանտըգլարընը, փէք սօուգ այլարտա նէ տիւրլու էօմիւր կէչիրտիքլէրինի, վէ հէր սէնէ Սան Պէրնարտօյա նէ գաատար զիյարէթձիլէր կէլտիկլի Թարիֆ էտէրիտի։ Պազը մէվսիմլէրտէ, տիւրլու էօլիւմլէրտէն գուրԹուլանլարըն ատէտի եիւզէն Թէձառուզ օլտուղունու, վէ եիւրէք տայանմայաձագ տիւրլու վուգուալէրը հիքեայէ էտէրիտի։ Տէլի գանը բահիսլէրին գաատի խաբեան վէ Թահսիլ իլմ էթտիքլէրի մահալ ՄարԹինեիտէ տիր. հէր իւչ այտա պիր տէյիշլիլէրլէր. լաքին գըշ մէվսիմնատէ ճալար տա աշաղը տէրէտէ իգամէթ էտիպ, էօգարըտա օ պօրալարըն ֆուրԹունալարըն արաաբնատա էալընըզ գալի իւչ պիննեէ քիշիլէր գալըպ պիր Թարաֆտան զէպուր տուալարը էտէրլէր, պիր Թարաֆտան տա Թահսիլ իլմէ մէշղուլ օլուրլար. վէ էօյլէ տէհլիլէթլի էյէամնարատա օ Թէփէյէ չըգան ձէտուր քիշիլէրի միտաֆիր գապուլ էտէրլէր։ Պինլէրճէ զիյարէթձիլէր կէլիր. վէ հէփսի տէ, ալէլխուսուս պազէն շէ-

տիտ ֆուրթունա վէ պօրա սէպէտլէ կիւն-
լէրէ պուրատա գափանըպ գալըրգլարը հա-
նատէ, նաֆագա վէ եամագ պուլուրլար տէտի։

Ինանըրըմըրըն, պիզէ պիր տէ մուզէհանէ
կէօնթէրտի քի, ծնտա տաղ քէչէլէրի, ձէյրան-
լար, գարաձալար, պալգան ֆարէլէրի, պօր-
սուգլար, կէմ սըչանլարը. խուլասէի քէլամ
տաղլարտա վէ եանաշըլմազ գայալար ատասըն-
տա եաշայան էնվայի հայվանաթլար մէվճուտ
ուտու։ Գամի նագար պէյազ կէօկէրչին, տիւր-
քաձ, օ տաղա մախտուս սիւյլիւն, եապան խօ-
րօսու, վէ պէյազ տաղտա, վէ Սան Պէրնարտօ
տաղընտա պուլունուպ, գարլար ատասընտա
թէնհանէչին օլան փարլագ գըրմըզը պէնէք-
լէր իլէ պօզ րէնգլի պիր նէվի գուշ կիպի, էն-
վայի տիւրլիւ տաղ գուշլարը տախի օրատա մէվ
ճուտուտու։ Փատրէ Քարթ պիր թագըմ էսքի
Րօմալըլարըն վէմանըրնտան փուրթխանէ մնհա-
լինտէ էէր ալթընտան չըգմա պագըր թախթա-
լար տա օրտայա ձէմ էթմիշ խոի քի, օ ատիր-
տէքի եօլճուլար սէլամէթ կէչտիքլէրի, թէհ-
լիքէլէրտէն գուրթուլտուգլարը, պօրալարտան
հըրֆզ օլտուգլարը, գարլարա ղալէպ էթտիք-
լէրի, վէ տախր պուռնլարա էմնալ վուգուաթլար
սէպէպինէ, եազըլմըշ լէվհէլէր խոիլէր։ Փա-
տրէ Քարթ պուռնլարը խարազ էտէրէք, վագ-
թըլա պուռնլարը փուրթփէրէսթիլէր թագտիմ
էթմիշլէր. շիմտի պուռնէա խըրխաթխյանլար պու-
րատան կէչէրլէր, վէ Ա.լեհա թէհշէք քիւր է-
տէձէք էէրտէ քիւֆր էտէրլէր. հաթթա սէօյ-
լէմիչ տիթրէրիմ։ պիր թագըմ տօղուշտան
Գամօլիք խբէն Ջվէցցէրալը Բատխալլար Սոն-

տէրպուհետ մուհարէպէխմհտէն սօղբա պու բա-
հիպէբի թաղսիգ էթտիքտէն մհտա, պէօյլէ
մուհապէթ գահրըմանլարընա ձիզիյէ գօտու-
լար. մալէբի եաղմա էթտիլէր, վէ խահինձէ
սիւրտիւլէր տէմի:

Իրթէսի կիւն Սօֆիա էրքէնձէ գալգըպ, օ
ազիզ բահիպէբտէն պիրինէ խոստովանանք օլ-
մուշտու. վէ պուլունտուղումուզ օտայա կի-
րիպ, սէվինձ վէ սաֆվէթ իլէ, — Լիօնէլլօ, պէն
պատարագ կէօրմէյէ կիտէյօրում: վէ փէտէրիմ
հէնիւզ եաթայօր օլտուղունտան, օնուն նիյէ-
թինէ տէ սրբուԹիւն ալաձաղըմ: Այնին տէ
վալիտէն վար, պէնիմ իլէ պիրլիքտէ սէն տէ
սրբուԹիւն ալմագ իսԹէրսիսին — տէմի:

Պու սէօզլէրտէն կէմիքլէրիմէ գատար պիր
սարսըլմագ տույտում: վէ — տուտու, պէն վա-
յըգ տէյիլիմ — տէյի սօուձագ պիր ձէվապ վէր-
տիմ: Ջավալլը Սօֆիա գըզարտը. եիւզիւմէ
պագտը. վէ կէօզլէրի տօլարագ, — Լիօնէլլօ
պէն սէնին իչին տէ, վալիտէն իչին տէ տուա
էտէրիմ — տէյէրէք քիլիսէյէ տօղրու կիԹտի:
Ահ, օ արատա միւձէրրէտ պէնիմ եիւրէյիմտէ
տօլմուշ Թաշմըշ օլան պինամուսլուղուն Թօ-
փուննու լէհձէմտէ օ կէօրմիւշ օլմագ կէրէք
իտի:

ՖՐԱՄԱՍՕՆԼՈՒԳ։

Էյլէն Թաամբնտան սօղբա, Սօֆիա Ատուա-
ծաճինէ տուա էթամէք իչլին քիլիսէյէ կիթմիչի-
տի. չունքի քէհենի ճնտան այրըլամազըտը. օ
արատա Քօնթէէ Փիէթրօ տա, իսթէրսէն պէ-
րապէր կիտէլիմ էօլիւէը օտասընը սէյր էտէ-
լիմ տէյի պանա բիձա էթտի։ Տըշարը չըգըպ
փէնձէրէլէրին էօճիւնէ վարտըգ. վէ ալչագ վէ
տէմիրլի օլտուղունտան տրշարըտան կէօրտիւք
քի, օ սէնէնին իչլինտէ գար եըղընընա րասթ
կելերէք տերկելերէ կէօմիւլմիւշ, վէ սօղբա րա-
հիպլերին արայըպ պուլմուշ օլտուգլարը ձէնա-
զելեր, պիրեր գուշագ իլէ տիվարա պաղլանմըշ.
վէ կէչէն եօձուլար կէօրմէյիլէ, պէլքի իչլինտէ
թանըտըգլարը պուլունուր տէյի օ օտասա էյ-
լէձէ հըրֆըզ օլունմուշտուլար։ Օրանըն սօուղու
օ տերէձէ քէսքին, վէ հավասը էյլէ թէմիզ
տիր քի, պաղըրսագլարը գուրույուպ, վէ գան-
լարը վէ գան ըտա գարըշըգ օլան ախտաթի մայի
պուխար օլուպ չգարագ էյլէ գատիտ քէսիլեր
լեր. վէ լէհձէլերի վէ սիմանտարը տէյիչիլմէ-

տէյինատէն, սաղլըղընատա ծնլատը թանըյանլար, ո գատիտ հալէրինատէ տէ անինատէ թանըյա պիլիրլէր։

Ո հիւզնունլու սէյիրատէն սօղատա, թէհսիրլի վէ սօուդ տաղ ըիւզնէատընատան իւշիւիւպ, Քօնթէդ սօպա օտատընա տէծնմէք իսթէտի. վէ պէօյուք մէրտիվէնին այաղընա եէթիշտիյիմիշ տէ, ո քիւչիւք մէյտանձըղըն գարշըսընատա Նա փօլէծնուն օրատան կէչմէսինին, վէ ո տաղլարատան վէ գայալար արատընատան օրտույա գըլագըուգ էտէն, վէ պատէհու Մարինկո մուհարէպէսինատէ շէրէֆ իլէ վէֆաթ էտիպ, Հինազէսի Սան Պէրնարտոյա կէթիրիլմիշ, վէ քիլիսէտէ պիր կիւզէլ թիւրպէ ալթընատա տէֆն օլունմուշ օլան Հինէրալ Տէսանինին զիքրինէ օրատա գծնուլմուշ թաշը կէօրտիւք։ Մումանէյ Քօնթէդ զիյատէ ապըլը, վէ Հնատանի մատահաթլարատա չօգ շէյ կէօրմիւշ կէչիրմիշ օլտուդունատան, Նափօլէծնուն պու հիքմէթլի կէչիշի միւնասիպէթիյլէ, ծնուն վատի ապը, վէ ֆիքրինէ գուրտուլու գարարտան հիչ պիր կիւձլիւք ակպէպիյլէ գօրգուդ կէրի տուրմադ սէպաթը վէ շէձաաթը իւզէրինէ սէօհպէթ էթմէյէ պաշլատը։

Ամէն սուֆատա Եանան պիր կիւզէլ ալթէշ գարշըընատա օթուրուպ, սէօհպէթին պիրինատէն օ պիրինէ կէչէրէք, շէյիյէձէ ֆիքրեատ էթտի. — չօգ շէյ. Թատիաթա զալէպ էտէն, պունձա մուհարէպէյը գազանըպ նիչէ օրատուլարը Թարուսար էտէն. պունձա Թախթալարը տէվիրիպ, Խլըօխանըն պու գատար գըլթալարընը գիրի հիւքումէթինէ ալան տաէմ; Մասա

հարևարքն զասպեքնա գատըր օլամատը. Մաս-
սնաբըզ էվվել էմնաէ ծնու Թախեթը իմիէ-
բաեօրկէ գատա էԹախիմիշ ևքէն, քէնաի
իզէրինէ տէ հիւբմ էԹմէք էֆքեարքնա զա-
հիպ օլտուդունու կէօրմէյէլէ, ծնու զէնձիրպէնա
էԹմէք իչէն Թախեթընտան աշաղը էնտիրտի:
Լիսանէլը, կիզլի իԹԹիֆազլարքն զուլումաԹ-
լը գուվվեԹինէ կիւվէնէն քիշինին սծնու էօզ-
տուր. էր եա կէձ միձէրկա ծնուն գուրպանը
օլաձաղը շիւպհէսիզ տիր: Ան տահա տէլիգան-
լը սըն. շիմտի Ֆրանսայա կիտէյօրսուն. օրատա
սանա տիւրլիւ պէ տիւրլիւ ձէլզ էտիձի վէ
գուվվեԹլի Թահրիքլէր հազըր տըր. այաղընը
փէք պատ. օյանըզ տուր: Պէնիմ պիր Թէք էր-
քէք էվլատըմ վար. վէ պիր վազըԹ ումիտիմ
վէ սէֆամ ծնուն իւզէրինտէ խալ. շիմտի խէ
միԹէմտատ քէտէրիմին, Թիւքէնմէզ կէօզ
եաշլարըմըն, վէ աշըրը Թէլաշլարըմըն սէպէպ
տիր: ՎաֆէլէԹտէ պուլունտուրազ Մատսծնարըա-
ըրն տուզաղընա տիւշմիւշ. կիզլի իԹԹիֆազ-
լարա տախիլ օլմուշտուտ. պէն տիւրլիւ ֆէ-
տաքեարըզզար վէ Թէհլիքէլէր իլէ կիւձ պէլա
ծնու գուրԹարըպ ձինէվրայա աԹա պիլտիմ:
օրատա զամիր իպԹիրտապը վէ նէտատմէԹ իլէ տօ-
լու, մէնֆիտէ կիպի կիզլիձէ էօմիւր սիւրմէք-
տէ տիր. պէն տէ ծնու կէօրմէյէ կիտէյօրում —
տէտի:

Օ միւհԹէրեմ Մաձարըզնըն պու փէտէրտանի
իշԹիքեեալարը, վալիտէյնի զնքրինի, վէ ծնուն-
ուզա պիրզնքատէ զամիրմինն շէտիտ Թէքատիրզէ-
րինի գալպմատէ օյանատըտը: Իմտի օ ազապ-
տան գուրԹուլմազ իչէն, պիլմէզ կիպի եիւզ

թուխ արագ, վէ մնշայըլա օձագտաքի օտուն-
լարը տիւզէլտէրէք, օ տէյիլտէն Քօնէթէյէ տօղ
րու տէօնիւպ, — պու ձիւմլէ Մասօնարլըզ զա-
րարըզ պիր շէյ տիր. վէ Րօզա Քրօչէ, եախօտ
Իլլումինաթօրլար ֆըրզալարը կիպի պինաամուս
պիր շէյ տէյիլ. իլլա Մասօնարլըզ ալիմ; ա-
գըլլը, ձհասուր պիր թագըմ ատէմլէրտէն մի-
րէթէթէպ պիր շնըքէթ օլուպ, ինէթիշարը իս-
լուամ; ինսան մուհապէթինէ տաիր իհտասլարը
իսլահ էթմէք, թէձարիւթի, եօձուլուգլարը,
զնրասաթը, վէ ինսանի միւշարէքէթէ խայրլը
օլան հէր նէվի մասլահաթլարը իլէրիլէթմէք
իւզէրէ, եալընըզ գարտաշլարընըն ֆահիէսինէ
չալընըրլար տէյի իշնէմիշիմ — տէտիմ:

— Ա՛զիզիմ, պունու սանա հէր քիմ սէօյլէ-
միշ իսէ, եա աշըրը տէրէձէտէ համագաթ սա-
հիպի, եա տա ֆէնգիլ ատէ քեագիսպ վէ ալտա
տրձը պիր քիմսէ օլմալը տըր: Սէն Իթաէեան
սըն. քիսպարզատէսին. քիլիսէնին գուձաղընտա
Թալիմ օլմուշսուն. էյհը քի Մասօնարլըզ պէօյ-
լէ սանա եուխտուրտուգլարը կիպի կիւնահ-
սըզ պիր շնըքէթ օլմուշ օլսայրտը. քիլիսէի շէ-
րիֆ քէնտի իլմի վէ ատաէլէթէյլէ, ծնու պուն-
ձա ասֆօրօզլար ալէրինա նիչին գօյաձաղըտը:
Քիլիսէ զաղատլարընա տիւշմէք ձհզասըլա,
գաթօլիքլէրին ծնա կիրմէսինի եասաղ էտէր-
միյիտ. վէ սաֆտէրուն քահանայլարտան պու
կիւնահը չէօզմէք հիւքումէթինի գալտընըրմը-
յըտը: Քիլիսէի շէրիֆ, ծնու իտարէ էտէն Ա՛լ-
լահանի նուրուա, հանկը շէյ գապահաթը եա
խօտ գապահաթսըզ, հանկը շէյ սէլամէթ եա
խօտ զայըղա կէօթիւրիւբ, հանկը շէյ Ա՛լլահըն

իշի, եախօտ չէլեթանըն հէյլեսի օլտուղունու էյի պիլիր։

— Փէք էյի Քօնէթէ, ամմա շունու սէօյլէ պանա քի, Ֆրամասօնլար քէնտիլէրի նիձէ Թէմփլիէրին (տաճարական) թարիխաճընա միւէ հագ կիսպի հէր քէսէ իլան էտէրլեր. վէ պու խուսուսա պիր իսպաճէ հիւքմիւնտէ, Գուասի շերիֆտէքի ազիզ ռեզար քիլիսէսինին մուհաֆըզլարը վէ միձէտտիսլերի մագամընատա, տիւէ կէրէկիր սէնատոճը ուսուլաարընըն ալամդըճլընըն իւզէրլէրինտէ թաշըրլար։ Ինչար պազը լօձալարտա ըէսմ օլմուշ, պազը ալճուն զէնձիլլեր իլէ ասըլմըշ մալալար, պատանա Ֆըրէյալաըը, չէքիձլեր, քէսէրլեր, հաթթա գալպուրլար, թէքնէլեր, վէ էօնլիսքլերէ վարանա գատար տիւարձը ալաճլարընը թաշըրլար — տէտի։

— Հէր քէսէ իլան էտէրլեր — տէյի կիւզել սէօյլէտիւն. լաբէն ֆիլանդ վէ տէրին ֆիքիրլի օլանլար ծնալարըն նէ տիւրլիւ քէօմիւ թօխում տան հասըլ օլտուգլարընը էյի պիլիրլեր։ Պայազը խալգըն կէօզլիւնիւ գարարլամագ իչին, ծնալարըն կէօզլէրինէ պու ալճուն թօզու սէրփէրլեր. ծնալարա պազը հազրէթի Սիւլէյմանըն ինշա էմտիյի պէյթուլլահընն, պազը Գուասի շերիֆտէքի մէզարը մուգատտէսին սէօհպէթինի էտէրլեր. անձագ հագգը զաթինտէ Ֆրամասօնլար պաշգա պիր շէյ տէյիլ, իլլա խրիսթիանճա պիր գարատաշ մուհապէթի ամլինին թէտնիսի վէ պօզունթուսու օլուպ, իլք ճամաաընատա տիւնեայա նէ գատար ֆախրէպախշ օլմուշտուսա, չէլէթանըն իւֆլէմէսինէ օ գատար քէմիլիք իլէ մէյի թահվիլ օլմուշ տուր — տէտի։

— Էյհը քի ծալը Թէմիխօ գավալիէրլէրի-նին սիլքինաէն տէյիլ խաէլէը, նէտէն պու գա-տար պէօյուք վէ գուվվէթլի օլտուլար քի, պու-թիւն Էվլօփայա, վէ տէնիզ աշըրը մահալլէրի էայըլտըգտան սօղրա պիւթիւն Ամէրիկա գը-թաըննա, ձէտիտ Թաւէթի, Սանտվիք, վէ Ա-ուսթրալիա ձէվիրէլէրինաէ տէ պուլունույօր-լար։ Ֆիլ վագը պու պիր ազիմ մաատէ տիր. վէ միւձէրրէտ էիւքսէք վէ ինսան գուտրէթինէ տէն խալըձ սէպէպլէրաէն նէշէթ էթմիշ օլա-ձագ տըր։

— Ամվիւլում Լիմնէլը, նէ էիւքսէք նէ տէ ինսան գուտրէթինաէն խալըձ սէպէպլէրաէն նէշէթ էթմէ տիր. հաթթա պիլաքս ձէհէնէմ կէրիպլէրինաէն չըգմա տըր. չունքի շէյ-թան քիւհէյլէ գարշը օլան գըզըլձըլընտան վէ ատավէթինաէն գուտուրուպ, ծնուն Ա-լլահանի մասլահաթ լարընա գարշը, ծալըը պօզա-ձագ, թէհանի էթտիրէձէք, վէ լէթաֆէթ իլէ վէ ազիզլէյինէ գուլլանտըղը շէյլերի աքսինէ չէվիրէձէք գարանլըգա տաիր ամէլէր փէյատա էթմէյէ չալըշըր։

— Էյլէ իսկ շէյթան քիւհէյլի թագլիա էթմէյէմի չալըշըր։

— Պէլի. վէ ծնուն պու խուսու թա գատիմ տէն տիր։ Մինրապա գարշը մինրապ, գուրպա-նա գարշը գուրպան, խորհուրդլարա գարշը խորհուրդլար, թէշրիֆաթլարա գարշը թէշ-րիֆաթլար իձատ էտէր. Աբէլին գուրպանընա մուգաբիլ Կայէնին գուրպանընը. Յիսուս Քրիս-տոսուն վաֆաթիզինէ մուգաբիլ Գարպօնարըա-րըն վաֆաթիզինի իհտաս էթմիշ տիր։

— Էյլէ խոհ Մասօնականքը խըխոթխանըզըն հանկը ատէթինէ գարշըլըգ տըը։

— Սանա սէյլէյիյիմ։ Վէ հէը նէ քի սէյլերսէմ, պէնիմ զիւմիւմէ Ֆրամասօնականըն հօզ փոնսարըսընան ալընմա տըը։ Խոռի պիը մէլսին քի, ծնիքինէ տէհրանէն պիրագ էվվէլ զարպ ահալսի Քրիստոսուն ազիզ մէզարընը Ա.րագալարըն փէնչէսինանէն թափսիս էթմէք արզիսիյէ սիւզան օլուպ, պու ձիհէթ իլէ էհլի սալիպէը պաշլատարար։ Էվվէլ էմրանէ Փիէթրո նամ ձէնռաւար պու շէյէ պէտ էթմի. Պուլճանէ Գուտսի շէրիֆի ալընպ, օրայա փատիշահ օլսուս. փէյատը փէյ ձիւմլէ խրիսթիան փատիշահլար, հիւքիւմտարլար էհլի սալիպ եաղընմայա, վէ մուգատսա Թաօիրաղըն մուհաֆազասընա ահար միսագ էտէրիսիլէը. Թա իքինձի Ֆրէտէրիքօ Ամիէրաթօրա, վէ Ֆրանսա փատիշահը ազիզ Լուձվիյէ գատար. շէյլէ քի էհլի սալիպլիք իքի տէհը գատար միմթէտա օլսուս։

Օ ասիրաէ Ֆրանքարընն փատիշահլըղը, Փրընչէնչլիլերին ասքէրլէրինանէն, վէ Աֆրիքա վէ Խափանէա զէնձիլէրինին պիտաֆաաթ հիւձիւմ վէ զարաթ էթմէկլերինանէն խարապ օլուպ. վէ Շիմալ Թարաֆընա Նօրմանտիալըլար հիւրիյիւշ էտէրէք, հէր շէյի եագըպ եըգըպ, բաթէ կէլտիքլէրինի գըլըձանան կէչիրիր խիլէը։ Մէրօվինկօ վէ Քարօվինկօ խանէտանլարը նընն խպատաէթքեաըլըգլարընըն վէ ձէօմէրտլիքլէրինին իհէաքէրտէսի օլան կիւզէլ վէ զէնկին մանասթըրլար վէ սէլաթին քիլիսէլէր, օ գափրէը գուրտլարըն հիւձիւմլէրիյլէ, պազըսը եաղմա, պազըսը Թախրիպ, վէ պազըսը Հարգ

օլմուշուտուլար. քեօյլերին գասապալարըն եք-
սերիսի եաղմա օլմուշ, վե հիսարլարը երգըլ-
մըշ, ախշապ քեօփրիւլեր աթէշե վերիլիպ նե-
հիրլերին իչինե տեօքիւլմուշ, վե քեարվիր
ձիսարլերին քեմերլերի տեօքիւլիւպ եէրիլե եէք-
սան օլմուշ ուտուլար:

Պավիլիոատա, Իթալեատա, Պօրիօնեատա, Ունկարեալըլար նիչե տեփա չափուլա չըգըպ, զիյատե սըգ պիր օրման շեհիտա փուրթունայը-
լա եանըպ, աղաձլարըն վե օթլարըն քեօքլերի-
նե գատար թէլեֆ օլարագ, պիր քիւլ օվասընա թահվիլ օլտուզու կիպի, պունլար տաղի հեր թարաֆը եագըպ երգըպ քիւլ էտերիտիլեր: Ձերմանեա Փրուսեալըլարտան, Պօհեմիա, Մօրա-
վիա, Թաթարլարտան Ըսլավլարտան պեր պատ օլմուշուտու. Պալթիք գըյըլարընտա վե գարա-
տա օլան շեհիրլերի Ձվեօնլար վե Թուրքմէնլեր խարագ էտերլեր իսկ: Ասնագ հեփիսինտեն զի-
յատե էսքի Ինկիլիզ գըրալլարընըն զեմանընտա կիւզել մանասթըրլար, ձեսիմ քիլիսեներ, հեր նեվի խայրաթխանելեր իլե շենլենմիշ օլան Ին-
կիլթերըա թօփրաղընա սըգ սըգ Տանիմարգա-
լըլար եիւրիւյուշ էտիպ, մանասթըրլարը, քի-
լիսեների, գուլլերի, քեօփրիւլերի, զուբաղա վե խասթեխանելերի խարագ վե վերան էտեր խարլեր:

Իմդի կեօրիւյօրսուն Լիօնելը քի, օնուննէս տեհիրե տօղրու պիւթիւն Էվրօպա Շիմալի պետաէվլերին վե զենձիլերին էլի իլե քիլիսե, մանասթըր, վե գալա էսերի գամայարագ, պիր եապանի չէօլմեթան հեյեթի քեսպ եթմիշ իս-
տի. վե սեքենելերի գապա Թերսեյեսիզ պիր

հալտե, վե հեր պիր շեհիր, գաստապա, գարխե, վե հեր պիր թօփրագ, տէնիզ օրթասընտա գալ մըշ պիր ատայա միւշապիհ օլմուշտու. չունքի պիր մահալտէն տիկեր մահալե կիտիպ կելէձէք թարիգլեր պօզուլմուշտու: Նէ եօլ գալմըշ, նէ քեօփրիւ, նէ գայըգ, նէ տէ եօլձուլարը գա պուլ էտէձէք, զարիպլերի նաֆագա վե գօ նագ վերէձէք զինգին մանասթըր միսաֆիրխա նելերի գալմըշտըր: Իլլա հեր թարաֆ օրման, պաթագ, վե սըգ սըգ չօրագլըգ օլուպ, նէ աթ ըլա նէ եայա օլարագ կէչիլմէնին իչթիխանլե եօղուտու: Ալլահ թալա ձէմաաթընըն հալինէ մերհամէթ էտիպ, պիր թագըմ ալիձէնագ, ձէսուր, ալիմ, վե զիյատէ ապիգ քիչիլեր վէյ տա էթտի քի, սուրը Պէնէֆսիքթօսուն գանուն լարընա մութապագդ գանունլարըլա մանասթըր տա սաքին պիր եէնի ուխուվվէթ իչտաա կ տիպ, քէնտի մանասթըրլարընըն ձիվարլարըն տա պուլունան գապա վե եապանի քիչիլերի եավաշ եավաշ թէրգիյէ էթմէյէ պաշլատը լար: Պատէհու Ֆրանսատա, Պէրնարտօսուն Օտտնուն, վե Պրունսվիկին իտարէսի ալթընտա Ձէմաթլը, Քլունի, վե Ձէրթօզա թարիգաթ լարը իչտաա օլտու: Ձէրմանեատա Մակսպուրգ արքիփիսքօփօսու սուրը Նօրպէրթօնուն իչտաա էթտիյի Փրեմոնթրատէ թարիգաթը: Ինգիլթէրրատա Քանթուրպիա արքիփիսքօփօսլարը Լանֆրանքօ վե Սինսլօ, սուրը Ալպանօտան, սուրը Տունսթանստան, սուրը Քօլումպանօտան, վե օ մէսուտ թօփրագտա տաիմա էքսէրսէթ իւգերի պուլունան սաիր ապիգ քիչիլերտէն պինա օլունմուշ օլան մանասթըրլարը

խալահ կեթտիլեը։ Ինքալեա օ ասիրլերտե ախերլերտեն մնտա տուրը Ճիօվաննի Կուալպերթօյա, վե տուրը Րօմճալտօյա մնալիք օլտու քի, Վալըօմ պրօշա վե Քամալտօլե Թարիգամերլերինեն միւ էսխիլերի օլուպ, Ղարպ Թարաֆընտա կերեկի կիպի քէօքլեշմիշ օլան տիւրլիւ պէտխուլարա գարշը Ճանսխարանե Ճինքլեշտիլեը։ Նիհայեթ ծնիքինճի տէհրին ախըրնա տօղրու տիւնեանդն օ խբի ըշըդը կէօրիւնիւպ, Ֆրանչիսկա վե Տօմնիքա, Մինօրլերդն վե Վախդլերին Թարիգաթընը իհտաս եթմիլեր, խրիսթիանլըդըն էն կիւշլի մահալլերինի պէօյլե գարանլըդա ղարդ էտէն, վե խալդը պէօյլե գապա վե Թաստափ հէյեթե կիրիֆթար էտէն օ զուլմ Թերլերի Թէնվիր եթտիլեր։ Օ ասի Ճէմաաթլարը մագլուպեան տըրմագ, հագիմլեթմե, վե եարալարընը եուպ շաթմագ իչին Գավալիերլեր Թօխումու տա մէյտանա չըգտը. ալելեսուս Սիհտալե (խաս Թէխանէ) վե Թէմիլիօ (տաճար) Գավալիերլերի քի, Շարդ Թարաֆընտան ինսանիյէթե վե Թէրպիյէյե միւթաալլիգ քէյֆիյէթլեր կեթիրէք, պարպարլարդն եիւղիւնատն սօն տէրէճէ խարապլըդա կիրիֆթար օլմուշ, վե ինսանլըգտա ալագալարը գալմամագ տէրէճէսինե եեթիշմիշ օլան Իվրօիա խալդընը խալահ եթմէյե խայլըճա եարտըմլարը տօղունտու։

Ինդի պու տէրէճէ խարապլըդլար արասընտա, հէր խուսուստա գայըրըճը վե տահմա իշկիւզար օլան քիլիսէ վալիտէ, էհլի սալիպլեր վասիթասըյլա Շարդ Թարաֆընդն խրիսթիանլարընա մուավենեթե եթտիկ միսիլլու, Ղարպ Թարաֆընտա պուլունան խրիսթիանլարդն եար

տրմընա տա Հիմնէ Թ-ինի տիրիզ է Թ-Ռ տի։ Զուն-
քի օ ասիրէ Ե տակ նիչէ նիչէ Ձ Ե մաա Թ-լարրն նե-
լոզու Թ-իւն գաշանմագ իչէն տէնիպէ Ե րի աշրպ
կիէ Թ-Ռ չ օլան Հավէսէ Ե րինի պիր Թ-ատաֆտան
կէօրմէյիլ, պիր Թ-ատաֆտան տա Ձ Ե մի ինսան-
լար սիլահլանըպ ազիզ մէզարըն խէլասը իչէն
կիէ Թ-տիքլէ Ե րինատ, պու Թ-ատաֆլարտա նէզա-
րէ Թ, իտարէ, վէ մու Հաֆազա Է տէձէք քիմնէ
գալմատըզընտա վազը օլան միւնասիպէ Թ-սիզ-
լէյի միւշահէտատ Է տէրէք, Ֆրանսա, Պօրկօ-
նեա, Ինկիլէ Թ-էրա փատիշահլըգլարը, պիւ Թ-իւն
Ամանեա Հիւքում Թ-ի, վէ քեաֆֆէյի խըրս-
Թ-իան պու լունան պէյլիքլէր իչէն տախի, քէն-
տի մէսքեանլարընը Թ-էրք է Թ-Ռ չ մէձպուր օլ
մայարագ, պէյան օլունան շարէ Թ-լարըլա գար-
տաշլարընըն Ֆախէխինէ քէնտիլէրի սունան-
լարա, վէ քիլիսէյի շէրիֆին խըզմէ Թ-էյինէ վէ եիւ-
Ձ Ե լմէսինէ եարտըմ Է տինլէրէ նեզոզու Թ-իւն
իլան է Թ-տի։

Մանասէ Թ-ըլլարըն վէ պէօյիւք քիլիսէլէրին
քիէ Թ-ապանէլէրինէ պազը քիէ Թ-ապլար Հէտիյէ
է Թ-Ռ չ տէ, իշպու պէյան օլունան շարէ Թ-լար-
տան մատուա ուտու. չունքի մանասէ Թ-ըլլարըն,
մէարիֆլէրին, ուլու քիլիսէլէրին, վէ է փիսքո-
փօպանլէրին իչրապ, եազմա, վէ Թ-ախրիպ
օլունմասընա, բու Հանի վէ Ձ Ե մանէ իլիմ տախը
ալէիպ Թ-է Ե լիֆլէր, Հալէ Թ-ա քիլիսէյէ մի-
Թ-ասլիպ Թ-է Ե շրիֆաթ վէ իլահի քիէ Թ-ապլարը,
պէրաէ Թ-լար, տէֆէ Թ-էրպանէլէրատ մահֆուզ է վ
րապլար, Թ-արիխ տախը շէյխլէրէ վարանա գա-
տար քեաֆֆէյէ տէ Թ-է Ե լիֆ օլմուշտուլար։
Օ խալն Ձ Ե նկեեավէլէրը, օձաղլարը Ֆուրուն-

լարը քիթ ապրա եագարբարլար. ալ լարընդն էյէրլերինէ քէչէ եէրինէ ծնլարը գուլլանըրըրտըլար։ Թիրէնէլերի պիրիսիրինէ Թուէգալլայարագ գալգան եաիար, զըրհլարընդն իչ Թաըաֆընա ծնլարը գապլարըրտըլար։ Թաապագա իւզերինէ եազըլմըշ իրի քիթ ապլարը օրտուկէահա կէօԹիւրիւպ ասքէրլերի եաԹագ, վէ ալ Թլարա կէսպէ եէրինէ գուլլանըրըրտըլար. ծնլարընդն ալ Թէչի իլէ եէմիքլերինի փիշիրիր, վէ գարաղուլլարա այտընլըգ, վէ ուզագտաքիլերի խապէր վէրմէք իչէն օտուն եէրինէ ծնլարը եագարըրտըլար։ Պու ՀիհԹատէն օ ասիրտէ քիլիսէյէ պիր քիթ ապ վէրէն պիր խաղնէ վէրմիչ գատար օլուրուտու. վէ էյէր Ռում վէ ԼաԹին քիլիսէսի վարդապետլերինէն, վէ ազիզ փէտէրլերին կիւզէլ Թէէլիֆլերի պու ումմումի պարպարլըգ Թուֆանընտան խէլաս օլմուշուսա, փափալարընդն պու ագլանէ Թէտպիրի սայէսինտէ տիր։

Լաքին քիլիսէնին վալիտէՀ շէֆգէԹինէ մազհար օլան, հէր շէյտէն զիյատէ քէօփրիւլերին, խասԹէխանէլերին, մանասԹըրլարընդն, վէ Ալլահընդն խանէլերինին ինշասըրտը։ Պու ՀիհԹատէն հէր քիմ քի ումմումին խայրընա միԹաապլըգ օլան էսինիյէլերին միւՀէտտէտէն ինշասընա եախօտ Թամիրինէ, եա ագՀէ իլէ, եա ֆիլիլէն, եա հիմայէԹ իլէ, եախօտ նասիհաԹըլա մուապինէԹ էտերսէ, Գուտսի շէրիֆին խէլասը իչէն սիլահլանան էհլի սալիպլերէ իհսան օլունան նէլոզուԹիւնլար, պունլարա տա իհսան օլունտու։ Օ ասիրլերտէ փէք չօգ պէյլեր վէ Պարօնլար, եա իլԹիյարլըգ, եա տա խաս-

Թէլլէք սէպէպլէ Կ'ելլէ սալիպ սիլքինէ տախիլ օլամատըգլարը Հալտէ, քէնտի ձանլարընըն, եախօտ աթալարընըն վէ Թաալլուգլերինին ձանընըն ֆահտահի իչին, պու իշլերէ մուպաշիրկէթ Կտէրիտիլէը։ Քէզալէք փէք չօգ պէօյուք, զինկին, գուտրէթլի, վէ խըտմէթքեար վէ Թէպաա սահիպի խաթունլար տախի պու մուգատտէս վէ ալիձինապ մասլահաթլարա աշըրը խաչ հիշլինիր իտիլէը։

Իչթէ պին Թաբիխինտէն սօզրա, զէմանէտէ մէյտան ալմըշ սինաաթլարըլա տախի օնլարըն եափտըգլարընտան իլէրի կէչմէյէ տէյիլ, իլլա օնլարա Կմնալ օլմայա պիլէ ուժիտ Կտէմէյէձէկ։ յիմիշ ՚ Թաաձձիւպլիւ վէ ապըլտան խաբըձ Կսինկիյէլերի ինչա էթմէյէ ֆրանսատա, Ինկիլէ Թէրրատա, ձէրմանէատա, Իթալէատա, վէ զարպ Թաբաֆընըն ձէմի խըրսթիանլարընտա ըկդապէթ փէյտա օլմասը պու վէձհիլէ վապը օլտու։ Հէր տէրէձէտ վէ մէրթէպէտ պու։ լընան Մանղրաֆլար, Լանղրաֆլար, Քօնթէ։ լէր, Վիսքօնթէլէր, վէ Պարօնլար, Էփիսքօփօս։ լարըն վէ պաշ փափազլարըն Հուզուրունա չը։ գըպ, քէնտի խաահմու Հաշիմիլերի իլէ պիրլիքտէ քէնտի տաիրելերինին քիլիսէլերինի մանսաս։ Թըրլարընը ինչա էթմէյէ քէնտիլերի սունար, վէ ապձէ, աթ, գաթըր, մէրքէպ, արապա, վէ սաիր լէվազիմաթլէր վէրիրիմիէլէր։

Լաքին Հայան քի քիլիսէի շէրիֆ քէնտի ա։ գըլանէ Թէտապիրի իլէ պիր իշէ մուպաշիրկէթ Կտէրսէ, Հէր պիր շէյի սըրա վէ նիզամ Թախ։ Թընա գօր. վէ ապըլը պիր պաշտան խտարէ օ։ լունարապ իշլէյէն ադալարըլա ձանլանմըշ պիր

վերջում եաթաղ. իմաի պու ձիհեթատեն Լութֆ քօփօսլար, վե բուհանի ըէյհուլլեր հօյլե թեր-թիպ էթտիլեր քի, օ գալաթալըգտա պիր նի-զամ վե տերեձե թէէսիս օլունուպ, հեր պիրի-սի քենատի նազըրընըն, վե նազըրլար պիր ըէյ-սին զիրի իտարէսինատե օլունըլար. վե ըէյհին գանուն գօմայա, վե օ մուգատատես իշլերի լա-յըգը իւզերե իտարե էթմէյե սէլահիյէթի օլ-սուն: Պունատան տօլայը էվվելա Ֆրանսատա, պատիհու Ինկիլթերըատա վե Ամերիկատա Մասօն եախօտ տիվարընը ուխուվվէթի նամիյլե զահիտլեր վէյտա օլուպ, քիլիսէլեր, մանաս-թըրլար, իլահի մէշդ էտէձէք մէքթէպլեր, Դանօնլար քիլիսէլերի, ղուրտաթահանէլեր, խաս-թէխանէլեր, միսքինլերի սըղընաձաղ մինհալ-լեր, չայլար վե ըրմագլար իւզերինե քէօփրիւ-լեր ինշատընա մուպաշիրէթ էտեր իտիլեր:

Պու ուխուվվէթլերին ըէյհի, Մասօնլարըն Պէօյիւք Մաէմթօսու թապիր օլունուրուտու. քիւչիւք նազըրլար Մաէմթօ, իշձիլեր Մասօն, գալֆալար էըրագլար Ափրէնտիէօրե (միւպէտի) թէսմիյե օլուրուտուլար: Ինշա օ-լունան քիլիսէնին եագընընտա չաթըրըձ, վե իշձիլերին թօփլանտըգլարը պարագալարա Լօճ ձիա իսմի վերիլերիտի: Օ ուխուվվէթե տախիլ օլանլար իրիսթիանձա մուհապէթ վե սաֆվէթ իգթիդասընձա, Ֆրաթէրլի (գարտաշ) թապիր օլունուրուտու: Պու զահիտլերե տաիր շերքէթ-լերտեն մասատուտ օլմագ, վե վերիլեն նեղրոզու-թիունարը գազանմագ իչին, կերէք էրքէք, կերէք նիսա օլմուշ, էվվել էմրտե խոստովա-նանը օլուպ, սրբուրթիւն ալըպ, պէօյիւք Մաէմթ-

բոյա լեթասաթ, վե քենտե լօձասընըն նապըրըն-
տան քենտէյէ սըփարըշ օլունան իշլի իձրա եթ-
մէյէ սեօզ վերմելի խոխլեր. անձագ հեր շէյտէն
եվվել տուշմէնլերինե ասիվ ետիպ ծնլարը լա պա-
րըշմագ իգթիզայըտը. պու շէյ իսե օ ասիրլեր-
տե վեք մուհիմմ իտի. չունքի եալընըզ պէյլիք-
լեր, շէհիրլեր, ձէմաաթ լար սընօրտաշլարըլըլա
միլեթմատե մուհարեպէտե պուլունմագ տէյիլ,
իլլա օ ասիրլեն ինսանլարը սերթ մէշրեպ, վեք
եիւրէքլի, վե հիտայեթ միզաձ օլտուգլարընտան,
սըգ սըգ շէտիա վե գանլը ատավեթլէր, խու-
սուսիյեթլեր, վե ախըր ինսանիյեթսիզ եբսեք օլ-
մազըտըր:

Տահա տագիգ ըիվայեթլերէ նազարէն, կէօ-
րինիւր քի պու ուխուվվեթլեր Շարթըտա,
ծնպերինձի տէհրտէն պեր ազ իլերի օ ազիմ
պաշ քիլիսէնեն պինասը միւնասիպեթսիզլե պաշ
լամըշ տըր. վե Շարթըտան Նօրմանտիայա,
վե Ֆրանսանըն սաիր մահալլերինե սիրայեթ
ետիպ, օրատան տախի տէնիզ աշըրը օլան ին-
կիլթերրայա վե Աբօչեայա, վե տահա զիյատե
Ֆիամինկոյա վե Անէմանեայա կէչմիշ տիր:

Ֆիլ վագը զատե վե գուտրեթ տահիպի պէյ-
լերին, քենտի թազիմ վե րայեթ իլե էվվելքո
փօսլարըն հուզուրունա չըգըպ, ծնլարտան թէ-
պէրինքեռաթը բահմանսիյէ տիլետիքտէն սոզրա,
պէօյիւք Մաէսթը բոյա կիտիպ քենտիլերի տուռնա-
բագ ուխուվվեթե գապուլ օլունուպ, քենտե
տերէձէլերինե կէօրե էմնիյեթլերտե իսթիխ-
տամ օլունմալարը իչին, ծնլարըն Մաէսթը բոյա
կէօնտերիլմէսինի կէօրմէք: Վե պէօյիւք Մար-
քեզ գատընլարընըն, Լանզրաֆ, Մարքեզ, Քոն-

թե, հաթեթա փատիշահ գըզլարընըն պիլե, վը-
յատե արզուսուլե զահմեթլը վե պայազը տի-
վարճըլար ուխուվլեթինե տախիլ օլմայը իսթե-
տիքլերինի, վե գապուլ օլունատուգլարընատա շաղ
լըղըլա կիթատիքլերինի կէօրմէք, հէնուզ պար-
պարըգտան գուրթուլմուշ օլան օ գահրըման-
լար տէվլերինին տիրի իթիպատընա լայըգ պիր
սէյիր իտի:

Հայան քի Ֆիլան այալեթատե պիր պաշ քի-
լիսե, եախօտ Ֆիլան մանասթըրատա պիր քիլիսե,
եախօտ էօթէյատե պիր չայ իւզերինե քէօփրիւ
ինշա օլունագ տէյի իլան օլունուբտա, պիր տէ
պագտարսըն եապընատաքի այալեթլերատէն, էօն-
լերինատ խաչ, պաշլարընատա քահանայըլա,
հեր տերէյէտէն օլան Մասօնլար, ամէլելեր,
թադըմ թադըմ օրայա գօշար վե Մաեսթրօ-
նուն էօնիւնե կիտէրիտիլեր. օ տախի Լօնտարա
թադսիմ էտիպ, հեր պիրինին գապիլմայէթինե
կէօրե պիրեր իշ կէօսթէրիր իտի: Պագտարսըն
քի քիմի տիվար էօրէր, քիմի թաշ իշլեր, քիմի
տիրէք եօնար, քիմի քէմեր չէվիրիր. եիւքսէք
իսքէլելեր գուրար. սու չէքեր. տիրէք չէքեր.
գօրգուլուգ վազ էտեր: Քիմի քիրէչ իլե գում
գալըշթըրըր. քիմի թօփրագ էլեր. քիմի Ֆու-
րունտարա օտուն չալը թաշըր. քիմի քիրէմիտ
տէօքեր, եախօտ քէրփիչ վե թուղլա քէսեր:
Ա՜հ, պունդա քիսպար խաթունտարըն, նազլը
տուտուլարըն օմուզլարընատա թաշ, ադաճ թա-
շըտգլարը. պաշլարընատա քիրէչ եախօտ գում
թէքնեսի կէօթիւրտիւքլերի. գույուտարա չայ-
լարա էնիպ, տէսթի իլե, գանաթայըլա, գօշա-
յըլա իշ եէրինե սու չէքտիքլերի. վե չօղու տե-

ֆա տա սըրայըլա տիզիլնա, չափըք չափըք կը տէն կըլէ գօղա վէրկերէք, եա չայտան տու, եա մաղազատան Թուղա Թաշըտըգլարը կէօրմէյ սէզա պիր շէյիտի։

Պու իշլէրի տէ էօյլէ նիզամըլա, տուսուղուլա, վէ տէվլիրիքլէնիլէ եափարըտըլար քի, կէօրէն հայրաթատա գալըրըտը։ Կէրէք իշէ կիթտիքլէրինտէ, կէրէք իշտէն չըգարըգլարընտա, Յիսուսուն վէ ազիզլէրին խղճէթինէ, վէ պաշգաձա կէօյլու Թախթլարըն հէվիսինտէն եիւքսէյէ չըգմըշ օլան, վէ մէլտիքլէր տուլթանը Թաճլանան տախտա պիրիր Մարիամըն շէրէֆինէ տիւրլիւ մէտհլէր վէ իլահիլէր Թէրէննիւմ էտէրիտիլէր։ Գաթի նազար եօրԹուլարըն իլէրի կիւնլէրինտէ օրուճ ԹուԹարըտըլար. վէ օ չէքտիքլէրի զահմէթլէրի, եօրղունլուգլարը, կիւնէշին ըսըձաղընտան, եազմուրտան, սօուգտան, բահաԹպըղ ույգուտան, եախօտ ումմուիլէ պիրլիքտէ էհտիքլէրի ույղունտուղ Թատմիարտան տույտուգլարը սըգընտըլարը, ապաշխարանք նիյէԹինէ Ալլահա տուննտունլար տէյի քահանայլար ծնլարա նասիհաթ էտէրիտիլէր։ Պազը տէ ֆա մնապէյնլէրինտէ պիր քիւչիւք նիզա զուհուր էտէրտէ, քահանայլար վէ Մաէթթօլար ծնլարը ուզաշԹըրըրտըլար։ Վէ քէնտի Թէպասարը նը պազը տէ ֆա սէրԹլիք իլէ խտարէ վէ ծնլարա զատտարլըգ էԹ մէյէ ալըշմըշ քիշիլէր պիլէ ծէրան վէ ֆէրահլաղալա իԹտաաԹ կէօսԹէրիր իտիլէր։ Սէվկիւլիւմ Լիսանէլ, Մատտօնլարըն պու հիքեայէլէրինի օգուտտուղում վադըԹ, տինտէ վէ Ալլահ մուհապէթինտէ օլան գուվվէԹ Թատէչիւպ չէքէրէք, հայրաթատա գալըրըմ։

Ն. օրմանեան հաստատ Սան Փիէթրօ քիլիսէսի պաշ
րահիպի Լամճուն 1145 Թարիխիլէ Ինկիլիթէր-
բատա Թուղթէպուրկ մանասթըրը րահիպլէ-
րինէ եազըղը պիր մէքթուպտա, մէղբուր Սան
Փիէթրօ քիլիսէսինին ինշասը իչին ձէմ օլան
պու ալիձէնապ ուխուվվէթին խպրազ էթտիկի
սապըը վէ մէթանէթ հազըրնատա հիքմէթ նէ-
վինաէն շէյլէր հիքէյէ օլունմուշ տուր. շէյլէ
քի մէրգում պաշ րահիպ, — ազիզ պիւրատէր-
լէր, օրայա ձէմ օլան զիյատէ գուտրէթ սահի-
պի ազալարըն, վէ միւթէվէլլը խալէֆունլարըն,
սիլսիլէլէրինին զատէվլիյինի, էմր էթմէք հիւք-
ումէթինի, վէ սարայլարատա նէզարէթ իլէ եա-
շայըշլարըն թէրթիպինի քիւլլիյէն այազ ալ-
մընա ալըպ, քէրասթէ, գուտ, վէ սաիր լէվա-
զիմաթ արապալարընը զայրէթ վէ խահիշ իլէ
չէքթիքլէրի կէօրմէյէ սէզա պիր շէյ տիր։ Վէ
կիւնահիւզլէրի պու գատար եօրուլտուգատան սօզ
րա, կէձինին խայլը վագթընը տա, Թուղլա
փարչալարը իւզէրինատ չըրագ եագըպ էթրա-
ֆընա ձէմ օլարագ, էֆէնտիմիզ Յիսուսա, վէ
ծնուն Ա.լահանի վալիտէսինէ պէյլէթէր վէ իլա-
հիլէր օգուսմագատա կէչիրիրլէր — տէյի եագ-
մըշ տըր։

Կէօրիւյօրմուսուն Լիօնէլլօ քի, պու Մասսօն
լօձալարընըն իհտասը ասրի վասիթ խրիսթիան-
լարընըն տինատարլըղընատան վէ զահիլիյինատէն
պաշլամըշ. վէ քիլիսէի շէրիֆ, էնէլ սալիսպէրի
իհսան օլունան նէրտոլուէթինէլարը գազանմագ
իչին, պու ուխուվվէթլէրի եազըլմայա տինատար-
լարը թէշվիգ էտէրէք իլէրի կէօթիւրմուշ տիր։
Վէ Շարլթըը, Պուրժ, Քօլընեա, Մաիօնյա,

Սեթրազպուրկ, վէ Վէսեթմինսթէր սէլեթէն քի-
լիսէլերինտէ. վէ քէզալէք Ֆրանսատա, Ինկիլ-
թէրրատա, Աբօչատատա, Սվէմանեատատա վէ Էլ-
վեցիատատա, ալա, կիւզէլ, վէ հիքմէթլի նէ գա-
տար քիլիսէլերը վարրսա, հէվէսինտէ տէ պու-
ուխտուվվէթլերին սայէսինտէ մալիք օլմուշուզ:
Վէ Ֆարազա օ ասիրլէրտէ Իթալեատատա ինչա օ-
լունան ձէհիմ վէ միւքէլլէֆ պաշ քիլիսէլերը,
ումումի ահալինին վէ ձումհուրիյէթլերին զա-
հիալիյի սայէսինտէ պինա օլմուշուտատա տուա, եւնէ
պու ուխտուվվէթի մախսուսէլերին տախի խայ-
լատան խայլը մուավինէթի վէ թէշվիգաթը օլ
մուշ տուր:

Իմոի պուննա էյլիքլերի, եանի եապանի էվ
բօփայը պիր ձէնննէթէ թէպտիլ էթմիշ, վէ պիր
վագթէ չէօլիսատան, թէնհա, վէ սըզ օրմանլըգ
օլան մահալլէրտէ, եիւքսէք վէ ձէսամէթլի քի-
լիսէլեր, քահանայ տաիրէլերի, խասէթէխա-
նէլեր փէյտա օլուպ, կէձէ վէ կիւնտուզ Հազ
թալայա զէպուրլար օգունատուզունու կէօրմէյի-
լ, ձէհհինինէմ խըրսա չըգըպ, գասիլ օլսա տիւ-
նեանըն թէքրար խաբատպինա գատտ էթմիշ ի-
սէ տէ, ախեր պիր շէյ էլինատէն կէլմէտիյինատէն,
հիչ տէյիլ իսէ պարի հէր թարաֆտա իձրա օ-
լունան խայր ամէլլերի մէքս էթմէք իսթէյե-
րէք, Եարդ թարաֆընատան Քաթարլարըն,
Պուլղարլարըն, Վալաճպիլէրին, Փաթէրինիլե-
րին, վէ Մանիքեյիլերին պինատուս քէօմիլերի-
նի իլք էվվէլ Ֆրանսայա, վէ պատէհու սաիր
մահալլերի նագէլ էթմիշ տիր քի, քինատի պի-
նամուսուգլարը, րաֆազիլիքլերի, վէ էնվաի
եաղնըշլըգլարըլա Վարպ թարաֆընըն խրիս-

թիանալըրնը պուլաշթըրըպ, Քրիստոսուն սէչիլ միշ պուզտայը իչինէ չէկմէ՝ան զիվասը սաչարնալար։

Պունլար իլէ հվվէլ խաֆիէն խրիսթիանալըրն իչինէ սիվիշիպ, վէ զիյատէ գապա վէ զիյատէ եաուզ միշրէպ օլանլարը քէնտի հէյլէլերինէ չէլ էտիպ, վէ Ա.լահ՝ա օլաձագ խպատէթ քիւչիւք քիլիսէլերին վէ խպատէթ խանէլերին սատէլիյինտէն տըշարը չըզմամալը. վէ Ա.լահ՝ըն միւսթաֆիլ տէյրի ինսան տըր. վէ պիզ ծնլարը թամիր էտիչէյիզ տէյի վէսիլէ էտէրէք, զահիտ Մասօն ուխուվվէթլերինի հիչ էթմէք, նէթիճէլերինտէն այըրմագ, վէ ալթընը իւսթիւնէ կէթիրմէք իչին չէսիմ քիլիսէլերին վէ մանասթըրլարըն թէքէլլիւֆլիւ էմնիյէլերինէ գարշը թահրիք էթմէլէր։ Վէ պատէհու չէպապարլարըն գանը վէ եանաշըլմագ եուվալարընը հէամ էթմէք վէսիլեսի իլէ, Ֆրանսա վէ Ա.լէմանեա թօիրաղընը վէ շէհիր լերինի տիւշմէնլերին հիւճիւմինէ գարշը մուհաֆազա էտէն գալալարտան հիսարլարտան սօյմայա, օ ազղըն սիւրիւլերի գուտուրմուշ քէլիլեր միսալի սալը վէրմիլէր։ Զունքի Փէքարտիատա, Ա.րթէզիատա, Պրէսատա օլան էիւզէյն թէչաուզ հիսարլարըն գալալարըն իւզէրինէ սիւրատ էտիպ, օնպէշ կիւնէ վարմատան, մէնչէկնիփլէր, վէ սայը թախրիպ էտիչի ալաթլարըլա ծնլարըն թօփունու եէր իլէ եէքսան. վէ իչլերինտէ օլան խանէլերի եաղմա էտիպ աթէչ վէրտիքտէն սօղրա, սէքէնէլերինի տէ գըլըչ տան կէչիրտիլէր։ Պունուն իւզէրինէ փատիշահ լար պէյլէր օ չէհէննէմ օլտուստունու թարումար էթմէք իչին գէյսի, վէ սիլահլարընըն գուվէ

վէթխյէլե ոնլարը ֆէթ էտէրէք, Ֆրանսա, Ինկիլթերրա, վե ձէրմանեա նէֆէս ալմայա պաշլատըլար։

Հալ պու քի օ ալչագլար քիւլլիէն մահվ օլուպ օրթաանան գալգմատըգլարընտան, իլլա տահա գիյատէ ֆիթհնէլիյէ սաիտըգլարընտան, շիտաէթ իլէ վե գարպը տէսթ իլէ էկթիչիմ տիքլէրի շէյէ հիյլե իլէ էկթիչիմէյէ գալգըշըլար։ Րէյիսլերի շէյթանըն քէմիկյինատն թէշվիգ օլմայըլա, քէնատլերի խրիսթիանլըղըն գոչաղընտա կիսպի կէօսթէրիպ, անձագ սուսպուգ արասընտա զէհիրինի էբի գալ էտէն էրլանլար միսալի քէօշէտէ պուչագտա կիպլէնէրէք, Մասոն լօձալարընը թագլիտ էթմէյի գուրտուլար. վե ոնլարըն իչինէ գարըշըպ, ոնլարըն էթիգատընը թէչիվվուշ էթմէյէ, վե ոնլարը մուգատատա էֆքէարլարընտան վե նէյէթլէրինատն չէվիրմէյէ տէվամ էթտիլէր։ Օ քէօթիթօխատումու գիյատէ ձէմիյէթլի, գիյատէ միթէպէր, վե գիյատէ իպատէթքէար օլանլարըն իչինէ սաչմայա պաշլատըլար. վե աշըրը պիր ղայրէթ կէօսթէրէրէք, վե քէնէնի ոնլարըն գապալըղընը թալիմ էթմէք թավըր թուրթաքպ, եավաչ եավաչ ոնլարըն իչինատէ պիր ֆըրգա թէչքիլ էթտիլէր։

Վե մատամ քի շէյթան տախմա քիլիսէի շէրիֆին իհտասլարընը, թէչրիֆաթլարընը, վե ամիլիյաթլարընը թագլիտ էտէր. Մասոնլարըն խրիսթիանձա ուխուվվէթլէրինին իչինատէ, Ֆրանք Մասոն (ազատ տիվարձըլար) նամիյլե, ալէսանվիյէ օձալատան, վե ալէսանվիյէ Մաէսթրօլատան այրը պաշընա, ղայէթ էսրար

օլարագ ախէր չիլքէթլէր իհտաս էթտիլէր։ Անձագ գօրգագ վէ միւհթէրիզ քիշիլէր եէնի իհտաս պիր շէյ կէօրմէյիլէ չէքինմէսինլէր տէյի, ճնլար տախի լօձա, պէօյիւք Մահսէթօ, Մահսէթօ, Ափրիհնահիթ օրէ (միւպէթէտի) գարտտաշ, վէ սաիր իսիմլէրի եէրինէ իպգա էթտիլէր։ Գաձի նազար մնլա, տիւրկէր Թէրապիսի, շագուլ, վէ սաիր տիվարձլարա միւթաալլիգ պաղը ալաթլարը քէնտիլէրէ ալամդէթի մախսուսէ իթթիխազ էթտիլէր. վէ սաիր լօձալարըլա կիզլի Ֆրանք Մասօնլարը Թէմիզ էթմէք իչէն, միւսթագիլ պէշարէթլէր վէ բուսիզլէր իհտաս էթտիլէր։

Պու ընյաքեարլըգլարտա Ալլահըն նամուսունա վէ թաապի իսթիգամէթէ մուխալիֆ պիր շէյ օլմամագընըլա պէրապէր, օ ասիրտէ հիւքիւմտարլարըն սարայլարը տաիրէլէրի խալգը մապէյնինտէ էքսէրիյէթ իւզէրէ պուլունան գավալիէրլէրին թաթլը սէօհպէթլէրի վէ միւրուվվէթլի ամէվարլարըլա տահա զիյատէ գուվվէթ քէսպ էտէրիտի. շէօյլէքի պու կիզլի լօձալարըն պիրինէ միւթաալլիգ օլմագ, էհլի սէյֆտէն օլանլար, վէ էիկիթ գավալիէրլէր հագվնա պիր զատլիք վէ Թէրապիյէ պէշարէթի սայըլմըշտըր։ Գաձի նազար Մահսէթօլար ճնլարա սարայլարտա տիւրլիւ քէրէմլէրէ նայիլ օլմայը, ազիմ մէնսէտլէրէ կէչմէյի, վէ վարիյէթ վէ հալ Թարաֆընտան իլէրիլէմէյի վատէտէրիտիլէր։ Պունունուսա իթթիպար, զիյամէթ, եախօտ տիզտարլըգ գազանմագ, վէ եախօտ քէօփրիւլէրէ, կէչիտլէրէ, Թարիգլէրէ, պօզագլարա էմթաալարա, վէ սաիրէյէ պաձ գօմագ

իչին վիյատէձէ Թէէսիրի օլուրուտու։ Պու Թագրիպլէը իւլէ հէր տէրէձէտ պուլունան ա-
ղալարը վէ բայալարը Ֆրանք Մասսան լօձալարը-
նա ձէլալ էտէրիտիլէը։

Պէօյլէձէ խայլը շէրիքլէը փէյտա էթտիքտէն
սօղրա, Քալթարօ, Մանիքեցի, վէ ալթիգ կնօս-
Թիքօ Ֆըլրգալարընտան պուլունտուգլարը ձի-
հէթլէ, Էվինքօփօսալարընն, վէ տիւնեալվի հիւ-
քիւմտարլարընն սէձիլ վէ Էմիրլէրինէ գալը
հիւձիւմ էթմէյի, վէ գուտրէթ սահիպի քիշի-
լէրի. քիլիսէ հուգուգլարընը, քիլիսէ խաստէմ-
լէրինին Էմթէյազլարընը իպթալ, վէ ուլու քի-
լիսէլէրին վէ մանասթըրլարընն մալլէրինի գասպ
էթմէք իչին Թէշվիգ էթմէյէ, ճնլարընն Թար-
լալարը, չայըրլարը, գօրուլարը իւզէրինէ աղըր
վէրկիլէը գօմայա, տիկիրմէնլէրինին, գաստար
վէ տէմիր Ֆաապրիգալարընն սույունու քէս-
մէյէ. Էվինքօփօս, Գանճնիք, վէ սաիրէ խանէ-
լէրինին իրզմէթքեարլարը, վէ հիւքիւմլէրի աէ
Թընտա պուլունան Թէվապիլէրի իւզէրինէ
ձիզիյէլէը գօմայա պաշլատըլար։

Պու շէյլէը, քիլիսէյէ, վէ քիլիսէ մէմուրլա-
րընա ձաիզ օլան հէօրմէթտէն տիւնեա ատէմ
լէրինի կէրէյի կիպի սօուտարագ, Ֆրանք Մաս-
սօն Մաէսթրօլարըն տինտարլարըն ֆիքրինտէ
աշլատըգլարը եաղնըշլըգլարտան էօրֆ էթմէ-
մէյէ ճնլարըն գալպլէրինի հազըրլարըտըլար.
Թաքի պաշլը պաշընա պիր Ֆըլրգա օլուպ, կիզ-
լի տէրնէքլէրինտէ Մանիքեցիլէրին մէքրուհ
եաղնըշլըգլարընը աչըգ աչըղա նէշը էթմէյէ,
վէ Յիսուս Քրիստոսա, ճնուն քիլիսէսինէ, խոր-
հուրդլարընա, նամուսլարընա, Թէշրիֆաթլա-

ըընա, աահեթլերինե գարշը Ֆրանք Մասաօնա-
ըին շեհիտ ատավեթինի թահրիք կեմ մկյ պաշ
լատըլար. վե խըհսեթիան սուրկեթ ալեընտա
սահիհ տինսիզլեր օլտուլար։ Պու գատարա տա
գանատաե կեմ մկյիպ, նլլա քենտի շերիքլերինի
հեր տուրլու Ալլահանի վե ինսանի հիւքումեթ
բիսպասընտան գուրթարմագ, վե հեր տուրլու
շեհվեթ վե գինկինլիք արզուլերինե միւսաատ
կեմ մկ խսեթկիպ, տիւնեա իւզերինատ շերան
միւհսիս օլմուշ հեր նիզամա, վե հեր սըլսիլե-
թիւլ մերաթիպե գարշը օ պինամուս գալըլերե
օ տերկեճ շեհիտ պիր խըբսա նլգա կեմ տիլեր քի,
գալըլերինատ եանմագտա օլան օ հիսատեթին
կօնիւնե բաեթ կելեն հեր շեյի պօզուպ մահվ
կեմ մքատին պաշգա շեյե պագմազընըլար։

Ինան Ալլահ գըլերին վե Փաեթլինլերին,
Թօլօզանօտա, Փրօվենսյատա, վե պիւթիւն Օչե-
թանիատա պուլունան քիլիսելերի, մանատեթը-
լարը, վե տաիր պունլարա կմնալ էպիսկոպե-
եագըպ եըգըպ եաղմա կեմտիլերինի քիմքի օ-
գուր, վե օ խապիսլերին կօնլերինե բաեթ կե-
լեն հեր պիր շեյի պօզուպ վիրան կեմտիլերինի
կեօրիւսե, պու կիզլե շերքեմելերին վասիեա-
սըյա, ծնարըն քեօր ալաթլարը օլանպար նե
տիւրլու քեօրիւ բուհտան հարեքեթ կելմիշ
օլտուգլարընը էյիտին աղնար։ Անճագ պեօյլե
պիր կօրֆիւլիւ եումուրճաղա գարշը, կելի տա-
լիսլերը թարաֆընտան գելյամ օլունատուրտա
տա, Մասսօն լօճալարըն կիզլե վե գափալը րեխ-
լերի ֆըրաեթ պեքլեյերեք, հիչ սես չըգար-
մատըլար. վե պու մեքրուհ թալիմաթլարը
գալըլերինատ տագլայըպ, պիր թագրիպ իլե

քէնտիլէրի Ինկիլթէրրայա , վէ Ա.լէմանէայա աթըպ, ծնպէշինճի տէհրի գատար, պիր Մահմէթօտան օ պիր Մահմէթօյա տէվր էտիպ էէթիշտիրտիլեր. վէ օ տէհրտէ օ գատար թէքֆուր պուլտուպար, վէ քէնտի թաղիմնէթլրընըն եօլսուզլուզունա օ տէրէճէ ֆիլմնէգլիյիլէ կիզլէտիլեր քի, 1459 թարիխինտէ Իմիէրա-թօղլարըն հիմայէթի ալթընտա օլարագ Բաթիսպօնատա ալանէն մէճլիսէ թօփլանտըլար: Իմիէրաթօղլար բուա Մահմօնլուղու իչ տէօրթ եիւզ սէնէ մուգատէմքի տինտար վէ ալիմ ուխուվվէթ տէյի պէլլիէէրէք, կէնիշ իմթիյազլար տախի իհսան էթտիքտէն մնատա, աշըրը մահլեր ելէ ըհտի սուրէթտէ իլան էթտիքլէրինտէն, Միլան Տուքատը Միլանտաքի թահտճիւպլիւ պաշ քիլիսէնին ինշատընա նէզարէթ էթմէսի իչէն, Մահմօն չիրքէթինտէն միսթա գիլ պիր գալֆա մանէլուպ էթտի:

Պուրատա Մահմօնարլըգ հագդընտա էէնի չէլլեր նագլ էթմէք իգթիզա տըր: Զունքի Ֆիլիպիօ Պէլլօնամ փատիշահըն զէմանընտա պէշինճի Քլէմէնթէ փափա հազրէթլերի, Թէմիլտրի (հէյքէլ սիփահիլերի) թարիգաթընըն Գուտսի շերիֆ թարաֆլարընտա հասըլ օլան ազիզ քէօքտէն այրըլտըգը սէպէպէ պու թարիգաթը լազվ էթտիխտ, Փիլիպիօնուն խըշմընտան գուրթուլան Գավալիէրլեր 1307 թարիխինտէ Աբօչեատա քեսին Մուլէ շէհրինէ գաչտըլար. վէ 1314 թարիխինտէ Պրուչէ նամ գըրատ, ծնատը Ֆրանք Մահմօն էթթիհատընտա թօփլայըպ էտիմպուրկտա Հիէրօտամ լօճասը-նըն պէօյուք Մահմէթօղլուգ մէնէտինի տախի

վերասեթ իւզերե քենտիյե սագլատը։ Օրատա Թէմիլարիօլար քենտիլերին խարըձտան զահիտէ կէօրիւնիւպ, պաթմընէն Մանիքեյիլիք վէհիրլէ մէտմէմ Թարիգաթլարընտա կիշլի կիշլի տօլաշան էօլսուզ Թալիմաթլարընը տէր Թօփ Ետիպ, պունտան մատա Շարդ Թարաֆընտա Էրէթիք Րումլարըն, Սիւրեանիլերին, վէ Եահուտիլերին, Էսքի Կնօսթիքօլարտան, Աչէմ տէրվիշլերինաէն, վէ Հինտիսթան Պուտտալարընտան ալարագ, կիշլի շիրքեթլերե տախիլ էթտիքլերի պէտնամ էօրարլարտան հէր նէ եաղնըշլըգլար կէթիրմիշլերիտի իսէ, ծնլարըն Ճիւմլեսինի տէ իլալե էթտիքլեր։

Պու էտնատե կիշլի վէ Ճէհէննէմմանի ԹէրԹիպլեր ԹէՃոիա օլունտուլար. պիր Թագըմ գանունլար գաիտէլեր իլալե, վէ պիրիպիրլերինե Թէսատուֆ էթտիքլերինտե պիրիպիրլերինի Թանըմագ իչին մանէվի ալամէթլեր իտտա օլունտուլար. վէ զահիրտե մուգատէս կանկէլերին տիվարձըլըգ սէնատոԹը Թատլայարագ, էլ ալԹընտան վէ խաֆիէն տիւնեա իւզերինտե մուգատէս վէ էօլլու օլարագ հէր նէ վարըսա, ծնլարը մահվ էթմէք սէնատոԹընա մուպաշերէթ էտերիտիլեր. վէ կէրէք Բրիտտա վէ ծնուն քիլիսէսինե, վէ կէրէք փատիշահլարըն հիւքումէթինե պիր սէօյիւնմէգ ատավէթ գուլլանմայա էէմին էթտիքլեր. փատիշահլար ըսա, խասէրլերի օլմայարագ, էն խալն տիւշմէնլերինի, խօշամէտ փէրտէսիլե կիշլէնմիշ Թէզվիրլերի, վէ քիլիսէյի պաշ խասիմօլան էէնի հուգուգ գահրըմանլարընը գուՃագլարընտա պէօյիւտիւրիւտիւլեր։

Հիմնեմի խիւտա, ծնպէշինձի տէհրին ախ-
ըընա տօղըու ԼուԹէր զուհուր էտիպ, ձէրմա-
նեանըն էքսէրիսինի Րօմա փափասընա գաղըշը
սաի էԹատի. սէքիզինձի Աղրիկօ ԻնկիլԹերրայը.
Քնօքս Աբօչեայը. Քալվին Ֆրանսատա Լյվե-
յիատա վէ Հօլանտատա խայլը քիշիլերի սաի
էԹատիլեր. պու ՖըրատաԹլարտա Ֆրանք Մատօն-
լար տաիսի քէնտի կիզլե Ինկլիսինտէն պայաղը
խալըը քէօրիւքլէմէյ, վէ խպատէԹքեաըլըղըն
վէ ԳամԹօլիք Հէօմէրտիլյինին օ մէմալիքլէրտէ
Աղլահա, վէ ծնուն ազիզլէրինէ պինա էԹմիշ
օլտուգլարը միւքէլլէֆ էպնիյէլերէ գաղըշը ծն-
լարըն խըշմընը Թահրիք էԹմէյէ պաշլատըլար:
ԼրէԹիքլերին քէօր խըշմընա Հէտէֆ օլան օ ու-
լու վէ միւսէհնա քիտիսէլերին, օ վասի մանաս-
Թըրլարըն, օ ուսԹա միւսաւիրլեր Ֆըրէսաբնտան
չըգմա մէշհուր Թաւիրլերին, օ Պարպ Թարա-
Ֆընտաքի նամտար օյմաճըլարըն գալէմի իլէ իշ-
լէնմիշ օյմա սուրէԹլերին վէ Թաշլարըն, խարապ
վէրան օլմասընը, վէ պօզուլուպ մահվ օլմասընը
օգուրսուզ տա էօրֆինտէն տիԹրէմէյէճէք տէ-
րէճէ սօուգ վէ տուրպուսուզ պիր եիւրէք
պուլունամազ զանն էտէրիմ: ՄէհնիյէԹի, իլ
մի, վէ ինձէ սէնաաԹլարը քիտիսէնին վալիտէ-
ձէ Թէգայյիւտիւ, վէ քիտիսէ խաաէմէլերինին
սայու էգտամը սայէսինտէ գազանմըշ օլան Ին-
կիլԹերրա, Աբօչիա, վէ ձէրմանեա, պունձա սէ-
նէլերին էսէրի վէ շերէֆի օլան էպնիյէլերին
պիր գաչ սէնէ զարֆընտա երգըլըպ խարապ օլ-
մասընը, վէ սօգաշլարը վէրանէ երզընԹըրըն-
տան կէչիլմէզ օլտուգունու կէօրմիւլեր: Հալա
չիմէրիքի ՓրօԹէսԹանլար պիլէ, պու տէրէձէ

աղջըն խախնվելէ, վե պէօյլե ինսաֆսըզ մուխալըխպլերե գարշը շնքեայէթ էտիպ, շու էֆքեարա գարար վերիրլեը. եանի — օ էմնալսիզ էսէրի աթիգէլերի երգըպ վերան էթմէք իչին զևյաա՛ տե չըղըն քիշիլերին խըրսընը պիր կիզլե վե գուվվէթլե ֆըրգա քէօրիւքլէմիշ — տէրլեը: Ֆիլվաղը պու շէյ էօյլե սահիհ տիր քի, նէրե՛տեքի Ֆրանք Մասսօնլարըն լօճասը եօղուտույսա, օ այալէթլեը քիլիսէյէ գարշը ասի օլտուգլարը հալտե տախի աթիգ էսնիյէլերի քէտերսիզ սագլամըշ տըրըլար. նիձէքի Ձինէվէզետե, Վօտ Թօփրազընտա, Ցվիցցէրատա, վե Ըինօնունն վե Պօէմիանըն պագը մահալլերինտե կէօրիւնիւր:

Փրօթէսթանլըգ քէօքլեշիպ հիւքումէթ սիւրմէյե պաշլատըգընտա, Մասսօնարլըգ՝ մէզհէպին վե Ս.լատնըն քիլիսէլերինին խայլըձա եըգըմընը կէօրմէյիլե, Պեարոսուն գայասընտա գավ տուրան փատիշահլըգլարը տախի միւնասիպ վազըթտա խարապ էթմէք էմնլիյէ, եէնի զեհիրլեր վե եէնի գուվվէթլեր թէտարիքինե չալըշմագ իչին, պիր արալըգ Ինգիլթերրայա չէքիլտի: Պինաէն ալեյհ էօղուշլարը տիւզմէք, վե մէթէրսիզլերի զափլէթմէք իչին, իլերիտէն ձիանսէնսիսթլերի կէօնտէրիրէք, քէնտի տե թէքրար ձէհինննէմանի մաղարալարընտան խուրուճ էթտի. վե օն սէքիզինձի տէհրտէն պիրագ էվվել Ֆրանսայա կէչիպ, օրատա լօճալար գուրտու. վե օրատա գըզը վե արուսէսի օլտուղու շէյթանըն մուհապէթիյլե քէնտիյե էվլատ էտինտիյի պինամուս Ֆէյլէսօֆլուգտան, վե ձիանսէնսիսթլերտէն իլթիֆատ՝ վե հիմայէթ

կէօրէբէք, քէնտի կիզլի տէփհէլէրինէ պաշ-
լատը։ Վի եալընըզ Ֆրանսատա տա գալմայըպ,
Ալէմանեայա, վէ օրատան Փօլօնեայա, Րու-
սիայա, Ջէկիայա, թաք Գուլպա եադըն մա-
հալլէրէ գատար կէչտիքտէն մատա, Գըպլէ թա-
րաֆընատան Իթալեայա, վէ Պաթը թարաֆըն-
տան Փօրթուկալա վէ Իսփանեայա գատար էն-
տի։ Վի ըօնալարա օ գատար Ճէմիյէթ Ճէլպ
էթտի քի, 1783 թարիխինտէ Էվըօփա փատի-
շահլարընըն կէօզիւ էօնիւնտէ վէ թահխինէ-
սինէ Վիէնմանպատտա Մաասօնարըլարըն ագա
էթտիքլէրի ումումի մէճլիստէ, հէր այալէթին
եալընըզ պէօյիւք Մաէսթրօլարը, մանէտտար-
լարը, վէ օֆիչյալլարը պիր գաչ պին քիշիյէ
պաղըզ օլտու։ Օրատա զայէթ գուրնաս Փռնիկկ
պու քէօթիւ ադաձա Վէխհօփուն տահա քէօ-
թիւ Իլլումինիզմ Ֆըրգասընը աչլամայըլա, վէ
յատէ կիւզէլ վէ զէյատէ շէյն խրիսթիանլըթօփ-
րագլարընատա խարապլըգ վէ հօրիւմ փէյտա
էթտի։ Ընէյլէ քի Մաասօնարըլըգ զաթէյն պի-
նամուս պիր շէյ իքէն, Իլլումինիզմօյա տա աչ-
լանարագ, շէյթանըլա եէքվիճուտ վէ շէյթանի
պիր շէյ օլտու։

Մաասօնարըլըգըլա Իլլումինիզմինտուն պու թէ-
զէվվիւճէնինէ իլք էվլատը, Ֆրանսանըն իս-
թիխալի վէ տիւնեանըն խարապլըգը օլտու։
Լիսնէլը, օգլում, ակն տահա տէրի գանը-
սըն. անձագ պէն հօյլէ ագէ սըղմազ խաին-
լիքլէր կէօրմիչիւմ քի, պին լիսան պիր արայա
կէլսէ թարիֆ էտէմէզ։ Էվըօփա թախթլարը-
նըն հէրիսի սարսըլըր. պազըլարը տա եէրին-
տէն օյնատը. արգասը կէլմէզ ձէնքլէր, գըրղըն

լար, վե թաձ վե թախթ թէպէտեւ լաթլարը վագը օլտու։ Ֆրանսատա սէլ կիպի քահանայ գանը ագտը. միհրապլար տէվրիլտի. քիլիսէլեր մանասթըրլար երգըլտը. Ալլահա սընուլմուշ պիքիրլեր, վե օնուն գուլլարը թէլեֆ, վե էմ լաթլերի վե մալլերի եաղմա օլտու։ Պիր եէնի տէվլեթ զուհուր էթտի. վե տիւշիւպ մահվ օլտու. լաթին Մասօն շիրքէթլերի էլան նէ տիւշտիւ, նէ տէ մահվ օլտու. հաթթա պիլաքս էէ նիտէն եէնիյէ, վե էվվէլքինտէն տահա ագը վե տահա զէհիրլի մէյվելեր հասըլ էթմէքտէ տիր։ Ալլահըն ինայէթի իլե փատիշահլար ա թալարընտան մէվլուտ թախթլարընա թէքրար տէօնիւպ, օնուն գօլընտուն գուվվէթինի թանը մատըլար. վե գուձաղլարընտա օխշատըգլարը, եախօտ հիչ տէյիլ իսէ քիլիսէյէ գարշը չէնք էթմէք ֆասիտ մէրամլարընա եարատմ էթտիքլերի լօձալարը երինէ էլինէ ալաթ էտերէք, Ալլահ թալանըն թէքրարէն քէնտիլերի թախթլարընտան աշաղը ալթա պիլիր օլտուղունու կէօրմէյօրլար։

Քօնթէ Փիլթրօ պու ուզուն սէօհպէթինի թէքմիլ էթտիյիսէ, օ էյի Սօֆիա տա էօյլէ կիւչէ վե ֆէրահլըղըլա քիլիսէտէն կէլտի քի, գալպինին շազլըղը կէօզլէրինտէն վե լէհճէսինտէն կէօրինինիւրիւտիւ։ Իրթէսի կիւն գուշլուգ վագթը Անթըրմօնա տօղրու եօլա չըգտըգ. Փատրէ Կրանթ տա պիրլէ խայլը վագըթը ըխֆադէթ էթտի. տէօրթ Մարօնիէրլեր, վե իքի քէօփէք տէ պիլէմիզէ կէլտիլեր։ Պուզլուգլարըն ալթընտա Քանթինէյէ եէթիշտիյիմիզտէ, օ ալճէնատ վե ինսանէյէթլե լահիպ վէտա կ-

տիպ տէօնաիւ. պիզ տախի գըզագլարա բաքիպ օլուպ սիւրաթըլա Լիտէյէ վէ Սան Փիէրէ էէ-թիշմէք. օրատան տա ուֆաճըգ արապալարըլա Մարթինեէյէ նիւզուլ էթմէք:

Օրատա քէնտի արապամը պուլտում քի, իքի կիւն տիւր պէնի պէքլէմիշ. վէ Քոնթէ իրթէսի կիւն Սէմիհօն փօսթաոլուլա կիթմէք իսթէտի իսէ տէ, պէն գալըը կէլտիմ: վէ Ձինէվրայա գատար պէրապէր կիտէլիմ տէյի օ գատար ըէ-ձա էթմիմ քի, ագըպէթ թէսլիմ օլտու: Պէ-նիմ արապամ էայլը վէ գափալը, վէ օլա պիլ-տէյի գատար բահաթ ըտը. պու Ձիհէթտէն դըզլըըլա մուսաիլէյհի արապայա գօյուպ, պէն տախի էչի զէրտավա գապլը կէնիշ մանթօմա սարըլըպ, ուշաղըմըլա պիրլիքտէ արապանըն էօնիւնտէ օթուրտում. վէ Սօֆիանըն ֆազի-լէթ լէրինէ իքի կիւն տահա թաաճճիպ էտէ-ճէք ֆըրսանթ պուլաճաղըմ տէյի կէօնլիւմ խօշ օլտու: Վագտա տա պիր գաչ կիւն սօղրա Լիօնտա պաշըմա կէլէն տէհշէթլի գապկէտէ, օ մէկէքվէշ գըզը խաթըրա կէթիրմէքտէն պաշգա էօլու բէսէլլի պուլամազտըմ:

ԷՕՔՍԻՒՋ ԳՐՋՃՐՂԱՋ։

Մինճ Լիոնէլլօնուն սէրկիւզէլէթինի օգուշյա-
րագ պու մահալլեսէ էլէթիշտիյիսէ, պիր վու-
գուաթ բասէթ կէլտի քի, Ալիզա օ քիւչիւք
քէօյիւն էլէէլինտէ վագի չիմէնզարտաքի ա-
ղաձլարըն սայէսի ալէքինտա թօփլանան մէձլիս-
տէ պիր գաչ կիւն պուլունամատը։ Զիասլէզէյէ
կէլտիքլէրի իլք կիւնլէրտէ, գահվէ ալէքտան
սօղրա Պարթօլօ սիկարասընը եագմըշ, Տօն Պալ
տասար ըլա վէ էկկինլէրինլէ սէօհպէթ էտի-
րէք վէ զաղէթա օգուշյարագ էյլէնտիքլէրի ա-
րատա, Ալիզա տախի եալընըզ պաշընա, կէօլէ
նագըր վէ եօլուն իքի թարաֆընտա էրիք աղաճ
լարը տիքիլմիշ կէօրիւնէլ պիր թէփէտէն աշա-
ղը ինիյօրուտու։ Թա օ իլք սապահտան սըգ
միւրէր աղաձլարը սայէսինտէ օթուրուպ պիր-
աղ վագըթ քիթապ օգուտուգտան սօղրա, օրա-
տան գալգըպ տաղտըղան վէ ֆընտըգ աղաճ-
լարը արասընտան կէչէրէք թէփէյի տօլաշտըղը
անտէ, կէօրտիւ քի օն եաշ գարարընտա պիր
ֆագըր քէօյլիւ գըզը կէլիպ, հիւմնի էտա վէ

լայնեթ իլե քէնտիսինէ պիր տէսթէ եապանի չէչէք սունտու։ Ալիզա ղայնեթ մէմնուն օլուպ, վէ չօճուղուն եիւզլունիւ օխշայարագ էլինէ պէշ ծն փարա վէրիպ խանէսինէ տէօնմիւշիւտիւ։

Խմոի ծնտան սօղրա հէր սապահ Թամ օ սաաԹտա օ սէվիմլի գըզձըղազ ծնուն գարշըսը-նա կէլիպ, վէ հէօրմէԹլի պիր հարէքէթ, վէ էօյլէ հիւանի աԹվար վէ կիւլէճ կէօզ, վէ էօյլէ միհՀԹէրիզ պիր Թէկատիւպ իւլէ օ չէչէք տէս-ԹէսինԷ սունարըտը քի, Ալիզա ծնու սէվիպ օխ-շամագտան տօյամագըտը։ Պիր կիւն մէրտումէ չօճուգ եինէ չէչէք տէսԹէսինի վէրիպ կէրի տէօնտիւքտէն սօղրա, օրատան պիր քէօյլիւ գա-րը կէչէյօրուտու. պու չօճուգ քիմ տիր տէյի Ալիզա ծնա սիւալ էԹտի։ — Ա՜հ, խանըմ տու-տու, օ զավալլը գըզ պէօյիւք սիլսիլէտէն պիր հօքսիւզ տիւր. վէտէրինին խանէսինտէ ազա-մէԹլէր վէ բահաԹլըգլար արասընտա էօմիւր կէչէրէճէք Ըքէն, պու քէօյտէ սէվիլէճ էօմիւր կէչէրմէյէ մէճպուր օլմուշ տուր — տէյի ձէվապ վէրտի։

— Նիձէ. աԹալարը նէրէտէ տիր։

— Ա՜հ, կիւզել խանըմըմ, քիմ պիլիր վէ-տէրի շիմոի նէրէլէրտէ տէրպէտէր տօլաշըյօր։ Պիլէսին քի, պու քիւչիւք Լօտօիսքանըն վէտ-րի լէհլի ղայնեթ զէնկին պիր ՔօնԹէ իտի. պի-զիմ փիէվանօծուն սէօզիւնէ կէօրէ պու Չիսապ լէզէտէն տահա կէնիշ միւլքլէրի վարըմըշ. վէ պիր չօգ գուլէլէրի, քէօյլէրի, չիֆԹլիքլէրի օ-լուպ, իչինտէ պինլէր իւլէ քէօյլիւլէր չիֆԹլ սիւ-րէր, տավարլարընը կիւտէր, աԹլարընը պա-գարլարըմըշ։ Նէ եափաձագսըն խանըմըմ, պէօ-

յիւքլէը էքսէրի Ա.լլահըն քէրէմլէրինին սէֆա սընը սիւրմէյի պիլմէզլէը. պու Քօնեէ Քաղիմիրօ տա (պիլիրմիսին պէն ծնու Թանըմըշըմ) ախէը աղալարըլա պիրլիքտէ, պիր էօրֆիւլիւ Իմիէրաեէօրա գարշը ասի օլմուշլար քի, իսմինի խաեէըրըմա կէեիրէմէյօրում։

— Բուսիա Իմիէրաեէօրում. չունքի Ա՛հիա Թանըն չօգ էէրինի օ զապէ էեմիշ տիր։

— Հա իշեէ, Թա քէնտիսի։ Ա՛ Քօնեէ Քաղիմիրօ քէնտի էվինտէ տուրտուղու էէրտէ. նէ տէրսին. օ Իմիէրաեէօր, օ Ա՛հլի աղալարը պիր... շէհիրտէ էէնմիշ։ — Վարշավիատամը — տէտի Ա.լիզա։ — Թամամ Վարշավիատա էէնմիշ. չօղունու էօլտուրմուշ. չօղունու տա ուզակ ուզակ պիր էէրէ սիւրմէյէն էեմիշ։ Նէ պիլէյիմ պէն. օրատա էօյլէ սօուգ, գար, պուզ օլուրու մուշ տաիմա քի, շու կէօրտիւյիւն Մօնպլանըն (ագտաղ) Թէփէսի կիպի իմիշ։

— Ա՛հ, զավալլըլար. Սիպիրէ սիւրիւլմուշլէը։

— Լաքին Քօնեէ Քաղիմիրօ, Լուտօմիլլա Քօնեէէսայըլա պիրլիքտէ պիր Թապրիպ օրատան գաչըպ գուրեէուլմուշլար։ Ա՛հ, օ նէ կիւզէլ, նէ էյի պիր խաեէուճնուտու։ Նէ գատար Թաեէլը, նէ գատար Հազիմ խոի, պիր պիլմէյն։ Պէն պիր սէնէ ծնա խըզմէեէ էեմտիմ. պանա էյի Մարկէրիթամ տէրիտի։ Սմմա օ Իմիէրաեէօր Քօնեէէնինն գապահաեէընը զաչէպլէմէք իչէն, նէսի վար նէսի էօզուսա, Հէվիսինի զապէ էեմիշ. վէ ասի կիպի, Լ՛հիսեէանա կիրտիյի անտէ պաշը քէսիլմէն տէյի սիձիլ վէրմիշ։ Օ աձէլէ վէ Թէլաշ արասընտա Քօնեէէսա նէ գատար ալԹուն ձէվահիր Թօփլայա պիլմիշ իսէ, ծնլար

ըլա իլք Կվվել Ցրանսայա գաչմըշլար. սողրա օրանըն մհսալիֆինկ տայանամատըգլարը իչին Սաղայա կհլտիլեր. վհ պուրատա շու թհփհ-տհ կհօրիւնկն քիւչիւք Կվտհ օթուրուրուտու-լար։ Շիմոի սանա չիչհք կհթիրկն չօճուգ օ Կվ-տհ տիւնհայա կհլտի. վհ զավալը Քօնթհնսա-նըն սիւտիւ ազ օլտուղուննտան, հինքամայրըմ Անհօլայա ծնու Կմղիրմհչ վհրտի։

Ա՛վհզանըն եիւրհչի ածկըրպ, — զավալը խա-նըմ. քհնտինի պու կիւնահսրգ սիւրկհւն չօճու-ղուն վալհտհսի կհօրտիչհնտհ, քիմ պիլիր գալպինտհ նհ ածկլար նհ սրգլհթլհր տուչմուշ տուր — տհտի։

— Ա՛հ, տուտուճրղըմ. օ գատար ածը տուչ-տու քի, Թա օ սահթտան ահ վահ հթմհչհ պաշլատը. վհ հհր սապահ իսթհրիտի քի Կվինհ կհթ իրսինկհր. հհր ախշամ տա Անհօլանըն գու-լիպհսինկ կիտիպ չօճուղու հօփհր, պաշընա կհօք-սիւնհ վհ աղգընա տա խաչ հտհրիտի. պաղը տհֆա տա ծնու հօգատը գալտրրըպ, կհօպհրի-նհ տհ կհօչհ տիքհրհք, — Պօչհմօի, Պօչհմօի — տհրիտի։ Վհ հքսհրի տհ, — Կօսփօտի, փօմիլ-լուչ. Կօսփօտի, փօմիլլուչ [1] — տհչհրհք աղլատը-տը. ամմա պհն պիր շհչ աղնամազատրմ։ Օ պհ-չատ պհչատ հլհերկլհ հվ խրզմհթի հթմհտ հկհօրհձհք պիր շհչ խտի. չուճնբի պհն հալընրզ հաթագ հատիմայա, սիւփիւրմհչհ, օտուն վհ հաթագ հատիմայա տու Թաշրմայա հատտրմ հտհրիտիմ։ գուսուր հհր պիր շհչ, պուղատայա գատար ծնուն իւզհ-

1. Լհհ լհսանընձա — Պօչհմօի — Ալլահըմ. վհ — Կօսփօտի, փօմիլլուչ — էֆհնտիմ, պանա մհրհամհթ հլլհ տհմհք տիր։

ըինատե իտի։ Քանթէնին էվէլինի փիշիրիը իտի. Քանթէ իտե աւա կիտէը, վէ պազը նըքի գումրու, էա էօվէնիք. պազը պիր կէօկէրչին, էախօտ պիր պէքացցա հէթ իրիրիտի. վէ Քանթէ էսա պիր փարչա փաթաթատան էախօտ սէպէվաթատան պիր շէյ իլալէ էտէրէք ծու փիշիրիը. վէ ախշամ թաամլարը թօփու պու գատարտան իպա րէթ օլուրուտու. զավալլը ատէմլէր։ Նէմէյի հազըր էտիպ պիթ իրտիքատին սօզըա, սապունուլա պիր էյի էլինի էայգաը, սաչընը պաշընը տիզէտիր պիրազ նիզամա գօրուտու. Էրլարդ կիսալի օրթայա չըգարըտը։ Վէ հէման հէր սապահ պիր չօդ կէօզ էաչը տէօքտուքատին սօզըա, սուֆրատա էրբէյինին էանընտա աՀ,նէ կիւլէչ էիւզ կէօսթէրիրիտի։ Սանըրսըն քի տիւնէա իւզէրինտէ պուննատան բահաթ քիմնէ էօգ տուր. վէ Քանթէ իլէ տէր կիւլէր իտի. ամմա Քանթէ հէմ վէք ազ, հէմ տէ զօրաքի կիւլէր իտի։

Լաբին պիլիրմիյին նէ օլտու. Քանթէսսա Լուտօմիլլա զաւֆլէնտի զաւֆլէնտի. նէօվպէթ կէլմէյէ պաշլատը. էինէ պէլլի էթմէմէյէ չալըշըրըտը. պազը տէֆթա օճաղ պաշընտա պուլտունտուղու վագըթ պայըլըրըտը. պէն էիւզիւնէ սօուգ սու փիւսքիւրիւրիւտիւմ։ սու տօդունտուղունտա պուղու չըգարըտը. օ գատար քէպէին նէօվպէթ կէլըրիտի, նէֆէսի չըգմազ օլուր. էիւրէյի հօյլէ չարփարըտը քի, կօպչալարընը սէօքմէյէ մէճպուր օլուրուտուս։ Հէր սապահ կիւն տօղտուղու վագըթ Քանթէ էաթաղընտա իքէն գահվէսինի կէօթիւրտիւքատին սօզըա, սէնին կիպի օ տա պուրատաքի քիլիսէյէ կէլիպ պատարագ կէօրիւր, սըգ սըգ սրբուԹիւն

ալըրտը. վէ սանըրսըն քի քէնտինտէն չըգմըշ Ալլահա հայրան օլմուշ կիպի տէվէլիրիքլի տու-
րուտու։ Վէ նէ վագըթ քի զաիֆլէնմէյէ պաշլատըյըսա, արատա պիր շէմնէյէսինէ տա-
յանարագ էօյլէ կէզեր իտի. շէօյլէ քի ժողովըր-
դապետ հէր կիւն զիյարէթ էթմէյինտէն ծնու-
պու հալտէ կէօրմէյիլէ, քիլիսէնին գապշըսըն-
տա Ամատէա իսմինտէ կիւէնլիւ գուվվէթլի պիր
գըզ վար, ծնուն գօլթուղունա կիրիպ կէզտիր-
սին տէյի թէնպիհ էթտի։ Պիր ախշամ զա-
վալը պիրտէն պիրէ սէտիրսին իւզէրինտէ պա-
յըլըր. պէն գօշտում եաթաղընա եաթըրտըմ.
սօղըա պիրագ ադը պաշընա կէլմէյիսէ, չօճուղ
ուլա սիւտանսաբընը իսթէմտի։ Ո արատա Քօն-
թէ Էվիանտան, կէչինմէյէ մէտար օլմագ իչին
մաթրագ վէ ըհտիմ տէրսի վէրմէքտէն տէօնիւպ
պու հալը կէօրտիւյինտէ, նէ ազիմ թէէս-
սիւֆէ կիրիֆթար օլտու։ Քօնթէսսա ծնուն է-
լինտէն թուրթուպ, — Քազիմիրօ, ազիզ վալի-
տէմիզ Պէքիր Մարիամա սըղըն։ Ո սէնի գայը-
րըր. պէն տէ ՀՀինէթտէ սէնի ծնա սիփարըշ
էտէՀՀիմ — տէյու։ Վէ սիւտանսանըն գուՀա-
ղընտան քիւչիւք Լօտօխքայը ալըպ, վէ եիւք-
սէյէ գալըրըաՀագ թագաթը օլմատըղընտան,
իւզէրինէ խաչ չըգարըպ ծնու էօփտիւ. կէօզ-
լէրինի կէօյէ գալըրըտը. վէ թէէքրար թէէքրար —
Մարիա, Մարիա, Մարիա, պուննու սէնինի գու-
Հաղընա թէսլիմ էտէրիմ. պուննու սէնինի եիւ-
րէյինին իչինէ սօգարըմ — տէտիքտէն սօղըա,
կէօզլէրինի գափայըպ — Պօյէմօի, Պօյէմօի —
տէտի։ Իմամի ժողովրդապետ ուսիլ իլէ մնա-
սումու գուՀաղընտան ալըպ տըշարը կէօնտէր-

տի։ Կիւճ պէլա Յիսուս ալա պիլտի. վէ օ կէձէ գուձաղըմտա ձանընը Թէսլիմ էթտի։

Պիր ղէբի այ սօղըա Քօնթէք Սինէօլայը չաղըրտը. էվինտէ նէ քի գալմըշըսա, վէ նէ գատար ագձէ տէրնէյէ պիլտի իսէ, հէվիսինի տէ ճնա վէրիպ, — Սիւտանա, պէն Ամերիգայա կիտէձէյիմ։ պու սէվկիւլիւ չօձուգտա պէն ձանըմը սանա էմանէթ պըրագըյօրում։ աման, պունա էյիձէ պագ. Ալլահ նէ վագըթ խաթէը տէ ավտէթ էտէ պիլմըրսէյմ, ճնու կէօրէյիմ։ Սինէօլա, պաշըն իչին օլսուն պունու էյի կէօզէթ — տէտի։ Կնքամայրձիղազըմ աղլայարագ պիր թարաֆտան Քօնթէնէին էլինի, պիր թարաֆտան չօձուղուն եիւզիւնիւ էօփէր, պիր շէյ սեյլէյէմէզ իտի։ Քօնթէք՝ Պուէնօս Այրէսէ կիթտի քի, տէնիզտէն էօթէյտէ ուզագ ուզագ պիր մէմլէքէթ իմիշ. վէ ժողովըգապետ սէյլէյօր քի, պուրատա կիւնտիուզ օլտուղու վագըթ, օրատա կէձէ օլուրումուշ. պուրատա եազ օլուն ձա, օրատա գըշ օլուրումուշ. ձանըմ տուտու, պիզիմ տաղլարըն ալթընտա օլույօր. պէյլէ թէփէ աշաղը նասըլ տուրուրլար ձէնապա, տէտի։

Լաքին Ալիզա պիր միւլահազայա տալըպ, օ քէյլիւ գարըտան հիւանիւ մուամէլէ իլէ այրըլտըգտան սօղըա, տօղրուձա էվէ կիտիպ, վէ Պարթօլջու եալընըզ պուլուպ, օ պիկիւնահ գըզձըղազա մերհաբէթ էթտէն տէյի բիձա էթտի։ Պարթօլօ ձէվապ վէրիպ, — գըզըմ, պիլիրսէն քի սէնսէն կէօնլիւնիւ խօշ էթմէք պաճատա իմա թաթէը կէլիր. պու մատտէտէ իսէ, եիւրէյինէն էյիլէյէ, վէ պէյլէ պիր կիւզել վէ մերհաբէթ ամէլինէ սէնի թէշվիգ էտէն Ալլահ

մուհապէթի օլտուղու աշխքեար կէօրինտիւ-
յինտէն, պու արզուհալ խօշնուտ էթմէք տա-
հա զէյատէ Թաթլը կէլիր։ Օնուն էէրինտէ
սէն պուլունմուշ օլսայըտըն, պէօյլէ պիր սէֆա
լէթտէն սէնի խէլաս էտէն ալիճինսայ էլի ալ-
դըշամազմայըտըն – տէտի։ Օ վագըթ Ալիզա
ժողովրդապետի պիլէսինճէ ալտը. օ էյի իսթի-
յարըսա Ալիզանըն պէօյլէ ճէօմերտլիյինի իշիթ-
մէյիլէ սէվինճինտէն կէօզէրի տօլարըտը. պիր-
լիքտէ Անէօլանըն ֆագըրխանէսինէ կիթտիլէր.
վէ Լօտօխաբայը գըզ գարտաշ կիսպի պանա վէրիր-
միսին քի, ձինէվրայա ավտէթ էթտիյիմիզտէ
Քայր Քլարանըն էլինէ Թէսլիմ էտիպ, Ալլահ
գօրգուսունտա վէ քէնտի տէրէճէսինէ կէօրէ
քիպարճա Թէրպիյէ էթտիրէյիմ տէտի։ Անէօ-
լա էլէրինի կէօյճ գալըրըպ, – Ա՛հ, ճանըմա
միննէթ. Քօնթէսսա Լուտովիկա պու մէկէլի
ճէննէթտէն կէօնտէրմիշ։ Մուճէրրէտ պուննու
կէօնտէրէն օ տուր, օ – տէտի։ Վէ պիր գաչ
չիֆթ լագըրտըրըլա ույուշտուրար։ Լաքին Ալի-
զա մուհապէթի վէ ինսանիյէթի տահա իլէրի
կէօթիւրիւպ, խաթէտի քի քէնտիլէր օ քէօյտէ
նէ գատար վագըթ գալըրլարըսա, Անէօլա տա
պէրապէր կէլիպ, Էվտէքի խըզմէթճի գարը-
լարա եարտըմ էթմէն. վէ աշըրը սէվինճ իլէ
Լօտօխաբանըն էլինտէն եափըշըպ, պիլէսինճէ
կէօթիւրտու. վէ էմմիզատէլէրինէ վէ Տօն Պալ-
տասարա Թագտիմ էթտի. ծալար տախի պէօյ-
լէ պիր կիւզէլ ամէլէ, վէ օ շիրին վէ սէվիմլի
քէօյլիւ գըզընա հայրան օլուրուտուլար։

Օ իլք կիւնլէրտէ Ալիզա վալիտէ կիսպի Թէ-
գայիւտ վէ մուհապէթ կէօսթէրէրէք, օ գըզ

գարտաշէրզազըն (չունքի ծնա պու խսիմի վէրնը-
խոի) իւսթիւնիւ պաշընը տիւզէթմէյ նէ գա-
տար չալըշտըղը թարիփ օլունմազ. վէ եաթա-
ղընը քէնոի եաթաղընըն եանընա եափտըրըպ,
պաշտան այադա գատար ծնու թէմիզլէյիպ նի-
զամըտըր. վէ օ չօճուգ ֆադըր քէօյլիւ գըյա-
ֆէթինոի լքէն պիլէ եադըշըդը կէօրիւնիւր-
իւոիւ իսկ, շէհրի գըյաֆէթինէ կիրիպ սաչը
պաշը նիզամլանտըղը հալտէ, պիրտէն պիրէ պիր
քիպար թավըր էտինմէյիլէ, լէհճէսինոէն վէ
էտասընտան զատէլիք կէօրիւնմէյ պաշլատը:
Ալիզանըն միւսթադիլ ճահտը, ծնա օգուտմագ,
եազմնը, րագամ էօյրէթմէք, վէ քրիստոնէա-
կան վարդապետութիւնու էզպէրլէթմէք իտի.
վէ կիւնիւն չօղու սաաթլարընը պու շէյէ սարֆ
էտէր, վէ օ կիւնահտըզ Լօտօիւքայա պիր Ալլահ
մուհապէթի խօճասը օլուրուտու:

Իմոի սաիր չօճուգլարա վագը օլտուղու կի-
պի, Լօտօիւքա տա գըզամուգ չըգարտը. Ալիզա
պունուն եաթաղընըն եանընտան այրըլմայըպ,
խայլը կիւնլէր պու սէվկիւլիւ խասաթէյինոէն
պաշգա պիր շէյէ պագամագ օլտու. պու ճիհէթ-
տէն քէնոի ատէմլէրինէ, պէնիմ սէպէպիմ
սիզ ատէթինիզ իւզէրէ աղաճլարընը սայէսի ալ-
թընտա ճէմ օլուպ, Լիոնէլզօնուն սէրկիւզէշ-
թինի օգուտմագտան կէրի գալմայընը. պէն էվոէ
գըզգարտաշէրզազընը եանընտա օթուրուրում,
տէյի բիճա էթտի: Լաբէին պէշ ոն կիւն զար-
ֆընտա իլլէթինն զարպը կէչիպ, չօճուգ թէքմիլ
այադա գալգտըղընտա, Ալիզա հէր նէ գատար
մէճպուրի կէրի գալտըմ ըսա տա, պէն տէ ար-
թըգ տէրէյէ սիզնն իլէ պիրլիքտէ էնիպ, օ միւ-

ֆկյտ էյլէնձէտ հէմմէձլես օլա պիլլրիմ տէ-
տի. վե օ կիւնլէրտէ օգուննան պապլարը Թէք-
բար օգումագլըդը Միսո Թէքլիֆ էթտիյիսէ
տէ, Աչիզա խսԹէմէյիպ, — մատամ քի պու միւ-
րուվվէթի էտէձէքսին, շիմտիքի հալտէ սէն
պաշլըձա մատաէլերի խուլասա վէձհիյլե պանա
Թարիֆ էյլե. սօղըա կէնիշ կէնիշ պէն քէնտիմ
օգուրում — տէտի: Իմտի էօյլէն Թասաննատան
սօղըա հէվլիսի պիրլիքտէ տէրէյէ էնտիլեր. վե
պու կիւն, պու գատար տէհշէթ իլե գարըշըգ
աձը վե խըրս օյանտըրան օ սէֆիլ տէլիգանլը-
նըն իւզերինէ սէօհպէթ էտէրէք էյլէնէլիմ
տէտիլեր:

Աչիզա օ պիրլէրիլե պէրապէր օխալամուր ա-
ղաձլարընըն սայէսինտէ օԹուրուպ, տէհշէթ
իլե աձը տէտիյինիզլի աղնայօրում. լաքին խըրս
նէտէն նէհշէթ էտիյօր տէտի:

ՊարԹօլօ ձէվապ վէրիպ, — գըզըմ, խըրս էքի
սէպէպտէն նէհշէթ էտեր: Պիրի, կիզլի շէրքէթ-
լերին, ծալարա տաքիլ օլանլարը նէ տիւրլիւ
պինամուս վե ղատատարձա էֆքեարլարա սիւ-
րիւքլէտիքլերինի տիւշիւնմէքտէն. օ պիրի տէ,
Աիօնէլօճուն միւԹէմատի քէնտի քէնտինէ մու-
ղայիր հարէքէթինի կէօրմէքտէն. շէյլե քի
ԹուԹտուղու եօլուն նէԹիձէսի վէխիմ օլտու-
ղունու պէյլե աշիքեար կէօրերէք, էաքի եօլա
տէօնէձէք եէրտէ, վե տահա հէնիւզ վադըԹ
վարիքէն, օ Թադիրատըլը Թարիֆտէն րուձու
էտէձէք եէրտէ, ձէսարէթ իլե օ ատրմը ալ-
մայա գարար վէրմէք շէյլե տուրսուն. եօլուն
օրԹասընտա իքէն հէր տիւրլիւ եօլսուզլուղա-
րա պաշտան գարա քէնտինի վէրմիշ տիր —
տէտի:

— Եաղըզ, տէտի Ա.լիզա. չունքի սահիհ օ-
լարագ, պազը տէֆա էյլէ կիւզել թադրիր-
լեր հաէր, վէ հէրչէքլիյի էյլէ փարլագ կէօ-
րիւր քի, պու սէրկիւզէշլիքինին պազը ֆըգրա-
լարը օգունտուգ՚ա, հէլիֆեաատ վէ Գարպօ-
նար Լիօնէլլօ պումճուտուր տէյի շաշըրըր, վէ
հէլիրիզ վէ էյի պիր ձահիլլին թէրճիւմէի հալը
օգունույօր զանն հտէրիհիմ։

— Սէն պունա հիչ թաաձ՚ձիւպ չէքմէ, տէ-
տի Տօն Պալտասսար. զիրա պէն նիչէ քիշիլէր
կէօրմիւշիւմ քի, իւլֆէթ ատաասընտա, վէ հէր
պիր հարէքէթլերինտէ էյլէ չէլէպի, ֆազի-
լէթ սահիպի, զահիտ, վէ հէր տիւրլիւ մէտհ
շայէսէի ֆէրտաէթ իլէ միւզէյյէն կէօրիւնիւր-
լեր. աթվարլարը էյլէ միւհթէրիզ. սէօզլերի
սէօհպէթլերի էյլէ ազլանէ տադիգ վէ էտիպ
իտի. ֆամիլեալարընը օ տէրէձէ նիզամը Թու-
թարլար. էվլատլարընը Թէրպիյէ հաէն քահա-
նայա օ գատար բաղպէթ կէօսթէրիրլեր. խըզ-
մէթքեարլարը երլըգձըլարը, աղալարը խա-
թունլարընա պիրլիքտէ էվլին իսպատէթխանէ-
սինտէ պատարագտա պուլունտուղլար տէյի օ
տէրէձէզայրէթ հաէրլեր իտի քի, խրխաթխա-
նէն խուլասասը տըրըլար զանն հտէրիտին. պու
ձիւմլէ Իթալիանըն պու տիվանէլիքլերի մէյտա-
նա չըգտըրսա, էիւզլերինտէքի փէրտէյի սըր-
ըրպ, քիմի Գարպօնար, քիմի ձիօվինէ Իթալիա
չիրքէթինտէն օլտուգլարը աշիքեար պէշարէթ-
լեր իլէ զահիրէ չըգար։

— Նէ ադլէ սըղմազ, նէ ֆէնա չէյ տիր պու։
Գալալերի պէօյլէ պինամուս վէ ֆասիտ օլարագ.
պունլար նասըլ գաթօլիք կիպի սէօհպէթ էտէ
պիլըրլեր — տէյի չաղըրտը Լանտօ։

— Տօն Պալտասսար Թէքբար Ձէվապ վերիպ, փէք Թասլիի պիր շէյ տիր պու. չունքի ապըպէթ խրիսթիան տէյիլլէրմի։ Պիզիմ իչիմիզտէ, պիզիմ կիպի տիւշիւնմէյիլէ, վէ պիզիմ կիպի սէյլէմէյիլէ եուազուլմուշ տուրլար։ Վէ պինամուսլուգ հէր նէ մէրթէպէ ճնլարը Քրիստոսա գարշը գաթի պիր ատավէթէ սիւրիւքլէյէ պիլիր իսէ տէ, ճնլարտա Թապիաթ հիւքմիւնէ կէչմիշ, վէ եէքվէճուտ օլմուշ շէյի պօզուպ եօղ էթմէյէ գատար եէթիշմիզ։ Պիզ քահանայլար տաիմա կէօրիւրիւզ քի, Ալլահ Թալա հաչան քի պու սէֆիլլէրին պիրինին եիւրէյինէ տիւրթէրսէ, իլք խոստովանանք օլտուգլարը վագըթտան, նիչէ նիչէ սէնէլէրտէն պէրի Թէրք էթտիքլէրի խրիսթիանճա լիսանը անլատէ էլէ ալըրլար. չունքի անա լիսանը նասըլ չափը խաթըրտա կէլիրսէ, պունլարտա տա էօյլէ վագը օլուր – տէմէ։

— Պիր շէյի պիլմէպ տէ եափմամագ, հաթթա զամիրինին պիւլէնտ ավազըլա խապէր վէրտիյի շէյինն մուզայիրինի եափմագ, իքի գաթ կիւնահ տըր. Լիճնէլէօյու տա պու զավալլըլարըն սըրտասընա գօմալլըզ – տէտի Ալիզա ագլադի։ Վէ Միմո քէրէմ էթ, շուրտասընը սէօյլէ քի, քէնտի սէրկիւշէշթինի իլէրիսինտէ տէ էինէ պէօյլէ հէմ Մէսթըօ կիպի եազմագտա, հէմ Կարիպալտի կիպի եաշամագտա տէվամ խոկյօրմու տէյի սիւալ էթտի։

— Նէ իլէրի նէ կէրի, տէյի Ձէվապ վէրտի Միմո։ Իմոի մէզքուր Ուննկարեալը Մաձարը, վէ մէլէքվէշ Սօֆիայը Ձինհէվրատա պըրագըպ, տաիմա քէնտի քէնտինտէն թաձիզ, վէ տաիմա

Ինձալիա իւզէրինէ ֆէնսատ գուրան խաֆնէլէր արասընատա պուլունարագ, Փարիզտէքի կիզլի ինձինֆագա էնձիշմէյէ թատաճիլ էձատի։ Օրատա քէնտինի էհձիշամա վէրիպ, վէ փարիզին էն զատե վէ էն զէնկին աղալարընըն սայլարը պուլունան փէք միւձէպէր սօգաղընատա պիր լօգանձայա էնիպ, սալձանաձը ատապալար, ալա աձլար, խըզմէձքեարլար, զահմէձ միւզէյյին մէֆրուշաձլար, վէ նէֆթիս վէ միւքէմմէլ սուֆրալարընըա շաշաալը պիր էօմիւր սիւրմէյէ պաշլատը. վէ օլան վարիյէձինի, սէֆիհլէրին էձատիյի կիպի, շէնձիքլէրտէ, ցյունլարտա, էյլէնճէլէրտէ ձէէլէֆ էտէր խոր։ Օրատան Լ֊ընատայը, Վիէննայը, Պէրլինի, վէ փէձրօպուրկու տօլաշարագ, էն զէնկին քիշիլէրի պաձըրաճագ տարաձ վէ սալձանաձըա կէզէր խոր. վէ էձատիյի մէսարիֆ պու գատարըա տա պիձմէյիպ, հէր կէչէ ձէմիյէձ կեահլարտա պէցիւք ցյունլար ցինար. վէ տիվանէ միսալի հէր նէվի պէտխուլարա զարգ օլուր. վէ հէր ապլընա էսէնի եաթարըտը։

Պու արատա շէհիրլէրին վէ ֆամիլեալարըն խարտապընը միւնձիմ օլան Ինձալիա իխձիյալը գուհուր էտիպ, խարըձնատան հիւձիւմլէր, նէֆիլէր, ֆիրարլար, գըրըշնըլար վագը օլմագտայըտը։ Լ֊ընձլըցյուտա, քէնտի սալձանաձընա ձէէլէֆ էձատիյի տիվանէձէ միւսիւֆլիւքլէրտէն մատա, գաչընըլարա տա հիսապըզ ագձէ տայանտը. պիր ձագըմ տա էլինէն ալձընատա աէմիլէր վարըտը քի, ֆիրարի կիպի ազա գանատաձ էձմէյիպ, հէրվի ֆըրըգատան օլան զէնկինէլէրին քէսէքսինատէն տէմ սիւրմէք, վէ վա-

թանալըընտա ալըշմըշ օլտուգլարը եօլտուզ մէ-
րամլարընը տա խօշնուտ էթմէք իսթէր իտիլէր։
Վալիտէսի պիչարէ Քօնթէսսանըն իւզէրինէ
եաղմուր կիսի փօլիչէ եաղարըտը. վէ էյէր գա-
պու էթմէյէ մուխալիֆէթ կէօսթէրմէդէք
օլսա, Իմանէլլօ ծնուն պաշընա գըյամէթլէրի
գօփարըր. գավզայա նիզայա, Հաթթա ինսա-
նէյէթսիզ սիթէմլէրէ վէ թէհտիտլէրէ տէ
գալգըշըրըտը։ Ջամալը խաթուն ծնուն պէօյլէ
խարապաթը կիտիշինի կէօրտիւքդէ, թէսէլլի-
սիզ տէրտլէրէ պաթարըտը. շէօյլէ քի վալիտէ-
դէ էիւրէյինէն քէտէր վէ սըգլէթլէրի օ տէ-
րէճէյէ էէթիշտի քի, ապըսէթ խասաթէլէնիպ
աձըսընատան էօլտիւ։

Իչթէ ձիւզէփփինա պու արատա օ ըիգգա-
թամիզ մէքթուպլարը եազտըգձա, Իմանէլլօ
կէահ էսէրիր, կէահ նէյէթլէր գօր. թէրէտ-
տիւտտէ գալըր. պազը խաթէր, պազը խաթէ-
մէզ իտի։ Պու ձիւմլէ գըզգարտաշընա վէքեա-
լէթնատմ կէօնտէրիպ, պիր թարաֆտան օլան-
լարընը սաթըպ սավարագ, Էվրօփա սարայլա-
րընտա ազատլէթ վէ ձախա կէօսթէրիրիտի։
Կէօզիւն էօնիւնէ կէթիր Ամէրձա պիր քէրրէ
քի, Ինկիլթէրրատա պիր սէյֆիյէտ պիր ավ
սէֆասըյլա, արգասընատան պիր զիյաֆէթ վէ
պիր պալօ վէրմէյէ էիրմի տէօրթ սաաթ զար-
ֆընտա տէօրթ էիւզ պին ֆրանք սարֆ էթմիշ
տիր։

— Էհ, հայտէ, պու ատէմ կէդձէքտէն տի-
վանէ իմիշ. վէ պու էօլտա վարիյէթինի տէօ-
քիւպ սաչան քիչի, նէ գաատար զէնկինն օլսա,
սէնէ պաշընատա էլինատէ պիր ագձէ գալմազ։

Հալ պու քի պիր կիւնիւն իչինտէ պու գատար ագձէ նէրէյէ սարփ օլունա պիլիր. պունա ի-նանմայա կիւձլիւք չէքիյօրում— տէտի Ալիզա:

— Թարիֆինի օգուսմուշ օլսայլարդըն հիչ կիւձ լիւք չէքմէզլիտին, տէտի Միմօ: Զունքի Լօնտրա տա նէ գատար Լօրալար վէ զատէկեան վարըսա, նէ գատար իչէնլէր, սարայ աղալարը, վէ էձնէ-պիլէր վարըսա զէվձէնլէրիյլէ պիրլիքտէ հէփի-սինի տավլէթ էթմիշլիտի: Վէ պունլարդըն քեաֆ ֆէսինէ տէ Ինկիլթէրրատա Թալիմ օլմուշ գօ-շու վէ աձլամա աձլարը Թէտարիք էթմիշ-տի. պունլար բսա պինլէր իլէ ֆրանքլար սայա-րագ Թէտարիք օլա պիլիր: Պունլարդըն իւզէրինէ իլավէ էյլէ ավ զաղալարլարդըն, Թաղըլարը պիր ալայ զաղարձըլարը, սիւրնաձինլէրի, քէմին-տարլարը, ավձը պաշըլարը, հէփիսի տէ րէամի գլյաֆէթլէր իլէ կիյինմիշ օլարագ. պիր Թա-գըմ իհթիյաճ զաղարլարդըն պէքձինլէրինի. կէյիքլէր, ձէյրանլար, գարաձալար, վէ սաիր իրի ավլար Թաշըմայա մէմուր էթպաալարը. տըմըշգը սիւնկիւլէրի, խանչէրլէրի, Թիւֆէնք-լէրի. խանըմլարդըն խաԹիրահաԹը, վէ աղալա-րդըն Թէնէֆֆիւսիւ իչին ԹէրԹիպ օլունմուշ չա-տըրլարը, օԹաղլարը. խըզմէթքեարլարա, Թա-լիմձիլէրէ, սայիսլէրէ, գօրուձուլարա վէրիլէն պահշիշլէրի. վէ աձլարդըն գօչմասընատան վէ ավձըլարդըն գալապալըղընատան չըղնանան չայըր-լարդըն էքինլէրին Թաղմինի իչին, միւք սահիպ-լէրի քեօյլիւլէրէ Թէտիյէ օլան ԹաղմինաԹ ագձէնլէրինի:

Թէքրար կէօզիւն էօնիւնէ կէԹիր պա պիր զիյաֆէԹին ձէսամէԹինի. տարաԹը Թէտա-

ընթեռնելը. նիւէ նիւէ գուշ վէ եապան ալա-
րընը. կնավայի պալըգլարը. շարապլարըն նէֆա-
սէթինի ալալըղընը. սուֆրայա գօնաձագ ալ-
թուն կիւմիւշ փօրսըլէն ավանիլէրի. Ինկիլթէր
բատա պէօյիւք վէյաֆէթլէրտէ ատէթ օլտու-
ղու վէհմիլէ, շարապլարըն ընկնկինկ կէօրէ
տիւրլիւ պէ տիւրլիւ ընկըլէրտէ պիլըօր գատհ
թադըմլարընը. ինձէ վէ սէյահ Մանչեսթըր
գումաշլարը կէյմիշ գըզ խըզմէթհիլէրի. Ին-
կիլիզ, Ֆրանսըզ, Ռուսէան, Նէմչէ աշճըլարը:
Չէյաֆէթ սուֆաընատա օլան կիւմիւշ, վէ գա-
յէթ հիւնէր իլէ իշլէնմիշ վէ եալըզլը մա-
պուտլար իւզէրինտէ եափըլմըշ շէմմատէնլէրի.
քէզալիք Ֆրանսա խալկընկիլէ տէօշէնմիշ
սուֆալարը, վէ օտալարը տա իլալվէ էյլէ: Վէ
խաթունլարըն այագլարը ալթընատա եափօնեա
պըչանլարընըն տէրիլէրի, Վէրձինեա սինձապ-
լարը, Գանատա սու սամուրլարը, Մօսքօվ սա-
մուրլարը, Թօպօլսք սանատլարը, Քամչխաչքա
Թավշանլարը քիւրքլէրինէ գապլանմըշ այագ
խպէմպրինկրինի կէօշիւն էօնիւնէ կէթիր քի,
հէր պիրինին էլ գատարը պիր ալթունա ալըն-
մազ. պունլարըտա Միլատիլէրին այաղընը պաս-
մատը իչին թէրթիպ օլունմուշտուլար: Ա-
թըզ պագը գալան շէյլէրին սալթանաթընը տա
պունլարտան պահս էտի վէր:

Սինձագ պալընուն սալթանաթընա րուպա-
րէն պունլար տա պիր շէյ տէյիլ տիր: Միւսա-
հաղա էյլէ ձէհիմ պիր սուֆա քի, տիվարլարը
Լիոն զէրպապալարը տիպալարընտա, էթրաֆընտա
սըրմատան պիւքիւլմիւշ սաչագլար, վէ փարմագ
պօյունձա սըրմա շէրիթլէր էվրիլմիշ. թավան-

տան աշաղը տիւրլիւ ավիզելեր սորլմըշ քի, ը
շըգլար աքս էթտիքձէ, եագուէթ վե լալ կիպի
էնվայի ըէնք շավգլար վերիր. տիվարլարըն անոր
հօգարըտան աշաղըյա գատար եէքփարէ փէթ-
րօպուրկ այնէլերի գօնուլմուշ քի, պիրիպիրի-
նէն իչինէ աքս էթմէյիլե թաաձչիւպլիւ պիր
թարշտա միւքէլրլեր օլուրլարըտը:

Վե քէէնձի պու կիւզելլիքլեր ատի պիր շէյ
տիրլեր կիպի, սարայտա օլան աչըգլօգլարըն
քեաֆֆէսի տէ զայէթ պէրրակ պիլըրլարըտը
գափատըլմըշ օլուպ, մահիթաապըն վե եըլտըզ-
լարըն շավգը ուրուրուտու. իչ թարաֆընտա
տա սիհիրպազլըղըլա փէյտա օլմուշ կիպի պիր
պաղչէ տօնաատըլմըշ օլուպ, էէր էէր օրմանլար,
չիմէնզարլար, տիւրլի ըէտաֆլեր իլե քէսիլմիշ կվ-
լէքլեր. պաղը կէնիշ, պաղը էյրիւ պիւյրիւ եօլ-
լար. վե թէփընէ, մէրսին, գըզըլըձըգ ադաձլա-
ըղըլա չէքիլմիշ վարըշլար. վե պունլարըն իչինտէ
իւզելի եէչիւլմէյիլե, պէյազ վե սարը եաահլի
չիչէքլերիյլե գափալը եօլլար. քէօշքլեր. կիւ-
լէր գարանֆիլլեր իլե միւզէյյէն քիւչիւք քէօյ-
լիւ խանէլերի. վե էնվայի չիչէքլեր մէվձուա
ուտու: Ենիքսէյէ սըչրայան, եաղմուր կիպի եա-
զան ակրաէպիլլեր. պաղըսը ապ մէրմէրտէն հա-
վուզլարա, պաղըսը գըլմըզը պիլլըր գուրնալա-
րա թօփլանըր. ծնլարտան տա թէքբար ապ-
տըզձա, ըշըզըն չէօլէսի աքս էթմէյիլէ, սայբի
պիւթիւն պաղչէ ձէվահիրլիքը զիւմրիւթլեր
եագուէթլարըլա տէօշէնմիշ կիպի փարլարըտը:
Պաղը էէրտէ սըգ ադաձլար արաստընտա մադա-
բալար օլուպ, եիւզլէրինտէն աշաղը սարմաշըգ-
լար սարգմըշտը. պաղը էէրտէ գայալարտան

աշաղը սուլար ուչուպ չաղլար. պազը տա եօ-
սունլարըն իւզերինաէն տամլարըտը. պազը եկը-
տէ տէ կիւմիւշ կիսկի պէրըպ ինձէ չայլար գում
լարըն իւզերինաէն ազար, վէ զայէթ ինձէ չի-
մէնլերին արասընտան սաղըլըրըտը:

Չիչէք էվէքլերինի տէրսէն, կէօրմէյէ սէզա
պիր շէյ խոի. հէր պիր իզլիստէ նէ գատար
ըէնկի կիւզել, կէօսթէրիշլի հիւսիւնլիւ, գօ-
գուսու թաթլը, պուլունմազ չիչէքլեր վարըտա,
հէփիսի օրատա մէվճուտուտու: Պիր թարա-
ֆընտա չիլէք թարլալարը, տահա եօգարըտա
անանաս սանտըգլարը, գօգուլու օթլար: Նի-
հայէթ իւզերինաէն պէյազ սիյահ գըրմըզը իւ-
զիւմ սաղգըմլարը ասըլմըշ ասմալարա վարանա
գատար հէր շէյ թէքմիլ խոի: Պիր թարաֆ-
տան շէֆթալի, օ պիր թարաֆտան միսքէթ
կլմասը, շէքէր արմուտու, վէ անպէր գօգուլ-
ըը կէլմէքտէ խոի: Կէզէնէք սուֆալար հէր նէ
գատար ուզունուտա տա թուրունճ, փօրթա-
գալ, թաթլը լիմօն, աղաճ գավունու վէ տիւր-
լիւ լիմօն աղաճլարը տիզիլմիշ խոի:

Տիշլուն իմոի Ալիզա քի, պու պաղչէլեր,
պու չիչէքլեր, պու մէյվէլեր, վէ պու նատիր
պուլունան ֆիտանլար Լօնտրա պաղչէպանլարը-
նըն սօպալարընտան, Լիոնէլցօնուն օ միւլուքնէ
զէյաֆէթի վէրտիյի սոդայա գատար նատըլ
կէլմիշ. վէ մունթաշարձա թարիֆ էթտիյիմ
թաղլաղընտան, նէ գատար մէսարիֆ կիւմիշ
օլտուղունու արթըգ հիսապլա. պէկլիուտուս
Ինկիլթէրրա կիսկի պիր տիյարտա քի, հէր շէյ
ամէրէ փահասընա տըր: Կէրչի Ինկիլիզ Լօնտ-
լարը պու կէօնէ շաշաալը զէյաֆէթլէր պալօ-

լար վերբերեր խոհ տէ, քինամի սէրֆիկէլերինամէ հէր շէյ հազըր իքէն, եզ ձիւմլե քիւլլի միաս-
րինֆլեր կամերլեր. վե օ ազձէսինին հիսապլընը պիլմէյէն զինակինլեր իչին տէ պինկերձէ լըրա-
լար խորաֆ կամերլեր տէյի սէօյլէնիր։

— Պու մեզազ պանա փէք ձայիպ կէօրիւ-
նիյօր, տէտի Ալիզա. խուսուսայա Ինկիլեթեր-
բատա քի, պունձա ֆագըրլար ձէլեզատան էօ-
լիւրլեր։ Լաքին Միմծ, քերիմ էթ, չունու սէօյ-
լե քի, Լիօնկլօ Լօնարատա չօզ էյլէնտիմի։

— Պիր գաչ սէնէ էյլէնտի. անձագ ազլընըն
էտտիյինէ, վե ձիօվինէ Խթալեանըն մանթու-
պունա կէօրէ արատա պիր կիտէր կէլերիտի.
չունքի պու արատա Մաձծինինին պայրաղընա
տա եազըլար. վե փէք զայրէթքէշ ապէր եա-
զանլարատան պիրի օլտու։ Սանա տօղրուձա սէօյ-
լէյէյիմի. պիր թադըմ գապահաթ վե եազ-
նըշլըղըլա տօղու վուգուաթլարըն, պիր թադըմ
խարատաթը կէձէ մէձլիսլերինին, պիր թա-
դըմ գումար ցօնդարըննա, ֆահշէյէթլերէ,
ֆըրգա մէձլիսլերինէ, շէյթանի թադտիմլե-
րէ, վե ձէհննամանի ինկլերէ տալմասընըն օ-
գունատուգու վադըթ, էյի քի սէն հազըր պու-
լունմատըն։ Ա՜հ, օ նէ պինամուձա խարարլար.
օ նէ պիսիձիւլիւքլեր. օ նէ իքրահլը շէյլեր։
Ա՜հ, Սադայէլ սիւնեա իւզերինամէ պիր ձէհն-
նեմ տահա փէյտա էթմիշ քի, կիրտապլար-
տաքի ձէհննամինէն տահա մէքրուհ, տահա
գօրգունձ վե տահա էօրֆիւլիւ տիւր։ Ալլահըն
խըշմը ծուն իչինամէ տօղաշըպ, աթէշինի տա-
հա արթըրըպօր. վե կպէտի լանէթինին ֆըրլա-
տըպօր։

— Այնուհետև Պատրիարքը, շրջանցելով նախորդ վարդապետների Աստիճանը, Ամենայնի Կաթողիկոսի Տեղապահ Գևորգ Եպիսկոպոսին հրավիրեց Էջմիածին՝ Ամենայնի Կաթողիկոսի ընտրության գործին մասնակցելու համար։ Գևորգ Եպիսկոպոսը ընդունեց հրավերը և Էջմիածին եկավ Ամենայնի Կաթողիկոսի ընտրության օրերին։

— Պարոն Ներսես, ինչպե՞ս էր ընթանում Ամենայնի Կաթողիկոսի ընտրության գործը, — հարցրի ես։

— Ընտրության գործը ընթանում էր հետևյալ կերպով։ Ամենայնի Կաթողիկոսի մահվան լուրը հայտնի դառնալուց հետո, Ռուսաստանի Սինոդը հրավիրեց Էջմիածնի Տեղապահ Գևորգ Եպիսկոպոսին Պետերբուրգ՝ Ամենայնի Կաթողիկոսի ընտրության գործին մասնակցելու համար։ Գևորգ Եպիսկոպոսը ընդունեց հրավերը և Պետերբուրգ գնաց։ Ռուսաստանի Սինոդը հրավիրեց նաև Պատրիարքին՝ Ամենայնի Կաթողիկոսի ընտրության գործին մասնակցելու համար։ Պատրիարքը ընդունեց հրավերը և Պետերբուրգ գնաց։ Ռուսաստանի Սինոդը հրավիրեց նաև Ներսես Վարժապետին՝ Ամենայնի Կաթողիկոսի ընտրության գործին մասնակցելու համար։ Ներսես Վարժապետը ընդունեց հրավերը և Պետերբուրգ գնաց։ Ռուսաստանի Սինոդը հրավիրեց նաև Գևորգ Եպիսկոպոսին՝ Ամենայնի Կաթողիկոսի ընտրության գործին մասնակցելու համար։ Գևորգ Եպիսկոպոս

Մուձկրկտ շէյթանը վէ ծնուն ամէլլէրինի բէտտ էտէրէք իլք ալտըգլարը վաֆթիղի պօզուպ սիլմէք իչին տիր։ Իմոի պու շէյ, շէյթան նը գապուլ էթմէք իչին Քրիստոսու ինքեար էթմէք, եանի գապիլ օլսա Ա֊ստուածընտան Քրիստոսու սիլիպ, ծնուն էէրինէ շէյթանըն թամ գասընը պատա էթմէք տէյիլտէ, եա նէ տիր։ Յովհաննէս Աւետարանիչ Յայտնութիւն քիթապընտա պունու իշարէթ էտէր տէյէրէք քի, « Ձանաավարըն մէօհիւրիւնիւ էտինէնլէր » Աւլահըն թէնապինէլէրինի թուքանլարըլա, վէ Յիսուս Քրիստոսուն շահատէթինի էտինէնլէր իլէ » տիւզիյէ ձինըլէշիրլէր։ (յայտ. ժբ. ժգ։) Տիւնեանըն գազապը իչին Աւլահըն միւսաատէ էթմէսիյլէ, շէյթանըն ձանաավարա, եանի կիտլի շիրքէթ լէրէ վէրմէձիյի գուտրէթ գայէթ իլէ աձայիպ օլաձագ։ « Վէ ձանաավարա հիւքումէթ վէրիլն աժատէրէ սէձատ էթմիշէր. (պագ խոմի շէյթանա թաւիսագ սահիհմիյիմիշ) վէ պու ձանաավարա պինգէր քիմ վար. եախօտ պուննունու֊լա քիմ ձինըլէշէ պիլիր տէտիլէր »։ (յայտ. ժգ. 4։) Մաճմինինին իլանանամէլէրինի օգու. կէօրիւրսինն քի ինսանիյէթ շիրքէթլէրէ հագ գընատա, տիւնեա իւզէրինատ քիմսէնին գարշը գօյամայաձագը պիր գուտրէթ տիր կիպի սէօյլէր. վէ փատիշահլարը իսթիհզայա ալարագ, գաիֆ քիշիլէր կիպի ծնլարա մէյտան օգուր. համէթա քիլիսէյէ վէ Աւլահա պիլէ մէյտան օգուր. քիլիսէ սէօյիւնմիւշ. վէ ձինսանէթտան մատա տա Աւլահ եօգ տուր տէյի պատէթը գատէմ էտէրէք։ « Վէ պէօյիւք շէյլէր, վէ քիւֆիւր սէօյլէյէն աղըզ վէրիլտի ծնա... վէ ծնա

հիւբուամէթ վէրիլսի քի, Ճանաւարըն Թասվիրինէ Ճան վէրսին, վէ Թասվիր սէյլէսին. վէ էէրաէ սաքին օլանլարըն Ճիւմլէսի ծնա սէՃոէ էթսինլէր. վէ Ճանաւարըն Թասվիրինէ սէՃոէ էթմէյէնի էօլահւրսիւն ». (յայտ. ԺԳ. 5. 15։) Փրոտօնոս, Ֆուրիէրին, Քապէթին, Լըրուսոն, վէ ախէր Սօչիալիսթ վէ Քոմունիսթլէրին Թէհտիտլէրինի օգու. կէօրիւրսիւն քի, ծնլար տախի աչըգտան աչըղա – քէնտիլէրէ հիսաէտար օլմայանլարըն Ճիւմլէսինի տէ պօղազլամալը, պօղմալը – տէյի եիւգիւմիւզ գարշը պաղըրըլար։ Վէ էյէր Ալլահ Թալա պօշ պըրագըր տա, Էվըօփա իտարէսինէ սահիպ օլըրլարըսա, պագարսըն քի նէ գըրղընլար օլաՃագ տըր [1]։

1. Պու կիւնլէրտէ մայիս 30 Թարիխինէ Պրիւքսէլ պէլճիգիէ մէՃլիսինին, Վէզիրին զաղէթասընտան ալարագ իլան էթմիշի էէյ փէք էօրֆիւլիւ տիւր։ Պրէմա զաղէթէսի, ԹուրինՃիատա պիր պէյիք սառմին խանէսինտէ Հօպէյման խամինտէ պիր խօՃա զահիրէ չըգարար քի, պիր ազըզն Գարպօնար շիրքէթի պաշլարընտան ըսը. (Կէօղունիւզիւ աչըն ազալար. պէյլէ երքէք վէ գարը խօՃալարտան ուզագ։) Պու եալուզ վէ կիզլի շիրքէթ Թօմէնպուռնա, եախօա « էօլիւմ շիրքէթի » Թէմիյէ օլուր ուսուս. չունքի քէնտի տէհչէթլի գաստալարընա մանի օլա պիլէՃէք քիշիլէրի էօլտիւրիւրլէր ի։ Օնլարըն գանը գաթիլ գանունտամէլէրի, վէ եալընըզ պիր կէՃէտ էօլէՃէք քիշիլէրին էսամ տէֆթէրի էլէ կէչտի տէր։

Պիզ տախի 19 Թարիխինտէ Աֆղոնտտա էօլիւմ շիրքէթինի կէօրմէյէքմի քի, կիւնահւզիւն, չէհիրին իչէք սօգուգլարընտա զաչէթ խանն Թարզըլա, եիւզէ կէլէն չէհրիլէրի էօլտիւրիւրլէր իտիլէր։ Լիվըրնօ գաթիտալարընըն շիրքէթի, Սէնիկալտընըն ՃեհէննեմՃանի շիրքէթի, պու գաստար գանլար տէօքտիւրէր իտէ, պունլար տա կէրչէքտէն պիր Թօմէնպուռնա տէյի էէյ փէյա տատըգ օլտուգլարընտան մատա պիր Թագսիրաթլարը պուլունմայան պունՃա զավալը քէօյլիւլէրի քէօփրիւնիւն

— Յիսուս Մարիամ, տէրի չաղերտը Աւետա-վէ լաթին լիսանընը էյիձէ աղնամազսամ տա, շէօյլէ ֆէրզ էտիյօրում քի, ձանաւարընն թամ զասըլա թամղալանմըշ, եանի սիզին սէօզիւ-նիւզէ կէօրէ, կիզլի շէրքէթլէրէ տախիլ օլմուշ օլմայանլարը էօլտիւրէձէքլէր: Լաբին Աւլահըն մէրհամէթի պէօյիւք տիւր. հէմ տէ պու շէյ-թանլար սօնուճտա Աւլահըն ատալէթինին թէձէլիւպէսինի կէօրէձէքլէր իմիդատընտա-յըմ — տէտի:

— Պէլի, Աւետա, տիւնեա իւզէրինատ տէ պու ատալէթ էօրֆիւլիւ օլաձադ տըր. չունքի էֆէնտիմիզ տիւնեանըն մաղրուրլուղունու զա-զէպլէտիքատէն սօղրա, ինէձիգատ մէլէյինի կէօնատէրիպ, դուլլանտըղը պու գամճըլը տա պէ-զաձադ տըր: « Վէ պէշինձի մէլէք քէնատ քեա-սէսինատէն ձանաւարընն իսքէմրիսինին իւզէրինատ տէօքտիւ. վէ օնուն փատիշահլըղը գարարտը. վէ աղրըլարընըն շիտատէթինատէն տիւլէրինի ը-սրըրըրտըլար. վէ աղրըլարընտան վէ եարլա-րընըն շիտատէթինատէն կէօյլէրին Աւլահընա քիւֆր էտէրիտիլէր. վէ ամլէրինատէն թէօվ-պէ էձմէտիլէր »: (յայտ. ժդ. 10. 11:)

— Աշնայօրմուսուն Աւետա, տէտի Միմօ: Աւ-լահըն իրշատընըն մէլէյի զաղապ քեասէսինի ձա-

օ պէր Թարաֆընտա էօլտիւրմէսինէրմի: Պօլօնեանըն Թէր-բօրնեձէլէրի պէր գաչ կիւն զարֆընտա պուունձա հէմձէհրիվէ-լինի էօլտիւրմէսինէրմի: Մածձենինին Պէրպէրէլէրի, Թօմանըն Սան Քալիսթօ նամ մէվգիինատ պու գատար քահանայլար պօղազլամատըլար մը: Իլձէ Պրէմատաքի էօլիւմ շէրքէթի տէ Իձաւեատա կէօրտիւյիւմիւզ, վէ հէր Աւլահ սագլամազ-սա էլէրիտէ կէօրէձէյիմիզ շէրքէթլէրին էօզ դըզդարատաշը տըր:

նաւալարըն խաբէմբէհսինին իւզէրինէ տէօքէձէք. վէ ծնա սէձուէ էտէնլէր աձըլարընտան տիլէ. բինի ըսըրաձագլար. վէ աղըբլարը վէ եարալա. րը սէպէպինտէն կէօյլէրին Ա.լլահընա քիւֆր էտէձէքլէր. վէ ամէլէրինտէն Թէօվպէյէ կէլ մէյէձէքլէր, տէյօր:

Շիւքիւր Ա.լլահա, տէտի ՊարԹօլօ, հէր քէ. սին սըրասը կէլիր: Լաբէն տիւնեատա պէօյլէ քէօվԹիւ եիւրէք տէ օլուրմույումուշ քի էյի քի. չիլէրի, եալընըզ էյի օլտուգլարը սէպէպէ էօլ. տիւրմէք իսԹէհսինլէր:

— Րօմանեատան վէ Մարքատան գուրԹու. լանլարըն Թաստիգ էԹտիքլէրի օ խաչինձէ էօ. լիւմլեր՝ եալընըզ էյի ատէմլեր օլտուգլարը, եախօտ էհլի ֆէսատլարըլա պիր օլմատըգլարը սէպէպէ տէյիլ տէյիմի տուրտուրտուն: Պունուն շիւպհէ էտէձէք էէրիմի վար: ԻչԹէ Սէնիկա. լեանըն ձհՀէննէմանի շիրքէԹի պուռնա պիր ա. շիքեար պէշարէԹ տիր – տէտի Տօն Պաստաս. սար:

Ա.լիզա սարսըլարագ – ձհՀէննէմանի իսմիչի. լէ կէրչէքտէն պիր շիրքէԹմի վար – տէյի սիւալ էԹտի:

— Պէլի, գըզձըղագ. ալԹմըշտան զիյատէ ձհնալիլերտէն միւրէքքէպ օլուպ, պու իսմիլէ իֆ. Թիխար էտէրլէր. վէ ԹէաԹրօտա – եաշասըն ձհՀէննէմանի շիրքէԹ – տէյի պաղըրԹտըը. մըշ տըրլար: Գըրմըզը ուսկուֆեալարընըն իւ. զերինտէ էօլիւմ ալամդԹի Թաշերլար. վէ ա. Հալի ծնլարը գաԹԹալար Թէամիչէ էտէր. չուն. քի սօգագլարտա պօրու չալարագ, վէ փիչԹօվ. ուլա, շիշ իլէ սիլահլը կէզերլէր. վէ պիր ա.

տէմ Եւ-պէլէրնէ էյըլ պադաձադ օլսա, վայ պաշընա. օ զավալլը ատէմի էօլտիւ պէլլէլ։ Ադըլլարընա քիմ կէլըրսէ, քէնտինի հիւքու-մէթ ատէմլէրի քէնտիլէր տիր կիպի գափտըգ-լարը անտէ մահպուսա գատար ալԹարլար։ Պա-զըլարընը տա մէյտանտա, իշլէք սօգադլար-տա էօլտիւրիւրլէր նիձէ քի Մարտ 3 տէ փօս-Թա նազըրը Մարիանօ Փէրիլլիյէ. Մարտ 21 տէ պաշ քիլիսէնին ապաշխարողաՀայրը ձիօաք-քինօ Սիկք-քիկԹէմի նամ Գանօնիքէ. Ապրիլ 1 տէ Փաօլօ Գալլինայա. Մայիս 4 տէ ՓիկԹրօ Գամիօպաոօյա, վէ տահա նիչէլէրէ եափը-լարըսա քի, պունլարըն իչինտէ Միքէլէ ՐիմԹի, պունլարտան ալԹը քիշինին սէրպէսԹիյէԹ ա-զամը տիքիլմէյին տէտիքլէրինի սէրտէն Թահմին էԹմէսիյի իչին ուրուպ էօլտիւրտիւլէր։ Հէմ տէ տօսԹլուգլարը տա վարըրտը. վէ պիր ազ էվ վէ պիր մէյհանէտէ պիրիպիրլէրինին սաղլըգ-նա պատէ իչմիշ օլուպ, րահաԹ լաֆըրտը էտէ-րէք կիԹաիքլէրի արատա։ ԻշԹէ պունլար էօյլէ խաին տիրլէր։ Նէ հաձէԹ. եալընըզ ինսան գանը տէօքմէյէ քէնտիլէրի ալըշԹըրմագ իչին, Ապրիլ 12 տէ կէձէ իլէ հափիսխանէ պէքձի-լէրինին լուգէրինէ հիւձում էտիպ, հափիսխա-նէտէն Տօմինիքօ Լանարիյի, վէ Փիօ Պէրլու-Թիյէ չըգարըպ, գափըան կիպի լուգէրլէրինէ եիւրիսիւշ էտէրէք, չիշլէր իլէ ծնլարը ԹէլֆԷ էԹտիքտէն սօզըա, պիր խարտարա գօյուպ, մէ-զարլըզա տէֆին էԹմէյէ կէօԹիւ-մէտիլէմի։

— Ամեն եա Բապպի. պու էՀլի Փըրգալը եապանի ձանավարլարտան տահա խաին իմիշ-լէր. չէԹտանա պէնզէյօրլար քի, Ալլահըն տիւշ

մեկի օրտուզու իչին, էյիլերի ատամլեթ կտեր. տէյի չաղըրտըլար հէվիսի պիր աղըզտան։ Վէ Անիկալեալըլար պունլարը թանըմազլարմը — տէտիլեր։

— Կէձէ կիւնտիւզ քէօմէ քէօմէ խըշմըլա շէհիրին իչինտէ տօլաշըրգըլարընը. կիւնտիւզլա մէ շէհրիլերի թուրթուպ էօլտիւրտիւքլերինի. պիր թագըմ սիձիլլեր պասմա էտիպ խմշլաշըրգլարընը կէօրիւրլեր պիլըրլեր։ Անձագ Իթալեա մնասահաթլարը սըրասընա կիրիպ, փափա հազրէթլերի քիւրսիսինէ ավտէթ էթտիքտէն սօղրա, տիվանլար գուրուլտուն. տավալարը ֆալօրտպ պունլարընն Ղէհէննէմանի Ձինայէթլերի, վէ տէհլէթլի թէօհմէթլերի խոպաթ օլտուն. վէ փափա հազրէթլերի պիր լէի քիշինին էօլիւմէ հիւքմ օլունմասընա բիզա կէօսթէրտին. պագասընըզ քի, տիւնեա այաղա գալըբ, — փափազ գըսմընըն զատտարլըզընը, պարպարլըզընը, զուլումքեարլըզընը կէօրիւյօրմուսուհուզ — տէյի պաղըրշայա պաշլարլար։

— Մինճ սէօհպէթի պէօլիւպ, հՀ Տօն Պալտասարըմ, սէն պիլմէզմիսին քի, շիմտիքի ասիրտէ փօլիթիքաձա զիւրիւմլերէ հիսսէտար օլմագ. կիզլի շիրքէթլերէ տախիլ օլմագ. ձիւմհուրիյէթ տէյի պաղըրմագ. տէվլէթլերէ դարշը ֆէսատ չըգարանլարա էլ թուրթմագ. էօլիւմ իւչ ձէզա վէրիլմէձէք թէօհմէթլեր տէյիլ տիրլեր — տէտի։

— Պիզիմ սէօհպէթիմիզ, տէտի Տօն Պալտասար, ֆըրգա լուհույլա իչլէնէն ալէսսէվիյէ թագսիրաթլար, գաիմաձըլըգլար, եագմագլար, եարաալմագլար, վէ շէհրիլերի եառուզ էօ-

լուսիլը իւլե Հօլտիւրմէքլերը իւզէրինէ տիր։ Փա-
տիշահլար տէվլէթէ ասի օլանլարա, քէնտիլէ-
րի թախթլարընատան աշադը ալանլարա, սիւր-
կիւն էտէնլերէ աֆվ էտէրլեր իմիշ, ծնլարընն
պիլէճէք իշիտիր. լաքին ատալէթ մահքէմէ-
լերինին գաթիլլէրի, պունլար Գարպօնար ը-
մընշլար տէյի զաւկպէմմէյէ ուճպուր օլմալա-
րը, ինսանի ատալէթէ օ գատար գարշը տըր
քի, րէամէն գանլըլըգ տէմէք օլուր։

— Ա՜հ, Տօն Պալտասսար, էն սօղրա քահա-
նայ տէյիլմիսին. չարէ Հօգ պարպարլըգ վազ է-
տէրսին — տէտիլեր ՄիմՅուլա Լանտօ։

— Պարպար սիզ սինիզ. կէրէչէք պիլմէրիմ քի
սիզ լաթինճէ սուրմէթ իլլէ սէօյլէյօրսունուզ. լա-
քին ճումհուր վէ Քօսթիթուսիօն թարաֆտա-
րը օլան զաւկէթալար լաթինճէ սուրմէթ իլլէ սէօյ-
լէմէյօրլար։

— Կիւզէլ, ամմա տէտի Պարթօլօ, պիզիմ
իլկիճէ սէօհպէթիմիզ կիւզէլ շէրքէթլէրտէ,
զիյատէ իլկիտէ պուլունմանլար իչին, « կէրչէք-
տէն շէյթանա սէճտէ էթմէք վարմը տըր.
հաթթա պազարլարը տօղրուտան տօղրույա շէյ-
թան օլուրլարմը » պունուն իւզէրինէ իտի. սիզ
իսէ հազ շէրաաթ գուլլանան հիւքիւմտարլարա
գարշը շիքէյէթ էտէն միւզէվիրլերէ հազ-
գըլա կիւճէնէրէք, պաշգա սէօհպէթէ սափ-
տընըզ։

— Պիր ճիւզի պահսըմըզտան ուզագլանտըմ
ըսա տա, աֆվ էտին, տէտի Տօն Պալտասսար։
Պու ճիւմլէ իլգ սիւալինիզէ շու Յայտնութիւն
քիթապընըն « Ճանաւարա հիւքումէթ վէրէն
աժտէրհ սէճտէ էթտիլեր. վէ Ճանաւարա տա

սէձաւ էթ տիլէը » (յայտ. ժբ) տէյի օլան աչըզ
շահատէթինի կէթիրմէյիլէ ձէվապ վէրմիշ ի-
տիմ։ Պու աժտէր « էպէի եըլան քի Իսլիս վէ շէյ-
թան թէսմիյէ օլուր. պիւթիւն տիւնեայը եաշ
նըշլըզա տիւշիւրտիւ »։ (յայտ. ժբ. 9։) վէ մա-
տամ քի պու կիւնքի կիւնտէ պիւթիւն տիւնեայը
պատան կիչլի Իլօմինիչմն շիլքէթլէրինին հէր
պիր շարթլարը, պու ձանաւարտա մէվձուտ
տուր. քէզալէը « ձանաւարըն թամըլասընը է-
տինէնլէրին » շէյթանա սէձաւ էթտիքլէրի տէ
թէսպէյիւն էտէր։ Շէյթան օլմազ, եախօտ
շէյթանա թէսպիլ օլմազ հապզընտա տա,
պէնիմ իւթիւգատըմ շու տուր քի, պու կիւնտէ
շիլքէթինին սահիհ վէ ասն էսրարը պու տուր.
« ծնուն անընտա եազըլը իսիմ էսրար »։ (յայտ.
ժէ. 3։) Պու ձանաւարա « աժտէր քէնտի գուվ
վէթինի վէ ձէսիմ գուարէթ վէրտի », (յայտ.
ժզ. 2։) քէնտի բուհուլա ծնու ձանըանտըրա-
րակ։ Գուրթ աղըձմընզ ձէմի պինտամուալարա
« սիզ շէյթան փէտէրտէնտիզ » տէտի. իմտի
Քրիստոսուա վէ ծնուն ազիզլէրինէ ձէնքլէշ-
մէք իչին քէնտիլէրի շէյթանա վէրմէն էհտի ֆըր-
զալար արթըգ նէ օլմուշ օլուրլար։ Գաթի նա-
ղար էյէը « հէր քիշինին պաշը Քրիստոս... վէ
Քրիստոսուն պաշը Ա.լահըտա », (ա. կոր. ժա.
3։) վէ Քրիստոսուն փէտէրտէ եաշատըղը կի-
պի, ինանմատա Քրիստոսատա եաշայարագ, Քը-
րիստոսուն լութֆույուա իլահիյէթէ իհտագ
օլուրտա, քէզալէը պունա նիսպէթ քիմ քի Քը-
րիստոսուն քէնտինին պաշը օլտուղունու ինքեար
էտէր, վէ շէյթանը քէնտինէ պաշ թանըրտա,
շէյթանատա եաշար. ծնուն շէքլինի ալըր. ծնուն-

ուլա պիր գան պիր վիձուտ օլուբ։ Վկ մատամ
քի Քրիսթիան օլան կն սօն քհմալկհթինի
Քրիստոսուլա պիրլհշհքտհ սայար. պհօյլե տհ
հհլի Փըրգատան օլանլար շհյհթանըլա հհքվի-
ձուտ օլմայը քհնտիլհրձհ կն իսատհն քհմալի-
հհթ սայարլար։ Վկ հյհր պու սհֆիլհրտհն
պաղըլարը պու տհրհձհ պհնամուսլուգտան հբ-
րահ պիլհ հթսհլհր, շհյհթան ճնալրըն իզհրի-
նհ կհլհր. վհ հալընըզ Քրիստոսու ինքհտար հ-
տիպ, պու գարանըզ վհ քհլհսհտհն լանհթհլհն
միշ շհրքհթհլհրհ ձանլարը թհկնհլհրի իլհ պաղ-
լանտըգլարը սհպհպիլհ, ճնալրը քհնտհ հիք-
մինհ կհհլհրիր։ Կզ ձհուհլ շհօյլե տհ գանմըշըմ
քի, կհպլհ շհրքհթհլհլտհ պուլունան կն գաթը
պհնամուսլար, պու թհշրհֆաթլար, հսրարլար,
վհ քհնտիլհրի շհյհթանա սունմագլար հագգը-
նա գալհլհրհնհն կհուհլհրհր իսհ տհ, պաղը
հարամազ քհմնհլհրի, Փըրգա իչհնտհ կն աղըր
թագհիրաթլարա փհրս հթմհք իչհն հլգհմսա-
յարլար. նհձհ քի հալա պու կհունքի կհուն Ր-
մատա Թրհուհլհրօլարըն (իչհլեր) պունձա մհք-
լուհ ամհլհրի ալաթ հտիպ գուլլանտըգլարը
նհչհ ազգն Սհքարհօլարը, վհ իշհնտիքհրի պուն-
ձա հքրահնըզլգգլարը կհօրհյօրուգ։ Չաթթա
պու Ֆհռատփհշհրհր, պու լանհթ ալթընա տհ-
միշ քհշհրհրին վասհթասլա մհրահմալընա
հհթ իշհնհրհր տհ, շհյհթան կհօրհնամուշ կհօր-
հնամհմիշ վազիֆհհրի պիլհ տհյհլ տիր. վհ պա-
զը շհյհթան կհօրհնամուշ տհւր տհյհ հթտիքհհ-
րի թհվաթուրլար, Տօրաձհհնհն Ա.բհհհ իլհ
հթտհյհ կհպհ, օ Ֆհթհնհ վհ Ֆհռատա տահհպհհ-
բհնհն տահհթ հքհտարլըզըա թահհրիք հթտիքհհ-

ըի խայալաթ լարտան խպարկեթ տիը։ Անձագ Ատաօնալար, Գ.արպօնարլար չիրքեթ լեբինին, վե քեաֆֆեկի Ալխոհօփ զիւրլեյեթ լեբինին թա պիի կէօթ իւրտիւքլերի սօն գարար, չէյթան վերեսթ լիը օլտուզունա տա շիւպհե եօգ տուր։

Ալնզա զեյատե ալթիւսթ լինբիւլ, — սիզ պու չէյթանլեյեթ լեր իւզերինե սէօյլեսէյինիզ ատա տա, պէօյլե պիր աձել աձայիպ ձանտավարըն վերէձեի օլմուշ օլսայըտըմ; նե միւշքիւլ հալիմ օլուրտուտու տէյի միւսահապա եսերիք, պաշտան պյուզա գատար թէրե պաթտըմ։ Եզ ձիւմլե ա ձնապա պէօյլե չէյթանլարըտա պիրլիքտե եաշամայա մէձպուր օլան նիչե քիշիլեր վար տըր։ քիմ պիլիր։ Ալձապա նիչե վալիտեր, եազըզ քի պունլարը պէսլեմէյ մէձպուր տուրլար։ Ալձապա նե գատար գըզ էվլատլար պէօյլե միւթթէհիմ վեսաերլերին էլինի էօվիւպ ձէհէննեմանի նե ֆեսալերինի տէյներլեր։ Ա՜հ, պէօյլե աժտերլեր պարի գում տերեասը չէօլեբտե փէյտա օլսալար տա, լինաոնի միւշարեքեթե ծալըը պիրլեշտիրեձէք մէրսուլթէյեթլերի օլմասա. չունքի պունլար լինաոն ձինսինին խարտապը իչին եաշայօրլար. վե քիւթապը մուպտատետ հիքեայե օլունան ասի վե թէձնուզ քիշիլերին արատընա Հազ թալանըն կէօնտերտիյի պըրլար, ասլանլար, եըրլանլար կիպի, Ա՜լլահըն լանեթի իլե չէյթան տա Իմանլեեռնըն էն կիւզել շէհիրլերինե պունլարը սալըրըյօր — տեսի։

— Գըզըմ, տեսի Պաթթօլօ, եօյլե վազըթ լարա եէթիշիք քի, ծալարըն մէյտանլարտա աշաղը եօգարը տօլաշարզ լարընը կէօրմէքտեն, ձնատե էօլլարտա, շըմհնտըֆիեր արատալարըն

տա, վախօրհատա, վե լօգանեթ ալատտա ծնլատա թէհսատտուֆ էթմէքտէն խէ, օրմանլատտա եապանիլեր արատընտա եաշամայա տահա պիյատէ թահամմուլ էտէձէյիմ կելիր։

— Հադդըն վար փէտէրիմ։ անձագ պիզ շէյթանլարըն սէօհպէթինի էթտիյիմիզ արատա, աձապա զավալլը Խօնկլօ տահա նէ սէֆիլլիքլերէ պաթմագտա տըր – տէտի Ալիզա։

— Օ գատար, վե եօյլե սէֆիլլիքլերէ քի, պէօյլե քիսպար զատէ, վե պէօյլե քիւլլիյէթլի վարլըկեթ սահիպի պիր քիշինին, պէտհուլլարը սէպէպինէ սօն տէրէձէ չափըլըն պիր խէզալէյէ պիլե եապըշմայաձագ ֆապըրըլըդա վե ալչագլըդա տիւշիւրինիւ կէօրմէյիլե, խըրսըզլանմայա-րագ ծնլարը սանա նագլ էտէմէյէձէյիմ – տէտի Միմօ։

— Կերչէքմի սէօյլէյօրսուն։ Լօնդրատան սօզլըա, գալան միրասընը թիւքենմէք իչին նէրէյէ կիթտի։

— Իլք էվվէլ փէթրօպաւլօվա. սօզլա Լիզպօնայա. տահա սօզլա, նիձէքլի թարիֆ էտէձէյիմ; Քօլումպիայա, թաքիմ Սանտվիք ատալարընա գատար կիթտի. հէր եէրտէ տէ օրանըզդ տիվանէլիքլերը էտէրսէք։

Գ Ը Զ Ա Գ Լ Ա Ր ։

Լիճնէլը, փէթրօպուրկատա տա սկֆահաթ-
ըլա էօմիւր սիւրտիւ, տէտի Միմօ. վե աղըր գի-
յաֆէթէլէր վէրիր. վե սալթանաթը աթլար
արապալարըլա, օ Ձէսիմ փայէթախթըն ստրայ
վե սաիր շէնլիքլէրինտէ Ձախա էտէր. վե հէփի-
սինտէն գիյատէ պաթասըյա գումարա տալա-
րագ օլան վարլըկէթինի քէնէնի Նէվանէհրինէ
տէօքէրիտի։ Այ քէնտիսի քիպարտան վե թէր-
պիյէլի պիր տէլի գանը օլուպ, քիպար խա-
թունլարա միզաճկըրլիք գուլլանմատա տա ա-
յազընա չըգար քիմնէ պուլունմատըղընտան,
պէօյիւք զէնկին վե չէլէպի պիր զաթ կիսի
Րուսիա տէլիգանլըլարընըն մէճլիսլէրինէ տա-
վէթ օլունուպ, հէր քէստէն իքրամ վե մուհա-
պէթ կէօրիւրիւատիւ։

Պու տէհրին իլք սէնէլէրինտէ միւթատ օլ-
տուղու վէճհ իւզէրէ, վե չօճուգլուղու էմնա-
սընտա փէտէրբինին եափըղը խաթըրընա կէ-
լէրէք, Դէկտեմբէր այընտա պիր Ձէսիմ գըզագ
սէյրի իճրա էթմէյի գուրտու։ Խոճէ Միհանօ-

տա, Պրեչիատա, Վերծնատա, Թրէնթօտա պու-
լունան քիպար արապալըգլարընտա նէ գատար
կիւզել վէ ամայիպ գըզագլար վարըտա, քեաֆ
ֆէսինին ըսիմլերինի քէնտինէ կէօնտէրմինլեր
տէյի եազըը. վէ Փէթրօպուրկուն էն ուսթա
արապաճըլարընա ծնլարը եափտըրըպ, գարար
վերիլէն կիւնատէ, փատիշահանի տէպտէպէ վէ
շաշաայըլա գօնաղընտան չըգտը։ Զունքի սա-
րայըն զևյատե իլերի խանըմլարընը վէ գավա-
լևյերլերինի տավլեթ էթմիշ օլտուղունտան, ծն-
լար քէնտի սալթանաթ գըզագլարըլա, պու-
տա քէնտինինքիլեր իլէ չըգտըլար. վէ սըրայը-
լա պէօյիւք Փէթրօ մէյտանընը. փատիշահանի
սարայըն, գափԹան փաշա սարայընըն էօնիւն-
տէն, Նէվա նէհրինին պօյունա գըզագլարը
գօշտուրարագ տօլաշտըրլար։

Լիմանէլէնտուն գըզաղընըն էօնիւնտէն զայէթ
միւվէյյէն Ինկիլիզ աԹլարընա սիւվար օլմուշ
տէօրԹ նէֆէր վէյլիք կիտէրիտի. պիրի Գա-
զագ գըյաֆէԹինտէ. պիրի Փանտուրօ. պիրի
Սամոյէտօ. վէ օ պիրի Գալմուգ գըյաֆէԹին-
տէ օլուպ, եէկէքլերի գըրմըզը, վէ սըրմալը.
տիւյմէլերի քիմինին եագուԹտան վէ քիմինին
զիւմրիւԹտէն իտի. վէ միհէլի ալԹուն կօպէյ-
լարըլա օմուզլարընտան ածըլմըշ գըսա քիւրք-
լէր. պաշլարընտա զէյտավա, վէ եօգարըսը ալ
գատիֆէտէն վէ սըրմա փիւսքիւլլիւ ուսկու-
ֆէա գօմուշլարըրտը։

Հէր խանըմըն եանընտա, արապա գափուստու
աչաճագ խատէմէ փայէսինտէ պիրէք աԹլը. վէ
արգալարընտա Թուվանա աԹլարա պինմիշ ի-
քիշէր ունիֆօրմալը չուգատարլար. վէ աԹլա-

ըլն հաշտարը գատիֆէ իւզէրինէ սըրմա շէ-
րիթլէր վէ գօրտէլարըլա իշլէնմիշ իտի։ Հա-
շտարըն քէօշէլէրինտէ կիւմիւշ գազմալարըլա,
քիւչիւք գալգան պիչիմինտէ խանէտան ալա-
մէթլէրի վարըտը. վէ գըզծգլարըն Էօնիւնտէն
կիտէն փէչէքլէր չուգատարլար վէ ունիֆօրմա-
լըլար Ձէման եիւմի սէքիզ ամէլըրտըլար։ Պի-
րինճի գըզնագ գարթալ շէքլինտէ օլուպ, կիւ-
զէլ օյմալը վէ եալտրզլըրտը։ Իքինճիսի փէլէնք
շէքլինտէ, վէ փէլէնք տէրիսի գատլանմըշտը։
Իւչիւնճիւսիւ Փախօսուն շէրէֆինէ եալտրզլը
պիր ֆըչը շէքլինտէ օլուպ, Էօնտէքի էքի գօ-
լունա պիլէօրտան եափմա եափրաղը վէ իւզիւ-
միւլէ ասմա սարըլմըշտը։ Տէօրտիւնճիւսիւ
պէյազ այը շէքլինտէ իտի։ Պէշինճիսի Րուս
միլլէթինտէն Քօչէպու նամ Ձէսուր գափթա-
նըն գուԹափ չիմալինտէ Սուվարօֆ ատալարընը
քէշֆ էԹտիյի վագըԹ պինտիյի սանտալ պի-
չիմինտէ իտի։ Ալթընճըտը տիւրլիւ օյմալար վէ
եալտրզլար ըլա միւզէյյէն, Վընէտիք Տօժտարը
նըն սիւվար օլտուղու գայըգ շէքլինտէ իտի։
Եէտինճիսի գուրտ շէքլինտէ իտի։ Վէ սէքիզինճի
Ձիսի քի, Լիօնէլլօ պինամիշ իտի, գանատալարը
աչըգ պիր անգա շէքլինտէ իտի։

Հէր պիր գըզատա զայէԹ հիւսիւնատար Ին-
կիլիզ, Ֆլէվիք, Օլտէսօհ, Մէքլէնպուրկ, Հօլ-
Թաին ամէլարը գօշուլմուշ. հէփիսինին տէ հա-
շտարը եէրլի գատիֆէտէն, պաշլըգլարը կիւ-
միւշլիւ. էյէրլերի եէր եէր եալտրզլը. սիւլէ-
պէնտէրինտէ խանէտանա մախսուս ալամէԹ-
լէր հէրգ օլտնմուշտուտու։ Քէնտի բաքիպ օլ-
տուղու գըզատա պիր եաղըզ ամէ գօշուլմուշ. վէ

Թէփէնինտէ գըրմըզը Թիւլէրտէն էլմասը պէր ասղուձ Թապըլըըըմը։ Գըզապլարտա օԹուրան խանըմլարըն հէր պէրինի Էաբի Մօսգով, ԼիԹուան, Զէրբէխ, Քիւրլանտ, Փոտոլեա, ՏաղլաԹան, Մօրլաք, վէ Մանտշիւր գըյաֆէԹինտէ օլուպ, հէփինի տէ զայէԹ նէֆիս քիւրքլէր կէյմիշ խոխլեր։ Գըզապլարըն իչի Թիւլիւ ԱբԹըրաքան խալխլերի, վէ պէյազ վէ սէյահ այըլար, վէ վաշագ քիւրքլերի իլէ գապլանմըշըմը։ վէ իւզէրլէրինէն էօրԹիւսիւ ալա Աէհմ շալըրընտանըմը։ Գըզապլարըն իչինէ, աԹլարըն այաղը գար աԹմասըն տէյի, էօնլէրինտէ կիւմիւշլիւ գաֆէսլեր էէքիլմիշիւի։ Խանըմլարըն եանընտան կիտէն սէքիզ կէնձ էիկիԹլերին հէփինինտէ կամուրըօ Թապըր օլուննուր իսԹրուպալարը միւշք քէտիսի, Գանատա սըչանը, վէ Ջէմալայը Ձէտիա սամանարը տէրինտէն իտի. կօպէյլարը աԹուն, վէ տիւյմէլերի զիգզագԹ Թաշլարտան լտը։

Օ կիւն ԻմիէրաԹօրուն էէօվմի մախսուսու օլուպ, պիւԹիւն փէԹրօպուրկ ահալիսի մէզքուր գըզապլարը միյր էԹմէք իչին Նէվա նէհրինին պօյունա տիպլիմիշլերիտի. անձագ հէփինտէն զիյատէ Լիօնէլլօնուն ԻԹալէաբէաբի մէզաբընը Թահսին էտերլէր իտի։ Մէզքուր գօշուտան սօղրա, Լիօնէլլօ քէաֆֆէի տավէԹլերէ պիր տէ Ձէսիմ զիյաֆէԹ քէշիտէ էԹտի քի, տէյիրմէն չէվիրէձէք գատար Մատէրա, Մալակա, Գըպըրըզ, Սիչիլէա, Ֆրանսա, վէ Բէնօ շարասալարը Թէլէֆ օլտու։

— Պու նէ մէսարէֆլեր, տէյի չաղըրտը Աէվզա։ Փատիշահլար ԻմիէրաԹօրլար անձագ էտէր

պէօյլէ սալթանաթը. պէօյլէ ցմռլը եալտըզլը, թէպհնաթլը զըղազլարըն հէր պիրիսի պին-լերէկ ֆրանբա անձագ օլուբ. օ թագըմլար տէրեալար, ձարխլէը, սայխալէը. ալէլհուսուս օ աղըը փահալը սալթանաթի ամէլարը թէտա-րևք էթմէկը իչին ագձէյի նէրէտէն պուլտու:

— Նէրէտէն պուլտուղունու սանա սէօյլէյե-յիմ, տէտի Միմօ. Փօլհինէտե օլան զայէթ վէնկին միւլքիւ, սարայլարըա, պաղչէսի, քէօյ-լիւ խանէլէրի, փիրինճ մաղազալարը, վէ փի-րինչ տէօյմէյե գուլլանըլմըն սըղըր վէ ամէ սիւ-րիւլերի իլէ, սաթըլըրզընտան պուլտու. վէ Վիճնէլճնուն եօլճու չանթասընտան չըգան, ձիւզէփիրինանըն քէնտինէ եազըրզը օ մուհա-պէթլի նասիհաթ մէքտուպու իլէթ պու քէր-թէտէ եազըլմըշըտը: Լաբին մէրգում սաղըր-լըզա ուրուպ, փէթրօպուրկտան Մօսքայա կէչ-տի. օրատան տա Սիպիրի տօլաչմագ ազըճնա էսիպ, օրայա մէնֆի օլանլարը կէօրմէք նիյէ-թիլլէ Թօպօլսքա, Թօմսքա, Բօլիվանա գա-տար կիթաի. վէ մէնֆիլէրին արատընտա, Նա-փօլէօնուն զէմանընտան 1812, վէ 13 սէնէլէ-րինտէ Ս.Լէքսանդը Իմիէրաթօրուն ապքէրլէ-րինին էսիր ալմըշ օլտուգլարը իսկի խյար Ֆրան-սըզ ապքէրլէրինի տէ կէօրտիւ. նիչէ Լէհլի զա-տէ քիշիլէրինի Ֆամիլեալարընըն Հալինէ ամբար քի, Վարշավիա իսկի իչալը սէպէպինէ օրայա մէնֆի օլան զէվձլերինի պըրագմագ իսթէմ-յիպ, պիրլիքտէ կիթէ միչիտլէր: Այնձագ շու տա մալումին օլտուն Ս.Լիզա քի Վիճնէլը օ գուրու օ-վալարտա, վէ օ գարանլըգ գուլիպէկերտէ փէք չօգ կիւզել վէ ալիճէնապձա Հարէքէթլը լեր տէ

էթատի. չունքի օ զավալլըլարա կէրէք ազէկ իլէ, կէրէք սաիր ձիհէթլէր իլէ պօլ պօլ եարատըմլար էթատի: Պատհու Սիպիրտէն Սըթրատքանա էնատի. օրատան Տօն վէ Տրնէփէր նէհրլէրի արասընատան Օտէսսայա գատար կիթատի. լաքին էվվէլէէ Սզօֆ տէնիզինին պուձաղընատա օլան Թաիանրօկտա էլլէնատի. օրատա քի ձիւզէփէփ Կարիպալտի 1833 Թարիխինատէ, (քիմին խաթըրընատան կէչէր) քէնատի Թատիրի իւզէրէ պիր տիւնատար, եախօտ ձիօվինէ Իթալէանըն պիր Սրրօլաթօրէսինի պուլմուշ. վէ մէղքուր ֆըրգայա Մաձձինի վասիթատըլա եազըպ պիլտիրմիշ իտի: Լիօնէլլօ՝ Կարիպալտինին պիր թիւրքիւսիւնիւ օղուտու քի, «Գօզապլարըն էչինատէ, փօնթօ պուզլարընըն իւզէրինատէ վաթանը ուղրունա էօլմէյի կէօզիւնէ ալմըշ եիւձէ էսրարլարա ինանան պիր տինատար պուլտուտ [1] » տէյի եազմըշ տըր: Լիօնէլլօ Թականրօկտա, Մաձձինի թագլմընատան պիր թէր ձիւման վէ թիւձձար սըմնարընա բասթ կէլտի քի, ձէնօվա, Նափօլի, Լիվօրնօ, Թրիէսթէ իա

1. Էհլի ֆըրգալարըն, քէնատի փէնէէլէրինէ տիւշէնլէրի կիպլի շիքէէթլէրինէ պէնա էթմէսիքլէրի հէչ պիր քէօշէ պուձաղ օլմատըղը պուռնատան տոնաշըլըր: Տահա հէնիւզ տիւնքի կիւն ձէսսուր գափթանլարըն քէշֆ էթմէսիքլէրի ուղագ Օչէնէա տատալարընա էվվօփաէլլատրատան այագ պատան օլմուշտուսա, էհլի ֆըրգատատն պիրի օլատուղունա հէչ շիպսհէն օլմատըն: Շիմտի իսէ էվվօփայա պու գատար էայըլտրգատան ատղրա, Ամէլանթիք վէ Փասիֆիգ տէնիզինին հէր պիր գէյլէրընա գարշա կիպի թօփլանըպ ձէնուպի Ամէրիգատա պու աթէչի քէօրիւքէմքաէ տիրլէր: Անձագ Կարիպալտիյէ կէլինձէ, Պաթթիսթա Փուռէօ չէօյլէ նագէ էահր քի, – 1833 Թարիխինատէ ձիւզէփէփ Թականրօկտա պուլունուպ, պիր Լօգանթայա ուղրատը քի, օրատա պուլունան Իթալէատն մէլ-

քելելերինատէն օ լիմանտա էնէն տելիպանլըլարը ձելել եթմէյէ չալըշըրըմը. օրատա պուլունմուա Ռուսիա, Լէհ, Ձերմանեա, Ինկիլթերրա շիրքեթ մերքեզլերի հագդընտա ուզուն վե սրդը մուսահեպեթ կիրիշտիլեր. վե մզքուր ֆըրդայը Քերսօնտա, Օտեսատա, Սինֆերօփօլիտե, Գըրըմտա, Թիֆլիստե, Կուրձիսթանտա, Զերքեստե, Թրապիզօնտա, Ըստամպօլտա, Իզմիրտե, եէտի ատալարտա նեչը եթմէնին վե գօլայլաշտըրմանըն թարզը իւզերինե պիրլիքտե թերթիպլեր գուրտուլար:

Պուննտան սօղրա Լիմանլը Ըստամպօլուն, Ղալաթանըն, Պէյօղլունուն, Իսկիւտարըն կիւզելճե թարիֆինի էտեր. պատէհու Աթինանըն, Փիրե Լիմանընըն հագդընա սեօյլեր. Միսիսիլինկ, Իտրա, վե Թրիփօլիցցա վիրանէլերինի զիյարեթ էտեր. Նաալարին լիմանըրը կէօզտէն կէչիրիր. վե Էլճնօզ տելիթինին պաշլըճա շհիրլերինտե պիրազ վազըթ էյլէնիպ, Իլճումի նիզմն ֆըրդասընըն գարանլըզ վե խաին թալիմաթլարընըն թօխտումունու օրալարա սաչար:

— Տէմէք օլույօր քի, պու ձահիլ տելիպանլը պինամուսլուղուն ասըլ բէսիւլիւ խիշ — տէտի Ավիզա:

— Գըղճըղազ, քէշքի պու ձէհէննեմ խատէմլերինին, քէմիկի նեչը եթմէյե հիչ պիր

լահլարըն էլինտէն կարիպալտինին պէնպոթ թէսմէյե եթտիյե պիր տելի գանը գլյամ էտիպ, օ էթիդատըզ այագտաչլըընա վաթանլարընըն էլերիտե նախլ օլաճաղը շերհֆի վե շազլըղը աղնատամատըղընա թէէսսիւֆինու պէյան եթտի: Օ կիւնտէն օ փէնպոթա ձանտան տօսթ օլուպ, ձիօվինէ իթալիա թալիմաթլարընա օնու ակեաՀ եթտի:

թաբիգ, հիչ պիր վասիթա, վէ հիչ պիր ֆըրսանէը գաչըրմատըգլարը կիպի, Քրիստոսուն քահանայլարընտա տա օ գատար զայրէթ, օ գատար աշգ, օ գատար հիւնէր, վէ ձանլարընն խայրընա օ գատար տիգգաթ վէ ձահտ պուլունայլարը. խրիսթիանլար մապէյնիտէ տէն, իսլատէթքեարլըգ, վէ էտիպիւ էրքեան պուա ձընաձագ հալէրի քէսպ էտէրմիյիտի – տէտի Տօն Պալտասար:

— Օ վագըթ Միմն սէօհպէթինէ տէվամ էտիպ, Լիօնէլլօ Մալթայա կէչտի. օրատա Իթալիա գաչղընլարընտա կիպլի վէ ուզուն իսթիշարէլէր էթտիքտէն մնատա, օլան ագձէսինի տէ էլինատէն ալտըլար. հաթթա էօյլէ արտըդ վէ քիսթաձա պիր քիշի պուլունտու իչէրինտէ քի, պիր տէֆա Լիօնէլլօ պունունտուլա պիրլիքտէ մնոֆիձէ Րիքազօլի գուվէռնէնին իւզէրինտէ պուլունտուդու էմնատէ, – Լիօնէլլօ, եա քի պանա չիմտի պին տօլարա պիր սէնէտա վէրիրսին, եա էօզտա շուբատան սէնի տէնիզէ ատթարըմտէտի: Վէ Լիօնէլլօ չարէսիզ գալըպ, ինկիլիզ պանգասընա պիր սէնէտա վէրմէյէ մէձպուր օլտու: Մալթատան ձիհազաթարա եօլձու օլտու. վէ օրատան Թունիսնէ հրինատէն Լիզպոնայա գատար չըգըպ, օրատա խայլը վագըթ իգամէթ էտէրէք, պագը գալան վարիյէթինէն Թօփուհու տա սէֆահաթա, գումարտա, ձախատա, վէ տիվանէձէ իսրաֆլարտա չիւրիւթտիւ:

ԼԻԶՊՕՆԱ ԹԻՃՐԻՊԼԻՍԻ։

— Լիզպօնա տէտին իսկ խաթըրըմա կէլտի, տէտի Ալիզա. չօգ տէֆա ահու վահ էտէրէք, — վահ տօսթում, եէմին էտէրիմ քի, սէնի թանը մամըշ ըտըմ — տէյի պուղըտըղը գաթիլ մատ տէսի նիձէ վազը օլտու։

— Ալիզա, աժտէր ինղէրինէ, վէ եապաճի ձանամավըլարա մախսուս էօրֆիւլիւ շէյլէրի պըրագ. նագլ էտէրսէմ եիւրէյին տայանմազ։ Նէ ուղուրսուզ կիւնտէ պու մուսիպէթլի շէյլէրի օղումայա պաշլամըշըզ քի, գալսիմիզի գասավէթ իլէ տօլտուրույօր — տէտի Միմօ։

— Կէրչի սաչլարըմ տիքիլէյօր. անձագ էթտէյի քէմիլիքլէրին հէփիսինտէն զէյատէ ծնա ա ձը վէրէն պու մատտէ օլտուղու իչին, կիզլի շէր քէթէլէրին խաճինլիքլէրինտէն տահա զէյատէ էօրֆ էթմէք իչին, պունու տա աղնամազ խա թէրիմ։

— Պու սուրէթտէ պիլմէլիսին Ալիզա քի, Լիոնէլօ Ալֆրէտօ խամինտէ պիր զէնկին վէ զատէ Ինկիլիզ տէլիգանըլըյա թէսատուֆ էթ

տի քի, Լիզպոնատա պիր Թուհհար մաղազասը աչմըշ. վե Հինատիեթան, Ֆիլիփինա, վե Զին իլե ախզուլեթասը օլուպ, կէմիլերի կիտէր կէ-լերիտի: Մէզքուր տէլիգանլը 1828 տէ Ֆըրան-սատա Ճիզվիլեթլերին մէքթէպլերի գափատըլ-մազտան ազտէմ; փէք նասըլ մէքթէպլերինին պիրինտէ Թէրպիյէ օլմուշ. վե օրատան պիր գավի գաթօլիք օլտուղու Հալտէ. չըգմըշըտը. անձագ Հէր նասըլ ըսա Հէման քէնտինին խա-պէրի օլմայարագ կիպի, Լիզպոնատա պիր գա-ազլըն Էհլի Ֆէսատալարըն եագըն վագըթատա իՀատա էթտիքլերի պիր չըրքին կիզլի Ֆըրդայա Ճէլպ օլունմուշ. վե ծնլարըն Ֆատիտ գաստալա-րընը Թանըր Թանըմազ ծնտան չըգմըշըտը: Տօն Միքէլե Հէր նէ գատար խայլը սէնէլերտէն պէ-րի Փօրթուգալատա Հիւքումէթ էթմէք խուսէրէ, վե միլլեթին իլերի կէլիր Թագըմը քէնտի Թա-բաֆընատա պուլունուպ, քիւլլիյէթլի վե եիկիթ-ադէրլերի, վե մուհարիպէ ուսիլինտէ մահիր եէրլի վե էՃնէպի Ճինեբալարը վարըտըրատա տա, պիւրատերի Տօն Փէտրօ, իշպու մէքրուհ Ֆըրդանըն եարտըմը սայէսինտէ Ճիւզլի ադքիր իլե Հվիկա Օփօրթօյու, վե փէյտէր փէյ քեաֆ Ֆէի Փօրթուգալ Թօփրաղընը զապթընա կէ-չիրտի: Վէ պու Ֆըրդալարըն խանընլիքլերի Հօյ-լե վասի վե միւէսսիր իտի քի, Տօն Միքէլե Թախ-Թընը ԹաՃընը վե վարիյէթի մէվրուսէսինի Թէրք էտիպ, Ֆագըր Հալտե Իթալեա սէվա-Հիլինէ Ֆիրարէ մէՃպուր օլտու:

Իմտի Լիսնէլը Ա.ՀՔրէտօ իլե Թէքլիֆսիզէ կէօրիւշմէքտէ օլտուղունտան, պիր տէֆա գու-մարտա քիւլլիյէթլի շէյ ղայիպ էթմէյիլե, Լիզ-

պօնատա վէյատէ պէնամ պիր ձէվահիրձիտէն ձէվահիր տօլանտըրմադ Թէօհմէթինէ տիւշ-միւշիւտիւ։ Հիւբուհէթ մէզբուր տօլանտըրը-ձլսը Թէհալըրի էթմէյէ պաշլայըպ, Լիօնէլլօ հէման հիւբուհէթին էլլինէ տիւշձէյի քէր-Թէտէ, Ա.ֆրէտօ պուննու խոսպէր ալըպ, օ գա-տար չալըշար քի, պիր էիւբսէք մահալտէն պիր պաղչէյի էնտիրէրէք պիր Թադրիպ իլէ քէնտի մադազալարընա աԹար. վէ օրատան փամուգ-չուվալլարը արասընտա Ինկիլիզ պանտէրալը քէնտինին պիր կէմիսինի գաչըրտը։ ՀաէԹա տօսԹուննու պէօյլէ պիր պէտնամըզգտան, վէ պէլճի միւէպպէտին քիւրէք ձէզասընտան տա խէյաս էթտիյինէ գանսաաԹ էթմէյէրէք, ձէ-վահիրձի իլէ ուչուշուպ, տավասընտան տա վազ կէչիրտի։ Պու Թադրիպ իլէ Լիօնէլլօ մուրա-ֆատան տախի Թախլիսի կիրիպան էտիպ, ին-նան գրամընըն տիւնեա հիւկիւնատ էն գըյմէթ-լի օլան իլճի շէյինի, եանի նամուստունու վէ ա-զատլըգընը Ա.ֆրէտօյա պօրձլու օլմուշտու։ Վագտա Լիօնէլլօ տա օնուն գատրինի Թանը-յըպ, օ ալիձէնտաղ տօսԹուննուն քէֆալէթ էթ-տիյի մէպալիղի Թէտարիք էթմէք իչին ձիւզէփ-փինայը իսքեաձ էթմէյէ ղայրէԹատ գուստուր էթմէտի։

Ամմի Լիօնէլլօ հէմշիրիսինատէն կէլէձէք է-մանէթէ ինձիլթար իւզէրէ իքէն, Փարիզատ կէօրիւշտիյիւ միւֆթա պիր էհլի ֆըրգա, Լիզ պօնատա պիր կիչլի շիրքէթ օլուպ, Էվրօփայա, վէ տէնիզ աչըրը մահալլէրէ գատար միւնԹէ-շիր օլմուշ. Գարպօնէրիատան վէ ձիօվինէ Իթա-լիատան տահա գուվվէԹլի, վէ ղայէթ մուն-

թաղամ գանուելարը սկսիսկինէ, հետեան վերջ հօրեն էսբար գանուենամէսինին խուլասասը տէնդիլմէյ սկզա օլտուղունու պէյան էթտի։ Լիսանէլօյուսա պաշլըձա շիրքէթլերին հէվիսինէ տախիլ օլտուղունտան, շիրքէթի մէզպուրէյէ տէ տախիլ օլմամայը քէնտինէ պիր րէզալէթ սայըպ, ծնա գապուլ օլունմադըղը, վէ սաիր շիրքէթլերտէ իլէրի մէնէտլերի հայիզ օլտուղու կիսի, ծնտա տա իլէրի տէրէձէլերի կէչմէյի ո ֆէսատ հէրիֆտէն մանէլուպ էթտի։ Լաքին մէրդում եիւզիւնիւ էքչիտէրէք, — Լիսնէլը, սէն նէ մանէլուպ հախյօրսուն։ Պիլմիսին քի, ախէր շիրքէթլերին իլէրիտէ պուլունանըլարը խաթըր իչին գապուլ օլունսալար պիլէ, էն տէրին էսբարլարընա վագըֆ օլամազլար։ Պիլմիսին քի, նէ տիւրլիւ թէձրիւպէլերտէն կէչիլիր. նէ թէչրիֆաթլար իձրա օլունուր. նէ իլահլարա սէճտէ հտիլիր։ Թէչրիֆաթլարը հիքմէթլի վէ գանըզ տըր. իլահը պէյիւք. վէ թէձրիւպէլերի տէհշէթամիզ տիր — տէտի։

— Խաթէրսէ պաշ Խալիս քէնտիսի օլսուն, եինէ վազիֆէ էթմէմ. շէյթան պէնի գօրդումազ. խայըր վագըթտան պէրի ծնունուր մուարէֆէմիզ վար, տէյի պաղըրտը Լիսնէլը։ Ամի սէն կիթ պիր քէրըճ թէքլիֆ էթ. թէձրիւպէլերինէ տայանա պիլմիյիմ տայանամազմընըմ, ո վագըթ աղնարսըն — տէտի։

Ինի կիսն սօղրա շու սիյագտա խազասըզ պիր թէզքիրէ ալտը. — Հօյլէնտէն ինի սաաթ սօղրա, լիմանտա ֆիլան գահվէյէ կէլ. իչէրի կիրտիյինտէ խըզմէթձի գըզա « պիր սիկարաձըգ » տէյի սէօյլէտիքտէն սօղրա, փարմագլարընը չը-

թըրտաթ. վե խիհքահէն տիւզ սարը պիր եաղ-
լըղա պուրնուննու սիլ – տէյի եաղըլըյըտը: Ա֊իօ-
նհլը սահաթ իքիտհ գափուննուն էօնիւննտհ պու-
լունուպ, թարիխ օլուննան նիշանլարը իհրա էթ-
տի. ինձհ րուպա կիյինմիշ պիր քիշի եէրինտհէն
գալգըպ, պուննու գարշըլատը. վե – Ա֊իօնհլը
սէնմիսին – էվվէթ պէն իմ – տէտի. իքիսի պիր-
տէն տըշարը չըգըպ իսքէլէյհ էնհէրհէք, իւզէրի՝
աչըգ մայի թէնհէթ իլէ գափալը պիր գայըղա
կիւտիլէը: Պուննու օթուրթա տուրտուգտան սօղ-
րա, թէն թէնհին եանլարընը տա էնտիրիպ, տէ-
միր իւզէրինտհ օլան գարմա գարըշ կէմիլէրին
արասընտան կէչիհէյ պաշլատըլար. լաքին հան-
կը թարաֆա կիթտիքլէրինտհէն Ա֊իօնհլըննուն
իսապէրի էօղուտտու: Իւչ չարեհէք կիթտիքտհէն
սօղրա, քէմհէր ալթընտա պիր գայըգխանհյհ էհ-
թիշտիլէը: Օրատա պիր ալա արապա հաղըրը-
տը. Ա֊նկիլիզ պիր արապաձը. վե սօլ գօլունտա
սաչ էօրկիւսիւ գալըն պիր սըրմա վարըտը. վե
իքի ալա Ա֊նատօլու ահթարը գօչուլմուշտու:
Թէմիզ բէսիմ րուպասը կիյինմիշ իքի Ա֊րապ
արապա գափուտտունու աչարլար. իլք էվվէլ
Ա֊իօնհլը, արգասընտան տա օ մէձհուլ քիշի
կիւտիլէը: Ա֊աբէն արապատա տա նհէրհյհ կիթ-
տիյինհ կէօրհմհզ իտի. չունքի գափու գափան-
տըգտան սօղրա, ձամլարընն իւզէրինհ իսիհք փէր-
տէլէր չէքիլմիշ օլտուղունու կէօրտիւ: Ա֊գըլ
էրմհզ պիր հալ իտի. եանընտաքի մէձհուլ քի-
շի հիչ աղզընը աչմազտը. սօղրա թէքէրլէրին
աչսինտհէն պիր օթլու մահալէ եկթիշտիքլէրինհ
Ա֊իօնհլը ֆէրզ էթտիյտհ, օ վագըթ մէրգում,
– Ա֊իօնհլը, տէհշէթլի թէձրիպհլէր օլաձագ.

էյէը ղալէպէ էտէրսէն, օ վագըթ սէնի գալ-
տաշ չաղըրաձաղըզ – տէտի։

Պիրազ սօղըա արապանըն շամաթայըլա պիր հավլիյէ կիրտիյինի իշխէտի. արապա էյլէն-տի. ինի խըզմէթքեարլար արապանըն գափու-սունու աչտըլար. պունլար էնտիքտէն սօղըա, արապա կիրտիքլէրի գափունուն գարշըսընա տօղրու կիթտի. արգասընտան պիր պէօյիւք գա-փու գափանտը, կէօրիւնմէզ օլտու։ Պունլար պիր կէնիշ մէրմէր մէրտիվէնին ալթ պաշընտա եալընըզ գալտըլար ըսա, օ մէհհուզ քիշի Լիօ-նէլօյա տէօնիւպ, – հէյ մէրտիվէնի այաղընա պասմատան էվվէլ պիր աղնայալըմ քի տիզլե-րին գուվվէթլիմի տիր. կէլ պէրապէր – աչ շու գափույու – տէտի։ Լիօնէլլօ մէրտիվէնին ալ-թընտաքի տէմիր գափույու աչտըղը անտէ, պիր. ձէսիմ ալէվ չըգըպ, էթրաֆընը սարտըրսա տա Լիօնէլլօ օ զաֆիլ զուհուր էտէն էանղըն-տան կէրի գաչմատը, մէհհուզ քիշի անկնտէ օնու օրատան կէրիյէ չէքտի. գափույու գափա-տը. ալէվ կէօրիւնմէզ օլտու [1]։

Օ վագըթ հավլիտէն կէչիպ, սօլ թարաֆտա պիր ինձէ եօլա կիրտիլէը. նիհայէթինտէ պիր եօգուշ վարըտը օնտան էնտիքլէրինտէ, թէ-

1. Էն ձէսուր քիշիլէրի գօրգուտա պիլէձէք պու զաֆիլ աթէշ թէձրիւպէսի զանէն քէսէրսիզ պիր չէյ տիր։ Զունքի օ մէրտիվէն ալթընտաքի գափու աչըլտըղընտա պիր զէմպէ-րէյէ տօգունմայըլա աթէշ չըգարըր. օ աթէշ տախի օրատա մէհհուտ վէ գապիլի իշխալ պիր ըուհա սիրայէթ իլէ փաբ-լագ պիր ալէվ փէյտա էտէր քի, հավանըն ագընտասըլա գա-փունուն գարշըսընտա պուլունան քիշինին իւզէրինէ հիճձիւմ էտիպ ալէվլէր իշինտէ գալըրսա տա, զարարսըզ պիր ալէվ տիր. կէօզիւ գամաշթըրըր, լաքին եագմազ։

փեսային ըշըդ ալըր էբի մաղարանըն օրթասըն-
տա պուլունտուլար։ Պու մաղարալարտա գա-
ֆէսլեր իչինտէ այըլար, ասլանլար, գապլանլար,
փարսլար, զըրթլանլար օլուպ, էօրֆիւլիւ վէ
ամայիպ սէսլեր ըզգարմագտայըտըլար։ — Գապ-
լանա — տէյի չաղըրտը մէզքուր մէձհուլ քիչի-
անլինտէ չէյթան չէհրէլի պիր ձանավար պէք-
ձիսի զուհուր էտիպ, էյրի էյրի Լիսանէլլօյա
պագտըզտան սօզրա, Թահգիրանէ պիր կիւ-
լիւմանէմէյիլէ, — պանա պագ — տէտի։ Լիսանէլլօ
կէօզլէրինի ծնուն եիւզիւնէ չէվիրտիյինտէ. —
Ձէստուր եիկիտիմ, շու լինլէյէն գապլանը կէօ-
րիյօրմուսուն. ծնուն գաֆէսինի աչաձաղըմ։
սէն իչինէ կիրէձէքսին. կէօզիւնիւ ծնուն կէօ-
զիւնտէն սագըն այըրմայասըն. շու գամըշը պա-
չընտան էօգարը ԹուԹ. ծնա Թէհտիտ էտէ-
րէք տուր։ Էյէր քի օ սէնի գօգլայըպ տիԹրէ-
մէյէ քէօփիւրմէյէ պաշլատըղը արատա եա
գօրգու կէօսԹէրիր, եա կէրի չէքիլէրսէն, վայ
պաշընա կէլէր. փարչա փարչա օլուրսուն — տէ-
տիքտէն սօզրա, պէքձի իլէրի եապլաշը. — Պէ-
րէնիչէ — տէյի չաղըրտըղընտա, ձանավար կէօզ
լէրինտէն աԹէշ սաչարագ ծնուն եիւզիւնէ պա-
գըպ, գաֆէսին պուձաղընա չէքիլտի. գաֆէ-
սին գափուսունու աչտը. Լիսանէլլօյու իչինէ
սօգտու...։

— Աման եա Բապպի, նէ գօրգաձագ չէյ։
ՍէլամԹ չըգա պիլտիմի — տէյի չաղըրտը Ա-
լիպա։

— ԷվվէԹ գըզըմ, տէտի ՊարԹօլօ։ Նէ գա-
տար ազըղըն ձանավար օլսա, ինսանըն տիք տիք
պագըշընտան գօրգար. պու ձիւմլէ Լիսանէլլօ-

յուլա գասպանըն արասընտա եօգարըտա ասըլը պիը գախու վարըտը. վէ պէքՀի օ միւպԹէտի տէվիգանըընըն ՀէսարԷԹինտէն խօշնուտ օլուպ, սէրան օ գախույու իքիսինէն մնապէյինէ էնտիրտի։

— Օ մէՀՀուլ քիշի պու ՀէսարԷԹ խսպաԹընը կէօրտիյիւնտէ, Լիօնէլլօնուն աննընը էօփտիւ, տէտի Միմո։ Օրատան չըգարգլարընտա տահա ախէը էօրֆիւլիւ ԹէՀրիւպէլէը էԹտիլէը քի էյէը նագլ էտէՀէք օլսամ, կէՀէ րիւյանա կէլլը։ Լիօնէլլօ պու ԹէՀրիւպէլէրին քեաֆֆէսինէ տէ զալէպ էԹտի։ ԻչԹէ ինսան դըսմը պէօյլէ տիը քի, չէյԹանա վէ էպէտի զայլըգա քէնտինի Թէսլիմ էԹմէք իչին, պէօյլէ ագըլտան խարըՀ ԹէՀրիւպէլէրէ սապը էտէր տէ, էֆէնտիմիզնէն ԹաԹը պօյունտուրաղընա Թահամմիւլ էԹմէք իսԹէմէզ. վէ խաֆիֆ ԹէՀրիւպէլէը իլէ էպէտի սաատէԹէ էԹիշմէք իչին քէնտինի էէնմէյի կէօզիւնէ ալամազ։

— ՁէՀՀէննէմտէքի Ձանըար տա հիչտէն շէյլէը սէպէպինէ զայ օլտուգլարը իչին, « չէԹին էօլլարտա տօլաշտըգ » տէյի պաղըրարագ, տիւզէյէ քէնտի շաշգընըլըգլարընա քիւֆը էԹմէզլերմի — տէտի Տօն Պալտասսար։

— Պու ՀիւմմԷ սօն տէֆաքի ԹէՀրիւպէյէ րուպարէն, պու տա պիը շէյ տէյիլ, տէտի Միմո։ Զունքի Լիօնէլլը պէօյլէ սէպաԹ վէ ՀէսաբԷԹէ կէօսԹէրտիյինտէ, օ պէօյիւք մէրտիվէնէ կէլտիրէը քի, ծնուն իսԹ պաշընտա մէՀՀուր պիը սուֆա օլտուպ, ֆիանտրա խալվէլէրէյլէ տէօշէնմիշ, այնէլէը, եալտըզլը տիվար շէմմինէտէնլերի վէ գօլլու շէմմինէտնէլը իլէ միւզէյյէն իտի։

վէ մէգքուր տուֆատան Ճարգ ուսիւլ իւզէրէ սալթանաթը տէօշէմէկը իլէ ֆէրշ օլմուշ կիւզէլ տաիրէկլէրէ կիրիվլիրիտի. էնվայի կիւլ, թուրունճ, փօրթադալ, եասէմի գօգուլարը պիւրիւմուշ. հէր թարաֆտան Հուզուզաթ պախչ էտը. վէ նէֆիս իփէքլի գումաշլար, վիգրմէթ աղաճլար, ալթուն կիւմուշ իշլէրի, էնվայի բէսմիլէր, վէ լինէէ օլմալար կէօրիւնիւբ. վէ խաթըրա կէլէ պիլէճէք հէր նէվի լէթաֆէթլէր վէ կիւզէլլիքլէր իլէ թէպիշիր օլմուշտուր: Լիօնէլլօ պիր քիւչիւք օտայա եէթիշտիրմաէ, կէօթիւրէն մէհՀուլ քիշի ճուս եալընըզ պըրագըպ, քէնտիսի եան թարաֆտա օլան պիր գափուտան չըգար կիլմադի: Լիօնէլլօ պու կէօրտիւյիւ հիւսնի լէթաֆէթլէրէ Հայրան գալըրըպ. հէր թագըմլար ույղուն, վէ բէնքլէր պիրբիրլէրինի թուԹմուշ, վէ կէօզէ զըյէթ խօշ կէլիրմիտի: Օսմանլը քեասրի սէտիրլէրին իւզէրի աչըգ մայի ալթաալար ըլա գափալը. եալնագ փէրտէսի կիւմիւշիւ բէնք. տէօշէմ թախթասը լինէէ մուզայքօ, վէ թավանը եալընըզլուըպտը:

Լիօնէլլօ օԹուրմուշ պու կիւզէլ շէյլէրի սէյր էթմէյի արատա, խաֆիֆէէ պիր այագ սէսի ալըպ, պիրտէն պիրէ գարշըսընատա պիր աղաճէթլի խանըմ կէօրտիւ քի, լէՀՀէսինատէն, թավըրնատան, Հարէքէթինատէն, կէօզլէրինէն պագըշընատան, հէմէն պիր սուլթան զանն օլուճնուբ ուտուս: Մէրտուճ Քուպա գումաշընատան պիր էլչիսէ կէյմիշ. աղըր սըրմա խարճլը սէյահ գաֆիֆէտէն պիր իսէթ գապլըրըպ, պէլինատէ եագուԹատան պիր գուշագ. այաղընատա խփէք չօրապլար, վէ մէրճանը պիր փափուճ վարըրտը:

Ա֊իօնկլը պունու կէօրտիւլմտէ շաշտը գալ֊ը. զիյատէ բայկէթ իլէ թէմիննի կէթտի. վէ հազիմանէ եանընա օթուրտուղունու կէօրիւն֊ճէ, – պու տէրճէ իթթիպարտան քէնտիմի մ֊ու֊ա սայալըմ. պէօյլէ պիր միւհթէրիմ խանը֊մըն հուզուրունտա պուլունտուղումա աշըրը թէհլիքէլիւ խտէրիմ – տէյէրէք, պիր թաղըմ իլթիֆաթլար կէթմէյէ պաշլայօր իքէն, մէրտ֊մ կէնճ խաթուն պիրտէն պիրէ չէկիլմէյի կէյիպ, – կիտի շաշգըն, պէօյլէ իլթիֆաթլարըլա գարըլարը ալտատըրըմ տէյիմի տու֊րուրտուն. պէն գանտան պաշգա իքրամ խաթէմէմ – տէ֊տի: Վէ պունու սէօյլէմէմիշլէ, եանընտան պիր խանչէր չըգարըպ ծնա ուզաթմասը պիր օլտու֊ – Հայտէ կիթ, պունունու֊լա սանա պէքլէյէն պիր խանումի էօլտիւր. գանը ագարագ պունու֊ երինէ պանա կէթիրիյէն, օ վագըթ անճագ պա֊նա լայըգ օլուրտուն. պէն տէ սէնի գարտաշլար սըրտասընա գապու֊լ խտէրիմ: Եօգ կէյէր պու շէյ֊ճէ կէսարէթ խտէմզէյէն, ծնու պանա վէր. սէնէն կիւպի ալչաղա պէն սաւըլայայըմ: պու տա էէմի֊նինէ վէֆատար օլմայան պէտնամլար Հագգըն֊տա ծնալիրինճէ գանըմ օլտուն – տէտի:

Մ էրտում գուտուրմուշ գարը գըյամ խտիպ, Ա֊իօնկլըծնուն գօլունտան թուԹտու, պիր գափու֊ աչարագ ծնու իթի վէրտի. քիթէչտի. վէ քէն֊տիսի կէօրիւնմէզ օլտու: Պիր իրի Ա֊րապ, կէլ֊ արգամտան տէյի պունա իշարէթ էթտի. վէ պիր թաղըմ տար վէ գարանըլըգ մէրտիվէնճէր֊տէն կէչիրիպ, սէյահըլա տէօշէնմիշ պիր օտա֊ չըգա սօգտու. օրատա տիզ իւզէրինտէ տուր֊մուշ, վէ էլէրինի եիւզիւնէ գափամըշ Ա֊լլահա

տուա էտիյօր պիր քիշի կէօրտիւ արգասընտան։ Օ մահալ պիրագ քէօրֆէզձէ իտի. մէզքուր Ա.բաս հիչ պիր շէյ սէօյլէմիյէրէք, օ գուր-պանը օնա կէօսթէրիպ, վէ գօլունու եիւք-սէյէ գալըբըրպ եումրուղունու սըգարագ օ խանչէրի պօյնունա ուրմասընը իշարէթ էթ-տի։ Լիօնէլլօ այաղընըն ուձունու պասարագ իլերիյէ վարտը. էյիլտի. օնուն էքսէ քէօքիւնէ խանչէրի ուրուպ չէքտի։ Օ զավալլը ձան ալա-մէթիլլէ արգասընա տէօնիւպ, էլլիյիլէ եարա-սընը գափանայա չալըշտրը արատա, կէօղլէ-րինի գալըբըրպ. — Լիօնէլլօ, սէնմիսին...։ Ա.լ-լահ սանա աֆիվ էթսին... պէն սանա աֆիվ է-տէ... — տէրիքէն, եիւզիւ գօյու տիւշիւպ ձա-նընը թէսլիմ էթտի։ Լիօնէլլօ քէնտինի ղայպ էտիպ. — Ա.ղքբէտօ, սէնմի իմիշսին... ինանըբի թանըմատըմ — տէյէրէք տօսթունուն իւզէրի-նէ գափանտը. վէ էլլի իլէ օնուն շահ տամարը-նը գափատըբ. օնու էօփէր. եէմինլէր էտէր. — թանըմատըմ... ահ քէօփէքլէր... ահ ձանա-վարլար — տէյի հայդըրըրըտը։ Վէ օ արատա խանչէրի գալըբըրպ, քէնտի կէօքսիւնէ սափ-լամայա տաւրանըյօր իքէն, Ա.բաս օնուն գօլու-նու թուքուպ, խանչէրի էլինտէն ալտը. օնու տըշարըյա սիւրիւքլէտի. օրատա իւզէրինէ պիր քէօքին պայղընլըգ կէլտի։

— Ա.զիմ Ա.լլահ, պու նէ տէհշէթլի շէյ։ Անձագ օ զավալլը Ա.ղքբէտօ, օ աժտէրլէր լինի-նէ նասըլ կիրմիշ — տէյի չաղըրտը Ա.լիզա։ — Տէքք իլէ — տէյի ձէվապ վէրտի Միմօ։ Լիօնէլ-լօ շէյլէ խապէր ալտը քի, կէձէ իլէ լիմանտան կէլի տէօնէր իքէն, իւչ թիւրիւտիւ իւզէրինէ

հիւանդ էակ, կէօղլէրինէ պաղլամըշլար. պէր արապայա սօղուպ Գանարայա կէօթիւրմիւշլէր... Ամմա նէրէյէ... Լիմանէլօ պունու պէր տիւրլիւ աղնայամադը. չունքի քէնտիսինի տէ, օ պայղըն հալտէ իքէն, կէչէ իլէ Պէլէմ նամ մահալէ կէթիրիպ, Լիզպօնա եօլունուն օրթասընտա պըրագմըշլար ըտը: Պունուն իւզէրինէ էօյլէ պէր գօրգույա կիրիֆթամար օլտու քի, Ճիւզէվիլինատան պէքլէտիյի սան էմմանէթ էլինէ էէթիշամիյինատ, Վալիսարէզայա կիտէչէք պէր կէմիյէ պինիպ, օրատան չըգտը:

— Էհ, տէտի Պարթօլօ, պէօյլէ զատ սիւսիէտէն պէր քիշի, կիզլի շիրքէթչիլէրին չէյթանընան թահրիք իլէ գանըլլարըն գաթիլլէրին իչինէ գարըշմըշ: Ալլահ տախի ծնու չիտատէթ իլէ զազէպէյիպ, իւք տէօքտիւյիւ գան, քէնտի ազիմ էյլիքտարընըն վէ էն սատըգ տօսթունուն գանը օլմադընա միւսաատ էթմիշ: Լաքին Ալիզա, սէն շու գանլըլըգ Ճինայէթինին գուվվէթինէ պագ քի, Լիմանէլօ օ իւք քէմիքտէն սօղրա, արթըգ հէր էնգէլի եէնիպ, գաթիլլէյի քէնտինէ սէնատէ էտինտի:

— Էյի քի պէօյլէ այգըրը մէշրէպտէ ազ ատէմ պուլունուր. լաքին սանըրսըն քի, պունուն իւզէրինատ պէր կիզլի էլ պուլունուպ, ծնու չուգուրտան չուգուրա փէրա էթմիշ — տէտի Ալիզա:

— Պու էլ նէ տէր, պիլմիրմիսին. տէտի Տօն Պալտասսար. եիւրէք փէքլէյի, Ֆէյիլէրին աղղընըղը, կիւնահընն թահրիքի, Հաղրէթի Տավութունն սէօզիւնէ կէօրէ, Ալլահընն տարղընըղընըն պինատուտու զօրա գօշան մէլէյի տէր: Էյ գըղընղաղ, Ֆըրգա բուհույլա կիւնահսըզ

քիշիլերի գաթլ էտէն, եախօտ հիչ տէյիլ իսկ ախէրլերի գաթլ էթտիրէն, Ի թալեատա եալընըզ պիր պու զատէ տէլիգանլը տըր տէյիմի գլյաս էտէրսին։ Լիմանէլճնուն սէօյլէտիյի սասիրատէ, Ֆաէնցատա պիր պէլլի պէնատ Քօնթէ վարըտը քի, կէձէնին տէրին վագթընատա, պիր թէաեթօտա պիր ուլու Գարպօնէրիա մէձլիսի ագա օլունմուշ իքէն, Մօնթէվէք քի նատ ալիմ վէ զահիտ Գանօնիքէ գարշը Գարպօնարլարը օ տէրէձէ շիտատէթ իլէ թահրիք էթտի քի, օ խաին միւթէքէլլիմին կէօզիւ Քօնիւնատէ պէօլիւք պաշըլար այաղա գալգըպ, պէօյլէ պիր միւհէթէրիմ քիշինին Քօմիւնատ գաստ էթմէք քիմտ տիւշեր տէյի թէք չՔթ օյնատըլար։ Տահա նիչէ Քօնթէվէր, Մալքէդլեր թանըըրմ քի, պու կիւնէլերատէ... Միմօ, նէյլէրսին. սէօհպէթինէ տէվատ էթ. լիսանըմնատան չայէտ կիւլ ըէնքլի պիր խիմ գաչըրմայալըմ։

ՊԱՆԻՆԱ ԱՎԱԾՔՍԸ։

Ո վագրեթ Միսս Թէքքար սէօհպէթի ալըպ, Անիզա, պիլէմէին քի Լիօնէլլօ Վալխարէզօյա եէ- թիշխիսէ, եէտինտէ էլան օ գատար նուգու- տու վարըրը քի, պիր սարըաֆ, եախօտ պիր կէմիէի իլէ շիրքէթ ապտ էտէձէք օլսա, վալի- յէթի իգի գաթ օլուպ, եինէ սէրվէթէ եէթի- շէ պիլմէրիտի. լաքին մէրգուտ նէ ախզուխթա- ուսիլի, նէ տէ սարըաֆ ձիրօլարը պիլմէրիտի, տէտի։ Վալտավիանըն Քիլի շէհրինտէ, Քօնչէ- ցիօնէտէ, Սան Եահօտա, վէ Վալխարէզօտա, 31 սէնէսի իխթիլալընտա մէտխալի օլան պիր չօգ Խթալեան գաչաղնլարը պուլունուպ, պաշը- նա իլք Թօփլանանլար, վէ պէօյլէ պիր եաղլը լօգմայա տիշ սալանլար պունլար օլտուլար. Լիօ- նէլլօյուսա տաիմա ալիձէնսապ տավրանտրաղն- տան, պունլարըն հիւձիւմիւնտէն քէնտինի էսիք կէյէմէտի։ Էէփխինտէն զիյատէ պիր արսըզ Անգօնալըրա, պիր տէ Փրօչիտա մէնֆիսի. օ գատար շէհրէր սէօյլէտիլէր. քի, ագրսկէթ շիմալ տէնիպէբինտէ պալինա ավէրլըղը էթմէք իւ-

զերկ պիր պալէնաձը կէմիսի սաթըն ալմայա մէրգումու գանատըրտըլար։ Պու ձիհէթտէն տէօրթ ձէնօվալը. պիր Քօլսէքալը. Թուլօն քիւրէկվէնտէն Ֆիրար էթմիշ էքի Ֆրանսըզ. պիր Աբօթօ. ալմըլըգտա մահիր էքի Ինկիլիզ. իւչ Փիզալը. էքի Լիվօրնալը. պիր Եաուզ Սաղըզլը. պիրի Քէֆալօնեատան, օ պիրի Նաուփլիատան էքի Իզլինօզ գուրսան պուռնունուլա այագտաշ օլտուլար. Եիրմի գատար պէօյլէ իւտէն գազըգտան գուրթուլմուշ քիշիլեր իլէ. վէ պիր թագըմ տա խըզմէթձի, նէօվակէթձի, էվլէնձի, վէ գուրսանըլըրլա պիրլիքտէ. ալմըր թօփլարը, չինկիլլերի պաղլայաձագ խալաթլար, վէ եագընտան գուլլանըլտաձագ իրի զըրկընալար, չինկիլլեր, գանձալար, վէ էյրի շիշլեր միւքէմմէլ օլտուղու Հալտէ տէնիզէ չըգտըլար։

Պու թագըմըլա Լիմանլը Եվվել էմրտէ Քալիֆօրնիա քէօրֆէզինէ չըգտը. վէ օրատա էյձէ ավ պուլտուգտան սօղրա, Վանքուէր, վէ ձէտիտ Հաննօվէր ատալարընըն արասընտան գուԹպի շիմալիյէ տօղրու րէվան օլտու. Եէնի Քօրնօվալիատան վէ Ալիասքա նիմ ձէզիրէսինտէն էրն տըշարըտա, Հէմման գուԹպ տաիրէսի ալԹընտա օլա Թօմանցօֆ պուրնունա գատար, աշըրը ձէսարէԹ, գուվվէԹ, վէ սէպաԹըլա ավա տօլաշըրըտը։ Քէշքի պու ձէսարէԹին պիր աղընը քէնտինի եէնմէյէ. վէ զաԹէն ԹապիաԹընըն մէյլի վարիքէն, գավզա նիզա վէ գան տէօքմէք կիպի պին տիւրլիւ խաապատաԹլարա Թէպտիլ էԹտիյի ֆազիլէԹլերի գազանմայա գուլլանմըշ օլսայրտը, նէ մուԹլույուտու։

Օ ձէսաուր րէֆիգէրիսէ պահրի մուհիյԹին

զայէթ մուխաթաբաալը թէհլիքէլէրինի վազիֆէ էտինմէզ իտի. մէզքուր սօուգ իպլիսլէրին շիա-
տէթի արասընտա սէպաթ ըլա կէճիւս վէրիր-
իտի: Քէնտի գայըղընտան գըմըլտանմայարագ
պէյազ այըլարըն հիւճիւմիւնէ գարշը գօրու-
տու. ծնլար քի տէնիզ անասը եէմէք իչին իրի
պուզ փարչալարը իւզէրինէ չըգմըշ օլտուգլարը
հալտէ, պուզ գայրտան գօփուպ րիւզկէարըլա
աչըղա չըգմըշ օլմայըլա ծնուն իւզէրինատէ գա-
լըպ ահլըգտան վէ խըրսալարընտան գուտուրուլ-
լար: Լիսնէլօ չօգ տէֆա մըղրապլար, էյրի շիշ
լէր, վէ իրի հարպալարըլա ծնլարըն իւզէրինէ
հիւճիւմ էթմիշ տիր. վէ օ պուզլարըն իւզէրին-
տէն գայըղըն իչինէ կիրմէք իչին համըլ էտիպ,
գայըղըն քէնարընը փէնչէլէրի իլէ թութտուգ-
լարը արատա, սաթըրըլա, պալթայըլա ծնլարըն
գօլլարընը քէսէրիտի: Չօգ տէֆա տա էապանի
պուզլարըլա ուղրաշըպ, ծնլարըն պէյրիւնէ
խանչէր սափըյարագ պուզուն իւզէրինէ տէվի-
րիրիտի:

Ինձագ պալընա ավը սէպէպինէ միւթէմա-
տի թէհլիքէ վէ մէշագգաթ իչինատէ պուլու-
նուրտու. չունքի ուզագտան տէնիզին գապար-
տըղընը վէ գայնատըղընը կէօրտիւյիւ կիպի, –
սօլ թարաֆտա պալընա – տէյի պաղըրըրըրը:
Պիր տէ պագարսըն քիւրէքլէրի տէնիզէ էնտի-
րիրլեր. թօփլարը հալըրլարլար. գայըղըն պա-
շընը օ թարաֆա չէվիրիրլեր իտի: Ո հէյպէթլի
պալըգ նէֆէս ալմագ իչին պաշընը տրշարը չը-
գարմազտան էվվէլ, պուրնունուն տէկիքէլէրին-
տէն փիւսքիւրտիւյիւ սուլար իւրի ըրմագ կիպի
Փըշգըրարագ, հավատա պէյազ պէյազ թէ-

մէվլիւճ էթտիքտէն սօղրա, տէնիզէ տէօքիւ-
լիւպ քէօփիւք փէյտա էտէրլէր։ Պատէհու ա-
զար ազար օ իրի օմուզլարընը սուտան տրշարը
ջզաբմայա պաշլար. քի, եօսունլու վէ փարլագ
պիր ատաձրդ կիպի կէօրիւնիւր. օ տէրէձէ պօյ-
լու վէ էնլի տիր. չունքի պազը իրի պալէնալար
պուլունուր քի, պաշընատան գույրուղունա գա-
տար ուզունլուղու իրի եիւզ գըրդ, իրի եիւզ
ալթմըշ գատիմ։ վէ էնի եիւզ, եիւզ եիրմի գա-
տիմ գատար օլուր. շէօյլէքի չալթըլը կէմիլէրի
իչ ամպարլը պիր կէմի գատար օլուպ, պալէնա
ավձրլարը եիւզլէրձէ ֆըչը եաղ ջզաբրըրլար։
Ամբ պալէնա տէտիքլէրի քի, քեաֆֆէի պալըգ
ձհնահնին սուլթանը մէսապէօհնատէ տիր, պաշը
ղայէթ իրի վէ պիչիմնիզ տիր. կէօղէրի էօքիւզ
կէօղիւ կիպի, վէ աղզը փէք իրի տէյիլ տիր.
չունքի տհնիզ մէյվէլէրի իլէ տօյունուր։

Ամոի պալէնանըն սույուն եիւզհնէ ջզբպ,
վէ մէյմհնէ մէյսէրէ տհնիզնին իւզէրինէ եայը-
լըպ հարէքէթսիզ տուրտուղունու կէօրտիւքլէ-
րինատէ, աննընատան վարմազլար. իրա շամաթա
ջզաբմամագ իչհն սէսիզձէ քիւրէք չէքէրէք,
արգասընատան վարըպ իքի խաթթ իւզէրէ տի-
զիլէրէր. վէ իքի ավձը պաշլարը էլէրինատէ իրի
զըպգընլար հազըր օլտուղու հալատէ, գայրզըն
պաշընատա տուրուպ, իշարէթ վէրիլէսի անատէ
վար գուվվէթ լէրիսէ իքի էանընա ծնլարը սափ-
լարլար. վէ սիւրաթըրա կէրի կէրի գաչարլար։
Չունքի օ պէտտավի պալըգ զըպգընըն եախօտ
չհնհկլհն տիշլէրի էանընա պաթտըղընը հիտա
էթտիկի անատէ, սիլքինիր, պուրնունուն տէվիք-
լէրինատհն թուլումպա կիպի սուլար ամթայա

պաշտար. վէ գույրուղույլա օ գատար տալղա փէյտա էտէր քի, գայըգլարը սույուլա տօլտուրուր. եախօտ պէր քէրրէ չարփաձագ օլսա, ծնլարը հալայա գալըրմայա վէ տէնիզին տիպինէ սօգմայա քիֆայէթ էտէր։

Գաչարղը վագըթ զայէթ ուզուն հալաթըն գօլայ սաղըլմասը իչին պէր տէմիր խալգատան կէչիրիլմիշ սիր. չունքի պալընա աղրը տույմայա պաշտատըղընտա, պիրտէն պիրէ քընտիրմի աթըպ, չիտաթ իլէ տէրինէ տալար, վէ չապալամըր։ Էյէր քի ավէրլար սէրան կէմիյէ էէթիշիպ, խալաթը գօյվերէ պիլդիրլեր, վէ պօձուրկատ քիւթիւչինէ պէր քէրրէ ծնու պաղլայա պիլդիրլեր իսկ, օ վագըթ կէմի եէտէք չէքէր կիպի բահաթ արգասընտան կիտէր. եօզ էյէր խալաթ էօյլէ ուզունձա սէօքիւլմէզ իսկ, գայըգլարըլա պալընանըն արգասընա կիթմէյէ մէձպուր օլուրլար. ցյուսա էօյլէ հըզըլա չէքէր կէօթիւրիւր քի, պազը եիւքսէյէ գալգար. պազը աշաղը էնէր. էյիլեր պիչիւլիւր. վէ պէօյլէձէ կէրէք ավէրլար վէ կէրէք քիւրէքձիլեր տախմա զսհմէթ չէքմէքտէ, վէ պօղուրմագ թէհլիքէսինտէ պուլունուրլար։ Նիհայէթ պալընա նէֆէս ալմագ իչին թէքրար սույուն եիւղիւնէ չըգմայա մէձպուր տուր. օ վագըթ օ ձէսսուր քիշիլեր գալան չինկէլէրի, զըպգընլարը, գանձալարը տա սավլարլար. էօյլէձէ էօլ տիւրիւրլեր։ Պազըլար տախի օ տէրէձէ ձէսսէրէթլի տիրլեր քի, պալընանըն սըրթընա աթլայըպ սաթըրլար, պալթալարըլա գուլագլարընը պուտար. եախօտ արգասընը փարալարլար. պէօյրիւնիւ տէլէրլեր. պազը տահա չէվիք օլան

լար եւ ւզերէք եանաշըպ, գուլաղընա ուֆաձըպ պիր կէմի տէմիրի թագարլար. նէհայէթ սիվրի էքսէրլէր իլէ գուլագլարընըն գափաղընը մըխլարլար. վէ նէֆէս ալամայըպ էօյլէձէ թէլէֆ օլուր: Անձագ հաչան քի պահրի մուհիթտէ ֆուրթունա օլուպ սանտալլարըլա եանաշըլամազ ըսա, օ վագըթ ավէրլար պալէնայա թօփ աթարլար. վէ գարնընտան, վէ պէօյուք գանատլարընըն ալթընտան ուրմայա չալըշըրլար. չունքի սարլ գանընըն թօփլանտըղը մահալ օրասը տըր. վէ էօյլէձէ չարփընարագ գանը թիւքէնիպ էօլուր. վէ եա քի տալղալար պիր գումնալա աթար. եախօտ գայալարըն արասընա սըգըշթըրըր: Պու տիւրլիւ ավ նատիրաթտէն վուգու պուլուր. լաքին էքսէրիսի զիքր էթտիհիմիզ մինվալ իւզէրէ ավլանըր:

Անձայիպ շէյ, տէտի Տօն Պալտասսար: Էնկլին տէրեալարըն Էվլիաթանընա գարշը չըգաձագ, վէ ծնունուա եիւզ պէ եիւզ ձէնքլէշիպ, պէնի եուտար, եախօտ օ էօրֆիւլիւ գարնընըն ալթը նա ալըպ պօղար տէյի գօրգմայաձագ տէրէձէ տէ եիկիթ լինսան, չօգ տէֆա քէնտի քէնտիսի իլէ ձէնքլէշմէյէ, պիր լինսանի մուտարայա ղալէպէ էթմէյէ, վէ քէնտինի զայըղա կէօթիւրէն պիր պինսամուս տօսթտան, եախօտ ձէրպէզէլի պիր նիսատան ուզագ տուրմայա ձէսարէթ էտէմէզ: Պիչարէ Լիօնէլը գաչ տէֆալար պէտտավի պալէնալարըն սըրթընա աթլամըշ. պէյազ այըլարըն աղզընտան տիշլէրինի չէքմիշ. ազղըն ձանավարլարըն գարնընը եարըպ պօշաթմըշ իքէն, ֆազլէթթին Թաթը վէ Սալահանի եիւզինտէն գօրգար. օ քէնտինի չաղըրտըգձա,

Հօնիւնատէն գաչար. վէ ծնուն եէրինէ օլա պիլ-
տիյի գատար մուրատար պէտխուդլարա վէ թագ-
սիրաճ լարա պօղազընատագ պաճարըլտը։

Իմոի, տէտի Թէքբար Միմօ, մէրգում խայ-
լըձա պալէնա ավլայըպ, վէ Լիմա վէ Փանամա
լիմանլարընատա քիւլլի ախզուճթա էտիպ, Պրա-
զիլ, Մէքսիքօ, վէ Լօնտրա փիաչալարընատա զի-
յատէ ախզուճթա էրպասը շէրիքլէրինին պիր
խէյանէթի զուհուր էթատի. շէյլէ քի խարամ
զատէլիք վէ եալան եէմինլէր իլէ, եաղ սէրմայէ-
լէրինի վէ մաղազալարընը քէնատի իւզէրինէ կէ-
չիրիպ, սախթէ սէնէտլէր վէ ֆէրաղլար իլէ
Լիօնէլճնուն ձէմի վարիյէթինի զիմմէթինէ կէ-
չիրտիյինատէն, Լիօնէլը սըֆըր եէտ գալար։ Ո
վազըթ ազղըն բէֆիդլէրի գաթի ուճիտլիյէ
տուշէրէք, Լիօնէլճօյա — պու ատէմ պիզիմ մա-
լիմիզի սըրդէթ էթատի. վէ պիզիմ թէրիմիզ
իլէ զինկինն օլտու. ձէզասընը տա չէքձէք տիր.
լաքին էյէր սէն ձէսէրէթսիզլիք էթմէզսէն,
պիզ տախի գօլայձա զինկինն օլուրուզ։ Իմոի
կէմիճիզի գուրտանըլըգա հազըր էտէլիմ։ էլիմ-
զէ տուշէն կէմիլէր պիզիմ օլուր. տիւնէատա
իշ պէձէրինին գըլըձ գուշանանըն տըր տէտի-
լէր։

ԳՈՒՐՍԱՆ։

Պէօյլէձէ գարար վէրտիքտէն սօղրա, Գալի Ֆօրնեասա Սան Ֆրանչիսքօ Լիմանընա էնտիլէր. վէ ուֆագ պալէնա Թօփլարընա էիրմի տէօրթ չափընտա ծնիքի Թօփ տահա իլալէ, վէ վաֆիր եաթաղանլար, Թիւֆէնքլէր, ձէպխանէ Թէտարիք էտիպ, Քօրիհնէթէս պուրնու, վէ Թէհուանէթիւէք, Ֆօնսէքա վէ Փանաման քէօրֆէզլէրի արասընտան, Թա Կուայաքիլէ գատար գուբանլըղա տօլաշմայա պաշլատըլար։ Պունլար, սէֆինէլէրինի Թամիր էթմէք, սու եախօտ օտուն ալմագ, եախօտ պահրի միւթէտիլտէ ուզուն էօձնուլուգ էտնասընտա պօզուլմուշ զախիրէ վէ լէվազիմաթլարընը Թազէլէմէք իչին իպամէթ էտիլէն լիմանլարըն, քէօրֆէզլէրին քեաֆֆէսինի Թանըտըգլարընտան, քէնտի սիւրաթլը կէմիլէրի իլէ պաղԹաԹէն ծնլարըն իւզէրինէ հիւճիւմ էտիպ, տէմիրլէ, եախօտ տէմիր ալմագ իւզէրէ պուլունտուգլարը Հալտէ ծնլարը սօյարըտըլար։

Զօգ տէֆա պիը կէմիյէ պիը գաչ կիւն գօվա-
լայըպ, կէօզլէրի էօնիւնատէն գաչըրմազ, վէ
բիւզկէաբըն ալԹընա բասԹ կէԹիրէրէք շիտ-
տէԹ իլէ իւզէրինէ հիւճիւմ էտիպ, էա քի էա-
նընտան համիլ, էախօտ գարըն գարընա էանա-
շըպ վէ ասլան կիպի իչինէ գույուլուպ, քիմինի
իյտամ, քիմինի տէրէեա իլգա էտէր. վէ էախօտ
էլէրինէ տիւշինէլէրին էապանիլէր Թօփուզուչ-
լա գաֆալարընա ուրարագ ԹէլէՓ էտէրիտի-
լէր: Վէ սէՓինէտէ պուլունան ալԹունա, կիւ-
միշ, միւՀէվհէրէ, վէ զիպլամէԹ էմԹաայէ
տաիր շէյլէրի գասպ էԹատիքատէն սօղրա, պաշ-
տան գըչտան աԹէշ վէրէրէք սէՓինէ իլէ պէ-
րապէր տէրուննինատէ պուլունան էօլՃուլարը վէ
Թահիֆէլէրի էագար քիւլ էտէր. վէ քէնտիլէր
տէ Սքոննալարընտա տուրուպ, պու խարապլը-
ղը սօուգ գանըլա սէյր էտէրիտիլէր: Լիմանլը
օ գատար խալին խարի քի, պիր կէմիյէ աԹէշ վէ-
րիպ, տիրի օլարագ իչինատէ հէր նէ վարըսա,
հէպիսինի ԹէլէՓ էԹատիքատէն սօղրա, գուրու
ԹէքնէՀ սույուն իւզէրինատէ չալգանըպ տուրուր
իքէն, քէնտի ԹագսիրաԹընըն էսէրի գալմա-
մագ իւզէրէ, տիւրկէրլէրինի կէօնատէրիպ տէլ
տիրմիյիլէ, էա սուրէԹի ախէր իլէ չափըճագ
զարգ էԹատիրը խարի: Եէնիչէնլէրէ ասլա աման
վէրմէզ խարի. նէ խէլաս փահասը գապուլ է-
տէր, նէ տէ պիզի չըպլագ գարայա պըրագըն
ԹէՔ էօմրիմիզ գուրԹուլուսուն տէյի ըիճա է-
տէն սէՓիլ Թիւճճարլարըն նէյագ վէ կէօզ
էաշլարընա մՀըհամէԹ էտէրիտի:

Պէօյլէ զատտարլըգլար վէ խաինլիքլէր իլէ
օ տէնիչլէրին տէհշէԹի օլմուշ. վէ ծնու էՃէլ

գուբսանը թասիր հտէրլէը իտի։ Մէքսիքօ ձում հուրու, կուաթէմալա, վէ Լգուաթօր կէմիլէրի ծնուն թէլէֆինէ գասա էթմիշտիլէր. հալ պու քի, օ հէվալիլէրտէ պուլունան խըրսըզլըըն, չափղընլարըն, վէ կէօմրիւքտէն մալ գաչըրանլարըն քեաֆֆէի ծնուն ձասուսու, կէօվէտիձիի, վասիթասը, վէ եարտըմձըլըըտըլար։ Ո թարաֆլարտա պուլունան ուֆագ թէֆէք գուբսանլար ծնա էլ թուԹարըտըլար. օ տա զասպ էթտիյի մալլէրի ծնլարըլա փայլաչըր. վէ օ հիյլէքեարլարըն վասիթասըլա սէվհիլտէ պուլունան քէյլէրտէն, գասապալար տան, ախզուիթա էտէն չիրքէթլէրտէն, սու սըղըրը, սու սամուրու, տէնիզ անասը աւձըլաըրնտան աղըր վէրկիլէր ալըրըտը։ Մէրգումէն Աքունասը էյլէ սէրի իւլ Հարէքէ իտի քի, պէյլիք կէմիլէրին էօնիւնտէն, տօղան էօնիւնտէն գըրլանղըձէն գաչտըղը կիսի գաչար կիտըրիտի. պու կիւն պագարսըն Լիման սուլարընտա. կէձէսինէ խայլը ուզագտա պուլունուրուտու. Գալիֆօրնիա լիմանլարընտա կէօրիւնտիւ չիւնիւն Վալատիսի իշտիրլինձէյէ գատար, օ եէնի Ալբանձէլօ տէնիզլէրինտէ պուլունուր. վէ գունտուզ, վէ միւշք քէտիսի քիւրքլէրի ակվալթասընա մէղղուլ օլան Թուսիա կէմիլէրինի քեշֆիլէյէրէք, պուզլու կօրէդ վէ Սան Լօրէնցօ ատալարընա ուչարըտը։

Պիր պուչուգ սէնէյի վարմագըղըն, սօյտուդա կէմիլէրին մալլէրինի աշըրը սէրվէթէ մալլիք օլտու, վէ հիսապսըզ ինձիլէր, միւձէվհէրլէր, ձիափօն վէ Չին փօրսըլէնլէրի, վէ հէվփինանէն վէյատէ սիւսիւքէ ալթունլար իտիլար

էթոխ. վէ օ ալթունլարը քէնտի Ա.քունասընըն ամպարընա սաֆրա եէրինէ տօլտուրմուշ, վէ կէ-մինէն իչինտէ պիր փատիշահ վէ ձէպպար կիպի, հէր քէս ծնտան գօրգար վէ րայէթ Հտէրիտի։ Քէնտի րէֆիքլէրի հէր նէ գատար ազըքն վէ ձէսսուր խըրտըզ մագուլէլէրինտէն խտի խաէլեր տէ, ծնուն գարշըսընտա գուզու կիպի օլսա, Թիր Թիր տիէրէրլէրիտի. օ տէրէձէ ազըքն վէ եատուզ քիշիլերի պէօյլէ զապթընա ամըշը-տը։ Կիպի չէրքէԹլէրին ձէհէնէմինի էտրար-լարը գալալերտէ պատմա օլմայըլա, լէ հձէկ տէ պիր տէհլէԹլի ալամէթ աքս էԹոխրիր խտի. վէ պիր քէրըհ խըրսլանըպ տա օ աԹէշ փիս-քիւրէն կէօզլէրինի էԹպատարընըն եիւզինտէ չէվիրտիյի հալտէ, իչինտէ շէյԹան փարըայօր կիպի, գալալերինէն ԹէմԹլինէ գատար Թէհ-սիր էտիպ, գուվվէԹլերինի քէսէրիտի։ Պու ձիւմլէ իլէ ծնու աշըրը տա սէվեր, վէ հէր պիր իշարէԹինէ անինտէ իԹաաԹ էտէրիտիլեր. շէյլէ քի կէմի ձէնըքլերինտէ էօմրլերինի փէք ուձուզ փահայա սաԹմայան տիւշմէնլերին սիմն կիւ վէ գըլըձլարընըն արասընա աԹըլմայա հէր ան հազըր վէ ամատէ իտիլեր։ Զունքի օ խաին-լէյի իլէ պէրապէր, զաԹէն քիպար վէ ալիձէ-նապ պուլունտուղունտան, ձէօմէրտլէյի տէ էլտէն պըրագմազըտը։

Ա.լիզա ծնուն սէօհպէԹինի պէօլնւպ, — Գու-զում Միսճ, Լիօնէլլօնուն քէնտինի պէօյլէ, սաիր ձէհէնէմ ձանլարընը փէնձէսինտէն չը-գարմազ պիր շէյԹան շէքլինտէ չէրքէն վէ զատ-տար ըհամ էԹոխինի կէօրտիւմտէ, պու շէյ պիր Թազլըտ օյունու կիպի կէլէյօր պանա — տէտի։

— Պու աաէմ պու չէյլերտէն էօյլէ զամիր նէլէիրսաղ, վէ քէնտինտէն էօյլէ էօրֆ տույար քի, պիր գաթիլլին մագ թ ալէյհ չըգմատան էվ վէ պիր Քաթուչին քահանայա ընդհանրական խոստովանանք օլմասը կիսկի տիր պու եազտըղը չէյլէր – տէյի Ճէվապ վէրտի Միմօ:

— Պարի պուննան պիզ խպրէթ ալալըմ– տէտի օ էյի գըզճըղազ:

Լանտօ պիր խօշճա կիւլիւմանէյէրէք, – կէը– չէքմի սէօյլէյօրտուն Ալիզա. վարըտա Գարպօ– նար օլուրում տէյի գօրգուլօրտուն: Պիլիրմիսին նէ չիրկին պիր Գարպօնարճըղազ օլուրուտուն – տէտի:

— Թէմամ տէտի Միմօ. պիզիմ գուրսան Գարպօնար գարըլարա տա պիր կիւզել օյուն օյնատը: Պիր կիւն եէլքէնջէրի աչըպ, Քօնչէ– ցիօնատան Փանամայա տօղրու ըէվան օլան պազը կէմիլէրի գօվալալը ելքէն, ծնլարըն եէրինէ Պրա– զիլեալը պիր գուրսան կէմիսինէ Թէատատիֆ էթատ էք, Հօրն պուրնունուն գայնամագտա օ– լան տալղալարը իւզէրինատէն գալկըշըպ կէչէ– րէք, Քօլիսիսօ գարշըսընտաքի քիւչիւք Սանթ Սմպրօձիօ ատասընա տօղրու ըէվան օլմագտա– յրտը: Օ սիւրաթը կէմիչի կէօրմէսիյլէ իւզ– րինէ հիւճիւմ էթմէք իչին կէմիսինին պաշընը չէվիրիպ, ելքի Թօփ ամարագ տիրէքէրինի գըրմասը, վէ գարշըսընտա էօյլէ գաս գաթը գալտըղընը կէօրմէյիլէ օնա եանաշըպ չաթմա– սը պիր օլտու: Պրագիլեալըլար ըշա չէտիտ մու– հարէպէ էթտիլէր. օ կէմինին հուսուլէսի ա– ղըր փահալըտը. վէ ահալինի զիյատէ չէչի խոիլէր. լաքին էն նիհայէթ պու գուրսանըն վէ

մուայէթինաէ պուլունան էհլի ֆէնաթլարըն չիթաէթինէ մուգալէմէթ էտէմէյիպ թէսլիմ օլունուլար։ Պիր արալըգ Լիսանէլզնաւն բուպասընա պիլէ պիր գանձա թագտըլար ըսա տա, եա թաղանըլըա բուպասընըն էթէէյինի քէսիպ, եագայը գուրթարտը. անձագ էթրաֆընտա պուլունան գուրսանլարըն էն ձէնաուրլարընտան իւչ թանէսինին էէրէ տիւշիւքլէրինի կէօրմիւ։ Ձէնքլէշէնլէրին մապէյինէտ պագը քիշիլէր միւշահէտ էտէրիտի քի, թաւիֆէյէ պէնզէմէզ, իլլա եօլձույուտուլար. քէնտի ատէմլէրի իլէ ծնլարըն իւզէրինէ պիր համլէ էտիպ, ծնլարը էէրէ եաթըրմագ իչլին տիզլէրինտէն վէ թօփուգլարընտան ուրուրուտու։ Նիհայէթ մէզքաւր սէֆինէյէ զալէպէ էտիպ, իչլինտէ օլանլարը գըլըձտան կէչիրտիքտէն, վէ պաշլարընը գօփարըպ տէնիզէ աթտըգտան սօղրա, հուամուլէսինին տէֆէթէրինի, վէ գափթանըն ագձէսինի արամագ իչլին ծնուն օտասընա տօղրու կիտիպ, գըչ թարաֆընտաքի քիւչիւք սուֆայա կիտաէյինտէ, պիր քէօշէսինտէ պիր կէնձ գաըը, վէ օ պիր թարաֆընտա պիր էրքէք սինմիշ գօրդուլարընտան տիթրէյօրլար կէօրտիւ։ Լիսնէլզօ եարալանմըշ պիր ասլան կիպի ինլէմէյէ պաշլայըպ, սուֆանըն օրթասընտա տիքիլտի տուրտու։

Իվվէլ էմրտէ թանըտը քի, օ գարը Լիզպոնա շէհրինտէ տօսթու Սէֆրէտօյու քէնտինէ գաթը էթտիրէն Քրէօլա. վէ օ էրքէք տախտ օ խապատաթա քէնտինի գըլաղուզայան ուձհնու քիշի իտի։ Լիսնէլզօ օ քէսքին ահը էթտիքտէն սօղրա, քէնտինի զապէթ էթտի. վէ

սօուգ գանըլա Հանկը Թարաֆա կիտիյօրու-
տունուզ տէյի սիւալ էթտիյինտէ, օ լանէթ
գարը ձէվապ վէրիպ, քէնտինին գանը պիր շիլ-
քէթինի Սալտանհա զապթիյէի խապէր ալըպ
պասաձաղը արտտա, փինձէրէտէն պիր քիւչիւք
օրմանա աթլայըպ, վէ օրատան կիզլէձէ վէ
Թէպտիլ գըյաֆէթ իլէ Ֆէրնամպուքօտա պիր
կէմիյէ գաչարագ, կիւճ Հալ իլէ. Հօլիւմտէն
գուրթուլտուգլարընը. Գուիթօյա Եանաշմագ,
վէ Պօլիվիա վալիսի զիյատե սօֆու պիր քիշի օլ
տուղու էձիլտէն, ծնա գարըը ահալիյի իսթէ-
լալա Թէշվիգ էթմէք իւզէրէ օրատան Հարէ-
քէթ էթտիքլէրինի սէօյլէտի: Ո վագըթ Լիօ-
նէլը տէօնիւպ, — Կիտի ձէհհէննէմ աժտէրի,
պէնի Թանըօրմուսուն — տէյի սիւալ էթտի-
յիսէ, մէրսում զայէթ ֆիլմնէ օլտուղունտան,
միւզէվվիրանէ — էվվէթ, պահրի մուհիյթտէ էն
պէօյիւք վէ զիյատե ալիձինապ պիր գափթան
օլտուղունու Թանըօրում — տէտի: Ո պիրինէ
տէօնիւպ, ապուզու չէհրէ իլէ պու սիւալի էթ-
տիյինտէ, մէրգում շաշըրըպ պիր ձէվապ վէ-
րէմէտի: — Էյ իմամ Իպլիսին գըզը. պէն Լիօ-
նէլօյում — տէտի: Վէ գարը փութ քէսիլտի:
Ո արատա Գրէօլայը վէ րէֆիգինի զէնձիրէ ու-
րուպ, քէնտի Սքունաալընըն ամպարընա էն-
տիրթտիքտէն սօղրա մաղլուպ օլան կէմիտէ նէ
գատար զիգըմէթ շէյ վարըտա, ձէմիսինի պօ-
շաթտըրտը. վէ մէգբուր կէմիյէ աթէշ վէրիպ,
քէնտիսի օրատա պուլունան ատաձրղըն արգա-
սընա տօլաշըպ օրատա տէմիրլէտի: Իրթէսի սա-
պահ սանտալը էնտիրթտիրտի. Գրէօլայըլա րէ-
ֆիգինի իչինէ գօտու. վէ քէնտիսի գըչա օթու-

բուպ տիւմին թուրթարագ, օ չեքիլտիյի մահալ տէն աչըղա չըգմայըլա տէնիզին օրթասընտա պիր գայա կէօրիւնտիւ։

Օ վագըթ խանին խանին օ միւթէֆէքիմ գաըլայա պագարագ, — խոսնըիզ գաըը. կէօզիւնիւ գալըը, շու գայայա պագ։ Ան տուչտուզ քիշիլէրի եալըզլը ինինին էսրար գարանլըղընտա պօղազլարըտըն. իսմի պուրատա, այաղընըն ալթընտա չալըանան էնկին տէրեանըն գալըզսընտա. սանա տարղըն կէօզիւլէ պագան կիւնէշին գալըզսընտա. վէ տօսթլարընըն իչինտէ վիյատէ սաատըգ վէ զիյատէ էյլիքտար օլանընը գաթլ էթտիրտիյին քիշինին գալըզսընտա էօլէձէքսին — տէտի։ Պու սէօզիւ իչինթտիյինտէ մէրտիվէն պաղլը օլտուղու Հալտէ Լիմանէլլօնուն այագլարընա տիւշիւպ, աղլամայա, ըինձա նիյազ էթմէյէ պաշլատը. վէ պիրգիմ շիրքէթիմիզին գանուննու խանինէրի էօլտիւրմէք օլուպ, Ասֆրէտօ տախի շիրքէթտէն չըգտըղը իչին էօլմէլի խան. սէնինն եէտինիլէ էօլմէսի գաստի տէյիլ թէսատուֆէն տիր. սէնինն տօսթուն օլտուղունու քիմսէ պիլմէգ իստի — տէյէրէք էօղլ էթտի խան տէ, — սուս օլ կիտի մէրտն — տէյի պաղըրտը Լիմանէլլօ. վէ պիր թէքմէ ուրուպ կէրի էթտիքտէն սօղրա, սանտալտաքի գաղըղը, օ գայանըն իւղէրինէ չըգարըպ էէրէ տիքսինէրը տէյի տէօրթ թաիֆէյէ էմր էթտի։ Վէ գաղըգ տիքիլտիքտէն սօղրա, Ֆրէօլայը էօն թարաֆընա, վէ րէֆիգինի արգասընա պաղլաթտըրտը։

Պիլմէյինին Ասիզա քի, Լիմանէլլօնուն սէօզինէ կէօրէ, օ գայալար, էյլէգ կիսի, ագպապա կիտի, վէ օ տէնիզէրտէ պուլունան սայը

եաուշ վէ սայըսըշ գափըձը գուշլարըն եուվասը վէ մէաբեանը օլուպ, քէնտիլէրի կիւնէշէ վէրմէք իչին սիւրիւ սիւրիւ օ գայալարըն իւզէրինէ չըգան տէնիւշ անալարը իւզէրինէ հիւձիւմ կոտէրլէր. եախօտ տալղալարըն օ ատալարա աթտըղը, վէ օ գայալարըն արասընտա թէրաքիւմ էտէն պալընա կէմիլէրիլէ տօյունուրլար: Իմտի Լիօնէլլօ մէրսումէ գարըլը օ գաղըղա պաղլաթտըգտան սօղրա, տէնիշէ աչըլըպ, ծնուն սէչրինէ տուրտու: Պիր տէ պագարարըն օ գայալարըն թէփէլէրինտէն վէ արալըգլարընտան քէօմէ իլէ ագպապալար չայլագլար չըգըպ, մէզքուր մահալին էթրաֆընտա քէսքին սէսլէր չըգարարագ փէրվազ էթմէյէ պաշլատըլար: Վէ փէյ տէր փէյ տէվրանլարընը եագլաշտըրարագ, ուչտուգլարը արատա իլքին մէզքուր իքի միւճրիմներին կէօզլէրինէ մինգարլարընը ուրուպ չըգարտըլար. վէ պատհու ծնլարըն պաշընա, կէօքսիւնէ, օմուզլարընա աթըլարագ, փէնչէլէրի եախօտ մինգարլարընըլա ֆիլթէ ֆիլթէ էթլէրինի գօփարմայա պաշլատըլար: Միւճրիմներին գաթի ումիտ ֆիրեատլարը, աղըրլարըն շիտատէթինտէն պիւքլիւմ պիւքլիւմ օլմալարը, սայլար տիքիլէձէք տէրէձէտ տէհշէթ կէթիրիրտի: Ազ վագըթ զարֆընտա գանա միւլէմմա օլտուլար. վէ չայլագլար էթ փարչալարը աղըղլարընտա ուչուշուրտուտուլար. Քրէօլանըն պաշընըն տէրինի սրտրըլըպ, ուզուն սայը տէսթէ էլէ հավատա սալամայա պաշլատը. պազըրը պէօյրինէ տէլէրէք փարչա փարչա էիւրէյինի, ձիրկէրինի, տալաղընը գօփարըրըտըլար: Պու հալէրի կէօրէն թաւիֆէլէր հօրֆ էթտիք-

լելինատին հիւզելելինի եքշիտիր իտիլեը. անձագ նե վագըթ քի չայլագլարըն վե ագապապալարըն ծնալարըն իչ թագըմլարընը չըգարտըգլարընը, վե փինչելելինատին ուզուն ուզուն պաղըրսագ-լար սըրլարագ հալատա ուչտուգլարընը կէօրտիւլեը իսկ, ակընտըգլարընատան իւզելելինէ պայղընլըգ կելիրիտի։ Օ մուսիպէթլե սէյրանա եալընըգ էձէլ գուրսաևնը պիտիրիվա պագար, վե չէյթանի պիր թէպէսիւմ իւլե տիշլերի վե տուտագլարը արասընատան կիւլիւմանէր. վե ինթիգամըն հիւզիւնելու չագլըղընատան տիթրէր իտի։ Պիր էքի սաաթա վարմատան օ էքի սէֆիւլեը չաթըրլը կէմիք գալտըլար. վե էյիձէ տօյմամըշ օլան պաղը գուշլար, էօթէրէք էթրաֆլարընտա տօլաշըրըտըլար։

— Սմեն եա Բապալի. սաբէ զըրթլանըլաբա, տահա տէրսէն, չէյթանըլաբա մախսուս պիր ինթիգամ— տէյի չաղըրտը Սվիզա։

Պիր գաչ այ սօղրա, տէտի Միմճ. Լիօնելը Լաբասարա ձէպիրէսինէ տօղրու կիտիյօրուտու. վե կէրէք վարմէթի կէրէք գուտրէթի քէմանլե եէթիշմիշ իտի. անձագ Սվլահըն ատալէթի ծնու գօվալայրտ, խըրսըզլարա էքսէրի վագը օլտուղու միսիլղու, պու տախի պունձա ձինայէթլերին վե տէօքտիւյիւ գանլարըն մէյվէսինի պիրտէն պիրէ զայպ էթտի։ Զունքի մուվաֆըգ բիւզկեաըրըլա կիւնէշին էյիլտիյի վագըթա գատար եօլ ալտրգտան սօղրա, կիւնէշ պաթաձաղընա եագըն օ հէվալիլեըտե միւթատ օլտուղու վէձհիլե, բիւզկեար պիրտէն պիրէ քէսիլտի. վե կէձէ սաաթա գատար հալա զայէթ տուրղըն ուտու։ Իլիմիանըգ ըսա Էյօ-

նկլօնուն էն պաշ տիւշմինի խոր. վե պիր կիւն
իլիմանլըգտան ըսա, իւչ կիւն իւչ կէձէ փուր-
թունա չէքմիքտէն տահա զիյատէ հազը էտը-
խոր: Վե տախմա գալմինին իզթիրապլարը սկ-
պէպինկ տիրլիքսիզլիք չէքտիյինտէն, կէձիլէրի
կեահիձէ կէօվէրթէ իւզերինկ չըգըպ սիկարա
իչերիք հըզլը հըզլը կզինիր խոր: Ո կէձէ քին-
տինկ հեր կէձէտէն մուազզապ օլտու. գանա-
րապըրն գափուսունտա Ա.ՀՓրէտօնուն գանըա-
րա պէօվինմիշ խայալընը տիքիլե տուրույօր, վե
հիչ պիր շէյ սէօյլեմէյէրէք էյրի էյրի պապը-
յօր կէօրիւրիւտու. պիր էլչիյէ պօշազընտաքի
եարայը գափամըշ, ձան վերինլեր կիպի խըր-
լամապընըն սէսինի իշիտիր. վե օ պիր էլչիյէ
գամայը թուԹմուշ, տիԹրէտիքձէ սալըայօր
գանն էտէրիտի: Ո.ՀօնէլԸօ եաԹաղընտան տըշա-
րը ֆըրլայըպ, գուձաղլամազ իչին օնուն իւզ-
լինկ գօշտու. օ խայալ կէօրինմէզ օլտու. օ ալԹ-
իւսԹ լիւյիւլե կէօվէրթէ իւզերինկ չըգտը: Ա-
քին նկ տէրսին. Ա.ՀՓրէտօ օ արատա գըշ իւս-
Թիւնտ, տուրմուշ քինտինկ պադըյօրուտու.
վե Քրէօլայըլա բէֆիգինին չաԹըլը կէմիքլէրի
խբխի օնուն խբի Թարաֆընտա օլտուղու Հալտէ
կէմիքլէրին չաԹըրտըը գուլաղընա կէլիր. վե
Քրէօլա գուրու կէմիք փարմաղընը կէօզ խանկ-
լերինկ սօզուպ, սօղրա տա աղզընա կէօԹիւ-
րիւպ ըսըրարագ ինԹիգամ ալմայը իհտիֆկ կ-
տիյօր կիպի տույարըտը: Ո.ՀօնէլԸօնուն Թիւյլե-
րի տիքէն տիքէն օլուպ, պուլունտուղու մնհալ
տէ գաս գաԹը գալտը. վե օ արատա չայլապ-
լարըն էօԹիւչէրէք օնուն կԹրաֆընը տօլաշ-
տըգլարընը, վե գանատլարընըն ֆըշկամտըրը

իշխէյօր կիսի կէլլիլսի քէնտինէ։ Եիւզևանիւ կէմինին պաշ թարաֆընա չէվիրիպ պիր եէրէ օթուրտու. պիր տէ պագարսըն օ իւչ չաթըլը կէմիք պօձուրկատ քիւթիւյինին իւզէրինատ տուրմուշ. չայլագլար տախի էյրի տիրէյին իւզէրինէ գօնմուշլար, քէօթիւ քէօթիւ ծտուն եիւգիւնէ պագլյօրլարըտը։

Աուատալուիկ ատասընըն իւզէրինատէն շաֆագ աչըլտըղընը կէօրիւր կէօրմէգ, Լիմանէլը կէնիշ պիր նէֆէս ալտը. վէ եավաշ եավաշ օ պէտչէհրէ խայալլար տէնիզին սուլարը իւզէրինատ զայիլ օլմայա պաշլատըլար. լաբէրն եիրնէ օ թէհլիտամիգ սուրէթատ։ Ո վագըթ աձէլէ օրթա տիրէյին չանագլըղընա չըգըպ, հէր սագահ շաֆագ վագթը միլթատ էթտիյի վէձհ իլէ տէօրթ թարաֆա կէօզ կէզտիրմէյէ պաշլատը։ Ա.յտընըզդ կիլթտիքձէ արթմագտայըտը. վէ տուրպինի կէօզլինէ գօյուպ ուֆուգուն նէհայէթինէ տօղրու նագալ էտէր իբէն, Աուաթ իմնալա թարաֆընատան տիրէք կիսի պիր թիւթիւն կէօրտիւ։ Եիւրէյի չարփմայա պաշլատը. վէ պապաֆիքձայա գատար թըրմանըպ, տիրէյէ սարըլատը. վէ օ մէշհուր տուրպինի իլէ տիգգաթլըձնա պագտըղընատա կէօրտիւ քի, պիր իրի պէյլիք կէմիսի քէնտի թարաֆընա տօղրու կէլիյօր։ Լիմանէլը աղնատը քի, Փօլինէզիա ատալարընատա Ինկիլիզ մուհաձիրլէրինէ կիտիյօր. վէ հէնիւզ բիւգնէար չըգմատան քէնտի կէմիսինին իւզէրինէ եէթիշիպ թուԹաձագ տըր։

Իմտի սէրան աշադը էնտի. վէ եիրմի քիշիտէն օ զավզալարտա Թէլէֆ օլմայարտան պագը գալան ծպիր նէֆէր զիյատե սատըգլարը-

նը, գըչ թարաֆընտաքի քիւչիւք սուֆայա չէ-
քիպ, պուլունտուղլարը թէհլիքէյի ծնլարա
պէյան էթտի. չէքմէճէլէրտէ նէ գատար միւ-
ճէվհէրէ լինճուչ տաիր շէյ վարըսա հէփիսինի
թօփլատը. հէր պիրինին չանթալարընը տօլ-
տուրտու. կէօթիւրէ պիլտիքլէրի գատար ալ-
թուն վէրտի. պէօյլիք սանտալը սույա էնտիրթ-
տիրիպ սէքիզ կիւնլիւք գատար սու վէ փէքսի-
մէթ տօլտուրթտու. լքի քիշի իլէ քէնտիսի պիր
սանտըզ ալթուն սիւպիւքէ էնտիրիպ, տիրէյին
ալթընա էէրլէշթիրտի. վէ պիր տիւմէնճէ իլէ
լքի տէ թաւիֆէ չաղըրըպ. հիչ պիր քիմսէյի
սէս չըզարմայարագ փալամարը չէօզիւպ, Սանտ-
վիք ատալարընա տօղրու ըէվան օլտու: Կէմիտէ
պուլունան էհլի ֆէնատլար, պունուն պիր թա-
րաֆա օ պիր թարաֆա սէֆէր էթմէք իւզէրէ
քէշֆէ չըզմասընա ալըշըզ օլտուղլարընտան,
հիչ միւհիմմէմտիլէր. վէ Լիմանէլը իւք աղըզա
քիւրէք իլէ պիր քիւչիւք ատանընն արգասընա
տօլաշտըզտան սօղրա, պիր ճիւզլի բիւզկէար
պուլուպ, էհլքէն իլէ քիւրէք իլէ կիտէրիքէն,
փահրընտան պիր գալըն տիւման փէյտա օլուպ
Սքունասընըն կէօզիւնտէն կիզլէնտի:

Ինկիլիզ ֆըրգաթունու հարէքէթսիզ պիր
կէմի կէօրիւպ իշարէթ էէքտի. ճէվապ վէրմ-
տիլէր իսէ, եագլաշըպ, գափթան քեաղըտա-
րընը ալըրն կէլսին տէյի էմր էթտի: Թաիֆէ-
լէր շաշըրըպ պիրիսիրլէրինէն եիւզիւնէ պա-
գարըտըլար. լքինճէ գափթան սանտալա էնիպ
պէյլիք կէմիսինէ տօղրու կիթտի. վէ գափթան
էթքաֆը կէօզտէն կէչիրմէք իչէն պաթը գըր-
լարընա կիթտի տէյի խապէր վէրտի. պու ճի-

հէթ տէն Գօմշտօր խայլը վագըթ պէքլէտի իսկ տէ, գաչըլնըլըրըն տահա զիյատէ ուզագլանմա սընա եարատը։ Ազըպէթ Գօմշտօր Աբունայը եօգլամայա մէմուրլար կէօնտէրիպ, վէ սիլահ վէ թօփ պուլմադըգ, սաիր ալամէթլէրտէն տա խի գուրսան կէմիսի օլտուղունու աշնայըպ, թա գըմընըա կէմիչի զապթ էթտի։

Լիմնէլը, պունձա զահմէթլէրտէն մշագ գաթ լարտան վէ թարիֆէ կէլմէգ թէհլիքէ լէրտէն սօղրա, պէօյուք Սանտըղը ատտաընա եանաշտը. վէ կէմիսի զարգ օլուպ, պիր գաչ ար գատաշլարընըա կիւճ պէլա խէլաս օլմուշ կիսի եաղան նէչը էտէրէք, էօյլէճէ լինանտըրըպ գա պուլ օլունտու։

Օ արատա Պարթօլօ սաաթա պագըպ, — էհ, վագըթ կէչմիշ — տէտի։

Ալիզա — էօյլէ իսկ Միմօ, արթըգ պագըլար եարընա — տէյէրէք այաղա գալգարընը։

Ի ՉԱՊԵԼԱՍ։

Ալեզա Լիոնէլլօնուն սէրկիւզէլճինին պա-
գըսընը Միմոտան տէյնէմէյէ զայէթ հալէսալի
իտի. վէ էմմիզատէսի էքսէրի շէյլերի միւձէմ
մէլէն նագլ էտիպ, չօգ շէյլերի պըրագըյօր
տէյի շիւպհէ էթմէքտէ իտի։ Իմոի էօյլէն
թաամընատան սօղրա գահվէյի իչիպ, եվնէ մէզ-
քուր տէրէյէ էնտիլէր. վէ աղաձըն սայէսինտէ
օթուրտուլար։ Ո վագըթ օ էյի գըզձըղազ ձիլ-
վէ թարզըըլա, — Միմո, փէտէրիմ Իօմայա
տէօնէրսէ, սէնի պաշ գալէմտէ իձմալ էտիձի
մէմուրիյէթինէ գօտուրթտուն տէյի բիձա է-
տէձէյիմ. չունքի մուհարրէրաթլարը իսթի-
սար էթմէնին եօլունու փէք էյի պիլիյօրսուն.
վէ Լիոնէլլօնուն էքսէրի ֆըգրալարընը պանա
նագլ էթմէտին։ Մէսէլա Լօտօիսքամ քէյֆինի
պօզմատան էվվէլ, սօն տէֆա պուլունտուղում-
տա, Լիոնէլլօ՝ Լիօն շէհրինտէ պաշըմա պիր
չիրքին ֆէլաքէթէ կէլտի տէմիշ իտի [1]. օնու
սէօյլէմէյինին — տէտի։

1. 353 աահինֆէյէ միւրաձաաթ օլունա։

Պու հալտե սկը գաչ կիւն եօլա րէվան օլտու-
լար. վե Լիոնէլլօ սըզ սըզ զկյարկեթ էտիպ, օ-
նու թէսէլլի էթմէկի չալըշըրըմը. վե մէրտու-
մէկ ֆիկվզ էլ ատե մուհասկեթ պաշլայըպ, ա-
թէշի օ տէրկ Ֆէտե չիտատկեթ քէսպ էթտի քի,
արթըզ գալմինէ սըղտըրամայըպ նկյկեթինի օ-
նա աչմագ իսթէֆտի: Իզապէլլա այաղա գալգտը.
վե – Գաւիթան, բայկեթտե գուստուր էթտիր-
մէմէկ սէն պանա սէօզ վէրտին. էօյլե խսկ իւք
էվվէլ սէն գուստուր էթմէ – տէկի Ֆէվապ վե-
րիպ տուս օլտու: Լիոնէլլօ օ ապալըզ հիչ թէն-
մատը. լաքին սօղրա նկֆսինի զապթ էթմէկին
քիշիլէրկ մախտուս օլան ատկեթ իւզէրկ, տիւ-
լիւ թարիգլէր իլէ ծնու քէնտինկ Ֆէլալ էթմէկ
չալըշտը: Պու խուստուտան տօլայը մէրտումկ
աֆկինֆկ խաթուն թարիֆ օլունմազ ամըլտըա
ղարզ օլուպ, տաիմա իհթիյաթ իւզէրկ տավ-
րանըը, վե պու շէտիտ Ֆէնքտէն քէնտինինկ
խէլաս էթսին տէկի Ա.լլահա նկյազ էտէրիտի:

Պիր կէձէ եինկ Լիոնէլլօյա տարղընլըղըլա
Ֆէվապ վէրտիքտէն սօղրա, չօճուղոչուլա պիր-
լիքտէ սէտսիզձէ կէօվէրթէկ իւզէրինկ չըգըպ, վե
պօճուրղատըն էօնիւնտէ օթուրուպ, աղլայա-
րագ հալէրինկ կէօյկ գալտըրմըշ, պիքիր Մա-
րիամտան եարտըմ; վե պէքձկի մէլէյինտէն թէ-
սէլլի տիլէմքտէկ իտի: Պիր տէ կէձէնինկ տէօր
տիւնձիւ նէօվպէթինտէ Լիոնէլլօ եալընըզ վե
թէշտշը օլտուղու հալտե եօգատը չըգըպ կէօ-
վէրթէկ իւզէրինտէ կէզինէրէք տէրին տէրին ահ
էթտէկի ապատա, պօճուրղատըն եանընա կէլտի
յինտէ, Իզապէլլայը օրատա օթուրմուշ ույուգ-
լայօր կէօրտիւ: Օնուն գարշըսընա տիքիլտի. վե

հայվանի պիր խըշմըլա էյիլիպ, չօձուղու օնուն գուձաղընատան ալտը. վէ պօղուգ սէս իլէ, – Ի-զապէլա, եա սէօղիւմ Թէօլիմ օլուբսուն, եա տա չօձուղունու տէնիզէ աթարըմ – տէտի։ Մէրսում խաթունձուգ շաշըրըպ տիլ իւզէ-րինէ կէլտի. գօլտըրընը աչտը. վէ րիձա սուրէ-Թէյլէ – ԳափԹան, Ալլահտան գօրգ. եալընըգ պիր ձանըն վար. Քրիստոսուն տիվանընա չըգա-ձագսըն. էպէտիլիք սանա պէգլէյօր. մէրհամէԹ էԹ քի մէրհամէԹ պուլաըն – տէտի։

Լիօնէլլօ Քրիստոս, վէ էպէտիլիք սէօղլէրինի իշլիԹ տէյինատ փիւր աԹէշօլտու. վէ ձին Թուն-մուշ կիպի այգըրը խըրսա չըգըպ տիշլէրինի կը-ձրըտաԹ արագ, վէ պուրնունատան նէֆէս ալա-րագ տէօնատու, չօձուղու գալտըրըպ կէմինին քէնարընա գաֆասընը էօյլէ պիր ուրտու քի, պէյնի տաղըլտը. օնատան սօղրա տէնիզէ ֆըր-լաԹտը։ Պունու վալիտէսի կէօրտիւյինատ սը-չըրայըպ, եիւքսէք սէս իլէ պիր ֆիրեաա գօ-փաըտըգատան սօղրա, պիր հաՀիէտէ պաշ Թա-րաֆընըն քէնարընա չըգըպ, Թէփէսի իւզէրինէ չօձուղունուն արգասընատան քէնտինի տէնիզէ աԹատը։ Լիօնէլլօ էրլտըրըմատան ուրուլմուշա տէօնատու. վէ կէմինին քէնարընա տայանըպ կէօզլէրինի տիքմիշ էօյլէձէ մըխլանատը գալտը։ Բիւզկեար շիտէԹլի էամէքտէ օլտուղունատան, կէմի տալղալարը էարըպ ֆըշկայարագ ուչար կիտէը խտի։

Լիօնէլլօ օ իլք շաշգընըգատան քէնտինէ կէլ տիյինատ, կէմիյի ալապանտա էԹտիրիպ սան-տալտարը էնատիրԹտիրտի. վէ Իզապէլլա գազա-յըլա տէնիզէ տիւշտու տէյի պաղըրըր ըտը։

Հալ պու քի ըիւզկեաըըն չիտաէթինաէն, հէը նէ գաատար էէլքէնէլէրի էնտիրտիլէը խէ տէ, էինէ կէմի հըզլընը ալամամըշ ըտը. վէ սանտալ լար էնկինձէյէ գաատը, խայլը եօլ ալմըշ պու լանտուղունտան, զավալլը Իզապէլլայը գուլ թարմագ միւմքին օլամատը: Մուհապէթ, զամը իզթիրապը, գաթի ումիտլիը, օ եաուզ գուլ սանըն իչէրիսինի փարչալարլար, վէ պէը տագիգ բահաթ պըրագմազլարըտը: Պէնզի մօ բարմըշ. սիւքուր. եալընըզ պաշընա կէօվէր թէնին պէը պաշընատան օ պէը պաշընա տիւզէյի կէզինէը տուրուրուտու. նէ ըէխսէըրաէն նէ տիւմէնձիլէըրաէն պէրիսի ճնա աղըզ աչա պիլըրսի. էէյձէք եէմէզ. ույուտմազ. պազը տա տիվանէ կիսի իչլէը թուէթաըրտը: Պէը տապահ ուսիլ իլէ օձաղըն եանընա կնատ. վէ իզինձի ըէյիզ կէձէ նէօվպէթ պէզլէէտէյի սէպէպէ, քէօչէտէքի տամա եաթագտա եաթ ըյօր օլտու ղունտան եավաշճա պաշընը գալտըրըպ, Իմոնէլ լընուն քիւֆէտէն պէր տուձ քէօմիւր ալմայըլա, եաղլըղընա գօյարագ գըչ թաըաֆընտաքի տու ֆայա տօղրու չըգտըղընը կէօրտիւյիւսէ տէ, հիչ վազիֆէ էթմէյիպ, էինէ պաշընը գօտու ույուտու:

Իմոնէլը գամըրտասընա գափանտը. վէ հէը նէ սէպէպ իչլիր օլուրսա օլսուն, քիմսէյի իչէրի տօգմա տէյի նէօվպէթձիյէ թէնտիհ էթտի. օ ատատա նէօվպէթձի իչէրիտէ պէը սիլահ սէսի, վէ աթէշ եագաձագ կիպի պէը իւֆլէմէք իչի տէր իտի: Էօյլէն թաամընըն վագթը կէլտիյինտէ, օֆիչիյալլար գափթանը սիւալ էթտիլէր իսէ, օտասընա չէքիլմիշ տէր տէյի ձէվապ ալ-

տըլար. վէ պիրազ տահա պէքլէյիպ, թէքրար չանկ չէքտիրտիլէր իսէ տէ, էյնէ կէօրիւնմէյինճէ, պաշ օֆիչյալ նէօվակէթճիյէ գափու-յու ուր տէյի էմր էթտի. լաքին մէրգում – հէր նէ օլուրսա օլսուն, սագլըն պանա սէս վէրմէ տէյի թէնպիհ էթտի – տէտի: 0 վագըթ օֆիչյալ – պանա թէնպիհ էթմէտի էա. վէ գափուցու ուրամնազսամ պարի չաղըրա պիլէրիմ էա – տէյէրէք, – Գափթան, գափթան – տէյի չաղըրար: Պիր ՀԷվապ չըգմատը: 0 արաստա նօսթրօմօ աշաղը էնմիչիտի. վէ օֆիչյալ գափուցա գուլագ գօյուպ պիր լինիլթի սէսի ալար. նօսթրօմօյուսա – գափուճուն արասընտան պիր եանըգ գօգուսու կէլիյօր – տէյի պաղըրար: 0 վագըթ իքիսի պիրտէն ճնուն թէնպիհինի սայմայրար, վէ նէօվակէթճիյի կէրիչէ չէքիպ հըզլը հըզլը գափուցու ուրմայա պաշլատըլար: Եյնէ ՀԷվապ ալմատըգլարընտա, սիւրէկիսիւ զօրլայրագ գափուցու աչտըլար. նէ պագարսըն օտանըն իչինի թիւթիւն գապլամըչ, նէֆէս ալմագ օլուպ կէրի չէքիլտիլէր:

Պագտըլար քի Լիմնէլօ, պէնպի պէթի սօլմուշ, նէֆէսի քէսիլմիշ, եաթաղընըն իւզէրինտէ եաթայօր: Նօսթրօմօ էսքի թահֆէլէրտէն, վէ չօգ շէյ կէօրմիւշ կէչիրմիշ օլմայրար, հիչ պիր շէյէ պագմայարագ, Լիմնէլօյու գուչագլատըղը կիպի կէօվէրթէ իւզէրինէ աչըգ Հավայա չըգարար. կօպչալարընը սէօքիւպ, կէօմէչինին կէօքսիւնիւ աչտը: Պատհու սուտա պօղուլմագլարա գուլլանտըգլարը քէօրիյէ գօչուպ, պուրնունուն տէվէրէրինի Թըգայարագ, աղզընա քէօրիւք վէրմէյէ պաշլատը. պիր Թարաֆտան

տա ֆանելայըլա կէօքսիւնիւ վէ տիզլէրինի օ-
վալաթտըրըրտը։ Օ էնտատ ձէրըտահ էէթիշ-
տի. թիւթիւն իւլէ էհթիքան էթ տիրտի. վէ
նիշտատըր րուհու գօզլաթտըրտը։ Օ րուհ պէյ-
նինէ գատար չըգմայըլա, Լիսանէլլը սարսըլմայա
պաշլատը. վէ թիւթիւն, վէ քէօրիւյիւլէ վէրի-
լէն թէմիզ հալա, ծնու ձանլանտըրըրպ կէօզլէ-
րինի աչտը. վէ շաշգըն տիւշքիւն էթրաֆընա
պագարըրտը։

— Ջօգ կիւզէլ շէյ տօղրուսու, տէտի Ա.լի-
զա։ Պու ադղըն գուրսան տահմա քէմլիքտէ
մուանինիտ տիր. տահմա զամիրինտէ իզթիրապ,
վէ քէնտի քէնտինտէն ումիտինի քէսմիշ տիր։
Պանա էօյլէ կէօրիւնիւր քի, պիր ալչագ տահմ
քէնտի գալպինի էէնէմէզ. վէ ծնուննուա ձէնք-
լէշէձէք էէրտէ, քէնտի քէնտինի էօլտիւրմէք
տահա գօլայ կէլիր։

— Չապգըն վար, տէտի Տօն Պալտասար։
Կէրչէքտէն Ա.լլահա տէօնմէքտէն պաշգա, ին-
սանըր քէօթիւ խույլարտան գուրթարմաձագ, օ-
նուն միրհամէթինէ ումիտ էթմէյէ, վէ քէնտի
քէնտիյլէ ձէնքլեշմէյէ գուվվէթ վէրմէձէք շէյ
եօգ տուր։ Էյի տահմ՝ ֆագըրըզա, տէրտ ու
մէշագգաթլարա, աշըրը խըրփալանմագլարա
մէթանէթ իւլէ տայանըր. վէ զէյատէ շէտիտ
սըգլէթ լէր արասընտա մահզուզէյէթ պիւլէ տու-
յար։ Լաքին պինամուս քիշի, եա թագսիրաթ-
տա վէքէշիր, եա տա ումիտ քէսիքլիյինէ տիւ-
շէր։ Վէ զէմանէտէ քէնտի էօմրիւնէ գատտ
էթմէյիւլէ զամիր իզթիրապընտան, ֆէլաքէթ-
լերտէն, հիւքումէթին ատալէթինտէն գուր-
թուլմագ տահէթ էօյլէ ալէստէվէյէ օմուշ

տուր քի, ձիափռնդուլար լինտինտէքի կիսպի, պիր մարիֆէթ հիւքմիւնէ կէչմիշ տիր։ Պօղուլուր իքէն նէ ալամէթլէր զուհուր էթտիյինի, էթրաֆը իհաթէ էտէն հավայը պօզմայա գաչ տէրէճէ հավայի պուրազատ, վէ քէօմիւր իգթիզա էտէր օլտուղունու. գանըն նէ վէճհիլէ հարէքէթտէն գալըը, վէ նասըլ ազար ազար եիւրէյէ թօփլանըը օլտուղունու. վէ տամնըլարա եիւրիյէմիյէճէք գատար նասըլ գաթըլմաշըպ տամնըլարըն թուղթուլտուղունու սօուգ գանըլա գալէմ ալանլար պիլէ պուլունմուշ տուր։ Ջափրաճ իշինի պիթիրմէք իսթէյէն վարըսա, պիր փարչա շէքէրլին իւզէրինէ պիր գաչ տամլա Աչիտօ Փրուսսիքօ տամլատրպ եուղթսուն. պիր գաչ տագիգէտէ ախրէթի պօյլար։ Բիմի տէ պիր քիւչիւք շիշէ Քլօրօֆօրմիօ գօգլար. քէնտինի զայպ էտիպ, օ պայղընլըգ արասընտա չէհինէմ աթլար։ Տահա չօղու աղզընա պիր չէպ փիշթօվու պօշատրպ, պէյնիյինի տարմա տաղընըգ էտէր...։

Իշթէ պու Լիօնէլը տա ձինէվրատա գաֆասընը փարչա փարչա էթմէյինէ պու սօն տիւրլիւսինիւն թէչրիւպէսինի կէօսթէրտի։ Լաքին կէմիսի զապթ օլունուպ, Սանտվիք ատալարընա գաչարագտան սօզրա, նասըլ եապասընը գուրթարտը – տէտի Սլիզա։

ՃԻՉՉՓՓԻ ԿԱՐԻՊԱԼՏԻ։

Պաղ նասըլ գուրթարտը, տէտի Միմօ։ Քէնտինի կէմիսի զարդ օլմուշ սիր զավալը կիսի կէօսթէրիպ, վէ հէր քէսի մերհամէթէ թէփրէթմէք իչին սէնի տուրլու եալանլար տիւզիւպ, Ինկիլիզ Կօվերնաթօրունատան գապուլ օլունտու։ վէ արդատաշլարըլար սիրլիքտէ փասափօրթ ալըպ, պահրի Աթլանթիքէ կիտէն իլք կէմիյէ կիրտի. վէ Պուէնօս Այրէս լիմանընա եէթիշտի։ Պու կիւզէլ վէ վասի շէհիր, Արճէնթինա Ջումհուրունուն փայիթախթը վէ ախզուրիթա եաթաղը սիր խոքէյէ օլուպ, Իթալեալը պէօյիւք թիւճճարլար պուլունուր. չունքի ձէնօվաման խայլըձա ֆամիլեալար օրայա նագլ էտիպ, նիչէ սէնէլլերտէն պէրի օ հէվալիլէրին ախզուրիթասըըլա մէշղուլ տուրլար։ Իմտի Լիօնէլլօնուն Պուէնօս Այրէսէ եանաշտըղը էսնատէ, Թօզաս նամ բէյիս Արճէնթինա Ջումհուրունու իտարէ էթմէքտէ օլուպ, Օրիէնթալէ Ջումհուրույա ձէնք աչմըշտը. վէ պու Ջումհուրուն պաշ շէհիրի տէ Մօնթեվիտէօ իտի։

Թօզաս պու մուհարէպէյէ Օրհինթալէլիլերին ղուրուլուշունուն վէսիլէ Թուրթարըլը. վէ միւթթահիտ օլտուղլարը էձիլտէն, իսթանեա-լըլարըն վազթընտաքի կիպի, Պուհնօս Այրէս ըչխսինի քէնտիլէրէ պաշ Թանըմալը տըրըլը տէյի Իտտաա էտէրիտի: Մօնթէվիտէօ ահա-լիսի տախի, — Պիզ Իսթանեօլ տէյիլ իզ, իլլա Պրազիլտէն այրըլըպ, հիւքումէթի միւթթազի-լէ Թէշքիլ էթմէք իչին Փօրթուկալ հիւքու-մէթի ալթընտան չըգմըշըզ. վէ սիզին իլէ հիչ պիր ալըշ վէրիշիմիզ եօք տուր: Վէ էյէր սաիր միւթթահիտ մէմլէքէթլէր Թօզաստա պիտթ էթմէք իսթէրլէր իսէ, օ քէնտի պիլէձէքլէրի չէյ տիր. Օրհինթալէ ձուամհուրու ախէր ըչխս Թանըմազ. վէ հէրչի պատ ապատ քէնտի իս-Թիդալիյէթինի մուհաֆազա էթմէյէ հազըր տըր — տէրլէր իտի:

Հէր նէ զատար Մօնթէվիտէօնուն հագ էէ-տինատ իսէ տէ, օ ձէվապլարը վէրմէլէրի տահա զիյատ Իթալէա զաչղընլարընըն Թահրիքի իլէ իտի: Զունքի կիպլի չէրքէթլէրին Թէշվիգի իլէ 1831 տէ Իթալէանըն պուննձա այալէթլէրինի այագլանտըրտըգտան սօղրա, ֆէյսատինչէլէր վաԹանալարընտան Թարտ օլտպ, ձէնուպի Ամէ-րիգանըն, զաֆլէթտէ պուլունարագ քէնտիլէ-րի գապուլ էտէն միսաֆիրփէրվէրլէր Թօփրագ-լընա զիվա սաչմայա եայըլըշըրլար: Իմտի օ էմնատէ Մօնթէվիտէօտա ձէնուկի քէօրիւքլէյէն-լէր, ձիօվինէ Իթալէա ֆըրըգասընտան ձիւ-զէփիկ Կարիպալտի, ձիւզէփիկ Պօրցօնէ, Վա-լէրկա, Անցանի իտիլէր. վէ պունլարտան մու-գատէմ տէ պիր Թագըմ Լիկուրեալը, Լիվօր-

նալը, Թամանեալըլար տա վարըտըլար քի, Պրա-
զիլեայա մէնգի օլուպ, Օրինէնթալէ Թօփրա-
զընատա էվրէշմէյիլէ, ո տէրմէձէ նիֆագ պը-
րագտըլար քի, Օրիպկ նամ Իէյիսի ձումհուր,
Թօզասըն տօսԹու օլտուղունատան, ծնուն Թարա-
ֆընը ԹուԹայօր տէյի ՄօնԹէվիտէօլուլարը
տահա զիյատ զըզտըրըպ, խիյանէԹ Թէօհ-
մէԹէյլէ հիւքումէԹինատէն ազ վէ մէնգի էԹ-
միշտիլէր։

— Է՜հ, նէ կիւզէլ նէ զըմԹէլի ձէվահիր-
լէր տիրլէր։ Ջահիր պիրիպիրլէրինի զօզլայա-
րագ Թանըրլար — տէտի։ Ալիզա։

Օ շէտիտ ձէնգիէն գայնատըղը, վէ Օրիպկ նամ
ձէնգերալ զարագըլա տօղու օլուպ տօնանմայըլա
ՄօնԹէվիտէօյու մուհասէրէ էԹտիյի ատատա,
Իօնէլը տա քէնտի պաշընատա պուլունան Թիւ-
րիւտիւլէր իլէ Պուէնօս Այրէսէ էէԹիշէպ,
ֆըրգայա մախսուս ալամԹէլէրտէն, օրատա
Թօզասըն գատարըլարընը վէ էֆքէատըլարընը աղ-
նատագ իչին կիզլէձէ տօղաշան պիր գաչ Կարի-
պալտի ձատուպարընը Թանըտը։

ՊարԹօղօ ձէվապ վէրիպ, — Գըզըմ, պէն պու-
էԹիզատատայըմ քի, պիր Գարպօնար պիր կէձէ
պիր ԻօգանԹատա միսաֆիր օլսա, իչի կիւն սօղ
բա տա պիր ախէր Գարպօնար օրտայա կէլսէ, օ-
բատա պիր գատաշ գալմըշ օլտուղունու գօ-
գուսունատան աղնար։ Իւզէրլէրինատէ պիր տիլքի
Թէաֆֆիւնիւ վար տըր քի հավայա սիրայէԹ
էտէր. վէ ավ քէօփէյի կիպի օ ձէհէննէմանի
նէֆէսի անկնատ իսԹիշմամ էտէրլէր։ Վէ պին
քիշինէն մապէյնինատէ ատ պիրիպիրլէրինէ ԹէԹ-
ատատուֆ էԹտէլէր, կէօզլէրինատէ քէհէնէ մա-

նեէթի խզմո վար կիպի, եախօտ սաչլարընտան վէ մհսամէթ տէվլիքէրինտէն ֆըշդըրըլըօր կիպի, ֆէրզ էտէրլէր։ Ռէհնտիլէրէ մնխսուս նիշանլարը, իշարէթլէրի, սէս օֆնաթմալարը, թէքլաֆֆուզլարը, կէօզ գաշ էթմէլէրի, ատըմ աէմալարը, պուրուն սիլմէլէրի, էլ էլե վէրմէլէրի, էլպհսէնէլէրինի կօպէյալամալարը, պաշ չէվիրմէլէրի, օթուրուշլարընըն թարզը, սիկարա իչմէլէրի, փարմագլարընըն արաաընտա թութմալարը, եէմիշ այըբլամալարը, շարապ իչմէլէրի, գատէհ տօգուշթուրմալարը, չաթալ պըչագ թութմալարը վար տըր։ Հասըլը քէլամ պու իշարէթլէր զայէթ զէնկին պիր լհսան, վէ պէօյիւք պիր լուզաթ քիթապընա միւհթաճ տըր — տէտի։

— Պունլարըն չըմհնտըֆէր արաապալարընտա, վափօրլարըն կէօվէրթէսի իւզէրինտէ, տոի արաապալարտա, լօգանթալարըն ալէտսէվիյէ տուֆրալարընտա, պիրիպիրլէրինի թանըմայա-րագ պէօյլէ հիւնէրլի իշարէթլէր իլե ուզուն վագըթ սէօհպէթ էթտիքլէրինի կէօրմէք փէք խօշումա կիտէր։ Պու պիր ինձէ սէնաաթ տըր քի, սաղըր տիլսիզլէրէ տիլ էօյրէթմէյի իճաա էտէն Լապէ-լէվիկ պունլարընն այաղընա չըգա-մազ — տէտի Տօն Պալտասար։

— Իմտի, տէտի թէքբար Միմօ. Լիօնէլօ, կարիպալտինին իթալէա վէ Ֆրանսա ֆիտայի-լէրի վէ մէնֆիլէրլիյլե պիրլիքտէ, օ մու-հարէպէ աթէշինի քէօրիւքլէմէքտէ օլտուղունու իչիթ-մէյիլե, քէնտիսի տէ պիր եիւզ աղարթմագ հա-վէսիյլե սուզան օլուրտուտու։ Վէ Մօնթէվիտէօ գահրըմանընըն (Կարիպալտիյի տահման պու-

իամ իւլէ եատ էտէը) Ձասուսալըլըլա խապէրլէ-
չիպ , գուբսանըլըգ վագԹընտա գլասպ էԹմիշ
օլտուղու միաՀվԼէրտէն պազըսընը սաԹա-
րագ , քէնտի Թէվապիլէրիյլէ պիրլիքտա պինմէք
իւզէրէ պիր քիւչիւք կէմի քիրալատը : Վէ Մօն
Թէվիտէօ Պուէնօա Ա.յրէսին գարշըսընտա տիւշ
տիւյիւ էձիլտէն , ձէնօվալը պիր գափԹանըլա
ույուշարագ , Փամփաս Թարաֆլարընտա քիւլը
իչԹիրա էԹմէք վէսիլէսիյլէ լիմանտան չըգար-
վէ Սօրիանա էէԹիշտիյինտէ , քէօրֆէզտէն
քէօրֆէզէ տօլաշարագ , էնձանքեար Օրիէն-
Թալէ ՁումՀուրտունուն պիր քիւչիւք լիմանընա
կիրտի . վէ գարայա չըգըպ ՄօնԹէվիտէօ խա-
ԹիՀքեամաԹլարը արասընտա սէլամէԹ պու-
լարագ , Ձանը Թէնի իլէ Կարիպալտիյէ Թէպլիմ
օլտու :

— Ա.լիզա , զէՀք Թարիգիյլէ , « ԻչԹէ Լինէա
սատըգ ԱգաէԹսիյլէ պիրլէշտիյի » կիպի , ա-
գըպէԹ Լիմանլըօ տա Կարիպալտիյլէ պիր արայա
կէլիպ , պիրլիԹ Թիֆագ Րօմանըն շէրէֆլի մու-
գատէրինի սագլամագ իչին էլ էլե վէրմիշլեր
— տէտի :

— Հէլէ չօգ քէօԹիւսիւն , տէտի Լանտօ . լա-
քին Լիմանլըօնուն Կարիպալտի Հագգընա եաչ
տրղը ԹատՁհիւպլիւ շէյլերի Միմօ սանա նագվ
էԹտիյինտէ , պու լաԹիֆէլերինի կէրի ալա-
Ձագընը :

— Էօյլէմի : Տէ իմտի շու հիքմէԹլերի նագվ
էյլե պագալըմ Միմօ . չունքի շիմտիյէ գատար
պիզ Կարիպալտինին Հագգընա , վարտրղը եէրի
եագալը էրզար . գաԹիլ էլի իլէ տօգունտուղու
Հէր շէյի գանա պէօլէը . տիք կէօզէրիյլէ պագ-

տըղը հէր շէյի գուրուտուր թէլէֆ էտէր. նէ-
ֆէսիյէ հէր շէյի զէհիրլէր. վէ հէր եէրտէ
ֆէսատ, իխթիլալ, զրթալ փէյտա էտէր պիր
թիւրիւտիւ վէ պիր գուրսան կիպի թարիֆ է-
տէրիտինիզ — տէտի:

Պարթօլօ Ջէվապ վէրիպ, — Լիօնէլլօնուն
քէնտի գահրըմանը հագդընտա եաշտըղը մէտ-
լէր, վէ էթտիյի սէնաալար, էմնիեատէլէրինին
սէնի զահիպ էթտիքլէրի նֆքեեարատան փէք տէ
ուզագլանտըրմայաճագլար զանն էտէրիմ: շու
գատար քի, պունդա քէմլիքլէրին արասընտա
պագը ալիձինասլըգ ֆըգրալարը փարլար աս
տա, ծնլար տախի պինամուաձա վէ քէօթիւ մաս
լահաթ լարա միհնթէձ օլտուգլարընտան, գաթը
թիւթիւնտէն գարարմըշ տըրլար — տէտի:

Օ արատա Միմօ աէօհպէթէ պաշլայըպ, —
Լիօնէլլօմուգ ձիւզէփփէ կարիպալտիյի զայէթ
փարլագ պիր գալէմ իլէ լիտմ էտէրէք, մը-
գում օրթա պօյլու, թըզնաաձա, լաքին ասլան
կիպի տէ սինիրլի վէ չէվիք օլուպ, գուվվէթլի
օլտուղու հալտէ թէթիք. վիձուտլու օլտուղու
հալտէ խաֆիֆ. կէօզլէրի աթէշլի օլտուղու
հալտէ աստուտէ պագըշլը. պէօյիւք կէօնիւլլիւ
օլտուղու հալտէ մըրհամէթլի տիր տէր. վէ աս
լանա տահա զիյատէ պէնզէթմէք իչլին, գալըն
սաչը օմուզլարընա էնամիշ. սագալը սըգ. աննը
կէնիշ. լէՀձէսի իլք պագըշտա աղըր վէ սէրթ
կէօրիւնիւրսէ տէ, տիգգաթլը պագընձա ալի-
ձինասլ, աչըգ, ֆէրահ օլուպ, հէօրմէթ, էմնի-
յէթ, վէ ալագա փէյտա էտէր տէյի թարիֆ
էտէր — տէտի:

— Պու ալագա, ասլանըն աղըլտաքի գօյուն

լարը գըրըպ կէչիրէրէք տօյտուգտան սօղրա, օրմանտա իսթիրահաթ էթտիկի վագըթտա փէյտա էթտիկի ալագայա պէնզէր. պու ալագայը, Կարիպալտինին տիվանէսի օլան Ձիօվինկ Իթալեա էթսին. պէն ալագա տէյիլ, ճնտան էօրփ տույարըմ— տէտի Ալիզա:

— Սէն Կարիպալտինին եիւզիւնատէն, վէ տիք պագըշընտան գօրգմա. ճնուն գալպինկ պագքի, Լիոնկլօ ճնու զայէթ ալա, սէրպէսթ, Ֆիբաակթլի, մէշհուր, վէ ահինքլի տիր. մուսիքի տէն զայէթ հազզ էտէր. վէ շահրլիք ճնու պազէն քինտինատէն եիւքսէյէ գալըրըզը տէյի թաբրիֆ էտէր: Խուլասէի քէլամ Ալէյիպիատա կիպի գըլըձըլա պարպարը զապթ էթտիկի արատա, գալմի Բուսիաթանըն զաֆիրլէրլինի օգուր. Ֆիքրի Ֆէյլէսօֆլուգ էտէր, վէ գալպի սէրպէսթէյէթ աշգըլա եանար տէյի սէնա էտէր: Հալ պու քի Կարիպալտի, Ալէյիպիատըն ախէր շէյինէ տէյիլ. իլլա զապթսըզլըգընա, ախթէշիլիյինէ, տիք պաշլըլըգընա, վէ թէհաննիւտիւնէ պէնզէմէյէ պագարըմը:

— Պու Չալլէր, տէտի Ֆօն Պալտասսար, պիր եաուզ ադքէր, եախօտ պիր գանը գաթիլ Հալլերի տիր. լաքին Կարիպալտի տէ Ալէյիպիատ կիպի, պիր գուրսանա վէ խըրսըզա մախսուս օլան շու « մագաէտինկ էէթիշմէք իչին Հէր նէ վահիթա օլուրսա օլսուն էյի վէ մուգատտէս տիր » գանուննա զիյատէ սարղըն ըտը:

— Վագաա, տէտի Թէքբար Միմօ. Լիոնկլօնուն Թարիֆինատէն կէօրիւնիւր քի, Կարիպալտի չօձուգլուղու կէչտիքտէն սօղրա, կիզլի չիրքէթլէրին Թարաֆընա եարտըմ էթմէք ի-

չին, հէր նէվի Էօլսուզ կֆքեարլարա սափմըշ, վէ կէնձ Էաշընտան ճնլարա տախիլ օլմուշտու։ Շէյլէ քի քէնտի վաճանը ասլիկեի օլան Նիճճատա, իլք Թահսիլի իլիմլերինի Թէքմիլ էթտիքտէն սոդրա, ղայէթ ամէնշի վէ ագըլը օլտուղունատան, տահա տէլիգանլը իքէն Թիւճճար կէմիսինտէ իսթիխատամ օլունուպ, պիր մշհուր վէ ճէսուր կէմիձի օլտու։ Վէ Շարգ Թարաֆընա վէ Գարա տէնիզէ սէյյահլէր էտիպ, իթալեանըն պազը լիմանլարընա տա ուղրատը. վէ պիր տէֆասընտա Օսմայը տա կէօրմէյէ կիտիպ, ֆիքրինտէ տէրինձէ պիր Թէէսիրի գաըմըշտը։

ՊարԹօլօ ձէվապ վէրիպ, — սանը ըրմ քի, կաբինպաստինին Օսմայա իքինձի զիյարէԹինտէ Օսմատա պըրագտըզը Թէէսիր, քէնտի տույտուղու Թէէսիրտէն տահա տէրինձէ օլտու։ Զունքի օ հէնիւզ տէլիգանլը իքէն, Օսմանըն տիւնեանըն հէր Թարաֆընտա պուլունանլարտան կիւզէլ սէյֆիյէլէրինէ, մշհուր էօլլարընա, էնվայի Թաշտան օյմա Թասվիրլէր, սագըշտը, կիւզէլ նագըշլար ըլա փատիշահանի սէյֆիյէլէրտէն աշաղը գաըմայան միւքէլլէֆ սարայլարընա հայրան գաըմըշտը։ Սան Փանքրացիօ գափուսունատան տըշարը Փանֆիլի գարիյէսինտէ, կարիպալտի օ տէֆնէ վէ իւլիւֆէր աղաձընտան էապրըմըշ էօլլարը, օ սէրտէպիլլէրի, օ պաղչէլերի, օ օրմանլարը, օ էմնալիկ վէ նատիր պուլունուր աղաձլարը, օ էյլէնճէնէք Թէֆէրրիւճ կէահիլերի, օ կիւզէլ պագըշլը քէօշքլերի, օ ուֆաք մաղարալարը, օ պալըգ հավուզլարընըն էԹրաֆընտա չիմէնլիքլեր արասընտա սարայըն

իչխնամէ տիղիլմիշ Թաշտան օյմա էաքի սուրէթ-
լերի . օ մէրմէր Թաշլար , տիւրլիւ խոալիլեր ,
նագշլար , եալըզլար , օյմալար ըլա միւզէյյէն
սարայլարը կէօրտիւքճէ Թաամճիւպ չէքեր ի-
տի : Իզ ճիւմլէ պու խբինճի զիյարէթինամէ , օր-
տուսունու օրատա գուրտու . վէ պաշընտաքի
հարամիլեր աղաճլարը սէօքէրէք , չիչէքլերի չըէ
նայարագ , լիմոնլուգլարըն ճամլարընը սագը-
լարը գըրըպ տէօքէրէք , չէշմէլերին Թաշլարընը
սէօքէրէք , հավուզլարը պօզարագ , օյմա սու-
րէթլերին եիւզիւնիւ կէօզիւնիւ պէլլիսիզ կ-
տէրէք , վէ սարայըն իչխնամէքի տէօշէմլերի ,
Թագըմլարը , խիչէքլի սըրմալը գումաշլարը երը-
Թըպ իւզերէք , եաԹագլարըն փէնճէրէլերին
գաԹիֆէ վէ խիչէքլի փէրտէլերինի , գափուլա-
րըն տօլասլարըն եալըզլը Թագըմլարընը գօ-
փըարագ , կիւզել նագշլարը պօզարագ գաղը-
յարագ . իսքեմլիլերի , Թավլինլերի , սէտիրլերի
փարչա փարչա էտէրէք . օյմալը եալըզլը փին-
ճէրէլերի գափուլարը գըրըպ եագարագ , խա-
րագ պէրպատ էԹտիլեր :

Փէզալիք Կարիպալտի հէնիւզ կէնճլիք չաղըն-
տա իքէն , վէ գալսի շահրլիք վէ սահր ֆէքրահ
խայալլարըլա տօլու իքէն , Փրինչիսիէ Պօրկեզ-
նէն Փինչիանա սարայը ծնու գապուլ էԹմիշ , վէ
օրանըն կիւզէլլիքլերինէ Թէհայիւրտէ գալմըշ
ըտը : Օրատա չայըրլար չիմէնլեր պէրէքէԹլի
գօրուլար . երլեամըշ օրմանլար . էյլէնճէլի մէ-
սիրլեր . քիւչիւք չայլար , գասագաԹլար , ուֆա-
ճըգ կէօլլեր , ավլագլար . կիւզել տէրէճիքլեր .
կիւնէշէ գարշը պայըրլար . կէօլկէլի մաղարա-
լար . էնավայի գուշլարըլա տօլու գուշլուգլար քի ,

պազբսը օյնաշբը, պազբսը Եուվա Եափար, վե շաֆագ աչբլաբղընտա վե կիւնեշ պաթտբղընտա կիւզել սետալաբբլա էօթէբլեր։ Պազը Եէրտէ մէյտանլար. Ձիբիտ մբղբագ օյնայաձագ պէօլիւնմիւշ մահալլեր. սիլահ օյունու, ած գօշուսու իչին մէյտանլըգլար. օ պիր թարաֆտա հայվան օթլատտաձագ կէնիշ չայբրլար. իւնէք ախօրլարը. թէրէ Եազը փէնիր Եափաձագ պինալար. քէբլիք թաւշան ավլամագ իչին ավ զաղարլարը թազբլար։ Թասփաթտան օլան պուն ձա զէնկինլիքլերէ իլավե էլե սէնաաթըն հիքմէթլերինի տէ. պիր թագըմ քէմիրլերի, տիքիլի թաշլարը, քէօփրիւլերի, տիրէքլերի. հէփսինտէն զիյատէ զէնկին խաշնէլեր, էսքի օյնա սուրէթլեր, գապարալը օյնալար, էսքի Եազլար, մէտալեալար, թուճնէլար, թաշլար, վե Ի թալեան վե էՀնէպի մէշհուր միւսավիրլերին ֆբըշաօբղնտան չբգմա թաւիրլեր իլե միւզէյյէն սարայլարը։ Վե քէնտինի Րօմա փբինչիփէլերինին սախավլաթինին պու տիլսիմ էսէրլերի պիր շէյ տէյիլ տիր կիպի, Պօրկէզ խանէտանը պու փինչիանա սարայընը, ումումի խալգըն կէզմէսինէ միւսաատէ էթտիքլերինատէն, շէհրիլեր վե միսաֆիրլեր, սապահ ախշամ կէլիպ օրատա էլէնիրիտիլեր։

Լաբին կարինալտի պու խբինձի կէլիշինատ Րօմանըն քէօթիւ ատէմլերիյլե պիրլեշիպ, պունձա կիւզէլլիքլերի պունձա սէֆալը շէյլերի, պունձա էմնալսիզ թէզկինաթլարը պօզմագ, եբգմագ, խարապ էթմէք խաթէտի. վե Րօմանտան Եազայօրլար քի, Պօրկէզ սարայը պիր թաշ եբղընը, վե եանղընտան չբգմբշ կիպի օլուպ,

եաղմայա կիթ միշ տիր։ Տօղըուսու սէֆիլ Րօմա ձէնսէրիքթօտան սօղըա կարիպալտի վէ Մաճ-ճինի թադըմընտան տահա պէտիթը վանտալ-լար կէօրմէմիշ իտի։ Վէ էյէը պիրագ վագըթ տահա Խիաձէա պուռնալարըն փէնէչէսինտէ գա-լաձագ օլուրսա, օրայը քիւլլէն խարապ, սա-բայլարընը վիրան, քիլիսէլէրինի միհրապլարընը երգըլմըշ, քահանայլարընը գաթոլ օլմուշ, էյի վէ հէվէրզ շէհրիէլէրինի սօյուլմուշ, սիւրիւլ-միւշ, վէ թէլէֆ օլմուշ կէօրէձէյիմիզէ հիւ շիւպհէ եօգ տուր – տէտի Պարթօլօ։

Անձագ, տէտի Թէքբար. Կարիպալտի հէ-նիւզ տէլիգանլը իքէն Րօմայա իլք զիյարէթին-տէ Ա.լպանի, վէ Փաթրիսի սէյֆիյէլէրինտէն օ գատար հաղզ էթտիյինէ նիսպէթէն, պու իքին-ճի զիյարէթինտէ, քէնտիսի մուհասէբէնին սէրտարը օլտուղունտան, շայէտ օրալարտա փու-սույա կիրէն օլմասըն պահանէսիյլէ, Գարտի-նալ Ա.լէսսանտրօնուն խասէնէլէր սարֆ էտի-րէք, Եունան վէ Րօմա հէվլի սէնաաթլարընտան կիւզէլ վէ մէշհուր օլարագ հէր նէ գալմըշըսա, օրայա ձէմ էթմիշ օլտուղու շէյլէրին քեաֆ-ֆէսինի, վէ թասվիր մուզէհհանէսինի երգըլ պէրպատ էթմէք իչին, Րօմանըն ազըղն խըրսըզ-լարընա միսսատէ, պէլքի տէ էմր էթտի։ Ֆա-գաթ տահա զիյատէ խըրսըզ, շու սէնին սըգ սըգ էյլէնմէյէ կիթտիյին ազատմէթլի փաթրիսի սէյֆիյէսինէ դարշըյըտը։ Խաթըրընա կէլիր-մի. օ սարայ նէ գատար կիւզէլ նէ տէրձէ հիւանիւնտէ եափըլմըշ. նէ օյմալար, նէ թաս-վիրլէր, նէ կիւզէլ միրմէրլէր, նէ սըրա սըրա օտալար, նէ ալա վէ զինակին թադըմլար, նէ նէ-

ֆիս տէօշէմիլէր իլէ տօնանմըշտըր։ Նէ չիմէն-
ղարլար, նէ օրմանճըղլար, չիչէքլիքլէր, չէշմէ-
լէր։ Ալտօպրանատա եազայօր քի, օ քէօփէքլէր
իւչ կիւն միւթէմատի մուհասէրէ թօփլարըլըլ
տէօյմիւշլէր. վէ պիր պէօլիւք պալթաճը ասքէրի
կէօնատէրիսի, պաշլըճա տիվարլարընը միւնհէ-
սիմ էթտիքաէն սօղրա, պալթալար քիւլիւնք-
լէր իլէ հէր թարաֆընը սէօքիւպ տաղըթմըշ-
լար. վէ եէթիշէմտիքլէրի մահալլէրինէ տէ
մէշալէլէր աթարագ, պիր ձէսիմ քիւլ վէ եր-
դընտը տաղընա չէվիրմիշլէր։ Պագ իսմի Ալիզա,
Կարիսպալտի Թօմայա իքինճի կէլիշինտէ տահա
տէրին թէէսիր պըրագտը տէտէյիմտէ հագ-
դըմ վարմըշըմըշ։ Ինճագ ծուն հէր պյագ
պաստըղը եէրլէրտէ պէօյլէ տէրին թէէսիրլէր
պըրագտըղընը Միմճուն նագլինտէն իշիտէ-
ձէքսին։

— Թամամ էօյլէ տիր, տէտի Միմճ։ Վէ իւք
էվվէլ պու թէէսիրի Նիծճատա պըրագտը.
չունքի Եարգ Թարաֆընա էթտիյի եօլճուլուպ-
լարտան ավտէթինտէ, Ըստամպօլտա, էքսէրի-
սի 1821 Գարպօնարըլըրնտան օլուպ, Իթալեա-
տան Թարտ օլունարագ, հիւնքեար սարայընտա
մահիյէ իլէ իսթիխտամ օլունան Փիլմընէթէլի
Քալուզտան վէ սաիր էմնալէրինտէն մէշգ
էթտիյի տէրսլէրի, չիրքէթ տասիլ օլմուշ տէ-
լիգանըլարա էօյրէտիրիսի։ Քէզա Եունանիս-
թանտա խայլը վագըթ էթտիյի սէյահէթինէ
տէ, Նաուպլիա, Իտրաի, Փաթրաս, Միսթրա,
Թրիփօլիցցա վէ Ալթինա միւֆթիլէրիյլէ մուա-
րէֆէ վէյտա էտիպ, ֆէսատ մէքթէպլէրի աչ-
մըշտը։ Հաքէզա էմթաե եիւքսէթմէք վէ պօ-

չաթմագ իչին Վ իլլաֆրանքա, Օնհլիա, Ա լաս-
սիո, Եախօտ Մ օնաքօ լիմանլարընա կնտիքձէ,
Ձահիլլէրի Սարտինեա գըրալընա գարշը ասի-
յանա իսթիւալա Թէշվիգ էթմէքտէն կէրի
տուրմազըտը: Շէյլէ քի 1831 ֆէսատընտա,
օրատա տա իսթիւալ փէյտա էթմէյէ չալըշտը:
Ինձագ Գարլօ Ա լպէրթօ նամ գըրալ 1832 տէ
պիր Թագըմ ֆէսատիշէլերի էլե կէչիրտիլի
սըրատա, Կարիպալտի քէնտի վաթանընտա կ-
միվլիքտէ օլմատըղընը տէրք էտէրէք, Շարգ
Թարաֆընա սէֆէր էթտի, վե Թականըօքտաքի
տիւնտարա Թէսատտիւֆ, վե օնու ձիօվինէ Ի-
թալէա շիրքէթինէ տաիսիլ էթմէսի իչին պու
արատայըտը: Վե սօղրատան Սարտինեա հիւքու-
մէթինին քէնտի եաիտըղը շէյլերտէն մալու-
մաթը օլմատըղընը ըհֆիզլէրինտէն իսապէր ա-
լըպ, գըրալա տահա էյիձէ իսթիվլիք էտէ պիլ-
մէք գաստըլա, տօնանմայա կէօնիւլլիւ ասքէր
եազըլտը. վե էլ ալթընտան քիւչիւք զապիթլէ-
րի, միւլազիմլէրի, վե մէլլահլարը պիլէ պաշտան
չըգարմայա չալըշըրըտը:

— Աղնամագ իսթէրիմ քի, տէյտի Ա լիզա,
Գարպօնարլար պու իսթինլիքլէրինէ վե ֆէսատ-
լարընա նէ իսիմ վէրիրլէր: Էյի իսրիսթիանլար
օնլարըն ինտինտէ ալչագ, գօրգագ, չաշուտ, վե
իսթին տիրլէր. վե քէնտիլէրտէն մնատա ալիձէ-
նապ, Ձէսուր, սէրպէսթ, սատըգ քիմնէ Եօգ-
տուր: Ֆամիլեասընը իֆսատ էթմէք, ասկյանա
Թահրիք էթմէք իչին՝ մալինի չալմագ, վե օնու
խանէսինտէն գօվուսպ չըգարմագ իչին պիր ա-
ղանըն իսրգմէթինէ կիրմէք, նասըլ սատագաթ
սըր: Մօտինա Տուքասընըն, Փարմա Տուքէսսա-

սընըն, Նափօլի վե Սարտինեա գըրալարընըն սարայլարընա Հնվլի Փըրգատան նիչե քիշիլեր սօգտուգլարընը, վե հիւքիւմտարլարըն, վե հիւքումդեթլերին եվնատէքի խսի քեսիպ, հեր շեյի ձէմաաթըն Ֆահտեսինե չէվիրմէք. վե հեր կէօրտիւքլերի վե իչիթտիքլերի շեյլերի շուքեթ խապեր վերմէք իչին, մինհաթըօ, հաքիմ, միւտիր, սըր քեաթիպի, Փօլիս նեզարեթի կիպի նազիք մէմուրիյեթլերե կէչիրտիքլերինի Լիմանլը քէնտիսի տե թապրիր Համյօրուտու։ Պու ձաստալուգլար օնլարըն Հազգընա մուգատե տե պիր շեյ տիր. ամմա էյեր պիր Հնվլերըզ քիշի օնլարըն խիյանեթլիյինի աշիքեար կէօրիւպ տե, հիւքումդեթ խապեր վերմէձէք օլուրսա, միւֆտա օլուր. օնու լիսանե վերիրլեր. վե իշերինե օ գատար ըգզալեթ եիւքլետիրլեր քի, զավալը ատէմ ազըպեթ թաշիգ վե խարատ օլուր. վե էյեր Ալլահ սազլամազսա՝ Հա զեհիր իլե, Հա տա գամայրլա գաթլ օլունուր։

— Ալիզա, սենին պու տարղընըզըն Հազտըր, տէտի Միմօ. լաքին էլտեն նե կելիր։ Կաբինեյատի տօնանմա իչինտե պիր կիւզել ցուն եթտիմ տէյի էօյունիւր. վե պունուն իչին տե պիր պէօյիւք չէձաաթ իշլեմիշ կիպի ձիօվինե Իթալեանըն մետինե սեզա օլտու։ Անձագ պու գահրըմանլարըն ատէթի տեվիգանըզլարը իլերի սիւրմէք, վե պիր ույղունսուզլուգ կէօրտիւքլերի Հալտե, օնլարը օրթատա պըրագըպ, քէնտիլեր տաուշմագ տըր։

— Պու իքի գաթ խապինիզ տիր, տէտի Ֆօն Պալատասար, վե կարինեյալի տօղրաքի կէօսթէ ըչէնէի գահրըմանլըգլարըն կիւզել պիր նումու-

նէսինի իւք մասլահաթատա կէօսթէրմիշ ալը։ Կէօրէնէքսին դըշընըղազ քի, հիւքումէթին կ-ելինտէն դուրթուլմազ իչին, տահիմա պիր քէտի տէվլէյի աչմազ խուսուսունատա փէք ուսթա տըր։ լաքին կիշլէ չիւքէթլէրէ ձէլա կէթտիյի շաշկընլար օ գատար ուսթա տէյիլ տիրլէր։

Խանի տէտի Միմօ, պուրատա քէրթէնքէլ կիսպի գարապինալըլարըն պաձադլարը ադասընատան սիվիշտի։ Ջունքի Փաօլուչչի նամ վալի, Մաճճինէնին թահրիքի իւզէրէ 1834 ձունվարընըն իւչիւնճիւ տէօրտիւնիւն մասէհնէտէքի կէձէտ, ձէնօվատա ֆիլէնէ գօփաձաղընը խապը ալըպ, իսթիլալ թադրմընատան խայլըձասընը էլե կէչիրմէյէ պաշլատըրսա, Կարիպալտի հէչ պիր շէյէ պագմայարագ, կէձէ իլե տար վե տափա ադաձլատրատան պիր ֆադըր գարընըն խանէսինէ տիւշիւպ, օրատա պիր ֆադըր քէօյլիւ բուպատը էլե կէչիրտի. վե էօյլե թէպտիլ գըյաֆէթի իլե դադպ թադրաֆընատաքի տաղլարա գաչտը. կէձէլէրի էտըր պէլինէ գատար գարլատրա կէօմիւլիւ ուլուլատրագատան, վե պագը խանէլէրէ ուզրայըպ պիր փարչա էքմէք ալատրագատան, փէք չօգ զահմէթ մէշագգաթ վե գօրգու չէքէրէք, կիպլինէ նիձճատա փէտէրինին խանէսինէ վատ օլտու. վե օրատա շաշըրմըշ վե միւքէտաէր աթադատրընատան պիր մըգտար ադձէ վե ձամէշուլ ալատրագ, խաֆիէն վարօ նէհրինի խմրատ, վե ֆրանսայա ֆիրատ էթտի։ Պուրատա Լիսնէլլօ – Սգըպէթ վարօնէհրինի արգատա պըրագտը. վե ըիգգաթը գալա իլե, էձնէպի գէտըլատրընատան քէնտի տօղտուղու թօփրաղա պագատրընատա, միւտաֆէթի կօմիւնատէ թէնէ

զիլ պուլմայաձագ օլան վաթան մուհապէթինի տահա շէտիտ վէ տահա գուվվէթլի օլարագ հիսս էթտի – տէյի եաղար։

Պարթօլօ ապտըրտըղը արատա, – տօղրուտու եա կիւզէլ մուհապէթ տէտի։ Ալմանօ, Վէլլէթրի, Թէրրաչինա, Զէքքանօ, Ֆէրէնթինօ, Անանէի, Ալաթրի, վէ սաիր մահալլեր կէչէն սէնէնին Մայիս այընատա էյի թէհրիւպէսինի կէօրտիւլեր. չունքի օ գատար գօրգու վէրտի. օ գատար ատէմլեր քէստի. օ գատար քիլիսէլեր սօյտու. օ գատար խանէլեր եաղմա էթտի եագար էրգտը. օ գատար Էփիսքօփօսլար, քահանայլար, մանաստըրլատան մայրապետլեր գաչըրտը. օ գատար էհլիըրդ շէհրիներ զինձիրէ ուրուպ մահպուտա ալթտը, պազըլարընը տա գալթ էթտի։ Լաքին հէփսինատէն զիյատէ պու մուհապէթէ Թօմա նամլ օլտյօր. վէ շիմտի քի Ֆրանսըզ ասքէրի բահնէլեր աչըպ Թօմայա կիր-մէք իւզէրէ տիր, Թօմա ահալիսի պու մուհապէթ իլէ եանմըշ կարիպալտինինին ածն տէֆա էտէնէյի տէրաղուշտան, վէ ածն պուսէլերինտէն էօթիւրիւ տիթրէյիպ եիւրէքլերի չարփմագտա տըր։ Պու պուսէլեր էօյլէ միւլէզզէ վէ շէտիտ օլաձագ քի, սէմի պուրալարա գատար էէթիշէձէք տիր – տէտի։

Մինօ թէքբար սէօհպէթինէ տէվամ էտիպ, – կարիպալտի Ֆրանսայա գաչտըղընատա, տէտի, պու գահրըմանլարըն միզաձլարընը վէ օյունլարընը պիլէն Ֆիլինէ Լուիձի Ֆիլիպփօ, քեաֆ-Ֆէյի մէմալիքինէ էվատիրլեր նէչը էտիպ, Կարիպալտի Տրապիզանտօյա գատար թարտ օլունտու. անձագ պիր տիւրլիւ բահաթ տուրամա-

տըղընտան, վե իւնքնեըլինե գատար չէլթան իշ-
չէմիշ օլտուղունտան, կէչէնին պիրինտե օրա-
տան ղայպ օլուպ, կիղլէնէ Մարսիլեայա կէլտի.
վե օրատա պուլունան գարտաշլարըլա օ գատար
չալըշտը քի, օ Խանատե Թուննուս պէյլինին իշ-
թիրա էթմիշ օլտուղու պիր կէմիյէ զապթե եա-
զըլտը: Ֆագաթ Մարսիլեայա էկզէքիւտիյինատե
Կարինպալտի պիր կիւզել վե ալիճէնապ Հարէ-
քէթատե պուլունտու. չունքի ասլը զաթինատե
Ճէսուր վե պէօյիւք կէօնիւլլիւ օլտուղունտան,
էյէր քի կիղլի շիրքէթլերին խաինլիքլերի իլե
պօզուլմուշ օլմասա, չօգ կիւզել իշլեր պաշա
չըգարըրլըտը: Ընօյլե քի կէմինին իչինատե լըքէն,
պիր ազըմ շամաթա իչինտէպ, խալգըն պիր թա-
բաֆա տօղրու էլլերինի վե պաշլարընը ուզաթ-
տըգլարընը վե պաղըրշտըգլարընը միւշահէտատ
էթատիյինատե, քէնտիսի տե կէօղիւնիւ օ թարա-
ֆա էվվելիպ պագտը քի, պիր չօճուգ կէմիլերին
արասընա տիւշմիւշ Հէմման պօզուլմագ թէհլի-
քէսինատե տիր. վե ծնու խէլաս էթմէյէ քիմսէ
Ճէսարէթ հաւմէյօր: Կարինպալտի անկինատե տե-
նիղե աթըլըպ, մէղքուր չօճուղու Թուննուս,
եօգարը գալըրտը, վե եիւզերէք, Հէր քէսին
աֆէրինլերի արասընտա սահէլի սէլամէթ չը-
գարտը: Մէրգումի չօճուղուն պաշընա խալգ
Թօպլանտըղը արատա, Կարինպալտի ուսիլ իլե
սիվիշտի. չօճուղուն աթալարը քի շէհիրին պէօ-
յիւք ֆամիլեալարընատան ըտըլար, քէնտի էվ-
լատլարընը խէլաս էտէն քիշիլի արատըլար ըտա-
տա, խայըը զահմէթ իլե ծնու պուլուպ փէք
չօգ շէյ Թէքլիֆ էթատիլէր. լաքին Կարինպալտի
ընալարըլա էլէշիպ, Թէքրար ղայպ օլտու:

Զօհուգլուղու էմնատէ տախի պիր տէֆա նիճճայըլա վիլլաֆրանքա մապէհնինտէ տէ-նիզ քէնարընտա պուլունտուղու Հալտէ, պիր թագըմ չօհուգլարըն պիր սանտալա կիրիպ, տէ-նիզ իւզէրինտէ կէզինմէքտէ իքէն, պիր պօրա ջըգըպ չօհուգլարըն գօրգտուղունու, վէ եէլքէ-նի էնտիրմէյի պիլմէտիքլէրինի, վէ սանտալըն Հէման թէրս էվրիլմէք քէրէթսինէ կէլմէյինի կէօրմէյիլէ, տէնինիզ աթըլըպ եիւզէրէք ծնալրա եէթիշտի, վէ օ թէհլիքէտէն գուրթարտը։ Քէ-զալիք ախշը պիր տէֆա տա Բիօ Եանէիրօ լի-մանընտա իքէն, տէնինիզ էօյլէ ֆուրթունալը իտի քի, կէմիլէր պիրիպիրինէ չարփըլըպօր, վէ տէ-միրլէրին խալաթլարը գօփմադ քէրէթսինտէ իտի. օ արատա պիր սէֆիլ զէնձի գազայրըլա օ կէմիլէրին արաբընա տիւշտիւ։ Հէր քէս չաղը-ըրը, էլ էլե ուրուր, վէ օ պիչարէնին տալղալար իւզէրինտէ չալգանտրղընը կէօրիւրիւտիւ. լա-քին օ հրզըրլա պիրիպիրինէ չարփըրմադ տա օլան կէմիլէրին արաբընտա էզիլմէյի քիմնէ կէօզիւ-նէ քէտիրէմէզ իտի։ Կարիպալտի հիչ ֆու-թուր էթմէյիպ, տէնինիզ աթըլըր. վէ ձէտա-րէթ իլե տալղալարը պէօլէրէք, եէթիշիպ ծնու-թութտու, վէ սէլամէթ գլըգտա չըգարը։

— Է՜հ, աֆէրին. չօգ ձէտարէթ, տէյի չա-ղըրտը Անիտա։ Ինանա պէօյլէ կիւզէլ ֆըգրալա-րը իշլէթմէյինտէ նէ տիւրլիւ շաղլըգ տույար. քէշքի Կարիպալտի գալմէյինի պէօյլէ ալա իհ-տաալարընա տաիմա գուլագ տամըշ օլտա նէ մութ-լուլյուտու — տէտի։

— Գըզձըղազ, տէտի Տօն Պալտասսար, կիպլի չիրքէթլէրին քէմիքլէրի վէ խալինլիքլէրի իչինէ

տիւշէն պիր թադըմ տէլիգանլըլար մապէյնէ-
տէ նիչէ նիչէ խոշ մէշրեպլի, տօղուշտան ալէձէ-
նատ մէրհամէթլի քիչիլէր պուլունմազմը զանն
էտերսինն։ Պազըլար խային օլմազ իչէնն քէնտի
քէնտիլէր իւչ խայլը վագըթ ձէնքլէշմէյէ մէձ
պուր օլմուշ տուրլար. վէ Լիօնէլզնուն սէրկիւ-
զէշթէրինտէ նիչէլէրի կէօրսիւն։ Ինանըրմը-
սըն, Լիօնէլը թադրիր էտեր քի, հայվանի մու-
հապէթինն պիր շիտտէթի արասընտա Ուզսապէ-
լանըն չօձուղունուն պաշընը էզտիքտէն սօղրա,
կէօզլէրի տօլմայարագ չօձուգ եիւչիւնէ պա-
գանազըմըշ. վէ օ սուչտուգ մնատումլարըն վա-
լիտէյնինն պօյնունա սարըլտըգլարընը կէօ-
րիւնձէ, գալսի ալթիւսթ օլար, պըրագըը գա-
չարըմըշ։ Ա.լիզա, գըզըմ, կէօրիւյօրմուտուն. իշ
թէ ինսան պէօյլէ տիր։ Կարիպալտի տէնիզտէ
թէհլիքէյէ ուղրամըշ պիր սէֆիլ քիչի կէօր-
տիւյինտէ, ծնու խէլտա էթմէք իչէն գաչ տէ-
ֆա քէնտի էօմրիւնիւ թէհլիքէյէ գօմուշ ի-
քէն, սօղրա տա ֆըրգա լուհօյլա, քէնտի է-
ֆէնտիլէրինն հուգուգունու մուհաֆազա էթ-
մէք իչէն ձէնքլէշէն պուձա եիկիթլերի նա-
հագ եէրէ գըրար կէչիրիր. թէպաալարը քէն-
տի հիւքիւմտարլարընա գաղշը ասկյանա թահ-
րիք էտեր. փատիշահընա սատրգ օլան շէհիրլէ-
րի եազմայա գըլըձա վէ ալթէչէ վերիր. քէնտի
հալինտէ վէ կէլերզ պուլունան շէհրիլէրէ
գարշը գուլանմատըգ խալնէնիք պըրագմազ. վէ
էյիլէրին տէհշէթինի վէ իքրահընը մուձիպ օ-
լուր։

Միան թէքրար սէօհպէթի ալըպ – Ա.լիզա,
ծնու Րիօ Եանէյիրօտա տա կէօր տէր։ Կարի-

պալտի Խթալեատան գաչղըն, Ֆրանսատան կիւճ հալ իլչ եագայը գուրթարմըշ օլտուղու հալտե, նիհայէթ 1836 թարիխինտե Պրապիլեայա սրղընըզ օրատա իքրամըլա գապուլ օլունուբ։ Վե ձէնօվալը Լուիձի Րօզէթէ իլչէ պիր օլուպ, պիր ուֆաձըզ նապլէյե կէմիսի փեյատա էտէր. վե Րիօ Եանէյիրօտան Ֆրիօյա գէմը սրբա էմթատա վե եիւք թաշըմայա պաշլար։ Հալ պու քի մէրգում ֆէնատա վե իսթիլալ ֆուրթունալարընա ալըշըզ օլտուղունտան, նօյլե միւնասիպէթլի վե հիմըրըզձա ակնատաթատան խօշնուտա օլամայըպ, 1836 սէնէսի Դեկտեմբեր 27 թարիխիյլե Ֆրիօտան քէնտի Փըրգա ապատաշը օլան Ձիամպաթիստա Գաւնէօյա շէօյլե եազար։ — Գէնտի թօփրաղընըզա ֆահիտէսիզ պիր էօմիւր սիւրիւքլէմէքտէն, վե պու սէնատաթը իշլէմէյէ մէձպուր օլմադատան, ինանըբ քի օսմնտըմ։ Վե պիւտիշ օլ քի պիզ Ձէնիմ մնապատհալար իչին խալզ օլմուշուզ. վե քէնտի էնտասիրիմիզին խարըձընատա պուլունույօրուզ — տէմիշ տիր։

— Ձիօվինէ Խթալեա ազալարընըն էնտասիրի, տէտի Պարթօլօ Հիտատէթ իլէ, իսթիլալարըն, խէյանէթլէրին, ասկյանլարըն, խալզը զըրմանընըն, գանը տէնիզինտե եիւզմէք տիր. ծնլարըն մէզհէպինի, ասայիշինի, սատատէթի հալէրինի կիպլե շիրքէթ ազալարը պիր տիւրլիւ չէքէմէզլէր։ Օնլար պու էօրֆիւլիւ էնտասիրտե եիւզէրլէր, վե տուտուզլուգլարընը գանտըրըրլար. վե Սվէնհատան վե ինտանլարտան լանէթլէնմիշ պիր էօմիւր իւլէ եաշարլար։

— Ֆէլ վագը հէր քի Կարիսպալտի քէնտինի

իբրամ ըլա գասլու Կտէն Պրազիլեա հիւքու-
մէթինէ պիր քէօթի իւլիւք իլէ մուգասէլէ կԹ-
մէսէ, ձիօվինէ ԻԹալեա ֆըըդասընա լայըգ սա-
յըլմազ ըտը։ Իմոի պէօյիւք Բիօ այալէԹի, Ի-
Թալեա մինֆիլէըինին Թահրիքէյլէ փատիշահ-
լարընա ասի օլուպ, պիր ձումհուր Թէշքիլ կԹ-
միշ օլտուղլարընատան, Կարինպալաի ասի Թարա-
ֆըն ըհյիսինէ քէնատի խըզմէԹինի սունատու։
Պու ձիհէԹատէն քէնատի կէմիսինի կիպլիձէ
գուրսան կէմիսինէ Թահվիլ Կտիպ, Բիօ նա-
նէիրօտան խուրուձ կԹատի. վէ ասի ձումհու-
րուն պայրաղընը չէքիպ, Պրազիլեա կէմիլէրինէ
սարգընատըղը կԹմէյի պաշլատը։ Այ պիր Թիւճ
ձար կէմիսինէ հիւձիւմ վէ զապԹ կԹմէյիլէ,
պէօյիւք Բիօ պայրաղըտըղա գուրսանըղա տօ-
լաշտըղը արատա, ուզագտան տէվլէԹ տօնանմ-
մասընը կէօրիւպ, ՕրինԹալե գընըլարընա գաչ-
տը. վէ մէգբուր ձումհուրու տօսԹ պէլիլէյի-
րէք, Մալտօնալէօ լիմանընա կիրմէք իսԹէմի
իսէ տէ, պիր տիւրլիւ գասլու կԹմէտիքլէրինի-
տէ, պու ապղըն ֆէնատ պաշը ՕրինԹալէլիղը
իլէ ձէնգէյ պաշլատը. վէ իլք համլէտէ գուր-
շուն ուղա պէօյնունատան Եարալանըպ տիւշմիւ-
յիսէ, ըհֆիպէղընի Կուալէկուէյ լիմանընա գա-
տտար գաչտըլտը. Հալ պու քի պէօյիւք Բիօ փա-
տիշահա ասի օլտուղու էձիլտէն, Կուալէկուէյ
ահալիսի պունլարընն փատտափօրԹունու վէ պայ-
րաղընը Թանըմայընպ, կէմիլէրինի զապԹ, վէ
քէնատիլէրի էսիր էտէրէք մահպուսա իլգա կԹ-
տիլէը։ Բամնը Տէլարէա նամ ձէրրահ Կարի-
պալտինին Եարատընատան գուրշունու չըգարընպ
Թիմար կԹտիքտէն սոզրա, վէրտիյի սէօզէ պի-

նահն Աստրէուս իսմինահ պէր Խոհանեօլ խա-
նէսինէ գօտուլար քի, հազ գընտա մահպուստան
ըսա տօսմ կիսպի մուսամէլէ օլունմագտայըտը։
Լաքին Կ'էլի Փըրգատան օլանլարըն սէօզինէ
Կ'ինկիլէթ օլունամատըղընտան, Փիրար Կտէր Լ-
քէն Կլէ Կէչիսպ մահպուսա գօնուլմայըլա, սէ-
քիզ այ մահպուստա գալտը իսկ տէ, ադըպկէթ
Եա քի ազատ օլտուղունտան, Եա տա Թէքրար
Փիրար Կտէրէք կիւՀ Հալ իլէ պէօյիւք Րիօ ա-
սիլէրինին Եանընա կիլմտի։

Տիւշիւն պէր տէֆա քի, պէօյլէ ՀԷսուբ վէ
Եիկիթ քիշի նէ տիւրլիւ սէվինՀ իլէ գապուլ օ
լունտու, ալէլհուսուս օրատա պուլունան Իմա-
լեա մէնՓիլէրինտէն։ Պէօյիւք Րիօ ասիլէրի քիւ-
չիւք տօնանմալարընը Կարիպալտինին Կօհտէ-
սինէ Թէսլիմ Կիմտիլէր։ Վէ մէրգուսմ տախի
պէր գաչ իրիՀէ գայըգլար վէ Թարթանալար
տահա իլալէ Կտէրէք, պայաղը խալգը Եէլքէն,
Թիւֆէնք, դըլըՀ, վէ սիւնկիւ գուլլանմայա
Թալիմ Կիմտի. Հէփիսինտէն զիյատէ պաշընա
ՀԷմ օլան Իմալեալըլարը խահիշլէնտիրտի։
Պօնալար Կօյլէ ՀԷսուբ վէ շէՀի իտիլէր քի,
Պրազիլեա գաւիմանը Եիւզ Եիրմի քիշիյիլէ Կա
բիպալտինին իւզէրինէ հիւՀիմ Կիմտիյինտէ,
մէրգուսմ Եալընըզ օն պէր նէֆէր Իմալեանալար
ըլա օնլարըն իչինէ ուղրայըպ, չօգալըը Թէլէֆ,
վէ պագը գալանընը Փիրարա մէՀպուր Կիմտի։
Պու ՀիհԿիմտէն պէօյիւք Րիօ ահալիսի քէնտի-
նի մետ Կիմտիբլէրինտէ, – սէրպէսթ պէր քի-
շի, օն նէֆէր Կսիրէ մուգապիլ տիր – տէյէրէք
ղուրուրիյիմ իլէ ՀԷվապ վէրտի։

Սիլէրին ատէմի իւզէրէ, Սանթա Քաթա-

լինա այալէթի ահալևսինի Պրազիլ հիւբուսի-
թինե գարշը ասկյանա թէշվիգ էթոիքլերի կա-
նատէ, կարիպալտի Լակունա լիմանընը զապթ
էտիպ, իւչ ուֆագ կէմի թէտարիք էթոի. վէ
պու մագուլե կէմիլերը իլէ գուրսանըզա չըգըպ
պիր գաչ թիւճ՚ճար կէմիսի զապթ էտերէք լի-
մանևա կէօնատէրսի. լաբէն պիր պէյլիք կէմիսինի
թէսատուֆ էթմէյիլե, պիր գօյա չէքիլիպ կէ-
ճէ գարանըզընտա, ագըլտան խարըճ պիր ճէ-
սարէթ իլէ գըզը սըրա գաչարագ ծնուն էլին-
տէն գուրթուլտու: Լակունայա էէթիշտիյին-
տէ, օրատա Այնիթա խամինտէ Լակունալը պիր
գըզըլա ագաը թէկէվվիւճ էթոի քի, զեյատէ
միւշքիլ մուխաթարալարտա քէնտինէ սատըգ
վէ եանընտան այըրըլմազ այագտաշ օլտու. շիմ-
տի տէ Րօմատա Սան Փանքրացիօ գափուսուն-
տա քէնտի իլէ պիրլիքտէ ճէնը էթմէքտէ տիր:
Մէրտումէ օ թարաֆ ահալիլերի կիպի խամէր
իւզերինէ, չէվիք վէ օյանըգ, աթվարը հիւս-
նիևնատէ, լէհճէսի հիւզիւնլիւ. լաբէն կէօզլերի
գըզըղընը, վէ եիկիթ մէշրէպ տիր: Ջէֆաֆ օտա-
սը կէմի, վէ տիւյիւն չալղըլարը թօփ սէտալա-
րը օլտու: Օ էռնատէ տիւշմէն կէմիլերի Լակու-
նա լիմանընտա հիւճիւմ էթտիյինատէ, կարի-
պալտի զէվճէսի եանընտա օլտուղու համէտ,
ֆէվգէլ ատէ շէճաաթ խարագ էտիպ, պաշըն-
տա պուլունանլարընն գապարը ֆիրարէ թէպտիլ
էթտիքլերինի կէօրմէյիլե, քէնտիսի տաճի
զէվճէսիյլե պիրլիքտէ պիր սանտալա աթլայա-
րագ, կէմիլերինին ճէպհանէսինէ ֆիթիլ վէ-
րիպ, քէնտիսի գըզըլա եէթիշիր եէթիշմէզ, ա-
թէշ ալըպ պէրհավա օլմայըլա, տօնանմա կէ-
միլերինէ տէ խայլըճա սագատըզ վէրտի:

Կարիպալտի տէնիզէն օլան վասիթալարտան մահրում գալըրղընտա, գարա թարաֆընա շի-թապ էթտի. վէ ասիլըրի չէմ էտիպ, խայըլ վագըթ մուգավէմէթ, վէ Պրազիլ ասքէրինի տիւրլիւ տէսիսէյէր իլէ մէշղուլ էթտի իսէ տէ, նիհայէթ պիր գանըը մուհարէպէտէ գաչար իքէն, զէվզէնի էսիր տիւշտիւ։ Զէվզէի քէնտինի խէյտա էթմէք իչին ասան կիսի էօթէտէ պէրիտէ տօլաշըր իքէն, մէյտուման ծնու մէյտանը մուհարէպէտէ տիւշիւպ էօլտիւ տէյի խտպէր ալըրղընտա, աղայըպ ֆուրթուր կէթիրմէք չէյլէ տուրտուն. կէչինին գարանլըղընտա պիր թագրիպ իլէ գարաղուլլարըն կէօզիւնտէն էրլան կիսի սիվիշիպ օ չէօլլէրտէ տօլաշտարագ, էէր ըշըր իքէն չինք մէյտանընա էէթիշտի. չինտաղէլէրին իչինտէ քէնտի զէվզինի արայա-րագ, պիրէր պիրէր ծալարըն էիւզիւնէ պագըպ, ծնու պուլամտաղընտա, էլլէրինի կէօյէ գալ-տըրտը. Ալլահա շիւքր էթտի. վէ տիւշմինլէր-տէն ուզագլանմայըլա իքի կիւն իքի կէչէ մի-թէմտաի օ եապանի օրմանլարտա վէ գըրըլար-տա տօլաշարգտան սօղրա, նիհայէթ իւչիւնճիւ կէչէ, պէօյիւք Րիօտա տաիի. Ամէ-շինի կէօրմէյիլէ, պիր տահա քէնտիսինի կէօր-մէյէ ումիտի օլմայան զէվզինի պուլտու, վէ պօյնունա սարըլտը։ Պու չինք գարշաշըղը ա-րտընտա պիր էլչիէ էվլատտա մալիք օլտուլար. վէ Լիօնէլլօնուն թարիֆի իւզէրէ, – Ամալեա ուղրունա էօլինէրէ բայէթէն, կարիպալտի էվլատընը Սաքրօ իսմիյէլէ թէմամյէ էթտի –։

Կարիպալտի, պէօյիւք Րիօտա տախի, 1841 սէնէսի Զիմտտա Սէրըա պօղղունունտա, զէվ-

ձեօի վե չօձուղուլա պիրլնքտե գաչըպ, Մօմ-
թեվիտեօյա տիւշտիւ. վե եվվել եմիտե աշե-
պրա վե իլմի հինտեսե խօճալըղը էտերէք թա-
այիւշ եթմէյե պաշլատըլըրսա տա, սօղրատան
ձինկեռավէրվէյի, վե գափթանըղտա մհարե-
թի քեռամիլեսի մալում օլուպ, մվճուտ օլան
պիր գաչ կեմիյի մերգումեն իտարեսինե թես-
լիմ էթտիլեր:

Պու քիւչիւք տօնանմայըլա Կարիպալտի տե-
նիզե չըգըպ, Րօշասա գարշը միւթթեֆիգլերե
եարտըմ էթմէք իչին Փարանսատա քեռին Քօր-
ըինթեսե գատար կիթմէք իսթեմտի. վե նե-
ըինն աղզընը պայաղըձա սետտ էտեն Մարթեն
Կարչիա ատասընըն կեչիտինտե ձեսիմ մանօվ
բալար գուլլանարագ, մեզքուր պօղազտան մի-
ըուր էտիպ նեհրե կիրտիյիսե տե, սըղլարտան
վե էնկեղլերտեն փեք չօգ միւշքիւլաթա ուղ-
բատը. նիհայեթ Կօյա պուրնունա եէթիշտի-
յինտե սուլար պիւսպիւթիւն թիւքենիպ գա-
ըայա օթուրտու: Ո էտնատե Ա.ըձենթինա տօ-
նանմասը եէթիշիպ, վե Պրօշե նամ ամիրալ Օ-
ըինթալե տօնանմասընըն գարայա օթուրմուշ
օլտուղունու կեօրմեյիլե, հազըր պիր շիքեար
կիպե հիւձիւմ էթտի. անձագ մմունլե կիպե
պուլմայըպ, իւչ կիսն միւթեմատի ձենքլեշե-
րեք, պիր վեձհիլե եանաշմայա եօլ պուլամա-
տը: Կարիպալտինեն կիւլլեսի թիւքենմիշ իքեն,
պունատան ֆուրթուր կեթիրմեյիպ, տեմիր զենա-
ձիրլերի փարչալար, ճալարը, վե էլինե կեչեն
սաիր տեմիր վե պագըր փարչալարընը թօփա
գօյուպ աթարըտը: Նիհայեթ միւհիմմաթը
քիւլինեն գալմատըղընտա, ասքերլերի սանտալ

լարա էնտիրտի. քէնտիսի տէ կէմիլէրէ աթէշ վէրիպ, պիր քիւչիւք սանտալա պինէրէք գաչ-մը։ Վէ պիր գաչ այ գարատան ուզուն վէ զահմէթլի եօլճուլուգ էթտիքտէն սօղրա, թէքրարլէն Մօնթէվիտէօյա էէթիշտի։

Պու սավաշլարըն հէվէսինտէ Լիօնէլլօ տա պէրապէր իտի. վէ քէնտինէն ուզուն ուզատէյէ նագլինէ կէօրէ, պիր եիկիթ Իթալեան կիպի հարէքէթ էթտի։ Ա՛հ զա, ահն Իթալեանըն շէրէֆինտէն խօշլանըրսըն. վէ ծնլարը տէյնէմէքտէն հազ էտերսին. լաքին ալէմտէ ՀԷՆՔ եօրֆլէրի պինինի գարարլամասա։ — Իշլէ օ-գուտուզումուզ շէյլէր պուրայա գատար տըր. եարըն եինէ Լիօնէլլօնուն սէրկիւզէշլէրինի էլէ ալաճաղըզ քի, հէման թէքմիլ օլմազ իւ-զէրէ տիր – տէյէրէք, Միմօ սէօզիւնէ խիթաամ վէրտի։

— Ա՛հ, տէտի Ա՛լիզա, կէօրիւնիւր քի Լիօ-նէլլօ կէմի եօլճուլուգունատա պօշ գալտըղը վա-զըթ պու մայիօշ սէրկիւզէշլէրինի կէնիշ կէնիշ գալէմտ ալմըշըտա տա, Իթալեայա էէթիշիպ ՀԷՆՔ զուլզուլէլէրինէ կիրիշտիյինտէ, եազմագ-տան զիյատէ իշ կէօրմէյէ տէվամ էէթմիշ. եա-խօտ զամիր իպէիրատալարը վէ ուամիտ քէսիքլիյի ծնուն գալալինի պիր տէրէՀՀ ալէիւսթ էէթմիշ քի, պիր տագիգ բահաթ վագըթ պըրագմա-մըշլար։

ԿԱՐԻՊԱԼՏԻՆԻՆ ՄԷՆՖԻՏԷՆ ՏԷՕՆՄԷՍԻ։

Իմաի, տէր Լիօնէլլօ, քէնտի սէրկիւզէլթինտէ. Կարիպալտի Մօնթէվէրտէօյա ավտէթինտի պիր մուխաթապաալը միւլահազայա թէշէպպիւս էթտի։ Շէօյլէ քի Օրիպէ նամ ձէնէրալ, րէյիսլիքտէն ազգ օլտուղունուն ինթիզամընը ալմագ իչլին, Մօնթէվէրտէօյու սըդըշթըրմըշ, վէ ամիրալ Պրօձին Թօզասըն ասքէրլիյլէ օրայը մուհասարէ էթմիշտի։ Կարիպալտի տախի Օրիպէնին օրտուսունա նահֆաձա վէ միւհիմմաթ թաշըյան կէմիլէրի զապթ էտէրէք ծնա մուգավէմէթ էտէրիտի. ամիրալը տա տիւրլիւ տէսիսէլէր, չէթէձիլիքլէր, փուսույա կիրմէքլէր, վէ պազը տա սուտա եանար աթէշլէր աթմայըլա թաձիզ էթտիյինտէն, մուամիլէյէ պու ազգըն ինթաէալընըն տէսիսէլէրինէ ուզրամամագ իչլին, հէր կէձէ տէմիր ալըպ ալարզայա ջըձարըտը։ Գաչ տէֆա Կարիպալտի ախշամ մէձլիսէ էտիպ, — Եիկիթլէրիմ, պու կէձէ ծն քիչի իսա-

թէրիմ քի, պիր սանտալա պինիպ սէսիզ քիւրէք չէքէրէք, Պրօշնուն իքի պէյիւք կէմիլէրի արասընա կիրիպ, ամպարընը տէլիձիյէ չալըշաչաղըզ։ — Եախօտ — հանկընըզ քէնտինէ կիւվէնիրսէ, պիր քիւչիւք սանտալըլա տօլաշարագ, գափթան կէմիճինին գըչընըն ալթընա եանաշըպ, քէզապ սույու սիլահքաէն սօղրա, պիր փօս փօր սիւրէրէք ալթէշլէսին — տէրիտի։ Պաղը տէֆնա պէնի վէ Անցանիյի պիրլիքտէ ալըպ, ուսիլ իլէ խալաթ տէկիյինին ալթընա եանաշըր, վէ սաղըր էյէլեր իլէ զինճիրլէրին խալգալարընը քէամէյէ, վէ զամ եաղըլա խալաթ լարը եագմայա չալըշըր. վէ պէյլէձէ ատըշմէն կէմիլէրինի տէմիրսիզ պըրագմայա պագարըտը։

Պու արատա Կարիպալտի Օրիպէնին սէֆիներինէ, վէ Պրօշնուն ատնանմասընը էրլէրինտէն ցինալամայա գատըր օլմատըղընը կէօրմէյինէ, կիզլիձէ մէձլիսէ կիրիպ, — Ա.ղալար, մուհասրէտէն խէլաս օլմագ խալէրսէնիզ պէն պիր թարիպ տիւշինիյօրում։ Եանի պանա միատատ էտին քի, Ինթալեան պէօլիւյիւ իւլէ կէձէ գարանլըղընատա Պուէնօս Ա.յրէսէ կէչէլիմ։ ուսիլ իլէ լիմանատա էնկելիմ։ գարաղուլար ույգուտա իքէն իւգերլերինէ հիւձիւմ էտիպ, պատէհու շէհիր իչինէ եիւրիյիւշ էտէլիմ։ Օգաընն գօնաղընը պատրպ զաֆլէթէն թուլթալըմ։ մահպուսա իլգա էտէլիմ։ վէ օ ալիձինատ շէհիրի, օ ալա շէհրիլերին գանընատան սէֆա տուրան, վէ ահալինին կէօզ եաշլարընատան զահմէթ վէ մէշագգաթ լարընատան խօշնուտ օլան Եերունուն էսարէթ լինատէն գուրթարալմ։ Պիզ սիւնկիւ, գամա, վէ թիւֆէնք իլէ սիլահլանմըշ օլ-

տուղտամուղ Հալտէ, սօգապլարտա գօշարագ, — Ծօզաս Հօլմիլը. սէրսիսթիյէթ տիւշմինլերի Հօլմիլը — տէյի չաղըրըրըղ։ Ո ղուլղուլը, գարը-ջըգլըգ, չիտաէթ արաալընտա շէհրիլէրտէն Հէս-սուր պուլունանլար, ո գատար ղուլումլարտան թագիդ օլմուշ օլարագ, գըյամ Հաէրլէր. Թօփ-լաշըրլար. վէ պու մասլահաթա մուխալիֆէթ Հաէնլերի գարշը կէլիրլեր։ Պու ղուհուրաթ-տան Մօնթէսքիէօյու մուհասէրէ Հաէնլեր տէհլիթէ կիրիֆթար օլուպ, Պուէնաս Այրէս թաձիլ Հաէրլեր. կէօրիւրլեր քի, քէնարի քէն-տինէ սահիպ օլմուշ, տիւշմինլերի տէհլիթէ վէ-րիյօր։ Պէօյլէ իլէ պու ուզուն, մուանինիա, վէ զալիմ ձինար խէթամ պուլուր. պէօյլէ օլմասա քիմ պիլիր քի նէ վագըթ սօնու կէլէձէք տիր-տէտի։

Մօնթէսքիէօ րուէսասալարը պու ատէմին պու տէրէձէ ձէսարէթինատէն մանէ գալըպ, պիրի-պիրինին եիւզիւնէ պագարըտըլար. լաքին պէօյ-լէ կիւզէլ պիր թէրթիպէ թատան Հէմէտի-լէր։ Կարիպալինին ձէնսարէթինի թահօին էթտիլեր իսէ տէ, պու ձինքտէ պաշլըձա սանա վէ սինին իլէ պուլունան եիկիթ Նթալեանլարա կիւվէնմիշիզ. սինի զայպ էթմէք գօրգուսու, պու թէրթիպին պաշա չըգմասը ումիտինէ գա-լիպ կէլիյօր, տէտիլեր Հէվիսի պիր ազըզտան։ Պէօյլէ պիր շերֆիլ թէձրիպէտէն կարիպալ-տինին ումիտի քէսիլմէյինատէ, մուհասէրէ Հա-լինատէն, հիւձիւմէ գալգըշար. վէ Թօզասըն կէ-միլերինին տէմիր ալմագ իւզէրէ օլտուգլարընը կէօրմէյիլէ, ալնու ատձէլէ սէքիզ Թօփուլա իւչ քիւչիւք գուրսան կէմիսի թէձհիզ էտիպ, գըրգ

տէօրթ փարչ թօփու օլան տիւշմէն կէմիլէրի-
նէ տօղրու պաշընը չէվիրտի։ Կարիպալտի տէ-
միր ալտըրսա, տիւշմէն կէմիլէրի եէլքէնլէրի
աչմըշ վէ Փլաթա պօղազընա տօղրուլմուշու-
տու. Հալ պու քի Օրինէթ ալէվլէրին քիսթա-
խանէ քէնտիլէրի գօվալատըգլարընը կէօրտի-
յինտէ, մէզքուր գուրսան կէմիլէրինին իւ-
զէրինէ չէվիրտիլէր։ Մօնթէվիտէօ ահալիսի
քեաֆֆէթէն իւքսէք մահալլէրի չըգըպ սէյիր
էթմէքտէ իտիլէր. լիմանտա պուլունան հէր
միլլէթտէն կէմիլէրին խալզը, տիրէքլէրին իւ-
զէրինէ չըգըպ, պու նահէմվար մուհարէպէյի
կէօրմէյէ տուրմուշուտուլար։ Կէմիլէր թա-
րաֆէյնտէն տօղու եէլքէն իլէ պիրիպիրլէրի-
նէ գարշը կիտէր իտիլէր. Կարիպալտի պու գա-
տար թօփուն շիտաէթինէ մուգավէմէթ էտէ-
մէյէճէյինի էյի պիլտիյինտէն, պիզիմ Իթա-
լէան պէօլիսիւնիւ, կէմիլէր պիրիպիրինէ չաթ-
մըշընտա, սըչրըա գըլըճ տիւշմէն կէմիլէրինէ
հիւճիւմ էթմէյէ հազըրլամըշ ըտը։ Պիզ իսէ
կէմինին քէնտիլէրնա սըրայըլա տիզիլիպ, գան-
ճաղար չէնկէլլէր էլիմիզտէ պէքլէմէքտէ իտիք։
Օ գանճաղարըն գըլըճլարըն կիւնէշտէ եաղըր-
տամասընտան, վէ Խօրֆիւլիւ սէսինտէն, Ա-
ճէնթինա տօնանմասընըն գօմանտանը Կարի-
պալտինին էֆքեարընը աղնատը. վէ ապէրլէ-
րինին հէր պիրի պիրէր ասլան օլտուղունու պիլ-
միյինտէն, հէման ճէնկէ թուէթուշաճագ ա-
րատա, պիրտէն պիրէ կէլիյէ տէօնիւպ գըպըլէ
թարաֆընա տօղրու եօլ ալմայա պաշլատը։ Պիզ
Կարիպալտի իլէ պիրլիքտէ մուզաֆֆէրէն, եէր-
լիլէրին աֆէրինին սէտալարը, վէ հէր միլլէթտէն

պուլտանան կէմիլէրին մէսրուրկէհ սէլամլարը արասընտա լիմանա կիրտիք։

Կարիպալտի, պիզիմ պէօլիւյիւմիւզ իւլէ ձիհինէմ պիլէ մէյտան օգուլա պիլիրիտի. չունքի հագգ իւզերէ օ պիզի – գօրգուսուզ գավա լէյէրլէրիմ – թապիր կտէր խոի. վէ պիզիմ բագխիմիզ օլան Ֆրանսըզ պէօլիւյիւ տախի պիզի – Կարիպալտի շէյթանլարը – խոմի վէրիրիտի։ Ֆիլ վագը տա հէր պիրիմիզ պիլաֆուԹուր պինլէրձէ հօլիւմլէրտէն գուրԹուլմուշտուգ։ Ինչիմիզտէն չօղու եօլ քէսիձի Թիւրիւտիւլէր, վէ տէնիզ գուրսանլարըյըտըլար։ Պազըլար Մարսէնեօն, Րիօ Ջօլօրատօ, Մէհմտօզա, վէ Սան Եակօ հէվալիլէրինտէ սէնէլէրձէ պուդա վէ եապան սըղըրը ավրըլա մէշղուլ օլուպ, էնվայի մուխաԹաբալարտան գուրԹուլմուշտուլար։ Հէր պիրի պիրիր աԹ իւզէրինտէ, էլլէրինտէ մըղրաք, ուձու էօզէնկէյէ տայանմըշ, վէ սօլ գօլունտաքի խալգայըլա ԹուԹտուրուլմուշ. վէ սաղ էլինտէ ուձու իլմէքլի պիր գանկալ ուզուն իփ օլտուղու հալտէ, սըդ օԹլուգլար արասընտա պուդանըն պույնուզլարընը կէօրինձէ, աԹլարընը սիւրիւպ, զայէԹ մէհարէԹ իլէ իլմէկի աԹ արագ պուդանըն պույնուզունա կէչիրիրլէր։ Պուզայըա իլմէկին սըգըշարզընը հիսս էԹմէյիլէ պաշընը եէրէ սօգար. ԹէքմԹ աԹմայա, ինձէմէյէ, ազղընտան քէօփիւք, կէօզլէրինտէն աԹկէշ սաչմայա պաշլար. լաքին իփին ուձու ավձընըն եէտինտէ օլտուղունտան, իփի չափըք չափըք սալայարագ ձանավարը շաշըրԹտըրըր. վէ պիր քէրԹէսինէ կէԹիրէրէք մըղրաղը պէջրինտէն եիւրէյինէ սափլայըպ իշինի պիԹիրիր։

Պու թարդ ավետ զայէթ կիւճ տիւր. չունքի պազը տէֆա էյլէ վագը օլուր քի, պուղա գու-
տուրուպ, իւզէրինէ հիւճիւմ էտէր. վէ էյէր պույնուզունու աթա էէթիշտիրէ պիլմէրսէ, գար-
նընա սափլայըպ աթը տէվիրիր. վէ իւզէրինտէ-
քինի տիւշիւրիւր. անձագ ավէտլաւ էվվէլքի
իլէ, վէ էյլէ թալիմ իլէ սավաշըրլար քի, պու-
ղանըն էանընտան, գարնընտան, վէ գաֆասըն-
տան էարալայարագ, ազ վագըթ զարֆընտա
էօլտիւրիւրլէր:

Ա՛րգատաշլարըմզտան պազըլարը տա Պօր-
նէօ, վէ Թիմօր ատալարընտա, վէ Մագասար
օրմանլարընտա ասան, գապան, փէլէնք ավէտ-
լարը տըրլար: Եալընըզ պիր Թանէկի Պանգա-
լանկ, Պէզուքի, Սումանատի օրմանլարընտա, վէ
Եավա ատասընտա պիր պաշընա էիրմիտէն Թէ-
ճատուզ փէլէնք էօլտիւրմիւշ տիւր. վէ սուրաթը
էյլէ պիր հալ քէսպ էթմիշ տիր քի, էիւզինէ
պագան էօրֆ էտէր: Ջունքի պիր տէֆա զայէթ
ազղըն պիր փէլէնք զաֆիլտէն իւզէրինէ հիւ-
ճիւմ էտիպ, պաշընըն սօլ Թարաֆընա էըրնա-
ղընը Թագմըշ. վէ ԹուԹատուղու էէրի, էանա-
ղը վէ գուլաղլըլա պիրլիքտէ չէքիպ գօփարմըշ.
լաքին մէրգում ճէսարէթտէն տիւշմէյիպ, վէ
պէլինտէքի էաԹագաղանը չէքիպ, էիւրէյինէ
սափլամըշ: Ո՛ ճանսաղար, օմուզունատան ըսըրըպ
տիշլէրինի կէմիքլէրինէ գատար կէչիրմիշ լքէն,
օ սօուգ գաման էիւրէյինէ սափլանընճա՝ աղղընը
աչըպ, պէօյիւրէրէք կէրէյէ աթըլտըղընտա,
մէգբուր էիւկիւմ ավէտը էարալանմըշ օլտուղու
հալտէ, Թէքբարէն հիւճիւմ էտիպ, լքի գա-
մա տա ճիւկէրինէ սափլայարագ էօլտիւրմիւշ

տիւը։ Պու ատէմ օլա պիլմէյի գատար Ձէօտուր օլուպ, Ձանաւարըն գարշըսընտա տիքիլիը տու-բուրումուշ։ Վէ Ձանաւար պաշընը եէրէ կյլիպ չարփաձաղը քէրթէտէ, հէման պէյնինէ գուբ-շունու սըգար եաթըրըրըմըշ։

Ըմփէրէթորիզին մնապէյնինտէ պաղըլարտա վարըրը քի, Քաֆքէրիա, Սէնէկամպիա, Կուի-նէա, վէ Գօնկօ կիպի իգլիմի Հարէտէ զէնձի ախզուլթասըլա սէնէլէը կէչէրմիշ իտիլէը։ Պունլար օ չօլլէրտէ, վէ օ օրմանլարտա եապա-նի աֆրիգալըլար արամայա տօլաշըը, եախօտ Ձէնձ էսիրլէրինի իշթիրա էտէրիտիլէը։ Վէ պու սէպէպլէրէ մէպնի Թիմպուքթօօ, Սուտան, վէ Սօքաթօօյա գատար իչէրիլէրէ կիտիպ, Էրլան վէ ազըն Ձանաւարլար Էիւզիւնտէն ազըլտան խարըձ մուխաթարալարա ուզարըտըլար։ Գաչ տէֆա զըրթլան փէնչէսինտէն գաչըպ պիր իրի գօզգօ, եախօտ խուրմա աղաձընա չըգարըտը-լար։ Վէ զըրթլան աղաձըն էթրաֆընը տօլաշըպ, գանա սուսամըշ, աղաձա Ձիւձիւմէլէր էթտիյի արատա, պիր տէ պագարսըն չէօլ Թարաֆըն-տան, Էրմի գատէմ ուզունլուզունտա, պաշը եօգարըտա, կէօզլէրինտէն աթէշ չըգարագ, աղզընը աչմըշ, սէրէն տիրէյի գալընլըզընտա պիր պօա Էրլան զուհուր էտիպ, սըզընտըգլարը աղաձա տօզրուլուր։ Չըրթլան գուտուրուպ հայգըրըր, տիշլէրինի կէօսթէրիր։ Վէ փարա-լամագ իչին փէնչէլէրինի աչար։ պօայրտա Եարը պէլինէ գատար շահլանըպ, չափըը չափըը գըվ-ըրըր, ուզանըր, վէ պաշընը զըրթլանըն գարնը ալթընա սօգմայա տաւրանըր։ զըրթլան տախ պօա պիր Էրէրէ գարնընըն ալթընա պաշընը սօ-

գարուա, գուրթուլուշ օլմատըղընը հիսս էթմէ-
յիլե, օ տախի տէօնէր տօլաշըր. պաղը կէրիյէ,
պաղը էօնէ, պաղը եանա աթլար։ Պիչարէ ձա-
նավար տարա տիւշիւպ, աղըընտան քէօփիւք
սաչարադ վէ տիթրէյէրէք շահ գալդար. լաքին
պօա պիր գաչ տէփա գըվըրըլըպ ծնա էէթիշմէ-
յիլե գույրուղունու արգա այագլարընա սարար.
սըգըշթըրըր. զըրթլան պէօյլէ քէօսթէքլէնիպ
պօանընն գույրուղունու ըսըրմադ իչլէն պաշընը
չէվիրիր չասալանըր. երլան ըսա ծնուն կէօվսէ-
սինէ տէ սարըլըպ, գըսգըվըրադ էտէր. վէ էքիսի
պիր վէձուտ կիպի օլուրլար։ Պիչարէ Հայվան
պէօյիւրիւր. գան վէ քէօփիւք գուսար. աղըընը
աչար. կէօզլէրի տըշարը տիւշէր. շէօյլէ քի գան
գալըարտան սըգըլըպ, ըսըրըլմատըդ էէրի գալ-
մայըպ, մէնկէնէյէ սըգըշմըշ կիպի կէմիքլէրի
պիրիպիրինէ կէչէր. սինիրլէրի չէօզիւլիւր. պիւ-
թիւն վէձուտի խուրտու խաշը օլուր։ Ո վագըթ
պօա չէօզիւլէրէք տիրէք կիպի ուզանըր. պաշը-
նը եանաշտըրըպ ծնու աղըընա ալըր. էմէրէք
պիւթիւն պիւթիւնէ էուտար։ Պու թաամտան
սօղըա իւզէրինէ կէվշէքլիք չէօքիւպ ույուգլա-
մայա պաշլար. ավձըլար աղաձտան էնէրէք
սիւնկիւսիւլ ծնու էօլտիւրիւրլեր. վէ տէրիսի-
նի սօյուպ ալըր կիտէրլեր։

Պիզիմ պէօլիւքտէն պաղըլար Ա՛նատէ կէօմ
բիւքտէն մալ գաչըրըրըմըլար. պաղըլար Կուի-
անա վէ Քօլումպիա տաղլարը պօղազընտան
Փէրույա էնէն քէրվանլարը սօյարըմըլար. պա-
ղըլար պալընա ավձըսը, վէ պաղըլար աղըն վէ
ձէնսուր գուբան Թագըմընտան ըտըլար։ Պու
մագուլ աղըընլարը ճիւզէփիկ կարիպալտի

սալէթ պէր պագըշըլալ զապէթ էտէրիտի, ծնուն էմրի ալէնտա հէվիսի տէ գուզու կիպի մագ-լըմ ըտըլար. վէ ծնուն գարշըսընտա քէօփէք ա-ղասընտան գօրդար կիպի տիւէրը իտիլէր։ Վան Համիդուրկ նասըլ քի ասլանլարը գապլանլարը, փաբուլարը պէր պագըշըլալ զապէթ էտէր. վէ քէնտի եաուզ վէ էրլիքէնը թապիաճիլարընը ունուտուպ, գաֆիլէրի իչինտէ տիւէրը իտի-լէր իտի, Կարիպալտի տէ քէնտի ատէմլէրի հագ-գընա էյլէ իտի։ Ո մաղրուր քիշիլէրին տիպ-կինի Կարիպալտինին էլինտէ օլուպ, իգիթ-զասընա կէօրէ պագը չէքէր պագը գէյվէրիր իտի։ Վէ սէսի, աճ վարը, վէ մէչիտէ պուլուն-մասը տահմա աղըր վէ վագարլը օլտուղունտան, օ սէրճ վէ եաուզ ասքէրլէր ծուզ հէմ սէվէրլէր, հէմ բայէճ էտէրլէր իտի։ Սէյլէ-տիչի անտէ իճ ասաճ էտէրլէր. կէօզլէյլէ պէր իշարէթ էճ տիչի անտէ աղնասըլար ըսը։ Իչճէ իճ ասէանընն այագ լանտըղը խասպէրինին վէ սէր-պէսճէխէճ ումիտինին Մօնճէվիտէօյա էճէճ իշ տիչինտէ, Կարիպալտինին պէօլուչիս պուս հալ-տէ իտի։

Կարիպալտի պիրտէն պէրի Մօնճէվիտէօ ի-տարէսինի էլինէ կէչիրտի. վէ մէզքուր ձում հուրտուն հէր պէր ումուրու պուննուն եէտի իս-ճիգլալիչէճինէ ճէսլիմ օլտու. փատիշահ, հաքիմ, սէրասքէր, ամիրալ, եախօտ տահա գը-սասը՝ Տիքճաճօր. հէվիսի Կարիպալտիչիտի. լաքին նէ վէճհիլէ օլտուղունու պէրզէն մահրէմ լէրի տէ աղնայամատըգ։ Մօնճէվիտէօ ահնա-լիսի գօրգարագ օյանտըլար. վէ պօյունլարընը սաճըը ուբաճագ զանն էտէրիտիլէր։ Րիվէրա

նամ օրտու սէրտսքէրի կէօղլիւնիւ աչըպ, օ էօլ ֆիւլիւ սէրտէն կէչմէյի քէնտի մանֆէվգիւնտէ կէօրտիւ. Ֆրանսըզ պէօլիւյիւ հիտտէթլէնմէյէ, թէհտիտ էթմէյէ, վէ գօրգմայա պաշլատը: Ինթալեան պէօլիւյիւ, օ մասլահաթտա մէտխալ լէրի եօգ կիսի եիւզ թուրթուլար: Լաքին պունլարըն քեաֆֆէսի տէ ըսրըմ ալթընտա կէօրիւլէն պիր բիւյա կիսի, սապահ օրտուզուն տա մնհվ վէ զայիլ օլտու. վէ Կարիպալտի եվնէ իլէրիքի ասքէրի հալինէ կէչտի:

Պու նէ թէրթիպ իտի, նէ քէֆֆիյէթ, նէ տէսիսէ իտի. քիմսէ պիլմէզ: Շու սահնէ տիր քի, Լօրտ Հօվտըն, Փլանթա Հումհուրըսըրընըն մնապէհինի իսլահ էթմէք իւզէրէ Ինկիլիզ հիւքումէթի թարաֆընտան իրսալ օլունմուշ օլուպ, Ինթալեան պէօլիւյիւ պու ֆէսատլարա սէպէպ օլմայօր վէսիլէսիյլէ, պու պէօլիւյիւ տաղըթմայը Կարիպալտիյէ թէբլիղ էթտի: Մօնթէվիտէօնուն թէփէսինէ պիրտէն պիրէ եըլտըրըմ կիսպի էնէն պու հիւքումէթի միւսթաձիլէյի, պիր չիֆթ Ինկիլիզճէ լաղըրտըլըրա լազըլ էտէրէք, Ինկիլիզլէրն գուվվէթինսիի կէօսթէրմէք օլա՝ ձաղըտը, եօղսա Կարիպալտինին հիւքմ էթմէյէ օլան արզիսիւմիւյիւտիւ, պիլինմէմէզ: Ալ օ վաղըթա գատար քէնտիսի տէ պիր նէֆէր իւլիֆէսի ալտրղընտան, վէ ասքէրէ մուտ փարա սը վէրիլմէտիյինտէն, Կարիպալտի տաճի կէձիլէրի գատանըզգտա կէչըրիրմիտի: Ո արատա Ֆրանչէսքօ Ա՛ձիլը պիր սէպէպ իլէ պէշ եիւզ ֆրանք կէօնտէրտիյինտէ, նըսֆընը քէնտիսի ալըգօյուպ, նըսֆը տիկէրինին քէնտինտէն տա՝ հա զարուր հալտէ պուլունան պիր տուլ խա՝

թունա վերիվերմսինի խոթելմիշ իտի։ Ամեի նա-
սըլ օլտու տա պու հալտե իքին Օրինոթալե
ձումհուրունա պիրտին պիրե պաշ օլտու. աղ-
նաշըլմազ պիր մհսելե տիր։

Պու արատա մուգատատեմ սեյլետիյիմ կնօ-
րե, Ութալեանըն սերպեսթիյեթ խասկըրի մհ-
սերկեթ եսերի ըիւզկեաըլարըն գանատը իւզե-
րինտե Ալթանթիք տինիվի իւսթիւնտեն ու-
ջուպ, Ամերիգա լիմանլարընտա թաթը գօգու-
սու եայըլմազ տույըտը. վե մինֆիտե պուլունան-
լար քեհենի խայը միւտաֆեթ պիր սեֆինեհենի
սինեթինեհսինտե մահպուս գալտըգտան սօղրա,
կեօվերթե իւզերինե չըգըպ սերին ըիւզկեաը-
լար եուեթտուգնա կեօնլիւ աչըլարագ հայաթ
թազե քեսպ ետեն պիր քիմսե կիպի, իւզերըերի-
նե ձան կելմեքտե իտի։ Կարիպալտի օ անետեք
տահմա սիւքութ, եալընըզլըգ սեվեր, վե չեհ-
րեսի էյրի իքեն, օ կիւնտեն սօղրա, կեօվերինե
տե պիր ֆերահլըգ վեյտա օլտու. կենիշ անընը-
նըն պուրուշագլարը տիւզլենտի. տուտագլա-
րընտա պիր թեպեսիւմ, վե հեր պիր աթվա-
րընտա պիր շապլըգ միւշահետե օլունուր. վե
պազեն տերին թեֆեքքիւրլերե տալար ըտը։
Պիր տեֆա իքիմիզ պիրլիքտե պիր շահնիշին իւ-
զերինտե կեզեր իքեն, պիրտեն պիրե էյլենիպ,
օմուզումու տեօյերեք, — Լիօնելլօ, Ութալեա
թարաֆընտան պիզե տիրիլտեն պիր սերպես-
թեյեթ հավասը էտտիյինի ֆերզ էտիյօրմու-
սուն։ Պեն գանա գանա օ հավայը եուտույո-
րում — տետի։

Ալթասը չօգ կեչմետեն Նիծծա, ձեհնօվա, Նա-
փօլի լիմանլարընտա պուլունան գարտաշլարտան,

մէքթուպլար եաղմայա պաշլատը։ Ֆրանսայա մէնֆի օլան Փիէմոնթէլիլերին Թօրինօյա էնտիքլերինին. վէ Րօմա ահալիսինին շիտտէթ իլէ Գամիլիտօլէօյա տօղրու իլերիլէտիքլերինին խապէրինի ալտըդ։ Մաճճինի եազտըղը մէքթուպունուն հէր սաթըրընտա աթէշ սաչտըրտը։ — Կարիպալտի, պու չըղըն սէրպէսթիյէթ թարաֆտարլարը, Փարիզլիլերին թէրթիպի իզէրէ քիւչիւք սէրպէսթիյէթ լէրե բաղլ օլույօրլար. այալէթ մճտէսթբալարընըն շէհիր մճտալարընը թագլնա էթտիքլերի կիպի, պունլար տա պէրիպէրլերինատէն էօրնէք ալըյօրլար։ Շաշգընլար։ Պունլար սէրպէսթիյէթ իլէ փատիշահը. սէրպէսթիյէթ իլէ քիլիսէյի պէր արատա խաթիզաճ էթտիրմէք խաթէյօրլար։ Սէրպէսթիյէթի պէր տիր. օ քէնտի քէնտինին ալլահը տըր։ Կարիպալտի, պէնիմ էֆքեարըմը եալընըզ սէն աղնայա պիլիրսին։ Կէլ տէ, շու պէյնսիզլերին գաֆալարընը օյանտըր — տէյի եազմըշտըր։

Կարիպալտի վագըթ կէչիրմէտի։ Օ պիլիր քի Մաճճինի Րօմայը խաթէր։ Վէ վաթանընըն իզէրինատէքի խաչ գալգըդ, ծնուն էրինէ գըրմըզը ուսկուֆեա կէչմէտիքճէ, ինթալեա մինպաատ սէրպէսթ օլամազ։ Օ գամիլիտօլէօնուն սէօհպէթինի էտէր. Րօմալըլարըն էվկիթլիյինի, էսքի շէրէֆլերինի ֆէսատէթ իլէ թաֆսիլ էտէրսէ տէ, ախմագլարը ալտաթմագ իչին տիր. ծնուն էֆքեարը տահա վասի վէ տահա սըրասընտա տըր. Րօմատան փափա վէ Քրիստօս գալգմատըգճա, Գամիլիտօլէօ Գուվրինօ օլամազ։ Եուվասընը ալընճա կէօկէրչին էյլէ-

նէձէք էէր պուլամազ. խաչ ազաձը նէ վազըլթ թա քէօբիւնատէն սէօբիւլիւբսէ, Թօմատա սէր-պէսթիչէթ ազաձը օ վազըլթ նէշիվ ու նիւմա պուլար։ Իչթէ Մաճճինչինին էն ազիմ էսրա-րը պու տուր. սաիր Հարէքէթլէրին քեաֆֆէ-սի տէ պու էիւքսէք վէ պաշլը մատաէչ միւ-թէվէձձիհ ոիւրլեր։ Պու մանթլէպ Հասըլ օլմատըգձա, նէ Մաճճինչինին բահաթ էտէ-ձէչի վար, նէ տէ ֆըրըգանըն։ Կարիպալտի պէնատէն չէբինմէտիչի էձիլտէն, — Լիճանէլը, տէտի պանա, Մաճճինչինին մուգատատա էֆ-քեարընա եարտըմ էթմէք իչին, 1833 սէնէ-սինատ, Սարտէնեանըն պահրիչ թագըմընը կիպլիձէ հիւքումէթի ավամա աշլամազ նիչէ-թիչլէ, Քարլը Ալպէրթոնուն կիմիչէրինատ պահրիչ խրզմէթինէ կիրտիչիմ կիպի, շիմտի տէ գարտաշլարա Թօմանըն եօլունու գօլայլան-տըրմազ իչին Փափանըն եարտըմընա քէնատ-միզի սունմալըզ. էչէր Փափա պիզի գատու-էտէրսէ, սէօզ վէրիրիմ քի, եիկիթձէ պու շէչի եափարըզ — տէտի։ Պունու սէօյլէտիքտէն սօզ-րա, Բիւ Եանէիրօտա պուլունան Փափա իչչիսի Մօնահնեօր Պէտինիչչ Հոկտեմբեր 13 թարի-խինչե շէօյլե եազար։ — Էչէր քի սիլահ գու-լանմայըրլա պու գօլլար Փափա Հազրէթլէրինէ մազպուլ օլուրլարըրսա, քիլիսէչչ վէ վաթանա պէօյլե Հիւմմի խրզմէթ էտէն զաթըն Փափատ-սի իչին Ձանու կէօնիւլտէն ծնլարը գուլլանըր-ըզ։ Տօգուզունձու Փիօնուն խէլասը մասլահա-թընա եարտըմընըզ տօգունտուզու Հալտէ, պիզ, վէ թարաֆլարընատան սէօյլէտիչիմ ըչֆիգլէրի-միզ, ուզունա գանըմըզը տէօքմէք տաչի գա-

պիլ օլուբսա, քէնաիմիզի պահթէյար ատա է-
տէրիզ — [1]։

Իչէ զայէթ չէլէպիձէ պիր ձէվապ եազըլը-
վէ մէքթուպունու — Սիզին իտարէնիզ ալթըն-
տա պուլունան Իթալէանլար, քէնաիլէրի շէ-
քէֆլէնաիրէն իսիմ, վէ զըզըլբան գանա
տաիմա շայէսթէ օլսունլար — քէլամըլա պի-
թիրմիշ իտի։ Կարիպալտի օ մէքթուպտէ իլ-
թիֆաթը սէօզլէրին գասդուզու ալթընտա պու-
լունան մէֆհումանա փէք հազը էթմէմիտի. չուն-
քի Իթալէանլըն թէքրար տօզմասընտա տաիր
պիր գօգու ալամըյոր. պունա նիսպէթ Մաձ-
ձինի թագլիմինըն մէքթուպլարընտան կիւշէլ
սէրպէսթլիյէթ գօգուլարը կէլիրիտի։ Այ պէ-
նի պիր թարաֆա չէքիպ, — Լիոնէլօ, փափազ
զըմը, հէր նէ էանա տէօնտէն էվինէ փափազ-
լըզընը պէլլի էտէր. պունլար Ա.զլահ Էվլատլա-
րընըն սէրպէսթլիյէթինի արզիւլէրլէր. պիզ ի-
սէ Իթալէա Էվլատլարընըն սէրպէսթլիյէթինէ
Հաարէթ չէքմէքտէյիզ. վարըսա իչէ պիզիմ
կէօյկէրին կիպի գանատլարըմըզ օլսուպ, էքի
տէֆա չըրփտըզըմըզ անատ, տէնիզին օ պիր էա-
գասընա ուչաձաղըզ զանն էտիյօր։ Մէնֆիաէ
պուլունանլարըն Ա.թլանթիք տէնիզինի կէչմէսի
իչէն կիւշէլ սէօհպէթլէր իչէ եարատմազ. ազ չ

1. Կարիպալտինին գօլլարընը Փափա Հազրէթլէրինին ու-
ղուրունա նասըլ գուլլանըլըզը, վէ օնուն խէյրսը մատաէ-
սինէ գան տէօքմէքտէ քէնաինի պահթիյար ատա էթմէյէ
ֆիկրէն էյիձէ կէօրիւնմիւ։ Վարըսա Փափա տէմէկլէ Մաձ-
ձինիյի աղնամըշ օլմագ կէրէք քի, ձիանքէօլօտա օնուն ուզ-
րունա եալընըզ քէնտէ պէօլիւնիւձ տէկիլ, ելլա պունձա
տէքքէ կէլէն Իթալէա տէվլգանլըլարընըն տա գանլարընը
տէօքմիւ։

լազըմ, ագ.ձէ. վէ ասքէրլէրիմիզին գարշը գըսա տուալտըրըլա տօյուպ, արգալարը նէրողուԹիւն լարըլա ըսընմազ։ Ագ.ձէյէ միւհԹաձըզ. ծնու տա գարտաշլար պիզէ ԹէտարԹիք էտէրլէր – տէմի։

Ֆիլ վագը Ամէրիգատա նէ գատար ԻԹալէա նըն սէրպէսԹիյէԹինի սէվէր քիշիլէր վարըտը յըսա, պիզի օ գատար նուգուտ ԹէտարԹիզ էԹտիլէր քի, ԿարԹագալի պաշընա էիւզտէն Թէձաուզ ձէտսուր վէ պահատուր ֆիտայիլէր Թօփլատը։ Եալընըզ ձէնօվալը ՍԹէֆանօ Ասլանճինի օԹուզ պին ֆրանքատան զիյատէ վէրտի. ալէսէրլէր տէ քէնտի գուտրէԹլէրինէ կէօրէ։ Ձիօվինէ ԻԹալէա սանտըզը տախի նէքէս տավրանմատը. վէ կէրէք ձէնօվատան, կէրէք Լիվօրնօտան լոայլըձա փօլիչէլէր կէլտի։ Պու ագ.ձէլէր լէ ԿարԹագալի քէնտի ձէնք այագտաշլարընը ձէտտա վէ էյի էլալիսէլէր իլէ կիյտիրէ պիլտի. Հէր պիրինէ պաշլըգլը գափուԹլար. կէնիշ փանԹալօնլար. ալ չուգատան էլալիսէլէր. իւզէրինտէ գալըն իփէքտէն ԹէգյինաԹлար. էանլարընտան ասըլաձագ գամալար Թէվզի էԹտի։ Էյէրլէր վէ հաշալար. վէ եապանիլէրին տօգուտուգլարը հէյպէլէր ԹէտարԹիք էԹտի քի, պիր Թարաֆընա աղըրլըգլար, օ պիր Թարաֆընա տա ասքէրէ միւԹաալլիգ ձամէշուլար, վէ աԹ էէմի գօնուլուբուտու։ Պունլարը սըրասընա գօտուգտան սօղրա, Լիմանա էնտի. վէ Էսփէրանցա նամ սէֆինէնին գափԹանըլա փաղարլաշըգ, պաշլը պաշընա ԹուԹտու. վէ սէրպէսԹիյէԹ գազանմըշ վաԹանըն պիր ալամէԹի մագամընտա, գըսմըզը պէյազ

վե եւշիլ ըհնք սանձագ չեքմիլի տե շարթ պե-
յան էթտի։

Հալ պու քի կարիպալտինին ճատեօրթ սհնե-
տեն պերի արզիւ էթտիլի իթալեա եօլճուլու-
ղու փեք տե սուհուլեթ իլե պաշա չըգամայա-
ճաղըտը. զիրա պիր թարաֆտան Օրհնթալե-
լիլերին մհնֆաաթը մախսուսեմհնե, վե օ պիր
թարաֆտան տա սաիր հիւքումեթլերին փօլի-
թիգասընա տօգունաճաղըտը։ Մօնթենվիտեօ
էօյլե պիր ձեսուր իթալեալընըն զարարը տես-
թինտեն վե նասհաթընտան մահրում գալա-
ճաղընա թեէսսուֆ էտեր խտ. Իվրօպա տօ-
նանմալարընըն գօմանտանլարըյըսա, շայեա օ
գահրըմանլար իթալեա իսթիգլալիհնեթինե
եարտըմ էթմեք վեսիլեսիյլե, Պրազիլ, եախօտ
Անթիլ ատալարընտա պիր ֆեսատ գօփարմա-
սընտար տիյի գօրդուլարընտան, ծնուն հարեքե-
թինի թեէխիր էտերիսիլեր. վե Պրազիլե,
Կուիանայա, Գօլումպիայա, Գուպայա, վե Ձա-
մայքայա կիզլիձե խասկերըզը եհթիշտիրինձե-
յե գատար, տիւրլիւ վեսիլելեր իլե ծնու մհշ-
ղուլ էթտիլեր։ Կարիպալտի օ գատար կեձիք-
տիյինե ձանը սըգըլարագ, էթրաֆա տիւշիւպ,
էօյլե ֆիլմանելիքլեր գուլլանտը քի, ագըպեթ
Ինկիլիզլերտեն հեմ ագձե, հեմ տե բուխաաթ
թահսիլ էթտի։

Եօլա չըգմագ իչին հեր պիր շեյ սըրասընա
կիրտիյինտե, իթալեալը թիձձարլար, ալել-
խուսուս մհնֆի պուլունանլար, քիմի շաղլըգ-
տան, քիմի ումիտտեն, քիմի թաթլըձա գըզ-
գանձլըգտան, քիմի տե պեօյլե իթալեատան
ուզագ էձնեպի թօփրաղընտա գալաձաղընըն

աձլսբնտան, ալեիւսե օլուրուտուլար։ Շեջյլե-
քի ձհնօվալը Ֆրանչեսքօ Ֆառձինի ապբակե
տայանաանայըպ, ձհսիմ ախզուլեաասընը, վե
երմի սհնհլնք էնվայի կիւձլիւքլեը վե մուխա-
եաւրաալարըլա հլե կհեեիրմիշ օլտուզու եիձա-
րհեեինի գըրըպ տէօքիւպ, Իեաալէատա սեր-
պհսեեիկհե ձհնակի հեեմէք իչլին պիզիմ պէօ-
լիչյհ նհֆիկը եազըլտը։ Եօլա չըգաձաղըմըզ
կիւն, Էսիհրանցա սհֆինհսի պիւեեիւն տօնան-
մըշըտը. ալեուն ալհվլի սանձագ, վե Ա՛ուսե-
րիատան մատա հէր տհվլհեեին սանձագլարը
չհքիլմիշ. վե հնփիսինին պալատընտա Իեաալէա-
նըն իւչ րհնք սանձաղը վագաըրըա եհմէվլիւձ
հեեմէքտհ իտի։ Թաւտ օլունմուշ Իեաալէան-
լար տհնիզ գըյըսընտան վե միւրեեհֆի մահալ-
լերտհն պուռնու միւշահհետ հեետիքլերինտհ,
տիզ չէօքիւպ, եիւզիւ գօյու գատիանաւտագ, օ
սանձագտա քհնտի վաեեանը աալիյհլերինին սեր-
պհսեեիկհե վե իսեեիգալիյհեեինհ սհձտհ հեե-
տիլեը. հլլերինի օ սանձաղա տօզրու գալըը-
ըըպ, ըհձա սուրհեեիյլե, – Ա՛հ, ալլահհանի պայ-
բագ, Իեաալէանըն շհրհֆինի նհշը հեետիյհն շու
եիւքսհչ մհվգիտհն, մհրհամհեե նաղաալըյլա սհ-
նհն իպատհեեքէաըըն օլան մհնֆիլհերհ պագ քի,
ումիտլերի տհ, արգալարը տա, հօլիւմնիւզ սաա-
տհեելերի տհ սհն սհն։ Եալընըզ սանա սհձտհ
հտհրլեը. եալընըզ սհնհն ուզրունա քհնտիլհերի
գուրպան հտհրլեը. օնլարըն գալմհնհն, արզիւ-
լհրինհն, վե միւսահազալարընըն ալլահը եալը-
նըզ սհն սհն։ Հայտհ Իեալիլ սհչիլմիշլերի սեր-
պհսեձհ կհօեեիւր քի, Էձնհպիլհրհն քիրհեե-
տհյի գուլհրհրհն իւզհրհնհ սհնի նասպ հեեսհն-

լէր. պիւթիւն Խթալեանըն վէ Գ.ամիխտօլիօ-նուն իւզէրինտէ ազամլէթ իլէ թէմէվվիւճ էտէ-սին: Սէն քէնտի քէնտինին ալլահըըն. կիւլէճ եիւզ իւլէ պահրի մուհիլէթի եար կէչ. վէ մէզ քուր տէրեա սէնին գուարէթինէ սէրփիրու և-տէրէք, հէօրմէթ վէ րայէթիլէ սէնի Խթալեա լիմանլարընա էլէթսին — տէյի չաղըրըր ըտը-լար [1]:

Տէմիր ալընտըղընտա լիմանտա պուլունուպ, եա ապճէլերի օլմատըղընտան, եախօտ ախէր մէվանի սէպէպիյլէ քէնտի մէմլէքէթլէրինէ եօլճու օլամայան մինֆիլէր ղալրիպլէր պիր քէս-քին պաղըրշ գօփարտըլար. քիմիսի պէյազ եաղ լըգլար սալլատըլար. քիմիսի կէօզիւյիւլէ իշա-րէթլէր էտէր պաշընը սալլատըլար. քիմիսի տէ սէվինէրէք էլէկտրիյլէ սէլամլատըլար: Պիզ տաիսի Մօնթէվիտէօ Թաւրաֆընա տօղրու տէճնիւպ տօսթալատըմըզըն սէլամլատընա գաղշըլըգ վէրիր, ճնլարըն սէլամէթ տիլէտիքլէրինի կէօրիւրիւ-տիւք. Թա քի սէֆինէ պիր գաչ եէլքէն աչըպ Թաթլը պիր րիւզկեաղատա ահէսթէ ահէսթէ Փլաթա ադընընա տօղրու էնէրիսի. օրատա օ ճէսիմ նէհրին պահրի մուհիլէթտէ փէյատա էթ-տիյի իրի տալղալարը կէչիպ, եէլքէնէլէրին Թօ-փուճու աչարըգ. շիտտէթլի պաթը եէլի իլէ ա-չըգ տէնիզէ չըգարըգ. վէ 1848 սէնէսի Ապրի-լինին իլք կիւնլէրի իտի:

1. Պու մէքթուհ քիւֆիւրլէրի պէն տիւրլիւ Թարղըլա Թէքէրլիւք էտէն ճումհուր Թապըմընըն, Խթալեանըն սէր-պէսթիյէթինտէն վէ խաֆիզլիյէթինտէն մատա ալլահ Թա-Նըմատըգլարը տէրքեար ոլը:

Փօրձ օ Ա.լէկզոյա գատար մուվաֆըզ ըիւզ-
կեար ըլա կիմաիքատէն սօղըա, եանատան, չօղու-
տէֆա տա մուխալիֆ ըիւզկեար էամէյէ պաշըա-
տը. շէօյլեքի ինգըլապը շէմնէյէյի ձէնուպկէ
եապըաշարղըմըզտա ըիւզկեար քէսիլմէյէ եիւզ
թուԹտու. նիհայէԹ սըզընատըը պիր սիւքու-
նէԹ հալինաէ, օլտուղումուզ մահալաէ մըխ-
լանմըշ կիպի գալտըղըմըզտան, փէքսիմէտիմիզ
վէ սույումուզ գուրտալանտըգտան պաշգա, Իմա-
լեատան խըրվաԹլարը տէֆ էԹմէյէ պիր ան
ապահմ էէԹիշէմէտիյիմիզ սէպէպ կէրիէք
Կարիպալէի, վէ կէրէք ձիւմլէմիզ աշըրը սըգը-
լըրըտըգ:

Գաչ տէֆա կիւնէշ պաԹտըգտան սօղըա,
Կարիպալէի կէօվէրԹէ իւգէրինէ չըգըպ, Ի-
Թալեայա տօղրու եիւղիւնիւ չէվիրէրէք, —
Լիօնէլլօ, գօրգաբըմ պու մուգատտէս մնալա-
հաԹա վագԹընատա էէԹիշէմէյէձէյիզ. Իմա-
լեանլար շուրատա տըրլար. Լօմպարտիա ձէնկ
մէյատանընատա տըրլար. պիզ իսէք պիր տամըա
ըիւզկեար պուլամայօրուզ. Ա.ԹլանԹիք տէնի-
զինաէ մըխլանմըշ գալմըշըզ — տէրիատէ: Սօղըա
պիր ձէսիմ միւլահազայըլա մէշղուլ օլույօր կի-
պի աննընը օղուշտուրարագ, — Լիօնէլլօ, Իմա-
լեանըն սէրպէսԹիյէԹինի պաշլանմըշ պուլուր-
սագ, պիզիմ պազումուզ տա ծնա ԹագվէյէԹ
պարի վէրիը եա — տէյի պաղըրըրըտար:

ԻշԹէ պու սըզընատըը վագըԹը կէչէրմէք ի-
չէն, պու սէրկիւզէշԹիմի եազմայա պաշլատըմ:
Վէ էքսէրի եալընըզ պաշըմա օտաձըղըմա չէքի-
լիպ, զամիրիմին գուրտուռնատան միւղԹէրիպ օլա-
րագ, զայպ էԹտիյիմ պուռնձա սէնէլէրէ, Թէ-

լեֆ հեռախիմ պուռնձա վարիչհեթլերե, խիյա-
նհեթլիք հաէն պուռնձա սախեթ տօսեթլարա
խըրսլանարագ, տահմա քէնտի քէնտիմ իլե
ձինքլէշերեք, հօմրիսիճն մուսիպհեթլի թէզէք-
քիւրիւնիւ միւեթալաա հաէք տուրուրուտում:
Հաչան քի ծնտան պազը պապլար օգուրսամ, պէն
ֆազիլհեթի թանըմըշ լբէն այագ ալեընա ալ-
տըմ: գալըմտան ալիձինսապ հասսէլեք տուչմուշ
լբէն, ծնլարը պօղտում: պէն պէյլէ պիր զատ
գանտան նէշհեթ հեռիշ լբէն, պուռնձա ալչագ-
լագլարըլա ծնու լեքէլհեմիմ, պուռնձա ձինայհե-
լեր իլե ծնու պուլաշարըտըմ, պուռնձա իհմալ-
լագլարըլա թէքեռասիւլ հեռտիմ տէյի միւեթա-
լաա հաէրեք, պաշըմտա սաչլարըմ տիքիլմէյ
պաշլար: Ա՜հ, ձիւզէփփինա, սէն հալա հայաթ-
տամըսըն: Էյհեր պէրհայաթլասան, պէնիմ կիպի
պիր գարտաշըն օլտուղունա ուեթանմայարագ
պէնի խաթըրըննա կհեթիրմէզսին: Պհեքի տօսե-
լարըն վե թաալիւգլերին պէնի մեքրուհ պիր
էհլի ֆհեսատ հերինհ գօտուգլարը իչին, ծնլա-
րըն եանրնտա խամիի պիլէ լհսանրնա ալմազարն.
պհեքի տհ պէյլէ պիր չափղըն վե գուրսան տա-
յըլարը օլտուղունու հվլատլարրնտան տախի
հագգըլա հսրար հաերսին: Փհաէրհմիզին, պհէ
քի պիր եահուտի հլինհ հկհմիշ օլան սարայը
հծնիհնտհն հկհտիյհնտհ, խանհտանրմըզա մախ-
տուս օլան պօղուլմուշ ալամհեթի, տօղտուղու-
մուզ վագըթ պիրվհ իլք կհնտհշի հկհօսմհերհն,
իլք հայաթ վհրհձի հավայը տախիլ հտհն փհն-
ձհրհլերի հկհօրմհնհք իչին պհեքի հկհօվհնտհ
գալըրմայա պիլէ ձհսարհթհ հտհմգհին: ձիւ-
զէփփինա, պէն Ութալհսայա հհլհյօրում: իհմթհ-

մալ քի սկսի կէօրէմէ յէձէյիմ: կէօրէպիլէձէք տախի օլսամ, գալըշմա նէ եւրէք իլէ չըգա-ձագըմ:

Էյ Ութալեան տէլիգանլըլար. էյէր պէնիմ պու սէրկիւզէշլիմի պիր կիւն էլինիզէ տիւշէր-սէ, պարի սախլէ տօսլալարըն, հալէթա սիզին էյէր պիր իգպալինիզի էլինիզատէն ալան տէլի-գանլը սարիգլերին Թահրիքլերինատէն, տուզագ-լարընատան, վէ հիյլելերինատէն սագընմագ իչին, պու սիզէ պիր մէքթէպ օլսուն:

Պէն քէնտի պաշատան չըգմագլըղըմը, քիպար-լարը զայըղըա կէօթիւրէն սէպէպլէրէ ազիլ կ-տէրիմ: վէ պու սէպէպլերին իչինատէ պիրինճի-սի, մէֆհումու իլիմլեր Թահսիլ էթտիրէձէք, ինսանըն արզիւլերինի ֆիիլիյաթտա Թանըթ-տըրաձագ, Թէնպէհ վէ գարըլարա մնթօսուս գօրգագ եաշայըշը տէֆ էտէձէք, գալպիմիզտէ գուվվէթլի միւսահագալար հասըլ էտէձէք, վէ նատանլըգ վէ ձէնսարէթսիզլիք սէպէպինէ ախերլերին էսիրի օլմագ հալինատէն գուրթա-լաձագ օլան ումուժմ տաիր մէքթէպլերատէ պի-զէ Թէրպիյէ վէրիլմէտիյի տիր տէյի պիլիրիմ:

Պու սէրկիւզէշլիմի օգույան հէր քիմ իսէն, գալմինատէն պէնիմ հալիմմ աձը. սէֆիլլիքլե-րիմմ հէմմէրտ օլ. մէզարըմըն իւզէրինէ պիր տամլա կէօզ եաշը տէօքմէյէ միւրուվվէթ էթ: Պու եօլտա եաշամագտան արթըգ եօրուլմուշ-ում: արթըգ պէնատէ նէ Թէնէլլի էտէձէք տէն գալըը, նէ տէ էզիյէթ չէքտիքլերի արատա, պու էօմիւրատէն սօզրա ագլէ սըզմագ, վէ էպէտի պիր սէֆա պիզէ պէքլէյօր տէյի Թահամմիւլ էտէն զահիտ քիշիլերին ումուտի գալըը: Անզէ

չիլքէթլէը գալպիմին էյի վէ գուԹլու իհսաս-
լարընը պօզուպ պէրպատ էԹմիլէը. մէքրուհ
էմմինլէը ծնու փէքէշԹիրմիլէը. մուրտար Թէշ
բիֆաԹլար պինամուս վէ խաին էԹմիլէը. զա-
միր իզԹիրապլարը ծնու կէմիրմէքմէ, գօրգուԹ-
մագտա, վէ գաԹի ումիտլիյէ տիւշիւրմէք-
մէ տիրլէը։ Պունձա տիւրլիւ պէ տիւրլիւ միւ-
լահազալար արասընտա, սէն պանա պիր տամլա
կէօզ եաշը իհսան էտէձէք օլուրսան, (իշԹէ ին-
սանըն հալը պու տուր) սայքի պէն Թէսէլլի
պուլաձաղըմ։ վէ քէնտի քէնտիմէ – զավալլը
Ա֊իմանէլը պիր էյի եիւրէք պուլտու քի, լանէԹ
օղուլաձաղ եէրտէ, պիր տամլա կէօզ եաշը,
պիր ահուզար իհսան էԹտի – տէյէձէյիմ։
Ձիւզէփփինամ, ԹաԹլը հէմշիրէմ, պու կէօզ
եաշըը սէն պէնտէն տիրիղ էԹմէյէձէքսին։
Ձիւզէփփինա, ծնու վէր պանա. վէ սաատէԹի
հալ իլէ մուամմէր օլ։

ՍՕՆ ԹԱԳՍԻՐԱԹ։

Պու սան սէօզլէր, օ էյի էվրէքլի քիշիլէրի աշըրը տէրէձէտե բիդաթ կէթիրտիլէր. վէ Ալլահա սէֆիլ Լիօնէլեայա տէյիլ պիր տամլա, իլլա օխլամուր աղաձլարընտան օտասընա կէլինձէյէ գատար սրձագ սրձագ կէօզ եաշլարը տէօքտիւ։ Վէ օտասընա եէթիշէյինտե սէվկիւլիւ Ա.տուաձաձին պատկերինին գալշըսըն տա տիզ չէօքիւպ, վէ պիչարէ Աբերէ մերհամէթ էտէրէք, մախտուսէյէ պիր քէրէմիյլէ, կիզլի չիրքէթլէրին պուննձա եաղնըշըգլարը չուքուրտանտան վէ ձէհէննէմինտէն ծնու չըգաըրըպ, քէնտի էլինէյլէ Յիսուս Քրիստոսուն գաղնընեն հավուզունա կէօթիւրտիւյիւ իչէն, ազիզ պիքիր Մարիամա մուհապէթ վէ թէշէքքիւր կէօզ եաշլարընա պօշանտը։ — Ա.Հ, ազիզ վալիտե, տէրիտի օ գըզձըղազ. ա՛հ թաթլը վալիտե, Ա.լահընն էյիքտարլըղընըն տէրին էսրարլարընա քիմ ագըլ էրտիրէ պիլիր քի, էյիքտարլըղըլա հէր քէսին գալպինէ սէօյլէր. վէ հէր քիշինին ահլամէթ եէթիշմէսինէ, վէ քէնտինի հայէթ

սիզ մերհամեթլէրինէ հիսսէտար օլմասընը խա-
թէր։ Վէ քիմ քի ծնու տիւնէյիպ, եւրէյինի
ծնա աչարսա, օ մերհամեթ իլէ օրայա կիրէր,
ծնու պուս էտէր, վէ օխշար. վէ օ էօփիւշ ծնու
էայդայըպ թէմիզլէր. վէ օ գատար շէօլէլէր ի-
լէ ծնու կիւէլէնտիրիր քի, մուգատտէմ գա-
րանլըգտան վէ էօրֆտէն պաշգա պիր շէյ պու-
լունմայան մահալ, միւնէվվէր, վէ պիր լութֆ
լար ձէննէթլիյինէ թահվիլ օլուր։ Է՛հ, էյի վա-
լիտէյիմ, էյէր սէն ամըգլը նազարընըլա Աս-
րէ պագմըշ օլմասայըրսըն, վէ օ տա սէնին վա-
լիտէյէ տավէթլինէ թէսլիմ օլմասայըրսը, օ-
նուն հալի նիձէ օլուրսուն։ Օ տա Լիսանէլէծնուն
թուվաուղու էօլու թուվամուշտու. վէ օ տա
օ չուգուրա փէրա օլաձաղըրսը — ։

Ամիզա հէնիւզ այաղա գալգըպ կէօղլէրինէն
եաշընը սիլէյի արատա, կիւնահսըզ Լօտօխաքա
իչէրի կիրիպ, ծնուն աղլատըգընը կէօրմէյիլէ,
գօրգարագ վէ աղլայարագ ծնուն էանընա եագ-
լաշըպ, — Ամիզա, նէ օլտուն. նէ իչին աղլայօր-
սուն — տէտի։ Ամիզա իքի էլէյիլէ ծնուն պաշընը
թուվաուպ աննընը էօփտիւքտէն սօղրա, — հիչ
պիր շէյ էօգ, կիւզէլիմ, հիչ պիր շէյ էօգ. կէլ
Աչտուածածինէ պիր ողջոյն սէօյլէյէլիմ։ Վէ օ-
թուր տէրսինի էօյրէն քի, պու ախշամ գայըգ-
ըլա կէօլիւն իւզէրինատ պալըգ ավլատայա կի-
տէձէյիզ — տէտի։ Վէ օ շէրբին Լօտօխաքա սէ-
վինձինատէն սըչըրայարագ, օգուտագ օտասընա
կիրտի։

Իրթէսի կիւն էինէ էօյլէն թատմընատո սօղ-
րա միւթատալըը իւզէրէ աղաձ ալթընա էնիպ
օթուրտուլար ըսա տա, Ամիճ Լիսանէլէծնուն սէր-

կիւզէլթի եաղըլը օլան քեաղըտը պէրապէր կէթիրմէմիշ իտի. պու ախպապան կէրէք Ա-լի-զա, կէրէք սաիրլէր ծնուն նիհայէթինի տէ տիւնէմէյէ ղէյատէ հավէսլի օլտուգլարընտան, հէվիսի պիր աղըզտան – ահ, քիթապը նիչին կէթիրմէտիւն – տէյի չաղըրտըլար։ Ծնուն էօմ-րիւնիւն սոն վուգուաթլարընը աղնամայա զէյա-տէ արզիւ էթտիյիմիզ արատա, պէօյլէ պիրտէն պիրէ քէստիմի եօղսա, տէտիլէր։

— Գըյասըմա կէօրէ, տէտի Մհմտ, Ա-իօնէլ-լօնուն արզիւսիւ պէօյլէ տէյիլ իտի. վէ էօմրիւ-նէ գատա էթմէյէ թաաճիլ էթմիշ օլմնատա, քէնտի գարարընը պուշ էտէրիտի. հալ պու քի օ էլ եաղըտը քիթապըն իչինտէ պաղը միւսէվ-վէտէ էվրագ փարչէլէր վար տըր քի, սօղըտտան սըրտասընա գէյուպ, օ սէրկիւզէշթինէ իլտվէ է-տէճէք իտիլ։ Ա-աքին էլ եաղըտը քիթապտա քէնտի հէմշիրէսինէ օ մուհապէթլի ֆիղանընտան սօղըտա, պաշգա իլավէ օլմայըպ, եալընըզ օ սոն քէլտմարը թէքմիլ էթտիյի վագըթ սէֆինէ-նին նէրէյէ էթմիշ օլտուղունու շու վէճհ իլէ իշարէթ էթմիշ տիր։ Վէ – իշպու քիթապ պու մահալէ գատար Ա-թլանթիք Օգիանուսու իւզէրինտէ Ացօր ատալարընա գարիպ արզէն 40, վէ թուլէն 25 տէրէճէտէ. 1848 սէնէսի, շէհրի մայիսին 29 ունատա. ախշամ իւզէրի, սէֆինէտէ սիրինճի նէօվսէթ չանկը ուրուլ-տուղունատա – տէյի խաթմի քէլտմ էյլէմիշ տիր։

Ա-լիզա տահա սոնուննու աղնամայա տա հա-վէսքեար օլտուղունատան, – Մհմտ, օ միւսէվվէ-տէլէրտէն Ա-իօնէլլօնուն հիքեայէսինի աղնայա-չագ տէրէճէտէ պաղը խուլասալար չըգարա-մազմըշըն – տէտի։

— Մեզքուր միսեվէկտեղերին իչինտէ պաղը թաֆխըլլելերի վար. պաղը մատտելը տէ վար տըր քի զաղեթալարտա օգումըշուզ. եախօտ Րօմատան Ալտօպրանտօ եէրլի եէրինձէ պիղէ եազմըշ տըր. տէտի Միմօ: Պիրինձի էվրագփաբէ Յունխա 2 թարիխինտէ տիր. վէ ծնտա եազար քի, Իտիէրանցա սէֆինէսի ուզագտան պիր կէմի կէօրմէյիլե, Կարիպալտի չանագլըղա չըփտը, վէ Սալօյանըն պէյազ խաչը սանձաղընը կէօրմէյիլե, պօրտու ալըպ, – Իթալեան – տէյի սէս վէրտիքտէն սօզըա, եանաշմագ իչին իշարէթ չէքտի: Մեզքուր կէմինին գաւթանը ձէվապ վէրիպ – Ձինօվա – քիմինիզ – տէտի: Իտիէրանցա, կէմինին պաշընը չէվիրտի. Ձինօվալը տախի պիղէ տօզրու թէվէձիւհ էտիպ, պիրիպիրլերինէ եագլաշտըգլարընտա, սանտալ էնտիրէրէք, Կարիպալտի պէնիմիլե Անցանիյի վէ Քաձինինի պէրապէր ալըպ գաւթանըլա կէօրիւշմէյէ կիթտիք. մէրգում գաւթան փարիզին իսթիխալընը. Օրլեան սիսիլէսինտէն օրան Լուձի Ֆիլիփօնուն թախթտան աշաղը ալընտըղընը. Վիինանըն Հարէքէթտէ օլմասընը. Միլանըն, Լօմպարտիանըն, վէ Վինէտիկին պաշ գալտըրտըղընը. Նափօլիտէն Ալի տագլարընա գատար Իթալեատա սէրպէսթիյէթ վէ իսթիգլալիյէթ ալէվի իչալ օլտուղընու. Քարլօ Ալպէրթօ գըրալըն Լօմպարտալըլարըն եարտըմընա կէլմէյինի. Կօրթօ մուհարէպէսինի. Փէպրիէրա մուհասէրէսինի. վէ Խըրվաթ թագըմընը պիւտիւթիւն միւտիհալ կթտէ ուտիտինի մուխթասարձա նագլ կթտի: – Կարիպալտինին, վէ Իթալեանլարըն աէվինձի: Իս-

փէրանցա սէֆինէօսինաէ ձիւնպիւշլէը. գաաէհ տօգուշմագլար։ — Սգ տէնիզէ եօլձուլուգ։

— Էվվէթ, տէտի Տօն Պալտասսար. պիր ձէհնօվա կէմիսի եօլտա Էսփէրանցա կէմիսինէ թէսաատիւֆ էթմիշ. Կարիպալտի եադընտա կէլէյօրումուշ տէյի, ձէհնօվա լիմանընտա հավատիս նէշը օլունմուշ տուր տէյէրէք, ղաղէթալար Յունիս 17 տէ եադմըշընտըլար. սօղրա տա պիր ազամ վուգուաթ մագամընտա Կարիպալտի մահի մէզարը 21 ինաէ Նիծծայա էէթիշմիշ. վէ պունձա սէնէլէր մէնֆիլիքաէն սօղրա, վալիտէսինէ, զէվձէսինէ, վէ էվլատլարընա գաուշմուշ տէյի զաղէթալէր խաապէր վէրտիլէր. ջունքի մուգաատէմ զիքր օլունան սէպէպլէրէ մէպնի, Մոնթէվիտէօտա կէձիքմէյի սէպէպէ, վէ տահա զէյաատէ եօլ իւզէրինաէ շայէտ պիր Պուսիա եախօտ Խափանեա պէյլիյինէ թէսաատիւֆ էտիպ ձէնքլէշմէյէ մէձպուր օլուրլար ըսա, ծնլարը թէհլիքէյէ գօսմամագ իչին, զէվձէսինէ վէ էվլատլարընը քէնտիսէն էվվէլ պիր թիւձձար կէմիսիյլէ Խթալեա կէծտէրմիշ խոր։

Նիծծատա Մաձծինի թաղըմընտան օլան տէվիգանլըլար մէրգումու կէօրտիւքլէրինաէ, աշըրը տէրձէտաէ մէսրուր օլուպ, ծնա պիր գահրըման նաալարըյլա պագմագտա, վէ իլան էթմէքաէ պուլունմուշ տուրլար. անձագ մէզքուր չէհիրտաէ էքսէրիյէթ իւզէրէ օլան ագըլը ուսիլլի վէ էհլիբրզ թաղըմը, մէրգումա պիր ֆէսատիիչէ, պիր գուրսան, վէ խըրսըզ պաշը սըֆաթըյլա պագըպ, սէլամ վէրմէյէ պիլէ թէհնէգլիւ էթմէտիլէր։ Պունտան տօլայը Կարիպալտի Խթալեա թօփրաղընա այագ պասատըղը

վազըթ տան հիսա էթ տի քի, Իթ ալէսատա էլան հէր պիր շէյ մէզատիրինի զայպ էթ մէմիշ. վէ ձէմնաթ տէմէք, վէ տահա զիյատ միլէթ տէմէք, ձիւ զիյէթ տէն պուլունան պազը չափ-ղըն, միւ ֆսիա, վէ պաշտան չըզմըշ ձուհալէ տէ-մէք տէյիլմիշ: Հաթ թա քէնտի ֆիտայիլէրի իլէ պիրլիքտէ ձէնօվա լիմանընա էէթ իշտիյին-տէ, պիր ատա՛ շաշգընալատան, վէ ձիօվինէ Ի-թալիա թազըմընատան ափէրինլէր վէ իլթի-ֆաթ լար կէօրտիւյիւ ադատա, պուննա նիհայէթ էյի վէ էհլիբըզ շէհրիլէրին պարիտա մուամէլէ-սինի, վէ չօգալարըն էօրֆ տույադադ պագտըզ-լարընը միւշահէտէ էթ տիյինտէ, պու էֆքեար-տա տահա զիյատէ մէթանէթ պուլտու:

— Փէք էյի, ամմա Կարիպալտինին ձէնօ-վայա պու հէլիշի հազըրնատա Իթալէան զազէ-թալարընատա չանլար չալընըպ, գըյամէթլէր գօրտույուտու – տէտի Ալիզա:

— Պէլի, տէտի Տօն Պալատասար, պուննուն սէպէպի շույուտու քի, Կարիպալտի թազըմը, Գարիպեանօտա օլան կիւզէլ վէ մէշհուր Կըր-թուխուն մահալինի զապթ էթտիլէր. մէզքուր խանէնին խէ, կէնիշ մէրտիվէնլէրի, տուֆա-լարը, հէր գաթա ազան տուլար, մէրմէր տի-րէքլէրի, Պիզանէօյա վէ շէհրիլին շարզ թարա-ֆընա տէրեայա վէ լիմանա նազըր օտալարը կէօրմէյէ սէզա պիր շէյ տիր: Հէման Իթալէա իչինէ ծնուն կիպի կիւզէլ պագըշլը խանէ եօգ տուր: Օրատա էքսէրի քահանայլար, վէ մեծ-պահքտա ձէնօվա քիպարլարը տա տիւնեա շա-մաթալարընատան չէքիլիպ, թէնհատէ վէ տուս-լուգտա էպէտիլիյէ տաիր հազ մատտէլեր միւ-

թաղաւորելա, վէ հէր քիշինին քէնտի տէրէ-
ձէսինէ մախսուս օլան ֆաղիլէթլէրին իճրա-
սընա, ձանլարընըն մասլահաթընը նիզամ
գօրլարըլը։ Շիմդի իսկ, Ալլահա էօյլէ մու-
պէթլի ահուզարլարը, պունձա թէօվպէ կէօզ
եաշլարընը, պունձա ալիձինսաղ նիյէթլէրի,
պունձա ձինըլէրի վէ ֆիւթահաթլարը, պուն-
ձա գօրգուլարը վէ ուսիաթլէրի կէօրէն, վէ Ալ-
լահըն նիչէ գալպլէրի կիպլի կիպլի վէ թարիֆէ
կէլմէզ նուրլար վէ լութուֆլար եաղդըրըլըր
օտալար՝ էօյլի ֆէսսաղլարընն եուվասը օլսուն,
հէր տիւրլիւ մէքրուհլուգլարըլա քիրլէթիլէր։
Ո կիւղել պաղչէլէր, օ խալվէթխանէլէր, օ Ալ-
լահ քէլամը չօղան, վէ հաղդըգուէթխնտաքի
Յիսուսուն սաքին օլտուղու, վէ սէֆիլ կիւնահ-
քեարլարա մէրհամէթինին փունարլարընը աչ-
տըղը մաապէտլէր՝ ֆահիշլէրը մէսէեանը օլուպ,
քիւֆիւրլէր աբա էթմէյէ պաշլատըլար. խա-
տապաթը շամաթաղարըլա ինլէմքտէ տիր. վէ
օ ազղընլար էէյիպ իշմէքտէն էօրուլուպ, ույ-
գունա եաթմագտա, վէ սէրպէսթ էյէթ վէ խա-
թիպլէյէթ նամընա օլարագ սէֆիլ Ադա-
մըայը գըրղընլար գափմաձըլըգլարըլա խարագ
էթմէք ըհտիալարը կէօրմէքտէ տիրլէր։

— Ո արատա, տէտի Միմօ, Կարիպալտի Թօ-
րինօյա գօշուպ, Լօմպարտիայը խէլասա էթմէք-
իչին Մինհաթօլարա քէնտինի սունտուղուսա-
տա, ծնլար Բատէսքի կիպի պիր էսքի ասլանը
գօվմայա, պալէնա պուղա ավէրլարը, խըրսըզ-
լար գուրսանլար իչէ եարատմայըպ, Թալիմին ա-
քէրէ, վէ եիկիթ, մահիր, վէ ձինք կէօրմիւշ
սէրասքէրլէ միւհթաձ օլտուղունու պիլտիրլէ-

ընտանէն, կարիպալտիի միհիմիմիկիսպ – գըբալ Թօվէրպէլլատա տըր. ծնունուա կէօրիւշմէլիսին – տէյի ձէվապ վերտիլեր: Կարիպալտի պէօյլէ տուն մուամիլէտէն ինֆաալ էտիպ, Քարլօ Ալպերթօյա կիմ տիխակ տէ, միւշարիլէյհ տախի հիւմմի մուամիլէ իլէ գապու էթտիյի կիպի, հիւմմի մուամիլէ իլէ տէ էօլ վերտի: Վի կարիպալտի պու ատէմը գապուլա պիր մանա վերմէզիտի:

— Սիզ շուբասընը կիզլէյօրումունուզ, տէտի Ցօն Պալտասար, ամմա Մաճճինի Թարաֆտարըլարը կիզլէմէտիլեր. վէ Քարլօ Ալպերթօնունն պօզուլմասընդն պաշը սէպէպ, կարիպալտիյի օրտուսունա սէրապէր էթմէտիյի օլտու տէտիլեր: Շէօյլէ քի պու ձէնը մահապուտու պաշընատա օլան էիւզ գատար խէգալէ իլէ, Ասիբէյի, Վալտէնի, Բատէպէկի միւզմիհալ էտեր իմիշ: Պունա նէ շիապհէ:

— Հիչ շիապհէ էթմէյին, տէտի Լանտօ. չունքի պիր Թագըմ զազէթալար շէօյլէ բիվալիէթ էտերլեր քի, կարիպալտի Քարլօ Ալպերթօտան բէտտ օլմունուպ, Միլանըլըլար ծնու գապուլ էթտիքլերինտէ, Լոմպարտիատան իքի պին գատար ատէմ ձէլպ էտիպ, պօզուլմուշ Սարտինեա օրտուսունու գօվալամագտա օլան մազբուր Թէտեպօյա գարշը Միլանըն խալխըպլալիէթինի մուհաֆազա էթմէք իչին Միլանա տօղրու շիթապ էթտիյի էմնատէ, Մանցայա էէթիշիպ, Սալտաբօ միւթարէբէսինի իշիթտիրնտէ, քէէնդի Թաձ Թախթ սահիպի պիր իմ վէրաթօր մագամընտա, պու խուսուստան տօղայը ինֆաալ էտերէք, – Չիյատէսիյէ ՝ի Թա-

լեան, վէ Խ֊ալէան խամինին գայրէթինի չէքէն կէօնլիւմ, պու բէզալէթէ թէնէզզիւլ էտէմէզ. վէ Սուլթըհալըլարըլա մուահէտէյէ իրթիքեաղ էթմէքտէն խակ, ալչաղ տիւշմէնէ գալըշը սաարդ բէֆիքլէր իլէ էօմէք տահա էվլաըը։ Պինահէն ալէյհ միւթաբէքէ մագսուտում տէյիլտիը. վէ հէր պիր շէհրիյէ մախսուս օլան, վաճանընդան խաբաալընա վէ բէզալէթինէ վար գուվվէթի իլէ գաըշը գօմաղ հուգուգունու քէնտիմէ հիսա էթմէյիլէ, Խ֊ալէա մէսէլէսինէ քէնտիմի սէյանէթքեար պէյան էտէրիմտէյի պաղըրըշը տըր։

— Նէ պէօյիւք լաֆըրտըլար. Թիմուրլէնկէյի աղզընա պիլէ եաֆըշմաղ — տէտի Պաբթօլօ։

Տօն Պալտասսար Ճէվապ վէրիպ — պու կիւզէլ սէօզլէրէ նիսապէթէն, կարիսպալտի նէ եափաճաղընը շաշըրտը. չունքի պիր Թաբաֆտան Քաըը Սէլէրթօ ծոու գապուլ էթմէմիշ իտի. վէ Թալիմլի ասքէր սըրասընտա Թուրթմատընընտան ասքէրլինին իչինէ գապուլ էտէմէզ, վէ գապուլ էթմէք խաթէմէզ իտի. պիլաքս քէնտի խարտամիլէրիյլէ Սուլթըհալըլարըն էլինէ Թէսլիմ օլմամաղտը. չունքի ծալարը զավզաճը վէ միֆտահ եէրինէ գօտուլարընտան, դըշլալարընա գապուլ էթմէզլէր իտի. պու Ճիհէթտէն Ֆաթիհին էլինէ տիւշմէյէճէյիմ տէյի գօրգուպ, էնբի սէնտաթընը էլէ ալտը. վէ պինպէշ եիւզ գատար խէզալէ իլէ, Քօմաքօ, Վարէզէ, վէ Լարիս պէյտնտա օլան քէօյլէրի գատապալարը տօլաշարագ, ծալարտան ագՃէ մաթըպ էթմէյէ, վէ գօրգու վէրմէյէ պաշլատը — տէտի։

— Լանտօ խաթիհզա սուրէթլէ, Կարիսպալ

ան էոյլէ թէհիտէսի գաչաճագ ատէմ տէյիլ միր. քէոյլերէ գատապալարա ուղրատըգճա, սէֆիլ քէոյլուլերին սագլըտա կիպլետէ օլան ազճէլերինի ճէպրին ալըր. պարկիրլերինի գաթըրըրընը սիւրէր կէօթիւրիւր. վէ պիր խալի տերէտ գահվէ ալըր էթմէք իչին ծնլարըն թաուգլարընը, գազ փալազլարընը, քէչի եավրուլարընը գափարըտը. պու եօլուլա պիրաէն պիրէ Ա.բօնա իւզերինէ էնտի։ Վէ օրատա քէնտի սէյեահէթինի շերէֆ իլէ թէքմիլ էթմէք իչէն, Մանթօվատա քէնտինի Գարըը Ա.լպերթօյա սունուպ, – Իթալեա ուղրունա գանըմը տէօքմէյ հապըր ըմ – տէյի վատ էտէն ատէմ, Ա.բօնա սանտըղընատան հիչ տէյիլ իսէ պիր փարչա գան ալմազ իսթէտի. վէ շայէտ նիւզուլ իսապէթ էտերէք գան պօղմասըն տէյի ատըտըղընատան, մէմլէքէթ սանտըղընը պիւթիւն պիւթիւնէ պօշաթմայը շէֆալը սայտը. վէ եօյլէճէ Չվիցցէրատա տօղրու կիթտի։ Պու խուսուս իչէն Սարտինեա հիւքումէթի շամաթա գօփարըպ ծնու խըրտըզ, խարամի, վէ շերիը թէհլիյէ էթտիքլերինէ մուգապիլ, ծնուն մնատիհլերի տախի ծնու ճէսուր, ճինկիեավէը, վէ Իթալեա շերէֆինին մուհաֆըզը թէհլիյէ էթտիքտէն պաշգա, խպատուլլահա միւթաալիզ սանտըղտան ագճէ զատպ էթմէք գապահաթ սայըլ տըղընա թաաճճիպ չէքէրիտիլէր – տէտի։

— Ա.զնաորընըզմը Իթալեանլար, տէյի պաղըտը Պարթօլօ, աղնատընըզմը չիմտի։ Պու Իթալեայը պիրլէշտիրէճէք քիչիլէր, Իթալեա համիլլերի, հիւքումէթի շերիյէլերէ գարշը ահալինին գանընը էմէրլէր տէյի, պօղազլարը

Երբեք ըլլայ գատար պաղերըրլար իբեն, պե-
լեսիկ վե այալեթ սանտըգլարընը սօյարագ,
պու գանլարը տեօքմեկ չելեպիլիք, ինսանի-
կեթ, եիկիթլիք խսիմերի վերիյօրլար։ Վե պու
սըրգեթլերի սեպեպինե Կարիպալտիի սենա
ետիպ, ուժումի միլլեթ նամընա Իթալեանըն
պաղը մեմլեքեթլերինին խաղնեսինի զասպ եթ-
մեյիլե Թուեթաձագ եօլու էօյրեթտի տեյի ա-
ջըգ աչըգա սեօյլերլեր. շեօյլե քի Լօմպարտիա-
տա իսթիլալ փեյատա կեմմեք իչին Թօսգանա
սանտըղընը. Նափօլի տեվլեթինին այագլանտըը-
մագ իչին Րօմանեա սանտըղընը սօյմագ, պա-
գըսըլա, ձախիգ իսիշ։ Իսմի Մաձձինի Թագը-
մընըն նե էֆքեարա խըզմեթ եմտիքլերինի Ի-
թալեա խալգընա աղնաեմմայա պու սեօյլենի-
լեն շեյլեր քեաֆի տիր։

— Է՛հ, տահա կիւզելլերինի տիյնեյձեքսի-
նիզ, տեյտի Միմօ. վե հեր նե գատար Լիօնելը
քենտի միւսեվվետլերինատ իւատիւն գօյու
գիբը ետիպ կեչեր իսե տե, պու ձիւմլե ձիօվինի
Իթալեանըն Կարիպալտինին շեձաաեթ վե ձե-
սարեթինե կիւվենմիշ օլտուղունու աշիքեար
աղնաատը։ Բենատ Թեվասիլերիյլե Էլեկցիայա
գաչըպ, գարտաշլարըն ձենը այագտաշլարընը
ուսիլ ուսիլ Ալի տաղլարընըն պերի Թարաֆը-
նա, վե ձենօվայա կեչիրմեքտե օլտուգլարընը
կեօրտիւ։ Վե քենտիսի Լիօնելլօյուլա պիր գաչ
սատըգ բեֆիգլերինի պիրլիսեթ իսհատ Ֆըրան-
սայա, օրատան տա Վարօ Թարաֆընտան Թեք-
բար ձենօվայա կեչտի. վե Սիչիլեա ձատուալարը
օրատա քենտինի պեքլեմեքտե օլուպ, ասկյանա
գելամ եմտիքլերինատ քենտիլերե պաշ օլմա-

սընը մանէ լուպ էթ տիլէը։ Ընդարա սէօզ վէրիպ քէնտի Թէվաֆիլէրիյլէ պիր սէֆինէյէ բաքի-պէն Իմօրնօյա վհատուլ օտուղունտա, Իմօրնօ-լուլար Բօմպըլարըլա էէքտիլ էէքձիհէթ օ-տուգլարընտան, Կարիպալտիյի պիր Թարաֆա չէքիպ, — Սէն տիվանէմիսին. Սիչիլեատա նէ իշին վար. վարսըն ընդար քէնտի պաշլարընըն չարէսինի կէօրսիւնէը. Բօմա սէնի պէքլէյօր — տէտիլէը։ Մէրդում Սիչիլեաղըլարա եարտըմ էթմէյէ սէօզ վէրմիշիմ տէյի էօզը էթտիյի-սէ. — ատէմ սէնատէ, սէօզ նէ իմիշ. պիզիմ Ֆահիէմիզատէն պաշգա սէօզումիւ օլուր. սէն պի-վէ պիր վէ այրըլմազ ձումհուր Թէրթիպինէ եարտըմ էթմէյէ պադ. Նահօղիյի ատ Սիչի-լեայը տա, վէ պօշ եէրէ պու գատար գանլար տէօքիւլէրէք արզիւ օլունան սէրպէսթիյէթի տէ էլէ կէչիրիրիզ — տէտիլէը։ Կարիպալտի Բօ-մա վէ ձումհուր սէօզլէրինի իշիթտիյի հալտէ, վատինի պիր Թարաֆա պըրագըպ Իմօրնօտա գալը։

Մաձձինի Թագըմը իչին հէր շէյ սըրտասըն-տայըտը. Ֆահիանըն մինհաթ օտու Ֆօնթէ Բօա սինին գաթէ օլաձաղը կիւն վէ սաաթ, իտա-րէյի մուվազգաթէ՝ գարտըլաշմըշ. գավանիյնի միւլթէյիէյէ տաիր օլան հէր պիր շէյ այալէթ-լէրտէ Թէրթիպ օլունմուշ. բէյիսլէր սէչիլմիշ իտի. զաֆիլտէն պիր Ֆէնատ գօրխաձաղը կա-րիպալտինին մէտուի օլտուղունտա, Վինէտիկին եարտըմընա կիտէձէք կիպի պիր հավատիս չը-գարըպ, քէնտի պէօլիւյիւ իլէ Պօլօնեայա տօղ-րու հարէքէթ էթտի. օրատա մէմուրինին խի-լաֆը օլարագ Ջուքբի նամ սէրասքէրէ Թէնատ

տիւֆ էթ տիյինտէ պիր թաղրիպ Թավէննայա, օրատան տա Վէնէտիկ կիլթմէք իչին կէմի ա-րամագ պահանէսի իլէ Անքօնայա, վէ պատե-հու Զիզէննայա տօղրու սաուշտու։

Պու էմնատէ Քօնէթ Թօսթինին գաթլը, Գու-ըինալ սարայընա հիւձիւմ օլունմասը. Փափա-նըն գաչմասը. վէ իտարէյի մուվազգաթէ, Թա-մամըր Թամամընա իձրա օլտու. պու Զիհէթտէն Կարիպալտի Թօմայա շիլթապ էտիպ, Թուէթու-ձագ Թէրթիպլէրին Թարըընա վէ վագԹընա Թէհլիյէթ վէրտիքտէն սօղրա, քէնտի Թէվա-պիլէրինէ Ումպրիայա տօղրու կիտին, Ֆօլինէօ-տա պէն սիզի պուլուդումտէյի պիլտիրտի։ Պու-ըատա Լիօնէլը, Կարիպալտինին Հարէքէթլէ-րինի, Թօմա ասիլէրինին ծուռ Աքիպէնինին պո-ղազլարընը ԹուԹմագ իչին կէծտէտրիքլէրինի. ՐէաԹէ, Ումպրիա, վէ Մարքա Թօփրագլարըն-տա կէծնիւլլու ասքէրլէր Թէրթիպ էթտիյինի. պէօյիւք Բիօտաքի կիպի ասքէրլէրի սիլահ Թա-լիմի էթտիրտիյինի. վէ կէհալէթիւ Հազի Սան Փանքրացիօ գափուսունտա Ֆրանսըզլարըլա ու-դ-բաշտըզընը մուխԹասարձա իշարէթ էտէր։

Պու իշլէրին արասընտա Թօմատա Ձուհու-րիյէթ իլան օլմուշ, ասիլէր Հիւքումդէթի էլէ ալմըշտըլար. լաքին ահալի միւֆսիտլէրինի Թա-րաֆընը ԹուԹմագը ըտը. վէ չօգլար պուննա Հազրզլըգլարա գալալէրինատէն կիւձէնիպ, շէ-տիտ ինԹիգամ Թարիգի տիւշիւնիւբ իւտիւ-լէր. ալէքսանտրա Սասինա, Էրնէքօ, Սքօլանօ, վէ Մարքա Թարաֆլարընտա։ Զօղու շէհիրլէր գավանէյի միւլքէյէ մէձլիսլէրի իչին մէպուս ինԹիխապընա տաիր մուխալիֆէԹ էտէր Իտէ-

լեր. Հաթեա Էսքի վէ մեթին Փաթրիքա գա-
լասը կիսպի պազը մահալլեր տախի, վարիչեթ-
լերինի վէ էօմիւրլերինի ֆէտա եթմէյի կէօզ-
լերինէ ալարագ՝ Փաթիայա սատագաթա գու-
սուր եթմէմէյէ էմին եթմիշ իտիլեր։ Ձում-
հուր թագըմը պու մուխալիֆեթլերէ աշըրը
իպրասանըպ, քահանայ կիւրուհինին պաշը ալ-
թընտան սըր զիւմիւնէ զահիպ օլարագ, էրլիւ-
լերի թահրիք եթմէյիլե վէ գօրդու վէրմէյիլե
ծնլարըն ֆէքրինի էվվիրմէք իչին ձաուսալար
կէօնտէրմիշ իտիլեր։ Կարիպալաի տախի օ էէ-
նի ադքերի թալիմ եթմէյէ մէշղուլ օլտուղու
արատա, ծնլարը զապթ եթմէյէ, վէ կէրէք իս-
քեաթ կէրէք իձապար տուրթէյիլե ծնլարը ձում-
հուրուն հիւքմիւ ալթընա ալմայա չալըշըրըմըզ։
Վէ Իճնէլլընուն աչըգ կէօզ, իշկիւզար, վէ ձէա-
տուր օլտուղունու, վէ հէր պիր շէհիրտէ պու-
լունան էհլի ֆէտաա թագըմընա եարտըմ էտե-
ձէյինի պիլտիյինատէն, կիզլիձէ ծուս Մաչէրա-
թայա կէօնտէրտի. վէ քահանայ կիւրուհինին
նուֆուզունու գըրմայա չալըշմաըրընը թէնպիհ
եթտի։

Իճնէլլը օրատա օ գատար կիզլի թահրիքլե-
րէ, թէհլիաիլերէ, վէ ալչագ վէ հիյլեքեար
տէսիսէլերէ թէշէպպիւս եթտի քի, ձումհու-
րիյեթ թագըմընըն, ձահիլլերի պաշտան չը-
գարմագ, վէ հէր տիւրլիւ եօլտուզ հարէքէթ-
լերի թէշվիգ եթմէք իչին նէրէլերէ գատար էլ
ուզատըպ, նէ տուզաղ լար գուրտուգլարընը մէյ-
տանա չըգարըրլար։ Ամմի չափըզըն վէ խէգալէ
տէլիգանլըլար օրթայա տիւշիւպ հէր կիւն մէք-
թէպ շակիրտլերինի, էտնաֆ գալֆալարընը,

քէօյլիւ ձահիլլերի ձէլլ էթմէյէ չալըշըը, վէ ծնլարա տիւրլիւ տուզագլար գուրարագ պէտ-խույլարա տիւշիւրիւրիւտիւլէր։ Պունլար տախի ախէրլէրէ խօձալըգ էթմէյիլէ, շէհիրլէրտէ հէր քէօշէտէ ֆէսատ գայնամայա պաշլարըրըը. վէ նէ գըզ մէքթէպլէրի, նէ էմնաֆ տէրնէքլէրի, նէ ֆուգարախանէլէր, նէ ումումի միւ-թաալլիգ օլան մահալլէր, հիչ պիրիսի պուս զէ-հիրլի եըլանլարըն սօգմասընտան խալլ տէյիլ իտիլէր. վէ պէօյլէձէ կիւնահսըզ քիշիլէրի պաշտան չըգարմագտայըտըլար։

Պազըլար տա նիսա թախֆէսինէ մուպաշի-րէթ էտիպ, հէր պիրինին տէրէձէսինէ, մէշրէ-պինէ, վէ թէրպիյէսինէ կէօրէ, էյնի ուսիլէ ձէլլ էթմէյէ չալըշըրըտըլար. նիչէ ֆամիլիա վալիտէյնի, օ անէ գատար մէկտուֆէ օլտուգ-լարը ֆազիլէթլէրի վէ ախլագը հասանէլէրի թէրբ իլէ, ֆամիլիալարընը, տօսթլարընը, վէ թաալլուգլէրինի պաշտան չըգարմայա խօձա օլ տուլար։ Քէզալիք հէր նէ եօլուլա օլուրսա օլ սուն, եալան հիյլէ ֆիլթնէլիք գուլլանարագ, հվատալարը աթալարընա գարշը, տօսթլարը տօսթլարընա գարշը, պիրիհձիք թաալլյանլարը էն միւթթէրիմ շէհրիլէրէ գարշը թէշվիգ է-տէրէք, քիսար թագըմընտան պայագը խալգա, շէհրիտէն քէօյլիւյէ վարանա գատար հէր ձինա քիշիլէրի պաշտան չըգարմայը տէրուհտէ էտէն-լէր տէ էքսիք տէյիլմէտիլէր։ Շէօյլէ ք. փափա թօփրագընտա պուլունան ահալլի պիրիպիրլէ-րինէ աշըրը խուսուսմէթտէ օլուպ, քէօթիւլէ-րէ թէսահուպ, վէ էյիլէրի զէվգ վէ մնախաբա էտէրէք այագալթընտա չըղնարըրտըլար. վէ ան-

լարը հնչէր քէսին կէօզլիւնտէն տիւշիւրմէյէ, մալ լէրինի զասլա էթմէյէ, սիւրմէյէ, վէ թէլէֆ էթմէյէ պագարըրլար։

Անձագ Լիոնէլլօնուն էն քէօթիւ իշի, շէհիրլերտէ, վէ գառապալարտա պուլունան զիյատէ լայըգլը չօպանլարըն էյի իսլրէթլէրինի, նասիհաթլարընը, թէսէլլիլէրինի ձէմաաթըն իչին տէն գալարըմայա չալըշան քէօթիւ ատէմլերէ եարտըմ էթմէյի իստի։ Վազէթալարտա ծնլարըն հագդընտա իլան օլունան մէքրուհ իֆթիթալարըն, եախօտ սօգագ պաշլարընտա, քիլիսէ գափուլարընտա եափըշտըրըլան իլանլարըն, վէ տէվայիրի ձէմաաթ իմձասըլա թաատիգ օլմուշ իլանլարըն քեաֆֆէֆսինտէ ծնուն մէտխալի պուլունմագ տայըտը։ Վայհէթ զահիտ վէ փաք քիչիլերէ մէքրուհ իֆթիթալար ետէրլեր իստի. ձէմաաթա եաղնըշլըգ թալիմ ետիյօրլար, ձումհուր իտարէսինէ գարշը իլմէթլալ չըգարըյօրլար տէյի հագլարընտա սախլէ հավատըլեր նէշը ետէրլեր իստի. վէ պիր քիչինին մահպուսա իլգա օլունմասընա եախօտ էօլիւմինէ գատտ էթմէյէ քէլինտէ, — Աւսաթըհալըլարըն, Նափօլիթանլարըն, վէ սաիր ձումհուր տիւշմէնլէրինին կէլմէսինի գօլայլաշտըրմագ իչին, կիշլէ թէրթիպլեր գուրուլյօր — տէյի հագդընտա շիքեայէթ ետէրլեր իստի։ Ֆիլան ժողովըրդապէտ, քահանայ, եախօտ կրօնաւոր մէքթուպ կէօնտէրիր լքէյն էլէ կէչմիշ. քիլիսէտէ, մէզարխանտա, մանաաթըրտա կէձէ մէճլիս տէրնէմիշ. սընօր պաշլարընտա ձաատուտու թուրթուլմուշ տէյի պիւհթանլար ետէրլեր իստի։ Վէ պու շէյլերի հավատիս ետէրէք, կէձէ իլէ քա-

հանայ խանկլերինկ, մանասեթըլըլարը մուհասեբէ էտիպ, էօլումկ մուսեթահագ տըր. էօլտուրուլուն. վարալայըն. եագըն շու խանկլերկ տէյի պաղըրշմագ. վկ Թուէթուպ պաղլայարագ, վկ քիւֆիւր պէտտուա էտէրկէք մահպուսա սիւրինքլեմկէք, հէր կիւնկլիւք, վկ հէր մահալտէ իձրա օլունան շէյ իտի։ Պիր ղայրկեթլի ժողովրդապետ պու մէքրուհ քիշիլերին պիր միւշթերիսինի կլինտէն ալտըմը. անկինտէ ծնա խանկն, վկ վաթան վկ սերպէսեթկէկեթ տիւշմկնկի իտմի վերիլերկք, գաթլ օլմասընա պու գատարը կլ վերիր իտի։ Նիձկ քի ձիւրլիանկլը նամ էյի ժողովրդապետէ, վկ Մինեբրանըն Տօմկնիքան ժողովրդապետինկ վագը օլտուրսա քի, պիրինկն Կարիպալտի թագըմը սօգաղըն օրթասընա տա տապանչայրլա ուրուպ էօլտիրտիլկեր. վկ օ պիրինկ Րօմատա Սան Քասեթկլօտա կկօմբինքձիլկեր պին տիւրլիս էզկկեթլեր կլե խըրփալայարագ թկլկֆ կեթտիլկեր [1]։

Խըրս, ատավկեթ, ինեթիգամ, խըշմ, մերհամկեթսիզկ գանըր տէօքերկք պիր այալկեթտկն օ պիրինկ տօլաշմագտայըտը. վկ ֆագիլկեթկն էմին օլտուղու հիչ պիր մահալ գալմամըշտը։

1. Ֆասը տավա քիւթիւքլերինտկն չինտի զահիրկ չքմըշ տը քի, մեզքուր կքի միւհեթկրիմ չօպանըտը քկնտի ղայրկեթլերի ուղտունա գուրպան կինմիշ տիրկը։ Զունքի կքինտ տկ կքի եարամազըն տուզաղընտան կքի զավալը տկլկպանըքլտրը գուրթարտրգլտրը կչին, օ եարամազտր պունկտրը ձուսմնուրուն տիւշմկնկի տիրկը տէյի զամազտամըշ տըրտտր։ Ձիւկնկնկըտուն գաթկլի կչկն սկնկ էօլուսմ հիւքմ օլունտուս։ վկ Անանկի էվինքօփօսու կչօրկնկերկ ըինգտաթ կկեթիրկձկք պիր մուհապկթ կկ օնուն եանընտա պուղունարագ էյլկ գաթկ օլտու։

DEPOSITIVE
KUTOPHANBOI

Սապհանըն էն Թէհնէա տէրէլէրինէ, Սիփիհ-նէն տաղլարընըն քիւչիւք քէօյլէրինէ, չօպան-լարըն քիւլպէլէրինէ վարանա գատար պինա-մուսըզ ձէլլատլարը պիրտէն պիրէ հիւձիւմ էտիպ, բաաթ կէլտիքլէրի հէր էտիպ լէ ՀՃէյի, հէր բապուԹալը ՀարէքէԹի, հէր ԹաԹլը վէ մաղլըմ սէօզլէրի քահանայ զանն էտէրիտիլէր։ Վէ օ պիչարէ տաղլըլարը սըզըշԹըրըր, վէ զը-լըձը պէյտնալարընա տայայարաղ, ժողովրդա-պետ նէրէտէ սաղլըրսա եա կէօԹէրին, եա եօղսա սիզի շիմտի Հօլտուրուրուզ տէյի իհսաֆէ էտէր էտիլէր։ վէ օ զավալլըլարըն խապէրսիզ եօզ տէյի սէյլէտիքլէրի, գարըլարըն ատԹըէ-տիքլէրի, վէ չօձուգլարըն աղլաշարզլարը արա-տա, օ ազղընալը էլլէրինտէքի շիշէր, սիւնկիւ-լէր, Թիւֆէնքլէր իլէ սաման երզընալարընը գա-ըշԹըրըր, տէօշէքլէրի տէվիրիր, սանարզլարը եօզլաշարըրը, վէ մաղազալարա վէ մաղարալա-լարա վարանա գատար հէր Թարաֆը արաշԹը-ըրըրտրլար։

Լիմանէլէյուսա պու պինամուսուզլարտա Հօյ-լէ գըզընըն, վէ Հօյլէ գուտուրմուշլուղուլա ա-խէրլէրէ զայրէԹ վէրիրսէ-քի, կիպլի շիրքէԹ-լէրին շէյԹանը, ՃհՀէնննէմին պիւԹիւն խըշ-մինը օնուն տէրսունինէ տօլտուրմուշ կիպի կէօ-րիւնիւրիւտիւ։ Գէնտիսի քէնտի Հազգընա, կէ-րէք ույուսամ, կէրէք օյանըզ օլսամ, շէյԹան-տան մատա ալլահ Թանրմամազ. վէ Հէր Հանկը շէյտէ քի խրիսԹիանձա ֆազիլէԹ զօզուսու-վարըսա, օնուն միհրապընա մազպուլ պիր գուր-պան կիպի օնլարը գուրպան էԹմէք իւզէրէ Գարպօնալըզգտա էԹտիյիմ շէյԹանի եէմին

գալիմին իչինտէ աքս էտէը կիպի տույարըտըմ, տէյի շահատէթ էտէը։

— Հագիգաթ, տէտի Տօն Պալտասսար, պինամուսըդ պազը գըյաֆկէթինի թէպտիլ էտիպ, ֆազիլէթ փէրտէսի ալթընտա կիզլէնմէյի պիլիը. վէ ախէը պիր թարիգ պուլամատըդը հալտէ, պէտխույլարա ֆազիլէթ իսմի վերիը. վէ քիւֆիւրտէ տախի պիր նէվի էտիպտիւ էրքեան գուլլանըը. լաքին կիզլի շիրքէթլերին պինամուսըդու էյլէ գապա, մուրտար, վէ բիւավայ տըը քի, Ալհիննիէմ գօգար. վէ Ալհիննիէմ Ճանլարը կիպի, տօղրուտան տօղրույա Ալլահա սէպտ էտէը։ Վագաա Րօմա սօգագլարընտա — Ֆրիստոս էօլմիւն, Ալհիննիէմ եաշասըն — տէյի պազըտրգլարը կիպի Լօսանննատա վէ Ձինէվրատա տա, շէյթանա եէմին էտինլէը — էյի Ալլահ թախթընտան էնմէլի — տէյի հայգըրըրտըլար։ Րօմանըն իսթիլալ թագըմընըն քահանայլարա, էվինաքօփօսլարա, վէ փափայա իըրըսանտըգլարը կիպի, Տրուէյին վէ Ֆաշինին ընյաաէթի ալթընտա օլան ասըլ Փրօթէսթանլար տա քէնտի մինհաթրօլարընա վէ չօպանլարընա գարշը իըրըսանմըշտըլար։ Ինձագ Րօմանըն Ճումհուր թագըմը, ասըլ Փրօթէսթանլարտան շու խուսուստա իլերի կէլմիշ տիրլէը քի, պունլար սէրահաթէն — Ալլահա տուա էտինլէը էօլմէլի — տէմիշլէր խսկ, Րօմա Քաթօլիքի քէնտի թէվապիլէրի իլէ պիրլիքտէ պիր թարաֆտան քահանայլարը սօյուպ, մահպուսա գօյուպ, էօլուրտուքլէրի ապատա, պիր թարաֆտան տա քիլիսէլէրտէ վէ մանաաթըրըլատա Սրբու-Թիւն սրբոց գօնուլտուն, Ճումհուրուն սէլամէ-

Թի իչին ումումի տուալար օլունսուն տէյի Թէնպիհ էտէրլէր։ Պունսան ինձէ ֆիլԹնէլիք օլուրմու. պունսան տահա արսըզձա միւզէվվըրլիք կէօրիւլմիւշ շէյմի տիր։

Ընալը խաԹէտիքլէրի գատար կիզլէմէյ չալըշընալը, տէտի Միմօ, հալ պու քի Լիսնէլը, Ձումհուր Թագըմընըն ղայԹա ազիզ էվլիսաքօփօսալարը, սէրվիսաքօփօսալարը, վէ գարաԹինալլարը Թազիփ լէզիլ վէ հապս էԹմէք իչին գուլլանըգլարը զէյատէ ալչագ վէ խայըֆլը տէսիսէլերի նագլ էԹմէյիլէ, ընալարըն հիլէ վէ սախԹէքեարլըգլարընը մէյտանա չըգարմըշ տըր. վէ տահա զէյատէ իքրահ էտէձէք շէյ շու տուրքի, ընալարըն էԹպասալարընտան, եախօտ խատէմլէրինտէն պիրինի գազանմայըլա, սախԹէ մէքԹուպլար, իլամլար, էմրնամէլեր մէյտանա չըգարըպ, պու վէսիլէլեր իլէ էօյլէ ալուհԹէրէմ չօպանալարա պէն տիւրլիւ խաինլիք ԹէօհմէԹլերի ազվ էտէրլէր. ընալար բաա պիլաքս Ա.Հարուն վէ Սաամուէլ կիպի, էլլերինի կէօյէ գալտըրըպ, տինտարլարը հիմայէ էԹմէն. քէնտի արուսէսի օլան քիլիսէյի խըրփալայանլարըն ֆիքիրլերինի նուրլանտըրըրըն. Եիւրէքլերինի Թէպտիլ էԹմէն. վէ պինաոուս քիշիլերտէն Թազիփ օլուպ էօլիւմ տէրէձէսինէ գատար խըրփալանան ձանլարա տինլերինտէ վէ քէնտի Թէնպիհլերիդէ իմատաԹ էԹմէք նիյէԹինտէ մէԹանէԹ վէրմէն տէյի տուայա տուրուրլար։

Լիսնէլըօտա աչըգ աչըղա կէօրինիւր, պաշգաձա Բավէննա վէ Օզիմօ գարտինալլարընա, վէ ֆօրլի, ՕրվիէԹօ, Զիվիվէքքիա, Պանեօրէա, ՐէքանաԹի, ֆօձձիօ Միրէնէօ, վէ

սաիր քիւրսիլեր էվինաբօիսալարընա գալըր գու-
րուլան կիզլի տուզագլար. ծնլարըն քի պազըսը
մահպուսա իլգա օլընմուշ. պազըսը մինֆիյհ
կէօնտէրիլմիշ. պազըսը տա գաչմայըլա հէր թա-
րաֆտան իւզէրլէրինհ հիւճիւմ հաէն շէհիտ
հալաճանըբլարտան խէյլաս օլմուշ տուրլար:

— Նիհի՝ փօհչիօ Միրթհէթօ էվինաբօիս-
սունատամը, տէյի չաղըրտը Պարթօլօ: Օրանըն
ահալիսի զաթհն էյի մէշհէպլի քիշիլեր իսի-
լեր. ալեվսուսուս էյի վե մալումաթը քահա-
նայլարը օլուպ, ծնլարը Ա.լլահ գօրգուսունտա
գավի Թուրթարըտըլար:

— Սէյվէտիյհին սահիհ տիր, տէտի Միռա-
լաքին պին Թանհ գուզունուն իչինտէ սալթ պիր
Թանհ գուրտ պիւթիւն սիւրիւյիւ Թէվֆիհ էթ-
մէյհ քէտֆի տիր: Իչթհ օ Թաշլըգ գասապա-
տա տա պիսյհի պէօյլէ վագը օլտու. օրատա
ֆէյլի պօզուգ իւչ պիւրատէրլէր օլուպ, սաիր
պազը գազ պէյինվէլէր իլէ պիրլէքտէ, Միրթհ-
Թօլուլար վագատա գուզուլուսալար տա, եէրինհ
կէօրէ քէչիլերտհն գիյատհ տօգուշմայը պիրիր
Թապըմընատան օլտուգլարընը քէչֆ էթմէյհիլէ,
Ճումհուր Թապըմընատան Քատիվիչչիօնի նամ
պիր պէօլիւք պաշլար Թօմատան տավէթ էթ-
տիլեր. վե մէրգում քինատ պէօլիսիւ իլէ օրայա
էէթիշտիյինտէ, քիլիսհ խատէմէլերինհ մու-
սալլաթ օլուպ, Էվինաբօիսխանհյի պատրլար.
Մօնսինեօր Արիավինեհյի սարայընատա հապս
էթտիլեր. վէքիլինհ նէֆի էթտիլեր. Մէտրէ-
սէսինհ հիւճիւմ էտիպ տիրաձուլարը գաչըր-
մըլար. Սան Վալէնթինօ մանասթըրընը պյ-
տուլար. Փատրէ Մուրալէայը մահպուսա գալ-

տըրտըլար. գասասպանըն իչինտեքի էն էլի խա-
նէլէրի պէրպատ էթտիլէր. մէշհուր Ֆարֆա
մանասէթըրընըն հիւձիւմիւնէ շինթապ էտիպ,
բահիպլէրի գօլտուլար. նէ գատար պուղտայ,
սաիր մանթա, հայվանաթ, մալ, վէ ագէ վա-
րըսա քեաֆֆէսինի ղասպ էթտիլէր: Պատէհու
պէօյլէ կիւվէլ ֆիւթահաթտան սօղրա Միր-
թէթօյա ավտէթ էտիպ, սէրպէսթիխէթ աղա-
ձընը օրատա նասպ էթտիլէր. ահալիտէն աղըր
վէրկիլէր մանթուպուլա թազիպ, վէ շէհիրի
տէհղիթ կիրինֆթաբ էթտիլէր:

Լիմանէլը շունու տախի աշիքեար կէօսթէրիր
քի, քէնատի հիւքումէթի գարտաշ մուհափէթի
վէ նասիհաթլըլա, գարըշթըրըլմըշ Մաճճինի
թազըմընատան ձէմաաթընը վիգայէ էտէն պիր
էվինքօփօսու օրթատան գալտըրմազ իչին, ձէ-
մաաթ մապէյնինտէ պիր ֆէսատա պահս օլմա-
սըն տէյի, շէհրէ թաթպիգ, տէվլէթձէ հազըր,
վէ պէլէտիյէձէ խայըրլը պիր վէսիլէ արարը-
տըլար: Պիր տէ պագարսըն քի միւֆսիտլէր օր-
թայա տիւշէր: Չէյատ գուվվէթլի վէ էլտէ
հազըր վէսիլէ՝ կաէթա գամնարաձըղլըա (գար-
տինալարըլա վէ մինֆիտէ օլան էվինքօփօս-
լարըլա Փափայա պու խսիմի վէրիրիտիլէր) մու-
խապէրէ էտիպ, ձէմաաթըն սէրպէսթիխէթինէ
գարշը ֆէսատ թէրթիպ էտիյօրլար ինֆթիրատը-
յըտը. աէլէնուսուս գաւանիյինի միւքիյէ մէձլի-
սինէ մէպուս ինթիխապ, եահօտ հիւքումէթձէ
մէմուրիյէթտէ պուլունանլարտան էէմին մաթ-
լուպ օլուճաձաղը քէրթէլէրտէ. պու ձիհէթ-
տէն պէօյլէ փաչարըզ ֆըրսաթլարտա նասըլ
տավրանմալըզ տէյի քէհնինի էվինքօփօսլար-

տան ըհյ սիւալ էթմէք իչին խապէր կէօնտէրիլէր։ Վէ էվինաքօփօսլար մա տամ քի – էվ լատլարըմ, պու խուսուսատա նասիհաթա եախօտ մանայա մահալ եօք տուր. չունքի ձէմի տին տարլարըն պաշը վէ ուսթատը օլան Փափա Հազրէթլէրի պու Հարէքէթլէրին եօլուս օլմատըղընը բէսմէն պէյան էթմիշ տիր. վէ պազըլարընատա տախի կիւնահատան վէ Ա.լլահը ինձիլթմէքտէն պաշգա, քիւչէք ղազապընա տա տիւչիւլ – տէյի ձէվապ վէրէձէքլէր. պու ձէվապըն իւզէրինէ օ խէզալէլէր անինատէ տաիրէյի ավամիլէրէ ծնլարը ղամշ էտէրլէր. պիր տէ պագաարըն օթատան գուտուրմուշ քէնտիլէր կիպի պիր թագըմ ազղընլար տըշարը ֆըրլայըպ, էնանաֆ քեարխանէլէրինէ, տիւքքեանլարա, գահվէխանէլէրէ, մէյխանէլէրէ եայըլարագ, շու խալին, ֆէսատ, շէրիր, ասխյանա թէշվիգ էտէն, ձէմաաթըն տիւշմէնի, մէմլէքէթ երդըձը էվինաքօփօսու կէօրիւյօրմուսունուզ տէյիրէք հայգըրմայա պաշլարլար։ Պունուն իւզէրինէ եա կէձէ, եա տա պազը կիւնտիւզլամէ պիր ալայ չափղընլար էվինաքօփօսխանէյէ գօշուպ, – խալին գալգըն. փատիշահ տօսթու էօլսին. Ինթաէեանըն տիւշմէնինէ, խըրվաթա էլ թուէանա լանէթ օլսուն – տէյի պազըրշարագ, քիւֆիւր պէտտուա էտէրէք փէնձէրէլէրինի թաշլարլար։

Պու կիւրիւլթիւլէրէ վէ շէտիա հիւձիւմլէրէ տէ գանատէթ էթմէյիպ, էյէր քի էվինաքօփօսօ կէձէ պազշգա մնհալէ գաչմազսա, իրթէսի կիւն գափուսու գըրըլըպ մալի եազմա օլաձաղընա, վէ քէնտիսի էլէ տիւշէձէյինէ շիսպէ

օլունամազ։ Համեմա էփխաբօփօս շէհիր իչին-
տէ պիր մահալե կիզլէնմիշ տիր տէյի Թախմին
էթտիբլերի հալտէ, պունլար ավ զաղարլարը
կիպի, կիզլէնտիյի պուձագտան ծնու չըգարմագ
իչին գօգլայարագ տօլաշմայա պաշլարլար. ագը-
պէթ զավալլը էփխաբօփօս պիհուտ եէրտէ էն
տէրին պուձագլարըն պիրլինտէն օ պիրլինէ սը-
ղընարագ գաչմագտան պաշգա չարէ պուլամա-
տըղընտա, եինէ պու Թազըլար ծնուն արգասընա
էէԹ իշիպ փարալամագ իչին իլինի պըրագմագ
լար։ Մօնսինեօր Նէրբայը պու գանա սուսամըշ
Թազըլար օ գատար գօվալատըլար քի, օրման-
լարա գաչըգ գայա արալարընտա կիզլէնմէյ
մէձպուր օլտու. վէ օ սըղընտըղը սարի մահալ-
լերտէն տըշարը չըգըպ, Թէքրար շէհիր իչինէ
կիրտիյիսէ տէ, միւձէտտէտէն գօվալանըգ,
քէօյտէն քէօյ գաչարղը արատա, քէէնտի պիր
եապանի ձանավար միտալի մէգբուր զաղարլար
արգասընը պըրագմայարագ, ՆիհայէԹ ՕրԹէ
շէհիրտէ եէԹ իշտիլէը իսէ, չարխի Թիւքէ-
Նիպ, Էսքիտէն գալմա պիր սու Էօլունա կիր-
տի. վէ օ գատար գօշուգ իլերի կիԹատի քի եան
Թարաֆընտա պիր տէլիք պուլուգ, Եիւրէյի
չարփարագ օրատա օԹուշ սատԹատան զէյատէ
մէզար իչինտէ կիպի գալար։ Քրիստոսուն վէ-
քիլինէն, Ռօմա քիլիսէսինի վէ գօյունլարընը ի-
տարէ էԹմէք իչին վէքեալէԹէն օրատա պը-
րագտըղը Մօնսինեօր Քանալի պիր ուզէԹատէն
օ պիրինէ գաչարագ, կիզլէձէ վագըԹ կէչիր-
մէքտէ իքէն, Կարինալատի Թագըմը, ծնուն պու-
լունտուղու խանէյի զաֆիլատէն պատարլար. Էօլ-
լարը ԹուԹատուլար. հէր Թարաֆը գաւիաԹտը-

լարբաա տա, հիքմէթ նէվինտէն օլարագ, օ գաթ-
լանլարըն տիշինտէն գուրթուլտու։ Ջավալը
իսթէյար. զէյդնէֆէս վէ իսթիխագա իլէթլէ-
րինէ միսպէհէլա, վէ սըգ սըգ իւզէրինէ պայ-
ղընլըգ կէլիր իլէն, կէահ պաղչէպան գըյաֆէ-
թինէ կիրէրէք, կէահ քէօմիւրճիւ գըյաֆէ-
թիլէ քէօմիւր եախօտ սամանն արապաարնա պի-
նէրէք, պիր մահալտէն օ պիր մահալէ գաչըգ
սագլանըր ըտը. նիհայէթ Օսմանլը բուպաար-
լա, պաշընտա սարըգ վէ սագալը օլտուղու հալ
տէ, Օսմանլը տէվլէթինին հիմայէսի ալթընտա,
վէ երմինի բահիպլէրինին մանասթըրը իւզէ-
րինտէ տիքիլմիշ, վէ մէղքուր խըրսըզլարըն խաչ
տան զիյատէ բայէթ կէօսթէրտիքլէրի եարըմ
այ սանճաղընըն սայէսինէ սըղընտը։

— Միմօ, նէ սէյլէյօրսուն. նէ շաշգընճա
լագըրտըլար էտիյօրսուն, տէյի չաղըրտը Ալիզա.
Օսմանլը սանճաղը, եարըմ այ Թօմատա, նէ միւ-
նասիպէթ։ Պու Ըստամպօլ սարայընըն, եախօտ
Մըսըր տիվարլարընըն իւզէրինէ խաչ տիքմէյէ
պէրաապէր տիր։ Սայրգլայօրմուսուն։

— Թէլաշ էթմէ Ալիզա, հէմ աղզընը սիլ տէ
սէյլէ։ Լիմանէլը քէնտիսի միսէվվէհտէ էվրագ-
լարընտա պէյլէ զէյբ էթմիշ տիր. վէ էյլէ սա-
հիհ տիր քի, Թօմատա Օսմանլը, Ինկիլիզ, վէ
Ամէրիգա սանճագլարընըն տահա զիյատէ բաղ-
պէթտէ օլտուղունու աչըգ աչըղա սէյլէմիշ
տիր. չունքի Ճումհուր Թագըմը, Ֆրանսըզլա-
րըն քէնտի իւզէրլէրինէ կէլտիքլէրինի կէօրիւպ-
վէ էպէտի տէտիքլէրի Ճումհուրիյէթին Ճէ-
նագէ ալայընըն եագլաշտըղընը Թանըմայըլա,
Օսմանլը, Ամէրիգա, վէ Ինկիլիզ Թօփրագլա-

ըընտան պաշգա քէնտիլէրէ ձայի սէլամԹ պու-
լամամըշ, պու ձիհԷԹտէն տէ մՂբուր սան-
ձագլարա ձան գուրԹարան տէմիր նազարըլա
պագմըշ տըրլար։

— Սգլըմ տօլանըյօր։ չիմոի պաշըմը տիվարա
ուրաձաղըմ— տէտի Ա.լիզա։

— Եօգ, տիվարա ուրմա. պարի Օսմանը սան-
ձաղընա ուր պաշընը.քի, գըրմըզը րէնքլի եում-
շագ խիէքտէն տիր. պիլիրմիսէն, կիւզել պիր
Օսմանը խանըմը օլուրսուն — տէտի Լանտօ կիւ-
լէրէք։

— Հայտէ սէնտէ, լաԹիֆէձի. պէօյլէ ադը-
լը չէյլերէ կիւլմէնիւրմիւ։

Օ վագըԹ Միսօ ԹԷքըար սէօհպէԹի ալըպ,
— Լիոճէլըճնուն սօնու եագլաշմագ իւզէրէ տիր,
տէտի. վէ աշիքեար ադնաշըլըը.քի, Ա.լլահըն
տարղընըլըզը ծնա գօվալար. զամիր իզԹիրապը օ-
նու մուազզամ էտիպ իչէրիսինի կէմիրիր. վէ
ումիտ քէսիքլիյի ծնու սաղ իքէն եագար։ Մար-
գատա օ ադիզ Էվիսքօփօսլարա գարշը աչըլան
Հագարզ ձինքատէ մէտինալի պուլունտուզու խա-
Թըրընա կէլտիքձէ գուտուրուր. լաքին կէօ-
րիճնիւր.քի, քէնտինէ զնյատէ էզնյէԹ վէրէն
շէյ, Ֆէրմն սէրվիսքօփօսու Գարտինալ տէ Ա.Ն
ձէլսին մուգատտա շախսընտա իշլէտիյի էօր-
ֆիւլու սրբատպծուԹիւն օլմուշ տուր. շէյլէ քի
Մարտըն պիրինձի կէձէսի, միւշարիւէֆհէն զվ
յատէ էյլիք կէօրմիւշ օլան պիր ալայ չափղընը-
լար իւզէրինէ հիւձիւմ էտիպ ծնու ԹուԹտու-
լար. վէ էնվայի րէզալէԹլէր ՀագարաԹլար ա-
բասընտա, գանը գաԹիլ պիր քիշի կիպի ծնու
Անգծնա գալէսինէ սիւրիւքլէյիպ, գարանլըգ

պիր զննանան հասպ էթատիլէր։ Պու մէշհուր Գալաթինալը քէնտի սէվկիլլու սիրբիսիննիւն սաատէթի հալինէ զիյատե զայրէթքէշ օլտու-զունտան, պունձա փուրթունալար արասընտա սէպաթըլա տայանըպ տուրմայա գաթի գարար վէրմիշ իտի։ Վէ քիլիսէյի թէմէլինտէն սարսան օ շէհիտ իսթիլալ պօրասընըն քէնտինէ գար-շը փէյտա էտէձէյի տալղալարտան հիչ գօրդու կէթիրմէպիտի։ Միշարիլէյհ Գալաթինալըն վա-սի ագլընտան, տէրինմիւսահազասընտան, ձէ-սարկէթինտէն, իլմինտէն, գուտրէթինտէն, վէ պէլէտիյէձէ օլան մէհարկէթինտէն միւթէմատի շիւպհէ վէ գօրդու իչինտէ իտիլէր։ Պու ձի-հէթտէն պիր տիւրլիւ իֆթիրալար տիւզէրէք, վէ քէհնինի ձէմաաթը գըրմազ իչին տիւրլիւ իսաիսլիք թէրթիպլէրի գուրայօր տէյի պիւհ-թան էտէրէք, ֆէրմօ շէհրինտէ, վէ էթրաֆ այալէթլէրէ նէշը էթտիլէր։

Հայան քի Գալաթինալը միշարիլէյհի թուԹ-մազ իչին իչերի կէրտիլէր իսկ, մէթանէթ իլէ օնլարըն եիւզիննէ պագարագ, քէնտի մուգաա-տէս շահսընա իձպար գուլլանտըգլարը սէպէպ քիլիսէ զազափընա տիւշիւքլէրինի օնլարա պէյան էթտիլինտէ, օ եարամազլարըն պէնզի աթտը. լաբին պէօլիւք պաշըլարընըն Թահրի-քինէ պինանէն օնու ԹուԹտուլար. վէ վէքիլի իլէ սէօյլէշմէյէ տախի միւսաատէ էթմէտիլէր։ Պու ձիւմլէ եինէ օնսան գօրդտուգլարը սէպէ-պէ, հէր նէ գատար էլլերինէ կէչիրմիշլէր իսկ տէ, եինէ կիշլի ֆէսատլար գուրմուշ կիպի եիւզ ԹուԹարագ, միւթէմատի էօլիւմ գօրդուսու կէօսԹէրիրմիշլէր։ Նիհայէթ Ապրիլին 22սէյ-

լէ 23իւ արաալընտաքի կէձէ, Լիճնէլլօյուլա Անգօնանըն գանլը մուահէտէլինաէն իքի Քափօրալտա հազըր օլտու գլարը հալտէ, պիր թագըմ միւֆթիլէր պիր էօրֆիւլիւ մէձլիս թէշքիլէտիրէք, ծուռ զէհիրլէմէյէ գարար վէրտիլլէր։ Պու գաթիլ մնատաէսինի Մօրթօյուլա եվինէ մէգքուր մուահէտէ ազաալընտան իքի ազղըն գանլըլարա իհտալէ էթտիլլէր. մէրգումար տախի քէմալի մէշնունիյէթի իլէ պու ձինայէթի իձրա էթմէյէ եէմին էթտիլլէր. վէ Մօրօ շէօյլէ սէօյլէտի։ — Պաշըմ իւգէրլինէ. սապահլարը փէնձէրէսինին էօնիւնտէ հավա ալմազ իչին կէլիպ տուրտուղունտա, ծնա պիր փիլթօվ չէքմէք գաչտէֆա ֆիքըրլիմտէն կէչմիշ տիր. լաքին զիյատէ ուզագտա պու լունտուղումտան եէթիշտիրէմէմ տէյի գօրդարըրտըմ։ շիմտի պու խըզմէթինտէ պու լունտուրում։ Տէլլա Փաչէ լօգանթաալընտան եէմէյինի կէօթիւրէն ատէմ պէնիմ փէք եագդըն տօսթում տուր։ Եաշասըն Ձումհուր — տէտի[1]։

Լիճնէլլօնտուն միւահէվվէտէ էվրագլարընտան կէօրիւնիւր քի, մէտհալի օլան թէօհմէթլէրին էն սօնու պու օլտու. վէ պու շէյէ լանէթլէր օ

1. Զաիրք թէէսիր էտէձէք պիր զէհիր մաթլուպ էթտիքլէրի էձլաձը պու թէօհմէթտէն էօրֆ տուրսաու։ Անձագ պիր քէլիմ իւգէրինտէ թէէրիւզէ էտէրիզ, էյէր թէէսիր էթմէզսէ, խաին կիպի սէնի էօլտուրուրուզ տէյի ևհտիքէթի էյտէն, էձլաձը լքի թաալիպ ևլէ խոթիչարէ էթտի. ծնլար տախի իքի պուղտայ թարթարա էմէթիքօ թէրթիպ էթտիլէր էի, զէհիր ալամէթլէրի օլտուղու հալտէ զէհիր տէյիլ տիր։ Մատտէ նէ վէձհիլէ օլտույտսա տա, իրթէսի կիւն, մէմուր օլան օֆիչյալա կիզլիձէ պու շէյ խապէր վէրիլիպ, հազըրլա նան լաղըմը պօշա կէօնաէրտի։

գույսպ տեհչեթվե քիւֆիւրլերէ պօշանմայը-
լա, գաթէ ուսիտ հալե աշխըեաը թէպէյլիւն
էտէը։ Պօնտան սօղրաքի միսաֆվէտ, քէն-
տինին Բօմատա օլտուղունու, Լէսսէփ միւթա-
բէքեսինի, Փալէսթրինա Վէլլէթրի իսթիլալ-
լարընը պէյան էտէը. պատէհու պիր գաչ սէօզ-
լերտէն, Ձուհուրիյէթ Թագըմընըն Ֆրանսըզ
ասքէրինէ ուզուն վագըթ մուգավէմէթ էտէ-
մէյէճէքլերինի ազըլլարը քէսիլիշ օլտուղու ազ-
նաշըլըը. վէ Մաճճինէնին վէ սաիր գափօրալ-
լարընն մինֆիատ կէչինէճէք ագճէ Թէտարիք
էթմէք գայտընա տիւշտիւքլերինի նագլ էտէը։
Մաճճինէնին պիր սաըրաֆա Ձուհուրը գայիմ-
սի վէրիպ, պէտէլինէ Լօնտրատա Եիրմիպէշ պին
ընյալ ալմագ իւզէրէ, փօլիչէ իսթէտիյինի, վէ
սաըրաֆըն գապուլ էթմէտիյինի սէօյլէը։ Իւչ-
լէր քէնտի էլլէրինին ալթընտա օլան գուրտ
եավրուլարընըն վասիթասըլա Բօմատա պուլու-
նան ալթուն կիւմիւշ մէքիւքեաթը Թօփլայրսպ
Լօնտրայա կէօնտէրտիքլերինէ գանատաթ էթ-
մէյիպ, պու գատար իսրարըղլըգլարտան սօղրա,
պիր տէ Բօմա սաըրաֆլարընա գայիմ քեաղը-
ար վէրէրէք, Լօնտրատա պէտէլինէ ալթուն ալ-
մագ իսթէտիքլերի, պու Հարէքէթտէն աղնա-
չըլըը։

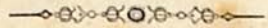
— Տօղրուսու եա չօգ իչլերինի պիլիը սաէմ-
լէը իմիշլէը, տէտի ՊարԹօլօ. վէ քիմ պիլիը քի,
պու Եօլտա տահա նէ գատար ձէպլէրը, հէյլէ-
լէը, զուլումլար էթմիշ տիրլէը։

— Իլէրիտէ էլսէթ իչիտիրիզ, տէտի Միճօ։
Իչթէք պու արատա Լօնտրայա կէօԹիւրմէք իչին
Լիոնէլլօնուն Ձիզտանընտա պուլունան քիւլլե-

յեթալի պանգնօթալար ծնա թէսլիմ օլունտու։ Վէ մէրգումմ կիզլէնէ Թօմատան չըգըպ Լօնտրա, յա տօղրու եօլնու օլտու. վէ պէյլէնէ ձինէվ բայա եէթիշտիյինտէ, էքի աթար տապանչայըլա պէյնինի տաղըթալը։ Գէնտինի թէլէֆ եէթտիյի կէձէ, միսաֆվիֆտէ էվրագընա իշարէթ եէթտիյի ույար ույմազ շէյլերտէն, ֆիքրինտէ տիւրլիւ խիւլեալար ձէվլան եէթմէքտէ օլտուղու. զայեթ թէլաշը պիր սըգլեթ, օ եօլնուլուղունտա պիր տիւման, պիր գարալեթը իչինտէ պուլունտուղու. տամարլարընտա պիր աթէշլի նէօվպէթ գայնատագտա, վէ գալպինի պիր գուտուրմուշ քէլի ըսըրմագտա օլտուղու. Հասըլը քէլամ պիր ումիտ քէսիքլիյի Հալինտէ պուլունտուղու աղնաշըլըյօր։

— Ա՛հ, նէ սէֆիլ եօլնում։ Եա Ձանըմըն Հալե. տէյի չաղըրտը Ալիզա։

ԼԻՈՆԷԼԼՕՆՈՒՆ ՍԷՐԿԻՒԶԷԾԻ

Սխալ	Սահման	սահիքէ	սխալը
Թէրթիպլէրկիլէ	Թէտպլէրկիլէ	1	3
արգալաբընատան	արգալաբընատան սա	6	22
ակաշիւշևաւ	ակօքևշիւշևաւ	8	4
գազատան	պէր գազատան	17	26
ջըգարէտը	ջըգարտը	33	30
Նէրկաէ	Նէրկաէ	67	29
մատաէլէրի	մատաէլէրին	70	32
Թալէմի	Թալիմի	80	24
Հիւզ	Հիւզ	93	28
տիքիզ	տիքիշ	99	1
Հախուատ	Հահուատ	—	9
ՍէրվաճՃիլէրինին	ՍէրվաճՃիլէրին	106	19
Մահպուս	Մահպուսատա օլանլար	132	18
սաքին	միւթէհիլ	152	26
Հաշմանլը	Հաշմանլը	155	25
լիմԹիալաբընատան	լիմԹիալաբընատան	182	30
Թարի	Թարիխ	194	32
Պոխոմէօս	Պախոմէօս	229	29
Ֆախէտ	Ֆայէտ	240	12
սաչմըզ	սաչմըշ	254	1
Հօլախէյօրլար	Հօլախէրկէյօրլար	262	6
Ըօմռւ	ըօմռւ	275	10
տուէյալըմ	տուէյալըմ	285	18
ԹէնՀավէ	ԹէնՀա վէ	308	2
Էյրիւ	Էյրի	370	16
պայիպ	պայպ	394	32
Թէն Թէնեն	ԹէնԹէնեն	397	11

İBB Eyüp Sultan Halk ve Çocuk Kütüphanesi
ERM0508
255.07.02.01.06.00/